

MICHAEL BAR-ZOHAR
NISSIM MISHAL

MOSSAD

ISTORIA SÂNGEROASĂ
A SPIONAJULUI ISRAELIAN

bestseller

MICHAEL BAR-ZOHAR
NISSIM MISHAL

MOSSAD

ISTORIA SÂNGEROASĂ
A SPIONAJULUI ISRAELIAN

bestseller

Michael Bar-Zohar

Nissim Mishal

Mossad

Istoria sângeroasă a spionajului israelian

Traducere din limba engleză

Adela Motoc

Editura LITERA

2014

Mossad: Th e Greatest Missions of the Israeli Secret Service

Michael Bar-Zohar

Nissim Mishal

Copyright © 2012 Michael Bar-Zohar și Nissim Mishal

Editura Litera

O.P. 53; C.P. 212, sector 4, București, România

tel.: 021 319 63 93; 0752 101 777

e-mail: comenzi@lira.ro

Ne puteți vizita pe

www.litera.ro

Mossad.

Istoria sângeroasă a spionajului israelian

Michael Bar-Zohar, Nissim Mishal

Copyright © 2013 Litera

pentru versiunea în limba română

Toate drepturile rezervate

Editor: Vidrașcu și fiii

Redactor: Justina Bandol

Copertă: Florentina Tudor

Tehnoredactare și prepress: Bogdan Mitea

ISBN ePUB: 978-606-686-698-9

ISBN PDF: 978-606-686-699-6

ISBN Print: 978-606-686-604-0

Lectura digitală protejează mediul

Versiune digitală realizată de elefant.ro

Pentru eroii neslăviți,

Pentru bătăliile nepovestite,

Pentru cărțile nescrise,

Pentru secretele nedezvăluite

Și pentru un vis de pace

niciodată abandonat, niciodată uitat.

Michael Bar-Zohar

Lui Amy Korman,

pentru sfaturile ei, pentru inspirație și pentru că a fost stâlpul meu de sprijin.

Nissim Mishal

INTRODUCERE

SINGUR ÎN BÂRLOGUL LUPULUI

Pe 12 noiembrie 2011, o explozie teribilă a distrus o bază de rachete secretă din apropiere de Teheran, ucigând 17 membri ai Gărzilor Revoluționare iraniene și transformând zeci de rachete într-un morman de fier fumegând. În explozie a fost omorât generalul Hassan Tehrani Moghaddam, „părintele" rachetelor Shebab cu rază lungă de acțiune și șeful programului de rachete al Iranului. Dar ținta secretă a atentatului cu bombă nu fusese Moghaddam, ci un motor-rachetă cu combustibil solid, capabil să transporte o rachetă nucleară la peste 10 000 de kilometri distanță, din buncărele Iranului până pe continentul american.

Noua rachetă plănuită de liderii iranieni trebuia să îngenuncheze principalele orașe ale Americii și să transforme Iranul într-o putere mondială. Explozia din noiembrie a amânat proiectul cu câteva luni.

Chiar dacă ținta noii rachete cu rază lungă de acțiune era America, exploziile care au distrus baza iraniană au fost, probabil, opera serviciului secret israelian, Mossadul. De la începuturile sale în urmă cu mai bine de 60 de ani, Mossadul a activat în secret, cu curaj, împotriva pericolelor care amenințau Israelul și Occidentul. Și, mai mult decât oricând în trecut, informațiile culese de Mossad și operațiunile lui au influență astăzi asupra problemelor de securitate ale Americii – atât peste hotare, cât și în interior.

Conform unor surse străine, în prezent Mossadul încearcă să desfidă promisiunea directă, explicită a conducătorilor iranieni de a șterge Israelul de pe harta lumii. Mossadul luptă, se pare, împotriva amenințării unui Iran înarmat nuclear și a consecințelor existenței lui pentru Statele Unite și pentru restul omenirii, ducând un obstinat război din umbră împotriva Iranului prin sabotarea instalațiilor nucleare, asasinarea oamenilor de știință, aprovizionarea uzinelor cu echipamente și materii prime defecte via companii fictive, încurajarea unor înalți ofițeri din armată și a unor cercetători importanți să dezerteze și introducerea unor viruși periculoși în computerele Iranului. Deși a amânat cu câțiva ani bomba nucleară iraniană, bătălia sub acoperire a Mossadului este în faza ei de apogeu, cea care precedă măsurile extreme, adică o lovitură militară.

În lupta împotriva terorismului, Mossadul a capturat și a eliminat începând din anii 1970 sute de teroriști violenți în bazele lor din Beirut, Damasc, Bagdad și Tunis și în posturile lor de luptă din Paris, Roma, Atena sau din Cipru. Potrivit mass-mediei occidentale, pe 12 februarie 2008 agenți ai Mossadului l-au atacat și ucis la Damasc pe Imad Mughniyeh, liderul militar al organizației Hezbollah. Mughniyeh era un dușman de moarte al Israelului, dar și numărul unu pe lista celor mai căutați oameni ai FBI. Era cel care plănuise și executase masacrarea a 241 de pușcași marini ai SUA la Beirut și care lăsase pretutindeni în urma sa o dâră sângeroasă presărată cu sute de americani, israelieni, francezi și argentinieni uciși. La ora actuală, serviciul secret israelian îi urmărește pe liderii Jihadului Islamic și ai Al Qaeda prin tot Orientul Mijlociu.

Și, totuși, atunci când Mossadul a prevenit Occidentul că Primăvara Arabă ar putea deveni Iarna Arabă, nimeni n-a părut să audă. Pe tot parcursul anului 2011, țările vestice au celebrat ceea ce ele credeau că este începutul unei noi ere de democrație, libertate și respectarea drepturilor omului în Orientul Mijlociu. Sperând să obțină aprobarea egiptenilor, occidentalii l-au presat pe președintele Mubarak, cel mai bun aliat al lor în lumea arabă, să abdice. Dar primele mulțimi care au inundat Piața Tahrir din Cairo au dat foc steagului american, apoi au luat cu asalt ambasada Israelului, au cerut rezilierea tratatului de pace cu această țară și au arestat activiști ai organizațiilor neguvernamentale americane. Alegerile libere din Egipt au adus la putere Frăția Musulmană, iar astăzi Egiptul este în pragul anarhiei și al catastrofei economice. În Tunisia prinde rădăcini un regim islamic fundamentalist, și la fel urmează să se întâmple probabil în Libia. Yemenul este și el cuprins de frământări. În Siria, președintele Assad își masacrează propriul popor. Națiunile moderate, ca Maroc, Iordania, Arabia Saudită și Emiratele din Golful Persic, se simt înșelate de aliații lor occidentali. Speranțele legate de respectarea drepturilor omului, a drepturilor femeilor și de instituirea unor legi și conduceri democratice, speranțe care au inspirat aceste revoluții hotărâtoare, au fost măturate de partide religioase fanatice, mai bine organizate și mai conectate la pulsul maselor.

Iarna Arabă a prefăcut Orientul Mijlociu într-o bombă cu ceas, amenințând israelienii și aliații lor vestici. În timp, sarcinile Mossadului vor deveni mai riscante, dar și mai însemnate pentru Occident. Agenția israeliană pare a fi cel mai bun scut de apărare împotriva amenințării nucleare iraniene, împotriva terorismului, împotriva oricăror consecințe ale măcelului din Orientul Mijlociu. Și, mai important, Mossadul este ultima salvă trasă cu puțin înainte de un război deschis.

Forța motrice a Mossadului sunt luptătorii săi fără nume – bărbați și femei care-și riscă viața, trăiesc departe de familiile lor sub identități asumate, execută operațiuni temerare în țări dușmane, unde cea mai mică greșeală le poate aduce arestarea, tortura sau moartea. În timpul Războiului Rece, cea mai rea soartă pentru un agent secret capturat în Occident sau în blocul comunist era să fie schimbat cu un alt agent pe vreun pod rece și cețos din Berlin. Rus sau american, britanic sau est-german, agentul știa întotdeauna că nu era singur, exista întotdeauna cineva care să-l aducă înapoi din frig. Dar, pentru luptătorii singuratici ai Mossadului, nu există schimburi și poduri în ceață; ei plătesc cu viața pentru cutezanța lor.

În această carte scoatem la lumină cele mai importante misiuni și pe cei mai curajoși eroi ai Mossadului, dar și greșelile și eșecurile care, nu o dată, au pătat imaginea agenției și au zguduit-o din temelii. Misiunile descrise aici au conturat soarta Israelului și, în bună măsură, chiar soarta lumii. Și totuși, ceea ce au în comun agenții Mossadului este o dragoste profundă, idealistă pentru țara lor, un devotament total față de existența și supraviețuirea ei, o disponibilitate de a-și asuma cele mai dramatice riscuri și de a înfrunta pericole extreme – de dragul Israelului.

CAPITOLUL 1

REGELE UMBRELOR

În anul 1971, spre sfârșitul verii, o furtună violentă lovea coasta mediteraneeană. Valuri înalte biciuiau țărmul Fâșiei Gaza. Pescarii arabi din partea locului rămăseseră prudenți pe mal; nu era o zi potrivită pentru a înfrunta marea perfidă. Au văzut astfel, uluiți, cum o ambarcațiune avariată s-a ivit brusc din valurile care mugeau și a tras greoi la țărm pe nisipul umed. Câțiva palestinieni, cu hainele și keffiyeh boțite și ude leoarcă, au sărit din barcă și și-au făcut cu greu drum spre mal. Fețele lor nebărbierite trădau oboseala unei lungi călătorii pe mare. Dar nu aveau timp de pierdut. Au trebuit s-o ia la goană ca să-și salveze viețile. Pe marea furioasă și-a făcut apariția un torpilor israelian, care-i urmărea cu toată viteza și transporta militari în echipament de luptă complet. Când s-a apropiat de țărm, soldații au sărit în apele puțin adânci și au deschis focul asupra palestinienilor care se îndepărtau în fugă. Câțiva băiețandri din Gaza, care se jucau pe plajă au alergat spre palestinieni și i-au condus spre o livadă din apropiere, la adăpost. Soldații israelieni le-au pierdut urma, dar au continuat să cerceteze toată plaja.

Noaptea târziu, un tânăr palestinian înarmat cu un kalașnikov s-a furișat în livadă, tatonând terenul. I-a găsit pe fugari înghesuiți unul într-altul într-un colț mai îndepărtat.

— Cine sunteți, fraților? a întrebat tânărul.

— Membri ai Frontului Popular pentru Eliberarea Palestinei, a venit răspunsul. Din tabăra de refugiați de la Tyr, din Liban.

— Marhaba[1], bine ați venit! a spus tânărul.

— Ai auzit de Abu-Seif, comandantul nostru? El ne-a trimis să ne întâlnim cu comandanții Frontului Popular din Beth Lahia (o bază teroristă în sudul Fâșiei Gaza). Avem bani și arme și vrem să ne coordonăm operațiunile.

— Vă ajut eu, a spus tânărul.

În dimineața următoare, câțiva teroriști înarmați i-au escortat pe nou-

veniți până la o casă izolată din interiorul taberei de refugiați Jabalia. Au fost duși într-o încăpere mare și invitați să se așeze la masă. După puțin timp, în sală au intrat comandanții Frontului Popular pe care oaspeții sperau să-i întâlnească. Au schimbat calde saluturi cu frații lor libanezi și s-au așezat în fața lor.

— Putem începe? a întrebat un tânăr îndesat, cu un început de chelie, purtând un keffiyeh roșu, care părea a fi liderul grupului libanez. E toată lumea aici?

— Toată lumea.

Tânărul a ridicat o mână și s-a uitat la ceas. Era un semnal stabilit dinainte. Brusc, „emisarii libanezi" și-au scos armele și au deschis focul. În mai puțin de un minut, teroriștii din Beth Lahia erau morți. „Libanezii" au ieșit în fugă din casă, s-au strecurat pe aleile întortocheate ale taberei Jabalia și pe străzile aglomerate din Gaza și curând au intrat pe teritoriul israelian. În seara aceea, bărbatul cu keffiyeh roșu, căpitanul Meir Dagan, comandantul comandoului secret Rimon din Forțele de Apărare ale Israelului (FAI), îi raporta generalului Ariel (Arik) Sharon că operațiunea Cameleonul reușise. Toți liderii Frontului Popular din Beth Lahia, o grupare teroristă extrem de periculoasă, fuseseră uciși.

Dagan nu avea pe atunci mai mult de 26 de ani, dar era deja un luptător legendar. El fusese cel care plănuise întreaga operațiune: deghizarea în teroriști libanezi, călătoria pe mare într-o ambarcațiune veche, plecând din Ashdod, un port din Israel, ascunderea în timpul nopții, întâlnirea cu liderii teroriști și traseul de retragere după lovitură. El organizase chiar și falsa urmărire de către torpilorul israelian. Dagan era luptătorul de gherilă prin excelență, temerar și creativ, dispus să iasă din tiparele oricărei confruntări. Yitzhak Rabin a spus odată: „Meir are capacitatea unică de a inventa operațiuni antiteroriste care seamănă cu un film polițist".

Danny Yatom, viitor șef al Mossadului, și-l amintea pe Dagan ca pe un tânăr scund, cu o coamă de păr castaniu, care a cerut să se alăture celei mai prestigioase unități de comando israeliene, Sayeret Matkal, și i-a uimit pe toți grație îndemânării cu care își azvârlea uriașul cuțit de comando. Lovea cu cea mai mare precizie orice fel de țintă. Deși excelent țintaș, Dagan a căzut la testele de intrare în Sayeret Matkal și, inițial, a trebuit să se mulțumească să fie simplu parașutist.

La începutul anilor 1970, a fost trimis în Fâșia Gaza, care fusese cucerită de Israel în Războiul de Șase Zile din 1967 și devenise de

atunci un cuib al teroriștilor palestinieni. Aceștia ucideau zilnic israelieni în Fâșia Gaza și în Israel, folosind bombe, explozive și arme de foc. FAI pierduseră aproape complet controlul asupra taberelor de refugiați din Gaza.

În ziua de 2 ianuarie 1971, când micuții frați Arroyo Avigail, de cinci ani, și Mark, de opt – au fost spulberați de o grenadă de mână pe care un terorist le-a aruncat-o în mașină, generalul Ariel (Arik) Sharon a decis că trebuie să pună capăt sângeroaselor masacre. A recrutat o mână de vechi prieteni din tinerețea lui marcată de lupte, plus câțiva soldați tineri talentați. Dagan a fost unul dintre aceștia din urmă, un ofițer cu fața rotundă, scund, robust, șchiop de la o mină pe care călcase în Războiul de Șase Zile. În perioada de recuperare la spitalul Soroka din Beersheba, se îndrăgostise de infirmiera sa, Bina. După ce se vindecase, Dagan o luase de soție.

Unitatea specială a lui Sharon nu exista oficial. Misiunea ei era să distrugă organizațiile teroriste din Gaza făcând uz de metode riscante și neconvenționale. Dagan obișnuia să cutreiere prin oraș cu un baston, un doberman, câteva pistoale, revolvere și puști-mitralieră. Unii pretindeau că-l văzuseră deghizat în arab, călărind nestingherit un măgar pe străduțele înșelătoare din orașul Gaza. Infirmitatea pe care o avea nu-i diminua cu nimic hotărârea de a duce la bun sfârșit cele mai periculoase operațiuni. Viziunea sa era simplă: există dușmani – arabi răi care vor să ne omoare –, așa că trebuie să-i omorâm noi mai întâi.

În cadrul Sayeret Matkal, Dagan a creat prima unitate de comando israeliană sub acoperire, Rimon, ai cărei membri operau deghizați în arabi chiar în mijlocul bazelor inamice. Deghizarea era indispensabilă pentru a se putea mișca liber în mulțimea arabă și a-și atinge țintele fără să fie descoperiți. Au devenit repede cunoscuți drept „echipa de șoc a lui Arik” și se zvonea că deseori îi ucideau cu sânge rece pe teroriștii capturați. Uneori, se povestea, escortau câte un terorist pe o străduță întunecată și-i ziceau: „Ai două minute să dispari”. Când acesta încerca să scape, îl ucideau cu un glonț. Câteodată, lăsau la îndemână un pumnal sau o armă și, când teroristul întindea mâna după ea, îl omorau pe loc. Ziariștii scriau că în fiecare dimineață Dagan ieșea pe câmp, unde se ajuta de o mână pentru a urina și de cealaltă pentru a trage într-o sticlă de Coca Cola goală. Dagan a respins însă poveștile de tipul acesta. „Există mituri care se lipesc de noi ca timbrul de scrisoare”, spunea el, „dar unele din ele sunt, pur și simplu, niște scorneli.”

Mica unitate de comando israeliană ducea un război îndârjit și crud.

Membrii ei își riscau zilnic viața. Aproape în fiecare noapte, îmbrăcați în haine femeiești sau deghizați în pescari, plecau în căutarea teroriștilor cunoscuți. Pe la mijlocul lui ianuarie 1971, dându-se drept teroriști arabi în nordul Fâșiei Gaza, au atras într-o ambuscadă mai mulți membri ai Fatah, care au fost uciși în schimbul de focuri ce a urmat. La 29 ianuarie 1971, Dagan și oamenii lui, de data aceasta în uniformă, au sosit cu două jeepuri la periferia taberei Jabalia de refugiați palestinieni. Drumurile li s-au încrucișat cu un taxi, iar Dagan l-a recunoscut printre pasagerii acestuia pe un terorist notoriu, Abu Nimer. La ordinul lui, jeepurile s-au oprit, iar soldații săi au încercuit taxiul. Dagan s-a apropiat, și în momentul acela Abu Nimer a ieșit din mașină, agitând o grenadă. Cu ochii ațintiți asupra lui Dagan, a tras siguranța.

— Grenadă! a strigat Dagan.

Dar, în loc să caute să se salveze, a sărit asupra lui Nimer, l-a imobilizat și i-a smuls grenada din mână. Pentru această ispravă a fost decorat în Israel cu Medalia Curajului. S-a spus chiar că, după ce a aruncat grenada, Dagan l-a omorât pe Abu Nimer cu mâinile goale.

Peste ani de zile, într-unul din rarele sale interviuri, Dagan declara în fața ziaristului israelian Ron Leshem: „Rimon n-a fost o echipă de șoc. Nu era Vestul Sălbatic, unde toți sunt în permanență cu degetul pe trăgaci. Noi n-am pricinuit niciodată vreun rău femeilor și copiilor… Am atacat numai oameni care erau asasini violenți. Pe aceștia i-am lovit, pe alții i-am împiedicat să omoare. Pentru a-i proteja pe civili, statul este uneori silit să facă lucruri ce contravin comportamentului democratic. Este adevărat că, în unități precum a noastră, limitele acțiunilor posibile se pot estompa. Acesta este motivul pentru care trebuie să fii sigur că oamenii tăi sunt de cea mai bună calitate. Cele mai murdare misiuni trebuie să fie îndeplinite de oamenii cei mai corecți.”

În mod democratic sau nu, Sharon, Dagan și colegii lor au anihilat aproape complet terorismul în Gaza, și ani de zile regiunea a rămas liniștită și lipsită de incidente. Dar unii susțin că Sharon ar fi spus, pe jumătate în glumă, pe jumătate în serios, despre loialul său aghiotant că „specialitatea lui Meir este să-i separe unui arab capul de corp”.

Puțini erau însă oamenii care-l cunoșteau pe adevăratul Dagan. Meir Huberman s-a născut în 1945 într-un vagon de tren, la marginea Hersonului, în Ucraina, în timp ce familia sa se refugia din Siberia în Polonia. Cele mai multe rude ale sale pieriseră în Holocaust. Meir a

imigrat cu părinții în Israel și a crescut într-un cartier sărac din Lod, un vechi oraș arab, situat la 23 de kilometri sud de Tel Aviv. Mulți îl cunoșteau ca pe un luptător neîmblânzit; puțini îi știau pasiunile secrete: avid cititor de cărți de istorie, avea un regim alimentar vegetarian, era îndrăgostit de muzica clasică și, ca hobby, practica pictura și sculptura.

A fost un om bântuit de la o vârstă fragedă de amintirea teribilei suferințe a familiei sale și în general a evreilor în timpul Holocaustului. Și-a dedicat viața apărării statului Israel, pe atunci abia născut. Pe măsură ce urca în ierarhia armatei, primul lucru pe care-l făcea în orice birou repartizat lui era să agațe pe perete o fotografie mare a unui evreu bătrân, înfășurat în șalul său de rugăciune și îngenuncheat în fața a doi ofițeri SS, din care unul ținea un baston, iar celălalt, o pușcă.

— Mă uit la acest tablou și știu că trebuie să fim puternici și să ne apărăm noi înșine, pentru ca Holocaustul să nu se mai poată repeta.

Bătrânul acela era chiar bunicul lui Dagan, Ber Ehrlich Sluszny, ucis la Lukóv la câteva secunde după ce fusese făcută fotografia.

În 1973, în timpul Războiului de Yom Kippur, Dagan s-a aflat printre primii israelieni care au traversat Canalul Suez într-o unitate de recunoaștere. În 1982, în Războiul din Liban, el a intrat în Beirut în fruntea brigăzii sale blindate. A devenit curând comandantul zonei de securitate Libanul de Sud, și acolo aventurosul luptător de gherilă a ieșit din nou la iveală de sub uniforma scrobită de colonel. Dagan a reînviat misiunile secrete, camuflajul și vicleșugurile din zilele sale în Gaza. Soldații lui i-au găsit un nume nou: „Regele umbrelor”. Viața în Liban, cu aliațele ei secrete, cu trădările, cruzimea și războaiele ei fantomă, i se potrivea mănușă.

— Cunoșteam bine Beirutul chiar înainte ca brigada mea de tancuri să intre în el, spunea Dagan.

Nici când s-a terminat Războiul din Liban, el n-a renunțat la aventurile secrete. În 1984 a fost admonestat oficial de către șeful statului-major israelian, Moshe Levy, pentru că, deghizat în arab, se plimbase pe lângă cartierul general al teroriștilor din Bhamdoun.

În timpul Intifadei (rebeliunea palestiniană din anii 1987–1993), când a fost transferat în Cisiordania în calitate de consilier al lui Ehud Barak, șeful statului-major, Dagan și-a reluat vechile obiceiuri și chiar l-a convins pe Barak să i se alăture. Cei doi s-au îmbrăcat în

treninguri, ca niște autentici palestinieni, au găsit un Mercedes bleu cu plăcuțe de înmatriculare locale și au făcut o excursie prin înșelătorul labirint de străduțe din centrul orașului Nablus. La întoarcere, le-au speriat și apoi le-au uluit pe santinelele care păzeau cartierul general al armatei israeliene, când acestea au recunoscut cine stătea pe locul din față.

În 1995, Dagan, acum general-maior, a părăsit armata și a plecat împreună cu un vechi camarad, Yossi Ben Hannan, într-o călătorie de un an și jumătate cu motocicleta prin podișurile Asiei. Excursia le-a fost întreruptă de vestea asasinării lui Yitzhak Rabin. Revenit în țară, Dagan a devenit un timp șeful autorității antiteroriste israeliene, a făcut o tentativă șovăielnică de a intra în lumea afacerilor și l-a ajutat pe Sharon în campania sa electorală pentru Likud. Apoi, în 2002, s-a retras la căminul său din Galileea, la cărțile, înregistrările, paleta și dalta sa de sculptor.

La 30 de ani după Gaza, general în retragere, Dagan abia începea să-și cunoască familia – „M-am trezit într-o zi și mi-am descoperit copiii deja adulți" –, când a primit un telefon de la vechiul său camarad, Arik Sharon, devenit acum prim-ministru. „Te vreau în fruntea Mossadului", i-a spus Sharon prietenului său în vârstă de 57 de ani. „Am nevoie de un șef de Mossad cu pumnalul în dinți."

Era în 2002, și Mossadul era în declin. O serie de eșecuri din anii precedenți îi scăzuseră serios prestigiul. Mult mediatizata nereușită de a asasina un important lider Hamas la Amman și capturarea unor agenți israelieni în Elveția, Cipru și Noua Zeelandă lezaseră grav reputația Mossadului. Cel mai recent șef al Mossadului, Efraim Halevy, nu se ridicase la înălțimea așteptărilor. Fost ambasador în Uniunea Europeană la Bruxelles, Halevy era un bun diplomat și un bun analist, dar nu un lider și nu un luptător. Sharon voia să aibă în fruntea Mossadului un conducător temerar, creativ, care să devină o armă redutabilă împotriva terorismului islamic și a programului nuclear iranian.

Dagan nu a fost bine primit în Mossad. Era un outsider, interesat mai ales de operațiuni, care nu se prea sinchisea de analize aprofundate ori de schimburi diplomatice secrete. Unii ofițeri de la vârful Mossadului au demisionat în semn de protest, dar lui Dagan nu i-a păsat prea tare. A refăcut unitățile operative, a stabilit relații de lucru strânse cu servicii secrete străine și s-a ocupat în mod special de amenințarea pe care o reprezenta Iranul. În 2006, când a izbucnit al Doilea Război din Liban, un mare eșec pentru Israel, el a fost singurul lider israelian care s-a împotrivit strategiei bazate pe bombardamente

masive ale forțelor aeriene. Dagan credea într-o ofensivă pe uscat, se îndoia că forțele aeriene ar putea câștiga războiul, și a ieșit din război cu reputația nepătată.

Cu toate acestea, era foarte criticat de presă pentru atitudinea sa dură față de subordonați. Ofițeri frustrați care se pensionaseră din Mossad umpleau mass-media cu lamentările lor, așa încât Dagan era sub foc continuu. „Cine e Dagan?”, vitupera un popular ziarist.

Dar iată că, într-o zi, știrile s-au schimbat. Cotidienele au fost inundate de articole flatante, abundând în superlative și elogiindu-l pe „omul care a redat onoarea Mossadului.”

Sub șefia lui Dagan, Mossadul a realizat ceea ce până atunci păruse de neimaginat: asasinarea conducătorului criminal al Hezbollah, Imad Mughniyeh, la Damasc, distrugerea reactorului nuclear sirian, lichidarea unor importanți lideri ai teroriștilor din Liban și Siria și – lucrul cel mai de seamă – o campanie asiduă, extrem de dură și eficientă împotriva programului secret de înarmare nucleară al Iranului.

1 Formulă de salut (în limba arabă în original) (n.red.)

CAPITOLUL 2

FUNERALII LA TEHERAN

În ziua de 23 iulie 2011, la ora 16.30, doi bărbați înarmați, călare pe motociclete, au apărut pe strada Bani Hashem din sudul Teheranului, și-au scos armele automate de sub jachetele de piele și au împușcat un bărbat care era pe punctul de a intra în propria casă. Apoi au dispărut rapid, cu mult înainte de sosirea poliției. Victima era Darioush Rezaei-Nejad, de 35 de ani, profesor de fizică și personaj important în programul secret de înarmare nucleară al Iranului, responsabil de conceperea întrerupătoarelor electronice necesare pentru activarea focoaselor nucleare.

Rezaei-Nejad nu era primul om de știință iranian care murea, recent, de moarte violentă. Oficial, Iranul elabora tehnologii nucleare în scopuri pașnice și pretindea că reactorul de la Bushehr, o importantă sursă de energie construită cu ajutorul Rusiei, era o dovadă a bunelor sale intenții. Dar, în afară de reactorul de la Bushehr, în Iran au fost descoperite și alte instalații nucleare clandestine, toate extrem de bine păzite și practic inaccesibile. În timp, Teheranul a fost nevoit să recunoască existența unora dintre ele, deși a negat că ar fabrica arme nucleare. Dar, la vremea aceea, serviciile secrete occidentale și organizațiile clandestine locale demascaseră deja o seamă de importanți oameni de știință din universitățile Iranului care fuseseră angajați să fabrice prima bombă nucleară a țării. O serie de indivizi care putuseră fi catalogați oficial doar drept „persoane necunoscute” purtau un război dur pentru a stopa programul secret de înarmare nucleară al Iranului.

Pe 29 noiembrie 2010, la ora 7.45 dimineața, undeva în nordul Teheranului, o motocicletă a țâșnit din spatele mașinii profesorului Majid Shahriari, conducătorul științific al proiectului nuclear al Iranului. Trecând pe lângă mașină, motociclistul protejat de cască a lipit un dispozitiv pe luneta automobilului. Câteva secunde mai târziu, dispozitivul a explodat, ucigându-l pe fizicianul de 45 de ani și rănindu-i soția. Simultan, pe strada Atashi din sudul Teheranului, un alt motociclist a plantat un dispozitiv similar pe un Peugeot 206 aparținând profesorului Fereydoon Abbasi-Davani, un alt important specialist în domeniul nuclear. În urma exploziei, profesorul și soția sa

au fost răniți.

Imediat, guvernul iranian a învinuit Mossadul. Rolul jucat de cei doi oameni de știință în proiectul de înarmare atomică a Iranului era învăluit în secret, dar Ali Akbar Salehi, conducătorul proiectului, a declarat că atacul îl transformase pe Shahriari într-un „martir", iar lui îi văduvise echipa de „cel mai prețios membru".

Președintele Ahmadinejad și-a exprimat, de asemenea, aprecierea față de cele două victime într-un mod ingenios: de îndată ce Abbasi-Davani s-a refăcut de pe urma rănilor, Ahmadinejad l-a numit vicepreședintele Iranului.

Identitatea bărbaților care îi atacaseră pe cei doi oameni de știință nu a fost descoperită.

În ziua de 12 ianuarie 2010, la ora 7.50 dimineața, profesorul Masoud Ali Mohammadi ieșea din locuința sa de pe strada Shariati, cartierul Gheytarieh din nordul Teheranului. Se pregătea să plece spre laboratorul său de la Universitatea Politehnică Sharif.

Când a încercat să-și deschidă mașina, o explozie uriașă a zguduit liniștitul cartier rezidențial. Forțele de securitate care s-au deplasat rapid la scena incidentului au găsit mașina lui Ali Mohammadi spulberată de explozie și trupul acestuia făcut bucăți. Profesorul fusese omorât de o încărcătură explozivă ascunsă într-o motocicletă parcată lângă mașina sa. Mass-media iraniană a afirmat că asasinatul fusese opera unor agenți ai Mossadului, iar președintele Ahmadinejad a declarat că îi „amintește de metodele sioniste".

Profesorul Ali Mohammadi, în vârstă de 50 de ani, era expert în fizica cuantică și consilier pentru programul de înarmare nucleară al Iranului. Presa din Europa a relatat că fusese membru al Gărzilor Revoluționare, armata paralelă proguvernamentală din Iran. Dar viața lui Mohammadi, la fel ca și moartea lui, a rămas învăluită în mister. Unii dintre prietenii lui susțineau că fusese implicat doar în cercetarea teoretică, niciodată în proiecte militare, alții afirmau că sprijinea mișcările disidente și participase la proteste antiguvernamentale.

S-a dovedit însă că jumătate din cei prezenți la funeraliile sale erau membri ai Gărzilor Revoluționare. Sicriul i-a fost purtat de ofițeri ai acestei armate. Investigații ulterioare au confirmat în cele din urmă că Ali Mohammadi fusese într-adevăr profund implicat în punerea în practică a ambițiilor nucleare ale Iranului.

În ianuarie 2007, profesorul iranian Ardeshir Hosseinpour a fost ucis,

se spune, cu otravă radioactivă de către agenți ai Mossadului. Știrea a apărut în cotidianul londonez Sunday Times, care cita informații furnizate de Institutul Stratfor pentru strategie și contrainformații din Texas. Oficialii iranieni au ridiculizat relatarea, susținând că Mossadul n-ar putea niciodată să execute o asemenea operațiune în interiorul Iranului și că „profesorul Hosseinpour s-a sufocat inhalând fumul provocat de un foc din locuința sa". Ei au subliniat, de asemenea, că profesorul în vârstă de 45 de ani era numai un renumit expert în fizica electromagnetică, fără a fi în nici un fel implicat în eforturile nucleare ale Iranului.

Și totuși s-a dovedit că Hosseinpour lucra la o instalație secretă din Isfahan, unde uraniul brut era convertit în gaz. Acest gaz se folosea apoi la îmbogățirea uraniului printr-o serie („cascadă") de centrifuge în îndepărtatul Natanz, într-o instalație subterană fortificată. În 2006, lui Hosseinpour îi fusese decernat cel mai prestigios premiu iranian pentru știință și tehnologie; cu doi ani înainte primise cea mai înaltă distincție din țara sa pentru cercetări în domeniul militar.

Asasinarea unor specialiști iranieni în domeniul nuclear era doar unul dintre fronturile unui război cu mult mai amplu. Potrivit cotidianului londonez Daily Telegraph, Mossadul lui Dagan lansase o sumedenie de agenți dubli, echipe speciale, sabotori, firme-fantomă și le folosise timp de ani și ani în operațiuni sub acoperire împotriva programului iranian de înarmare nucleară.

Directorul departamentului de analiză de la Stratfor, Reva Bhalla, spunea: „Cu sprijin primit din Statele Unite, operațiunile sub acoperire ale Israelului au vizat în primul rând eliminarea principalilor oameni de știință implicați în programul nuclear și sabotarea lanțului de alimentare iranian." Bhalla susținea că Israelul folosise tactici similare în Irak, la începutul anilor 1980, când Mossadul ucisese specialiști irakieni în domeniul nuclear, împiedicând în felul acesta terminarea reactorului atomic Osirak din apropiere de Bagdad.

În războiul său împotriva programului nuclear iranian, Mossadul lui Dagan a întârziat cât a putut fabricarea bombei nucleare iraniene și a contracarat cel mai mare pericol pentru Israel apărut vreodată de la crearea acestui stat: amenințarea proferată de Ahmadinejad că Israelul va fi șters de pe hartă.

Dar aceste mici victorii nu pot compensa cea mai mare nereușită din istoria Mossadului – faptul că nu a putut să demaște de la bun început proiectul nuclear secret al Iranului. De ani de zile, Teheranul își clădea puterea nucleară – iar Israelul nu știa nimic. Iranul investea sume

uriașe de bani, recruta oameni de știință, construia baze secrete, efectua teste sofisticate – iar Israelul habar n-avea. Din momentul în care statul lui Khomeini a luat hotărârea de a deveni o putere nucleară, Iranul a făcut uz de tot felul de minciuni, șiretlicuri și stratageme care au indus în eroare toate serviciile secrete occidentale, inclusiv Mossadul.

Șahul Iranului, Reza Pahlavi, a început să construiască două reactoare nucleare în scopuri pașnice și militare. Proiectul său, început în deceniul al 8-lea al secolului trecut, n-a alarmat Israelul, care pe atunci era un aliat fidel al Iranului. În 1977, generalul Ezer Weizman, ministrul israelian al Apărării, l-a primit la ministerul de resort din Tel Aviv pe generalul Hasan Toufanian, însărcinat cu modernizarea armatei iraniene. Ca aliat, Israelul își aproviziona statul vecin cu echipament militar modern. Conform minutei încheiate la această întâlnire confidențială, Weizman s-a oferit să livreze Iranului rachete sol-sol de ultimă generație, în vreme ce directorul general al ministerului israelian, profesorul Pinhas Zusman, l-a impresionat pe Toufanian spunând că rachetele israeliene ar putea fi adaptate pentru a transporta focoase nucleare. Dar, înainte ca oficialii să apuce să pună în practică aceste planuri, revoluția islamică a modificat relațiile dintre Israel și Iran. Guvernul revoluționar de la Teheran i-a masacrat pe suporterii șahului și s-a arătat ostil Israelului. Când țara a ajuns sub controlul ayatollahului Khomeini și al mullahilor loiali lui, șahul, bolnav, a fugit din Iran.

Khomeini a pus imediat capăt proiectului nuclear, pe care-l considera „anti-islamic”. Construirea reactoarelor a fost sistată, iar instalațiile, demontate. Dar, în deceniul al 9-lea al secolului trecut, între Irak și Iran s-a declanșat un război sângeros. Saddam Hussein a folosit gaze toxice împotriva iranienilor. Utilizarea armelor neconvenționale de către principalul inamic al țării l-a făcut pe ayatollah să-și regândească politica. Încă înainte de moartea lui Khomeini, succesorul său, Ali Khamenei, a dat instrucțiuni armatei să conceapă arme noi – biologice, chimice și nucleare – pentru a contracara armele de distrugere în masă pe care Irakul le utiliza împotriva Iranului. La scurtă vreme, liderii religioși ascultători cereau de la amvon ridicarea interdicției de a folosi arme „anti-islamice”.

Pe la mijlocul anilor 1980, au început să se răspândească știri fragmentare despre planurile Iranului. După colapsul Uniunii Sovietice în 1989, Europa a fost inundată de zvonuri privind tentativele Iranului de a cumpăra bombe nucleare și focoase de la ofițeri șomeri sau oameni de știință muritori de foame din structurile militare ale fostei Uniuni Sovietice. Presa occidentală a descris în detalii dramatice

dispariția de la domiciliu a unor oameni de știință și generali ruși, recrutați de iranieni. Reporteri cu imaginație fertilă au scris despre autocamioane sigilate care plecau din Europa spre est, evitând controalele de la graniță, pentru a ajunge în Orientul Mijlociu. Surse din Teheran, Moscova și Beijing au dezvăluit că Iranul semnase un acord cu Rusia privind construirea unui reactor atomic la Bushehr, pe țărmul Golfului Persic, și un alt acord cu China pentru construirea a două reactoare mai mici.

Alarmate, Statele Unite și Israelul au trimis echipe de agenți speciali prin Europa, în căutarea bombelor sovietice vândute Iranului și a oamenilor de știință recrutați. N-au descoperit nimic. Statele Unite au exercitat presiuni considerabile asupra Rusiei și Chinei pentru ca acestea să-și anuleze înțelegerile cu Iranul. China a dat înapoi și a reziliat acordul. Rusia a decis să continue, dar a tot temporizat lucrurile. Construirea reactorului a luat mai bine de 20 de ani, iar utilizarea lui a fost limitată de controalele stricte din partea Rusiei și a comunității internaționale.

Dar Israelul și Statele Unite ar fi trebuit să-și extindă cercetările atunci când își epuizaseră „firele". Șefii Mossadului și ai CIA nu au înțeles că reactoarele rus și chinez nu fuseseră decât diversiuni, o perdea de fum care masca „cele mai bune servicii secrete din lume". Iranul lansase pe ascuns un proiect-mamut, menit să-l transforme într-o putere nucleară.

În toamna anului 1987, în Dubai a avut loc o întâlnire secretă. Într-un birou mic și prăfuit s-au adunat opt bărbați: trei iranieni, doi pakistanezi și trei experți europeni (dintre care doi germani) care lucrau pentru Iran.

Reprezentanții Iranului și Pakistanului au semnat un acord confidențial. O mare sumă de bani a fost transferată către pakistanezi – mai exact, către profesorul Abdul Qadeer Khan, șeful programului oficial de înarmare nucleară al Pakistanului.

Cu câțiva ani înainte, Pakistanul își lansase propriul proiect nuclear, pentru a ajunge la egalitate militară cu marele său dușman, India. Khan avea mare nevoie de substanțe fisibile pentru asamblarea unei bombe nucleare. Prefera să nu facă uz de plutoniu, obținut în reactoarele nucleare clasice, ci să utilizeze uraniu îmbogățit. Minereul de uraniu conține doar 1 procent de uraniu-235, care este esențial pentru producerea armelor nucleare, și 99 de procente de uraniu-238, absolut inutil. Khan a pus la punct o metodă pentru convertirea

uraniului natural în gaz și pentru introducerea acestui gaz într-o linie de centrifuge conectate în lanț, numită cascadă. În centrifugele care prelucrează gazul de uraniu cu uluitoarea rată de 100 000 de rotații pe minut, uraniul-235, mai ușor, se separă de uraniul-238, mai greu. Repetând procesul de mii de ori, centrifugele produc un uraniu-235 îmbogățit. Odată transformat în materie solidă, acest gaz devine substanța necesară pentru o bombă nucleară.

Khan furase proiectul centrifugelor de la Eurenco, o companie europeană unde lucrase la începutul anilor 1970. Ulterior a început să-și fabrice propria centrifugă, în Pakistan. Curând, Khan a devenit un „comerciant al morții", care și-a vândut metodele, formulele și centrifugele amatorilor de putere nucleară. Iranul a devenit principalul său client. I-au urmat Libia și Coreea de Nord.

Iranienii au cumpărat centrifuge și din alte părți și apoi au învățat cum să le fabrice local. Periodic, în Iran ajungeau transporturi enorme de uraniu, centrifuge, produse electronice și piese de rezervă. Au fost construite structuri uriașe pentru tratarea uraniului brut, pentru depozitarea centrifugelor și pentru convertirea gazului înapoi în materie solidă. Oameni de știință iranieni călătoreau în Pakistan, iar experți pakistanezi soseau în Iran – și nimeni n-a aflat despre asta.

Iranienii au avut grijă să nu joace totul pe o singură carte. Și-au împărțit proiectul nuclear în baze militare, laboratoare mascate și construcții izolate. Unele erau afundate adânc în subteran și înconjurate de baterii de rachete sol-aer. O uzină a fost ridicată în Isfahan, alta, în Arak; cea mai importantă – structura care adăpostea centrifuga – a fost amplasată în Natanz, iar o a patra în orașul sfânt Qom. La cel mai neînsemnat indiciu că locația ar fi putut fi descoperită, iranienii mutau instalațiile nucleare în altă parte, îndepărtând chiar straturile de pământ iradiate cu substanțe radioactive. Au reușit să-i inducă în eroare cu abilitate pe inspectorii Agenției Internaționale pentru Energie Atomică. Președintele acesteia, egipteanul Mohamed El-Baradei, s-a comportat ca și când ar fi dat crezare tuturor declarațiilor false ale iranienilor și a publicat rapoarte cuminți care au permis Iranului să-și continue programul fatal.

La 1 iunie 1998, autoritățile americane au înțeles pentru prima dată amploarea reală a preocupărilor Iranului. Un dezertor pakistanez a apărut în fața investigatorilor FBI din New York, cerând azil politic. S-a prezentat drept profesorul Iftikhar Khan Chaudhry și a dezvăluit dimensiunile reale ale cooperării secrete dintre Iran și Pakistan. L-a

demascat pe profesorul Khan, a descris întâlnirile la care participase și i-a numit pe experții pakistanezi care fuseseră implicați în proiectul iranian.

Faptele și persoanele din depoziția lui Chaudhry au fost verificate de FBI, care le-a confirmat veridicitatea. FBI a recomandat, într-adevăr, ca lui Chaudhry să i se acorde azil politic în Statele Unite, dar uluitoarea sa mărturie nu a fost niciodată exploatată. Poate că din pură neglijență, autoritățile americane au îngropat declarațiile lui Chaudhry, nu au inițiat nici un fel de acțiuni și nu au avertizat Israelul. A fost nevoie de încă patru ani pentru ca adevărul despre Iran să iasă la lumină.

Pe neașteptate, în august 2002, organizația clandestină iraniană de opoziție Mujahedin Khalq (MEK) a dezvăluit mass-mediei internaționale existența a două instalații nucleare în Arak și Natanz. În anii următori, MEK a continuat să divulge informații legate de proiectul nuclear iranian, fiind suspectat că își ia datele din surse exterioare. CIA a rămas sceptică și a presupus că israelienii și englezii încercau să implice Statele Unite în operațiuni riscante. Mai precis, CIA părea să creadă că Mossadul și serviciul britanic MI6 alimentau MEK cu informațiile confidențiale pe care le obțineau ele însele, folosind opoziția iraniană ca pe o portavoce – sperau ele – credibilă. Potrivit surselor israeliene, uriașa centrifugă de la Natanz, din mijlocul deșertului, fusese de fapt descoperită de un vigilent ofițer al Mossadului. În același an, 2002, MEK a remis CIA un laptop încărcat cu documente. Disidenții n-au vrut să spună cum puseseră mâna pe el. Sceptici, americanii au suspectat că documentele fuseseră scanate recent și introduse în computer și au acuzat Mossadul că ar fi strecurat în el informații obținute din propriile surse, după care le-ar fi pasat liderilor MEK pentru ca aceștia să le livreze Occidentului.

Dar deja dovezi noi se strângeau pe birourile americanilor și ale europenilor, silindu-i să deschidă, în sfârșit, ochii. Zvonurile despre lucrativul comerț nefast al lui Abdul Qadeer Khan se răspândeau în toată lumea. În cele din urmă, pe 4 februarie 2004, Khan a apărut la televiziunea pakistaneză și a mărturisit cu lacrimi în ochi că, într-adevăr, vânduse know-how, tehnologii și centrifuge Libiei, Coreei de Nord și Iranului, câștigând milioane de pe urma acestor tranzacții. Guvernul pakistanez s-a grăbit să-l grațieze pe „domnul profesor Moarte”, părintele bombei nucleare a țării.

Israelul a devenit o importantă sursă de informații referitoare la Iran. Meir Dagan și Mossadul său au furnizat serviciilor de contraspionaj americane date la zi despre instalațiile secrete construite de iranieni la

Qom. S-a spus că Israelul a avut, de asemenea, a face cu dezertarea unor ofițeri superiori din Gărzile Revoluționare și din proiectul nuclear iranian. Mossadul a furnizat mai multor țări date precise, pe baza cărora acestea au putut să captureze nave care transportau, plecând din porturile lor, echipament nuclear către Iran.

Dar numai obținerea unor asemenea date nu putea fi de ajuns pentru Israel. În timp ce Iranul îl amenința, fățiș și fanatic, cu anihilarea, restul lumii se eschiva de la orice acțiune în forță. Israelului nu-i mai rămânea decât să lanseze un război secret extraordinar împotriva programului nuclear iranian.

După 16 ani în care predecesorii săi ignoraseră complet acest program, Dagan a decis să acționeze.

În ianuarie 2006, un avion s-a prăbușit în centrul Iranului. Toți pasagerii dinăuntru au murit. Printre ei se aflau ofițeri superiori din Gărzile Revoluționare, inclusiv Ahmed Kazami, unul dintre comandanții acesteia. Iranienii au declarat că accidentul s-a datorat condițiilor meteorologice proaste, dar organizația Stratfor a sugerat că fusese vorba de un act de sabotaj înfăptuit de agenți occidentali.

Cu numai o lună de zile înainte, un cargou militar se prăbușise peste o clădire de apartamente din Teheran. Toți cei 94 de pasageri muriseră. Mulți fuseseră, de asemenea, ofițeri din Gărzile Revoluționare și ziariști influenți susținători ai regimului. În noiembrie 2006, un alt avion militar s-a prăbușit în timpul decolării din Teheran, ucigând 36 de membri ai Gărzilor. La postul național de radio, ministrul Apărării a declarat: „Potrivit unor date furnizate de serviciile de contrainformații, putem spune că de aceste accidente aviatice sunt responsabili agenți americani, britanici și israelieni.”

În timpul acesta, încet-încet și fără nici un fel de publicitate, Dagan devenise principalul strateg al politicii Israelului față de Iran. După părerea lui, era posibil ca Israelul să nu aibă altă opțiune decât lansarea unui atac total asupra Iranului. Dagan considera însă că la o asemenea acțiune ar fi trebuit să se recurgă doar în ultimă instanță.

Sabotajul a început în februarie 2005. Presa internațională a relatat despre o explozie la o instalație nucleară de la Dialem, care fusese lovită de o rachetă lansată dintr-un avion neidentificat. În aceeași lună a avut loc o altă explozie aproape de Bushehr, la o conductă de alimentare cu gaze a reactorului nuclear construit de ruși.

O altă instalație vizată a fost perimetrul de testare Parchin, din apropiere de Teheran. Experții iranieni produceau aici „lentilele explozive", mecanismul care transforma miezul bombei într-o masă critică și iniția reacția în lanț premergătoare unei explozii atomice. Organizațiile clandestine iraniene au declarat că explozia de la Parchin a provocat pagube importante laboratoarelor secrete.

În aprilie 2006, „sfânta sfintelor" – fabrica de la Natanz – a fost scena unei adunări festive. O mare mulțime de oameni de știință, tehnicieni și conducători ai proiectului nuclear s-a adunat în subteran, acolo unde mii de centrifuge funcționau zi și noapte. Într-o stare de spirit sărbătorească, veniseră să urmărească primul test de activare a noii cascade de centrifuge. Toată lumea aștepta momentul dramatic al pornirii instalației. Inginerul-șef a apăsat butonul de activare… și o explozie puternică a zguduit întreaga încăpere. Conductele au explodat cu o detunătură asurzitoare, și întreaga cascadă a fost distrusă.

Furioși, conducătorii proiectului nuclear au ordonat investigații amănunțite. Se părea că „persoane necunoscute" implantaseră piese defecte în echipament. Postul de televiziune CBS relata că centrifugele fuseseră distruse de mici încărcături explozive lipite de ele cu puțin timp înainte de test și afirma, de asemenea, că, în declanșarea exploziei de la Natanz, serviciile de contrainformații din Israel colaboraseră cu agenți americani.

În ianuarie 2007, centrifugele au devenit din nou ținta unui sabotaj sofisticat. Serviciile secrete occidentale înființaseră companii est-europene de fațadă, care manufacturau material izolator folosit în tuburile dintre centrifuge. Iranienii nu puteau cumpăra astfel de material pe piața liberă din cauza restricțiilor ce le fuseseră impuse de ONU, drept care au recurs la falsele companii est-europene, conduse de exilați ruși și iranieni care lucrau în secret pentru agențiile de spionaj din Vest. Abia după ce materialul izolator fusese deja instalat au constatat iranienii că era defect și nu putea fi folosit.

În mai 2007, președintele George W. Bush a semnat un ordin prezidențial secret care autoriza CIA să inițieze operațiuni sub acoperire de obstrucționare a proiectului nuclear al Iranului. Curând după aceea, câteva servicii secrete occidentale au luat decizia de a sabota sistemul de aprovizionare iranian cu componente, echipament și materii prime pentru proiectul nuclear. În august, Dagan s-a întâlnit cu subsecretarul de stat american, Nicholas Burns, pentru a discuta strategia Mossadului vizavi de Iran.

În ultimii șapte ani, în fabricile de pe tot cuprinsul Iranului au continuat să aibă loc avarii, sabotaje și explozii: o pană misterioasă a provocat probleme la sistemul de răcire al reactorului de la Bushehr, ceea ce i-a întârziat cu doi ani finalizarea; în mai 2008, o explozie la o fabrică de cosmetice din Arak a adus serioase pagube instalației nucleare vecine; o altă explozie a devastat un complex de securitate maximă din Isfahan, unde uraniul era transformat în gaz.

În 2008 și 2010, New York Times a dezvăluit că Tinner, o familie elvețiană de ingineri, ajutase CIA să demaște programul nuclear al Libiei și al Iranului, primind în schimb 10 milioane de dolari. CIA îi ajutase, de asemenea, să scape de plângerea depusă de autoritățile elvețiene împotriva lor pentru trafic ilegal de componente nucleare. Tatăl, Frederic Tinner, și cei doi fii, Urs și Marco, vânduseră iranienilor o instalație defectă pentru aprovizionarea cu curent electric a fabricii de la Natanz, instalație care a distrus 50 de centrifuge. Familia Tinner achiziționase pompe de presiune de la Pfeiffer Vacuum Company din Germania, le modificase în New Mexico, după care le vânduse iranienilor.

Revista Time a relatat că Mossadul fusese implicat în deturnarea navei Arctic Sea, care naviga din Finlanda spre Algeria cu echipaj rusesc, sub pavilion maltez, transportând „o încărcătură de lemn". Pe 24 iulie 2009, la două zile după ce pornise în cursă, nava a fost capturată de opt bandiți. Abia după o lună autoritățile rusești au declarat că, într-adevăr, o unitate de comando rusească preluase controlul asupra navei. London Times și Daily Telegraph au afirmat că Mossadul dăduse alarma. Oamenii lui Dagan îi informaseră pe ruși că vasul transporta o încărcătură de uraniu, vândută iranienilor de un fost ofițer rus. Dar amiralul Tarmo Kouts, care conduce lupta împotriva pirateriei în Uniunea Europeană, a oferit revistei Time propria versiune a celor petrecute. Singura explicație plauzibilă, a spus el, era că Mossadul însuși capturase nava pentru a intercepta uraniul.

În ciuda acestor atacuri continue, iranienii n-au stat cu mâinile în sân. Între anii 2005 și 2008, au construit în cel mai mare secret o nouă instalație, foarte aproape de Qom. Aveau de gând să instaleze în noile spații subterane 3 000 de centrifuge. În orice caz, pe la mijlocul anului 2009, și-au dat seama că serviciile de contrainformații din Statele Unite, Marea Britanie și Israel erau pe deplin edificate în privința uzinei de la Qom și au reacționat prompt. În septembrie 2009, Iranul a surprins lumea informând în grabă Agenția Internațională pentru Energie Atomică despre existența instalației de la Qom. Unele surse au afirmat că iranienii prinseseră un spion occidental (poate un agent al serviciului britanic MI6) care adunase informații corecte despre Qom,

așă că au dezvăluit existența fabricii pentru a atenua situația stânjenitoare în care se aflau.

O lună mai târziu, directorul CIA, Leon Panetta, declara revistei Time că organizația pe care o conduce știa de trei ani de Qom și că Israelul contribuise la descoperirea fabricii.

Aceste dezvăluiri au aruncat o lumină asupra alianței secrete care se făurise între cele trei organizații angajate în lupta împotriva Iranului: CIA, MI6 și Mossadul. Conform unor surse franceze, cele trei servicii acționau împreună: Mossadul executa operațiunile din interiorul Iranului, iar CIA și MI6 îl ajutau. Mossadul a fost răspunzător de câteva explozii petrecute în octombrie 2010, în care 18 tehnicieni iranieni au fost uciși într-o uzină din Munții Zagros, unde se asamblau rachete Shehab. Tot Mossadul a eliminat, cu ajutorul aliaților săi britanici și americani, cinci specialiști iranieni în domeniul nuclear.

Această alianță se datora în mare măsură eforturilor lui Meir Dagan. Din momentul în care a devenit directorul Mossadului, el și-a obligat oamenii să stabilească relații de cooperare strânsă cu serviciile străine de contrainformații. Apropiații l-au sfătuit să nu dezvăluie străinilor secretele Mossadului, dar el le-a respins argumentele fără să stea pe gânduri. „Încetați cu prostiile astea”, mârâia el, „apucați-vă să lucrați cu ei!”

Pe lângă britanici și americani, Dagan mai avea un aliat important, care îi aducea informații prețioase din interiorul Iranului: liderii rezistenței iraniene. În câteva conferințe neobișnuite de presă, ținute în afara țării, liderii Consiliului Național al Rezistenței Iraniene au dezvăluit numele principalului om de știință din proiectul iranian. Identitatea lui fusese până atunci ținută secretă. Mohsen Fakhrizadeh, în vârstă de 49 de ani, era profesor de fizică la Universitatea din Teheran. Se spunea că ar fi un om misterios, greu de urmărit. Rezistența a făcut cunoscute multe detalii despre el, inclusiv faptul că era membru al Gărzilor Revoluționare de la vârsta de 18 ani, adresa lui – strada Shahid Mahallalti, Teheran –, numerele pașapoartelor sale – 0009228 și 4229533 – și chiar și numărul lui de telefon de acasă, 021-2448413. Fakhrizadeh se specializase în procesul complex de creare a masei critice din instalația nucleară, necesară pentru declanșarea reacției în lanț și a exploziei nucleare. Echipa lui lucra, de asemenea, la miniaturizarea bombei, pentru a o adapta la focosul rachetei Shehab.

Ca urmare a acestor revelații, lui Fakhrizadeh i-a fost refuzată intrarea în Statele Unite și Uniunea Europeană, iar conturile sale din băncile

occidentale au fost înghețate. Rezistența i-a descris în detaliu toate activitățile, a dezvăluit numele oamenilor de știință care lucrau cu el și chiar și amplasamentul laboratoarelor lui secrete. Această abundență de detalii și mijloace de transmiterea informației a trezit bănuieli că, din nou, „un anume serviciu secret", suspectat permanent de țările vestice că și-ar urmări propria agendă, adunase cu migală fapte și cifre referitoare la omul de știință iranian și le pasase rezistenței iraniene, care le transmisese Occidentului. Dezvăluirile aveau menirea de a-l avertiza pe Fakhrizadeh că ar putea fi „următorul la rând" în seria asasinatelor și de a-i sugera că trebuie fie să-și asigure acoperirea, fie să aleagă soluția mai bună: să fugă în Vest.

În februarie 2007, generalul Ali-Reza Asgari, fost ministru adjunct al Apărării iranian, a dispărut în timp ce călătorea spre Istanbul. Fusese implicat masiv în proiectul nuclear. Serviciile iraniene l-au căutat peste tot în lume, dar nu l-au putut găsi. După aproape patru ani, în ianuarie 2011, ministrul de Externe al Iranului, Ali Akbar Salehi, s-a adresat secretarului general al ONU, acuzând Mossadul că l-ar fi răpit pe Asgari și l-ar fi ținut prizonier într-o închisoare din Israel.

Dar, conform publicației Sunday Telegraph din Londra, generalul ar fi cerut el însuși azil politic în Occident. Mossadul îi organizase fuga și îi asigurase protecție în Turcia. Alte surse afirmă că Asgari ar fi fost interogat ulterior de CIA și că ar fi furnizat informații valoroase privitoare la programul nuclear al Iranului.

La o lună de la dispariția lui – în martie 2007 –, un alt ofițer superior iranian s-a făcut nevăzut. Amir Shirazi servea în unitatea Quds, forța de elită a Gărzilor Revoluționare, însărcinată cu operațiuni secrete dincolo de granițele Iranului. O sursă iraniană a divulgat ziarului londonez The Times că, ulterior lui Asgari și Shirazi, încă un ofițer de rang înalt fusese dat dispărut: Mohammad Soltani, comandantul Gărzilor Revoluționare din Golful Persic.

În iulie 2009, șirul de dezertori a continuat cu Shahram Amiri, specialist în domeniul energiei nucleare. Amiri, care era angajat la Qom, a dispărut în Arabia Saudită în timpul unui pelerinaj la Mecca. Iranienii au cerut saudiților să afle ce se întâmplase cu el. Amiri a apărut după câteva luni în Statele Unite, unde a fost chestionat în detaliu, a primit 5 000 000 de dolari, o nouă identitate și o nouă locuință în Arizona. Surse CIA au dezvăluit că lucra de ani de zile ca informator pentru serviciile de spionaj occidental și le furnizase date confidențiale „originale și substanțiale". Amiri a arătat că Universitatea Politehnică Malek-Ashtar, unde predase el, servea drept paravan academic pentru o unitate de cercetători care proiecta

focoasele rachetelor cu rază lungă iraniene. La conducerea acestei universități se afla Fakhrizadeh.

După un an petrecut în America, Amiri s-a răzgândit și a hotărât să se întoarcă în Iran. Aparent nu rezistase stresului noii sale vieți. Într-o înregistrare video, de amator, postată pe internet, el acuza CIA că l-ar fi răpit. După doar câteva ore, Amiri a încărcat pe net o altă înregistrare care o contrazicea pe prima, apoi o a treia, care o contesta pe cea de a doua. A luat legătura cu ambasada Pakistanului, care reprezenta interesele Iranului în Statele Unite, și a cerut să fie trimis înapoi în Iran. Pakistanezii l-au ajutat și, în iulie 2010, Amiri ateriza la Teheran. A apărut într-o conferință de presă, a acuzat CIA că l-ar fi răpit și maltratat și… a dispărut. Observatorii au învinuit CIA de eșec, dar un purtător de cuvânt al serviciului secret american a remarcat cu subînțeles: „Noi am primit informații importante, iar Iranul l-a recuperat pe Amiri; cine credeți că a făcut un târg mai bun?”

Dar iranienii nu erau neputincioși în fața Mossadului. În decembrie 2004, Iranul a arestat zece suspecți de spionaj în favoarea Israelului și a Statelor Unite; trei dintre ei lucrau în instalațiile nucleare. În 2008, Teheranul anunța că ar fi destructurat o altă celulă a Mossadului: trei cetățeni iranieni care fuseseră antrenați pentru a folosi echipamente de comunicare sofisticate, arme și explozive. În noiembrie 2008, iranienii l-au spânzurat pe Ali Ashtari, în vârstă de 43 de ani, care a fost găsit vinovat de spionaj în favoarea Israelului. În cursul procesului, acesta a recunoscut că se întâlnise în Europa cu trei agenți ai Mossadului, care i-ar fi dat bani și echipamente electronice. „Oamenii Mossadului voiau să vând loturi de computere și echipamente electronice special marcate serviciilor de informații iraniene și să instalez aparatură de ascultare în instrumentele de comunicare pe care le vindeam”, a mărturisit Ashtari.

La 28 decembrie 2010, în mohorâta curte a închisorii Evin din Teheran, câțiva ofițeri iranieni au spânzurat un alt spion, Ali-Akbar Siadat, învinuit de a fi lucrat pentru Mossad și a fi furnizat informații cu privire la potențialul militar al Iranului și la programul de rachete gestionat de Gărzile Revoluționare. Timp de șase ani, Siadat se întâlnise cu agenți israelieni în Turcia, Thailanda și în Țările de Jos și fusese plătit cu sume între 3 000 și 7 000 de dolari pentru fiecare întâlnire. Oficialii iranieni au promis atunci că vor urma alte arestări și execuții.

Dar 2010 a fost anul celui mai mare recul în implementarea proiectului nuclear iranian. Să fi fost din cauza lipsei de piese de schimb de calitate pentru echipamentele din instalații? Din cauza

pieselor defecte și a metalelor impure vândute iranienilor de companiile fictive ale Mossadului? Din cauza accidentelor aviatice, a laboratoarelor incendiate, a exploziilor din rachete și instalații nucleare, a dezertării unor oficiali marcanți, a morții unor importanți oameni de știință, a revoltelor și tulburărilor din rândurile minorităților naționale ale Iranului – toate evenimente și fenomene pe care Teheranul (în mod justificat sau nu) le punea pe seama oamenilor lui Dagan?

Sau să fi fost din cauza ultimei „teribile lovituri", cum a numit presa europeană isprava lui Dagan? În vara anului 2010, mii de computere care controlau proiectul nuclear iranian au fost infectate cu perfidul virus Stuxnet. Considerat unul dintre cele mai sofisticate din lume, Stuxnet a afectat computerele care controlau centrifugele de la Natanz și a făcut prăpăd. Complexitatea lui dovedea că fusese creat de o întreagă echipă de experți, susținuți cu fonduri considerabile. Una dintre trăsăturile distinctive ale virusului era faptul că putea fi făcut să afecteze un calculator anume, fără a provoca daune altuia en route. În plus, prezența lui într-un computer era greu de depistat. Odată instalat în rețeaua de calculatoare, el putea modifica viteza de rotație a unei centrifuge, făcând produsul ei inutilizabil, fără ca cineva să-și dea seama. Observatorii au menționat două țări care ar fi avut capacitatea de a lansa un asemenea atac cibernetic: Statele Unite și Israelul.

Președintele Ahmadinejad a încercat să minimalizeze efectul virusului Stuxnet și a declarat că Iranul deținea controlul asupra situației. Adevărul era însă că, la începutul lui 2011, aproximativ jumătate din centrifugele Iranului erau blocate.

Se spune că oamenii lui Dagan au întârziat programul de înarmare nucleară al Iranului acționând pe mai multe fronturi în decurs de mai mulți ani: prin presiuni diplomatice și sancțiuni impuse de Consiliul de Securitate al ONU; împiedicându-i pe iranieni să obțină materialele necesare producerii unei bombe; prin război economic – interzicând băncilor din lumea liberă să deruleze afaceri cu Iranul; prin instigarea la tulburări politice și sprijinirea lor și prin încurajarea divergențelor etnice în interiorul Iranului, unde kurzii, azerii, baluchii și turkmenii constituie 50% din populație – măsuri care ar fi putut duce la schimbarea regimului; și, mai recent, prin operațiuni speciale și sub acoperire împotriva proiectului iranian.

Dar Mossadul n-a putut stopa definitiv acest program, indiferent cât de buni au fost oamenii săi și cât au cooperat cu alte servicii. „Dagan este prototipul lui James Bond", spunea un analist israelian bine cotat, dar nici chiar James Bond n-a putut salva lumea în acest caz. Tot ce a

putut face a fost să-i încetinească pe iranieni. Doar o decizie a guvernului iranian sau un atac masiv de peste hotare poate pune capăt visului iranian de a crea un formidabil gigant nuclear acolo unde odată se afla Imperiul Persan.

Pe vremea când Dagan a fost numit ramsad (abreviere de la rosh hamossad – „șeful Mossadului"), experții preziceau că Iranul va ajunge o putere nucleară în anul 2005. Ulterior, termenul a fost mutat în 2007, 2009, 2011. Iar când Dagan a părăsit serviciul pe 6 ianuarie 2011, a lăsat țării sale un mesaj: proiectul Iranului fusese amânat pentru cel devreme 2015. Dagan a recomandat așadar continuarea acțiunilor care se dovediseră eficiente în ultimii opt ani și înghețarea oricărui atac militar asupra Iranului. După cum spunea el, „ar trebui să atacăm doar atunci când lama pumnalului începe să ne intre în carne". Dar până la momentul acela mai erau cel puțin patru ani.

Dagan a activat ca ramsad opt ani și jumătate – mai mult decât majoritatea directorilor Mossadului. A fost înlocuit de Tamir Pardo, un ofițer veteran al serviciului, care și-a început cariera operațională ca asistent al lui Yoni Netaniahu, eroul raidului israelian din 1976 de la Entebbe, și ulterior s-a distins ca agent temerar, expert în tehnologii noi și organizator de operațiuni neobișnuite.

Când i-a înmânat ștafeta lui Pardo, Dagan a vorbit despre teribila solitudine a agenților Mossadului care operează în țări inamice, unde nu au la cine să apeleze sau cine să-i ajute la nevoie. El și-a recunoscut cinstit unele greșeli, dintre care cea mai importantă fusese neputința de a descoperi unde era ascuns soldatul israelian Gilad Shalit, răpit de organizația Hamas cu cinci ani înainte. În ciuda unor asemenea eșecuri, realizările lui Dagan îl recomandă drept cel mai bun ramsad de până acum. Prim-ministrul Beniamin Netaniahu i-a mulțumit „în numele poporului evreu" și l-a îmbrățișat cu căldură. Într-o reacție spontană fără precedent, miniștrii cabinetului israelian s-au ridicat în picioare și l-au aplaudat pe ramsad-ul în vârstă de 65 de ani. George W. Bush l-a salutat într-o scrisoare personală.

Dar cel mai important tribut adus lui Dagan apăruse cu un an în urmă într-o sursă străină, cotidianul egiptean Al-Ahram, cunoscut pentru criticile virulente la adresa Israelului. Pe 16 ianuarie 2010, ziarul a publicat un articol scris de binecunoscutul scriitor Ashraf Abu Al-Haul. „Fără Dagan", scria Al-Haul, „proiectul nuclear iranian ar fi fost deja realizat de câțiva ani… Iranienii știu cine a fost cauza morții specialistului în domeniul nuclear Masud Ali Mohammadi. Toți principalii lideri iranieni știu că factorul-cheie aici este Dagan. Puțini sunt cei care cunosc numele directorului Mossadului. El lucrează pe

tăcute, departe de atenția mass-media. Dar în ultimii șapte ani a dat lovituri dureroase proiectului nuclear iranian și i-a stopat evoluția."

„Mossadul este responsabil de o serie de operațiuni îndrăznețe în Orientul Mijlociu", adăuga Al-Haul, menționând câteva dintre faptele eroice ale lui Dagan îndreptate împotriva Siriei, Hezbollahului, Hamasului și Jihadului Islamic.

„Toate acestea", conchidea el, „l-au transformat pe Dagan într-un Superman al statului Israel."

Și totuși nici un superman nu se aflase lângă leagănul serviciilor secrete israeliene atunci când acestea luaseră naștere în mai 1948. Membrii inițiali au fost doar o mână de veterani ai așa-numitului Shai, care acumulase experiență în spionaj și operațiuni sub acoperire ca unitate de contrainformații a Haganah, principala organizație militară clandestină a comunității evreiești din Palestina. Iar în primul lor an, acești modești și devotați luptători sub acoperire, serviciul secret militar în devenire, au fost martori la o serie de certuri intestine, la acte de violență și cruzime și la asasinat, în cursul așa-numitei „afaceri Be'eri".

CAPITOLUL 3

O EXECUȚIE PRIN SPÂNZURARE LA BAGDAD

Isser Be'eri, cunoscut și drept „Marele Isser", era un bărbat înalt, greoi, cu părul cărunt și rar. Sprâncenele stufoase îi ascundeau orbitele întunecate, cavernoase, și deseori un zâmbet sardonic îi rătăcea pe buzele subțiri. Născut în Polonia, avea reputația unui om ascetic, modest, de o integritate ireproșabilă, dar rivalii săi pretindeau că era de o megalomanie periculoasă, extremă. Vechi membru al Haganah, Marele Isser era directorul unei companii private de construcții din Haifa. Era un singuratic taciturn și nesociabil și trăia împreună cu soția și fiul său într-o casă mică, bătută de vânturi, din localitatea de coastă Bat Galim.

Cu puțin înainte de crearea Israelului, Be'eri fusese numit șef al Shai pe lângă comandanții Haganah. La 14 mai 1948, când și-a declarat independența, Israelul a fost atacat din toate părțile de vecini, iar Be'eri a devenit șeful serviciului secret militar nou creat. Activa în aripa stângă a Partidului Muncii și avea relații politice foarte bune. Prietenii și colegii îi lăudau devotamentul în apărarea Israelului. Războiul de Independență avea să continue până în aprilie 1949.

Dar, curând după numirea lui Be'eri în funcția de șef al serviciului secret, au început să se petreacă unele evenimente ciudate, tulburătoare, aparent fără legătură între ele.

Un cuplu de turiști a făcut pe Muntele Carmel o descoperire înfiorătoare. Într-o râpă adâncă la poalele muntelui, cei doi au găsit un cadavru pe jumătate carbonizat, ciuruit de gloanțe, care a fost ulterior identificat drept Ali Kassem, un bine-cunoscut informator arab al serviciului secret israelian. Asasinii îl împușcaseră, după care încercaseră să-i ardă trupul.

Câteva săptămâni mai târziu, la o întâlnire secretă cu prim-ministrul Ben Gurion, Marele Isser l-a acuzat pe Abba Hushi, un influent lider al Mapai – partidul lui Ben Gurion – că ar fi fost trădător și agent britanic. Ben Gurion a fost consternat. Marea Britanie fusese puterea dominantă în Palestina înainte de instaurarea statului Israel; Haganah dusese o luptă subterană împotriva restricțiilor impuse de englezi comunității evreiești. Serviciul militar de informații britanic încercase

frecvent să-și plaseze spionii printre conducătorii evreilor. Dar Abba Hushi, stâlp al comunității evreiești și lider charismatic al muncitorilor din Haifa – trădător? Părea imposibil. La început, liderii Israelului care îl cunoșteau bine pe Hushi au respins cu indignare acuzația adusă de Be'eri. Dar Be'eri găsise două telegrame confidențiale trimise de serviciile britanice de spionaj de la oficiul poștal din Haifa în mai 1948, pe care le-a pus pe biroul lui Ben Gurion – dovada irefutabilă a trădării comise de Hushi.

Concomitent, Be'eri a ordonat arestarea unui prieten al lui Hushi, Jules Amster, pe care l-a dus într-un depozit de sare din Atlit, nu departe de Haifa, l-a bătut și torturat timp de 76 de zile și l-a forțat să recunoască faptul că Hushi era un trădător abject. Amster n-a cedat și, în cele din urmă, a fost eliberat, dar era deja un om distrus. Nu mai avea dinți, picioarele îi erau acoperite de răni și cicatrici și ani de zile a trăit sub imperiul fricii.

În ziua de 30 iunie 1948, în timp ce-și făcea cumpărăturile într-o piață din Tel Aviv, Meir Tubiansky, căpitan în forțele terestre, a fost arestat și dus în Beth Giz, un sat arab ocupat de puțină vreme. Serviciul militar de informații îl suspecta că, în timp ce se afla la Ierusalim, divulgase informații strict secrete unui cetățean britanic, care, la rândul lui, le pasase armatei iordaniene, Legiunea Arabă. Pe baza acestor informații, artileria iordaniană bombardase câteva ținte strategice prin tot Ierusalimul. În cadrul unui proces sumar la curtea marțială, care a durat mai puțin de o oră, Tubiansky a fost acuzat de spionaj în favoarea arabilor, găsit vinovat și condangat la moarte. Un pluton de trăgători adunat în grabă l-a executat în fața unui grup de soldați israelieni consternați. (Tubiansky a fost singura persoană executată vreodată în Israel, în afară de Adolf Eichmann).

Ancheta legată de moartea și torturarea sa i-a condus pe investigatori spre „creierul" operațiunii: Marele Isser.

El îl suspectase pe Ali Kassem că era agent dublu și ordonase asasinarea lui.

El îl acuzase pe nedrept pe Abba Hushi. Potrivit unora dintre investigatori, Marele Isser avea de încheiat o răfuială personală cu Hushi. Și ar fi reușit poate dacă principalul falsificator angajat de serviciul secret israelian, copleșit de vinovăție, n-ar fi mărturisit superiorilor săi că falsificase telegramele care-l implicau pe Abba Hushi, din ordinul direct al lui Be'eri.

Și tot Be'eri fusese cel care ordonase arestarea precipitată și execuția

căpitanului Tubiansky.

Prim-ministrul Ben Gurion a acționat prompt. Be'eri a fost adus în fața unui tribunal militar, apoi a unuia civil, condangat la degradare militară, destituit din Forțele de Apărare ale Israelului și găsit vinovat de moartea lui Ali Kassem și Meir Tubiansky.

Conducătorii Israelului au fost stupefiați. Metodele lui Be'eri păreau luate direct din arsenalul infamului KGB. Sinistra sa personalitate, ordinul de a falsifica documente incriminatorii, tortura și asasinatul contraziceau total principiile morale și umane pe care se întemeiase Israelul.

Cazul Be'eri a lăsat o pată rușinoasă pe obrazul serviciilor secrete israeliene și a avut un impact profund asupra evoluției lor. Dacă, pe timp de război, conducătorii civili ai țării ar fi ezitat să-l condange pe Be'eri, serviciile secrete israeliene ar fi putut căpăta cu totul alte trăsături. Ar fi putut foarte bine să devină o organizație asemănătoare KGB-ului, pentru care înscenările, falsurile, tortura și asasinatul să fie practici de rutină. În schimb, începând din acel moment, metodele lui Be'eri au fost interzise. Serviciile secrete au fixat limite propriei puteri și și-au bazat operațiunile pe principii morale și legale care garantau drepturile individului.

Odată cu îndepărtarea lui Be'eri, în avanscena lumii subterane a Israelului a pășit un alt bărbat, total opus lui Be'eri: Reuven Shiloah.

Reuven Shiloah avea 40 de ani. Vorbea încet, tainic, și părea un bărbat misterios. Venea dintr-o cultură bogată și avea o minte ascuțită, analitică, dublată de cunoașterea aprofundată a Orientului Mijlociu arab, cu tradițiile lui tribale, clanurile conducătoare, aliațele instabile și dușmăniile sale ancestrale. Unul dintre admiratorii lui îl numise „regina în partida de șah a lui Ben Gurion", pe vremea când era consilierul politic al lui David Ben Gurion. Unii îl comparau cu Richelieu, puternicul cardinal francez, alții vedeau în el un manipulator subtil, un maestru păpușar care știe să mânuiască sforile din spatele cortinei. Shiloah fusese implicat, toată viața lui, în misiuni secrete și în acțiuni sub acoperire.

Fiu de rabin, văzuse lumina zilei în cartierul vechi al Ierusalimului. Cu mult înainte de formarea statului Israel, tânărul Shiloah, întotdeauna îngrijit și atent îmbrăcat, plecase într-o misiune la Bagdad. Petrecuse trei ani în Iraq, pozând în jurnalist și profesor și cercetând politica țării. În timpul celui de-al Doilea Război Mondial, negociase cu

britanicii formarea unui comando evreiesc care să saboteze acțiunile naziștilor în Europa ocupată. A sprijinit crearea a două astfel de unități: prima era un batalion german, echipat cu arme și uniforme germane, care executa misiuni îndrăznețe în spatele liniilor inamice din Europa, cea de-a doua era un batalion arab, ai cărui membri vorbeau limba arabă, purtau veșminte arăbești și erau antrenați pentru misiuni care pătrundeau adânc în teritoriul arab. Shiloah îi convinsese de asemenea pe britanici să parașuteze voluntari evrei din Palestina în Europa ocupată, pentru a organiza rezistența locală evreiască împotriva naziștilor. Tot el a fost primul care a intrat în contact cu OSS (Office of Strategic Services), precursorul CIA. În ajunul Războiului de Independență israelian, el călătorise în secret în capitalele arabe învecinate și adusese înapoi un trofeu neprețuit: planurile de invazie ale armatelor arabe.

Nevoia lui Shiloah de a acționa sub protecția unui văl gros de secretomanie a dat naștere la nenumărate legende. Prietenii lui glumeau spunând că, odată, chemase un taxi, iar la întrebarea șoferului încotro s-o ia, răspunsese: „Secret de stat!”

În timpul Războiului de Independență, Shiloah condusese serviciul de informații politice externe. Acesta era unul dintre grupurile semiindependente de servicii secrete create înainte de nașterea statului Israel. Însă, în data de 13 decembrie 1949, Ben Gurion a dat un ordin care stipula crearea „unei instituții (mossad, în ebraică) menite să coordoneze toate serviciile secrete ale statului.” În fruntea acestei instituții trebuia să se afle Reuven Shiloah.

Cu toate acestea, abia după doi ani de întârzieri și dispute a putut fi creat Mossadul. Membrii uneia dintre agențiile de contrainformații, numită departamentul politic, care strângeau informații secrete peste hotare, profitând de sumele mari alocate și de un stil de viață luxos, s-au revoltat și au refuzat să mai spioneze pentru Israel când au aflat că unitatea lor urmează să fie încorporată în Mossad. Doar după ce revolta lor a fost reprimată și mulți dintre ei au fost concediați, Shiloah a putut crea Mossadul.

Numele îi va fi ulterior schimbat în Institutul de Contrainformații și Operațiuni Speciale, iar deviza îi va fi aleasă din Pildele lui Solomon 11:14: „Unde lipsește cârmuirea, poporul cade; izbăvirea stă în mulțimea sfetnicilor.”

Dar nici noul nume, nici deviza nu făceau Mossadul unic. Shiloah era hotărât să-i imprime o trăsătură excepțională. Mossadul nu avea să fie doar arma cu bătaie lungă a Israelului, ci și arma cu bătaie lungă a

întregului popor evreu. La o întâlnire cu primii săi recruți, ramsad-ul a declarat: „În afară de atribuțiile unui serviciu secret, noi mai avem o datorie importantă – să-i apărăm pe evrei, oriunde s-ar afla, și să organizăm imigrarea lor în Israel.” Și într-adevăr, în următorii ani, Mossadul avea să sprijine în secret organizarea de unități de autoapărare în zone în care comunitățile evreiești erau în pericol: Cairo, Alexandria, Damasc, Bagdad, unele orașe din America de Sud. Tineri evrei militanți erau aduși neoficial în Israel și antrenați de armată și de Mossad, arme erau introduse clandestin și ascunse în țări instabile sau inamice, evreii din zonă erau organizați în unități defensive pentru a crea grupări capabile să apere comunitatea evreiască de atacurile unei mulțimi sau ale unor grupuri armate neregulate, cel puțin până când primea ajutor din partea forțelor guvernamentale sau a organizațiilor internaționale.

În anii 1950, Mossadul a adus în Israel zeci de mii de evrei din țările arabe ale Orientului Mijlociu sau din Maroc, iar în anii 1980, tot el a organizat salvarea evreilor prizonieri în Iranul condus de Khomeini și a supervizat exodul în masă al celor din Ethiopia. Însă, în timpul celei dintâi operațiuni sub acoperire a Mossadului în Iraq, lucrurile au luat o turnură catastrofală.

*

În marele magazin universal Orosdi-Back din Bagdad, pe strada Rashid, un tânăr pe nume Assad ținea un raion de cravate. Refugiat palestinian, el își abandonase căminul din Akko după ce armata israeliană capturase orașul. Cu puțin înainte de a părăsi Israelul, Assad îi făcuse o favoare vărului său bolnav și-i ținuse locul ca ospătar într-o cafenea din apropierea reședinței guvernatorului militar. Timp de o săptămână, bătuse culoarele clădirii guvernatorului, ducând o tavă de alamă bogat ornamentată și servind ceșcuțe cu cafea turcească tare tinerilor ofițeri ai armatei israeliene. Figurile unora dintre ei îi rămăseseră în minte.

În ziua de 22 mai 1951, Assad urmărea clienții care umblau prin magazin, când a observat o figură familiară. „Nu se poate”, i-a trecut mai întâi prin minte, „e imposibil!” Dar îl cunoștea pe bărbatul pe care-l văzuse – nu în cămașă de vară și șort, ca astăzi, ci într-o uniformă kaki. Assad a alertat urgent poliția.

— Am văzut un ofițer din armata israeliană! Chiar aici, în Bagdad!

Poliția l-a arestat imediat pe bărbatul cu aspect european, care era însoțit de un evreu irakian subțiratic, cu ochelari și o figură comună. Numele celui din urmă era Nissim Moshe, și el a declarat poliției că era un simplu angajat civil la Centrul Evreiesc local.

— Pe turistul acesta l-am întâlnit ieri la un concert, a explicat el, și m-a rugat să-i arăt magazinele din zonă.

Când au ajuns la sediul poliției, cei doi bărbați au fost separați. Detectivii irakieni l-au interogat cu brutalitate pe Moshe în legătură cu bărbatul care fusese identificat drept israelian. Moshe a ținut-o pe a lui: îl întâlnise cu doar o zi în urmă și nu-l cunoștea. În celulele întunecoase ale comandamentului poliției, Moshe a fost atârnat de picioare și apoi de mâini, a fost bătut și amenințat cu moartea. Dar prizonierul părea să nu știe nimic. După o săptămână de torturi, irakienii au decis că Nissim Moshe era un evreu oarecare și i-au dat drumul.

Celălalt prizonier repeta că era iranian, că se numea Ismail Salhun, și le-a arătat celor care-l reținuseră pașaportul iranian. Dar ei au continuat să-l tortureze. Străinul nu arăta ca un iranian și nu vorbea boabă de persană. În cele din urmă, au organizat o întâlnire între el și Assad, palestinianul care-l identificase.

— Mi-a înghețat sângele în vine când l-am văzut, a declarat ulterior prizonierul.

A clacat atunci și a mărturisit: era Yehuda Taggar (Yudke Tadjer), israelian, căpitan în Forțele de Apărare ale Israelului. Detectivii l-au târât în apartamentul pe care-l închiriase, au spart mobila, au cercetat pereții și au găsit o ascunzătoare de documente – un dosar voluminos lipit pe fundul unui sertar din biroul lui.

Și așa a început coșmarul. Nu numai pentru Taggar, ci pentru întreaga comunitate evreiască din Bagdad.

În Bagdad operau câteva organizații clandestine evreiești și israeliene, inclusiv o unitate de emigrație ilegală, un grup de autoapărare și câteva mișcări sioniste și de tineret. Unele fuseseră create chiar înainte de nașterea statului Israel. În jurul Bagdadului, arme și documente erau stocate în câteva ascunzători, una chiar în interiorul sinagogii centrale Mas'uda Shemtov. Acestor grupuri li se adăugaseră recent câteva rețele de spionaj, create în grabă înaintea înființării Mossadului. Erau practic necompartimentate, iar căderea uneia putea cu ușurință să le tragă după sine pe toate celelalte. Evreii din Irak

stăteau pe un butoi cu pulbere: Irakul era inamicul cel mai aprig al tânărului stat Israel și singurul care refuzase să semneze acordul de armistițiu. Toți membrii rețelelor secrete evreiești știau că irakienii n-ar fi dat dovadă de milă și că viața lor atârna de un fir de păr.

Yehuda Taggar fusese deci trimis acolo pentru a decupla rețeaua de spionaj de toate celelalte. Fost ofițer în forțele de elită Palmach[2], Taggar avea 27 de ani, etala o buclă rebelă pe frunte și un zâmbet amabil. Aceasta era prima sa misiune peste hotare, și, înainte de a fi capturat, făcuse tot ce-i stătuse în putință pentru a izola rețeaua pe care o conducea de celelalte grupuri. Cu toate acestea, unii dintre oamenii lui încă luau parte la alte activități secrete. Un alt israelian cu pașaport britanic autentic, Peter Yaniv (Rodney Hindusul), conducea o rețea separată, dar ținea legătura cu Taggar.

Comunicarea lui Taggar cu Tel Avivul se făcea prin comandantul tuturor grupurilor care operau în Bagdad: un bărbat discret, a cărui identitate era cunoscută doar de câțiva oameni. Numele lui conspirativ era Zaki Haviv, dar în realitate omul se numea Mordechai Ben Porat și era un israelian născut în Irak, fost ofițer în Războiul de Independență purtat de Israel. Nu voise sub nici o formă să se întoarcă la Bagdad și era pe punctul de a se căsători cu o fată pe care o întâlnise în armată, dar, în cele din urmă, cedase presiunilor exercitate de serviciile secrete israeliene și își asumase această periculoasă misiune.

În zilele care au urmat arestării lui Taggar, întregul sistem de organizații secrete din Bagdad s-a fărâmițat. Unități speciale ale poliției irakiene au arestat zeci de evrei. Unii au clacat la interogatorii și i-au condus pe anchetatori la ascunzători. Irakienii au descoperit documente care dovedeau că unii evrei erau spioni. De sub lespezile de piatră ale sinagogii Shemtov poliția a scos la iveală un uriaș depozit de arme adunate de-a lungul anilor, începând după un sângeros pogrom din 1941, în care 179 de evrei fuseseră măcelăriți, 2 118 răniți, iar sute de femei fuseseră violate. Numărul armelor găsite i-a uluit pe irakieni: 436 de grenade, 33 de pistoale automate, 186 de revolvere, 97 de încărcătoare de mitralieră, 32 de pumnale de comando și 25 000 de cartușe.

În timpul teribilelor interogatorii ale anchetatorilor irakieni, un nume a început să apară din ce în ce mai frecvent: Zaki Haviv, misteriosul om de la vârful organizațiilor clandestine. Dar cine era acesta? Și unde se afla? În cele din urmă, un tânăr detectiv inteligent a făcut legătura: Zaki Haviv nu putea fi altul decât Nissim Moshe, discretul personaj care fusese arestat odată cu Taggar și apoi pus în libertate. Zeci de

agenți au dat năvală în casa lui Moshe, însă n-au găsit pe nimeni. O intensă vânătoare s-a pornit prin tot Bagdadul. Dar Zaki Haviv dispăruse.

De fapt, el se afla în unicul loc unde polițiștilor nici nu le-ar fi trecut prin cap să-l caute. Era… la închisoare.

La câteva zile după ce i se dăduse drumul din arestul inițial, Ben Porat fusese trezit de niște bubuituri puternice în ușă și auzise agenții strigând:

— Deschide, poliția!

Bietul om crezuse că îi venise sfârșitul. Casa nu avea ieșire prin spate, și în Bagdad nu era nimeni care să-l poată salva. Știa că, pentru un om în situația lui, justiția irakiană nu avea decât un singur verdict: spânzurătoarea. Se resemnase și deschisese ușa. Afară erau doi polițiști.

— Ești arestat, spusese unul dintre ei.

Ben Porat se prefăcuse surprins.

— Dar ce-am făcut?

— A, nimic serios, spusese polițistul, doar un accident de mașină. Îmbracă-te!

Ben Porat nu-și credea urechilor. Uitase complet de accidentul în care fusese implicat cu câteva luni înainte. Ignorase citațiile de la tribunal și acum trebuia să compară în fața justiției irakiene. Procesul durase puțin, aproape o oră, și judecătorul îl condangase la două săptămâni de închisoare. Și astfel, în timp ce o armată de agenți irakieni era în alertă maximă în căutarea lui, Zaki Haviv își achita datoria față de societate într-o închisoare din Bagdad.

Înainte de a fi eliberat, două săptămâni mai târziu, Haviv urma să fie dus la sediul poliției, ca să i se ia amprentele digitale și să fie fotografiat. Israelianul știa că, dacă acest lucru se întâmpla, era condangat. Ar fi putut fi identificat drept Zaki Haviv și de data aceasta n-ar mai fi primit o condangare de doar două săptămâni. Doi gardieni l-au însoțit pe străzile Bagdadului spre secția de poliție, care se afla la oarecare distanță. Pe drum au trecut prin aglomerata Shurja, o piață orientală cu minuscule magazine întunecoase, cu negustori care își laudă mărfurile în gura mare și cu străduțe înguste și întortocheate. La momentul – spera el – potrivit, Ben Porat le-a dat brânci gardienilor,

s-a afundat în mulțime și a dispărut. Polițiștii nici măcar n-au încercat să se ia după el. Oricum, urma să fie pus în libertate în mai puțin de o oră; de ce să-și mai bată capul?

Dar, când au raportat incidentul, asupra bieților agenți s-a dezlănțuit un adevărat iad. Îl lăsaseră să plece pe Zaki Haviv, cel mai căutat om din Irak! Presa de opoziție a aflat și a atacat incapacitatea guvernului cu litere de-o șchioapă: „Unde este Haviv?" se întreba un jurnalist și tot el răspundea: „Haviv – la Tel Aviv".

La Tel Aviv, șefii lui Ben Porat pregăteau cu minuțiozitate evadarea lui din Irak. În vreme ce el stătea ascuns în casa unui prieten, un plan îndrăzneț se punea în aplicare. La momentul acela, era în curs o inițiativă aeriană de proporții, prin care întreaga comunitate evreiască din Irak era transportată în Israel via Cipru. Aproape 100 000 de evrei au fugit din Irak la bordul unor avioane uriașe, care decolau aproape în fiecare noapte.

În noaptea de 12 iunie, Ben Porat s-a îmbrăcat cu cele mai bune haine ale sale și a chemat un taxi. Prietenii lui i-au îmbibat cămașa cu arak – un lichior local – și, duhnind a alcool, bărbatul s-a prăbușit pe bancheta din spate a taxiului și s-a prefăcut că doarme. Șoferul și-a ajutat pasagerul turmentat să iasă din mașină și să ajungă pe o stradă întunecoasă din apropierea aeroportului din Bagdad, după care a plecat. Rămas singur, Ben Porat a pornit în grabă spre gardul aeroportului – știa exact unde fusese tăiat – și s-a strecurat înăuntru. Pe pistă, un avion tocmai terminase îmbarcarea emigranților și se pregătea să decoleze. Brusc, pilotul a îndreptat luminile spre turnul de control, orbindu-i pentru un moment pe controlorii de trafic aerian. Avionul a prins viteză și ușa din spate s-a întredeschis, la trei metri de sol, lăsând să cadă o frânghie. Ieșind din beznă, Ben Porat s-a repezit spre el, a apucat frânghia și a fost tras în avion, care a și decolat imediat. Nici echipa de la sol, nici pasagerii n-au observat manevra, desprinsă parcă dintr-un film de acțiune.

În timp ce trecea pe deasupra orașului, luminile avionului s-au aprins și s-au stins de trei ori. „Slavă Domnului!" au murmurat câțiva oameni adunați pe un acoperiș. Prietenul lor era în siguranță, în drum spre casă.

Într-adevăr, câteva ore mai târziu, Haviv se afla la Tel Aviv.

S-a căsătorit cu iubita lui și, în anii care au urmat, s-a apucat de politică. A devenit membru al Parlamentului, apoi ministru, iar astăzi este un venerat lider al evreilor irakieni din Israel.

Cei rămași în Bagdad n-au avut tot atâta noroc. Zeci de evrei au fost arestați, bătuți și torturați. Taggar și alți 21 au fost trimiși în judecată pentru activitate subversivă. Doi evrei proeminenți din oraș, Shalom Salah și Batzri Joseph, au sfârșit prin a fi acuzați de deținere de explozive și arme și condangați la moarte.

Cu puțin înainte de începerea procesului, Taggar a fost trezit în mijlocul nopții. Celula era plină de polițiști.

— Vei fi spânzurat în noaptea asta, i-a spus anchetatorul-șef.

— Dar nu puteți spânzura un om fără proces! a protestat Taggar.

— Nu putem? Știm totul despre tine: ești ofițer israelian, spion – nu ne mai trebuie altceva.

Un rabin cu barbă a intrat și s-a așezat lângă Taggar, citindu-i psalmi. La trei și jumătate dimineața, ofițerii l-au luat pe israelian și au pornit spre camera unde avea să aibă loc execuția. El mergea între ei, stupefiat. Doar cu câteva săptămâni în urmă își vizitase familia la Ierusalim, apoi, în drum spre Bagdad, admirase frumusețea Parisului și a Romei. Iar acum se pregătea să atârne în ștreang.

Irakienii l-au pus să semneze câteva formulare – birocrația nu dormea nici măcar într-un asemenea moment –, apoi călăul i-a luat inelele și ceasul. Taggar a cerut ca trupul să-i fie trimis în Israel. Călăul l-a pus să stea deasupra unei trape și i-a legat saci cu nisip de picioare. Apoi l-a silit să-i întoarcă spatele, i-a pus lațul la gât și a apucat mânerul trapei. Taggar a azvârlit gluga neagră pe care polițiștii încercau să i-o pună pe cap. Călăul i-a aruncat o privire ofițerului comandant, care stătea împreună cu alți câțiva în fața bărbatului ce urma să moară. Taggar s-a gândit la familia lui, la Ierusalimul natal, la viața pe care ar fi putut s-o aibă. „Oare o să mi se rupă gâtul?” s-a întrebat, și a simțit cum o groază devoratoare îi cuprinde întreaga ființă.

Apoi, ca din senin, ofițerii au plecat. Taggar a fost tras la o parte de pe trapă. Furios, călăul i-a dezlegat sacii cu nisip de picioare și lațul din jurul gâtului, bombănind că-și pierduse plata pentru seara aceea. Taggar a înțeles, uluit, că n-avea să mai moară! Totul, până în cel mai mic detaliu, fusese o înscenare. Speraseră să-l descurajeze și să-l facă să divulge mai multe amănunte despre complicii săi. Dar acum, târât înapoi în celula sa, rămas în viață, Taggar era sigur că nu va muri într-o închisoare din Irak. Prietenii lui aveau să-l scoată de aici.

Când procesul s-a încheiat, el a fost condangat la moarte, dar sentința i-a fost imediat comutată în închisoare pe viață. Batzri și Salah au fost spânzurați. Ultima noapte și-au petrecut-o cu Taggar, care a încercat să-i îmbărbăteze.

Apoi, pentru Yudke a început o Via Dolorosa, căreia el a reușit să-i supraviețuiască. Deși înconjurat de asasini, prizonieri politici și gardieni sadici, Taggar a crezut totuși, cu înfocare, că nu va muri în captivitate. Într-o bună zi avea să fie liber!

A avut de așteptat nouă ani. În 1958, generalul Abdal-Karim Kassem a acaparat puterea în urma unei lovituri de stat și i-a ucis pe prim-ministrul irakian și familia regală. După doi ani, câțiva dintre cei mai apropiați susținători ai săi au pus la cale un complot pentru a-l asasina (ceea ce au și reușit, dar doi ani mai târziu). Mossadul a aflat de complot, iar ramsad-ul a luat imediat legătura cu anturajul loial lui Kassem. A fost încheiat un târg: numele conspiratorilor în schimbul lui Yehuda Taggar.

Taggar se afla în celula lui întunecoasă, lugubră, când gardianul a intrat la el cu un schimb de haine kaki.

— Pune-ți astea! i-a ordonat. Pleci la Bagdad!

O mașină de poliție l-a dus pe Taggar, consternat, la palatul regal. Câțiva soldați l-au escortat într-un birou uriaș. În spatele unei mese de scris bogat decorate stătea o figură familiară – președintele Kassem în persoană! Taggar a înțeles brusc că avea să fie pus în libertate!

Kassem a studiat un timp chipul israelianului.

— Spune-mi, a rostit el în cele din urmă, dacă s-ar declara un război între Irak și Israel, ai lupta împotriva noastră?

— Când voi fi înapoi în țara mea, a răspuns Taggar, voi face tot ce pot pentru a promova înțelegerea și pacea între Israel și statele arabe. Dar, de va fi să izbucnească un război, voi lupta pentru Israel, tot așa cum și dumneavoastră ați luptat de multe ori pentru propria țară.

Acest răspuns trebuie să-i fi plăcut lui Kassem. S-a ridicat.

— Când te întorci acasă, a spus, transmite poporului tău că Irakul este acum un stat independent. Nu mai suntem lacheii imperialismului.

Taggar a fost dus cu o mașină la aeroport. Încă nu-i venea să creadă ce se întâmplă. A fost îmbarcat într-un avion spre Beirut, apoi a luat un

zbor spre Nicosia, în Cipru, și în cele din urmă a aterizat în Israel. La aeroport îl așteptau prietenii și colegii. Se temeau că vor da cu ochii de un om distrus, o epavă umană, dar bărbatul care a coborât din avion era același tovarăș viguros, extrovertit și zâmbitor pe care-l văzuseră ultima dată cu nouă ani în urmă.

— Cum ai reușit? l-au întrebat. Cum ai făcut să-ți păstrezi mintea întreagă și optimismul?

— Am știut că mă veți scoate de aici, a spus simplu Yudke.

Aducându-l pe Taggar acasă, șefii Mossadului au respectat un alt principiu dintre cele stabilite la început: nici un efort, nici un mijloc și nici un sacrificiu nu trebuie precupețit pentru a ne aduce oamenii înapoi acasă.

În Israel, Taggar s-a căsătorit, și-a întemeiat o familie și, după o strălucită carieră diplomatică, a devenit profesor universitar.

Reuven Shiloah n-a fost implicat în nici un fel în tragedia de la Bagdad. Și totuși, la sfârșitul anului 1952, a demisionat. A fost înlocuit de o personalitate recent apărută în lumea întunecată a serviciilor secrete israeliene.

Micul Isser.

2 Forțele de elită ale Haganah în timpul mandatului britanic al Palestinei. (n.tr.)

CAPITOLUL 4

O „CÂRTIȚĂ” SOVIETICĂ ȘI UN LEȘ ÎN MARE

Ze’ev Avni își dorea cu ardoare să devină agent al Mossadului.

Când a sosit, în ziua aceea ploioasă de aprilie din 1956, la sediul organizației, spera din tot sufletul să iasă de acolo ca angajat al serviciilor secrete. Încerca de ani de zile să devină unul dintre puținii aleși, și acesta era cel mai important țel al vieții sale.

Născut Wolf Goldstein la Riga, în Letonia, tânărul crescuse în Elveția, servise în armata elvețiană în timpul celui de al Doilea Război Mondial și în 1948 emigrase în Israel. Își schimbase numele în evreiescul Ze’ev Avni și, după câțiva ani în care locuise și muncise în kibuțul Hazorea, se angajase în Ministerul Afacerilor Externe, unde primise un post la Bruxelles. Prezentabil, instruit, fluent în câteva limbi, își fermecase superiorii cu manierele și sârguința lui, ca și cu disponibilitatea de a îndeplini voluntar orice fel de sarcini dificile, în special pe cele legate de Mossad. Oricând se întâmpla ca un diplomat să aibă nevoie de un curier secret pentru a face un drum urgent într-un alt oraș, pentru a livra documente clasificate unei unități sub acoperire a Mossadului undeva în Europa, Avni era primul care își oferea serviciile. Cooperarea lui frecventă cu Mossadul făcuse din el, în mod neoficial, unul dintre oamenii organizației în Europa, iar această colaborare devenise tot mai intensă atunci când Avni fusese transferat la ambasada Israelului de la Belgrad, în Iugoslavia. În câteva scrisori adresate ramsad-ului, Isser Harel, Avni sugera înființarea unei sucursale a Mossadului la Belgrad. Harel refuzase: Mossadul nu avea nevoie de o reprezentanță în Iugoslavia. Dar Avni nu renunțase. În aprilie 1956 se întorsese în Israel în particular și ceruse o audiență la ramsad. Cererea îi fusese aprobată, și în ziua aceea îl întâlnise pentru prima oară pe Isser Harel.

Tensionat și nervos, Avni a intrat în biroul lui Harel dintr-o casă veche situată în cartierul fostei colonii germane de la Tel Aviv. Harel fusese numit ramsad cu mai puțin de patru ani înainte, dar era deja o legendă. Oamenii îl admirau pe acest bărbat scund, enigmatic, și se temeau de el. Pe coridoarele întunecoase ale Mossadului circulau tot felul de povești despre el, unele adevărate, altele false. Avni auzise câte ceva despre Harel, poreclit „Micul Isser” pentru a-l deosebi de

notoriul „Mare Isser”. Date fiind zvonurile despre încăpățânarea, manierele brutale și intuiția fantastică ale Micului Isser, Avni se temea de această întrevedere.

Dar bărbatul scund, slab și chel, îmbrăcat în haine kaki și cu o cămașă cu mâneci scurte, care l-a primit pe Avni în biroul său ascetic avea o voce plăcută și amabilă. I-a mărturisit că era impresionat de manierele lui Avni și de cunoștințele sale politice. L-a întrebat despre motivul vizitei sale în Israel, iar Avni i-a explicat că fiica sa din prima căsătorie îl rugase să vină s-o vadă.

— Câți ani are fiica dumneavoastră? a întrebat Isser, zâmbind.

— Opt.

— Opt?

Isser a părut surprins. Considera, pesemne, bizar ca un diplomat să dea fuga acasă din străinătate numai pentru că fusese convocat de micuța lui fiică. Avni s-a lansat într-o explicație detaliată despre relația complexă pe care o avea cu prima soție, cu copilul său și cu actuala soție. Isser a început să-și piardă răbdarea, i-a retezat vorba și i-a spus că nu va exista nici o sucursală a Mossadului la Belgrad. Cât despre viitorul tânărului diplomat, verdictul a fost: „Vom vedea după ce vă veți încheia misiunea în Iugoslavia”.

Avni s-a simțit zdrobit.

În orice caz, înainte să plece, Isser s-a oferit să-l mai întâlnească o dată, după câteva zile, „dar nu în această clădire, unde tot intră și ies o mulțime de oameni. O să ne vedem în biroul meu secret din centru, te va aduce șoferul meu.”

Avni s-a gândit că mai era o speranță. Dacă nu, de ce ar fi vrut Isser să-l vadă din nou?

După câteva zile, Avni pășea într-un apartament anonim din centrul Tel Avivului. Acum nu mai avea nici un motiv să se teamă; la urma urmelor, Isser fusese prietenos la prima lor întâlnire.

Șeful Mossadului îl aștepta și l-a condus într-o încăpere mare: pereți goi, un birou, câteva scaune, ferestre cu jaluzele. Avni a luat loc, dar Isser s-a metamorfozat subit într-un taur furios. Chipul i s-a schimonosit, a început să lovească în masă și să răcnească:

— Ești agent sovietic! Mărturisește! Mărturisește!

Bătea întruna în birou cu pumnii strânși și urla:

— Știu că te-au trimis sovieticii! Știu că ești spion! Mărturisește!

Avni a înghețat, ca lovit de trăsnet. Era incapabil să scoată o vorbă.

— Mărturisește! Dacă vrei să cooperezi o să încerc să te ajut, dacă nu…

Lui Avni inima îi bătea nebunește în piept. Era scăldat într-o sudoare rece, limba îi înțepenise. Era sigur că-și trăia ultimele clipe, că Isser avea să-l omoare.

În cele din urmă și-a adunat toate puterile pentru a rosti câteva cuvinte.

— Mărturisesc, a bolborosit el, lucrez pentru ruși.

Isser a deschis o ușă mascată, și în încăpere au intrat doi dintre cei mai buni agenți ai lui și un ofițer de poliție. Ofițerul l-a arestat pe Avni, care a fost luat și dus în altă parte pentru a fi interogat. Apoi, treptat, el și-a dezvăluit identitatea și adevăratul scop. Comunist înfocat încă din adolescență, fusese recrutat de Direcția de Contrainformații a Armatei Roșii încă de pe când trăia în Elveția și făcuse spionaj pentru Uniunea Sovietică în timpul celui de al Doilea Război Mondial. La scurtă vreme după aceea, fusese sfătuit să imigreze în Israel și să aștepte. Urma să devină „cârtiță” pe termen lung. Timp de mai mulți ani așteptase un mesaj de la Moscova, dar maeștrii ruși ai spionajului îl contactaseră abia când primise postul de la Bruxelles. De acolo, el le furnizase informații importante cu privire la afacerile Israelului cu compania producătoare de arme F.N. din Belgia, le transmisese codurile Ministerului de Externe al Israelului și le dezvăluise chiar numele a doi foști naziști germani care făceau spionaj pentru Israel în Egipt. Dar toate acestea nu fuseseră de ajuns pentru ofițerii ruși care se ocupau de Avni. Ei voiau ca omul lor să se infiltreze în Mossad. Și asta era ceea ce Avni se străduise din răsputeri să facă, până în momentul când Isser urlase la el: „Mărturisește!”

Și când mărturisise, el nu știuse de fapt lucrul cel mai șocant: că ar fi putut să scape din cursa lui Isser! Ramsad-ul n-avea nici cea mai vagă probă împotriva lui, numai suspiciuni, fără nici cea mai firavă dovadă că Avni era spion. E adevărat că cineva îi semnalase lui Isser cu mult timp în urmă că Avni fusese alungat din kibuțul său din cauza vederilor lui comuniste. Dar spion sovietic?

Isser acționase numai din instinct. Eforturile asidue ale lui Avni de a

se alătura Mossadului, vizita aparent bizară la fiica sa, tentativele lui de a-l convinge pe Isser să deschidă o reprezentanță a Mossadului la Belgrad… În mintea ascuțită a lui Isser, toate aceste fapte minore fuzionaseră, făcându-l să tragă o concluzie greu de crezut: o cârtiță, un trădător, era cât pe ce să pătrundă în sanctum sanctorum a Israelului.

La proces, Avni a făcut mărturisiri complete și a fost condangat la 14 ani de închisoare. După nouă ani a fost eliberat condiționat pentru bună purtare, a devenit cetățean model și psiholog. Isser i-a spus biografului său că Avni fusese cel mai periculos spion prins vreodată în Israel, dar și „cel mai fermecător", și a vorbit despre el cu căldură, ca despre „spionul-gentleman".

Avni însuși ne-a spus că, peste ani, unii ofițeri superiori de poliție și anchetatori de la Shabak (echivalentul aproximativ al FBI din America) i-au devenit buni prieteni.

Operațiunea Pygmalion, cum a fost denumit cazul Avni, a fost ani de zile unul dintre cel mai bine păstrate secrete ale Mossadului. Dar, pentru acei puțini care știau de ea, operațiunea a fost încă o dovadă a uluitoarelor instincte ale lui Isser.

Dar cine era Micul Isser? Taciturn, timid, încăpățânat ca un catâr, se născuse, pare-se, în vechiul oraș-fortăreață Dvinsk, în Rusia țaristă. Se spunea că emigrase în Israel la vârsta de 18 ani ducând în raniță o pâine în al cărei miez vârâse un revolver. Micul Isser s-a stabilit mai întâi în kibuțul Shefayim, unde s-a căsătorit cu o crescătoare de cai, plină de viață, pe nume Rivka. Dur, încăpățânat și categoric, el a părăsit kibuțul din motive necunoscute, împreună cu soția, un copil și doar cămașa de pe el. În timpul celui de-al Doilea Război Mondial a intrat în Haganah și curând a devenit șeful Departamentului Evreiesc al Shai, care avea ca misiune să-i descopere și să-i urmărească pe trădători și disidenți. „Disidenții" erau membrii Irgun[3] și ai grupului Stern[4] – două organizații clandestine de dreapta care contestau autoritatea lui David Ben Gurion și politica dusă de el și de comunitatea evreiască organizată. După demiterea Marelui Isser, Micul Isser a devenit șeful Serviciului de Securitate Internă, Shabak.

Mossadul abia fusese întemeiat când, pe neașteptate, Ben Gurion a aprobat demisia lui Reuven Shiloah și l-a numit pe Isser șeful Mossadului. Motivul oficial al schimbării a fost un accident rutier în care Shiloah fusese rănit. Mossadul însă bârfea că Isser l-ar fi alungat, practic, pe Shiloah de la conducere, convingându-l pe Ben Gurion că ramsad-ul era un tip erudit și simpatic, dar incapabil să conducă agenți duri și să ducă la bun sfârșit operațiuni secrete.

Sub Isser, comunitatea serviciilor secrete și-a dobândit ceea ce avea să devină forma sa definitivă. Era vorba de cinci servicii: Mossad, Shabak, Aman (Serviciul de Contrainformații Militare), departamentul de resort al poliției și secția de cercetări a Ministerului de Externe. Dintre acestea, doar Mossad, Shabak și Aman erau importante; celelalte două nu erau privite cu același respect. Directorii celor cinci servicii și adjuncții lor constituiau Comitetul Șefilor de Servicii. Isser a fost numit președintele acestuia. Ben Gurion a creat și un titlu special pentru el: memunneh – comandantul suprem al serviciilor de securitate. Atunci când l-a numit pe Micul Isser în această nouă funcție, Ben Gurion a făcut următoarea remarcă:

— Bineînțeles că vei continua să conduci Shabakul, chiar dacă acum ai Mossadul.

Isser a numit apoi un nou director pentru Shabak, deși controlul general asupra Mossadului și a Shabakului a rămas în mâinile lui.

Astfel, Micul Isser a devenit țarul serviciilor secrete israeliene.

Afacerea Pygmalion n-a fost decât una dintr-o serie de operațiuni-cheie pe care Isser le-a condus în primii ani de existență a Israelului, preponderent împotriva spionilor sovietici, dintre care mulți au fost capturați, arestați sau expulzați.

Dar nu toți spionii lucrau pentru sovietici – și nici toate istoriile cu spioni nu au avut un sfârșit fericit.

*

Într-una din primele după-amieze ale lui decembrie 1954, un avion comercial se rotea deasupra părții răsăritene a Mediteranei. Când piloții lui au fost siguri că în zonă nu se află nave maritime, una din ușile avionului s-a deschis și un obiect mare a fost aruncat în apă – un leș.

Avionul a făcut cale întoarsă și, după o oră, a aterizat în Israel, marcând sfârșitul Operațiunii Inginerul (nu acesta a fost numele ei real), care a rămas strict secretă timp de mai bine de 50 de ani.

În 1949, trei frați dintr-o familie de evrei din Bulgaria au sosit la Haifa.

Cel mai mare, Alexander Israel, tocmai absolvise o școală tehnică la

Sofia. S-a înrolat în armată, a primit gradul de căpitan și a fost repartizat în marina israeliană. Israel era un tânăr frumos, de-a dreptul fermecător. Fiind apreciat de superiorii săi, a fost trimis să lucreze în laboratoarele strict secrete unde activau cercetătorii în domeniul războiului electronic și al proiectării de noi arme. Beneficiind de o autorizație de acces la informații de maximă securitate, el avea cunoștință de materiale strict secrete. Și-a schimbat prenumele în evreiescul Avner și în 1953 s-a căsătorit cu Matilda Arditi, o tânără frumușică de origine turcă. Tânărul cuplu s-a stabilit în Haifa, aproape de o importantă bază navală israeliană. Matilda era teribil de îndrăgostită de charismaticul ei soț, dar habar nu avea de aspectele mai puțin plăcute ale personalității lui.

Nu știa, de pildă, că el avea la poliție un cazier lung și pitoresc. Avner Israel fusese acuzat de a fi închiriat simultan același apartament mai multor chiriași; de a se fi dat drept reprezentant al unei companii de frigidere, strângând bani pentru frigidere care nu erau niciodată livrate; și de alte asemenea înșelătorii. Unul dintre cazuri a ajuns în fața justiției, iar Israel a fost citat la proces pe 8 noiembrie 1954.

Matilda, gravidă, nu știa nimic despre frauda soțului ei și nici despre relația lui cu o angajată drăguță de la consulatul italian din Haifa. Avner o ceruse chiar în căsătorie, dar tânăra italiancă fusese de acord numai cu condiția ca mai întâi el să se convertească la catolicism.

Tânărului Avner această cerință nu-i pusese mari probleme. El se mai convertise o dată înainte, în Bulgaria, când fusese silit să se însoare cu o altă tânără creștină pe care o sedusese. Furioasă, familia fetei îi ceruse – aproape punându-i arma la tâmplă – să se convertească și să o ia în căsătorie. Imediat după cununie, Israel fugise din Sofia, soția lui se sinucisese, după care el revenise la Sofia și la iudaism. Acum a refăcut traseul. A mers în călătorie la Ierusalim împreună cu iubita lui, s-a botezat în mănăstirea Terra Santa și și-a schimbat numele de familie în Ivor. Folosind documente procurate de la Biserică, șarmantul căpitan s-a înregistrat la Ministerul de Interne și i-a fost emis un pașaport pe noul nume, Alexander Ivor.

Împreună cu iubita lui italiancă a stabilit apoi ca dată a cununiei ziua de 7 noiembrie 1954. Procesul din Haifa era fixat pentru 8 noiembrie. Avner Israel, aka Alexander Ivor, nu intenționa să-și onoreze nici una din aceste obligații. Pentru el sosise timpul să dispară.

La sfârșitul lui octombrie, căpitanul Israel și-a luat o permisie de două săptămâni. El nu avea viză de ieșire, dar Alexander Ivor avea, la fel cum avea și un set întreg de documente, unele autentice, altele false.

Și-a cumpărat un bilet de avion până la Roma și pe 4 noiembrie a decolat. Nici soția, nici „logodnica” n-au știut nimic de plecarea lui. În scurt timp, italianca a început să-l caute cu disperare. În cele din urmă, s-a adresat poliției din Haifa. Cu ajutorul acesteia, i-a descoperit adresa, la care a fost consternată s-o întâlnească pe doamna Matilda Israel, gravidă în șapte luni.

La Roma, Avner Israel a dispărut, dar nu pentru multă vreme. Agentul Mossadului rezident acolo avea informatori buni în comunitatea diplomatică arabă din Italia. Pe 17 noiembrie, la sediul Mossadului din Tel Aviv a sosit o cablogramă urgentă: „Un ofițer israelian, Alexander Ivor sau Ivon sau Ivy, se află aici și încearcă să vândă informații militare atașatului militar al Egiptului.”

Ramsad-ul și Amos Manor, noul șef al Shabakului, și-au unit forțele pentru a depista despre cine era vorba. În câteva zile au descoperit identitatea ofițerului și au fost îngroziți să afle că lucra în marina israeliană. O altă telegramă de la Roma a adus vești și mai tulburătoare: agentul Mossadului raporta că Israel vânduse egiptenilor planurile detaliate ale unei mari baze a Forțelor de Apărare din Israel și fusese plătit cu 1 500 de dolari, pe care îi depusese la banca Credit Suisse. Se spunea că le promisese egiptenilor și mai multe informații și că fusese de acord să ajungă cu avionul în Egipt, pentru a fi interogat acolo.

După doar câteva zile a sosit o nouă cablogramă: „Ambasada Egiptului a rezervat două bilete până la Cairo pentru sfârșitul lui noiembrie, la agenția TWA. Se pare că cei doi pasageri vor fi atașatul militar al Egiptului și un ofițer israelian.”

La sediul Mossadului au sunat clopotele de alarmă. În ochii lui Isser, exista o diferență uriașă între interogarea unui informator de către un atașat militar într-o țară străină și transferarea aceluiași informator în capitala Egiptului, unde urma să fie interogat de experți, care ar fi obținut de la el încă mai multe detalii și informații periculoase. Isser era hotărât să împiedice – cu orice preț – zborul lui Avner Israel la Cairo. A decis să expedieze la Roma o echipă operativă. În acele zile de început, Mossadul încă nu avea un departament operativ propriu și se folosea de unitatea operativă a Shabakului. Comandantul ei, unul dintre cei mai buni agenți pe care i-a avut Israelul, Rafi Eitan, era o legendă pentru oamenii lui. Născut într-un kibuț, era un omuleț butucănos și vesel, cu ochelari, dar temerar, creativ și fără scrupule. În anii premergători independenței luptase în Palmach și se implicase activ în Aliya Beth, organizația secretă care aducea pe furiș evrei în Palestina în pofida restricțiilor britanice. Activiștii ei fuseseră nevoiți

să fugă din Europa în bărci improvizate, să evite navele de război britanice care executau raiduri pe țărmurile Palestinei, să debarce pe plaje pustii și apoi să-și piardă urma în populația evreiască locală. Cea mai faimoasă ispravă a lui Rafi fusese aruncarea în aer a instalației britanice de radar de pe Muntele Carmel, aproape de Haifa, care detecta apropierea navelor aparținând Aliya Beth. Pentru a ajunge la ea, agentul se târâse prin canalizări, câștigându-și porecla de „Rafi cel puturos". Activitatea lui ulterioară din timpul Războiului pentru Independență îi confirmase temeritatea și inteligența.

Atunci când și-a format echipa operativă, Isser a recrutat oameni cu varii biografii: supraviețuitori ai Holocaustului, veterani din Palmach și Haganah, foști membri ai Irgun și ai grupului Stern – militanți de dreapta, pe care-i vânase în perioada dificilă de dinaintea creării statului israelian. (Unul dintre recruții Mossadului a fost Yitzhak Shamir, fost lider al grupului Stern și viitor prim-ministru al țării.)

Rafi a fost numit șeful echipei operative.

Împreună cu agenții Raphael Medan și Emmanuel (Emma) Talmor, Ravi a luat avionul spre Roma. Curând li s-au alăturat și alții. Au plănuit imediat o ambuscadă pe aeroportul Fiumicino. La ultimul instructaj dinainte de plecare, Isser le ordonase să-l oprească pe Avner Israel pe aeroport.

— Cu nici un preț nu trebuie să ajungă în avion. Simulați o încăierare, doborâți-l și, dacă e nevoie, răniți-l. Și, dacă toate celelalte manevre dau greș, împușcați-l!

A fost pentru prima oară când agenții israelieni au primit permisiunea de a ucide.

Dar atacul de la aeroport nu a mai avut loc. Informațiile referitoare la călătoria lui Israel în Egipt păreau să fi fost false.Acesta a rămas un timp la Roma și apoi, dintr-odată, a plecat și a început să călătorească prin Europa, urmărit de echipa lui Eitan. Ca și când ar fi vrut să-i deruteze pe cei care îl urmăreau, Israel s-a dus la Zürich, apoi la Geneva, la Genova, la Paris, la Viena…

Și apoi, pe nepusă masă, a dispărut. Agenții Mossadului l-au căutat peste tot, dar fără succes. Însă, după un timp, norocul i-a surâs din nou lui Rafi Eitan. La Viena se găsea un reprezentant israelian al unei organizații secrete, Nativ, care sprijinea plecarea evreilor din Rusia și din blocul răsăritean și transferul lor în Israel. Agentul acesta întreținea legături strânse cu Mossadul. Într-o zi din decembrie, soția

lui, născută în Bulgaria, i-a făcut o surpriză.

— N-o să-ți vină să crezi! i-a spus ea, radiind de bucurie. Azi-dimineață mă plimbam pe străzi, când am dat de un prieten de-al meu din Sofia. Nu l-am mai văzut de ani de zile. Am fost colegi la școală, în aceeași clasă! Îți dai seama ce coincidență?

— Nu mai spune! Cum îl cheamă? a întrebat-o soțul.

— Alexander Israel. Mâine la prânz luăm masa împreună.

Reprezentantul lui Nativ știa că Eitan căuta un bărbat care corespundea descrierii făcute de soția lui și l-a alertat imediat pe șeful echipei operative. În ziua următoare, doi agenți ai Mossadului au intrat în restaurantul cu pricina să ia prânzul și s-au așezat aproape de locul în care Alexander Israel și prietena lui din copilărie depănau amintiri. Când Israel s-a despărțit de fosta lui colegă, cei doi s-au luat după el ca niște umbre.

După câteva zile, Alexander Ivor s-a îmbarcat într-un avion al companiei Austrian Airlines cu destinația Paris. Pe locul de lângă el stătea o femeie tânără și atrăgătoare. Ivor, afemeiatul desăvârșit, a început să converseze, iar ea i-a răspuns cu plăcere. Au hotărât să se întâlnească din nou la Paris pentru a petrece o noapte în oraș. Chiar înainte de aterizare, ea i s-a adresat:

— La aeroport mă așteaptă niște prieteni. N-ai vrea să vii cu noi? Sunt sigură că se va găsi loc în mașină.

Ivor era încântat. În aeroport, pe tânăra femeie o așteptau doi domni bine îmbrăcați. Au urcat toți patru în mașină și s-au îndreptat spre Paris. Ivor se așezase lângă șofer. Se înnopta. La un moment dat, șoferul a observat un bărbat care stătea într-o intersecție slab luminată și făcea autostopul.

— Hai să-l luăm! a spus el.

A oprit mașina, și deodată, „autostopistul” și încă alți câțiva bărbați, iviți pe neașteptate din întuneric, s-au năpustit asupra vehiculului, în timp ce un alt automobil s-a oprit în spatele lor.

— Suntem răpiți! a strigat Ivor. Dar, brusc, bărbatul din spatele lui l-a apucat de gât. Ivor s-a luptat violent să scape din strânsoarea atacatorului. Ușa mașinii s-a deschis și bărbatul de afară a sărit asupra lui și l-a pus jos. A scos o armă și i-a strigat în ivrit:

— Încă o mișcare și ești mort!

Ivor a înghețat. O mână cu un tampon muiat în cloroform s-a apropiat de fața lui, și ofițerul a căzut într-un somn adânc.

A fost adus pe furiș într-o casă conspirativă din Paris, unde a fost interogat de Rafi Eitan și oamenii săi. A recunoscut că vânduse documente ultrasecrete egiptenilor și că o făcuse pentru bani. Din Israel, Isser a trimis o telegramă prin care cerea să fie adus înapoi în țară. Considera că până și cel mai josnic trădător trebuia să aibă parte de un proces și că drepturile lui legale trebuiau respectate. Eitan și oamenii lui l-au drogat pe Avner, l-au pus într-o ladă mare și l-au încărcat într-un avion comercial israelian Air Force Dakota, care zbura o dată pe săptămână de la Paris la Tel Aviv.

Drumul spre casă a fost lung și extenuant. Avionul a trebuit să se alimenteze la Roma și la Atena. Împreună cu grupul a călătorit și un bine cunoscut medic anestezist pe nume Iona Elian. Înaintea fiecărei decolări și aterizări el trebuia să-i injecteze prizonierului un drog soporific. Dar, după decolarea din Atena, lucrurile au luat o întorsătură tragică. Avner Israel, inconștient, a început subit să respire cu greutate; pulsul i s-a accelerat, bătăile inimii i-au devenit neregulate. Doctorul Elian a făcut eforturi disperate să-l stabilizeze și să-i atenueze criza, inclusiv să-l resusciteze prin respirație artificială, dar fără succes; scuturat de convulsii prizonierul a murit cu mult înainte de a ajunge în Israel.

Imediat după aterizare, agenții Mossadului l-au sunat pe Isser și l-au informat de moartea lui Israel. Ramsad-ul le-a ordonat să lase trupul în avion și să-i spună pilotului să decoleze din nou. Cadavrul a fost aruncat din avion departe de țărmurile Israelului.

Incidentul a provocat o mare tulburare la sediul Mossadului. Isser s-a dus imediat în biroul prim-ministrului Moshe Sharett și a solicitat crearea unei comisii de anchetă care să investigheze moartea ofițerului. Sharett a numit o comisie formată din doi oameni, care i-a absolvit pe agenții Mossadului de orice vină: nu făcuseră decât să-l aducă pe Israel în fața justiției și nu aveau de ce să fie învinuiți de moartea lui. Concluzia comisiei a fost că principala cauză a morții fusese, după toate aparențele, o supradoză de soporific administrată de doctor. Întrebat peste ani de zile, medicul a afirmat că moartea prizonierului fusese cauzată de schimbările bruște ale presiunii aerului în avion. (În 1960 Iona Elian a participat, tot ca anestezist, la capturarea lui Eichmann în Argentina.)

Oamenii lui Isser au verificat actele lui Avner Israel și au descoperit afidavituri și scrisori de recomandare din partea Bisericii Catolice din Ierusalim. După ce-și vânduse secretele egiptenilor, ofițerul intenționa să fugă în America de Sud. Agenții i-au găsit în bagaje un bilet de vapor spre Brazilia.

Următoarea problemă pe care Isser o avea de rezolvat era înștiințarea familiei. Ar fi trebuit s-o invite pe Matilda și să-i spună tot adevărul. Dar șefii Mossadului, stânjeniți de finalul urât al cazului, au preferat să îngroape povestea – decizie susținută fără ezitare și de prim-ministrul Sharett. Mossadul a lansat în presă povești inventate despre căpitanul Avner Israel. A lăsat să se înțeleagă că acesta fugise din țară pentru că se încurcase în datorii bănești și aventuri romantice. Asemenea istorii fanteziste au ținut multă vreme prima pagină a ziarelor.

Mulți ani de zile, Matilda, frații soțului ei și fiul ei, Moshe Israel-Ivor, n-au știut ce se întâmplase. Credeau că fostul căpitan trăia încă pe undeva, poate în America de Sud. A fost o minciună de neiertat.

Prima greșeală a acestei operațiuni a reprezentat-o tratamentul la care a fost supus Israel, chiar dacă era un trădător; cea de a doua a fost conspirația tăcerii – înlăturarea numelui lui Israel din actele militare, inducerea în eroare de către Mossad a soției și fraților lui. Rafi Eitan și câțiva ofițeri din Mossad au obiectat vehement împotriva deciziei luate de ramsad de a arunca trupul în mare și de a înșela familia, dar nu puteau face nimic. „În vremurile acelea, Micul Isser era domnul Securitate Națională”, ne-a spus Eitan. „El era conducătorul absolut al serviciilor secrete, iar comunitatea agențiilor de contrainformații nu i-a disputat niciodată deciziile.”

Publicarea acestei istorii după ani de zile demonstrează cât de dificil este să distrugi orice urmă a existenței unei persoane. Oamenii ne vorbesc uneori chiar și după ce au murit, de dincolo de mormânt.

3 Grup paramilitar sionist, desprins din Haganah, care a acționat în Palestina între anii 1931 și 1948 (n.tr.)

4 Grup sionist radical, cvasiterorist, desprins în 1940 din Irgun, care milita pentru alungarea definitivă a englezilor din Palestina (n.red.)

CAPITOLUL 5

DISCURSUL LUI HRUȘCIOV

Totul a pornit de la o poveste de iubire.

În primăvara lui 1956, Łucja Baranowska era îndrăgostită până peste cap de un ziarist chipeș, Wiktor Grajewski. Mariajul ei cu viceprim-ministrul Poloniei comuniste era pe butuci, cei doi soți rareori se mai vedeau. Łucja lucra ca secretară a lui Edward Ochab, secretar general al Partidului Comunist Polonez. Colegii ei se obișnuiseră cu vizitele frecvente pe care seducătorul Wiktor i le făcea frumoasei lui prietene. Sentimentele Luciei față de acest tânăr fermecător nu mai erau pentru nimeni un secret.

Wiktor era redactor coordonator la Agenția Poloneză de Știri, responsabil de problemele sovietice și est-europene. De fapt, era evreu și numele lui real era Wiktor Szpilman. Dar, cu ani în urmă, când aderase la Partidul Comunist, prietenii săi îi dăduseră de înțeles că un nume ca Szpilman n-ar fi putut ajunge prea departe. Așa că Wiktor își schimbase numele în Grajewski, care avea o rezonanță poloneză.

În timpul celui de-al Doilea Război Mondial, când armata germană invadase Polonia, el era copil. Familia lui reușise să treacă în Rusia și scăpase ca prin urechile acului de Holocaust. După război, se întorsese în Polonia. În 1949, părinții lui Wiktor și sora lui mai mică emigraseră în Israel. Dar el, comunist convins și înflăcărat, rămăsese pe loc. Admirator al lui Stalin, visa să contribuie la crearea unui paradis al muncitorilor.

Dar nici prietenii ori colegii, nici măcar iubita lui nu știau că tânărul comunist începea să se trezească la realitate. În 1955 își vizitase familia în Israel și văzuse acolo o altă lume – liberă, progresistă, o națiune evreiască democratică, un fel de vis împlinit, extrem de diferit de imaginea promovată de propaganda comunistă la care fusese el expus. Întors în Polonia, Wiktor, acum în vârstă de 30 de ani, a început să se gândească la emigrarea în Israel.

Într-o dimineață de la începutul lui aprilie 1956, Wiktor a venit, ca de obicei, să-și viziteze iubita în cabinetul secretarului general. Pe un colț al biroului ei a văzut o broșură cu copertă roșie, numerotată și

ștampilată cu inscripția „strict secret”.

— Ce-i asta? a întrebat-o el.

— Păi, discursul lui Hrușciov, i-a răspuns ea într-o doară.

Wiktor a înghețat. Auzise de discursul lui Hrușciov, dar nu întâlnise niciodată pe nimeni care să fi ascultat sau să fi citit măcar o singură propoziție din el. Era unul din secretele cel mai bine păzite ale blocului comunist.

Wiktor știa că Nikita Hrușciov, atotputernicul secretar general al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice, rostise discursul la cel de al XX-lea Congres al partidului, care avusese loc în februarie același an la Kremlin. Pe 25 februarie, puțin înainte de miezul nopții, toți oaspeții străini și conducătorii partidelor comuniste din alte țări fuseseră invitați să părăsească sala. Iar la miezul nopții, Hrușciov urcase pe podium și se adresase celor 1 400 de delegați sovietici. Se spunea că discursul fusese o surpriză și un șoc teribil pentru toți cei prezenți.

Dar ce spusese secretarul general? Potrivit unui ziarist american care trimisese un prim raport în Occident, discursul durase patru ore, iar Hrușciov descrisese în detaliu teribilele crime comise de omul venerat de milioane de comuniști din toată lumea – Stalin. Se zvonea că Hrușciov l-ar fi acuzat pe Stalin de masacrarea a milioane de oameni. Unii șopteau că, în timp ce ascultaseră discursul, mulți delegați plânseseră și-și smulseseră părul de disperare, unii leșinaseră sau suferiseră atacuri de inimă. Cel puțin doi se sinuciseseră după noaptea aceea.

Dar nimic din cele revelate de Hrușciov nu fusese publicat în presa din Uniunea Sovietică. Zvonurile pluteau deasupra Moscovei, și unele pasaje din discurs fuseseră citite în ședințe închise ale organelor superioare de partid. Dar textul complet era păzit ca și când ar fi fost secret de stat. Reporteri străini îi spuseseră lui Wiktor că serviciile secrete occidentale făceau eforturi disperate de a obține textul. CIA oferea chiar o recompensă de un milion de dolari. Se aprecia că publicarea textului într-un moment de vârf al Războiului Rece dintre Occident și blocul sovietic ar fi putut genera un cutremur în țările comuniste și ar fi declanșat o criză fără precedent. Sute de milioane de comuniști din Rusia și din afara ei îl veneraseră orbește pe Stalin. Dezvăluirea crimelor lui le-ar fi putut distruge credința și poate ar fi provocat chiar colapsul Uniunii Sovietice.

Dar toate eforturile de a obține discursul eșuaseră. Textul lui rămăsese

o enigmă.

Nu demult, Wiktor aflase că Hrușciov hotărâse să trimită câteva copii numerotate liderilor partidelor comuniste din Europa de Est. Așa ajunsese broșura aceea cu copertă roșie pe biroul Lucjei.

Când a văzut-o, lui Wiktor Grajewski i-a venit o idee nebună. I-a cerut Lucjei să i-o împrumute pentru câteva ore, ca să poată citi textul acasă, fără forfota din biroul acela. Spre surprinderea lui, Łucja a fost de acord. Era fericită să-i îndeplinească o dorință.

— Poți să-l iei, i-a spus, dar adu-l înapoi înainte de ora 16, pentru că trebuie să-l încui în seif.

Acasă, Wiktor a citit discursul. Era realmente consternant. Hrușciov distrugea, curajos și fără milă, mitul lui Iosif Visarionovici Stalin. Dezvăluia că, în anii în care fusese la putere, Stalin comisese crime monstruoase și ordonase asasinarea a milioane de oameni. Amintea auditoriului său că Lenin, părintele Revoluției bolșevice, prevenise partidul în privința lui Stalin. Condanga cultul propriei personalități întreținut de omul care fusese aclamat drept „părintele popoarelor”. Vorbea de strămutarea forțată a unor întregi grupuri etnice din Uniunea Sovietică, proces care provocase un șir nenumărat de decese; de „marea epurare” (1936–1937), în care un milion și jumătate de comuniști fuseseră arestați și 680 000 dintre aceștia, executați. Din ordinul lui Stalin fuseseră executați 848 din cei 1966 de delegați la al XVII-lea Congres al partidului și 98 din cei 138 de candidați ai Comitetului Central. Hrușciov mai vorbea de „complotul medicilor”, de acuzațiile fabricate împotriva unor doctori evrei care ar fi conspirat pentru asasinarea lui Stalin și a altor lideri sovietici. Cuvintele lui îl demascau pe Stalin drept un ucigaș în serie, care masacrase milioane de ruși și de cetățeni sovietici de alte naționalități, mulți dintre ei comuniști loiali. În decurs de patru ore, Messia se metamorfozase într-un monstru.

Discursul lui Hrușciov i-a spulberat lui Wiktor ultimele iluzii legate de comunism. Tânărul jurnalist a înțeles că ținea în mâinile sale un mecanism exploziv care putea zgudui din temelii tot lagărul sovietic. S-a hotărât să-i înapoieze Lucjei broșura roșie. Dar pe drum i-a venit altă idee, și picioarele l-au purtat singure spre ambasada Israelului. A intrat încrezător, iar zidul de polițiști polonezi și de agenți ai serviciilor secrete s-a despărțit și l-a lăsat să treacă. După câteva minute se afla în biroul lui Yaacov Barmor – în mod oficial, prim-secretarul ambasadei, dar în realitate reprezentantul Shabakului în

Polonia.

Grajewski i-a înmânat broșura roșie. Israelianul a răsfoit-o atent și a rămas cu gura căscată.

— Te rog să aștepți câteva minute, a spus el, a apucat broșura și a ieșit din cameră. S-a întors după o oră. Grajewski a înțeles că o fotocopiase, dar n-a pus întrebări. A luat-o, a ascuns-o sub haină și a plecat. A ajuns la timp la biroul Lucjei, iar ea a pus broșura în seif. Nimeni nu l-a deranjat, nimeni nu i-a pus întrebări despre surprinzătoarea sa vizită la ambasada Israelului.

Vineri, 13 aprilie 1956, în primele ore ale după-amiezii, Zelig Katz intra în biroul lui Amos Manor, directorul Shabakului. Katz era secretarul particular al lui Manor. Sediul Shabakului se afla într-o veche clădire arabă din Jaffa, nu departe de pitoreasca Piață de Vechituri. Manor i-a pus lui Katz întrebarea de rutină de vineri: „Ceva noutăți din Europa de Est?" Vineri era ziua în care valiza diplomatică aducea rapoarte de la agenții Shabakului din spatele Cortinei de Fier.

Zelig a remarcat cu nonșalanță că, în urmă cu câteva minute, primise din Varșovia „un fel de discurs al lui Hrușciov la Congresul…" Manor a sărit de pe scaun, răcnind:

— Ce? Adu-l imediat!

Tânăr, înalt, frumos, șeful Shabakului emigrase în Israel cu doar câțiva ani în urmă. Născut în România sub numele de Artur Mendelovici, într-o familie avută, fusese trimis la Auschwitz, unde întreaga lui familie – părinții, o soră și doi frați – fusese omorâtă. El supraviețuise și, la eliberarea lagărului, nu cântărea mai mult de 37 de kilograme. Întors la București, lucrase pentru Aliya Beth, ajutând refugiații evrei să intre în Palestina aflată sub mandat britanic, folosind numele fals Amos și alte câteva nume pentru a-și acoperi urmele. În 1949, când venise rândul lui să plece în Israel, autoritățile române nu voiseră să-i dea drumul. Reușise să fugă cu un pașaport ceh falsificat, sub numele de Otto Stanek. Prietenii lui îl botezaseră „omul cu o mie de nume". În Israel devenise Amos Manor.

În serviciile secrete făcuse rapid carieră. Isser era fascinat de el. Manor era opusul lui. Isser era mic, Manor, mare. Isser, inflexibil și aspru, Amos, politicos și civilizat. Isser nu făcea sport, Manor era înotător, juca fotbal, tenis și volei. Isser vorbea rusa și idiș, Manor vorbea șapte limbi. Isser era un membru devotat al Partidului Muncii, pe Amos nu-l

interesa politica. Isser se îmbrăca modest, Amos era distins, avea aspect de european. Dar, pe lângă toate acestea, era inteligent și inventiv. Isser îl recrutase în Shabak în 1949. După numai patru ani, Ben Gurion îl numise director, la recomandarea aceluiași Isser. I se încredințase, de asemenea, responsabilitatea relațiilor comunității serviciilor secrete israeliene cu CIA.

În vinerea aceea ploioasă, Manor s-a aruncat asupra teancului de hârtii fotocopiate. Textul nu i-a pus probleme – una din cele șapte limbi pe care le știa era rusa. Citind mai multe pagini, a înțeles uriașa importanță a discursului lui Hrușciov. S-a urcat în mașină și a pornit în grabă spre casa lui Ben Gurion.

— Trebuie să citiți asta, i-a spus el prim-ministrului israelian. Cunoscător și el de rusă, Ben Gurion a citit discursul. În dimineața următoare, zi de sabat, l-a convocat urgent pe Manor.

— Acesta e un document istoric, a spus, și este dovada că în viitor Rusia va deveni o națiune democratică.

Isser a primit discursul pe 15 aprilie și a înțeles imediat că acesta putea fi o mină de aur pentru Israel. Avea în mâinile lui un mijloc de a întări legăturile Mossadului cu CIA, inițiate în 1947. În 1951, când vizitase Statele Unite, Ben Gurion trecuse pe la generalul Walter Bedell Smith, pe care-l întâlnise în Europa la sfârșitul celui de-al Doilea Război Mondial. Bedell Smith era directorul CIA (și pe punctul de a fi înlocuit de Allen Dulles, veteran al Serviciului de Contrainformații[5] și fratele unui viitor secretar de stat). El fusese de acord, deși cu unele ezitări, să înceapă o cooperare limitată între CIA și Mossad, în principal sub forma interogării de către israelieni a emigranților din Uniunea Sovietică și blocul estic. Mulți erau ingineri, tehnicieni și chiar ofițeri de armată care lucraseră în instalații militare sovietice sau ale Pactului de la Varșovia și puteau furniza informații detaliate despre capacitățile armatelor din blocul comunist. Aceste informații erau transmise cu regularitate și îi impresionau pe americani. CIA numise pe post de om de legătură cu Israelul o figură legendară, pe James Jesus Angleton, șeful contraspionajului CIA. Angleton vizitase Israelul și îi cunoscuse pe șefii serviciilor secrete din această țară. Stabilise raporturi prietenești cu Amos Manor și chiar petrecuse câteva nopți în minusculul apartament de două camere al acestuia în tovărășia whiskyului scoțian.

Dar, de data aceasta, Isser și Amos aveau de oferit mai mult decât interogări de emigranți. Se hotărâseră să le transmită americanilor

discursul lui Hrușciov – dar nu prin reprezentantul CIA la Tel Aviv, ci direct la Washington. Printr-un curier special, Manor i-a trimis o copie a discursului lui Izzi Dorot, omul Mossadului în Statele Unite, care a dat fuga până în Langley, Virginia[6], și i-a înmânat-o lui Angleton. Pe 17 aprilie, Angleton i-a dus discursul lui Allen Dulles, iar ceva mai târziu în aceeași zi, discursul se afla pe biroul președintelui Eisenhower.

Experții spionajului american au rămas consternați. Minusculul serviciu de spionaj al Israelului le punea la dispoziție ceea ce uriașele, sofisticatele servicii ale Statelor Unite, Marii Britanii și Franței nu fuseseră în stare să obțină. Sceptici, șefii CIA au dispus ca documentul să fie verificat de experți, care au conchis în unanimitate că era autentic.

Bazându-se pe aceste concluzii, CIA a trimis în secret textul la New York Times, care, pe 5 iunie 1956, l-a publicat pe prima pagină. Apariția lui a provocat un cutremur în lumea comunistă și a convins milioane de oameni să întoarcă spatele Uniunii Sovietice. Unii istorici afirmă că revoltele spontane din Polonia și Ungaria împotriva sovieticilor din toamna lui 1956 au fost motivate de dezvăluirile făcute de Hrușciov.

Lovitura dată de serviciile secrete a îmbunătățit considerabil relațiile Mossadului cu CIA, iar modesta broșură pe care frumoasa Lucja i-o împrumutase chipeșului ei Wiktor i-a adus Mossadului israelian o aură legendară.

La Varșovia, nimeni nu l-a suspectat pe jurnalist că transmisese Statelor Unite discursul lui Hrușciov. În ianuarie 1957, Wiktor a emigrat în Israel. În semn de recunoștință, Amos Manor i-a oferit un post în Departamentul pentru Europa de Est din Ministerul Afacerilor Externe. La scurtă vreme după aceea, proaspătul imigrant a fost numit editor și reporter în secția poloneză a rețelei de radiodifuziune de stat Kol Israel.

Dar curând a primit și o a treia slujbă. La puțin timp după venirea sa în Israel, Wiktor a întâlnit la un ulpan, o școală specială unde imigranții și străinii învățau limba ebraică, câțiva diplomați sovietici. Unul dintre aceștia a dat întâmplător peste el pe un culoar din Ministerul de Externe și a fost impresionat de poziția importantă pe care o ocupa acest imigrant sosit nu demult în Israel. La scurtă vreme după aceea, un agent KGB a apărut „din întâmplare” lângă Grajewski pe o stradă din Tel Aviv. A intrat în vorbă cu el și i-a amintit de trecutul său în Polonia, ca dușman al nazismului și militant comunist.

Apoi i-a făcut o ofertă: să devină agent al KGB în Israel. Grajewski a promis că va reflecta asupra propunerii și s-a dus direct la sediul Mossadului.

— Ce să fac? a întrebat.

Cei de la Mossad au fost încântați.

— Minunat! i-au spus. Nu sta pe gânduri și acceptă!

Voiau să-l transforme pe Grajewski în agent dublu, care să le furnizeze rușilor informații false.

Și așa, pentru Wiktor a început o nouă și îndelungată carieră. Ani de zile el i-a aprovizionat pe ruși cu informații născocite sau falsificate de către Mossad. Se întâlnea cu agenții KGB în pădurile din jurul Ierusalimului și al Ramle, în biserici și mănăstiri ruse din Jaffa, Ierusalim și Tiberias, „întâmplător" în restaurante aglomerate și la recepții diplomatice. În cei 14 ani cât a fost agent dublu, Grajewski n-a fost nici măcar o dată suspectat de sovietici că el era cel care se folosea de ei. Agenții KGB îl complimentau mereu pentru excelentele informații pe care le furniza. La sediul KGB se zvonea că Uniunea Sovietică are un agent infiltrat în înseși cercurile guvernante ale Israelului.

În toți anii aceia, sovieticii au avut încredere în Grajewski și niciodată nu i-au pus la îndoială credibilitatea. O excepție a fost în 1967, când l-au ignorat complet. Ironia a făcut ca tocmai atunci el să fi furnizat informații absolut corecte. În timpul „perioadei de așteptare" dinaintea Războiului de Șase Zile, președintele Egiptului, Gamal Abdel Nasser, a crezut în mod greșit că Israelul intenționa să atace Siria în mai. Și-a masat de aceea trupele în peninsula Sinai, a expulzat forțele ONU de menținere a păcii, a închis strâmtorile de la Marea Roșie pentru navele israeliene și a amenințat Israelul cu anihilarea. Israelul nu avusese intenția de a ataca și dorea să prevină un război cu Egiptul. Prim-ministrul Eshkol i-a cerut Mossadului să-i informeze pe sovietici că, dacă Egiptul nu renunță la măsurile agresive, Israelul va fi nevoit să declare război. El spera că Uniunea Sovietică, care avea o influență uriașă asupra Egiptului, îl va opri pe Nasser. Grajewski a transmis KGB-ului un document care detalia adevăratele intenții ale Israelului. Dar URSS a făcut o evaluare eronată a situației; Moscova a ignorat raportul lui Grajewski și l-a încurajat pe Nasser în acțiunile sale beligerante.

Rezultatul a fost că, într-un atac preventiv, Israelul a distrus armatele

Egiptului, Siriei și Iordaniei și a cucerit o bună parte din teritoriile acestor țări. Uniunea Sovietică a fost, la rândul ei, o mare perdantă; armele ei s-au dovedit inferioare, și-a negat promisiunile și nu a fost în stare să-și susțină aliații bătuți măr.

Și totuși, în anul acela, lunga colaborare dintre Grajewski și KGB a atins punctul culminant. Wiktor a fost convocat la o întâlnire cu omologul său sovietic într-o pădure din centrul Israelului. Agentul KGB l-a informat solemn că guvernul sovietic dorea să-i mulțumească pentru serviciile sale devotate și hotărâse să-i acorde cea mai înaltă distincție, Ordinul Lenin!

S-a scuzat că nu putea să-i ofere medalia în Israel, dar l-a asigurat că ea îl așteaptă la Moscova și că o va primi oricând va ajunge acolo. Grajewski a preferat să rămână în Israel.

În 1971 el s-a retras din activitatea de spionaj.

Dar nu a fost uitat. În 2007 a fost invitat la sediul Shabakului, unde a fost întâmpinat de un grup select, care îi reunea pe directorii actuali și trecuți ai Shabakului și Mossadului, ca și pe mulți dintre prietenii, foștii colegi și rudele sale. Directorul Shabakului, Yuval Diskin, i-a oferit o prestigioasă distincție pentru servicii sale deosebite – și astfel Grajewski a devenit singurul agent dublu decorat de două ori: de propria țară, pe care a servit-o cu devotament toată viața, și de țara inamică, pe care o indusese în eroare și o înșelase, asumându-și riscurile.

Un reporter l-a numit „omul care a inițiat sfârșitul Imperiului Sovietic”, dar Grajewski nu a fost de acord.

— Nu sunt un erou și n-am făcut istorie, a spus el. Singurul care a făcut istorie a fost Hrușciov. Eu doar am întâlnit istoria timp de câteva ceasuri, iar apoi drumurile noastre s-au despărțit.

A murit la vârsta de 81 de ani. Și s-ar putea ca undeva în Kremlin, într-o cutiuță căptușită cu catifea roșie, să-l aștepte încă medalia lui, pe care e gravat profilul lui Vladimir Ilici Lenin.

5 Predecesorul CIA în perioada celui de-al Doilea Război Mondial (n.red.)

6 Localitatea unde se află sediul CIA (n.red.)

CAPITOLUL 6

„ADUCEȚI-L PE EICHMANN VIU SAU MORT!”

— Și cum te cheamă? a întrebat fata.

— Nicholas, i-a răspuns el zâmbind. Dar toți prietenii îmi spun Nick. Nick Eichmann.

Fiica evreului orb

Spre sfârșitul toamnei lui 1957, Isser Harel a primit un mesaj straniu din Frankfurt, Germania. În mesaj se arăta că domnul Fritz Bauer, procuror general al regiunii Hesse, dorește să transmită Mossadului niște informații secrete. Isser îl știa pe Bauer, un personaj foarte respectat în Germania. Înalt, charismatic, cu o limbă ascuțită, era cunoscut pentru urmărirea agresivă a criminalilor naziști. Coama de păr alb leonin îl făcea să semene vag cu David Ben Gurion. Bauer era și el evreu și un luptător înnăscut. În 1933, după ascensiunea lui Hitler la putere, fusese aruncat într-un lagăr de concentrare. Dar teribila experiență nu-i frânsese spiritul. Evadase în Danemarca și apoi în Suedia. La sfârșitul războiului se hotărâse să-și dedice viața urmăririi și pedepsirii criminalilor naziști. Își exprima deschis dezamăgirea față de autoritățile din Germania de Vest, care făceau prea puțin pentru stârpirea nazismului.

În noiembrie 1957, Isser l-a trimis pe Shaul Darom, un ofițer de securitate israelian, să se vadă cu Bauer. Darom a ajuns la Frankfurt și a avut o lungă conversație cu procurorul general. Câteva zile mai târziu, intra în biroul lui Isser din Tel Aviv.

— Domnul Bauer mi-a spus că Eichmann este în viață și se ascunde în Argentina, a relatat el.

Isser a tresărit. Ca atâtea alte milioane de evrei, îl considera pe colonelul SS Adolf Eichmann întruchiparea ororilor naziste. Eichmann dirijase personal „soluția finală” – anihilarea sistematică a evreilor din Europa. Își dedicase viața masacrării meticuloase a șase milioane de evrei. După război dispăruse și nimeni nu știa unde se află; se spunea

că ar trăi în Siria, Egipt, Kuweit, America de Sud…

Darom a relatat în detaliu convorbirea lui cu Bauer. Cu câteva luni în urmă, Bauer primise o scrisoare din Argentina, trimisă de un emigrant german pe jumătate evreu, care avusese de suferit sub naziști în timpul războiului. Acesta citise reportaje din presă despre urmărirea asiduă a criminalilor naziști de către Bauer și știa că în vârful listei celor căutați era Adolf Eichmann. Atunci când frumoasa lui fiică, Sylvia, îi spusese că avea întâlnire cu un tânăr pe nume Nick Eichmann, tatăl rămăsese consternat. Se gândise că tânărul Nick trebuia să fie rudă cu asasinul căutat. Îi scrisese deci lui Bauer că putea să-i ducă pe agenții acestuia la bârlogul lui Eichmann, despre care se spunea că trăia la Buenos Aires sub o identitate falsă.

Bauer știa deja că, după război, Eichmann fugise din Germania. Soția lui, Vera, și cei trei fii rămăseseră în Austria, dar după câțiva ani dispăruseră și ei. În cele din urmă, Bauer aflase că emigraseră în Argentina, unde Vera se recăsătorise. Bauer era convins că ea se întorsese de fapt la Eichmann și că al doilea mariaj era fictiv. „Cel de al doilea soț” trebuia să fie însuși Eichmann, care o așteptase.

Bauer se temea că, dacă solicita guvernului german să ceară extrădarea din Argentina, l-ar fi pierdut pe Eichmann. Nu avea încredere în justiția germană, încă plină de foști naziști. Îi suspecta, de asemenea, pe câțiva angajați ai ambasadei germane de la Buenos Aires. Se temea că, încă înainte ca cererea oficială de extrădare să fie remisă argentinienilor, cineva de la ambasadă sau din Germania l-ar fi prevenit pe Eichmann, iar acesta ar fi dispărut din nou.

Bauer discutase deschis cu Shaul Darom. El voia ca Mossadul să afle dacă bărbatul din Buenos Aires era într-adevăr Eichmann. Dacă era, Israelul urma să-i ceară extrădarea sau să lanseze o operațiune sub acoperire și să-l răpească.

— Vă vorbesc după multe zile și nopți de frământare sufletească, mărturisise Bauer. Un singur om din Germania știe despre hotărârea mea de a vă furniza aceste informații, prim-ministrul regiunii Hesse, Georg August Zinn (un social-democrat și viitor președinte al Bundesratului german).

Întors în Israel, Shaul Darom a pus pe biroul lui Isser o singură foaie de hârtie, pe care era notată ascunzătoarea lui Eichmann. Privirile lui Isser s-au concentrat asupra unei adrese: „4261 Calle Chacabuco, Olivos, Buenos Aires”.

La începutul lui ianuarie 1958, un tânăr se plimba pe Calle Chacabuco. Era Emmanuel (Emma) Talmor, membru al unității de operațiuni speciale a Mossadului. Isser îl trimisese să verifice acuratețea mesajului lui Bauer. Lui Talmor nu i-a plăcut ce a văzut. Olivos era un cartier sărăcăcios, locuit mai ales de muncitori. Pe ambele părți ale străzii nepavate se vedeau doar barăci dărăpănate – inclusiv la numărul 4261. În curtea minusculă, Talmor a observat o femeie corpolentă, neglijent îmbrăcată.

— Nu pot să cred că asta e casa lui Eichmann, i-a spus, câteva zile mai târziu, Talmor lui Isser în biroul acestuia din Tel Aviv. Sunt sigur că Eichmann și-a transferat o grămadă de bani în Argentina, ca toți marii comandanți naziști, care și-au pregătit fuga cu mult înainte de căderea Reichului. Nu pot să cred că trăiește într-o asemenea cocioabă și într-o asemenea mahala. Și nici că femeia aceea grasă din curte era Vera Eichmann.

Obiecțiile lui Talmor nu l-au convins pe ramsad. Isser voia să continue investigațiile, dar avea nevoie să ia legătura cu sursa lui Bauer. L-a contactat pe Bauer, care i-a dezvăluit imediat numele și adresa informatorului său: Lothar Hermann. Acesta se mutase acum în alt oraș, Coronel Suárez, la vreo 500 de kilometri depărtare de Buenos Aires. Bauer i-a transmis lui Isser o scrisoare de recomandare, în care îl ruga pe Hermann să facă tot posibilul pentru a-l ajuta pe aducătorul scrisorii.

În februarie 1958, un vizitator de peste ocean a sosit în orașul Coronel Suárez. Era Efraim Hoffstetter, șeful departamentului de investigații al poliției din Tel Aviv. Se afla întâmplător în Argentina la o conferință a Interpolului și fusese de acord să coopereze cu Isser. Dar, din precauție, când a bătut la ușa casei de pe strada Libertad, s-a recomandat drept german – Karl Huppert. În camera de zi a dat cu ochii de un bărbat orb, îmbrăcat îngrijit, care-și odihnea mâinile pe o masă masivă din lemn. Când a intrat Hoffstetter, orbul i-a auzit pașii și s-a întors spre el, căutându-i pe bâjbâite mâna. Acesta era Lothar Hermann.

— Sunt un prieten al lui Fritz Bauer, i-a spus Hoffstetter. Și a dat de înțeles că avea legătură cu serviciile secrete ale Germaniei.

Hermann i-a spus că era evreu și că fusese polițist până când naziștii veniseră la putere. Părinții lui fuseseră uciși, iar el fusese trimis la Dachau, unde își pierduse vederea. Mai târziu emigrase în Argentina împreună cu soția lui nemțoaică. Când auzise de numele Eichmann, îl contactase pe Bauer. Singura lui motivație, după cum afirma, era

dorința de a contribui la pedepsirea criminalilor naziști care îi masacraseră familia.

— Uitați! a spus el, atingând brațul frumoasei sale fiice, Sylvia, care tocmai intrase. Ea este cea care l-a găsit pe Eichmann pentru dumneavoastră.

Fata s-a îmbujorat și, șovăind, i-a spus lui Hoffstetter toată povestea.

Până în urmă cu un an și jumătate, familia ei locuise în cartierul Olivos din Buenos Aires. Acolo ea îl întâlnise pe Nick Eichmann, un tânar simpatic, cu care își dăduse întâlnire de câteva ori. Ea nu-i spusese că este de origine evreiască, căci Hermannii erau cunoscuți ca familie ariană. Dar Nick vorbea fără menajamente. O dată îi declarase că nemții ar fi trebuit să-și ducă treaba la bun sfârșit și să-i anihileze pe toți evreii. Iar cu o altă ocazie menționase că tatăl lui fusese ofițer în Wehrmacht în timpul celui de-al Doilea Război Mondial și-și făcuse datoria față de patrie.

Nick îi împărtășea Sylviei vederile sale, dar n-o invitase niciodată la el acasă. Chiar și după ce familia ei plecase din Buenos Aires, iar ei rămăseseră să corespondeze, el nu-i dăduse adresa lui de acasă. Sylvia trebuia să-i scrie pe adresa unui prieten.

Acest comportament straniu îi trezise lui Lothar Hermann suspiciunea că Nick ar putea fi fiul lui Eichmann. Plecase împreună cu fiica lui la Buenos Aires și luase autobuzul spre Olivos. Cu ajutorul unor prieteni, Sylvia găsise adresa lui Nick Eichmann și chiar reușise să intre în casa de pe Calle Chacabuco. Dar Nick nu era acasă. Dăduse acolo peste un bărbat chel, cu ochelari și o mustață subțire, care îi spusese că era tatăl lui Nick.

Apoi Hermann i-a confirmat lui Hoffstetter că este de acord să meargă din nou la Buenos Aires împreună cu Sylvia, pentru a-l ajuta să continue investigația. Sylvia trebuia să-și însoțească tatăl orb pretutindeni și să-i scrie și să-i citească toată corespondența. Hoffstetter i-a dat lui Hermann o listă cu toate elementele de care avea nevoie pentru identificarea definitivă a lui Eichmann: fotografia, numele actual, locul de muncă, documente oficiale referitoare la el, amprente. Apoi cei doi au stabilit un sistem sigur de corespondență, iar Hoffstetter i-a dat lui Hermann niște bani de cheltuială. În final a scos din buzunar o carte poștală și a rupt-o în două. O jumătate i-a dat-o lui Hermann.

— Dacă cineva îți aduce cealaltă jumătate, poți să-i spui totul. Va fi

unul din oamenii noștri, a încheiat el.

Hoffstetter a plecat, s-a întors în Israel și i-a raportat totul lui Isser.

După câteva luni, raportul lui Hermann a ajuns la sediul Mossadului. Informatorul relata cu entuziasm că aflase tot ce trebuia despre Eichmann. Casa de pe Calle Chacabuco fusese construită în urmă cu zece ani de un austriac, Francisco Schmidt, care o închiriase la două familii: Daguto și Klement. Hermann afirma emfatic că Schmidt era Eichmann. Era de părere că Daguto și Klement serveau doar ca acoperire pentru adevăratul Eichmann.

Isser a cerut agentului său din Argentina să verifice raportul lui Hermann. Omul i-a trimis o cablogramă: „În mod sigur Francisco Schmidt nu este Eichmann. Nu locuiește și n-a locuit niciodată în casa de pe Calle Chacabuco."

Isser a conchis că Hermann nu era o sursă credibilă și a decis să pună capăt investigației.

Greșeala

Decizia lui Isser a fost o greșeală uriașă, care ar fi putut anula posibilitatea de a-l captura pe Eichmann. De fapt, incompetența care a marcat primele faze ale operațiunii pare azi de necrezut. Cum s-a putut ca o investigație sub acoperire, atât de complexă, să fie încredințată unui om în vârstă, orb și fără nici o pregătire de specialitate? Cum a putut Mossadul să ia în serios identificarea greșită a lui Eichmann făcută de acest om? Cum a putut Isser să ignore faptul că Sylvia fusese pe Calle Chacabuco și îl întâlnise pe tatăl lui Nick Eichmann? În loc să trimită la Buenos Aires un anchetator profesionist, care să verifice identitatea celor doi chiriași și a proprietarului, Isser a abandonat, pur și simplu, proiectul. O asemenea eroare gravă nu-i stătea în fire.

După un an și jumătate, Bauer a venit în Israel. N-a vrut să se întâlnească aici cu Isser Harel, pe care-l acuza că ratase capturarea lui Eichmann. S-a dus la Ierusalim, la procurorul general Haim Cohen, și a avut o întâlnire cu acesta. Acolo și-a dat frâu liber furiei și i-a descris lui Cohen modul absolut jalnic în care Mossadul abordase această investigație.

Haim Cohen i-a convocat la Ierusalim pe Isser și pe Zvi Aharoni, anchetatorul-șef al Shabakului. Bauer îi aștepta în biroul procurorului

general și l-a acuzat pe Harel că lucrase de mântuială. A amenințat apoi că, dacă Mossadul nu este capabil să ducă misiunea la bun sfârșit, avea să fie silit să ceară autorităților germane să și-o asume. Dar nu amenințarea lui l-a convins pe Harel să redeschidă cazul. Ci o nouă informație pe care o adusese Bauer: două cuvinte, care păreau să rezolve misterul. Bauer a dezvăluit faptul că numele fictiv al lui Eichmann în Argentina era Ricardo Klement.

Fiica lui Hermann își dăduse într-adevăr întâlnire cu fiul lui Eichmann și familia Eichmann locuise cu adevărat pe Calle Chacabuco. Dar Hermann nu știuse că Eichmann își schimbase numele în Klement și îl indicase greșit pe Francisco Schmidt. Dacă Isser și-ar fi făcut bine treaba și ar fi trimis agenți competenți să verifice povestea lui Hermann, ar fi descoperit de mult adevărata identitate a lui Eichmann.

Isser le-a sugerat acum lui Cohen și Bauer să-l însărcineze pe Zvi Aharoni cu continuarea cercetărilor. Aharoni era un bărbat înalt și slab, cu o frunte largă, cu mustață și o minte brici. El însuși evreu german, era un apropiat al lui Cohen, dar mai puțin al lui Isser. Pe acesta era încă supărat pentru că, în 1958, când el fusese la Buenos Aires în legătură cu un alt caz, Isser nu îi dăduse voie să verifice afirmațiile lui Hermann. Dar acum trebuia să treacă peste resentimente. Isser avea mare nevoie de experiența lui Aharoni.

Și, astfel, în februarie 1960, Aharoni a aterizat la Buenos Aires. L-a rugat pe un prieten, un evreu local, să arunce o privire asupra casei de pe Calle Chacabuco. Omul s-a întors supărat. Casa era goală. Câțiva zugravi și zidari renovau unul din cele două apartamente – fostul cămin al familiei Klement. Dar aceasta se mutase la o adresă necunoscută. Aharoni trebuia să găsească deci o cale de a-i da de urmă lui Klement fără a trezi suspiciuni.

La începutul lui martie, un tânăr argentinian în uniformă de liftier de hotel a sosit la casa din Calle Chacabuco. Aducea un pachețel ambalat frumos pentru Nicholas Klement, în care se aflau o brichetă scumpă și un card parfumat cu o scurtă inscripție: „Dragă Nick, felicitări de ziua de naștere!” Părea un cadou trimis de o femeie care dorise să rămână anonimă.

Mesagerul a intrat în apartament, unde lucrau câțiva zugravi, și a întrebat de familia Klement. Dar cei mai mulți dintre muncitori habar n-aveau de ei. Unul i-a spus totuși mesagerului că ar fi auzit că se mutaseră în cartierul San Fernando, în cealaltă parte a Buenos Airesului. Apoi l-a condus pe băiat la un atelier din vecinătate, unde

lucra fratele lui Nick Eichmann. Era un bărbat blond cu numele de Dieter, dar care, deși manierat, a refuzat să divulge noua adresă a familiei Klement. Cu toate acestea, vorbărețul Dieter i-a dezvăluit mesagerului că tatăl lui lucra temporar în îndepărtatul oraș Tucumán.

Mesagerul s-a întors în Calle Chacabuco și i-a tot bătut la cap pe zugravi cu nesfârșite întrebări. În cele din urmă, a dat de un bărbat care își amintea vag de noua adresă a familiei Klement.

— Trebuie să iei trenul până la gara San Fernando, a spus acesta. De acolo te urci în autobuzul 203 și cobori la Avijenda. Peste drum o să vezi un chioșc. În dreapta lui, puțin mai la o parte de celelalte case, e o casă mică din cărămidă. Aceea e casa lui Klement.

Încântat, mesagerul s-a întors în grabă și i-a raportat lui Aharoni. A doua zi, Aharoni a luat trenul spre San Fernando, a urmat instrucțiunile zugravului și a găsit imediat casa. S-a oprit la chioșcul din apropiere și a întrebat de numele străzii.

— Calle Garibaldi, i-a spus vânzătorul.

Căutarea începea să dea roade.

Calle Garibaldi

La mijlocul lui martie, Aharoni s-a îmbrăcat ca un om de afaceri și s-a îndreptat spre o casă de pe Calle Garibaldi, vizavi de casa lui Klement.

— Reprezint o companie americană, i-a spus el femeii care îi deschisese ușa. Producem mașini de cusut și vrem să construim o fabrică în această zonă. Am vrea să vă cumpărăm casa.

După care a adăugat, arătând spre casa lui Klement: Și pe aceea. Ați vrea să vindeți?

În timp ce sporovăia cu femeia, Aharoni apăsa mereu un buton de pe mânerul unui mic bagaj pe care-l căra în mână. Acesta activa o cameră ascunsă, care fotografia casa lui Klement din diferite unghiuri.

A doua zi, Aharoni a verificat în arhivele orașului și a găsit că lotul pe care se afla casa lui Klement îi aparținea doamnei Vera Liebl de Eichmann, o dovadă că Vera nu se recăsătorise și că, potrivit regulilor din Argentina, înregistrase actul pe ambele nume de familie, cel de dinainte de căsătorie și cel de după. După cât se părea, Ricardo

Klement prefera să nu fie menționat în documentele oficiale.

Aharoni s-a mai întors în Calle Garibaldi de câteva ori, pe jos, cu automobilul sau într-o camionetă și a fotografiat casa, pe Vera și pe băiețelul pe care l-a văzut jucându-se în curte. Pe Ricardo Klement nu l-a văzut, dar a hotărât că trebuie să aștepte o zi specială: 21 martie. În dosarul lui, această dată marca a douăzeci și cincea aniversare a căsătoriei lui Adolf Eichmann cu Vera Liebl. Aharoni se aștepta ca Eichmann să se întoarcă din Tucumán pentru a sărbători împreună cu familia.

Pe 21 martie, Aharoni s-a întors cu aparatul lui de fotografiat. În curte a văzut un bărbat slab, chel, de înălțime medie, cu buze subțiri, nas mare și mustață, purtând ochelari. Trăsăturile lui se potriveau cu descrierea din dosarul serviciilor secrete.

Eichmann.

În Israel, Isser s-a dus imediat acasă la Ben Gurion.

— L-am localizat pe Eichmann în Argentina, a spus el. Cred că îl putem captura și aduce în Israel.

Răspunsul lui Ben Gurion a venit prompt:

— Aduceți-l viu sau mort!

Timp de un moment a stat pe gânduri, apoi a adăugat:

— Ar fi mai bine să-l aduceți viu. Este foarte important pentru tineretul nostru.

Sosește echipa operativă

Isser și-a format echipa. Toți cei 12 membri ai ei erau voluntari. Unii erau supraviețuitori ai Holocaustului, cu numerele din lagărele de concentrare tatuate pe antebrat. Nucleul echipei era unitatea operativă a serviciilor de securitate, condusă de doi dintre cei mai buni agenți ai Shabakului. Rafi Eitan a fost numit comandant. Îl avea lângă el pe Zvi Malkin, pe care îl descria ca pe un bărbat „curajos, puternic și înzestrat cu creativitate în materie de tactică". Chel, cu sprâncene stufoase, maxilar puternic și ochi adânci, melancolici, Malkin era cunoscut drept cel mai bun vânător de spioni al Shabakului. Nu purta niciodată armă („aș fi tentat s-o folosesc"), se

baza pe „bun simț, inventivitate și improvizație” și demascase mai mulți importanți agenți sovietici. Își petrecuse o parte din copilărie în Polonia și, după un sângeros pogrom în satul său, Kraśnik Lubelski, emigrase cu familia în Israel. Doar sora sa Fruma și familia ei rămăseseră pe loc și, la fel ca alte rude ale lui Zvi, pieriseră în Holocaust. Malkin își petrecuse tinerețea în Haifa și luptase în Războiul de Independență. Avea numeroase pasiuni, între care pictura, scrisul „compulsiv” și teatrul. În timpul unei șederi la New York îl cunoscuse pe Lee Strasberg, fondatorul Studioului Actorilor, și învățase de la acesta o mulțime de lucruri legate de arta dramatică. Ulterior, avea să spună:

— În multe din operațiunile Mossadului la care am participat, am jucat ca și când aș fi fost pe scenă, folosind deghizări și machiaj. În altele, am avut senzația că regizez o piesă. Mi-am redactat ordinele operative ca pe niște scenarii.

Un alt membru al echipei era Avraham (Avrum) Shalom, originar din Viena, un bărbat îndesat și rezervat, adjunctul lui Eitan și viitor director al Shabakului. Colegi de echipă îi erau, între alții, Yaacov Gat, un agent de teren discret, staționat în Paris; Moshe Tavor, fost soldat în armata britanică și fost membru al grupului secret Răzbunătorii, care urmărise criminalii naziști la sfârșitul războiului (Gat omorâse personal pe câțiva dintre aceștia); și liniștitul, modestul Shalom Danny, pictor talentat și genial falsificator de documente despre care unii spuneau că scăpase dintr-un lagăr de concentrare nazist falsificând o autorizație pe hârtie igienică.

Cei mai mulți erau căsătoriți, aveau familii.

Echipa era bine aleasă și din punct de vedere profesional. Efraim Ilani cunoștea bine Argentina, străzile din Buenos Aires. Era un lăcătuș priceput, înzestrat cu o mare forță fizică și cu o față foarte „onestă”, care inspira oricui încredere. Yehudith Nissiyahu, o femeie religioasă, cea mai bună agentă a Mossadului, și ea voluntară, era calmă, timidă, modestă, corpolentă și un om simplu. Era măritată cu un activist al Partidului Muncii, Mordechai Nissiyahu. L-a găzduit de mai multe ori pe unul dintre autorii acestei cărți și s-a dovedit de fiecare dată o femeie absolut obișnuită.

Iona Elian, medic care participase în trecut la mai multe operațiuni ale Mossadului, urma să fie lângă Eichmann, în timpul călătoriei spre Israel. Zvi Aharoni se alăturase și el echipei. Dar primul voluntar fusese însuși Isser. Îi plăcea să-și conducă oamenii în operațiuni periculoase în străinătate. Dar de data aceasta știa și că, pe parcursul

acțiunii, aveau să fie necesare decizii imediate la nivelul cel mai înalt al Mossadului. Misiunea putea avea vaste consecințe politice. De aceea era extrem de important ca israelienii să fie conduși de cineva care putea lua deciziile politice necesare. Și Isser simțise că trebuie să-și asume comanda.

La sfârșitul lui aprilie, o primă echipă formată din patru agenți a intrat în Argentina din patru direcții diferite. Au fost introduse ilegal în țară echipamente esențiale: dispozitivele walkie-talkie, unelte și instrumente electronice, produse medicale, ca și o parte din laboratorul ambulant al lui Shalom Danny, echipat pentru a produce pașapoarte, documente și afidavituri.

Cei patru au închiriat un apartament în Buenos Aires (numele de cod „Castelul"), unde aveau să locuiască și să lucreze câțiva membri ai echipei, și au făcut acolo provizii de alimente. În ziua următoare, au închiriat o mașină și au plecat la San Fernando, unde au ajuns la ora 19.40.

Se lăsase întunericul, și agenții israelieni au avut o mare surpriză. În timp ce mergeau încet pe șoseaua 202, l-au văzut deodată pe Ricardo Klement venind pe jos drept spre ei. Nu le-a dat nici o atenție, a cotit și a intrat în casă.

Agenții au dedus că Ricardo Klement venea probabil în fiecare seară acasă aproximativ la aceeași oră și că putea fi capturat exact pe acea porțiune întunecată și pustie dintre stația de autobuz și casa sa.

Noaptea, au trimis o telegramă codată în Israel: „Operațiune realizabilă".

Un avion pentru Abba Eban

Isser simțea că-i surâde norocul. Aflase că pe 20 mai Argentina sărbătorea cea de a 150-a aniversare a independenței. La festivități urma să participe delegații de demnitari din toată lumea. Din Israel avea să vină o delegație condusă de ministrul Educației, Abba Eban. Abba Eban s-a bucurat aflând că El Al, compania aeriană a Israelului, îi va pune la dispoziție un avion special al firmei Britannia. Nimeni nu i-a spus că motivul real al generozității manifestate de El Al era operațiunea Eichmann.

Zborul 601 spre Buenos Aires a fost stabilit pentru 11 mai. Echipajul aeronavei fusese selectat cu grijă. Isser dezvăluise secretul doar la doi

dintre șefii El Al, Mordechai Ben Ari și Efraim Ben Artzi. Pilotul, Zvi Tohar, a fost sfătuit să ia cu el un mecanic calificat, pentru cazul în care avionul ar fi trebuit să decoleze brusc, fără asistența echipei argentiniene de la sol.

Pe 1 mai, la apusul soarelui, Isser a aterizat în Buenos Aires cu un pașaport european. Un vânt înghețat mătura pistele aeroportului. În Argentina era aproape iarnă. Opt zile mai târziu, în seara de 9 mai, câțiva israelieni intrau într-o clădire de apartamente nouă și înaltă din Buenos Aires. Au urcat într-un apartament ce fusese închiriat cu câteva zile înainte (sub numele de cod „Înălțimi"). Se adunaseră aici toți membrii unității operative. Până atunci locuiseră în diferite hoteluri din jurul orașului. Ultimul intrat a fost Isser. „Cei 12" erau pentru prima oară împreună.

De la venirea în Argentina, Isser stabilise un ingenios mod de comunicare cu echipa: avea în buzunar o listă cu trei sute de cafenele din Buenos Aires, cu adresele și programul lor. În fiecare dimineață pornea să colinde aceste cafenele, urmând un itinerar și un orar stabilit dinainte. În felul acesta, oamenii lui știau exact unde putea fi găsit în orice moment al zilei. Singurul mare inconvenient al planului îl constituiau litrii de cafea argentiniană tare pe care ramsad-ul trebuia să îi înghită în circuitele sale zilnice. Din cafenele, Isser dirija pregătirile pentru răpire.

Au urmat zile de activitate febrilă: a fost adus și montat echipamentul necesar pentru a ține un prizonier; au fost închiriate mașini pentru supraveghere și capturare; au fost căutate apartamente de rezervă și vile izolate în afara orașului, unde urma să fie ținut Eichmann. Cea mai importantă vilă („Baza") se afla pe drumul spre aeroport. Fusese închiriată de doi agenți ai Mossadului care se dăduseră drept turiști. Unul dintre ei era Yaacov Meidad (Mio), un bărbat îndesat, născut în Germania, care-și pierduse părinții în Holocaust și luptase în armata britanică în timpul războiului. Femeia care trecea drept partenera lui era Yehudith Nissiyahu. În interiorul vilei agenții au amenajat o ascunzătoare pentru Eichmann și gardienii lui, pentru cazul în care poliția locală ar fi făcut investigații. Ca alternativă era pregătit un al doilea apartament.

Ideea era ca Eichmann să fie capturat pe 10 mai, avionul să sosească pe 11 mai, iar pe 12 mai să-și ia zborul spre Israel.

Dar o schimbare de ultim moment a dat planul echipei peste cap. Din cauza numărului mare de vizitatori care veneau la sărbătorile aniversare, Departamentul de protocol al Ministerului Afacerilor

Externe din Argentina a informat delegația israeliană că sosirea acesteia trebuia amânată până pe 19 mai, la ora 14. Pentru Isser aceasta însemna fie să amâne capturarea lui Eichmann până pe 19 mai, fie să execute planul pe 10 mai și apoi să aștepte, ascunzând captivul, încă nouă sau zece zile. Această ultimă variantă era riscantă, în special dacă, la cererea familiei lui Klement, poliția ar fi organizat o căutare asiduă. Exista pericolul real ca Eichmann și răpitorii săi israelieni să fie găsiți.

În pofida acestor considerente, Isser a decis să pună în aplicare planul așa cum fusese stabilit inițial. Dar, din cauză că oamenii lui obosiseră, a hotărât să amâne totul cu 24 de ore. Ziua răpirii a fost stabilită pe 11 mai, iar ora Z era 19.40.

Planul operațiunii fusese finalizat în cele mai mici detalii: Eichmann se întorcea de la lucru în fiecare seară la 19.40. Cobora din autobuzul 203 la chioșc și mergea pe jos spre casă de-a lungul străzii Garibaldi. Strada era întunecoasă, traficul, slab. Operațiunea urma să fie executată cu ajutorul a două mașini: una pentru răpire, alta pentru securitate și protecție. Prima mașină urma să fie parcată la marginea drumului, cu capota ridicată, iar agenții aveau să pară că repară ceva. Când Eichmann avea să treacă pe lângă ei, ei trebuia să sară asupra lui, să-l imobilizeze și să-l arunce în mașină, apoi să demareze rapid, urmați de celălalt automobil. Doctorul avea să meargă în a doua mașină, pentru cazul în care captivul trebuia drogat.

Pe un ton strict, Isser a dat ordine precise:

— Dacă dați de bucluc în vreun fel sau altul, nu-l lăsați pe Eichmann să plece, chiar dacă sunteți opriți. Dacă poliția vă arestează, spuneți că sunteți israelieni și acționați pe cont propriu pentru a-l aduce în fața justiției pe un criminal nazist.

Apoi a adăugat că toți cei care scapă de arest vor părăsi țara potrivit planului existent.

I-a instruit apoi pe Meidad și Yehudith Nissiyahu să stea în vilă și să se comporte ca un cuplu de turiști.

— Ieșiți cât mai des afară și răsfățați-vă pe pajiște cu gustări și ziare.

Toți ceilalți agenți au primit ordinul de a-și părăsi hotelurile și de a aștepta în casele considerate sigure.

Numărătoarea inversă

11 mai, dimineața.

Unitatea operativă își finalizează pregătirile. Chiar înainte de ora Z, agenții au început să-și șteargă urmele. Majoritatea vehiculelor închiriate au fost returnate. Toți membrii grupului aveau cu ei cele necesare deghizării – truse de machiaj, mustăți și bărbi false, peruci. Fiecare primise documente noi, care se potriveau cu noile lor fețe. Cei 12 care sosiseră la Buenos Aires cu câteva zile înainte – care se plimbaseră pe străzi, închiriaseră mașini și apartamente, se înregistraseră la hoteluri, supravegheaseră casa de pe Calle Garibaldi – au dispărut; le-au luat locul alte 12 persoane, cu înfățișare diferită, documente diferite și nume diferite.

Isser și-a părăsit și el hotelul, și-a depus bagajul la gară și s-a întors în oraș. Ca în fiecare zi, avea să cutreiere cafenelele. Urma să se afle într-un cartier de birouri și comercial, unde cafenelele erau la nici cinci minute una de alta.

13.00. Isser, Rafi Eitan și alți câțiva comandanți se întâlnesc pentru instrucțiuni finale într-un restaurant mare din centrul orașului. În jurul lor, argentinieni veseli râd, beau și devorează grătarele locale. La ora 14.00, echipa se dispersează.

14.30. Agenții iau mașina principală dintr-o parcare mare centrală, unde se afla de câteva zile, și o duc la „Bază”. Al doilea automobil pleacă dintr-un alt garaj.

15.30. Cele două mașini staționează la „Bază”, gata de pornire.

16.30. Ultimele instrucțiuni la „Bază”. Membrii unității operative își schimbă îmbrăcămintea, își iau actele și se pregătesc de plecare.

18.30. Cele două mașini pleacă spre destinație. În prima se află patru agenți: Zvi Aharoni, șofer, Rafi Eitan, comandant, Moshe Tavor și Zvi Malkin. Alți trei au urcat în al doilea automobil: Avraham Shalom, Yaacov Gat și doctorul Elian, care duce o trusă cu medicamente, instrumente medicale și sedative.

Mașinile vin pe trasee separate și se întâlnesc la o intersecție, nu departe de casa lui Klement. Agenții verifică zona și constată că nu există puncte de control sau forțe de poliție în apropiere.

19.35. Cele două mașini parchează pe Calle Garibaldi. S-a lăsat deja o beznă groasă. Primul automobil, un Chevrolet sedan negru, e oprit

lângă trotuar, cu fața spre casa lui Klement. Doi agenți coboară din el și saltă capota. Aharoni rămâne la volan, iar al patrulea bărbat stă ghemuit în mașină, ținând sub observație locul unde se așteaptă să apară din întuneric Eichmann. Unul dintre agenți și-a pus mănușile, pentru cazul că l-ar atinge pe Eichmann; doar gândul acesta și îl umple de scârbă. Peste drum staționează cea de a doua mașină, un Buick negru. Doi agenți coboară din el și-și fac de lucru în jur. Cel de al treilea a rămas pe locul șoferului, gata să aprindă farurile și să-l orbească pe Klement când se va apropia. Cursa e gata întinsă.

Dar Klement nu se arată.

19.40. Autobuzul 203 oprește la colț, dar din el nu coboară nimeni.

19.50. Mai vin două autobuze, unul după altul. Klement nu este în nici unul. Agenții încep să devină nervoși. Ce s-a întâmplat? Și-a schimbat Eichmann obiceiurile? A simțit pericolul și a fugit?

20.00. La un instructaj mai devreme, Isser spusese că, în cazul în care Klement nu apare până la ora 20.00, membrii grupului trebuie să abandoneze misiunea și să plece. Rafi Eitan decide totuși să aștepte până la 20.30.

20.05. Un alt autobuz oprește la colț. Mai întâi, israelienii nu văd nimic. Dar Avrum Shalom, membru al celei de a doua echipe, distinge o siluetă venind de-a lungul străzii. Klement! Shalom aprinde farurile, îndreptând fasciculul orbitor spre trecătorul care se apropie.

Ricardo Klement se îndreaptă spre casă. Lumina orbitoare îl lovește în față și el își ferește privirile. Continuă să meargă. A observat o mașină lângă trotuar – probabil o defecțiune a motorului – și câțiva oameni lângă ea. În acel moment, un bărbat de lângă Chevrolet se întoarce spre el.

— Momentito, señor, spune acesta. E Zvi Malkin, întrebuințând singurele două cuvinte pe care le știe în spaniolă.

Klement bagă mâna în buzunar și își caută lanterna, pe care o folosește deseori în această parte întunecată a străzii. Ceea ce urmează se petrece cu viteza luminii. Malkin s-a speriat că Klement va scoate o armă. Sare asupra lui și îl aruncă în praful de la marginea drumului. Klement scoate un strigăt puternic, ascuțit. Din mașină, un bărbat și apoi încă unul sar asupra lui. Brațe puternice îl apucă de cap și îi acoperă gura. E împins în fundul mașinii și întins, stupefiat, pe jos. Șoferul pornește mașina și țâșnește înainte. N-a trecut nici măcar o jumătate de minut din momentul în care Klement a apărut pe stradă.

După câteva secunde și celălalt automobil demarează și se ia după ei.

Mâini agile îi leagă rapid lui Klement mâinile și picioarele. Cineva îi îndeasă o cârpă în gură. I se iau ochelarii, înlocuiți cu alții negri și opaci. O voce îi latră în germană, aproape de ureche:

— Încă o mișcare și ești mort!

El se supune și nu se clintește tot timpul drumului. Două mâini i se strecoară sub haine și-i pipăie pielea – mâinile lui Rafi Eitan. Îi caută cicatricele – una sub axila stângă, cealaltă în partea dreaptă a burții. Eitan îi aruncă apoi o privire lui Malkin și dă din cap. Își strâng mâinile. Eichmann e al lor.

Eitan a crezut că-și ține sub control sentimentele. Dar, brusc, își dă seama că mormăie un cântec al partizanilor evrei din timpul războiului și că repetă refrenul: „Suntem aici! Suntem aici!”[7]

Mașina se deplasează foarte repede, apoi, brusc, se oprește cu motorul încă mergând. Klement n-are cum să știe că e din cauza unei bariere de cale ferată. Cele două automobile sunt nevoite să aștepte minute lungi până trece un interminabil marfar. Agenților, acesta li s-a părut momentul cu adevărat critic al întregii operațiuni. Mașinile lor sunt înconjurate de alte automobile, toate așteptând să se ridice bariera. De afară se aud voci, dar Klement nu îndrăznește să facă vreo mișcare. Nici unul dintre argentinienii din preajmă nu observă ceva ciudat zăcând pe podeaua mașinii. După câteva minute, bariera se ridică și toată lumea se pune în mișcare.

20.55. Cele două mașini opresc pe aleea din fața „Bazei”. Târșindu-și picioarele ca un orb între răpitorii săi, Klement este dus în casă. Nu protestează când bărbații care îl țin încep să-l dezbrace. Îi cer, în germană, să deschidă gura, și el se supune. Îi verifică interiorul gurii, căutând vreo capsulă cu otravă ascunsă printre dinți. Cum încă poartă ochelarii opaci, nu vede nimic, dar simte mâinile care-i cercetează corpul și-i ating cicatricele. O mână expertă i se strecoară sub axila stângă și îi pipăie cicatricea mică rămasă de când, cu ani în urmă, a încercat să îndepărteze micul tatuaj cu grupa sanguină, obișnuit printre ofițerii SS.

Deodată, o voce răsună în germană.

— Măsura pălăriei… la pantofi… data nașterii… numele tatălui… numele mamei.

El răspunde în germană, ca un robot. Vorbește și atunci când ei îl

întreabă:

— Ce număr avea carnetul tău de membru al Partidului Nazist? Numărul tău din SS?

— 45326. Și celălalt număr, 63752.

— Cum te numești?

— Ricardo Klement.

— Cum te numești? repetă vocea.

Se înfioară.

— Otto Heninger.

— Cum te numești?

— Adolf Eichmann.

În jur se lasă tăcerea. Tot el e cel care o rupe.

— Sunt Adolf Eichmann, repetă. Știu că sunt în mâinile israelienilor. Știu și eu puțină ebraică, am studiat cu un rabin la Varșovia…

Își amintește câteva versuri din Biblie și începe să le recite, încercând să pronunțe corect cuvintele ebraice.

Nimeni nu scoate un cuvânt.

Israelienii se uită la el stupefiați.

Un mesager la Sdeh Boker

Isser mergea de la o cafenea la alta. Se făcuse târziu noaptea când a intrat într-o nouă cafenea și s-a prăvălit într-un scaun cu fața spre ușă. Deodată i-a văzut la intrare pe doi dintre oamenii lui. A sărit în sus.

–L-am prins, a spus Aharoni radios. A fost identificat categoric și a mărturisit că este Adolf Eichmann.

Isser le-a strâns mâinile, și cei doi au plecat. Acum trebuia să se întoarcă la gară, să-și scoată bagajul și să se înregistreze într-un hotel nou sub o nouă identitate, ca și când tocmai ar fi sosit la Buenos Aires.

Aerul nopții era răcoros și proaspăt, așa că s-a hotărât să meargă pe jos. Avea puțină febră și răcise, dar se simțea minunat. Umbla singur prin întuneric, savurând aerul rece al nopții și simțindu-se euforic – într-o stare de exaltare pe care n-o va uita niciodată.

A doua zi, în fața unei căsuțe de lemn din kibuțul Sdeh Boker oprea o mașină. Din ea a coborât un bărbat zvelt, purtând mănuși, care le-a arătat paznicilor cartea sa de identitate și a intrat în biroul lui Ben Gurion. Era Yaacov Caroz, un asistent al lui Isser.

— M-a trimis Isser, a spus el. Avem o cablogramă de la el. Eichmann este în mâinile noastre.

Bătrânul a tăcut. Apoi a întrebat:

— Când se întoarce Isser? Am nevoie de el.

Privind fețele răvășite ale oamenilor lui, Isser și-a dat seama cât de tare îi deprima simpla prezență a lui Eichmann printre ei. Monstrul era în imediata lor apropiere acum, separat doar printr-un perete subțire – și asta îi sleia de puteri și îi umplea de dezgust pe acești oameni călîți. Nu se puteau obișnui să aibă grijă de un om care, în ochii lor, era simbolul Răului, care, pentru mulți dintre ei, fusese asasinul celor mai apropiate rude ale lor – tați, mame, frați și surori, pieriți cu toții în crematorii. A avea grijă de Eichmann însemna a ține seama de nevoile lui 24 de ore din 24. Nu-i puteau da o lamă, așa că îl bărbiereau ei; nu-l puteau lăsa singur o secundă, ca să nu se sinucidă; erau nevoiți să fie lângă el chiar și când mergea la toaletă. Yehudith Nissiyahu gătea și-i servea masa, dar a refuzat să spele vasele din care mâncase Eichmann. Repulsia pe care i-o provoca era copleșitoare. Așezat într-un colț, Zvi Malkin încerca să-și tempereze dezgustul schițându-i portretul pe un exemplar vechi din Ghidul Americii de Sud. Paznicii, care se schimbau la fiecare 24 de ore, erau într-o stare de nervozitate extremă, și Isser și-a dat seama că trebuia să dea fiecăruia o zi liberă. „Lasă-i să hoinărească prin Buenos Aires”, s-a gândit, „să guste viața fremătătoare a acestui mare oraș și, timp de câteva ore, să uite realitatea respingătoare de la «Bază».”

Acestea aveau să devină cele mai lungi zece zile din viața membrilor echipei operative – ascunși într-o țară străină și trăind cu spaima vreunei greșeli cât de mici care ar fi stârnit un raid al poliției și un scandal internațional.

Pregătiri de fugă

Eichmann stătea într-o cameră goală, fără ferestre, iluminată ziua și noaptea de un singur bec. Era supus și îndeplinea fără ezitare instrucțiunile celor care-l păzeau. Părea că se resemnase cu soarta sa. Singurul care vorbea cu el era Aharoni. Acesta l-a interogat asupra vieții pe care o dusese înainte de a fi capturat. Eichmann a răspuns la toate întrebările. I-a spus că, după înfrângerea Germaniei în mai 1945, își asumase identitatea unui angajat al Luftwaffe[8], Adolf Karl Barth. Mai târziu se dăduse drept Otto Eckmann, locotenent în Divizia 22 de cavalerie a Waffen-SS[9] și fusese închis într-un lagăr al prizonierilor de război. La sfârșitul aceluiași an, când numele lui fusese introdus pe lista conducătorilor naziști care urma să fie judecați în procesele de la Nürnberg, Eckmann evadase din lagăr. Până în 1950 stătuse ascuns sub numele de Otto Heninger în orășelul Zelle din Saxonia Inferioară și în același an fugise în Argentina via Italia, folosind traseele de evadare ale criminalilor naziști.

Trecuseră nouă ani de când debarcase în Argentina, îmbrăcat într-o cămașă albă, cu papion și palton, purtând ochelari de soare și etalând o mustață subțire ca un creion. Stătuse patru luni la niște prieteni în pensiunea Jurmann dintr-o suburbie a Buenos Airesului și patru luni acasă la un neamț, pe nume Rippler, care-i fusese recomandat. Abia apoi îndrăznise să circule singur și părăsise Buenos Aires, mutându-se la Tucumán, un orășel aflat la o depărtare de circa 1 000 de kilometri. Aici fusese angajat de Capri, o firmă de construcții puțin cunoscută, despre care se spunea că era o companie înființată special pentru a procura locuri de muncă naziștilor evadați.

Pe 4 aprilie 1952, Eichmann își primise cartea de identitate argentiniană pe numele de Ricardo Klement, născut la Bolzano, Italia, necăsătorit, de profesie mecanic.

Cu un an înainte, la începutul lui 1951, Eichmann trimisese, sub un nume fals, o scrisoare către soția sa din Austria. O informase în ea că „unchiul copiilor ei, bărbatul pe care-l credea mort, era, de fapt, în viață și o ducea bine". Vera Liebl îi recunoscuse imediat scrisul și le spusese fiilor ei că unchiul Ricardo, vărul tatălui lor mort, îi invita la el în Argentina.

Obținuse un pașaport legal pentru ea și pentru copii. Mașinăria secretă nazistă se pusese febril în mișcare și avusese grijă să-i șteargă orice urmă. Când agenții secreți israelieni puseseră, în cele din urmă, mâna pe dosarul „Vera Liebl" din arhivele austriece, nu găsiseră decât copertele goale. Conținutul părea să se fi evaporat.

În iunie 1952, Vera Liebl și cei trei fii ai ei, Horst, Dieter și Klaus, dispăruseră de la domiciliul lor din Austria. La începutul lui iulie apăruseră pentru scurt timp la Genova și la 28 iulie debarcaseră în Buenos Aires. Pe 15 august, coborau din tren în prăfuita gară Tucumán.

Moshe Pearlman scria în cartea sa: „Vera Eichmann păstra încă în memorie imaginea elegantului ofițer nazist care arătase cândva atât de impresionant în uniforma lui de gală și cu cizmele strălucind. Dar omul care o aștepta pe peronul din Tucumán era un bărbat de vârstă mijlocie, modest îmbrăcat, cu un chip palid și ridat, cu o expresie deprimată și mersul greoi. Așa arăta Adolf al ei."

Teribilul Eichmann era de nerecunoscut. Slăbise și începea să chelească, obrajii îi căzuseră și fața își pierduse aerul arogant atât de caracteristic. Părea resemnat și anxios; doar buzele subțiri mai sugerau cruzime și răutate.

În 1953, Capri dăduse faliment și Eichmann trebuise să-și caute o nouă slujbă. La început voise să-și deschidă o spălătorie în Buenos Aires, împreună cu alți doi naziști, apoi lucrase pentru o fermă de iepuri și ulterior într-o fabrică de sucuri de fructe. În cele din urmă, cu ajutorul unei alte organizații naziste secrete, fusese numit maistru într-o fabrică de asamblare Mercedes-Benz din Suarez. Cam pe atunci începuse să creadă că ar putea trăi liniștit până la moarte. Asta până la 11 mai 1960.

În tot timpul cât fostul lider nazist a fost ținut prizonier, fiii lui și-au căutat tatăl prin spitale, la morgă și la poliție, apoi s-au adresat, cerând ajutor, organizației de tineret fascisto-peroniste Tacuara, care li s-a alăturat în cercetări. Dar, curând, cei trei tineri au ajuns la concluzia că tatăl lor fusese răpit de israelieni. Au încercat atunci, fără succes, să convingă organizațiile pronaziste să întreprindă niște acțiuni drastice, poate să-l răpească pe ambasadorul Israelului și să-l țină captiv până când tatăl lor va fi fost eliberat, dar argentinienii au refuzat.

Isser și-a instruit oamenii asupra a ce aveau de făcut în cazul în care ascunzătoarea lor ar fi fost localizată de poliție. Dacă s-ar fi făcut o descindere la „Bază", Eichmann trebuia dus rapid în camera secretă pe care o pregătiseră în interiorul casei. Dacă poliția iniția o căutare temeinică, Eichmann trebuia scos imediat din casă printr-o ieșire laterală, special pregătită pentru asemenea situații critice. Câțiva agenți urmau să fugă împreună cu Eichmann, iar ceilalți trebuiau să

facă tot posibilul să obstrucționeze căutările, cu orice risc.

Isser i-a spus fiecăruia dintre cei care s-ar fi putut afla cu Eichmann:

— Dacă poliția găsește ascunzătoarea și dă buzna înăuntru, te încătușezi cu el și arunci cheile, ca să nu poți fi despărțit de el. Le spui că ești israelian și că, împreună cu prietenii tăi, l-ai capturat pe cel mai detestat criminal din lume, Adolf Eichmann, pentru a-l aduce în fața justiției. Apoi dai poliției numele meu real – Isser Harel –, identitatea mea falsă și numele hotelului în care stau. Dacă te arestează pe tine și pe Eichmann, voi fi și eu arestat.

Câteva zile mai târziu, Eichmann a acceptat să semneze un document în care afirma că este de acord să fie dus în Israel și judecat. Iată-l:

Subsemnatul, Adolf Eichmann, declar de bunăvoie că acum, când adevărata mea identitate a fost descoperită, îmi dau seama că nu are rost să mai încerc să fug de mâna justiției. Sunt de acord să fiu dus în Israel și să compar în fața unei instanțe competente. Știu că mi se asigură sprijinul unui avocat și că voi avea posibilitatea de a depune o mărturie corectă despre ultimii mei ani de serviciu în Germania, așa încât generațiile viitoare să aibă parte de o descriere fidelă a acelor evenimente. Fac această declarație nesilit de nimeni. Nu mi s-a promis nimic și nu am fost amenințat. Dorința mea este să-mi găsesc în sfârșit pacea interioară.

Întrucât sunt incapabil să-mi amintesc toate detaliile și este posibil să mă încurc în privința unor fapte, solicit să mi se pună la dispoziție documente relevante și depoziții care m-ar putea ajuta în eforturile mele de a stabili adevărul.

Adolf Eichmann, Buenos Aires, mai 1960

Această declarație nu avea, desigur, nici o valabilitate legală.

Sosirea avionului

18 mai 1960, ora 11.00 dimineața.

Pe aeroportul internațional Lod din apropierea Tel Avivului a avut loc o ceremonie oficială. Mai multe personalități de rang înalt, inclusiv șeful statului-major israelian, generalul Laskov, directorul general al

Ministerului Afacerilor Externe și ambasadorul Argentinei în Israel au venit să vadă impresionanta delegație a statului evreu la cea de a 150-a aniversare a Argentinei. Cursa El Al a decolat, luând cu ea și câțiva pasageri obișnuiți care urmau să coboare în aeroporturile de escală.

Puțini au fost cei care au observat că, la Roma, la bordul aeronavei au mai urcat trei civili. După câteva ore, aceștia au devenit membri ai echipajului și au început să circule pe culoare în uniforma El Al. Erau, de fapt, agenți ai Mossadului, pregătiți să-i ajute pe colegii lor din Buenos Aires. Unul dintre ei era Yehuda Carmel, un tip chel cu un nas proeminent și o mustață subțire. Nu era foarte încântat de această călătorie. Știa că nu fusese ales pentru talentele sale, ci pentru felul cum arăta. Cu câteva zile în urmă fusese chemat în biroul șefului, unde văzuse pe masă două fotografii – una a lui și cealaltă a unui bărbat necunoscut. Semănau foarte tare. Când i se spusese că străinul era Adolf Eichmann, Yehuda se cutremurase. Și mai șocat fusese când i se spusese că fusese ales să servească drept sosia lui Eichmann. Planul lui Isser era să-l aducă pe Carmel în Argentina ca membru al echipajului El Al, să-i ia uniforma și documentele și apoi să le folosească pentru a-l introduce în avion pe Eichmann, drogat. Carmel avea un pașaport israelian pe numele Ze'ev Zichroni.

Isser pregătise și un plan de rezervă. Îl chemase, printr-un intermediar, pe un tânăr membru al unui kibuț, Meir Bar-Hon, aflat în vizită la rudele sale din Buenos Aires. Meir fusese instruit să vină la barul Gloria de pe strada Bartolome Mitre, unde îl așteptau doi bărbați – Isser și Elian. Isser îi dăduse instrucțiuni:

— Când vei ajunge acasă la rudele tale, cheamă un doctor și spune-i că ai avut un accident de mașină și că te simți amețit, ți-e greață și ai o stare de slăbiciune generală. Doctorul va considera, probabil, că ai suferit o comoție și te va interna în spital. Pe 19 mai, dimineața, îi vei spune că te simți mult mai bine și vei cere să pleci acasă. Vei fi externat, și spitalul îți va elibera un document care să certifice că ai fost tratat de comoție.

Apoi, doctorul Elian îl instruise rapid pe Meir cu privire la simptomele specifice comoției pe care trebuia să le manifeste.

Meir plecase de la barul Gloria și urmase instrucțiunile lui Isser. Zăcuse și se văitase trei zile într-un mare spital din Buenos Aires. Pe 19 mai fusese externat. O oră mai târziu, Isser ținea în mâini un document oficial, eliberat de spital pe numele Meir Bar-Hon, prin care se certifica externarea posesorului după ce fusese rănit într-un accident de mașină.

Astfel, în cazul în care planul de a-l scoate pe Eichmann ilegal din Argentina ca membru al echipajului El Al ar fi eșuat, Isser l-ar fi pus pe o brancardă și l-ar fi dus la avion sub numele de Meir Bar-Hon, pacientul încă suferind de pe urma unei comoții.

19 mai

După-amiaza, avionul El Al a aterizat la Buenos Aires. De o parte și de alta a covorului roșu întins la ieșire se aflau oficiali de la Ministerul Afacerilor Externe argentinian, evrei locali entuziaști și copii care fluturau steguleț albastru-albe.

Câteva ore mai târziu, Isser se sfătuia cu pilotul, Zvi Tohar, și cu un reprezentant al companiei El Al, fixând momentul decolării: 20 mai, la miezul nopții.

Ramsad-ul și-a prezentat intențiile. După o scurtă discuție, au căzut de acord asupra planului A: Eichmann urma să fie adus la bord ca membru al echipajului, în aparență bolnav. Sosia lui, Yehuda Carmel, predase deja echipei Mossadului uniforma și documentele pe numele de Ze'ev Zichroni, pilot El Al, iar Shalom Danny, maestrul falsificator al echipei, le preschimbase în așa fel încât să i se potrivească perfect lui Eichmann. Carmel primise documente noi și i se spusese că va părăsi curând Argentina.

În seara aceea, „Baza" părea un adevărat stup. După o săptămână de așteptare prelungită, agenții Mossadului se trezeau din nou la viață. Eichmann a fost drogat și a adormit. Israelienii au golit complet casa. Diversele instrumente și aparate au fost dezasamblate, lucrurile personale împachetate, vila a revenit la starea ei inițială. La orele dimineții, în ea nu mai rămăsese nimic care ar fi putut să sugereze măcar rolul pe care-l jucase în ultimele opt zile. Acțiuni similare au avut loc în toate celelalte case închiriate de Mossad.

20 mai

Isser și-a părăsit hotelul pentru ultima oară, a luat un taxi până la gară și și-a lăsat bagajul. Apoi și-a reluat rutina cafenelelor din zilele precedente. Cei de la El Al au fost primii care au venit să-l întâlnească, iar împreună au pregătit orarul detaliat al operațiunii.

La amiază a început ultima etapă. Isser și-a achitat nota de plată în ultima cafenea vizitată, și-a luat bagajul și a pornit spre aeroport pentru a supraveghea operațiunea. A străbătut terminalul, căutând un

loc unde să-și poată instala cel mai bine postul de comandă. S-a plimbat prin zona magazinelor și a caselor de bilete și, în cele din urmă, a descoperit cantina pentru angajați. Afară era cumplit de frig, iar cantina era plină de funcționari, echipe la sol și personal navigant, care intrau cu toții să ia o băutură caldă sau ceva ușor de mâncare. Isser a fost încântat. Locul era ideal. Nimeni n-avea să observe sau să supravegheze consultările lui rapide și furișe cu agenții. A așteptat până s-a eliberat un scaun și de acolo a început să coordoneze ultimele mișcări ale oamenilor săi pe pământ argentinian.

„Salut, El Al!”

21.00. În casa închiriată de Mossad, totul era pregătit. Eichmann fusese spălat, bărbierit, îmbrăcat într-o uniformă El Al și avea în buzunar o carte de identitate pe numele Ze’ev Zichroni. Fața îi era atât de bine machiată, încât nici propriul fiu nu l-ar fi recunoscut. Medicul și doi agenți erau și ei în uniforme El Al. Doctorul i-a făcut lui Eichmann o injecție cu un drog care nu l-a adormit, dar i-a atenuat simțurile. Putea să audă, să vadă și chiar să meargă, dar nu putea vorbi și nu putea înțelege ce se petrece.

Aharoni, îmbrăcat și el în uniformă El Al, s-a urcat la volanul mașinii. Lângă el s-a instalat un agent. Eichmann a fost așezat pe bancheta din spate, între medic și un alt agent al Mossadului, și automobilul a pornit.

În același timp, două alte mașini au plecat de la un cunoscut hotel din centrul orașului, transportând adevăratul echipaj al El Al. Călătoria lor spre aeroport a fost sincronizată meticulos cu cea a vehiculelor Mossadului.

La postul său de comandă improvizat, Isser primea din minut în minut ultimele noutăți. A ordonat ca bagajele oamenilor lui să fie aduse la aeroport. Pregătise trasee individuale de evadare pentru fiecare dintre ei, dar, dacă planul mergea fără probleme, toți urmau să părăsească Argentina în avionul El Al. Nu departe de Isser, Shalom Danny sorbea dintr-o cană de cafea aburindă. Cei care treceau pe lângă el habar n-aveau că liniștitul client dădea dovadă de o neobrăzare strigătoare la cer: își amenajase laboratorul de falsificări chiar sub nasul lor și era ocupat să contrafacă pașapoartele agenților Mossadului, punând toate ștampilele și inscripțiile necesare pentru ca aceștia să plece ușor din țară.

23.00. Un bărbat a apărut pe neașteptate lângă Isser și i-a raportat că toate mașinile, Mossadul și El Al, sosiseră. Isser s-a precipitat spre parcare și a verificat mașinile El Al. Membrii echipajului erau tăcuți. Au simțit că participau la ceva extraordinar, dar n-aveau idee despre ce era vorba. Au ascultat în liniște instrucțiunile lui Isser și n-au pus întrebări. Isser a aruncat o privire în cea de a treia mașină, unde Eichmann moțăia între doi agenți.

— Dați-i drumul! a spus el. Succes!

Cele trei mașini au pornit, iar Isser s-a întors în terminal. Micul convoi a ajuns la barierele Argentinean Airlines; aeronava israeliană era parcată în zona rezervată lor.

— Salut, El Al! a strigat vesel unul dintre israelieni. Paznicii l-au recunoscut. De fapt, erau obișnuiți cu israelienii, care intrau și ieșeau toată ziua de pe terenul lor. Au aruncat o privire vagă spre oamenii din cele trei vehicule, toți îmbrăcați în uniformele El Al. În două dintre mașini aceștia cântau, râdeau și sporovăiau tare, în timp ce pasagerii din a treia dormeau.

Bariera a fost ridicată, și toate trei automobilele s-au îndreptat spre avion. Ușile s-au deschis și vreo duzină de bărbați în uniforme s-au îndreptat unul lângă altul spre pistă. Eichmann mergea târșindu-și picioarele în mijlocul lor, ascuns în cea mai mare parte de ceilalți. Îl țineau doi agenți, care l-au ajutat să urce scările și l-au plasat pe un loc la clasa întâi, la fereastră. Doctorul și echipa de pază s-au așezat pe locurile din jurul lui și s-au prefăcut că dorm. Dacă ofițerii de imigrație argentinieni ar fi venit să le controleze actele, li s-ar fi spus că aceștia erau oamenii care lucrau în schimbul al doilea și aveau nevoie să se odihnească înainte de tura următoare.

23.15 – Așezat în scaunul lui din cantină, Isser a auzit huruitul caracteristic al motoarelor aeronavei. Avionul a rulat spre terminal și s-a oprit la poarta plecărilor. Isser s-a îndreptat rapid spre holul Plecări și a privit împrejur. Și-a văzut oamenii stând prin colțuri lângă bagajele lor. S-a dus de la unul la altul, șoptindu-le:

— Urcă în avion!

Subordonații lui au pornit nonșalant și s-au așezat la coada pentru controlul pașapoartelor. Toți aveau documentele pregătite. Shalom Danny le aranjase bine.

23.45. După ce a trecut fără probleme de controlul vamal, grupul a trecut prin poarta de plecări și s-a îndreptat spre avion. Isser a fost

ultimul care și-a luat bagajul, a trecut de punctul de control și s-a urcat în avion. Au pornit aproape imediat spre pistă.

0.00. Noaptea dinspre 20 spre 21 mai. Avionul s-a oprit. Turnul de control transmisese un ordin de întârziere a decolării. Agenții erau cu toții cu sufletul la gură. Se întâmplase ceva? Ajunsese cumva vreo informație de ultimă oră la poliția argentiniană? Aveau să primească ordin de a se întoarce? Dar, după câteva minute de anxietate terifiantă, avionul a căpătat, în sfârșit, permisiunea să plece și și-a luat zborul pe deasupra apelor argintii ale lui Rio de la Plata. Isser a scos un oftat de ușurare.

„Vreau să informez Knessetul”

22 mai. Avionul a aterizat dimineața devreme pe aeroportul Lod.

La 9.50, Isser a ajuns la Ierusalim. Yitzhak Navon, secretarul lui Ben Gurion, l-a introdus imediat în biroul prim-ministrului.

Acesta a fost surprins.

— Când ai venit?

— Acum două ore. L-am adus pe Eichmann.

— Unde e?

— Aici, în Israel. Adolf Eichmann este în Israel și, dacă sunteți de acord, îl predăm imediat poliției.

Ben Gurion tăcea. Nu a izbucnit în lacrimi, așa cum au relatat unii ziariști, nici n-a râs triumfător, cum au declarat alții. Nu l-a îmbrățișat pe Isser și nu și-a manifestat emoția.

— Ești sigur că este Eichmann? a întrebat el. Cum l-ați identificat?

Surprins, Isser a răspuns că da. I-a detaliat toate criteriile după care fusese identificat Eichmann și a subliniat faptul că prizonierul însuși recunoscuse că este Adolf Eichmann. Dar Bătrânul nu era pe deplin satisfăcut.

— Nu e suficient, a spus el.

Înainte de a autoriza următorii pași, Ben Gurion voia ca una sau două persoane care îl cunoscuseră pe Eichmann să-l întâlnească și să-l

identifice oficial. Trebuia să fie sigur sută la sută. Până atunci nu avea de gând să sufle nici o vorbă guvernului.

Isser a sunat la biroul său și le-a ordonat oamenilor săi să caute câteva persoane care l-ar putea identifica personal pe Eichmann. Extrem de rapid, agenții Mossadului au localizat doi israelieni care îl întâlniseră în trecut pe Eichmann. Aceștia au fost aduși la celula în care era ținut prizonierul, au vorbit cu el și l-au identificat oficial.

La amiază, un trimis israelian a dat buzna într-un restaurant din Frankfurt și s-a repezit spre una dintre mese, unde stătea singur un bărbat cu părul alb, vizibil nervos și tensionat.

— Domnule Bauer, a spus el, Adolf Eichmann este în mâinile noastre. Oamenii noștri l-au capturat și l-au adus în Israel. Așteptăm din moment în moment declarația prim-ministrului în Knesset.

Palid și profund mișcat, Bauer s-a ridicat. Mâinile îi tremurau. Omul care dăduse Mossadului adresa lui Eichmann din Argentina, omul fără de care, probabil, Eichmann n-ar fi fost niciodată prins, nu s-a mai putut abține. A izbucnit în lacrimi, l-a apucat de umeri pe israelian, l-a îmbrățișat și l-a sărutat.

16.00. În sesiunea plenară a Knessetului, Ben Gurion a urcat la pupitru și a citit cu o voce fermă și clară o scurtă declarație:

— Vreau să informez Knessetul că serviciile de securitate ale Israelului tocmai au pus mâna pe unul dintre cei mari criminali naziști, Adolf Eichmann, care, împreună cu alți conducători ai Reichului, a fost răspunzător de ceea ce ei au numit „soluția finală”, adică exterminarea a șase milioane de evrei europeni. La ora actuală, Eichmann se află sub arest aici, în Israel. În curând va fi adus în fața justiției în țara noastră și judecat conform legii crimelor comise de naziști și colaboratorii lor.

Cuvintele lui Ben Gurion au fost primite cu consternare și nedumerire, care apoi s-au transformat în aplauze nesfârșite, spontane. Uluirea și admirația au cuprins Knessetul și apoi întreaga omenire. La sfârșitul sesiunii, un bărbat s-a ridicat de pe locul său din spatele tribunei guvernului. Puțini erau cei care îi cunoșteau chipul sau numele. Era Isser Harel.

Procesul lui Adolf Eichmann a început la Ierusalim pe 11 aprilie 1961. O sută zece supraviețuitori ai Holocaustului au fost martori ai acuzării. Unii dintre ei nu vorbiseră până atunci niciodată despre

trecutul lor, iar acum își spuneau poveștile cutremurătoare. Întreg statul Israel părea să asculte radioul și urmărea cu durere și cu oroare poveștile înfricoșătoare din mărturiile foștilor deținuți. Toți evreii se identificaseră cu procurorul, Gideon Hausner, care l-a înfruntat pe criminalul nazist ca reprezentant al celor șase milioane de victime ale acestuia.

Pe 15 decembrie 1961, Eichmann a fost condangat la moarte. Recursul lui a fost respins de Curtea Supremă, iar amnistia i-a fost refuzată de președintele Yitzhak Ben Zvi. Pe 31 mai 1962, Adolf Eichmann a fost informat că i se apropie sfârșitul. În celula lui, condangatul a scris câteva scrisori către familie și a băut jumătate de sticlă de vin roșu Carmel. Spre miezul nopții, reverendul Hull, un preot al sectei engleze a nonconformiștilor, a intrat în celula lui Eichmann, așa cum mai făcuse și înainte. Eichmann i-a spus:

— În noaptea asta nu vom mai discuta despre Biblie, nu mai am timp de pierdut.

Preotul a plecat, dar în celula lui Eichmann a intrat un vizitator neașteptat. Rafi Eitan.

Cel care-l răpise a rămas în picioare în fața condangatului îmbrăcat în uniforma maro-deschis a deținuților. N-a scos nici un cuvânt. Eichmann l-a privit și i-a spus în germană:

— Sper să-ți vină rândul după mine.

Gardienii l-au dus într-o încăpere mică, transformată în cameră de execuție. A fost pus pe o trapă și în jurul gâtului i-a fost trecut un laț. La execuție au fost prezenți un mic grup de oficiali și ziariști și un doctor, care au auzit cu toții ultimele cuvinte ale condangatului, rostite conform tipicului nazist:

— Ne vom întâlni din nou… Am trăit cu credință în Dumnezeu… Am respectat legile războiului și am fost loial steagului țării mele…

Doi ofițeri de poliție din spatele ecranului au apăsat simultan două butoane, din care numai unul a acționat trapa. Nimeni n-a știut care fusese butonul corect, așa încât numele celui care l-a executat pe Eichmann rămâne necunoscut. Eitan n-a văzut execuția propriu-zisă, dar a auzit bufnitura trapei.

Trupul lui Eichmann a fost incinerat într-un cuptor de aluminiu în incinta închisorii.

„Spre cer s-a înălțat un fum negru”, scria un reporter american. „Nimeni n-a scos o vorbă, dar era imposibil să nu-ți amintești de crematoriile de la Auschwitz…”

La 1 iunie 1962, puțin înainte de apusul soarelui, o ambarcațiune rapidă a Gărzii de Coastă israeliene a înaintat în mare până dincolo de apele teritoriale ale Israelului. A oprit apoi motorul și, în timp ce barca plutea fără zgomot, un ofițer de poliție a aruncat cenușa lui Eichmann în Mediterana.

Vântul și valurile au împrăștiat rămășițele omului care declarase vesel cu 20 de ani în urmă:

— Voi muri fericit, știind că am exterminat șase milioane de evrei.

Lângă patul mamei sale, pe moarte, Zvi Malkin se gândea la rudele sale masacrate, la sora lui, Fruma, și la copilașii ei, pieriți în Holocaust. S-a aplecat spre mama lui și i-a șoptit:

— Mamă, l-am prins pe Eichman. Fruma este răzbunată.

— Știam eu că nu-ți vei uita sora, i-a șoptit femeia muribundă.

7 E vorba de așa-numitul „Cântec al partizanilor”, ale cărui versuri au fost compuse în 1943. Este considerat unul dintre imnurile supraviețuitorilor Holocaustului. (n.red.)

8 Aviația nazistă (n.red.)

9 Oganizația militară a Partidului Nazist (n.red.)

CAPITOLUL 7

UNDE ESTE YOSSELE?

În timp ce Isser, agenții lui și captivul Eichmann așteptau în casele lor conspirative din Buenos Aires sosirea aeronavei de la Tel Aviv, ramsad-ul se ocupa de un alt proiect. Isser hotărâse să verifice zvonurile conform cărora în oraș se ascundea un alt criminal nazist: Josef Mengele, „îngerul morții", monstruosul doctor care primea pe peronul de la Auschwitz trenurile încărcate cu evrei și, imperturbabil, îi trimitea pe cei care păreau sănătoși la muncă, iar pe cei mai slabi, pe femei, copii și bătrâni, la camerele de gazare. Mengele devenise un simbol al cruzimii și nebuniei celui de-al Treilea Reich. După război dispăruse, posibil în Argentina.

Mengele provenea dintr-o familie bogată. În tot timpul în care se ascunsese, membrii ei continuaseră să-l întrețină, trimițându-i sume mari de bani. Traseul acestora, urmărit de agenții Mossadului, ducea la Buenos Aires. Însă, până atunci, israelienii eșuaseră în eforturile lor de a-l găsi pe Mengele.

Dar de data aceasta aveau noroc. În mai 1960, cu puțin timp înainte ca avionul Britannia să aterizeze la Buenos Aires, agenții lui Isser au găsit adresa lui Mengele. Fostul criminal trăia la Buenos Aires sub numele lui real! Aproape sigur era bine protejat. Isser l-a trimis pe cel mai bun anchetator al său, Zvi Aharoni, să verifice adresa, dar Mengele nu era acasă. Vecinii i-au spus că soții Mengele plecaseră pentru câteva zile, dar se vor întoarce curând. Entuziasmat, Isser l-a convocat pe Rafi Eitan.

— Supraveghează-l și urmărește-l, i-a spus, și, când Mengele se întoarce, îl răpim și pe el și-l aducem în Israel împreună cu Eichmann.

Rafi a refuzat.

— Operațiunea Eichmann este foarte complexă, a replicat el. Am capturat un om și avem șansa să-l suim în avion și să-l ducem cu bine în Israel. Dar o nouă operațiune pentru capturarea unui al doilea om ar crește înspăimântător riscurile. Ar fi o greșeală gravă.

Isser a cedat, și Rafi i-a făcut o ofertă alternativă:

— Dacă îl aduceți pe Eichmann în Israel și țineți totul secret timp de o săptămână, îl aduc pe Mengele.

— Și cum ai să reușești? a întrebat Isser.

— Avem încă vreo câteva locuri sigure la Buenos Aires, rămase de la operațiunea Eichmann, pe care nu le cunoaște nimeni. Putem să le păstrăm. În timp ce voi plecați cu Eichmann spre Israel, eu am să zbor cu Zvi Aharoni și Avraham Shalom într-una din țările vecine Argentinei. Voi ajungeți în Israel și țineți secretă capturarea lui Eichmann. Nimeni nu va ști că noi am fost cei care l-am prins și nimeni nu ne va căuta. Ne vom întoarce la Buenos Aires și-l vom prinde și pe Mengele. O să-l ținem într-una din casele noastre conspirative și, după câteva zile, îl aducem în Israel.

Isser a fost de acord. În vreme ce avionul Britannia, cu Eichmann la bord, își lua zborul spre Israel, Eitan, Shalom și Malkin au plecat spre Santiago, capitala țării vecine, Chile. Aveau de gând să se întoarcă la Buenos Aires după o zi sau două, dacă răpirea lui Eichmann rămânea secretă, și să declanșeze operațiunea Mengele.

Dar, în dimineața următoare, mass-media din întreaga lume anunța pe prima pagină capturarea lui Eichmann în Argentina de către israelieni. Nici vorbă nu mai putea fi ca agenții cei mai buni ai Mossadului să se întoarcă în această țară și să ducă la bun sfârșit o altă răpire. Rafi și prietenii lui au trebuit să-și abandoneze proiectul și să revină în Israel.

Ulterior, Isser i-a spus lui Rafi că îi ceruse lui Ben Gurion să țină secretă timp de o săptămână capturarea lui Eichmann, dar Bătrânul refuzase.

— Prea multă lume știe deja că Eichmann este în mâinile noastre, i-ar fi spus Ben Gurion lui Isser. Nu mai putem păstra secretul. Am hotărât să informez Knessetul despre prinderea lui Eichmann chiar în după-amiaza asta.

Capturarea lui Eichmann a fost așadar anunțată, și Israelul a pierdut șansa de a aduce în fața justiției pe unul dintre cei mai sadici criminali din istorie.

La scurt timp după capturarea lui Eichmann, Mengele a simțit că îi ardea pământul sub picioare. S-a mutat în Paraguay și a rămas de negăsit până când a murit, de un atac de cord, după aproape 20 de ani, în februarie 1979.

La începutul lui martie 1962, Isser Harel a fost convocat de Ben Gurion. Bătrânul l-a salutat cu căldură, întreținându-se cu el un timp pe diferite teme. Ce voia? se întreba Isser. Îl știa bine pe Ben Gurion și era sigur că nu-l invitase ca să stea la taclale. Cei doi semănau. Erau scunzi, încăpățânați și fermi, lideri înnăscuți, dedicați securității Israelului. Nici unul, nici celălalt nu erau genul care pierde timp și vorbe. Iar după capturarea lui Eichmann deveniseră și mai apropiați.

Brusc, în mijlocul conversației, Ben Gurion s-a întors spre Isser:

— Ia spune-mi, poți găsi copilul?

N-a spus despre ce copil era vorba, dar Isser a înțeles imediat. În ultimii doi ani, Israelul era obsedat de o întrebare, repetată de ziare, lansată de la tribuna Knessetului și azvârlită cu furie în obraz evreilor ultraortodocși[10] de către tineretul laic:

— Unde este Yossele?

Yossele era Yossele Schuchmacher, un băiat de opt ani din orașul Holon, care fusese răpit de evrei ultraortodocși conduși de bunicul lui. Bătrânul, adept al hasidismului[11], voia să-l crească pe Yossele în tradiția ultraortodoxă și îl răpise de la părinții lui. De atunci, copilul dispăruse fără urmă. Părinții nu-l mai găsiseră, disputa legată de el se amplificase, transformându-se dintr-o problemă de familie într-un scandal național și într-o confruntare din ce în ce mai violentă între laici și ultraortodocși. Unii se temeau chiar de izbucnirea unui război civil care ar fi sfâșiat națiunea. Ben Gurion i se adresa lui Isser în disperare de cauză.

— Dacă vreți să acționez, am să încerc, a spus acesta. S-a întors așadar la biroul lui și a deschis dosarul operațiunii Puiul de tigru.

Yossele era un copil frumos, plin de viață. Aparent, singura lui greșeală fusese că își alesese greșit părinții. Aceasta era părerea bunicului său, Nahman Shtarkes. Bătrânul Shtarkes, un bărbat scheletic, cu barbă și ochelari, era un fanatic adept al hasidismului, un om dur și încăpățânat. Nimic nu-l putuse înfrânge, nici bătăușii KGB-ului, nici lagărele de muncă sovietice din înghețata Siberie, unde petrecuse o parte din cel de-al Doilea Război Mondial. În Siberia își pierduse un ochi și trei degete de la picioare, degerate, dar moralul îi rămăsese intact. Vicisitudinile nu făcuseră decât să-i alimenteze ura împotriva sovieticilor, care ajunsese la apogeu în 1951, când o bandă de huligani îi omorâse în bătaie un băiat. Se consolase cu ceilalți doi

fii, Shalom și Ovadia, și cu fiica sa, Ida, care se măritase cu un croitor.

Tânărul cuplu locuise un timp în vechea casă a familiei Shtarkes din Lvov, unde se stabilise după ce cutreierase prin Rusia și Polonia. Acolo se născuse, în 1953, cel de al doilea copil al familiei Shtarkes, Yossele.

Băiatul avea patru ani când emigrase împreună cu părinții în Israel. Bunicul și bunica Shtarkes, precum și unul din fiii lor, Shalom, ajunseseră acolo cu câteva luni înainte. Nahman Shtarkes, care făcea parte din secta hasidică de la Wroctaw, se stabilise în Mea Shearim, cartierul ultraortodox din Ierusalim. Era o altă lume: bărbați îmbrăcați în lungi vestoane negre sau caftane de mătase, cu pălării negre sau căciuli de blană, cu bărbi stufoase și perciuni lungi; femei în rochii lungi, modeste, cu părul ascuns sub peruci sau basmale; o lume cu yeshiva[12], cu sinagogă, cu rabini faimoși. Shalom aderase la o yeshiva; fratele lui, Ovadia, plecase în Anglia.

Ida și Alter Schuchmacher se stabiliseră în Holon. În cele din urmă, Alter primise o slujbă într-o fabrică de textile din zona Tel Aviv, iar Ida își găsise de lucru la un fotograf. Cumpăraseră un mic apartament și se luptau să-și facă o viață. Erau plini de datorii. Ca să o poată scoate la capăt, îșI trimiseseră fiica, pe Zina, la o instituție religioasă în K'far Habad, iar pe Yossele îl lăsaseră în grija bunicilor.

Chinuiți de vremurile grele, Ida și Alter Schuchmacher le scriseseră prietenilor din Rusia că poate ar fi fost mai bine să nu vină în Israel. Câteva dintre răspunsuri căzuseră în mâinile bătrânului Nahman Shtarkes. El trăsese concluzia că familia Schuchmacher intenționa să se întoarcă în Rusia împreună cu copiii și, furios, decisese să nu-l mai dea pe Yossele înapoi părinților.

Cu toate acestea, la sfârșitul lui 1959, situația economică a familiei Schuchmacher se îmbunătățise. O duceau mai bine acum, așa că hotărâseră să-și reîntregească familia. În decembrie, Ida venise la Ierusalim să-și ia copilul, dar nici copilul, nici bunicul nu erau acasă.

— Mâine o să vi-l aducă fratele tău, Shalom, a spus mama Idei. Acum e la sinagogă cu bunicul lui și nu trebuie să-i deranjezi.

Dar, a doua zi, Shalom venise la Holon singur și-i spusese surorii lui că tatăl lor hotărâse să nu i-l dea înapoi pe Yossele. Înnebunită, Ida dăduse fuga la Ierusalim împreună cu soțul ei. ÎșI petrecuseră weekendul în casa familiei Shtarkes, și în tot acest timp Yossele fusese acolo. Sâmbătă seara, când se pregăteau să plece cu copilul, mama Idei se opusese:

— Afară e foarte frig, spusese ea. Lăsați copilul să doarmă aici și vi-l aduc eu mâine.

Părinții fuseseră de acord. Ida își sărutase fiul, care se răsucise în patul lui, și plecase împreună cu soțul ei. Cum ar fi putut să știe că vor trece ani înainte să-și vadă din nou băiatul?

A doua zi, nici Yossele, nici bunica lui nu se arătaseră în Holon. Din nou, Ida și Alter luaseră drumul Ierusalimului. Dar fără folos. Copilul dispăruse, și bătrânul Shtarkes refuzase fără menajamente să li-l dea, în pofida lacrimilor Idei. Fiul ei plecase.

După alte câteva drumuri, Ida și Alter înțeleseseră că bătrânul nu le mai dă fiul înapoi și nu vrea să le divulge locul unde se află. În ianuarie 1960, deciseseră așadar să se adreseze justiției. Depuseseră o plângere împotriva lui Nahman Shtarkes la tribunalul rabinic din Tel Aviv, la care Shtarkes nu răspunsese. Și așa începuse coșmarul…

Pe 15 ianuarie, Tribunalul Suprem dispusese ca Nahman Shtarkes să înapoieze copilul părinților lui în decurs de 30 de zile și îl citase în instanță. El răspunsese după două zile:

— Nu pot să vin din cauza sănătății șubrede.

Pe 17 februarie, familia depusese o plângere la poliție și ceruse ca Nahman Shtarkes să fie arestat și ținut în custodie până le va da înapoi fiul. Curtea Supremă dispusese ca poliția să găsească copilul. După zece zile, poliția deschisese un dosar pe numele lui Yossele și începuse căutările.

7 aprilie. Neputând da de urma băiatului, poliția solicitase Curții Supreme să fie degrevată de obligația de a-l căuta.

12 mai. Indignată, Curtea Supremă ceruse poliției să continue cercetările și, în final, ordonase arestarea lui Nahman Shtarkes. A doua zi, acesta fusese luat în custodie.

Dar, dacă cineva își închipuise că statul la închisoare avea să schimbe hotărârea bătrânului Shtarkes, se înșelase amarnic. Încăpățânatul bunic nu scosese o vorbă.

Devenise imediat limpede că Shtarkes nu ascunsese copilul de unul singur, ci ajutat de o rețea de evrei ultraortodocși care induseseră în eroare poliția. Erau implicați cu toții într-o misiune sacrosanctă: să dejoace planul necinstit de a duce copilul în Rusia și a-l converti la creștinism – cel puțin așa le spusese Shtarkes. Până și Frank, rabinul-

șef al Ierusalimului, publicase o hotărâre în sprijinul bătrânului Shtarkes și ceruse comunității ortodoxe să-l ajute în orice chip.

Cazul apăruse pe agenda Knessetului în mai 1960, când presa avusese o zi memorabilă. Primii care înțeleseseră vastele implicații ale cazului fuseseră reprezentanții partidelor religioase. Shlomo Lorenz, membru al Knessetului, intuise că răpirea copilului ar putea aprinde un război religios în Israel și își oferise serviciile de negociator între Shtarkes și Schuchmacher. Îi dusese lui Shtarkes, aflat încă în închisoare, un proiect de înțelegere în care părinții promiteau să-i dea copilului o educație ortodoxă. Shtarkes fusese de acord să semneze hârtia doar cu condiția ca rabinul Meizish, unul dintre cei mai fanatici rabini din Ierusalim, să-i poruncească el însuși s-o facă.

Lorenz se dusese îndată la Ierusalim și se întâlnise cu rabinul. Meizish lăsase să se înțeleagă că el ar consimți la înțelegere doar cu condiția ca răpitorii să nu fie urmăriți în justiție.

Apoi Lorenz mersese la șeful poliției, Joseph Nahmias.

— Sunt de acord, spusese Nahmias. Ia mașina mea și adu copilul. Ai imunitate parlamentară și, oricum, nimeni nu-mi va urmări mașina, așa că cei implicați vor rămâne necunoscuți.

Încântat peste măsură, Lorenz revenise la rabinul Meizish, dar acesta își schimbase părerea. Lorenz luase jocul de la capăt. Înțelesese că Yossele era, probabil, ascuns într-una din comunitățile religioase, în vreo școală talmudică sau în vreun sat ortodox. Dar, în fața unui zid al tăcerii, găsirea lui era o misiune imposibilă.

La 12 aprilie 1961, Nahman Shtarkes fusese eliberat din închisoare „din motive de sănătate”, după ce promisese că va încerca să-l găsească pe băiețel. Dar nu-și ținuse promisiunea, și Curtea Supremă îl arestase din nou, declarând că răpirea era „o crimă șocantă și abjectă”. În august 1961 se crease o comisie națională pentru înapoierea lui Yossele, care începuse să distribuie foi volante, să organizeze mitinguri publice, să alerteze mass-media. Mii de oameni îi semnaseră petițiile; perspectiva sinistră a unui război cultural se profila la orizont.

În august 1961, poliția făcuse o descindere în satul hasidic Komemiut, doar ca să descopere că pasărea zburase din cuib. Yossele fusese ascuns în sat cu un an și jumătate înainte, în decembrie 1959, când unchiul său Shalom îl adusese în casa lui Zalman Kot. Copilul locuise

acolo sub numele de „Israel Hazak”.

Între timp însă, se făcuse nevăzut, iar Shalom Shtarkes părăsise țara și se stabilise în comunitatea hasidică Golders Green din Londra. La cererea poliției israeliene, Shalom fusese arestat de britanici; când se născuse primul său copil, Kalman, familia îi adusese bebelușul la închisoare pentru ritualul circumciziei.

Dar Yossele dispăruse fără urmă. Unii credeau că fusese scos ilegal din țară sau chiar că se îmbolnăvise și murise. Poliția ajunsese de râsul tuturor. Izbucniseră ciocniri violente între evreii laici și cei ortodocși. Elevii școlilor yeshiva erau prinși și bătuți în stradă de trecători. Adolescenții laici îi zeflemiseau pe tinerii ortodocși strigându-le: „Unde-i Yossele?”

Publicul israelian fierbea. Dezbateri furtunoase zguduiau Knessetul.

Atunci Ben Gurion îl chemase pe Isser.

Atunci când a fost de acord să înceapă căutarea lui Yossele, Isser Harel nu și-a dat seama că acceptase cea mai dificilă și mai complicată sarcină din cariera sa. Nu obișnuia niciodată să discute probleme de serviciu cu soția lui, Rivka. Dar de data aceasta i-a spus:

— Miza este autoritatea guvernului.

Avraham Shalom, unul dintre cei mai buni agenți ai săi, era de altă părere:

— Isser vrea să demonstreze că poate reuși acolo unde poliția a dat greș.

Poliția era însă fericită să paseze altcuiva sarcina aceasta incomodă. Joseph Nahmias, șeful poliției, l-a întrebat pe Isser:

— Crezi, într-adevăr, că ai putea să găsești copilul?

Amos Manor, șeful Shabakului și colaborator apropiat al lui Isser, era împotriva întregului proiect. Mulți agenți ai Mossadului și ofițeri superiori din Shabak îl aprobau pe Manor. Cu toții credeau că acest obiectiv nu era de competența lor. Se presupunea că ei lucrau pentru securitatea Israelului, nu vânau un copil dintr-o școală hasidică. Spre deosebire de Isser, ei nu credeau că serviciilor secrete le revenea și misiunea de a proteja reputația statului Israel. Cu toate acestea, de vreme ce Isser se hotărâse în acest sens, ceilalți nu i-au contestat

decizia. Autoritatea lui era absolută.

Isser și adjuncții lui au creat o unitate de șoc formată din aproximativ 40 de agenți – cei mai buni anchetatori ai Shabakului, membri ai echipei operative, agenți religioși sau care doar se pretindeau ca atare și chiar civili care se oferiseră benevol să participe la această operațiune. Cei mai mulți dintre voluntari erau membri ai comunității ortodoxe, care înțeleseseră pericolul reprezentat de răpirea lui Yossele pentru națiune. Dar primele lor tentative s-au încheiat cu un eșec deprimant. Încercaseră în mod naiv să pătrundă în bastioanele ultraortodoxe și fuseseră imediat recunoscuți, luați în râs și respinși.

— Am avut senzația că aterizasem pe Marte și că trebuia să mă amestec, fără a fi observat, într-o mulțime de omuleți verzi, spunea unul dintre agenții lui Isser.

Isser a studiat atent dosarul, a citit și recitit fiecare document. Nici urmă de Yossele în tot Israelul. În cele din urmă, Isser a ajuns la concluzia că băiatul fusese scos din țară.

Afară din țară, dar unde? Atenția i-a fost atrasă de o informație bizară. La mijlocul lui martie 1962, un grup mare de evrei hasidici veniseră în Israel din Elveția. Zeci de bărbați, femei și copii călătoriseră cu avionul pentru a-l conduce pe ultimul drum pe rabinul lor venerat și a-l îngropa în Țara Sfântă. Isser a început să suspecteze că funeraliile erau tocmai acoperirea folosită pentru a-l scoate pe Yossele din țară atunci când, câteva săptămâni mai târziu, grupul avea să se întoarcă în Elveția. Și-a postat oamenii la aeroport și a trimis o mică echipă formată din agenții lui, condusă de Avraham Shalom, la Zürich, pentru a supraveghea întoarcerea grupului hasidic. Agenții Mossadului s-au dus chiar la internat și s-au furișat în curtea lui noaptea pentru a spiona prin ferestre și a examina cu atenție fiecare copil.

— Am ajuns la o yeshiva în mijlocul unei păduri, își amintește Shalom. Ne-am lipit de ferestre; știam că Yossele ar putea fi deghizat, dar am căutat un copil cam de aceeași vârstă.

După o săptămână de aventuri nocturne, a trebuit să-i raporteze însă lui Isser că în mod sigur Yossele nu se afla printre copiii elvețieni.

Isser a hotărât să-și asume conducerea operațiunii. A lăsat toate cazurile nerezolvate în seama ajutoarelor lui, și-a stabilit cartierul general la Paris și și-a trimis oamenii peste tot în lume. Aceștia au efectuat investigații în Franța, Italia, Elveția, Belgia, Anglia, America de Sud, Statele Unite și Africa de Nord. Sub diferite acoperiri, au

încercat să pătrundă în școlile yeshiva și în comunitățile ortodoxe, pentru a nota centrele în care putea fi ascuns copilul. În faimoasa yeshiva a rabinului Soloveicic din Elveția a apărut un tânăr evreu ortodox care pretindea a fi un discipol dornic să studieze Thora cu renumitul maestru. La Londra a sosit o modestă femeie religioasă, pioasă și devotată, înarmată cu mai multe scrisori călduroase de recomandare de la soacra lui Shalom Shtarkes, căreia îi câștigase încrederea. Fusese invitată ca oaspete în casa familiei Shtarkes, care nu știa că buna femeie era Yehudith Nissiyahu, cea mai pricepută agentă al lui Isser, care participase la răpirea lui Eichmann.

În zilele acelea, Yehudith nu era singurul agent al Mossadului care acționa la Londra. Londra era un important centru al ultraortodocșilor hasidici din secta Satmar (denumită după orașul Satu Mare din România, unde-și avea originile). Isser a plasat o altă echipă de agenți în cartierul rezidențial hasidic din Londra. O a treia a fost trimisă urgent în Irlanda. În timpul operațiunilor din Anglia, oamenii lui au dat de un tânăr cuplu religios, care a închiriat pe neașteptate o casă izolată din Irlanda. Agenții Mossadului au crezut că soții urmau să utilizeze clădirea drept ascunzătoare pentru Yossele și au pregătit un plan detaliat de răpire a copilului. Au închiriat în mare grabă apartamente și mașini, echipamente de contrabandă, au pregătit documente false. Operațiunea era planificată până în cele mai mici detalii.

Și a urmat eșecul.

Primii care s-au întors acasă frustrați au fost membrii echipei din Irlanda. „Cuplul religios” s-a dovedit realmente un cuplu religios. Pur și simplu se hotărâseră să meargă în vacanță în Irlanda. Yehudith Nissiyahu a eșuat și ea în obținerea vreunei informații de la familia Shtarkes, iar tânărul care s-a dus să studieze Sfânta Scriptură în Elveția s-a întors mai înțelept, dar cu mâinile goale. În cartierul său general, Isser primea răspunsuri negative de peste tot din lume.

Copilul dispăruse.

Cea mai rea soartă a avut echipa care încerca să se infiltreze printre hasidicii din secta Satmar din Londra. Câțiva elevi tineri și inteligenți de la yeshiva din cartierul Stamford Hill s-au postat în fața musafirilor nepofitiți, strigând:

— Au venit sioniștii! Hai, intrați, Yossele este aici!

Ba chiar au chemat poliția. Adjuncții lui Isser au avut multă bătaie de

cap până să-și scoată colegii din închisoarea Majestății Sale.

Cei mai devotați suporteri ai lui Isser își pierdeau unul după altul speranța. Și îi spuneau:

— Isser, nu merge. Las-o baltă! Căutăm acul în carul cu fân. N-o să găsim copilul.

Dar el n-a cedat. Încăpățânat ca un buldog, a ales să ignore toate dubiile și lamentările și a continuat, obsedat de căutare și încrezător că, în pofida tuturor vicisitudinilor, va găsi băiatul.

L-a convocat la cartierul general pe Yaacov Caroz, șeful centrului Mossad din Paris. Născut în România, Caroz își pierduse părinții în Holocaust și se implicase în activități de spionaj și probleme de securitate încă din timpul studiilor la Universitatea Ebraică din Ierusalim. Zvelt, cu trăsături delicate și ochelari, Caroz avea înfățișarea unui intelectual. Era fostul șef al Tevel („Universul”), secția Mossadului însărcinată cu relațiile cu serviciile secrete străine, și încheiase câteva din cele mai secrete și neașteptate alianțe ale Israelului. Contribuise la perfectarea „pactului periferic” dintre Israel și Iran, Etiopia, Turcia și chiar Sudan (țările non-arabe de la periferia Orientului Mijlociu); stabilise o colaborare strânsă cu șefii serviciilor secrete din Franța, Marea Britanie și Germania; făurise o alianță cu formidabilul general Oufkir, temutul ministru de Interne al Marocului, și îl vizita în secret pe regele Marocului, Hassan; ba chiar îl ajutase pe împăratul etiopian Haile Selassie să zdrobească o tentativă de lovitură de stat, pusă la cale de cei mai apropiați oameni ai săi. În timpul unei misiuni sub acoperire în Algeria, se îndrăgostise de o tânără pe nume Juliette (Yael), care îi devenise soție. Posesor al unui limbaj cuceritor și al unei politeți înșelătoare, Caroz era un maestru al spionajului în costum și cravată. Nu acționa niciodată ca agent de teren; era un om de lume, care vorbea fluent franceza și engleza, ceea ce făcea din el o piesă de valoare pentru Isser.

Isser lucra din zori și până-n noapte. Își închiriase o cameră la hotel, dar cea mai mare parte a zilelor și nopților și-o petrecea în apartamentul pe care-l transformase în sediul lui operativ. Adjuncții i-au cumpărat un pat pliant (pe care l-au numit „patul lui Yossele”) și, din când în când, ramsad-ul se prăbușea pe el să tragă un pui de somn. Povestea a durat luni de zile. În cea mai mare parte a timpului, Isser se ocupa de verificarea rapoartelor, scria telegrame și vorbea cu oamenii lui, risipiți prin toată Europa. Dimineața devreme își părăsea biroul și mergea la hotel, unde făcea un duș, se împrospăta și se

întorcea la lucru. În prima noapte când s-a întors la hotel la ore mici, portarul i-a aruncat un zâmbet măgulitor. Oaspetele părea să guste din plin viața de noapte a Parisului. A doua oară, portarul și-a permis să-i facă gentlemanului un semn prietenesc. Dar, când aventurile nocturne au continuat și în a treia și în a patra și în a cincea noapte, portarul nu s-a mai putut stăpâni. Când Isser s-a întors în zori, cu ochii roșii de nesomn, cu fața acoperită de o barbă țepoasă și hainele șifonate, portarul și-a scos cu un gest teatral pălăria, s-a înclinat și i-a spus: „Respectele mele, monsieur!”

Apoi, într-o dimineață de aprilie, agenții Mossadului au primit un raport bizar, venit de la un tânăr evreu ortodox, pe nume Meir, care fusese trimis la Anvers, în Belgia. Acolo Meir cunoscuse un grup de comercianți de diamante religioși, care îl urmau pe bătrânul rabin Itzikel și-l considerau un om sfânt. Când voiau să-și rezolve disputele legate de afacerile lor, nu căutau ajutor la autoritățile statului, ci îl rugau pe rabin să le fie mediator și judecător, deseori chiar pentru tranzacții valorând milioane de dolari. Cuvântul lui era lege. Chiar și în Europa modernă, acest grup cu totul aparte de comercianți respecta obiceiul din timpuri străvechi.

Meir reușise să intre în acest cerc de adepți ai rabinului și aflase că, în timpul celui de-al Doilea Război Mondial, ei acționaseră în clandestinitate împotriva naziștilor și salvaseră de Gestapo mulți evrei. După război, folosind aceleași metode și experiența pe care o dobândiseră ca organizație clandestină, se angajaseră în afaceri comerciale cu întreaga lume. Negustorii de diamante îi spuseseră lui Meir o poveste extraordinară despre o franțuzoaică blondă cu ochi albaștri, catolică; în timpul războiului, ea făcuse parte din organizația lor și-i ajutase să salveze evrei din ghearele lui Hitler. Femeia fusese profund impresionată de charisma rabinului Itzikel; se convertise la iudaism și devenise o ortodoxă devotată și, mai mult, o membră neprețuită a grupului. Anii pe care-i petrecuse în clandestinitate o învățaseră multe lucruri; era spirituală, temerară, știa cum să-și acopere urmele, se deghiza ușor și-și folosea șarmul ca pe o armă. Pe lângă toate acestea, avea instinct pentru afaceri și o ascuțită inteligență naturală. Călătorise prin lume în numele grupului de la Anvers cu pașaportul ei francez.

— Este o femeie sfântă, îi spuseseră lui Meir evreii din Anvers. Tot ei îi relataseră că ea călătorise în Israel; fiul ei din prima ei căsătorie, Claude, se convertise și el și, după ce studiase în școli yeshiva din Elveția și Aix-les-Bains, acum învăța la o școală talmudică din Ierusalim. Dar nici măcar cei din Anvers nu știau unde era acum această fabuloasă femeie sfântă.

Povestea a aprins imaginația lui Isser. La prima vedere, în raport nu exista nimic care să poată face vreo legătură între franțuzoaică și Yossele. Dar, în ochii lui Isser, ea era o persoană cu un potențial enorm, o femeie cu o mie de fețe, care putea fi o adevărată mană cerească pentru liderii ortodocși dacă aceștia ar fi avut nevoie să aranjeze o misiune secretă legată de Yossele.

Isser s-a hotărât să-și urmeze intuiția, să abandoneze toate celelalte piste și să se concentreze asupra misterioșilor convertiți. A trimis în Israel o cablogramă cu toate detaliile pe care le știa și i-a instruit pe cei din serviciul lui să-i găsească pe fiu și pe mama sa.

După câteva zile a venit răspunsul. Numele fiului era Ariel, și el se afla, într-adevăr, în Israel. Nimeni nu știa însă unde e mama lui. Numele ei original era Madeleine Ferraille; în Israel i se spunea Ruth Ben David.

Rapoartele care ajungeau la cartierul general al lui Isser au conturat un portret mai clar al lui Madeleine Ferraille. Frumoasa femeie studiase istorie și geografie la Universitatea din Toulouse și la Sorbona în Paris. Se măritase cu iubitul ei Henri, un coleg de facultate, iar fiul lor se născuse la scurtă vreme după izbucnirea celui de-al Doilea Război Mondial. În timpul războiului, Madeleine se alăturase Rezistenței, iar activitățile ei clandestine o puseseră în legătură cu evrei francezi și belgieni, între care și cu grupul de la Anvers. La sfârșitul războiului chiar inițiase împreună cu câțiva dintre ei afaceri de import-export.

În 1951, Madeleine divorțase de Henri după ce se îndrăgostise de un tânăr rabin dintr-un mic oraș alsacian. Rabinul, sionist fervent, voia să emigreze în Israel, și cei doi iubiți hotărâseră să se căsătorească acolo. Prin urmare, convertirea la iudaism nu fusese atât de mult din dragoste față de religie în sine, cât din dragoste pentru unul din aderenții ei. Convertită, Ruth Ben David își legase o eșarfă peste părul blond, își schimbase îmbrăcămintea elegantă cu hainele informe ale evreicelor ortodoxe și își urmase logodnicul în Țara Sfântă. Dar în Israel povestea luase o turnură proastă; rabinul o părăsise, iar ea rămăsese singură, deprimată și frustrată. Criza ei personală motivase, aparent, apropierea de cercurile religioase extremiste din Ierusalim și de conducătorul lor, rabinul Meizish. Madeleine își folosise pașaportul francez pentru a trece în sectorul iordanian din Ierusalim și a se ruga la Zidul Plângerii, câștigându-și astfel un imens respect în cercurile religioase.

Abia trecută de 50 de ani, Ruth se întorsese în Franța și începuse să călătorească din nou foarte mult. Agenții Mossadului au descoperit că stătea deseori în Aix-les-Bains sau într-o instituție religioasă pentru femei, aproape de Paris. Dar nu avea o adresă permanentă.

Serviciile de imigrație i-au informat pe oamenii lui Isser că, în ultimii ani, Ruth vizitase Israelul de două ori. A doua oară părăsise țara pe 21 iunie 1960 împreună cu o fetiță înregistrată pe pașaportul ei ca fiică. Plecase cu un zbor Alitalia, iar destinația ei finală fusese Zürich. Dar cine era fetița? Ben David n-avea nici o fiică. Isser a simțit că era pe drumul cel bun.

— Găsește-o! i-a spus lui Yaacov Caroz.

Înarmați cu o descriere detaliată a femeii, Caroz și un alt agent au pornit spre Aix-les-Bains. Dar, în timp ce intrau în orășel, au văzut ceva uluitor: Ruth Ben David – sau, în acest caz, Madeleine Ferraille –, îmbrăcată elegant, făcea autostopul. Au încremenit. Franțuzoaice elegante, rafinate, care încercau să oprească o mașină pe drumurile Franței nu erau deloc o priveliște obișnuită, ca să nu spunem mai mult. Șoferul a întors imediat mașina și s-a îndreptat ca o săgeată spre frumoasa femeie, dar o altă mașină a oprit în fața lui și a luat-o.

Agenții s-au întors de la Aix-les-Bains cu mâinile goale, dar au aflat dintr-o altă sursă că Ruth Ben David întreținea strânse relații cu Joseph Domb, un bogat negustor de bijuterii din Londra. Fusese văzută stând singură cu Domb într-un automobil, lucru de neconceput pentru o credincioasă hasidică. Isser îl știa pe Domb – era un dușman înverșunat al statului Israel. Făcea parte din secta hasidică Satmar, era un om de încredere al rabinului din New York și-i cunoștea pe principalii conducători ai Satmar din diferite comunități evreiești din Europa.

— Dacă rabinul Satmar din New York este popă, atunci Domb este arhiepiscop, i-a spus un expert.

Isser a înțeles că toate firele duceau spre Londra. Aici trăiau cei doi fii ai bătrânului Shtarkes. Aici își avea baza o comunitate activă a sectei Satmar, condusă de Domb. Aici fusese el văzut cu Ruth Ben David, care, probabil, îl scosese ilegal pe Yossele din Israel. Isser nu mai avea dubii: hasidicii Satmar din Israel și Europa organizaseră răpirea copilului. Domb fusese cel însărcinat cu operațiunea. Ruth Ben David se dovedise utilă în cursul acesteia grație talentelor ei, experienței și pașaportului ei francez. Probabil ea știa unde era ascuns Yossele.

Suspiciunile lui Isser au fost confirmate de un agent Shabak, care a interceptat câteva scrisori trimise de Ruth Ben David fiului ei. Ele conțineau indicii voalate cu privire la Yossele Schuchmacher.

Cu toate acestea, Isser avea nevoie de mai multe informații și a hotărât că trebuie să pătrundă în comunitatea hasidică Satmar. Oamenii lui de la Londra au identificat un mohel – un rabin specializat în circumcizia băieților evrei nou-născuți – pe nume Freyer (nu acesta era numele lui real). Freyer era un flecar, un amator de plăcerile vieții sub masca virtuții și – nu în cele din urmă – un apropiat al lui Domb care susținea că știe unde se află Yossele.

Isser a demarat o operațiune complicată cu intenția de a-l aduce pe Freyer la Paris: unul dintre oamenii lui, care se dădea drept prinț marocan, a venit în secret la rabin și i-a spus că s-a îndrăgostit de o tânără evreică. Se căsătoriseră în taină și acum, acasă la el, în Maroc, urmau credința evreiască. Soția îi născuse un băiat și el voia ca acesta să fie circumcis, dar nu putea face așa ceva în Maroc; dacă ar prinde de veste, familia l-ar omorî… Soția și bebelușul lui se aflau la Paris – ar fi rabin Freyer de acord să facă circumcizia copilului? Ar fi răsplătit generos.

Freyer s-a învoit rapid și după câteva zile era la Paris. În momentul în care a intrat în apartamentul „prințului marocan”, a fost reținut de agenții Mossadului. Ei l-au dus într-o cameră goală, unde a fost interogat ore în șir de Victor Cohen, șeful departamentului de investigații al Shabakului. Mohel se speriase de moarte, nu a opus rezistență și s-a arătat gata să vorbească. Dar, când a fost întrebat de Yossele, a ridicat brațele:

— Îmi pare extrem de rău, dar nu știu absolut nimic.

S-a dovedit că, într-adevăr, Freyer nu știa nimic de copilul răpit, și toată lăudăroșenia lui fusese doar dorința de a-și impresiona prietenii. Din nou, eforturile lui Isser se izbeau de un zid.

În mod surprinzător, o altă echipă de oameni de-ai lui a dat lovitura. Cu ajutorul serviciilor secrete franceze, ei au reușit să intercepteze câteva scrisori trimise lui Madeleine Ferraille, iar într-una din ele au găsit oportunitatea pe care o căutau. Era un răspuns la un anunț de ziar prin care femeia își oferea spre vânzare casa din Orléans, un oraș fermecător în „grădina Franței”, Valea Loirei. Agenții israelieni au trimis o scrisoare la cutia poștală indicată în anunț și i-au oferit lui Ferraille mai mult decât ceruse ea pentru casă, declarând că sunt oameni de afaceri austrieci care caută un loc unde să-și poată petrece

vacanțele. Madeleine Ferraille le-a răspuns, indicând adresa casei. Curând după aceea, ei i-au scris din nou, spunând că vizitaseră adresa și că se potrivea cu pretențiile lor. Au fixat o întâlnire pentru încheierea tranzacției pe data de 21 iunie 1962, în holul unui mare hotel din Paris.

Cu câteva zile înainte de întâlnire, oamenii lui Isser au sosit la Paris unul câte unul și au demarat o activitate febrilă. Au închiriat mașini și case în oraș și în suburbii, au stabilit trasee de fugă, au pregătit documente și echipamente și au adus din Israel experți în supraveghere și interogare.

Isser a decis că cel mai bun mijloc de a o face pe Ruth Ben David să-și dezvăluie secretele era s-o șantajeze cu fiul ei. Ariel studia într-o școală yeshiva din Israel și părea să știe multe despre Yossele. Isser a decis să-l aresteze simultan cu răpirea mamei lui în Franța. Ariel era ortodox, dar mai puțin fanatic decât mama sa. Isser a stabilit un sistem de comunicare care permitea agenților Mossadului să sincronizeze chestionarea lui Ruth cu cea a fiului ei în Israel, așa încât ei să poată folosi răspunsurile fiului pentru interogatoriul mamei.

Și, într-adevăr, în dimineața de 21 iunie, în holul hotelului a intrat o femeie înaltă, elegantă, de o frumusețe frapantă. Era Madeleine Ferraille.

Fermecătoarea franțuzoaică s-a prezentat singură austriecilor care o așteptau. Unul dintre ei era domnul Furber, celălalt, domnul Schmidt. Ea vorbea o engleză excelentă și stăpânea bine și germana. N-a suspectat deloc identitatea celor doi cumpărători. Au ajuns rapid la o înțelegere în privința vânzării casei, dar avocatul lor întârzia. Furber l-a sunat de la una din cabinele telefonice ale hotelului. S-a întors spunând că avocatul își cerea mii de scuze, dar fusese reținut acasă de niște treburi urgente. Întreba dacă n-ar putea ei veni acasă la el în orașul Chantilly, aproape de Paris, și îi dăduse lui Furber adresa și instrucțiuni detaliate. I-ar primi imediat, iar ei ar putea semna toate hârtiile pe loc.

— Mergem? a întrebat Furber.

Madeleine a acceptat. Au luat mașina închiriată de cei doi austrieci și au pornit spre vila avocatului. Dar șarmul franțuzoaicei a fost cât pe ce să provoace eșecul întregii operațiuni. Furber, agentul de la volan, era atât de captivat de Madeleine, încât a trecut pe roșu. Un sunet strident l-a adus la realitate. Spre el alerga un polițist gras, furios, fluierând și arătând spre culoarea roșie a semaforului.

Furber a oprit mașina, stăpânit de presimțiri sumbre. Ce să facă? Era într-o țară străină, cu documente contrafăcute, conducând o mașină închiriată, cu o femeie gata să dispară în orice clipă. S-ar fi ales cu un proces verbal de contravenție, poliția ar fi inițiat niște proceduri împotriva lui și… Dar tot Madeleine Ferraille, care provocase buclucul, a fost cea care l-a salvat. Scoțând capul pe fereastră, i-a dăruit polițistului cel mai cuceritor zâmbet.

— Monsieur l'agent, a spus ea cu o voce dulce, domnul acesta este turist. Este într-o țară străină, călătorește în mașină cu o femeie și încearcă s-o distreze cu povestirile lui… Cu siguranță puteți înțelege asta. Vă rog să-l scuzați!

Polițistul a fost, și el, cucerit de șarmul doamnei și i-a lăsat pe agenții intrați în panică să plece, fără măcar un proces verbal de contravenție.

Curând mașina a intrat în frumosul oraș Chantilly, unde locuia „avocatul". Au cotit pe aleea din fața vilei și au oprit în fața intrării principale. Politicoși, cei doi oameni de afaceri au ajutat-o pe invitată să coboare din mașină, au însoțit-o până la casă, ușa s-a deschis și ea a intrat.

A fost condusă în „biroul avocatului".

Rolul avocatului era jucat de Yaacov Caroz.

— Madame, a spus el în franceză, nu sunteți aici pentru a discuta despre casa dumneavoastră din Orléans, ci pe o altă temă.

— Poftim? Ce se petrece aici?

— Vreau să discut cu dumneavoastră despre Yossele Schuchmacher.

În acel moment, alți doi bărbați au apărut lângă Madeleine. Întorcându-se, ea a înțeles că cei doi „oameni de afaceri" dispăruseră fără urmă. A intrat în panică.

— Am căzut într-o cursă! a șoptit răgușit în franceză.

— Ați căzut în mâinile serviciilor israeliene, madame, a spus Caroz.

În același timp, polițiștii israelieni îl arestau pe Ariel Ben David, fiul franțuzoaicei, în orașul Be'er Yaacov.

La Chantilly, Caroz i s-a adresat lui Ruth Ben David:

— Madame, sunteți implicată în răpirea lui Yossele Schuchmacher. Vrem copilul!

— Nu știu nimic și nu voi spune nimic, a răspuns ea pe un ton categoric.

După șocul inițial, și-a revenit rapid. Caroz își adusese cumnata, soră medicală, pentru a interveni în caz de urgență.

Israelienii au înțeles că Ruth era ultima lor speranță. Dar au intuit și că această doamnă de fier nu se va frânge cu ușurință, și că interogatoriul le va lua ceva vreme. A fost dată pe mâna lui Yehudith Nissiyahu, care venise de la Londra. Nissiyahu a tratat-o bine și s-a îngrijit de nevoile ei de femeie credincioasă. I-a adus cărți de rugăciuni și lumânări pentru Sabbath, a gătit pentru ea mâncare cușer. Aripa în care locuiau prizonierele era interzisă bărbaților. Sora ocupa camera alăturată.

A început interogatoriul. Convertita a înfruntat ore în șir agenții, în special pe Yaacov Caroz și Victor Cohen, care i se adresau în franceză. A fost uluită să descopere că israelienii știau totul despre ea, dar refuza cu obstinație să divulge vreo informație despre Yossele.

— N-am nimic de spus, repeta ea întruna.

Îl numea pe Victor Cohen flic, ceea ce în argoul francez înseamnă „curcan”, și nega cu îndărătnicie orice legătură cu răpirea.

„Am început să discut cu ea tot felul de subiecte”, își va aminti ulterior Victor Cohen, „numai ca s-o înmoi. Voiam să înțeleg cum o tânără creștină putuse deveni o evreică ortodoxă fanatică. Sunt două lumi complet diferite. La început, în timp ce stăteam de vorbă, ea insista să fie o altă femeie în cameră cu noi. Mai târziu a acceptat să stea numai cu mine, dar ușa trebuia să rămână deschisă.”

Unul dintre anchetatori a primit sarcina dezagreabilă de a-i arunca în față acuzații insultătoare, cu scopul de a o face să-și iasă din fire. Oamenii Mossadului sperau ca Madeleine să reacționeze impulsiv și să lase să-i scape lucruri pe care nu voia să le spună. Acestea ar fi putut fi folosite în interogatoriul simultan al fiului ei în Israel.

Și, într-adevăr, interogarea lui Ariel Ben David a început să dea roade. Anchetator-șef în Israel era Avraham Hadar, un tip dur, căruia nu i se potrivea numele de cod „Pashosh” (Mierlă). El i-a spus tânărului că mama lui recunoscuse.

— Mama ta a mărturisit totul, a insistat el. Cu minciunile nu vei ajunge nicăieri. Spune adevărul!

Și, după un timp, Ariel s-a prăbușit. A spus că știa ce se întâmplase cu copilul și că va vorbi doar dacă lui și mamei sale li se va garanta imunitatea.

Pashosh i-a spus:

— O aveți!

Și l-a dus imediat pe Ariel la Amos Manor, șeful Shabakului. Când au intrat, Manor i-a strigat lui Ariel:

— Sunt de acord cu orice ți-a promis Pashosh. Unde este copilul?

Ariel era zguduit. În cele din urmă a recunoscut că mama lui îl scosese ilegal pe Yossele din Israel, deghizându-l în fetiță. Își falsificase pașaportul, în care el, Ariel, era trecut sub fostul său nume, Claude. Ea schimbase numele în Claudine și modificase și data nașterii, ca să se potrivească vârstei lui Yossele. Ariel știa că băiatul fusese dus în Elveția.

Mărturisirea lui a fost trimisă urgent la Chantilly, iar anchetatorii lui Ruth Ben David i-au pus pe masă noile informații.

— Ariel e în mâinile noastre, i-a spus Victor Cohen. Îl așteaptă o pedeapsă aspră. A mărturisit totul. Nu-ți pasă ce se va întâmpla cu fiul tău?

— Nu mai e fiul meu, a mormăit ea și a rămas imperturbabilă.

Anchetatorii nu și-au putut reține admirația față de colosala tărie a acestei femei.

Situația ajungea încet-încet într-un impas. Rezolvarea părea aproape, și totuși anchetatorii simțeau că totul se putea încheia cu un eșec.

Într-un sfârșit, Isser a decis că sosise momentul să ia în mâini frâiele operațiunii.

În camera goală, întunecoasă, Isser Harel și Ruth Ben David stăteau față în față la masă. Câțiva agenți ai Mossadului se așezaseră în spatele lor. Cohen și Caroz serveau drept interpreți.

Isser era ferm convins că această femeie extraordinar de fermă nu va

ceda la nici un fel de amenințări. Singurul mod de a o convinge consta, în opinia lui, în a-i aduce argumente de ordin moral. Era, într-adevăr, o persoană religioasă, dar trebuia să reacționeze la logică. La urma urmei, nu fusese toată viața o evreică ultraortodoxă și în vinele ei nu curgea încă de la naștere fanatismul generațiilor anterioare. Era o femeie inteligentă, subtilă și trebuia abordată ca atare.

— Reprezint guvernul Israelului, a spus Isser, cântărindu-și fiecare cuvânt. Fiul dumneavoastră ne-a spus totul, avem o mulțime de informații despre dumneavoastră însevă. Vă cunoaștem majoritatea secretelor. Regretăm că am fost nevoiți să vă aducem aici prin forță. V-ați convertit la iudaism, și iudaismul înseamnă Israel. Fără Israel, iudaismul n-ar supraviețui. Răpirea lui Yossele a produs o teribilă schismă în comunitatea religioasă din Israel. A stârnit sentimente de furie împotriva ortodocșilor. Ați putea fi cauza unui măcel și a unui război civil. Dacă nu veți înapoia copilul, s-ar putea să fim martori la vărsare de sânge. Gândiți-vă numai la ce s-ar putea întâmpla cu copilul! Ar putea să se îmbolnăvească, chiar să moară. Cum ați mai putea sta în fața părinților lui – dumneavoastră și complicii dumneavoastră? Un asemenea deznodământ v-ar urmări tot restul vieții și n-ați fi niciodată absolviți!

— Sunteți femeie și mamă. Cum v-ați simți dacă cineva v-ar condanga pentru modul cum v-ați crescut fiul și vi l-ar lua de lângă dumneavoastră? Ați putea dormi noaptea?

— Noi nu luptăm împotriva religiei. Singurul nostru țel este să găsim copilul. De îndată ce el va ajunge în mâinile noastre, veți fi liberă, fiul dumneavoastră va fi liber, și Israelul va fi din nou unit.

Isser a observat cum pe chipul femeii se oglindea un conflict interior. Ruth părea sfâșiată de sentimente contradictorii. Era într-o stare de mare încordare: lupta contra ei înseși, așa cum numai o persoană puternică poate s-o facă, în fața unei dileme care nu acceptă compromisul.

Agenții Mossadului nici nu clinteau, păreau niște statui. Și lor li se părea că sosise momentul adevărului.

Ruth a ridicat capul.

— Cum pot eu să știu că sunteți un reprezentant autentic al statului Israel? Cum pot să vă cred?

Fără să tresară, Isser și-a scos pașaportul diplomatic, emis pe numele său, și i l-a întins lui Ruth Ben David.

Oamenii lui au rămas consternați. Isser înnebunise? Să-ți dai numele și pașaportul era un risc formidabil! Dar ramsad-ul simțea că doar arătându-i acestei femei că era sincer și avea încredere în ea putea avea șanse s-o convingă.

Ruth a privit îndelung ștampila Israelului de pe pașaport. Și-a mușcat buzele până la sânge.

— Nu mai rezist, a șoptit. Simt că mă prăbușesc…

Brusc, a ridicat capul.

— Copilul este la familia Gertner, pe strada Penn numărul 126, în cartierul Brooklyn din New York. Ei îi spun Yankele.

Isser a sărit în picioare.

— De îndată ce avem copilul, veți fi liberă.

Și a ieșit din cameră.

Un schimb febril de telegrame a alertat Ierusalimul, apoi New Yorkul și Washingtonul. Isser l-a sunat pe Israel Gur-Arie, ofițerul de securitate al misiunilor diplomatice ale Israelului în America de Nord. Gur-Arie, care trăia la New York, a verificat adresa din Brooklyn, a răspuns că era exactă și că familia Gertner locuia într-un cartier populat masiv de hasidici Satmar. Ierusalimul i-a trimis o cablogramă lui Avraham Harman, ambasadorul Israelului la Washington, în care îl instruia să contacteze FBI-ul și să-i ceară să găsească copilul și să-l trimită în Israel.

Gur-Arie, la rândul lui, l-a chemat pe omologul său de la FBI și i-a dat toate detaliile – „ce mănâncă băiatul, ce poartă etc.” Agentul FBI a răspuns:

— Dacă știi atât de multe despre el, du-te să-l iei.

Gur-Arie i-a răspuns:

— Dă-mi autorizație!

Dar FBI-ul a refuzat.

La sediul lui Isser a început să sosească un șir de telegrame alarmante. Americanii ezitau, după cum raportau Gur-Arie și ambasadorul Israelului. Se întrebau dacă adresa era exactă. Ce s-ar întâmpla dacă ar

face o razie la locuința respectivă și n-ar găsi copilul? FBI-ul lăsa să se înțeleagă că reticența sa s-ar fi datorat apropiatelor alegeri pentru Congres. Secta Satmar controla aproape o sută de mii de voturi, și administrația nu voia să riște să le piardă.

La Chantilly, Isser începea să-și piardă răbdarea. În creierii nopții, a pus mâna pe telefon.

— Dați-mi-l pe Harman, la Washington! a cerut el.

Când i s-a făcut legătura, a fost direct și fără menajamente:

— Harman, sunt Isser Harel. Vreau să iei legătura neîntârziat cu procurorul general Robert Kennedy și să-i spui, în numele meu, că FBI trebuie să dea băiatul imediat înapoi.

Harman a fost stupefiat.

— Isser, cum poți să vorbești așa?

Voia să-i dea de înțeles că era posibil ca serviciile americane să le monitorizeze conversația.

— Cu atât mai bine, a spus Isser. Nu vorbesc numai cu tine.

Spera ca americanii să asculte conversația și ca atitudinea lui fermă să-i îndemne să acționeze.

Harman continua să ezite și a încercat să-l prevină pe Isser asupra unor posibile complicații diplomatice.

— Nu ți-am cerut părerea, i-a retezat-o Isser. Spune-le că, dacă nu acționează imediat, vor fi făcuți răspunzători de tot ce se va întâmpla.

Câteva ore mai târziu, Isser era chemat la telefon din New York. Oficiali ai consulatului îl informau că Robert Kennedy luase imediat măsuri. O echipă de agenți FBI, însoțiți de un ofițer de securitate israelian, plecase spre Brooklyn. Copilul fusese, într-adevăr, găsit și dus într-un loc sigur. Era Yossele.

Un tânăr reporter pe nume Elie Wiesel (viitorul câștigător al Premiului Nobel pentru pace) l-a sunat pe Gur-Arie.

— Am auzit că ați găsit copilul.

Gur-Arie, care jurase să păstreze secretul, a negat vehement. Wiesel nu l-a iertat ani de zile.

4 iulie 1962 a fost și pentru Israel sărbătoare națională, căci în acea zi avionul în care se afla Yossele a aterizat pe aeroportul Lod. Presa a elogiat entuziast eficiența și devotamentul serviciilor secrete. Israelul devenea rapid singura țară din lume în care această organizație din umbră era iubită și admirată de întreaga națiune. Shlomo Cohen Zidon, un bine-cunoscut avocat israelian, i-a scris lui Ben Gurion o scrisoare de mulțumire pentru că găsise copilul. Răspunsul lui Ben Gurion a fost:

— Ar trebui să mulțumiți serviciilor noastre secrete și, în special, conducătorului lor, care a muncit zi și noapte și nu și-a găsit odihna, nici măcar atunci când adjuncții lui aproape cedaseră, până nu a dat de băiat și nu l-a scos din ascunzătoare – ceea ce n-a fost lucru ușor.

În timp ce tot Israelul sărbătorea salvarea lui Yossele, Isser era la Paris, unde oamenii lui i-au organizat o modestă petrecere. Unul dintre agenți a ridicat paharul „pentru copilul întors în patria sa, pentru omul cu o voință de fier care l-a găsit, pentru statul care știe atât de bine să-și protejeze cetățenii". Un alt agent i-a dăruit lui Isser un pui de tigru de pluș ca suvenir al operațiunii. Colegii i-au trimis acasă în Tel Aviv „patul lui Yossele", în care Isser petrecuse atâtea nopți fără somn.

După ce băiatul a fost găsit, întreg adevărul a ieșit la lumină.

Totul începuse cu o telegramă.

În primăvara lui 1960, în timp ce Yossele era trecut clandestin dintr-o yeshiva într-alta în Israel, Ruth Ben David primise o telegramă de la prietenul ei, rabinul Meizish: „Vino imediat la Ierusalim, am ceva potrivit pentru tine." Când sosise, Ruth înțelesese că „potrivită pentru ea" era, de fapt, o misiune secretă: scoaterea ilegală a lui Yossele din Israel.

Ruth se întorsese în Franța și-și modificase pașaportul – schimbase numele fiului ei din Claude în Claudine, iar data nașterii, din 1945 în 1953. Își schimbase îmbrăcămintea și numele, devenind Madeleine Ferraille. Se dusese cu avionul la Genova și-și cumpărase bilet pe un vas care pleca spre Israel cu pasageri și noi imigranți.

Pe docul din Genova, începuse să se joace, ca din întâmplare, cu fiica de opt ani a unor imigranți. Când se dăduse startul îmbarcării, iar imigranții se luptau cu pachetele și bagajele lor, fermecătoarea

Madeleine o luase de mână pe fetiță și o dusese sus pe punte. Ofițerul de imigrație italian îi verificase pașaportul și notase în el că femeia urcase la bord cu fetița ei. În Israel ea repetase procedura, și autoritățile de imigrație israeliene notaseră, corect, că franțuzoaica părăsise vaporul împreună cu fetița ei.

După câteva zile, Madeleine Ferraille urcase într-un avion pe aeroportul Lod cu micuța ei „fiică Claudine" – nimeni altcineva decât Yossele Schuchmacher, purtând o elegantă rochiță și pantofiori de lac.

Yossele petrecuse apoi aproape doi ani în internate ultraortodoxe din Elveția și Franța. Dar când, în Israel, căutările se extinseseră, Madeleine își făcuse apariția la internatul din Meaux, unde copilul era ascuns sub identitatea falsă „Menahim, orfan dintr-o familie elvețiană".

Îl îmbrăcase din nou cu haine de fetiță și plecase cu el în America. Acolo fusese ajutată de șeful sectei Satmar, rabinul Joel Teitelbaum, care i-a spus unui lăptar pe nume Gertner să-l ia pe „Yankele" la el acasă și să-l dea drept un văr din Argentina, venit într-o vizită lungă.

Experții Mossadului au înțeles că rețeaua ultraortodoxă clandestină, întinsă peste tot în America și Europa, era comparabilă cu organizațiile secrete ale celor mai bune servicii de spionaj din lume. Și, mai ales, au fost uluiți de Ruth Ben David. Ea respecta toate regulile conspirației: nu avea niciodată o adresă permanentă, își ținea cele mai importante documente în geantă, își schimba identitatea tot așa cum unii își schimbă hainele. Adorabila franțuzoaică era Mata Hari a lumii evreilor ortodocși.

Dar, în timp ce tot Israelul se bucura de întoarcerea lui Yossele la părinții lui, Ruth Ben David se simțea sleită și înfrântă. „Sunt vinovată", le-a spus ea suspinând prietenilor săi. „Am trădat cauza noastră. N-am să mi-o iert niciodată. Mi se încredințase o prețioasă comoară, și eu n-am fost în stare s-o păstrez."

Și totuși, Madeleine Ferraille / Ruth Ben David făcuse dovada indubitabilă a tuturor calităților necesare unui agent secret, așa încât Isser Harel a hotărât să-i ofere un post în Mossad. Dar era prea târziu. Ruth se întorsese la Ierusalim și dispăruse în lumea ultraortodoxă. Trei ani mai târziu, s-a căsătorit cu rabinul Amram Blau, în vârstă de 72 de ani, conducătorul celei mai fanatice dintre toate sectele, Neturei Karta.

Isser Harel și Yossele Schuchmacher s-au întâlnit abia după nouă ani, când unul dintre autorii acestei cărți a dat o petrecere în onoarea lui

Isser și l-a invitat pe Yossele. Yossele – acum soldat fruntaș într-o divizie de tancuri – i-a strâns mâna lui Isser și a declarat: „Sunt profund mișcat. Isser Harel a fost persoana cea mai importantă din viața mea. Fără el, n-aș fi acum aici, printre voi.”

10 Categorie socio-religioasă care respectă cu strictețe tradiția mozaică și respinge în general avansul tehnologic al lumii moderne. În Israel există până la ora actuală o schismă în societate între evreii seculari sau ortodocși și cei ultraortodocși. (n.red.)

11 Curent în iudaism, apărut în Europa Răsăriteană, care susține că prezența divinității se poate manifesta în viața și activitatea oricărui membru al comunității religioase, nu doar a rabinilor. Încurajează asceza, studiul textelor sacre și o anumită fervoare mistică a fiecărei zile. (n.red.)

12 Instituții educaționale evreiești, axate pe studierea textelor religioase tradiționale (n.tr.)

CAPITOLUL 8

UN EROU NAZIST ÎN SERVICIUL MOSSADULUI

Într-o zi sufocantă din august 1963, doi bărbați s-au prezentat la o firmă de aparatură tehnică din Madrid și au cerut să stea de vorbă cu proprietarul, un austriac pe nume Otto Skorzeny. I s-au prezentat lui Skorzeny drept ofițeri de contrainformații ai NATO și i-au spus că veniseră la el la recomandarea soției sale din străinătate. Aveau pentru el o ofertă pe care n-o putea refuza…

Foarte repede, respectabilul om de afaceri avea să-și dea seama că vizitatorii lui știau totul despre el și despre trecutul lui. În timpul celui de-al Doilea Război Mondial, ofițerul SS Skorzeny fusese unul dintre marii eroi ai naziștilor din Germania– dacă nu cel mai mare. Atlet de meserie, înalt, charismatic, cu fața brăzdată de o cicatrice dintr-un duel, Skorzeny devenise un ofițer temerar, implicat în operațiuni spectaculoase de comando. Pe 12 septembrie 1943, aterizase cu un batalion de parașutiști lansați din planoare pe vârful Gran Sasso, cel mai înalt vârf din Apeninii italieni, și luase cu asalt hotelul Campo Imperator, în care noul guvern antinazist îl ținea prizonier pe fostul dictator fascist Benito Mussolini. Căpitanul SS Skorzeny îl salvase pe Mussolini și i-l adusese lui Hitler, care, recunoscător, îl acoperise pe Skorzeny de medalii și îl promovase. În bătălia de la Bulge de la sfârșitul anului 1944, Skorzeny – acum colonel în Waffen SS – se furișase dincolo de linia frontului inamic împreună cu 20 de oameni ai lui, îmbrăcați în uniforme de soldați americani, și provocase dezordine și confuzie în rândurile aliaților. Operațiunile lui îi aduseseră reputația de „cel mai periculos bărbat din Europa”. În procesul Dachau de după război fusese găsit nevinovat, după care plecase în Spania, unde se bucurase de protecția dictatorului fascist Franco și își întemeiase o firmă.

Vizitatorii lui din acea zi din 1963 nu și-au pierdut vremea cu conversații mărunte.

— Nu suntem chiar de la NATO, a recunoscut unul dintre ei într-o germană perfectă. De fapt, facem parte din serviciile secrete israeliene.

Cei doi bărbați erau Rafi Eitan și șeful filialei Mossadului în Germania, Avraham Ahituv.

Skorzeny a pălit. Cu numai un an înainte, israelienii îl spânzuraseră pe Adolf Eichmann. Acum erau pe urmele lui? Fusese achitat în procesele de după război, dar unii afirmau că participase la incendierea sinagogilor evreiești din Noaptea de Cristal, în noiembrie 1938.

Dar bărbatul scund din fața sa i-a risipit temerile.

— Avem nevoie de ajutorul dumneavoastră, i-a spus. Știm că aveți legături bune în Egipt.

Apoi i-a explicat fostului colonel SS de ce statul Israel îi cerea ajutorul.

Pe 21 iulie 1962, la numai două săptămâni după întoarcerea triumfală a lui Yossele în Israel, Egiptul uluise întreaga lume scoțând la iveală patru rachete de luptă. Două erau de tipul Al-Zafir („Învingătorul”), cu o rază de acțiune de 250 de kilometri, și două de tipul Al-Qahir („Cuceritorul”), cu o rază de acțiune de 550 de kilometri. Cele două uriașe rachete, împodobite cu steagul egiptean, fuseseră purtate cu mândrie pe străzile din Cairo de Ziua Revoluției, pe 23 iulie. Președintele Gamal Abdel Nasser se lăudase în fața unei mulțimi în extaz că rachetele sale erau capabile să lovească orice țintă „la sud de Beirut”.

La sud de Beirut, conducătorii Israelului fuseseră cuprinși de uimire și teamă. Rachetele lui Nasser ar fi putut să lovească, realmente, orice țintă în Israel. Era o surpriză totală pentru Israel, iar pe culoarele puterii circulau cuvinte furioase la adresa lui Isser Harel. Criticii spuneau că, în vreme ce Nasser își construia proiectilele sale mortale, Micul Isser fusese ocupat să-l găsească pe Yossele. În vreme ce pericole teribile amenințau însăși existența statului Israel, cei mai buni agenți ai lui Isser alergau de la o yeshiva la alta, deghizați în evrei ultraortodocși. Îngrijorat, Ben Gurion îl convocase pe Isser Harel, care promisese că va obține cât mai curând posibil toate informațiile referitoare la proiectul egiptean. Întors la sediul său, ramsad-ul își trimisese cei mai buni oameni în misiune și își activase „cârtițele” și informatorii din Egipt. Și, într-adevăr, pe 16 august, la mai puțin de o lună de la lansarea celor patru rachete, el revenise la Ben Gurion cu un raport detaliat.

Principala concluzie era că rachetele fuseseră construite de oameni de știință germani.

În 1959, Nasser hotărâse să-și creeze un arsenal secret de arme neconvenționale. Se întâlnise cu generalul Mahmoud Khalil, fostul

comandant al Serviciului de Contrainformații al Aviației egiptene, șeful Biroului de programe militare speciale, pentru a dezvolta arme moderne ultrasecrete – avioane de vânătoare cu reacție, rachete și substanțe chimice și radioactive. Biroului i se alocase un buget uriaș.

Primul obiectiv al lui Khalil fusese să găsească oameni care să transforme aceste planuri în realitate. Și știuse încotro să se îndrepte.

Agenții lui începuseră să recruteze sute de experți și oameni de știință germani, majoritatea foști angajați în institute de cercetări și baze de testare pentru rachete și aeronave din Germania nazistă. Atrași de salariile mari, de bonusuri și de nenumăratele privilegii, mai bine de 300 de germani se infiltraseră clandestin în Egipt și îl ajutaseră pe Nasser să construiască trei instalații secrete.

Prima fusese Fabrica 36, unde genialul constructor de avioane Willy Messerschmitt asamblase primul avion de vânătoare cu reacție egiptean. Messerschmitt era părintele teribilelor avioane de vânătoare ale Luftwaffe, forțele aeriene naziste din timpul celui de-al Doilea Război Mondial. Mahmoud Khalil semnase un contract cu el pe 29 noiembrie 1959.

În cea de a doua fabrică, purtând numele de cod 135, un inginer numit Ferdinand Brandner construia motoarele cu reacție pentru avioanele lui Messerschmitt. Brandner petrecuse câțiva ani în Rusia și, după întoarcerea în Germania, fusese contactat de Khalil cu ajutorul unui anume Eckart, director la Daimler-Benz.

Dar cea mai importantă era fabrica 333, ascunsă într-o zonă îndepărtată din deșert. Acolo, foștii copii-minune ai lui Hitler construiau armele-minune ale lui Nasser, rachetele cu rază medie de acțiune.

Potrivit surselor lui Isser, proiectul egiptean luase avânt în decembrie 1960. În luna aceea, un avion de recunoaștere american U-2 fotografiase o aglomerare de construcții în localitatea Dimona, Israel, care aducea a reactor nuclear. Presa din toată lumea anunțase descoperirea cu titluri de o șchioapă; nimeni nu crezuse declarațiile sforăitoare ale Israelului, cum că redutabilul complex era o fabrică de textile. Egiptul și câteva națiuni arabe îl amenințaseră furibund. Dar amenințările nu erau de ajuns, iar Egiptul spera să neutralizeze proiectul nuclear secret concepându-și propriile arme neconvenționale.

Șeful specialiștilor germani în rachete aflați în Egipt era profesorul

Eugen Sänger, director la Institutul de Cercetări asupra Propulsării cu Aer Cald din Stuttgart. După război, Sänger petrecuse câțiva ani în Franța, unde construise racheta Veronique, o replică mediocră a rachetei germane V-2. În Egipt venise cu asistenții lui – profesorul Paul Görke, expert în electronică și ghidare, și Wolfgang Pilz, altădată inginer la Peenemünde, unde strălucitul Wernher von Braun construise rachetele V-2 ale Germaniei naziste. Un alt expert în ghidare și control, care colabora strâns cu colegii lui din Egipt, era Hans Kleinwachter, al cărui laborator de sisteme de ghidare a rachetelor se afla în pitorescul oraș german Lorrach, foarte aproape de granița cu Elveția. Departamentul de chimie era condus de Ermin Dadieu, fost ofițer SS. Germanii și egiptenii fondaseră câteva companii de acoperire – Intra, Intra-Handel, Patwag și Linda –, care achiziționau componente și materiale pentru proiectarea rachetelor. Directorul administrativ de la Intra-Handel era Heinz Krug, care condusese, de asemenea, Institutul de Cercetări asupra Propulsiei cu Aer Cald din Stuttgart. Hassan Kamil, un milionar egiptean care trăia în Elveția, fusese și el recrutat ca fațadă și om de legătură. Cu ajutorul lui, egiptenii înființaseră în Elveția două companii fictive, MECO (Mechanical Corporation) și MTP (Motors, Turbines and Pumps), care aveau ca obiectiv achiziționarea de materiale de bază, aparatură electrică și instrumente de precizie și, de asemenea, recrutarea de specialiști și experți. Directorii acestor companii erau Messerschmitt, Brandner și Kamil.

În 1961, Sänger și mai multe sute de ingineri, tehnicieni și angajați locali egipteni demaraseră construirea rachetelor egiptene. Dar, la sfârșitul acelui an, guvernul german descoperise legătura secretă dintre proiectul egiptean și Institutul pentru Cercetări din Stuttgart. Autoritățile germane îl siliseră pe Sänger să demisioneze, să se întoarcă în Germania și să sisteze orice activitate. La șefia proiectului egiptean venise profesorul Pilz.

Până în iulie 1962, fabrica 333 produsese 30 de rachete. Patru dintre ele fuseseră prezentate cu mare pompă în fața unei mulțimi selecte de invitați guvernamentali și ziariști; alte 20 (unele dintre ele machete), înfășurate în steagul egiptean, defilaseră pe străzile din Cairo.

Când venise la Ben Gurion în august, Isser Harel îi arătase o scrisoare adresată de Pilz lui Kamil Azzab, directorul egiptean al fabricii 333, pe care Rafi Eitan și oamenii lui reușiseră s-o copieze. În scrisoare se solicita suma de 3 700 000 franci elvețieni pentru componente de mașini și alte echipamente necesare construirii a 500 de rachete de tip 2 și a 400 de rachete de tip 5.

900 de rachete! Raportul lui Isser produsese o mare neliniște în comunitatea specialiștilor în apărare. Experții israelieni erau siguri că egiptenii nu intenționau să încarce focosul rachetelor cu explozive convenționale. N-ar fi cheltuit milioane de dolari construindu-i-le doar pentru rachete care să poarte o jumătate de tonă de dinamită. Un bombardier ar fi putut face același lucru cu o precizie și mai mare. Era clar că Egiptul avea să doteze aceste focoase cu bombe atomice sau cu alte substanțe interzise de legile internaționale, de pildă cu gaze toxice, culturi de bacterii sau deșeuri radioactive letale.

Potrivit lui Isser, oamenii de știință germani lucrau la un plan indirect pentru distrugerea Israelului: ei concepeau arme extreme, rachete uriașe, focoase radioactive care puteau ucide „orice ființă vie" și otrăvi aerul din Israel pentru mulți ani, ba lucrau chiar la raze mortale și la alte tipuri de invenții diabolice.

— I-am luat prea în serios, a recunoscut ulterior generalul Zvi Zur, șeful echipei de atunci. Oamenii noștri de știință erau amatori și n-au știut cum să prelucreze informațiile.

Totuși, israelienii descoperiseră călcâiul lui Ahile în proiectul egiptean – nemții nu reușiseră să creeze un sistem de ghidare capabil să trimită rachetele la țintă. Atâta timp cât acest obstacol nu era depășit, rachetele nu puteau fi folosite.

Isser nu mai era omul pe care agenții săi îl știau și-l admirau. De la capturarea lui Eichmann, el suferise o profundă schimbare. Omul acesta cu judecată rece, faimos pentru nervii săi de oțel, considera acum Germania veșnicul inamic al Israelului și al poporului evreu. Era ferm convins că actualul guvern german îi sprijinea pe oamenii de știință din Egipt și-i ajuta în secret în eforturile lor de a distruge Israelul. Ramsad-ul îi solicitase lui Ben Gurion să-l alerteze pe cancelarul german Konrad Adenauer și să-i ceară să stopeze imediat activitățile specialiștilor din Egipt. Ben Gurion refuzase. Cu foarte puțin timp înainte, Germania oferise Israelului un împrumut uriaș de 500 000 000 de dolari pentru dezvoltarea unor zone din deșertul Negev. Între Ben Gurion și Adenauer se stabiliseră relații personale de încredere și respect reciproc. Adenauer și ministrul german al Apărării, Franz Josef Strauss, aprovizionau Israelul cu uriașe cantități de arme moderne, în valoare de sute de milioane de dolari – tancuri, tunuri, elicoptere, avioane –, toate gratuit, într-un efort secret de expiere a Holocaustului și a crimelor Germaniei împotriva poporului evreu. Ben Gurion avea încredere în actualul guvern german și nu voia să pericliteze relațiile Israelului cu acesta lansând acuzații împotriva

lui și cereri de a interveni în criza egipteană. El îi ordonase ministrului adjunct al Apărării, Shimon Peres, să-i scrie o scrisoare personală lui Strauss și să-i ceară discret ajutor.

Dar gestul acesta nu fusese suficient pentru Isser, care hotărâse să-și lanseze propria campanie extraordinară pentru a lichida activitățile germane în Egipt.

Pe 11 septembrie 1962, la ora 10.30, un străin oacheș cu aer oriental intra în birourile Intra de pe strada Schiller din München. Funcționarul care l-a introdus în biroul lui Heinz Krug, directorul companiei, l-a auzit spunând că fusese trimis de colonelul Nadim, un ofițer egiptean care cultiva relații strânse cu Krug. O jumătate de oră mai târziu, egipteanul părăsea clădirea împreună cu directorul. O stewardesă de la United Arab Airlines i-a zărit la un moment dat pe cei doi bărbați îndreptându-se spre ghișeul de bilete. A fost ultima persoană care l-a văzut pe Krug.

În dimineața următoare, doamna Krug anunța poliția că soțul ei dispăruse. După două zile, poliția i-a găsit Mercedesul alb abandonat la periferia Münchenului. Mașina era acoperită de noroi și cu rezervorul complet gol. Un telefon anonim la poliție a anunțat că „domnul Krug este mort”. Dar informații provenite din alte surse au făcut poliția să creadă că Krug fusese răpit de agenți ai Mossadului și dus în Israel. Astăzi nu mai există nici o îndoială că Krug a murit.

Pe 27 noiembrie, Hannelore Wende, secretara lui Pilz la fabrica 333, a găsit în poșta de dimineață un plic gros. Expeditorul era un bine-cunoscut avocat din Hamburg. Hannelore a desfăcut ambalajul, și biroul a fost zguduit de o explozie asurzitoare. Grav rănită, secretara lui Pilz a fost dusă la spital, unde a rămas câteva luni. A ieșit de acolo oarbă, surdă și cu fața plină de cicatrici.

A doua zi, la fabrica 333 a sosit un colet mare pe care scria „CĂRȚI”; când un funcționar egiptean l-a deschis, coletul a explodat, ucigând cinci persoane. Adresa expeditorului, un editor din Stuttgart, s-a dovedit a fi falsă.

Colete explozive au continuat să sosească și în zilele următoare. Unele erau expediate din Germania, altele din Egipt. Unele au explodat, provocând accidente, altele au fost dezamorsate de experți ai armatei egiptene alertați de oficialii de la 333. Identitatea expeditorului n-a fost stabilită oficial, dar egiptenii și ziariștii erau siguri că bombele erau fabricate și trimise la Cairo de către Mossadul israelian. Mult mai târziu s-a dovedit că o bună parte din scrisorile-bombă fuseseră

expediate de așa-numitul „Champagne Spy”. Acesta era un agent israelian, Ze’ev Gur-Arie, care opera în Egipt sub numele de Wolfgang Lotz, proprietarul unei ferme de cai din apropierea capitalei egiptene. Dându-se drept fost ofițer SS, se stabilise la Cairo cu soția lui nemțoaică și legase relații strânse cu înalta societate egipteană și cu liderii militari ai țării.

Scrisorile-bombă i-au speriat de-a binelea pe oamenii de știință germani, care acum își simțeau viața în pericol. Mulți dintre ei primeau telefoane anonime, care-i amenințau pe ei sau pe familiile lor cu evenimente tragice în cazul în care continuau să lucreze la proiectul lui Nasser. În cele trei fabrici din Egipt și în companiile-surori din Europa s-au luat măsuri de securitate severe. Când vizitau Europa, oamenii de știință trebuiau să se deplaseze în grupuri mari, însoțite de ofițeri de securitate germani. Această practică l-a salvat, probabil, pe profesorul Pilz în călătoria sa în Europa la sfârșitul anului 1962. În Germania și Italia a fost urmărit de un grup de străini, care însă n-au avut ocazia de a se apropia de el.

Isser a petrecut toamna și iarna anului 1962 în Europa, conducând numeroase operațiuni ale Mossadului cu intenția de a obține informații mai exacte și actualizate. Rafi Eitan a reușit să se infiltreze într-o misiune diplomatică responsabilă de corespondența specialiștilor germani. Asemenea operațiuni erau favoritele sale.

— E mult mai eficientă decât recrutarea de agenți, spunea el. Când recrutezi un agent, trebuie să-l antrenezi, să-i creezi o acoperire impenetrabilă, să-l plasezi și să-i dai timp să-și creeze contacte… Dar lectura corespondenței inamicului este mult mai bună – ai rezultate imediate și material de primă mână.

Pentru operațiunile lui neconvenționale, Eitan avea nevoie de echipamente electronice sofisticate, dar nu știa de unde să le procure. Echipamentele folosite de CIA și alte agenții de spionaj nu se găseau în magazine. În timp ce citea presa în biroul său din Paris, a observat un scurt anunț despre un notoriu gangster evreu, Meyer Lansky, șeful unei bande din Miami. Mintea lui întotdeauna gata de combinații a părut să vadă aici o oportunitate. A sunat:

— Găsiți-mi-l pe Meyer Lansky la Miami!

După trei minute, Lansky era pe fir.

— Shalom, Meyer! i-a spus Eitan. Sunt un israelian care activează la

Paris și am nevoie de ajutorul tău pentru statul Israel.

— Nici o problemă, a răspuns Lansky. Peste o lună voi fi la Lausanne, în Elveția. Hai să ne întâlnim acolo!

Eitan s-a întâlnit cu Lansky la Lausanne și i-a spus de ce avea nevoie. Lansky i-a dat adresa unui individ din Chicago.

— O să te ajute cu tot ce dorești, i-a spus el.

După o săptămână, Lansky ateriza la Chicago și se îndrepta spre adresa indicată.

— Echipamentele electronice pe care le-am luat de la individul acesta ne-au fost de mare folos în operațiunile împotriva oamenilor de știință germani, a concluzionat Eitan.

Una din aceste operațiuni i-a făcut lui Isser Harel cunoștință cu un personaj nou: Otto Joklik. Potrivit declarațiilor informatorului, Joklik era un om de știință austriac specializat în radiația nucleară. Era, chipurile, angajat într-un proiect egiptean strict secret, care viza obținerea de arme nucleare într-un timp record. Egiptenii intenționau să înființeze în Austria o companie fictivă, Austra, care să achiziționeze materiale radioactive pentru proiectul lui Joklik și să le transporte în Egipt. Austra urma să fie separată de Intra, ca să nu fie verificată de autoritățile germane. Joklik trebuia să efectueze două teste nucleare pentru Egipt și să fabrice câteva bombe atomice adaptabile la focoasele rachetelor.

Toate acestea indicau faptul că Joklik era un individ foarte periculos, poate cel mai periculos dintre oamenii de știință angajați de egipteni. Toate centrele Mossadului din Europa au primit ordin urgent: Găsiți-l pe Joklik!

Dar pe Isser îl aștepta o surpriză bulversantă. În ziua de 23 octombrie 1962, un străin a sunat la ușa unei ambasade a Israelului din Europa și a cerut să stea de vorbă cu ofițerul de securitate.

— Numele meu este Otto Joklik. Sunt dispus să vă fac o relatare completă despre activitatea mea în sprijinul efortului de război egiptean.

Peste două săptămâni, Joklik ateriza în Israel în cel mai mare secret.

După mai multe luni de zile, când dezertarea lui a ieșit la lumină, reporterii europeni au scris că, probabil, omul de știință austriac îi

contactase pe israelieni în urma dispariției lui Heinz Krug, directorul de la Intra. Joklik întreținea strânse legături cu Krug, care se număra printre puținii cunoscători ai rolului jucat de el în „programul militar special” al Egiptului. Când Krug dispăruse, Joklik intrase în panică. Dacă Krug fusese răpit de israelieni? Putea să vorbească și să divulge misiunile secrete ale lui Joklik. Iar Joklik știa că, într-un asemenea caz, el era ca și mort. De aceea decisese să treacă în cealaltă tabără și să se predea israelienilor, sperând că, în felul acesta, putea cel puțin să-și salveze viața.

Joklik a petrecut patru zile în Israel. A fost ținut în izolare strictă, într-o locație de maximă securitate a Mossadului. Isser a hotărât să-l folosească în două moduri: ca spion al proiectului egiptean și ca agent dublu, care urma să se întoarcă în Egipt și să lucreze acolo pentru Mossad.

Otto Joklik le-a spus israelienilor că fusese recrutat de un înalt funcționar german din United Arab Airlines, care îl prezentase generalului Mahmoud Khalil, poreclit de savanții germani „domnul doctor Mahmoud”. Întâlnirea lui cu „domnul doctor” se soldase cu două proiecte: Ibis și Cleopatra. Secretul acestora nu fusese cunoscut decât profesorului Pilz și lui Heinz Krug.

Operațiunea Ibis trebuia să aprovizioneze Egiptul cu o armă capabilă să disperseze radiație nucleară. Joklik se angajase să obțină mari cantități din izotopul radioactiv cobalt-60 și să facă experimente în Egipt. Dacă acestea reușeau, Joklik trebuia să obțină și mai mult cobalt, care ar fi fost plasat în focoasele rachetelor și ar fi emis radiații letale la impact.

Scopul celui de al doilea proiect, Cleopatra, era să producă două bombe atomice. Joklik sugerase o metodă ingenioasă de fabricare a bombelor: cumpărarea de uraniu îmbogățit cu 20% din Statele Unite sau din Europa, îmbogățirea lui până la 90% în centrifuge speciale din Germania și Olanda de către savanții Wilhelm Groth, Jacob Kistemaker și Gernot Zippe; și construirea bombei cu uraniul îmbogățit.

Joklik fusese în Statele Unite și încercase să obțină acolo uraniu îmbogățit. Se întâlnise de asemenea cu unii oameni de știință germani și îi invitase să construiască centrifuge în Egipt. Simultan, achiziționase cobalt-60 în Europa și i-l expediase unui medic ginecolog din Cairo, al cărei nume de familie era Khalil – sora „doctorului” Mahmoud…

Când interogarea lui Joklik în Israel s-a terminat, declarația lui a fost trimisă mai multor experți pentru analiză și evaluare. Dintr-un motiv sau altul, rapoartele acestora n-au primit atenția cuvenită. În ce privește proiectul Cleopatra, experții au spus că șansele ca Joklik să obțină uraniu îmbogățit cu 20% erau aproape inexistente. Chiar dacă l-ar fi obținut, Egiptul ar fi avut nevoie de cel puțin o sută din cele mai bune centrifuge pentru a produce uraniul necesar asamblării unei bombe în doi-trei ani. Și, chiar dacă reușea să construiască o bombă, ea n-ar fi explodat, pentru că formulele lui Joklik erau incorecte. Experții au respins de asemenea proiectul Ibis și armele radiologice, al căror impact, după spusele lor, n-ar fi produs pagube mai mari decât o bombă obișnuită.

Tonul liniștitor al rapoartelor nu i-a calmat pe liderii națiunii. Ei au fost chiar mai alarmați de rapoartele conform cărora egiptenii creau și arme chimice. Pe 11 ianuarie 1963, temerile lor și-au găsit justificarea atunci când egiptenii au folosit gaze toxice în războiul lor din Yemen. Golda Meir, ministrul Afacerilor Externe ale Israelului, s-a întâlnit cu președintele John F. Kennedy și a discutat cu el despre pericolul ca egiptenii să-și armeze rachetele cu focoase neconvenționale. Ea i-a cerut să intervină, dar Kennedy a refuzat.

Focoasele neconvenționale erau într-adevăr foarte periculoase, dar prioritatea a fost considerată necesitatea de a opri cercetările privind sistemul de ghidare a rachetelor.

În iarna lui 1963, specialistul în programe de ghidare al fabricii 333, profesorul Kleinwachter, a petrecut câteva săptămâni în Germania. Pe 20 februarie, seara, a plecat de la laboratorul său din Lorrach și se îndrepta cu mașina spre străduța îngustă care ducea la locuința sa. Aleea era întunecată și pustie, acoperită de un strat gros de zăpadă. Brusc, o mașină a țâșnit de pe o stradă laterală, cu un scârțâit strident de roți, și i-a blocat calea. Din mașină a coborât un bărbat, care s-a îndreptat spre Kleinwachter. Acesta a zărit în spate și o a doua siluetă.

— Unde locuiește domnul Shenker? a întrebat bărbatul. Dar n-a mai așteptat răspunsul, a scos un revolver cu amortizor și a tras. Glonțul a pătruns prin parbriz și s-a înfipt în fularul de lână al savantului. Kleinwachter și-a căutat pe dibuite în torpedou propriul revolver, dar agresorul lui s-a repezit într-o mașină, care a dispărut fulgerător.

Poliția a găsit primul automobil abandonat la aproximativ o sută de metri depărtare de scena atacului. Cei trei bărbați fugiseră cu o altă mașină. Au lăsat în urmă un pașaport pe numele Ali Samir, unul dintre șefii serviciului secret egiptean. Aceasta s-a dovedit însă o pistă

falsă; în ziua atacului, Samir se afla la Cairo și fusese fotografiat împreună cu un jurnalist german.

Bărbații care l-au atacat pe Kleinwachter n-au fost găsiți niciodată. Dar părerea unanimă a presei a fost că tentativa de asasinat aparținuse israelienilor – și eșuase.

Câteva săptămâni mai târziu, Mossadul a încercat din nou – de data aceasta împotriva profesorului Paul Goerke, elvețian de origine germană.

Ca și Kleinwachter, Goerke lucra la un sistem de ghidare a rachetelor egiptene în laboratorul său din fabrica 333. Egiptenii îl considerau un pion foarte important – și Mossadul era de aceeași părere. Fiica lui, Heidi, trăia la Freiburg, un oraș german aproape de granița elvețiană. La scurt timp după tentativa de asasinat asupra lui Kleinwachter, Joklik a sunat-o pe Heidi și i-a spus că se întâlnise cu tatăl ei în Egipt, unde acesta lucra la fabricarea unor arme teribile menite să distrugă Israelul. I-a dat de înțeles că, dacă Goerke nu-și încetează activitatea, se va expune unor riscuri majore. Pe de altă parte, dacă ar pleca din Egipt, nu i s-ar întâmpla nimic rău.

— Dacă vă iubiți tatăl, a încheiat Joklik, veniți sâmbătă, 2 martie, la ora 16, la hotelul Three Kings din Basel și vă voi prezenta unuia dintre prietenii mei.

Speriată, Heidi l-a contactat imediat pe H. Mann, fost ofițer nazist, însărcinat de egipteni cu securitatea oamenilor de știință germani. Mann a alertat poliția din Freiburg, care a înștiințat autoritățile elvețiene. Și astfel, când Joklik și prietenul lui au intrat în hotelul Three Kings, câteva mașini ale poliției așteptau în spatele clădirii, în holul de la intrare se postaseră câțiva detectivi, iar foarte aproape de masa la care stătea Heidi Goerke fusese instalată aparatură de înregistrare.

Joklik și prietenul lui – Joseph Ben Gal, agent al Mossadului – au nimerit direct în capcană. Fără să suspecteze nimic, au stat de vorbă cu Heidi Goerke timp de o oră, atenți să nu profereze vreo amenințare fățișă, dar dându-i de înțeles cât de periculos era pentru tatăl ei să continue fabricarea teribilelor sale arme. I-au oferit lui Heidi un bilet de avion până la Cairo, pentru ca ea să meargă să-și convingă tatăl să se întoarcă în Germania, unde atât el, cât și familia lui ar fi fost în siguranță.

După încheierea întâlnirii, cei doi bărbați au părăsit hotelul și au luat trenul de ora 18.00 spre Zürich, unde drumurile lor s-au separat. Dar, în timp ce aștepta pe peron un alt tren, Joklik a fost arestat de polițiști îmbrăcați civil. Ben Gal a fost reținut în apropierea consulatului israelian.

În seara aceea, poliția germană a cerut Elveției să-i extrădeze pe cei doi bărbați, care erau suspectați de a o fi amenințat pe Heidi Goerke, ca și de a fi participat la atacul asupra lui Kleinwachter.

Din sediul său din Europa, Isser și-a activat contactele și a încercat să-i convingă pe elvețieni să-i elibereze pe Ben Gal și Joklik, dar aceștia au refuzat, din cauza cererii germane de extrădare. Isser a luat avionul spre Israel și s-a întâlnit cu ministrul Afacerilor Externe, Golda Meir. Deveniseră în ultima vreme foarte apropiați și împărtășeau aceeași ostilitate și suspiciune față de Germania. Golda a sugerat ca Israelul să-l abordeze pe cancelarul Adenauer și să-i solicite ca Germania Federală să-și retragă cererea de extrădare.

Isser a plecat imediat la Tiberias, unde era în vacanță prim-ministrul Ben Gurion, și i-a cerut acestuia să trimită un emisar special la Bonn, capitala Germaniei, care să-i prezinte lui Adenauer dovezile activităților desfășurate de oamenii de știință germani în Egipt și să solicite retragerea cererii de extrădare.

Ben Gurion a refuzat.

Isser n-a plecat.

— Va trebui să hotărâți ce se va întâmpla, dacă arestarea este făcută publică. Întreaga afacere va exploda.

— Cum adică „va exploda”? a întrebat Ben Gurion.

— De îndată ce se va ști că Ben Gal a fost arestat, toată povestea cu oamenii de știință germani din Egipt va ieși și ea la lumină. Israelul va trebui să explice de ce Ben Gal a făcut ceea ce a făcut. Va trebui, de asemenea, să anunțăm că egiptenii au cumpărat din Germania echipament pentru rachete și pentru alte proiecte militare.

Ben Gurion s-a gândit o clipă și, în cele din urmă, a spus:

— Atunci așa să fie.

Acesta a fost începutul rupturii dintre cei doi bărbați.

În seara de joi, 15 martie 1963, United Press International anunța arestarea lui Joklik și Ben Gal, „suspectați de a fi amenințat-o pe fiica unui om de știință german angajat în Egipt”. Isser Harel a convocat o întâlnire secretă cu redactorii-șefi ai mai multor cotidiene din Israel, cărora le-a descris tot contextul arestării lui Ben Gal. El a insistat în mod deosebit asupra rolului jucat de Joklik în acest caz, a muncii pe care o prestase în folosul proiectului egiptean și asupra faptului că el schimbase din proprie voință taberele, încercând să repare răul produs.

În cursul următoarelor câteva zile, adjuncții lui Isser au instruit în secret trei jurnaliști israelieni: Naftali Lavi de la Haaretz, Shmuel Segev de la Ma’ariv și Yeshayahu Ben Porat de la Yedioth Ahronoth. Li s-a povestit totul și li s-au furnizat adresele firmelor Intra și Patwag și a Institutului de Cercetări din Stuttgart. Cei trei bărbați au plecat în Europa să culeagă date despre savanții germani și să le trimită ziarelor din Israel. Isser s-a gândit că informațiile despre proiectul savanților germani ar fi mult mai credibile dacă ar veni din Europa. Alți angajați ai Mossadului au fost trimiși în străinătate pentru a instrui jurnaliști proisraelieni.

Isser Harel nu și-a dat seama că tema Germaniei era una dintre cele mai sensibile în Israel. Atacul lui dezlănțuit la adresa acestei țări a provocat o avalanșă care n-a mai putut fi oprită, un potop de acuzații împotriva savanților, stârnind o panică reală în rândul populației israeliene.

Pe 17 martie, presa israeliană și străină titra senzațional: oamenii de știință germani, cei mai mulți dintre ei foști naziști, produceau arme letale în Egipt – biologice, chimice, nucleare și radioactive. Inventau gaze toxice, bacterii teribile, raze mortale, focoase echipate cu bombe atomice sau deșeuri care emiteau radiații letale. Ziarele se întreceau să publice rapoarte luate parcă din benzile desenate cu eroi malefici: raza morții, șuierând și pârjolind totul în calea ei… aerul de deasupra Israelului otrăvit pentru cel puțin 90 de ani… bacteriile împrăștiind molime cumplite etc. Campania acuza, de asemenea, guvernul Republicii Federale Germania de a fi șovăit să pună capăt activităților diabolice ale cetățenilor ei care lucrau pentru Egipt și, de fapt, călcau pe urmele lui Hitler. Reporterii trimiși în Europa turnau gaz pe foc, „descoperind” zilnic noi detalii despre diabolicul complot al savanților.

Procesul lui Ben Gal și Joklik de la Basel s-a încheiat cu sentințe ușoare pentru cei doi – două luni de închisoare, care fuseseră deja

executate. Dar a avut efecte secundare cu numeroase consecințe.

În timpul procesului, judecătorul a observat brusc că unul dintre cei de față avea armă.

— Cum îndrăzniți să purtați armă în sala de judecată? a întrebat el indignat.

Omul a răspuns:

— Am permis de a purta armă permanent. Sunt ofițerul de securitate al savanților germani în Egipt.

Și s-a prezentat drept H. Mann, persoana contactată de Heidi Goerke în urma telefonului lui Joklik și cel care alertase de fapt poliția germană.

Un informator sub acoperire al Mossadului a părăsit imediat sala de judecată și a raportat incidentul superiorilor săi. Când a auzit raportul, veteranul Mossadului, Raphi Medan, a sărit în primul tren spre Viena și s-a dus glonț la locuința faimosului vânător de naziști Simon Wiesenthal. Acesta a fost imediat de acord să ajute Mossadul.

— Știți ceva despre un neamț pe nume H. Mann? l-a întrebat Medan.

Wiesenthal a căutat în uriașele sale arhive și după câteva ore s-a întors la Medan cu un dosar în mână.

— A fost ofițer SS în război, a spus. A servit într-o unitate de comando sub colonelul Otto Skorzeny.

Medan i-a transmis informația omniprezentului Rafi Eitan și lui Avraham Ahituv.

Ahituv, un bărbat chel, ars de soare, cu mustață și ochelari, se născuse în Germania cu numele de Avraham Gotfried și imigrase în Israel la vârsta de cinci ani, împreună cu părinții săi religioși. La 16 ani era deja membru al Haganah, iar la 18, unul dintre fondatorii Shabakului. Extrem de inteligent, își completase studiile în timpul serviciului și absolvise Facultatea de Drept summa cum laude. În 1955 îl prinsese pe cel mai important spion egiptean în Israel, Rif'at El Gamal, care opera sub identitatea israeliană de Jack Bitton. Ahituv îl convertise pe El Gamal, făcând din el unul dintre cei mai buni agenți dubli ai Mossadului, care le-a furnizat egiptenilor informații atent falsificate timp mai bine de 20 de ani. În 1967, în ajunul Războiului de Șase Zile, El Gamal avea să-i informeze pe egipteni că Israelul va lansa un atac

la sol înainte de a-și trimite avioanele în luptă. Relaxarea forțelor aeriene egiptene avea să faciliteze distrugerea lor la sol de către avioanele cu reacție israeliene. Ahituv, la rândul său, avea să devină unul dintre cei mai buni directori ai Shabakului, apreciat mai ales pentru eforturile sale de a-i integra pe arabii israelieni în societate.

În seara aceea de mai din 1963, Ahituv a ascultat raportul lui Medan despre Mann și Skorzeny, apoi s-a întors către Eitan:

— De ce nu încercăm să-l recrutăm pe Skorzeny?

La început ideea a părut bizară, dar ea avea o logică: dacă Skorzeny l-ar fi abordat pe Mann, avea șansa de a obține materiale secrete foarte prețioase de la fostul lui subordonat. Întrebarea era acum cum se putea lua legătura cu Skorzeny. O verificare rapidă a arătat că soția acestuia, deși trăiau separați, rămăsese în relații foarte bune cu el. Ea conducea acum o companie specializată în comerțul cu metale. Agenții Mossadului au găsit un om de afaceri israelian, Shlomo Zablodovici, care activa în aceeași branșă, și au luat legătura cu el. Da, a spus Zablodovici, o cunoaște pe doamna Skorzeny. I-a prezentat deci pe cei doi doamnei, care le-a spus tot ce trebuia să știe.

Astfel au ajuns Eitan și Ahituv în biroul lui Skorzeny din Madrid. Acum îi cereau fostului erou al celui de-al Treilea Reich să devină agentul lor și să furnizeze Mossadului informații despre activitățile oamenilor de știință germani în Egipt. Skorzeny mai cunoștea câțiva lideri ai comunității germane din Egipt, în afară de Mann, mulți dintre ei foști ofițeri care-i fuseseră tovarăși de arme.

— Cum pot avea încredere în voi? a întrebat Skorzeny. Cum pot să fiu sigur că, după aceea, nu mă veți urmări pe mine?

Se temea că, răzbunători, israelienii îl vor găsi, așa cum îl găsiseră pe Eichmann, și îi vor rezerva aceeași soartă.

Rafi Eitan a găsit soluția imediat.

— Suntem autorizați să-ți oferim „o viață fără teamă”, a spus el.

A scos o coală de hârtie și i-a scris lui Skorzeny o scrisoare, în numele statului Israel, care îi garanta „o viață fără teamă” și îl asigura că nu va fi subiectul nici unui fel de persecuție sau violență.

Skorzeny a citit atent documentul, apoi a rămas un timp tăcut. S-a ridicat și a început să pășească încoace și încolo, cufundat în gânduri.

În cele din urmă, s-a întors spre israelieni.

— Sunt de acord, le-a spus.

În lunile următoare, Skorzeny le-a furnizat agenților Mossadului informații neprețuite referitoare la activitățile specialiștilor germani în Egipt. Cu ajutorul lui H. Mann și al celorlalți foști complici, a obținut lista detaliată a tuturor oamenilor de știință și a adreselor lor, rapoarte despre evoluția proiectelor lor, planurile și schițele rachetelor, corespondența legată de eșecul elaborării unui sistem de ghidare pentru rachete.

Dar Isser Harel nu mai era la post să citească rapoartele lui Skorzeny.

În acest timp, presa din Israel o luase razna. Titluri stridente, editoriale, caricaturi și chiar poeme anunțau că Germania din 1963 era aceeași cu Germania din 1933; și aceeași Germanie care masacrase 6 000 000 de evrei ajuta acum Egiptul să pregătească un nou Holocaust. În Knesset, liderul opoziției, Menahem Begin, îi striga lui Ben Gurion într-o tiradă bombastică:

— Le vindeți nemților Uzi[13] și ei trimit bacterii inamicilor noștri!

Aliatul lui Isser, Golda Meir, îi acuza într-un discurs pe nemții din Egipt că produc arme „capabile să distrugă orice mișcă".

Aceste acuzații erau exagerate, aproape total rupte de realitate. Ulterior, Amos Manor, șeful Shabakului și prieten apropiat al lui Isser, avea să ne spună:

— În perioada în care a dirijat campania împotriva specialiștilor germani, Isser era un om dezechilibrat. Teama devenise mai mult decât o obsesie. Nu se putea conversa normal cu el pe această temă.

Shimon Peres, ministrul adjunct al Apărării, care pe 24 martie s-a întors în Israel dintr-o călătorie în Africa, și-a dat seama imediat de teribilul pericol care pândea dedesubtul cruciadei lui Isser. El a înțeles, de asemenea, că poveștile despre armele care ucid „orice mișcă" erau pur și simplu absurde. Aman, serviciul de spionaj al Forțelor de Apărare ale Israelului, i-a prezentat lucrurile într-o lumină total diferită.

— Am strâns toate informațiile pe care le-am putut colecta, a spus șeful spionajului militar, generalul Meir Amit, și, încet-încet tabloul a ieșit la iveală: povestea asta a depășit orice limită… Oamenii noștri

spun că așa ceva nu e adevărat; nu poate fi ceva serios.

Oamenii lui Amit nu găsiseră nici un indiciu că specialiștii germani fabricau arme chimice sau bacteriologice. Poveștile despre arme care distrugeau totul păreau împrumutate din literatura științifico-fantastică. Cantitățile de cobalt aduse în Egipt erau infinitezimale. S-a constatat, de asemenea, că Otto Joklik, a cărui depoziție jucase un rol decisiv în întreaga afacere, nu era decât un oportunist, în care nu se putea avea încredere.

Raportul Aman a ajuns pe biroul lui Ben Gurion pe 24 martie. Acesta l-a convocat imediat pe Isser Harel și l-a chestionat asupra surselor lui de informații. A cerut răspunsuri complete și exacte. Isser a recunoscut că trimisese reporteri în Europa, după o instruire temeinică, și că nu avusese nici un fel de informații despre gaze toxice, radiologice sau bombe cu cobalt.

A doua zi, Ben Gurion s-a întâlnit cu Shimon Peres, care a venit împreună cu șeful de stat-major și cu generalul Amit. Șeful Amanului a prezentat celorlalți trei un raport detaliat, care contura o imagine clară: oamenii de știință angajați de Egipt erau mediocri și fabricau rachete învechite. Activitățile lor erau, într-adevăr, periculoase, dar panica stârnită în cercurile guvernamentale din Israel, inclusiv în Ministerul Apărării și în Forțele de Apărare, era mult exagerată.

Ben Gurion l-a convocat din nou pe Isser. Convorbirea a fost tensionată, și Ben Gurion a exprimat dubii în privința exactității rapoartelor și a evaluărilor lui Isser. Încrederea deplină ce caracterizase relațiile dintre cei doi a fost înlocuită de o dispută furibundă, care a atins și alte aspecte ale relațiilor germano-israeliene. Isser s-a întors furios în biroul lui și i-a trimis lui Ben Gurion demisia sa.

Ben Gurion a încercat să discute cu el, dar Isser a fost de neclintit.

— Demisionez, a spus, și cu asta basta!

Acesta a fost sfârșitul unei ere.

Ben Gurion i-a cerut să rămână pe post până ce va fi găsit un înlocuitor. Isser a refuzat.

— Spune-i lui Ben Gurion să trimită neîntârziat pe cineva să ia cheile! a anunțat-o el pe secretara prim-ministrului. Acesta a trebuit să caute rapid un înlocuitor pentru legendarul ramsad.

— Fă-mi imediat legătura cu Amos Manor, i-a spus el secretarei, care s-a precipitat spre telefon.

Dar șeful Shabakului nu era de găsit; se afla în drum spre kibuțul Maagan din Valea Iordanului, unde voia să-și viziteze niște rude, iar telefonul mobil încă nu fusese inventat la vremea aceea.

— Atunci fă-mi legătura cu Meir! a spus impacientat Ben Gurion.

Generalul Meir Amit era într-un tur de inspecție în Negev, dar a fost găsit prin stația radio și convocat la Tel Aviv. La sosire a aflat că fusese numit director interimar al Mossadului până când un nou șef avea să-și asume conducerea organizației. După câteva săptămâni, numirea lui Amit a devenit definitivă.

*

În urma scrisorii discrete trimise de Peres lui Franz Josef Strauss, Germania l-a însărcinat pe un respectat expert, profesorul Böhm, să găsească modalitatea optimă de a-i aduce acasă pe oamenii de știință din Egipt. Statul german a reușit, într-adevăr, să-i tenteze pe mulți dintre ei, oferindu-le angajamente în institute de cercetare. Ceilalți au părăsit treptat Egiptul. N-au terminat construirea rachetelor, au eșuat în elaborarea sistemelor de navigație, focoasele rachetelor n-au fost umplute până la urmă cu material radioactiv și nici avionul lui Messerschmitt n-a decolat vreodată.

Unul dintre autorii acestei cărți a făcut o călătorie la Huntsville, în Alabama, și acolo s-a întâlnit cu Werner von Braun, un tip cu ochi albaștri de la NASA. Von Braun a examinat lista specialiștilor germani din Egipt și presupusele lor proiecte și a tras concluzia că existaseră șanse foarte mici ca acești oameni de știință de mâna a doua să fi fost în stare să construiască rachete eficiente.

Efortul „domnului doctor” Mahmoud eșuase lamentabil.

Afacerea oamenilor de știință germani a provocat căderea lui Isser Harel și înălțarea lui Meir Amit. Harel a căpătat o aversiune profundă față de succesorul său și a luptat crâncen împotriva lui în anii în care acesta a fost ramsad. Povestea a subminat și autoritatea politică a lui Ben Gurion, care s-a retras de la putere după doar câteva luni.

La Cairo, serviciile secrete egiptene l-au demascat pe Wolfgang Lotz, „Champagne Spy”, și în 1965 l-au arestat. Totuși, ei n-au reușit să-i

descopere identitatea israeliană; a fost condangat la închisoare și eliberat după doi ani și jumătate.

Sfârșitul acestei operațiuni a însemnat, de asemenea, sfârșitul colaborării Mossadului cu Otto Skorzeny, cel mai improbabil agent care a făcut vreodată spionaj pentru statul Israel.

13 Pistoale-mitralieră de producție israeliană (n.red.)

CAPITOLUL 9

OMUL NOSTRU DIN DAMASC

Dragii mei, draga mea Nadia!

Vă scriu aceste ultime cuvinte sperând că veți rămâne uniți pentru totdeauna. O rog pe soția mea să mă ierte, să aibă grijă de ea și să dea o bună educație copiilor noștri… Scumpa mea Nadia, poți să te recăsătorești, așa încât copiii noștri să aibă un tată. În această privință ai toată libertatea. Îți cer să nu jelești trecutul, ci să te întorci cu fața către viitor. Te sărut pentru ultima oară.

Roagă-te pentru sufletul meu.

Al vostru, Elie

Această scrisoare a ajuns pe biroul noului ramsad, Meir Amit, în mai 1965. Elie Cohen, unul dintre cei mai temerari spioni din istoria serviciilor secrete, a scris-o cu o mână tremurândă cu doar câteva minute înainte ca viața să i se sfârșească abrupt în lațul spânzurătorii din Damasc.

Viața secretă a lui Elie Cohen începuse cu mai bine de 20 de ani înainte. Într-o după-amiază umedă de la mijlocul lui iulie 1954, Cohen, un evreu egiptean tânăr și frumos, se îndrepta spre casă. Avea 30 de ani, înălțime medie, o mustață neagră îngrijită și un zâmbet dezarmant. Pe o stradă din Cairo a dat peste un vechi prieten, ofițer de poliție.

— Diseară o să arestăm niște teroriști israelieni, i-a destăinuit acesta. Unul dintre ei se numește Shmuel Azar.

Elie s-a prefăcut uimit și plin de admirație, dar, de îndată ce s-a despărțit de prietenul lui, a fugit în apartamentul său închiriat și a aruncat pistolul, explozivele și documentele pe care le ținea acolo. Elie era implicat până peste cap în activități clandestine. Proiecta trasee și pregătea documente false pentru familiile de evrei care voiau să

emigreze în Israel. Era, de asemenea, membru al organizației clandestine evreiești care răspundea de o operațiune ambițioasă, cunoscută drept Afacerea Lavon.

La începutul anului 1954, liderii israelieni au aflat că guvernul britanic hotărâse să se retragă complet din Egipt. Egiptul era cea mai puternică dintre țările arabe și dușman declarat al Israelului. Atâta timp cât armata britanică era prezentă acolo și avea zeci de baze și aerodromuri militare de-a lungul Canalului Suez, Israelul putea conta pe influența ei moderatoare asupra juntei militare care guverna Egiptul. Odată cu decizia de a evacua însă Egiptul, această influență ar fi dispărut dintr-odată. În plus, toate bazele militare moderne, aerodromurile și uriașele depozite de echipamente și material de război ar fi căzut în mâinile armatei egiptene. Israelul, care număra pe atunci doar șase ani de existență, ar fi putut deveni ținta unui atac agresiv declanșat de armata egipteană, numeroasă și mai bine echipată, care dorea să se răzbune pentru rușinoasa înfrângere din 1948 în Războiul de independență al Israelului.

Putea fi revocată decizia britanică? Ben Gurion nu mai era la cârma țării, se retrăsese în kibuțul Sdeh Boker. Fusese înlocuit de un lider moderat, dar slab, Moshe Sharett, căruia Pinhas Lavon, ministrul Apărării, îi disputa deseori autoritatea. Fără știrea lui Sharett și fără să informeze Mossadul, Lavon și colonelul Binyamin Gibli, șeful serviciului militar de contrainformații (Aman), au pus la cale un plan periculos și nechibzuit. Ei au descoperit o clauză în acordul britanico-egiptean care permitea Marii Britanii să revină la fostele ei baze în cazul unei crize grave și au conchis cu naivitate că, în cazul în care câteva bombardamente teroriste ar fi zguduit Egiptul, britanicii ar fi dedus că liderii egipteni nu puteau păstra legea și ordinea în țară și, ca urmare, și-ar fi anulat decizia de a evacua Egiptul. Lavon și Gibli au decis să lanseze câteva bombardamente asupra orașelor Cairo și Alexandria, țintind biblioteci și centre culturale americane și britanice, cinematografe, oficii poștale și alte clădiri publice. Agenții secreți ai Amanului în Egipt au recrutat tineri evrei locali, sioniști fervenți, care erau gata să-și dea viața pentru Israel. Procedând astfel, Amanul a încălcat regula sacrosanctă a serviciilor de informații ale Israelului: niciodată nu folosi evrei locali în operațiuni ostile, pentru că asta îi poate costa viața și poate pune întreaga comunitate evreiască într-un grav pericol. În plus, tinerii bărbați și femei nu erau antrenați pentru asemenea operațiuni.

Bombele erau rudimentare, făcute din cutii de ambalaje pentru lentile, în care se punea o substanță chimică. O altă substanță era turnată într-un prezervativ introdus în cutie. Fiind foarte corozivă, substanța

chimică ardea prezervativul și intra în contact cu cealaltă substanță, producând o explozie minoră. Prezervativul era folosit pe post de temporizator, permițând persoanei care plasa dispozitivul incendiar să se salveze înainte de explozie.

Planul era din start condangat. Pe 23 iulie, după câteva operațiuni minore, una din bombe a explodat în buzunarul lui Philip Natanson, membru al rețelei sioniste, care se afla la intrarea în cinematograful Rio din Alexandria. El a fost arestat de poliție, iar în zilele următoare toți membrii rețelei au fost prinși.

Elie Cohen a fost arestat și el, dar percheziționarea apartamentului său n-a dus la descoperirea niciunei dovezi incriminatorii. A fost pus în libertate, dar poliția egipteană a deschis un dosar pe numele lui. Dosarul cuprindea trei fotografii și o foaie despre Elie Shaul Jundi Cohen, născut în 1924 în Alexandria, fiul lui Shaul și al lui Sophie Cohen, care emigraseră în 1949 spre o destinație necunoscută împreună cu două surori și cei cinci frați ai lui Elie. Suspectul era absolvent al Colegiului Francez și student la Universitatea Farouk din Cairo.

Egiptenii nu știau că familia lui Elie emigrase în Israel și se stabilise în Bat Yam, o suburbie a Tel Avivului.

În pofida arestărilor, Elie a hotărât să rămână în Egipt și să nu fugă de acolo. Temându-se de ce era mai rău pentru prietenii lui, a adunat orice fărâmă de informație despre încarcerarea lor, despre bătăile și torturile din închisorile egiptene.

În octombrie, egiptenii au anunțat public arestarea „spionilor israelieni", și procesul lor a început pe 7 decembrie la Cairo. Max Bennet, un agent israelian sub acoperire care fusese arestat împreună cu grupul, s-a sinucis tăindu-și venele de la încheietura mâinii cu un cui ruginit scos din ușa celulei sale. La proces, acuzarea a cerut pedeapsa cu moartea pentru câțiva dintre deținuți. Un potop de cereri de grațiere a venit de la nunțiul papal, de la ministrul de Externe francez, de la ambasadorii SUA și Marii Britanii, de la Richard Crossman și Maurice Auerbach, membri ai Camerei Comunelor din Anglia, de la rabinul-șef al Egiptului… Totul a fost în zadar. Pe 17 ianuarie 1955, Tribunalul militar extraordinar a anunțat sentințele: doi dintre acuzați au fost găsiți nevinovați; doi au fost condangați la șapte ani închisoare cu muncă silnică, doi la 15 ani și doi pe viață. Cei doi lideri ai rețelei, Moshe Marzuk și inginerul Shmuel Azar, au fost condangați la moarte și spânzurați după patru zile în curtea închisorii din Cairo. În Israel, guvernul a fost zguduit de un teribil scandal

politic. Cine dăduse stupidul, criminalul ordin pentru această operațiune? Comisiile de anchetă n-au reușit să obțină un răspuns clar. Lavon și Gibli aruncau vina unul asupra celuilalt. Ministrul Apărării, Lavon, a fost silit să demisioneze și a fost înlocuit de Ben Gurion, care a revenit de la pensie, iar colonelul Gibli n-a mai fost niciodată promovat și în scurt timp s-a văzut nevoit să părăsească armata.

În Egipt, Elie Cohen și-a pierdut câțiva dintre cei mai buni prieteni. Deși încă suspect în ochii autorităților, el a rămas în Cairo și și-a văzut de activitățile lui clandestine. A emigrat în Israel abia în 1957, după Criza Suezului.

O stradă liniștită, umbroasă din orașul Bat Yam se numește Martirii din Cairo. Elie trecea pe această stradă în fiecare zi când venea să-și viziteze familia. Primii săi pași în Israel n-au fost ușori. Câteva săptămâni a tot căutat de lucru. Datorită abilității lui de a vorbi fluent câteva limbi (arabă, franceză, engleză și puțin ebraică), și-a găsit un post: traducea reviste săptămânale și lunare pentru Aman. Biroul lui de pe o stradă din Tel Aviv părea să fie o agenție comercială. Primea un salariu modest: 170 de lire israeliene (95 de dolari) pe lună. După câteva luni a fost concediat, dar unul dintre prietenii lui, tot evreu egiptean, i-a găsit o nouă slujbă: contabil în cadrul lanțului de magazine universale Hamashbir. Munca era plictisitoare, dar era mai bine plătită. În acea perioadă, fratele lui l-a prezentat unei tinere surori medicale, drăguță și inteligentă, de origine irakiană. La o lună după ce a întâlnit-o, Elie s-a căsătorit cu Nadia, care era sora unui intelectual în ascensiune, Sami Michael.

Într-o dimineață, în biroul lui Elie a intrat un bărbat.

— Mă numesc Zalman, a spus acesta. Sunt ofițer de contrainformații. Vreau să-ți ofer o slujbă.

— Ce fel de slujbă?

— O slujbă interesantă, vei vedea. Vei călători mult în Europa. Poate va trebui chiar să mergi în alte țări arabe ca agent al nostru.

Elie a refuzat.

— Tocmai m-am căsătorit, a spus el. Nu vreau să călătoresc în Europa și nici în altă parte.

Acesta a fost sfârșitul conversației, dar nu și al poveștii. Nadia a rămas însărcinată și a trebuit să-și abandoneze serviciul. Hamashbir a trecut

printr-o restructurare și a concediat câțiva angajați, printre care și pe Elie. Tânărul nu și-a putut găsi altă slujbă. Și atunci, ca din întâmplare, la ușa apartamentului său a bătut un vizitator neașteptat.

Din nou Zalman.

— De ce refuzi să lucrezi pentru noi? l-a întrebat el pe Elie. Îți plătim 350 lire (195 de dolari) pe lună. O să te antrenezi șase luni. Pe urmă, dacă îți place, rămâi. Dacă nu, ești liber să pleci.

De data aceasta, Elie n-a mai spus nu. Și a devenit agent secret.

O parte dintre veteranii Aman susțin o versiune diferită a evenimentelor. Ei afirmă că, atunci când a ajuns în Israel, Elie n-a fost primit în Aman pentru că testele psihologice la care fusese supus arătaseră că era prea sigur de sine. Era talentat, curajos și avea o memorie excelentă, dar avea tendința de a se supraaprecia și de a-și asuma riscuri inutile. Combinate, aceste trăsături de caracter îl făceau necorespunzător pentru Aman.

Dar, la începutul anilor 1960, lucrurile s-au schimbat. Unitatea 131 a Amanului, însărcinată cu operațiuni speciale, a început să caute urgent un agent calificat în Damasc, capitala Siriei. În ultimii câțiva ani, Siria devenise cea mai agresivă țară arabă și inamicul declarat al Israelului. Nu rata nici o ocazie de a ataca. Înfruntase Israelul în bătălii sângeroase pe Înălțimile Golan și pe malurile Mării Galileei. Trimisese bande de teroriști dincolo de granițele Israelului. Iar acum plănuia un grandios proiect tehnic pentru a devia cursurile afluenților râului Iordan și a priva Israelul de apă.

Spre finele anilor 1950, Israelul lansase construcția unei rețele uriașe de conducte și canale care să conducă o parte din debitul Iordanului spre deșertul Negev. Apa urma să fie luată dintr-o porțiune a râului care trecea pe teritoriu israelian. Proiectul acesta a declanșat o serie de conferințe arabe la vârf. Națiunile arabe au hotărât solemn să devieze afluenții Iordanului și să ucidă proiectul israelian. Misiunea i-a revenit Siriei.

Israelul nu putea supraviețui fără apa Iordanului. Nu putea să lase Siria să acționeze, așa că a început să plănuiască o replică. Avea nevoie de un agent la Damasc, cineva demn de încredere, sigur de sine și temerar. Caracteristicile care înainte determinaseră Amanul să-l respingă pe Elie îl făceau acum perfect pentru Unitatea 131. (După 50 de ani a reieșit că Amanul încercase să recruteze pe altcineva pentru această slujbă – pe Sami Michael, fratele Nadiei Cohen! Michael

refuzase, rămăsese în Israel și devenise unul dintre marii poeți ai țării.)

Antrenamentele lui Cohen au fost lungi și epuizante. În fiecare dimineață, Elie pleca de acasă sub un pretext sau altul și se ducea la centrul de antrenament al Amanului. Timp de câteva săptămâni n-a avut decât un singur instructor, un bărbat pe nume Yitzhak. La început, a învățat să memorizeze. Yitzhak arunca o duzină de obiecte pe masă – un creion, o legătură de chei, o țigară, o gumă, câteva ace. Elie se uita la ele o secundă sau două. Apoi trebuia să închidă ochii și să le descrie. A învățat, de asemenea, tipul și structura tancurilor, ale avioanelor și ale tunurilor.

— Hai să ne plimbăm! îi spunea Yitzhak și hoinăreau amândoi pe străzile aglomerate ale Tel Avivului. Vezi standul de ziare de acolo? șoptea instructorul. Acum du-te acolo, prefă-te că te uiți la ziare și descoperă cine te urmărește.

Când se întorceau la centru, Yitzhak asculta raportul lui Elie, apoi arunca pe masă un teanc de poze.

— L-ai observat bine pe acesta. Într-adevăr, te-a urmărit. Dar ce zici de tipul de lângă copac? Și el a fost umbra ta.

Într-o dimineață, Zalman l-a prezentat pe Elie unui alt instructor, Yehuda, care l-a învățat cum să folosească un transmițător mic și sofisticat. Apoi l-a trimis să facă niște examene medicale și teste psihologice. După ce a trecut de teste, Zalman l-a prezentat unei tinere femei, Marcelle Cousin.

— Elie, a sosit timpul să susții testul decisiv, i-a spus el. Marcelle îți va da un pașaport francez pe numele unui evreu egiptean care a emigrat în Africa și acum trebuie să vină în Israel ca turist. Cu acest pașaport te vei duce la Ierusalim și vei sta acolo zece zile. Marcelle îți va da toate detaliile despre povestea ta de viață – trecutul tău în Egipt, familia ta, ce ai lucrat în Africa. La Ierusalim vei vorbi doar franceza și araba. Va trebui să te întâlnești cu oameni, să-ți faci prieteni și să stabilești contacte noi fără să-ți deconspiri identitatea. Trebuie, de asemenea, să te asiguri că nu ești urmărit.

Elie a petrecut zece zile la Ierusalim. La întoarcere a primit câteva zile de concediu. Nadia tocmai născuse o fetiță, Sophie. După Rosh Hashana – Anul Nou evreiesc –, Zalman l-a prezentat altor doi bărbați, care nu și-au spus numele.

— Ai trecut testul de la Ierusalim, Elie, i-a spus unul dintre ei

zâmbind. E timpul să treci la lucruri mai serioase.

Într-o încăpere goală din clădirea Amanului, Elie s-a întâlnit cu un șeic musulman, care l-a învățat răbdător Coranul și rugăciunile musulmane. Elie încerca să se concentreze, dar făcea mereu greșeli.

— Nu te necăji, i-a spus instructorul. Dacă cineva începe să-ți pună întrebări, spune-i că nu ești un musulman evlavios și că ai doar vagi amintiri religioase din zilele de școală.

Lui Elie i s-au dat apoi câteva informații despre viitoarea lui misiune: avea să fie trimis curând într-o țară străină neutră și, după un antrenament suplimentar, avea să se mute într-o capitală arabă.

— În care? a întrebat el.

— Ți se va spune la timpul potrivit.

Zalman a continuat:

— Te vei da drept arab, vei stabili contacte locale și vei înființa o rețea israeliană de spionaj.

Elie a acceptat fără să ezite. Se simțea capabil să-și îndeplinească misiunea.

— O să primești acte de sirian sau irakian, i-au spus instructorii lui.

— De ce? Nu știu absolut nimic despre Irak. Dați-mi acte egiptene!

— Imposibil, a spus Zalman. Egiptenii și-au adus la zi înregistrările despre populația lor și despre toate pașapoartele eliberate. Este prea periculos. Irakul și Siria n-au asemenea înregistrări. Ei nu pot să-ți dea de urmă.

După două zile, Zalman și colegii lui i-au dezvăluit lui Elie noua sa identitate.

— Numele tău este Kamal. Numele tatălui tău este Amin Tabet, așa că numele tău complet va fi Kamal Amin Tabet.

Ofițerul care îl avea în grijă pe Elie a pregătit o istorie detaliată – o poveste de acoperire – pentru noul lor agent.

— Ești fiul unor părinți sirieni. Numele mamei tale este Saida Ibrahim. Ai o soră. Te-ai născut la Beirut, în Liban. Când aveai trei ani, familia

ta a plecat din Liban și s-a mutat în Egipt, la Alexandria. Să nu uiți că familia ta e siriană. După un an, sora ta a murit. Tatăl tău a fost negustor de textile. În 1946, unchiul tău a emigrat în Argentina. La scurtă vreme după aceea, i-a scris tatălui tău și v-a chemat familia la el la Buenos Aires. În 1947 ați ajuns cu toții în Argentina. Tatăl tău și unchiul tău au încheiat un parteneriat cu o a treia persoană și au deschis un magazin de textile, care însă a dat faliment. Tatăl tău a murit în 1956 și, după șase luni, ți-a murit și mama. Ai rămas să locuiești cu unchiul tău și ai lucrat la o agenție de turism. Mai târziu ai intrat în afaceri și te-ai descurcat foarte bine.

Acum Elie avea nevoie de o poveste pe care s-o livreze familiei sale.

— Am primit un job la o companie care lucrează cu Ministerul Apărării și cu Ministerul de Externe, i-a spus el Nadiei când s-a întors acasă. Au nevoie de cineva care să călătorească în Europa să cumpere instrumente, echipamente și materiale pentru Ta'as (industria militară a Israelului) și să găsească piețe pentru produsele ei. Voi veni des acasă, în concedii mai lungi. Știu că separarea va fi grea – pentru amândoi –, dar tu vei primi aici tot salariul meu, și în câțiva ani vom cumpăra mobilă din Europa și ne vom aranja apartamentul.

La începutul lui februarie 1961, o mașină fără număr de înmatriculare l-a dus pe Elie la aeroportul Lod. Un tânăr care i s-a prezentat drept Gideon i-a înmânat un pașaport israelian pe numele lui real, 500 de dolari și un bilet de avion spre Zürich.

Sosind la Zürich, Elie s-a întâlnit cu un bărbat cu părul alb, care i-a luat pașaportul și i-a dat un altul emis de o țară europeană, pe un alt nume. Acest al doilea pașaport avea o viză de intrare în Chile și o viză de tranzit pentru Argentina.

— La Buenos Aires oamenii noștri îți vor prelungi viza de tranzit, i-a spus bărbatul cel cărunt, strecurându-i în mână un bilet de avion spre Santiago, cu escală la Buenos Aires. Mâine vei sosi la Buenos Aires. După o zi, la ora 11 dimineața, să fii la cafeneaua Corrientes. Oamenii noștri te vor aștepta acolo.

Elie a ajuns în capitala Argentinei și s-a cazat la un hotel. În dimineața următoare, la ora 11 fix, un bărbat mai în vârstă a venit la masa din cafeneaua Corrientes și i s-a prezentat drept Abraham. Cohen a primit instrucțiuni să se instaleze într-un apartament mobilat, deja închiriat pentru el. Avea să fie contactat de un profesor local, care urma să-l învețe limba spaniolă.

— Nu trebuie să te îngrijești de nimic altceva, i-a spus Abraham. Voi avea eu grijă de finanțele tale.

După trei luni, Elie era pregătit pentru stadiul următor. Vorbea acceptabil spaniola, cunoștea bine Buenos Airesul, se îmbrăca și se comporta la fel ca miile de imigranți arabi care trăiau în capitala Argentinei. Un alt tutore l-a instruit să vorbească araba cu accent sirian.

S-a întâlnit din nou cu Abraham la cafenea și a primit de la el un pașaport sirian pe numele de Kamal Amin Tabet.

— La sfârșitul săptămânii va trebui să-ți schimbi adresa, i-a spus Abraham. Deschide-ți un cont bancar pe noul nume. Începe să frecventezi restaurantele arabe, cinematografele în care rulează filme arabe și cluburile culturale și politice arabe. Fă-ți cât mai mulți prieteni și stabilește contacte cu liderii comunității arabe. Ești un om cu posibilități materiale, negustor și foarte bun om de afaceri. Lucrezi în import-export, dar te ocupi și de transporturi și investiții. Să contribui cu generozitate la fondurile caritabile ale comunității arabe. Mult noroc!

Într-adevăr, spionul israelian a avut foarte mult noroc. În câteva luni, Elie Cohen a pătruns în miezul comunității arabo-siriene din Buenos Aires. Farmecul lui personal, încrederea în sine, simțul practic și averea lui i-au atras pe mulți dintre cei mai importanți arabi din Argentina. A devenit curând o figură bine-cunoscută în cercurile arabe locale. Șansa i-a surâs într-o seară, în clubul musulman, unde a întâlnit un gentleman respectabil, bine îmbrăcat, cu un început de chelie și chipul împodobit de o mustață stufoasă. Străinul i s-a prezentat drept Abdel Latif Hassan, redactor-șef la revista Arab World, care apărea în Argentina. Hassan a fost profund impresionat de personalitatea serioasă a „imigrantului sirian", și cei doi au devenit prieteni apropiați.

Evenimentelor culturale de la club le-au urmat întâlniri mai intime în compania unor lideri ai comunității arabe. Elie a ajuns să figureze pe lista de invitați a ambasadei siriene și să fie chemat la petreceri și recepții elegante. La un dineu oficial de la ambasadă, Hassan l-a condus pe prietenul său Tabet spre un ofițer impozant, îmbrăcat în uniformă de general sirian.

— Permiteți-mi să vă prezint un patriot sirian autentic și devotat, i-a spus Hassan generalului. După care a adăugat, întorcându-se spre Elie: Dânsul este generalul Amin al-Hafiz, atașatul militar al ambasadei.

Elie părea să fi încheiat și ultima etapă a confirmării legendei sale. Venise momentul să-și înceapă misiunea de spionaj. În iulie 1961, în cursul unei întâlniri scurte, clandestine, Abraham i-a dat instrucțiuni precise. În ziua următoare, Elie s-a dus la biroul lui Hassan.

— M-am săturat de traiul în Argentina, a recunoscut el.

Iubea Siria mai mult decât orice și voia să se întoarcă. N-ar putea Hassan să-l ajute cu câteva scrisori de recomandare? Redactorul-șef i-a scris imediat patru scrisori: una către cumnatul său din Alexandria, două către prietenii din Beirut (unul dintre ei un bancher foarte influent) și a patra către fiul său din Damasc. Elie și-a vizitat prietenii arabi, și curând servieta lui era plină de scrisori entuziaste, scrise de lideri ai comunității din Buenos Aires.

Spre sfârșitul lui iulie 1961, Kamal Amin Tabet a plecat spre Zürich. Acolo a schimbat avionul și s-a îndreptat spre München. Pe aeroportul capitalei bavareze a fost abordat de un agent israelian pe nume Zelinger, care i-a înmânat pașaportul lui inițial israelian și un bilet de avion spre Tel Aviv. La începutul lui august, Elie s-a întors acasă.

— O să rămân câteva luni, i-a spus el Nadiei.

În lunile următoare, Elie s-a antrenat intens. Avea o acoperire perfectă și se identificase total cu noul său personaj. Vechiul lui instructor îl învăța cum să transmită mesaje radio codificate. După câteva săptămâni, Elie era în stare să recepționeze și să transmită între 12 și 16 cuvinte pe minut. Citea cu nemiluita cărți și documente despre Siria, despre armata, armele și strategia ei. După nenumărate ședințe cu specialiști, devenise expert în politica internă siriană.

În decembrie 1961, Elie a plecat din nou la Zürich. Dar destinația lui finală era Damasc, bârlogul lupului.

Tensiunea la granița siriano-israeliană se accentuase pe măsură ce regimul sirian pierdea puterea. Din 1948, o lungă serie de lovituri de stat militare zguduise țara. Rareori se întâmpla ca un dictator sirian să moară de moarte naturală – mai toți sfârșeau în streang, în fața unui pluton de execuție sau de mâna vreunui asasin. Instabilă, țara era într-un haos permanent. Foarte des, vrând cu disperare să distragă atenția publică de la problemele interne, liderii sirieni provocau în mod deliberat incidente la graniță. Execuțiile publice erau o privelițe obișnuită în piețele din Damasc. Unul după altul, călăii trimiteau la moarte oameni etichetați drept conspiratori, spioni, dușmani ai

statului și suporteri ai regimului anterior. Nu cu mult timp înainte de venirea lui Elie, pe 28 septembrie 1961, avusese loc o altă lovitură de stat. Ea pusese capăt uniunii siriano-egiptene, numită pompos Republica Arabă Unită, care avusese doar o existență scurtă.

Înainte de a-și prelua misiunea, Elie s-a întâlnit din nou cu atotprezentul Zalman, care i-a dat instrucțiuni detaliate:

— Vei primi radiotransmițătorul de la Zelinger, omul nostru de la München. După ce ajungi la Damasc, vei fi contactat de un angajat al corporației de radiodifuziune siriene. Și el este, ca și tine, „imigrant" și nu se află de multă vreme în Siria. Nu-ți cunoaște adevărata identitate. Să nu încerci să-l găsești! Va găsi el momentul cel mai potrivit de a intra în contact cu tine.

La München, Zelinger i-a înmânat lui Elie un impresionant colet cu echipamentul de spion: coli de hârtie pe care cheia cifrului de transmisiune era scrisă cu cerneală invizibilă, cărți ce serveau drept cifru de transmisiune, o mașină de scris specială, un radiotranzistor în care era încastrat un transmițător, un aparat de ras electric al cărui cordon servea drept antenă pentru transmițător, bețigașe de dinamită ascunse în săpun Yardley și în trabuce, câteva pastile cu cianură pentru sinucidere în caz de nevoie…

Elie se întreba cum va putea să introducă tot acest echipament în Siria, unde controalele vamale erau foarte amănunțite și severe.

Zelinger avea răspunsul:

— O să-ți iei bilet pe vasul Astoria, care pleacă de la Genova la Beirut la începutul lui ianuarie. La bord te va contacta cineva care te va ajuta să treci de controlul de la granița Siriei.

Elie s-a îmbarcat pe Astoria. Într-o dimineață, în timp ce stătea pe punte aproape de un grup de pasageri egipteni, un bărbat s-a apropiat de el și i-a șoptit:

— Urmează-mă!

Elie s-a ridicat și s-a îndepărtat de grup. Bărbatul i-a vorbit din nou:

— Numele meu este Majeed Sheikh El-Ard. Am o mașină.

Aceasta însemna că îl va duce pe Elie cu mașina la Damasc.

El-Ard, un bărbat scund, cu o figură de șoarece, era un antreprenor

internațional și un bine-cunoscut – și dubios – om de afaceri din Damasc. Era căsătorit cu o evreică egipteană, dar, cu toate acestea, hotărâse să-și petreacă anii celui de-al Doilea Război Mondial în Germania nazistă. Caracterul lui schimbător și avar îl făcuse să pară un partener dezagreabil, ceea ce atrăsese atenția serviciilor secrete israeliene. Acestea îl transformaseră curând în agentul lor, chiar dacă el nu-și dădea seama de asta. El credea că lucrează pentru extremiștii sirieni de dreapta, care operau sub acoperire. A crezut sincer în povestea lui Kamal Amin Tabet, iar în anii următori avea să-i fie de mare ajutor spionului israelian.

Prima sarcină a lui El-Ard pe lângă Tabet a fost să se asigure că bagajul acestuia va trece în siguranță de controalele siriene.

10 ianuarie 1962. Venind de la Beirut, mașina lui El-Ard este oprită la granița siriană. În portbagaj se află bagajul lui Elie Cohen, doldora de echipamente de transmisiuni și alte materiale incriminatorii. Elie stă pe locul din dreapta, alături de Sheikh El-Ard.

— Ne vom întâlni cu prietenul meu Abu Khaldun, îi spune acesta când se apropie de graniță. Trece printr-o situație financiară dificilă. 500 de dolari îi vor ridica în mod sigur moralul.

Și astfel, 500 de dolari au fost transferați rapid din portofelul agentului israelian în buzunarul lui Abu Khaldun, inspectorul vamal sirian. Bariera a fost ridicată și mașina a pornit prin deșert. Elie Cohen era în Siria.

În veșnic treazul Damasc, înțesat de moschei aglomerate și de piețe în aer liber pline de culoare, nu era greu să te topești în mulțime. Dar Elie își dorea exact contrariul. Voia să fie remarcat, și încă rapid. Și-a închiriat o vilă luxoasă în elegantul cartier Abu Ramen, aproape de cartierul general al armatei siriene. Din balconul reședinței sale putea supraveghea intrarea în casa de oaspeți oficială a guvernului sirian. Vila era situată între ambasade străine, locuințele unor bogați oameni de afaceri și reședințele oficiale ale unor conducători ai națiunii. Elie și-a ascuns imediat echipamentul secret în diferite locuri dosnice de prin casă. Ca să evite riscul de a se trezi cu informatori sau trădători la domiciliu, a hotărât să nu angajeze servitori și să locuiască singur.

A avut din nou noroc. Sosise la Damasc la momentul potrivit. Colapsul Republicii Arabe Unite fusese luat de președintele egiptean Nasser ca un afront personal și o umilire a Egiptului. Liderii sirieni, atât politicieni, cât și militari, erau obsedați de posibilitatea unei lovituri de stat susținute de Egipt, așa că spionajul israelian nu era pe agenda

lor de priorități. Pe de altă parte, aveau nevoie disperată de noi aliați, suporteri și de surse de finanțare, atât în Siria, cât și printre imigranții sirieni de peste ocean. Kamal Amin Tabet, loialul milionar naționalist, înarmat cu excelente scrisori de recomandare, era omul potrivit la timpul potrivit.

Cohen a stabilit contacte rapid și eficient. Scrisorile de recomandare i-au pavat drumul spre înalta societate, spre lumea bancherilor și a marilor comercianți care inspiraseră lovitura de stat din 28 septembrie. Noii lui prieteni l-au prezentat pe Elie unor oficiali guvernamentali importanți, unor ofițeri superiori din armată și câtorva dintre liderii partidului de la guvernare. Doi oameni de afaceri bogați îl curtau pe tânărul și frumosul milionar în speranța că se va căsători cu vreuna din fiicele lor. Făcând paradă de generozitate, Tabet a contribuit cu o substanțială sumă la construirea unei cantine publice pentru săracii Damascului. Popularitatea lui i-a asigurat intrarea în cercurile guvernamentale. Cu toate acestea, Elie se abținea să se identifice cu noii conducători ai Siriei, pentru că simțea intuitiv că și regimul acesta era doar temporar. Siria avea să mai resimtă o vreme undele de șoc ale separării de Egipt.

La o lună de la sosirea lui la Damasc, Elie a fost vizitat de George Salem Seif, gazda unei emisiuni de la Radio Damascus, care se ocupa de problemele sirienilor de peste hotare. Era omul pe care Zalman îl menționase la ultimul instructaj. Seif se „întorsese" în Siria cu puțin înaintea lui Tabet. Datorită funcției sale, putea să-i furnizeze lui Elie informații din interior despre situația politică și militară a țării. I-a arătat de asemenea directivele secrete ale Ministerului Propagandei care stipulau ce putea difuza și ce trebuia să ascundă audienței. La petrecerile de la locuința lui Seif, Elie a întâlnit înalte oficialități și politicieni cunoscuți.

Ca și El-Ard, Seif nu cunoștea identitatea reală a lui Elie Cohen. Și el credea că Tabet era un naționalist fanatic, care-și avea propria agendă politică.

Elie Cohen a înțeles că devenise cel mai singur spion din lume – fără nici un prieten și nici un confident. Nu știa dacă există vreo rețea israeliană de spionaj care să opereze la Damasc. Avea nevoie de nervi de oțel pentru a rezista stresului teribilei sale singurătăți și a juca un rol atât de periculos 24 de ore din 24. Știa că, în timpul rarelor sale vizite acasă, nu-i putea împărtăși soției secretul lui, ba trebuia s-o inducă și pe ea în eroare.

A început să transmită zilnic mesaje în Israel, la ora 8.00 dimineața și,

câteodată, și seara. Avea o acoperire perfectă. Transmițătorul era instalat în vila sa, foarte aproape de statul-major al armatei, sursa a nesfârșite transmisiuni cu caracter militar. Nimeni nu putea face diferența între transmisiunile lui Elie și miriadele de mesaje emise de centrul de comunicații al armatei.

La șase luni după sosirea în Siria, Kamal Amin Tabet devenise o figură bine-cunoscută în înalta societate a Damascului. Apoi a hotărât să plece peste hotare „cu afaceri". Prima dată a fost în Argentina, unde s-a întâlnit cu unii dintre prietenii lui arabi. Apoi s-a întors spre Europa, a schimbat avioane și identități și, într-o noapte fierbinte de vară, a aterizat în aeroportul Lod. Încărcat cu daruri, „comis-voiajorul" a ajuns în modestul său apartament din Bat Yam, unde îl așteptau Nadia și Sophie.

La sfârșitul toamnei, Elie Cohen a luat din nou avionul spre Europa. După câteva zile, Kamal Amin Tabet revenea la Damasc. În timpul cât stătuse în Israel, superiorii lui din Aman îl echipaseră cu o cameră miniaturală, așa încât acum putea fotografia locuri și documente. Microfilmele le ascundea în cutii scumpe cu piese pentru jocul de table. Cutiile erau confecționate din lemn lăcuit și decorate cu un mozaic din sidef și fildeș. Mozaicul putea fi scos din lemnul lăcuit și, după ce microfilmul era plasat în adâncitura de dedesubt, se putea pune la loc. Tabet trimitea seturile de jocuri de table „prietenilor din Argentina", care le trimiteau în Israel cu valiza diplomatică.

Printre primele documente trimise de Elie s-au aflat rapoarte despre creșterea tensiunilor din armată și despre puterea tot mai mare a Partidului Socialist Ba'ath. Elie a sesizat o schimbare profundă a stării de spirit în Siria și s-a lăsat ghidat de intuiție. A stabilit contacte strânse cu lideri ai Ba'ath și a donat partidului mari sume de bani.

Făcuse exact ce trebuia. Pe 3 martie 1963, Damascul a fost zguduit de o nouă lovitură. Armata a înlăturat guvernul de până atunci, și partidul Ba'ath a preluat puterea în Siria. Generalul Hafiz, prietenul lui Elie de la Buenos Aires, a fost numit ministru al Apărării în cabinetul Salah Al-Bitar. În iulie a avut loc o nouă lovitură de stat, de data aceasta în interiorul regimului. Hafiz a devenit președintele Consiliului Revoluționar și șeful statului. Cei mai buni prieteni ai lui Tabet au fost numiți în funcții-cheie în cabinet și în ierarhia militară. Spionul israelian era acum membru al cercului intern al puterii.

O fastuoasă petrecere la Damasc. Una după alta, mașinile luxoase ale miniștrilor și generalilor sosesc la vila impunătoare. Un lung șir de

oaspeți în ținută de seară și în uniforme splendide se îndreaptă spre casa în care gazda îșI întâmpină cu căldură invitații. Lista musafirilor arată ca un pomelnic al celor mai puternici oameni din stat: miniștri, inclusiv al Apărării și al Reformei Agrare, un mare număr de generali și colonei, lideri ai partidului Ba'ath, oameni de afaceri și magnați. Mulți dintre ei se strâng în jurul colonelului Salim Hatum, ofițerul care și-a condus tancurile în Damasc în noaptea loviturii de stat și care, în fapt, i-a oferit generalului Hafiz președinția. Președintele Hafiz în persoană sosește mai târziu și strânge îndelung mâna gazdei – prietenul său Kamal Amin Tabet. Este însoțit de doamna Hafiz, strălucitoare în haina de nurcă oferită ei de Tabet din partea emigranților sirieni, admiratori ai președintelui și soției sale. Nu e singura care a primit cadouri scumpe. Mai multe femei poartă bijuterii dăruite de Tabet și diverși ofițeri superiori din armată conduc mașini primite în dar. O serie întreagă de politicieni de top și-au umplut conturile cu banii lui Tabet.

În living, un grup de oficiali și ofițeri din armată, întorși de la granița cu Israelul, discută situația militară. Li se alătură mai mulți antreprenori și ingineri care lucrează la ambițiosul proiect de deviere a afluenților râului Iordan. În holul spațios s-au adunat directorii de la Radio Damascus, sponsorizat de guvern, și directori din Ministerul Propagandei. Tabet este acum de-al lor – guvernul i-a cerut să preia conducerea unor emisiuni radio pentru comunitățile de emigranți de peste ocean. Are și un show radiofonic în care analizează teme politice și economice.

La fel ca multe altele, petrecerea îl costă o avere pe Tabet, dar el nici măcar nu clipește. A ajuns la apogeul succesului și pare că nu există ușă care să nu i se deschidă. Are prieteni buni în statul-major al armatei și participă cu regularitate la întâlnirile unde se elaborează politica partidului Ba'ath.

Elie a continuat să transmită Israelului rapoarte cu caracter militar, nume și funcții ale ofițerilor superiori, ordine militare strict secrete și alte materiale. A fotografiat și livrat Amanului hărți militare, majoritatea scheme detaliate ale fortificațiilor de-a lungul graniței cu Israelul. A furnizat rapoarte despre arme noi introduse în armata siriană, a descris capacitatea Siriei de a absorbi arme noi. Câteva luni mai târziu, un general sirian recunoștea cu amărăciune:

— Nu exista nici un secret al armatei care să nu-i fie cunoscut lui Elie Cohen…

Elie transmitea în fiecare dimineață mesaje către Israel și nu se temea să fie interceptat, căci se afla sub umbrela protectoare a transmisiunilor armatei siriene de la cartierul general din apropiere. Dar s-a întâmplat o dată ca un prieten, locotenentul Zahir al-Din, să-i facă o vizită-surpriză. Elie a reușit să ascundă transmițătorul, dar o coală de hârtie cu codul secret, sub forma unor careuri cu litere, i-a rămas pe masă.

— Ce e asta? a vrut să știe Zaher.

— A, cuvinte încrucișate, a spus Elie.

În afară de transmisiuni și de cutiile cu jocuri de table pentru „prietenii argentinieni", Elie folosea și un al treilea mod de comunicare cu Israelul: Radio Damasc. Elaborase împreună cu superiorii lui de la Tel Aviv un cod de cuvinte și fraze pe care le insera în emisiunile sale radio și care erau decodate imediat de Aman.

A făcut apoi un alt pas în eforturile lui de a obține informații strict secrete. În cercurile guvernamentale din Damasc au început să circule zvonuri cum că Tabet organiza în vila sa partide de sex ilegale. Doar prietenii cei mai apropiați erau invitați la aceste orgii, unde invitații erau înconjurați de un mare număr de femei frumoase. Unele dintre ele erau femei de stradă; altele, fete din familii bune. Oaspeții lui Tabet savurau partide de sex nebun, dar gazda lor era singurul care nu-și pierdea firea.

Tabet furniza de asemenea secretare sexy – și generoase – prietenilor lui cu funcții înalte. Unul dintre ei era colonelul Salim Hatum, a cărui amantă îi transmitea lui Tabet fiecare cuvânt pe care-l auzea de la colonel.

Tabet afișa o fervoare patriotică extremă ori de câte ori vorbea despre Israel, pe care îl definea drept „cel mai abject dușman al naționalismului arab". I-a îndemnat pe liderii Siriei să-și intensifice propaganda anti-israeliană și să deschidă un „al doilea front" împotriva Israelului, alături de Egipt. Ba chiar și-a acuzat prietenii că nu fac suficient împotriva agresorului israelian. Procedând astfel, și-a atins ținta. Prietenii lui din armată s-au hotărât să-i demonstreze că nu avea dreptate și că erau gata să se lupte cu dușmanul. De trei ori l-au luat cu ei să inspecteze pozițiile siriene de-a lungul granței cu Israelul. I-au permis să vadă fortificațiile și buncărele, i-au arătat armele concentrate în zonă și i-au descris planurile defensive și ofensive. Locotenentul Zahir al-Din l-a dus în tabăra militară al-Hamah, unde erau depozitate mari cantități de arme noi. În cea de a

patra vizită la granița israeliană, Tabet a fost singurul civil într-un grup de ofițeri superiori sirieni și egipteni. Grupul era condus de cel mai respectat lider militar arab, generalul egiptean Ali Amer, șeful Comandamentului Arab Unit, care comanda – cel puțin pe hârtie – forțele combinate ale Egiptului, Siriei și Irakului.

Imediat după vizita lui Amer, liderii Ba'ath l-au însărcinat pe Tabet cu o misiune vitală: a fost trimis în misiune de reconciliere cu bătrânul lider al Ba'ath, Salah Al-Bitar, care fusese înlăturat de la putere de generalul Hafiz și de atunci se afla „la tratament" în Ierihon. Tabet a plecat spre Iordan și a petrecut câteva zile cu fostul prim-ministru. Întors la Damasc, l-a însoțit la aeroport pe președintele Hafiz, care, bolnav fiind, pleca la un tratament medical la Paris. Când Hafiz s-a întors după câteva săptămâni, Tabet a fost din nou printre cei care l-au întâmpinat pe pista de aterizare. Își îndeplinise cu succes misiunea.

În 1963, în Israel s-a petrecut o schimbare importantă. Noul ramsad, Meir Amit, care-l înlocuise pe Micul Isser, a fost vreme de câteva luni responsabil atât de Aman, cât și de Mossad. Amit a hotărât să desființeze Unitatea 131 și să-i transfere toți oamenii și operațiunile către Mossad. Elie Cohen a aflat într-o dimineață că angajatorul său se schimbase și că acum era agent al Mossadului.

În același an, Nadia a mai născut o fetiță, Iris. Iar în noiembrie 1964, în timpul celei de a doua vizite în Israel din același an, Elie și-a văzut împlinit visul secret: Nadia a născut al treilea copil, un fiu! I-au pus numele Shaul.

— În timpul acestei vizite am observat că Elie se schimbase, au spus ulterior membrii familiei sale. Era retras, nervos și aspru. Și-a pierdut cumpătul de câteva ori. Nu voia să iasă, nu voia să se vadă cu prietenii. „Curând o să renunț la slujba asta", ne-a spus el. „Anul viitor mă întorc în Israel. Nu vreau să-mi mai părăsesc familia."

Spre sfârșitul lui noiembrie, Elie și-a sărutat de rămas-bun soția și cei trei copii și a plecat din nou. Nadia nu știa că-și luau adio pentru ultima oară.

13 noiembrie 1964 cădea într-o miercuri. Pozițiile siriene de-a lungul graniței israeliene, aproape de Tel-Dan, au deschis focul asupra tractoarelor israeliene care lucrau în zona demilitarizată. Reacția israeliană a fost formidabilă. Tancurile și tunurile au ripostat cu foc intens și, după câteva minute, avioane Mirage și Vautour au intrat în luptă. Forțele aeriene au bombardat pozițiile siriene, apoi au coborât

spre locul în care erau deviate apele Iordanului și au aruncat în aer canalele săpate de sirieni, distrugând sistematic echipamente mecanice grele, buldozere, tractoare și cuve de excavatoare. Forțele aeriene siriene n-au intervenit, deoarece încă nu ajunseseră să piloteze bine avioanele de luptă sovietice MIG, recent achiziționate.

Presa din întreaga lume a legitimat aproape unanim răspunsul dat de israelieni agresiunii siriene. După luni de zile, anumiți ofițeri sirieni aveau să spună că unul dintre arhitecții atacului israelian fusese Elie Cohen, care în timpul luptei se afla în Israel. Mulțumită lui Cohen, israelienii erau perfect conștienți de starea precară a forțelor aeriene siriene și de incapacitatea lor de a intra în luptă la vremea respectivă. Israelienii cunoșteau, de asemenea, în detaliu fortificațiile siriene și lucrările de deviere a apelor și știau exact ce tipuri și ce cantități de arme fuseseră amplasate în fiecare bază și buncăr.

Dar Elie Cohen știa mai mult de atât. El reușise să se apropie de un antreprenor saudit, care semnase contractul de proiectare și săpare a primelor canale siriene. Grație acestei prietenii, israelienii aflaseră cu multe luni înainte unde se vor face excavații, cât de adânci și de largi vor fi canalele, ce echipament va fi folosit, ca și alte detalii tehnice. Antreprenorul îi divulgase, de asemenea, prietenului său Tabet capacitatea canalelor de a rezista la bombardamente din aer și amploarea măsurilor de securitate folosite. Numele bunului prieten al lui Cohen era Bin Laden, tatăl micului Osama. Pe baza informațiilor amănunțite strânse de spionul din Damasc, Israelul a atacat proiectul de câteva ori, până ce țările arabe au decis să-l abandoneze complet în 1965.

La mijlocul lui ianuarie 1965, la câteva săptămâni după ce Elie părăsise Israelul, în cutia poștală a Nadiei Cohen a aterizat o frumoasă ilustrată.

„Draga mea Nadia”, scria Elie în franceză. „Doar câteva urări cu ocazia Anului Nou, care sper să aducă fericire întregii familii. Nenumărate sărutări iubiților mei Fifi (Sophie), Iris și Shaaikeh (Shaul) și ție din tot sufletul meu! Elie.”

Dar, în momentul când Nadia a primit ilustrata, Elie zăcea, bătut și torturat, pe podeaua dură de piatră a închisorii din Damasc.

Deja de câteva luni, Mukhabarat – serviciul secret sirian – era în alertă maximă. Alarma fusese dată de Tayara, șeful Departamentului Palestinian al Mukhabaratului. Tayara observase că, din vara lui 1964,

aproape orice decizie luată de guvernul sirian seara – sau chiar în timpul nopții – era difuzată în ziua următoare în programele de limbă arabă ale Kol Israel – radiodifuziunea israeliană sponsorizată de guvern. În plus, Israelul făcuse publice unele hotărâri siriene strict secrete, care fuseseră luate în spatele ușilor închise. Tayara fusese de asemenea uluit de precizia bombardamentelor israeliene în timpul incidentului din 13 noiembrie. Concluzia lui logică fusese că israelienii aveau cunoștințe exacte despre amplasarea armatei siriene pe liniile de front și știau precis unde să lovească și cum. Tayara devenise sigur că Israelul avea un spion în cercurile cele mai înalte ale guvernului sirian. Informațiile furnizate de acesta erau transmise de Kol Israel în decurs de câteva ore, ceea ce însemna că el își transmitea rapoartele prin radio. Dar unde era transmițătorul?

În toamna lui 1964, Tayara și colegii lui au făcut mari eforturi pentru a localiza transmițătorul secret cu echipamente de proveniență sovietică, dar fără succes.

Dar apoi, în ianuarie 1965, norocul le-a surâs.

Un vas sovietic a descărcat în portul Latakia câteva containere uriașe pline cu echipamente noi de comunicații, care trebuiau să înlocuiască instrumentele depășite ale armatei siriene. Punerea în funcțiune a aparaturii avansate a avut loc pe 7 ianuarie 1965, și pentru instalarea și verificarea noilor instalații toate comunicațiile armatei au fost suspendate timp de 24 de ore.

În timp ce peste toate bazele armatei din întreaga țară se lăsase liniștea, un ofițer de serviciu la un receptor al armatei a interceptat o transmisiune slabă, răzleață. Emițătorul spionului. Ofițerul s-a repezit la telefon.

Echipele Mukhabarat, echipate cu locatori sovietici, s-au mobilizat imediat pentru a găsi sursa transmisiunii. Din păcate, transmisiunea s-a oprit înainte ca ei să-i detecteze originea. Dar calculele febrile ale tehnicianului sugerau un loc anume: locuința lui Kamal Amin Tabet.

— Este o greșeală, a decis un ofițer superior al Mukhabarat. Era inimaginabil ca Tabet, pe care liderii Ba'ath voiau să-l numească ministru în noul cabinet, să fi fost spion. Tabet era mai presus de orice suspiciune.

Dar seara, transmisiunea s-a repetat. Mukhabarat și-a trimis din nou detectorii, și rezultatul a fost același.

La ora 8.00 dimineața, într-o însorită zi de ianuarie, patru ofițeri

Mukhabarat au dat buzna în splendida casă din cartierul Abu Ramen. Au distrus ușa de la intrare, smulgând-o din balamale, și apoi s-au repezit spre dormitor, cu armele în mână. Spionul era acolo, dar nu dormea. A fost prins asupra faptului, în mijlocul unei transmisiuni. A sărit în picioare și a rămas nemișcat în fața ofițerilor; nu a încercat să fugă și nu a opus rezistență. Era singura dată când sorții îi stătuseră împotrivă.

— Kamal Amin Tabet, a tunat ofițerul comandant, ești arestat!

Știrea s-a răspândit în Damasc cu iuțeala fulgerului. Fabulație, absurd, imposibil, minciună! Surpriza și stupoarea liderilor Siriei când au aflat știrea nu cunoșteau margini. Cum – unul dintre liderii partidului aflat la putere, prieten al președintelui, milionar și gazda tuturor petrecerilor să fie spion?!

Dar dovezile erau irefutabile. Transmițătorul pe care Tabet îl ascundea în spatele jaluzelelor, micul acumulator ascuns în marele candelabru din living, microfilmele, țigările umplute cu explozibil, paginile cu coduri… Omul era, într-adevăr, un trădător.

Cuprinși de panică, conducătorii regimului au ordonat investigații temeinice. Ce știa Tabet cu precizie? Putea să-i incrimineze? Președintele Hafiz în persoană a venit în celula lui să-l interogheze.

— În timpul interogatoriului, a declarat ulterior Hafiz, când l-am privit pe Tabet în ochi, am avut brusc o teribilă suspiciune. Am simțit că bărbatul din fața mea nu era câtuși de puțin arab. I-am pus, foarte prudent, câteva întrebări despre religia musulmană, despre Coran. I-am cerut să recite sura Al-Fatiha – primul capitol din Coran. Tabet abia putea să citeze câteva versete. A încercat să se apere spunând că plecase din Siria la o vârstă foarte fragedă și că memoria îl trăda. Dar în momentul acela am știut: era evreu.

Torționarii Damascului au făcut restul. În timp ce Tabet încă zăcea în celula lui întunecoasă, inconștient, cu fața și corpul acoperite de răni sângerând, cu unghiile smulse, confesiunea lui a fost transmisă rapid generalului Hafiz. Bărbatul acesta nu era Tabet. Era Elie Cohen, un evreu din Israel.

Pe 24 ianuarie 1965, oficialitățile Damascului au anunțat „arestarea unui important spion israelian”. Un ofițer superior, livid de furie, a urlat la conferința de presă:

— Israelul este diavolul, iar Cohen este agentul diavolului!

Panica s-a răspândit în tot Damascul. Cohen fusese un lup singuratic sau șeful unei grupări de spioni? Au fost arestate, una după alta, 69 de persoane; 27 dintre acestea erau femei. Printre suspecți se numărau Majeed Sheikh El-Ard, George Salem Seif, locotenentul Zahir al-Din, oficiali importanți din Ministerul Propagandei, prostituate și alte femei, a căror identitate nu a fost dezvăluită. Au fost chestionate alte 400 de persoane care avuseseră legături cu Tabet. Investigația a scos la iveală o seamă de probleme grave. Mulți dintre liderii politici, militari și de afaceri ai Siriei se numărau printre cei mai apropiați prieteni ai lui Cohen. Anchetatorii nu-i puteau atinge. Numele lor nu puteau fi menționate, deoarece orice aluzie publică la ei ar fi putut crea impresia că erau complici la spionajul lui Tabet. Sirienii au înțeles și că Tabet făcuse toate eforturile pentru a preîntâmpina dezvăluirea oricărui contact între diferiții lui informatori. De aceea era foarte dificil de stabilit anvergura reală a cercului de spioni.

În Israel, cenzura militară a blocat orice mențiune despre arestarea lui Cohen. Israelienii încă sperau să-l salveze și erau hotărâți să împiedice presa locală să primească știri despre el. Dar erau câțiva oameni care aveau dreptul să știe. Într-o seară, un străin i-a vizitat pe frații lui Elie.

— Fratele dumneavoastră a fost arestat la Damasc și acuzat de spionaj în favoarea Israelului, le-a spus el.

Ascultătorii lui au rămas consternați. Unul dintre ei, Maurice, s-a dus în grabă acasă la mama lor, în Bat Yam.

— Mamă, trebuie să fii tare, i-a spus el. Elie a fost arestat în Siria.

Bătrâna a rămas fără grai. În cele din urmă, a reușit să se adune.

— În Siria? Cum? A trecut granița din greșeală?

Când Maurice i-a explicat ce făcea Elie la Damasc, biata femeie s-a prăbușit.

Nadia stătea în mijlocul celor trei copii ai ei, uluită. Deși suspectase tot timpul că soțul ei nu-i dezvăluia totul, nu-și imaginase niciodată care era adevăratul lui gen de muncă. Colegii lui Elie au încercat s-o liniștească.

— Vei pleca la Paris imediat, i-a spus unul dintre ei. Vom angaja cel mai bun avocat. Vom face tot posibilul să-l salvăm.

Meir Amit s-a ocupat personal de încercările de a-l elibera pe Cohen.

Pe 31 ianuarie, unul dintre cei mai mari avocați ai Franței, Jacques Mercier, a sosit la Damasc. Oficial, fusese angajat de familia lui Cohen; de fapt, statul Israel era cel care îi acoperea cheltuielile și onorariul. A venit în Siria într-o misiune imposibilă. „Am înțeles din prima zi la Damasc", a spus el ulterior, „că soarta lui Elie Cohen era pecetluită. Avea să fie spânzurat. Tot ce mai puteam face era să câștig timp și să încerc să închei un târg care să-i salveze viața."

Pentru început, Mercier a încercat să preîntâmpine un proces. S-a întâlnit cu lideri ai regimului și a cerut să i se permită să-l vadă pe Cohen, pe care voia să-l pună să semneze că e de acord ca el, Mercier, să-l reprezinte în instanță.

Cererea i-a fost categoric respinsă.

Dar, foarte curând, Mercier a descoperit că avea o serie de aliați în unele cercuri guvernamentale, care tratau cu respect opinia publică mondială. Ei voiau un proces care să apere drepturile acuzatului. Aceștia erau susținuți – dintr-un cu totul alt motiv – de „păsările de pradă" din armată, dușmani declarați ai lui Hafiz, care doreau să dea în vileag în plin proces strânsele legături ale președintelui cu Tabet. În opinia lor, un asemenea gest ar fi făcut cunoscută publicului corupția regimului și i-ar fi subminat poziția.

Dar acestei abordări i se opunea cu dârzenie un alt grup – toți cei care întreținuseră legături strânse cu Tabet. Ei știau că un proces public îi putea trimite la spânzurătoare. Această facțiune avea un singur țel: să preîntâmpine cu orice preț un proces public și să-l elimine cât mai curând posibil pe Cohen.

Până la urmă, procesul a avut loc în fața unui tribunal militar special, în spatele ușilor închise, într-o încăpere goală. Televiziunea de stat a difuzat doar câteva secvențe, selectate conform regulilor. Nu au existat nici procurori, nici avocați ai apărării. Când Elie Cohen a cerut curții un apărător, judecătorul care prezida ședința a explodat:

— Nu ai nevoie de apărător! Toată presa coruptă e de partea ta și toți dușmanii revoluției sunt apărătorii tăi!

Judecătorul și-a asumat apoi și funcțiile de interogator și procuror. Dar partea cea mai rea a fost că omul acesta era generalul de brigadă Salah Dali, fost prieten bun al lui Tabet. Un alt prieten apropiat, chiar intim, al lui Tabet, colonelul Salim Hatum, se afla printre jurați. Pentru a dezminți orice zvonuri referitoare la legăturile acestuia cu Cohen, Dali l-a întrebat pe învinuit:

— Îl cunoști pe Salim Hatum? Iar acuzatul, ca un actor care respectă un scenariu stabilit în detaliu, s-a întors spre sala de ședință goală, apoi l-a privit în ochi pe Hatum și a răspuns:

— Nu, nu-l văd aici.

Această secvență a apărut la televizor.

— Tot Damascul a râs la acest episod, a spus Mercier. De fapt, nu a fost un proces. A fost o tragicomedie, un circ.

Camerele de televiziune i-au arătat pe cei acuzați în același timp cu Elie Cohen: El-Ard, al-Din, Seif, câteva prostituate… Dar cine erau celelalte femei? Soțiile ofițerilor superiori? „Secretarele”? Prietene ale lui Tabet și ale liderilor Ba’ath? Și care erau secretele pe care Cohen le comunicase agenților israelieni? Fusese acuzat de spionaj, dar, pe parcursul întregului proces, nu s-a spus o vorbă despre ceea ce făcuse și despre conținutul transmisiunilor sale. Singurul lucru pe care camerele nu l-au putut ascunde a fost tremurul nervos al unui mușchi din obrazul stâng al lui Cohen și felul cum clătina violent din cap – rezultatul torturii cu electrozi atașați la tâmple și pe corp.

Israelul a urmărit procesul în tăcere. În fiecare seară, familia lui Elie se întâlnea în fața televizorului pe care li-l împrumutase Mossadul. Copiii, Nadia, frații plângeau încet la vederea feței lui Elie pe ecran. La un moment dat, mama lui a sărutat impulsiv ecranul și a apăsat pe chipul fiului ei mica stea a lui David pe care o purta atârnată pe un lanț. Sophie a spus:

— Este tăticul meu! E un erou!

Nadia plângea în tăcere.

La Damasc, Mercier s-a trezit în toiul nopții, scăldat într-o sudoare rece și bântuit de coșmaruri oribile. Inutilitatea lui îl deprima profund. La 31 martie, tribunalul militar și-a dat verdictul: Elie Cohen, Majeed Sheikh El-Ard și locotenentul Zahir al-Din au fost condangați la moarte.

Mercier a demarat un nou efort. În aprilie și mai 1965, el a fost de trei ori la Damasc, aducând oferte substanțiale din partea Israelului. Prima dintre ele a fost un târg: Israelul era dispus să livreze Siriei medicamente și echipamente agricole importante, în valoare de milioane de dolari, pentru viața lui Cohen. Sirienii au respins oferta. Israelul a făcut atunci o altă ofertă: să-i trimită acasă pe cei 11 spioni sirieni care fuseseră prinși și închiși în Israel. Sirienii au respins și

această ofertă, dar au dat de înțeles că o grațiere de către președinte era încă posibilă.

Pe 1 mai, sentința lui El-Ard a fost comutată în închisoare pe viață. Pe 8 mai a fost publicată oficial sentința lui Elie Cohen. Mossadul și-a adunat toate forțele pentru un ultim efort. La Paris, Nadia Cohen a înaintat ambasadei Siriei un apel la clemență. Apeluri asemănătoare au venit de peste tot din lume, semnate de personaje de renume internațional precum papa Paul VI sau filosoful britanic Bertrand Russell; de oameni de stat ca Edgar Faure și Antoine Pinay din Franța; de regina-mamă Elisabeta și politicianul Camille Huysmans din Belgia sau de canadianul John Diefenbaker; de cardinali și miniștri italieni; de 22 de membri ai Parlamentului britanic; de Liga Drepturilor Omului; de Crucea Roșie Internațională… Dacă Elie le-ar fi auzit, și-ar fi amintit de apelurile similare care încercaseră în zadar să salveze viețile prietenilor lui de la Cairo cu 11 ani în urmă.

Pe 18 mai, în toiul nopții, Elie Cohen a fost trezit de gardieni. Îmbrăcat într-o lungă haină albă, a fost dus în piața Damascului. I s-a permis să scrie o scrisoare familiei sale și să schimbe câteva cuvinte cu rabinul din Damasc, Nissim Andabo. Apoi soldații sirieni i-au prins pe piept un poster uriaș, pe care sentința lui era scrisă cu litere arabe mari, iar televiziunea și camerele presei s-au concentrat asupra bărbatului singur care a urcat treptele spre spânzurătoare între două șiruri de soldați înarmați.

Călăul aștepta și i-a legat rapid lațul în jurul gâtului. Apoi l-a pus să urce pe un scăunel.

Elie a înfruntat mulțimea tăcut, resemnat, dar nu înfrânt. Spectatorii și-au ținut respirația. Au auzit clar zgomotul puternic când scaunul de sub picioarele lui a fost împins la o parte. Bărbați și femei au urlat încântați urmărind cum spionul israelian se zbătea în ghearele morții.

O mare mulțime de locuitori ai Damascului, treziți în mod misterios la acele ore mici, a trecut în următoarele șase ore prin fața spânzurătorii pentru a vedea trupul neînsuflețit. În Israel, vălul greu al tăcerii a fost îndepărtat instantaneu. În câteva ore, Elie a devenit erou național. Sute de mii de oameni au participat la durerea familiei. Școli, străzi și parcuri și-au luat numele după el. Soarta i-a fost descrisă în articole și cărți. Nadia nu s-a recăsătorit niciodată.

Chiar și astăzi, la 46 de ani de la moartea lui Elie Cohen, Siria refuză să-i înapoieze trupul pentru a fi înmormântat în Israel. Elie este considerat unul dintre eroii Mossadului. Dar nu puțini au fost și cei

care au arătat acuzator cu degetul spre serviciile secrete ale Israelului. Familia lui Cohen și diferiți autori afirmă că Mossadul l-a folosit pe Elie extrem de imprudent punându-l să-și transmită rapoartele zilnic, uneori chiar de două ori pe zi, ba chiar ordonându-i să transmită cu regularitate dezbaterile Parlamentului sirian, deși importanța lor era aproape nulă. O misiune fără sens, care l-a făcut pe Elie să-și asume riscuri inutile.

Elie Cohen a fost un mare spion, iar sfârșitul lui a fost sfârșitul tuturor marilor spioni.

Prea marea siguranță de sine și pretențiile exagerate ale superiorilor l-au împins spre moarte.

CAPITOLUL 10

„VREAU UN MIG-21!”

Meir Amit, succesorul lui Isser Harel, era un om special. Ferm, hotărât, câteodată aspru și cârcotaș, dar și cald, fermecător, apropiat de subordonații săi și priceput să-și facă prieteni. Moshe Dayan ne-a spus odată:

— A fost singurul prieten pe care l-am avut.

Povestea vieții lui Meir Amit simbolizează schimbarea petrecută în sistemul de conducere a Mossadului. Isser Harel se născuse în Rusia și aparținea generației de pionierat, în vreme ce Meir Amit, un sabra (născut în Israel), a fost primul dintr-un lung șir de generali israelieni veniți la șefia serviciilor secrete. Luptase în războaiele Israelului și se alăturase Mossadului după mulți ani în uniformă. Generația lui Isser era discretă, reticentă, ascunsă în umbra anonimatului, a conspirației și camuflajului. Meir Amit era un militar get-beget, cu o mulțime de prieteni și colegi care știau cu ce se ocupa. Viața în umbră nu era genul lui. Dacă Micul Isser avea de partea lui charisma și misterul, Amit și succesorii lui au avut francheța brutală și autoritatea pe care le conferă gradul și uniforma.

Născut la Tiberias, crescut la Ierusalim și, în cele din urmă, membru al kibuțului Alonim, Meir își petrecuse cea mai mare parte din viață în uniformă. Membru al Haganah de la vârsta de 16 ani, comandant de batalion la vremea când se înființaseră Forțele de Apărare ale Ierusalimului, fusese rănit în Războiul de Independență, iar apoi făcuse o strălucită carieră militară. Comandant al brigăzii de elită din Golan, șef de operațiuni în timpul campaniei din Sinai, șeful Comandamentului de Sud, apoi al celui Central, se îndrepta în mod sigur spre funcția de șef al statului-major, când o săritură ghinionistă cu parașuta îl imobilizase timp de un an într-un pat de spital. Restabilit parțial, după o lungă convalescență și după studii la Universitatea americană Columbia, fusese numit șeful Amanului. Aici l-a găsit Ben Gurion în acea dramatică după-amiază din aprilie 1963 când a avut nevoie de cineva care să-l înlocuiască pe Micul Isser.

Primii pași ai lui Meir în Mossad n-au fost ușori. Mulți dintre colegii lui Isser Harel, precum Yaacov Caroz, nu i-au putut tolera manierele

abrupte și încrederea în sine. Unii au demisionat imediat, alții și-au lăsat un răgaz. Sub conducerea lui Amit a început o schimbare de gardă. Dar tărăboiul intern împotriva noului ramsad n-a fost nimic în comparație cu ceea ce i-a făcut Micul Isser.

Spre sfârșitul primăverii lui 1963, Ben Gurion a demisionat din funcție și a fost înlocuit ca prim-ministru și ministru al Apărării de consilierul lui apropiat, Levi Eshkol. Eshkol a lansat câteva inițiative care l-au înfuriat pe predecesorul său. Una dintre ele a fost numirea Micului Isser în funcția de consilier al său pe probleme de contrainformații. După plecarea de la Mossad, Micul Isser rămăsese dezamăgit și cu un gust amar. Iar când a auzit că Meir Amit le-a făcut marocanilor o favoare neobișnuită, i-a sărit la gât.

Mossadul lui Meir Amit intrase în relații foarte strânse cu regatul Marocului.

Apropierea începuse pe timpul când Isser era încă în funcție. Primele legături cu marocanii le stabiliseră Yaacov Caroz și Rafi Eitan. În iarna lui 1963, Isser i-a spus lui Eitan în cea mai mare taină:

— Hassan II, regele Marocului, se teme că președintele Egiptului, Nasser, pune la cale un asasinat împotriva lui, din cauza politicii pro-occidentale pe care o duce. Hassan vrea ca Mossadul să se îngrijească de securitatea sa personală.

Povestea părea puțin probabilă. Un rege arab care se adresează serviciilor secrete israeliene cerând ajutor? Rafi Eitan, pragmatic din fire, și un alt agent, David Shomron, au luat imediat avionul spre Rabat, capitala Marocului, echipați cu pașapoarte false. S-au strecurat în palatul regelui printr-o intrare secretă și aici s-au întâlnit cu temutul general Oufkir, ministrul de Interne al regelui, care făcea oamenii să tremure numai la auzul numelui său. Era cunoscut pentru cruzimea sa, folosea tortura împotriva dușmanilor regelui și știa câte ceva despre dispariițiile inexplicabile ale multor oponenți ai regimului. Cu toate acestea, era cel mai valoros consilier al regelui în domeniul contrainformațiilor, iar orice înțelegere între Israel și Maroc avea nevoie de aprobarea sa. A venit la Eitan împreună cu adjunctul său, colonelul Dlimi.

Eitan și Oufkir au ajuns la o înțelegere pe loc: Mossadul și serviciile secrete marocane vor stabili legături strânse și vor avea birouri permanente în ambele țări; Mossadul îi va antrena pe membrii serviciilor secrete marocane, iar Marocul va furniza agenților

Mossadului acoperiri credibile peste tot în lume; va fi creată o instituție specială comună care să culeagă informații; iar Mossadul va antrena unitatea specială însărcinată cu securitatea regelui. Înțelegerea a fost pecetluită de o vizită la rege. Eitan s-a înclinat stângaci și i-a sărutat mâna – și Mossadul și-a câștigat primul aliat în lumea arabă.

Două săptămâni mai târziu, Oufkir se afla în Israel. Obișnuit cu palate somptuoase și hoteluri luxoase, generalul și-a petrecut lunga sa vizită în minusculul apartament de trei camere deținut de Eitan într-un modest cartier din Tel Aviv. Israelianul a reușit să-l facă pe Philip, legendarul bucătar al Mossadului, să-i gătească oaspetelui său marocan. Oufkir a plecat și a venit din nou. Relațiile dintre cele două servicii s-au îmbunătățit continuu. În 1965, Oufkir i-a cerut lui Meir Amit o favoare specială.

Principalul lider al opoziției și cel mai periculos dușman al regelui era un marocan pe nume Mehdi Ben Barka. Acuzat de complot împotriva regelui, fusese exilat, dar continua să dirijeze din ascunzătoarea sa acțiuni subversive. Întrucât fusese condangat la moarte în contumacie, știa că viața îi era în pericol și opera cu extremă prudență, iar oamenii lui Oufkir nu reușeau să-l găsească. Putea Mossadul să-i ajute?

Oamenii lui Amit i-au ajutat într-adevăr pe marocani. Sub un pretext inteligent, ei au luat legătura cu Ben Barka în Elveția și l-au convins să vină la Paris pentru o întâlnire importantă. La ușa faimosului restaurant Brasserie Lipp de pe malul stâng al Senei, exilatul a fost arestat de doi ofițeri de poliție francezi, care – după cum a reieșit mai târziu – erau pe statul de plată al lui Oufkir. Ben Barka a fost predat lui Oufkir și a dispărut, dar un martor a povestit cum nefericitul fusese înjunghiat de moarte de Oufkir. Meir Amit l-a informat personal pe prim-ministrul Eshkol:

— Individul e mort.

În Franța, dispariția lui Ben Barka a provocat un scandal politic fără precedent. Președintele de Gaulle și-a ieșit din minți de furie și, când a auzit de rolul jucat de Israel în răpire, nu și-a ascuns resentimentele. Isser Harel a fost consternat. Cum de putuse Mossadul să participe la o asemenea misiune? Cum putuse Amit să se implice într-o operațiune criminală, imorală, și să pericliteze strânsa alianță a Israelului cu Franța? Isser i-a cerut lui Eshkol să-l demită imediat pe Amit. Eshkol a ezitat, dar apoi a numit două comisii de anchetă, care n-au găsit motive pentru a lua măsuri împotriva lui Amit. La urma urmei, Amit îl ademenise pe Ben Barka la Paris, dar nu participase la răpirea și

asasinarea lui. Atunci Micul Isser a demisionat și a cerut demiterea imediată a lui Eshkol și Amit. A încercat să lanseze o campanie în presă, dar cenzura militară a interzis total orice menționare a întregii afaceri.

Isser a continuat să lupte cu obstinație împotriva lui Amit, dar ramsad-ul era deja angajat într-o altă operațiune, crucială pentru apărarea Israelului: o alianță secretă cu liderii kurzi din Irak.

„Spre sfârșitul lui 1965", scrie Amit în memoriile sale, „visul nostru a început să devină realitate. Incredibilul s-a produs. O delegație oficială israeliană s-a instalat în tabăra lui Mullah Mustafa Barzani (liderul rebelilor kurzi din nordul Irakului)."

Sosirea ofițerilor Mossadului în Kurdistan a fost considerată o victorie strălucită a serviciilor secrete israeliene. Pentru prima oară se stabilise o legătură cu una dintre cele trei componente ale națiunii irakiene – kurzii, care duceau un război încăpățânat și fără sfârșit împotriva guvernului de la Bagdad. (Celelalte două componente erau musulmanii șiiți și sunniți.) Rebelii conduși de Barzani controlau un teritoriu considerabil în interiorul Irakului. Dacă Mossadul reușea să-i transforme pe rebelii kurzi într-o forță militară puternică, liderii irakieni ar fi fost obligați să-și concentreze eforturile asupra problemelor interne, iar capacitatea țării de a lupta împotriva Israelului ar fi fost diminuată. Alianța cu liderii kurzi se putea transforma într-un real avantaj pentru Israel.

Primii doi agenți ai Mossadului au petrecut trei luni în Kurdistan. Barzani le-a urat bun sosit în cercul său intern, i-a luat cu el oriunde mergea și le-a dezvăluit toate secretele sale. Prima întâlnire a pus bazele unei strânse cooperări, ce avea să dureze mulți ani. Barzani și șefii militari kurzi au vizitat Israelul; Meir Amit și adjuncții săi au fost în Kurdistan; Israelul i-a aprovizionat pe kurzi cu arme și le-a apărat interesele în forumurile internaționale.

Beni Ze'evi, agentul israelian care vizitase primul Kurdistanul, își lăsase soția, pe Galila, la Londra, însărcinată. Fiul lor, Nadav, s-a născut în timp ce tatăl lui mergea după Barzani prin munții colțuroși ai Kurdistanului. Ze'evi a primit o telegramă codată. Era semnată de „Rimon" – numele de cod al lui Meir Amit – și suna astfel: „Mama și copilul sunt perfect sănătoși. Mazal tov![14]"

Când Barzani a auzit de nașterea copilului, a luat patru pietre și a marcat cu ele o bucată de pământ.

— Acesta este darul meu pentru fiul tău, i-a spus el lui Ze'evi. Când va fi mare, poate veni în țara noastră și-și poate cere bucata lui de pământ.

Și, în timp ce promova relațiile cu liderii kurzi, Meir Amit a început să plănuiască o altă mare operațiune a Mossadului, cu numele de cod Yahalom („Diamantul"), operațiune de care, poate, a fost cel mai mândru.

În anul dinainte să moară, ne-am întâlnit de câteva ori cu el în locuința lui din orașul Ramat Gan.

— Povestea a început la una din întâlnirile mele cu generalul Ezer Weizman, care era pe atunci comandantul forțelor aeriene, și-a început el istorisirea. Obișnuiam să luăm micul dejun împreună o dată la două sau trei săptămâni. La una din aceste întâlniri, l-am întrebat pe Ezer ce aș putea face eu ca ramsad pentru el. El a răspuns imediat:

— Meir, vreau un MIG-21.

I-am spus:

— Ați înnebunit? În tot Occidentul nu există nici măcar un singur avion de felul ăsta.

MIG-21 era cel mai sofisticat avion de luptă sovietic la acea vreme. Rușii livrau numeroase exemplare statelor arabe.

Dar Ezer nu s-a lăsat.

— Avem nevoie de un MIG-21, te rog fă tot ce poți să ne procuri unul.

Amit a hotărât să încredințeze operațiunea lui Rehavia Vardi, un ofițer veteran care încercase deja în trecut să obțină un MIG-21 în Egipt sau Siria.

— Ne-a luat multe luni să punem la cale operațiunea, spunea peste ani Vardi. Principala problemă a fost cum să transformăm ideea într-o serie de acțiuni concrete.

Vardi și-a trimis informatorii prin toată lumea arabă. După multe săptămâni, a primit un raport de la Yaacov Nimrodi, atașatul militar al Israelului în Iran. Nimrodi îi scria despre un evreu irakian, Yossef Shemesh, care pretindea că știe un pilot care ar putea aduce un MIG-21 în Israel. Shemesh, un celibatar inteligent și afemeiat și un

bonvivant, avea o neobișnuită abilitate de a se împrieteni cu oamenii și de a se face crezut.

— A fost un manipulator fin și putea fi foarte persuasiv, spunea Nimrodi. L-a recrutat pe pilot într-un mod cu totul profesionist. S-a ocupat de el un an de zile. Numai el putea face așa ceva, nimeni altul.

Nimrodi s-a hotărât să-l testeze pe Shemesh și l-a trimis să efectueze câteva operațiuni minore de spionaj. Shemesh a trecut testul cu brio, obținând informații excelente. După aceea, Nimrodi i-a dat undă verde să-și lanseze operațiunea.

Shemesh avea o amantă creștină la Bagdad. Sora ei, Camille, era măritată cu Munir Redfa, un creștin, pilot în Forțele Aeriene Irakiene. Shemesh știa că Redfa era frustrat și resentimentar. Deși era un excelent pilot de MIG-21, nu fusese promovat în grad. Mai mult, i se ordonase să zboare pe un MIG-17 antic pentru a executa o misiune oribilă: bombardarea satelor kurde. El considerase asta o umilire și o retrogradare. Se plânsese superiorilor și i se dăduse de înțeles că, fiind creștin, nu avea să fie niciodată promovat la rangul de comandant de escadrilă. Redfa, un bărbat foarte ambițios, trăsese concluzia că nu avea nici un sens să mai trăiască în Irak.

Timp de aproape un an, Shemesh a purtat lungi discuții cu tânărul pilot și, în cele din urmă, a reușit să-l convingă să facă o scurtă călătorie la Atena. Făcând uz de toată elocvența sa și de forța sa de persuasiune, Shemesh le-a explicat autorităților irakiene că soția lui Redfa, Camille, suferea de o boală gravă și că singurul mod de a o salva era să fie examinată de medici din Vest. Trebuie să plece imediat în Grecia, spunea el, și a cerut, în numele ei, permisiunea de a fi însoțită de soț, care era singurul vorbitor de limbă engleză din familie.

Autoritățile au cedat și i-au permis lui Munir Redfa să călătorească împreună cu soția la Atena. Acolo ei s-au întâlnit cu un alt pilot – colonelul Ze'ev Liron (Londner), ofițer în Forțele Aeriene Israeliene. Liron, născut în Polonia și supraviețuitor al Holocaustului, era șeful serviciului de contrainformații al aviației militare. Fusese rugat de Mossad să dea o mână de ajutor în cazul Redfa. Liron și Redfa au avut câteva discuții tete-à-tete. Liron a pretins că este un pilot polonez care lucra pentru o organizație anticomunistă. Munir i-a povestit de familia lui, de viața lui în Irak și despre cât era de dezamăgit de superiorii lui, care îl trimiseseră să bombardeze sate kurde. Toți bărbații kurzi apți de muncă erau plecați la luptă, spunea el, iar în sate nu rămăseseră decât femei, copii și bătrâni. Aceștia erau cei pe care trebuia să-i ucid? A fost pentru el ultima picătură, care l-a condus la decizia finală: avea

să plece pentru totdeauna din Irak.

Urmând ordinele Mossadului, Liron l-a invitat pe Munir să meargă cu el pe o mică insulă grecească. Mossadul i-a dat lui Redfa un nume de cod – Yahalom („Diamantul”). În atmosfera senină și liniștită a insulei, cei doi și-au continuat conversațiile și au devenit buni prieteni. Târziu, într-o seară, Liron l-a întrebat pe Redfa ce s-ar întâmpla dacă ar pleca din Irak cu tot cu avionul lui.

— M-ar omorî, a spus Redfa. Și apoi, nu există nici o țară care să-mi acorde azil.

— Există o țară care te-ar primi cu brațele deschise, a replicat Liron și i-a spus adevărul prietenului său uluit: Eu sunt pilot israelian, nu polonez.

A urmat o lungă tăcere.

— Hai să vorbim despre toate acestea mâine, a propus Liron, și cei doi s-au despărțit în noapte.

În dimineața următoare, Redfa i-a spus lui Liron că hotărâse să accepte oferta. Cei doi au început să discute condițiile cererii de azil politic pentru Redfa și suma de bani pe care urma s-o primească.

Redfa era foarte modest.

— Meir Amit mi-a spus să-i ofer o anumită sumă de bani, a relatat ulterior Liron, și s-o dublez dacă e nevoie. Dar Redfa a acceptat imediat oferta mea inițială. Am căzut de acord ca familia lui să vină cu el în Israel.

De pe insula grecească, cei doi au plecat cu avionul la Roma. Shemesh și amanta lui au sosit și ei de la Bagdad, iar după câteva zile li s-a alăturat Yehuda Porat, ofițer de investigații în serviciul de contrainformații al aviației militare israeliene, care a început să-l chestioneze pe Redfa.

— Era politicos, prevenitor – un om de onoare, își amintea Porat. Era curajos, nu trăncănea, n-avea nici una din inhibițiile la care te-ai fi așteptat de la un om în situația lui.

La Roma, Liron și Redfa au discutat despre metodele de comunicare. Au convenit că semnalul de acțiune va fi dat atunci când Redfa va auzi la emisiunea în arabă a postului de radio Kol Israel popularul cântec arab Marhabtein Marhabtein. Dar pilotul nu știa că, în timp ce

se întâlnea cu agenții israelieni în diferite cafenele din Roma, el era supravegheat de șefi ai Mossadului.

— Am decis, ne-a spus Meir Amit, să-l cunosc și eu pe irakian înainte ca operațiunea să intre în faza ei finală. Am luat avionul spre Roma și m-am dus la cafeneaua unde pilotul și oamenii mei urmau să se întâlnească. M-am așezat la o masă vecină și am așteptat. Apoi în cafenea a intrat un grup mai mare. Tânărul a produs asupra mea o impresie bună. I-am făcut semn ofițerului nostru care stătea cu el că totul e în ordine și am plecat.

Amit a insistat să ne citească un pasaj din cartea lui Head on („Cu capul înainte"), care descrie grupul ce intrase în cafeneaua din Roma: „Amantul evreu (Shemesh), purtând papuci din cauza unei răni la picior; iubita lui, o doamnă grasă și aproape urâtă (n-am înțeles ce vedea el la ea); și Diamantul (numele de cod al lui Munir), un bărbat scund, robust, lat în umeri, cu o față serioasă. Nu știau că sunt testați."

Doar când a fost convins că se putea încrede în Munir, Amit i-a ordonat lui Rehavia Vardi să treacă la stadiul următor – instruirea pilotului irakian în Israel. Liron și Redfa s-au întors la Atena pentru a lua avionul spre Tel Aviv. Dar un obstacol neașteptat pe aeroportul din Atena a fost cât pe ce să compromită operațiunea. Din greșeală, Redfa s-a urcat la bordul unei curse spre Cairo, în locul celei spre Tel Aviv. Liron și-a dat seama că Redfa dispăruse abia când s-a urcat în avionul El Al.

— Am fost disperat, a relatat el mai târziu. Eram convins că pierduserăm totul. Dar, după câteva minute, Munir a apărut lângă mine. Însoțitorii de bord din avionul de Cairo număraseră pasagerii, constataseră că unul era în plus și îl trimiseseră pe Munir în avionul spre Tel Aviv.

Redfa n-a petrecut decât 24 ore în capitala țării. A fost instruit și a simulat chiar itinerarul de zbor spre Israel. Într-o clădire a Mossadului a fost învățat un cod secret, apoi noii lui prieteni l-au luat la o plimbare pe strada Allenby, una din arterele principale ale Tel Avivului, iar seara l-au invitat la un restaurant elegant din Jaffa, „ca să se simtă ca acasă".

Redfa a luat o cursă aeriană înapoi spre Atena, a schimbat avionul și a aterizat la Bagdad, ca să se pregătească pentru ultima etapă.

Dar… „în momentul acela aproape am făcut un atac de inimă", își amintea Amit. „Cu câteva zile înainte de a dezerta, pilotul irakian s-a

hotărât să-și vândă toată mobila. Încearcă acum să-ți imaginezi consecințele posibile ale faptului că un pilot de avioane de luptă se apucă brusc să se debaraseze de aproape tot ce are în casă! Mă îngrozea gândul că Mukhabarat (serviciile de securitate irakiene) va afla de vânzare, îl va interoga pe Redfa, îl va aresta, și toată operațiunea se va prăbuși. Slavă Domnului că Mukhabarat nu s-a prins și că vânzarea mobilei aceleia sărăcăcioase n-a dus la arestarea lui Munir!…”

S-a ivit apoi altă problemă: cum să scoți din Irak familia pilotului, mai întâi în Anglia și apoi în Statele Unite? Redfa avea destule surori și destui cumnați, care trebuiau să părăsească Irakul înainte de plecarea lui. Familia lui urma să vină în Israel, așa cum fusese convenit. Soția lui Redfa nu știa nimic de toate acestea, iar el se temea să-i spună adevărul. A anunțat-o doar că se vor muta în Europa pentru o lungă perioadă de timp. Ea a plecat cu cei doi copii la Amsterdam. Oamenii Mossadului, care o așteptau acolo, i-au dus la Paris, unde i-a întâmpinat Liron. Soția irakianului încă nu știa cine sunt acești oameni.

„Au fost instalați într-un mic apartament cu un pat dublu”, își amintea Liron. „Ne-am așezat pe patul acela, și acolo, în noaptea dinaintea zborului spre Israel, i-am mărturisit că eram ofițer israelian, că soțul ei urma să aterizeze în Israel a doua zi și că noi vom ajunge tot acolo.”

Reacția femeii a fost dramatică. „A plâns și a urlat toată noaptea”, a raportat Liron superiorilor lui. „Spunea că soțul ei este un trădător, că fapta lui însemna trădare de patrie și că frații ei îl vor omorî pe Munir când vor afla ce a făcut.”

„Voia să se ducă imediat la ambasada Irakului și să le spună ce avea de gând să facă soțul ei. A plâns și a țipat toată noaptea. Am încercat s-o liniștesc. I-am spus că, dacă vrea să-l vadă, trebuie să vină cu mine în Israel. A înțeles că nu avea de ales. Cu ochii umflați și cu un copil bolnav, s-a urcat în avion și am plecat amândoi spre Israel.”

Pe 16 iulie 1966, unul din centrele Mossadului din Europa a primit o scrisoare codată de la Munir, care îi informa că se pregătește să zboare spre Israel. Pe 14 august, pilotul a decolat, dar o defecțiune la sistemul electric al aparatului l-a făcut să se întoarcă. A aterizat la baza aeriană Rashid.

— Mai târziu, a spus Amit, a descoperit că nu era ceva grav. Carlinga se umpluse brusc de fum din cauza unei siguranțe arse. Dacă ar fi continuat cursa, ar fi ajuns fără probleme. Dar nu a vrut să riște și s-a

întors la bază, iar mie mi-au mai ieșit câteva fire albe…

După două zile, Munir Redfa a decolat din nou. A respectat ruta prestabilită, și pe ecranele de radar israeliene a apărut un punct care indica apropierea de spațiul aerian israelian a unui avion străin. Noul comandant al Forțelor Aeriene ale Israelului, generalul Mordechai (Motti) Hod, informase doar câțiva piloți despre această misiune. Ei trebuiau să escorteze avionul irakian la baza lor aeriană. Toate celelalte unități, piloții, escadrilele și bazele Forțelor Aeriene au primit de la Hod următorul ordin:

— Astăzi nu faceți absolut nimic fără ordin verbal de la mine. Îmi cunoașteți vocea.

Hod nu voia ca vreun pilot prea zelos să doboare „avionul inamic” care încălca teritoriul israelian.

MIG-ul a intrat în spațiul aerian israelian. Ran Pecker, unul dintre așii Forțelor Aeriene, fusese ales să-l escorteze pe Redfa.

— Oaspetele nostru reduce din viteză, a raportat Ran turnului de control, și-mi semnalizează cu degetul mare că vrea să aterizeze. Și-a înclinat puțin aripile, ceea ce în codul internațional înseamnă că vine cu intenții pașnice.

La ora 8 dimineața, la 65 de minute după decolarea din Bagdad, Redfa a aterizat la baza aeriană Hatzor din Israel.

La un an de la demararea operațiunii și cu zece luni înainte de Războiul de Șase Zile din 1967, Air Force își avea propriul MIG-21. Împreună cu el au aterizat două avioane de luptă Mirage, care îl escortaseră de la graniță. Meir Amit și oamenii lui realizaseră imposibilul. MIG-21, care la vremea aceea era considerat vedeta arsenalului sovietic și cea mai mare amenințare la adresa forțelor aeriene occidentale, se afla acum în mâinile Israelului.

După aterizare, încă uimit și confuz, Munir a fost condus acasă la comandantul bazei Hatzor. Câțiva ofițeri superiori i-au organizat o petrecere, ignorându-i sentimentele.

— Munir a fost surprins de petrecere și, la început, s-a simțit ca și când ar fi nimerit la nunta altuia, își amintea Meir Amit. A stat tăcut într-un colț.

După ce s-a odihnit puțin și s-a asigurat că soția și copiii lui se aflau deja într-un avion El Al în drum spre Israel, Munir Redfa a participat

la o conferință de presă. În declarația lui, a vorbit despre persecutarea creștinilor în Irak, despre bombardarea kurzilor și despre motivele care îl făcuseră să dezerteze.

După conferința de presă a fost dus la Herzliya, un oraș pe țărmul mării, la nord de Tel Aviv, pentru a-și întâlni familia.

„Am făcut tot ce ne-a stat în putință pentru a-l liniști, l-am încurajat și l-am felicitat pentru întreaga operațiune", scria Meir Amit. „I-am promis să fac tot posibilul pentru a-l ajuta pe el și familia lui să-și revină, dar mă temeam de următorul stadiu, căci înțelesesem că familia lui Munir era foarte problematică."

La câteva zile după ce Redfa a aterizat cu MIG-ul la Hatzor, a sosit în Israel fratele soției lui, ofițer în armata irakiană, însoțit de Shemesh și iubita lui, Camille. Ofițerul era turbat de furie. I se spusese că trebuia să-și viziteze urgent sora bolnavă în Europa și, spre uimirea lui, fusese adus în Israel. Când l-a văzut pe Munir, și-a ieșit din minți, l-a numit trădător, a sărit la el și a încercat să-l bată. Și-a acuzat și sora, pe soția lui Munir, că știa de planurile acestuia, și că devenise complice la fapta aceea monstruoasă. Ea a respins toate învinuirile, dar zadarnic. După câteva zile, fratele ei a plecat din Israel.

Primul ales să piloteze MIG-ul a fost Danny Shapira, un faimos ofițer al Forțelor Aeriene Israeliene și cel mai bun pilot de testare din Israel. Motti Hod l-a chemat a doua zi după aterizarea avionului și i-a spus:

— În curând vei deveni primul pilot occidental care zboară cu un MIG-21. Studiază-l, zboară cât poți de mult și învață-i punctele tari și punctele slabe.

Shapira s-a întâlnit cu Redfa.

— Ne-am întâlnit la Herzlyia la câteva zile după sosirea lui, a povestit Danny Shapira. Când am fost prezentați unul altuia, el aproape că a sărit în poziție de drepți. Mai târziu, ne-am întâlnit la Hatzor, la avion. El mi-a arătat contactele, ne-am uitat peste comenzile scrise în rusă și arabă, și, după o oră, i-am spus că sunt gata să zbor cu avionul. A fost uluit!

— Dar n-ai făcut nici o cursă! mi-a spus.

I-am explicat că eu eram pilot de testare. Părea foarte îngrijorat și a cerut să fie lângă avion când voi decola. I-am promis că așa se va face.

Toți ofițerii superiori ai forțelor aeriene au venit la Hatzor să urmărească zborul inaugural. Ezer Weizman, până nu de mult comandantul aviației militare israeliene, era și el de față.

„Ezer a venit la mine", își amintea Shapira, „m-a bătut pe umăr, și a spus: Danny, fără glumă, adu avionul înapoi, OK?"

Redfa era și el acolo. Am decolat, am făcut ce-am făcut și, după ce am aterizat, el a venit la mine și m-a îmbrățișat. Avea lacrimi în ochi.

— Cu piloți ca tine, a spus el, arabii n-o să vă bată niciodată.

După câteva zboruri de testare, experții Forțelor Aeriene Israeliene au înțeles de ce Occidentul admira atât de mult MIG-21. Zbura la mare altitudine și cu viteză foarte mare. Cântărea cu o tonă mai puțin decât Mirage III, avionul creat de francezi și israelieni.

Operațiunea MIG-21 a ajuns pe prima pagină a presei internaționale. Americanii erau consternați. La scurtă vreme după aceea au trimis o delegație de tehnicieni și au cerut să li se permită să studieze avionul și să zboare cu el. Israelul a refuzat să-i lase să se apropie de MIG până când Statele Unite nu-i arătau dosarele SAM-2, despre noua rachetă antiaeriană sovietică. Până la urmă, americanii s-au învoit. Piloții lor au venit în Israel, au examinat MIG-21 și au făcut mai multe zboruri.

Dezvăluirea secretelor avionului a ajutat enorm Forțele Aeriene Israeliene și a jucat un rol esențial în pregătirea pentru confruntările cu MIG-uri care au avut loc după zece luni, în timpul Războiului de Șase Zile din iunie 1967.

— MIG a avut un rol important în victoria Forțelor Aeriene Israeliene asupra celor arabe și, în mod deosebit, în distrugerea în câteva ore a forțelor aeriene egiptene, a spus cu mândrie Amit.

Mossadul și Forțele Aeriene Israeliene obținuseră, într-adevăr, o uriașă victorie, dar Munir Redfa și familia lui au plătit scump pentru ea.

— După sosire, Munir a dus o viață grea, tristă și mizerabilă, ne-a spus un ofițer superior al Mossadului. Pentru un agent, a-și face o viață nouă (în altă țară) este o misiune aproape imposibilă. Munir se simțea frustrat, iar cei de lângă el sufereau și ei. O întreagă familie se destrămase.

Timp de trei ani, Munir a tot încercat să-și găsească locul în Israel, și a pilotat chiar avioane Dakota pentru companiile petroliere israeliene, spre Sinai și retur. Familia lui locuia la Tel Aviv. Mossadul îi

transformase în refugiați iranieni. Dar soția lui Munir, catolică fervent, a fost incapabilă să-și facă prieteni, se simțea izolată și nu s-a putut adapta la viața din Israel. În cele din urmă au plecat într-o țară occidentală sub identități false. Dar chiar și acolo, departe de casă și de rude, înconjurați de agenți de securitate locali, se simțeau singuri și se temeau de brațul lung al Mukhabaratului irakian.

În august 1988, la 22 de ani după ce dezertase, Munir Redfa a murit acasă la el de un subit atac de cord. Plângând, soția lui l-a sunat pe Meir Amit (care părăsise de mult Mossadul) și i-a spus că, ceva mai devreme în dimineața aceea, soțul ei coborâse de la etaj și, în timp ce stătea lângă fiul lor, în holul de la intrare se prăbușise brusc și murise pe loc.

Mossadul a ținut o slujbă de pomenire pentru Munir Redfa. Mai mulți ofițeri veterani nu și-au putut reține lacrimile.

— A fost o privelițe neverosimilă, a spus Liron. Mossadul israelian plângea pierderea unui pilot irakian.

Ca urmare a succesului Operațiunii Diamantul și a remarcabilei victorii din Războiul de Șase Zile, Meir Amit a avut șansa de a lansa o nouă operațiune. El le-a cerut superiorilor săi să solicite eliberarea agenților israelieni capturați de Egipt în Afacerea Lavon în cadrul unui schimb de prizonieri de război. Aceștia zăceau în închisoare de 13 ani, fără perspectiva de a fi grațiați sau eliberați înainte de termen. Amit simțea că Israelul părea să-i fi uitat. Acum, când Războiul de Șase Zile se terminase, Israelul era în negocieri cu Egiptul. Capturase 4 338 de soldați egipteni și 830 de civili, în timp ce Egiptul nu făcuse prizonieri decât 11 israelieni. Cu toate acestea, egiptenii au refuzat ferm să includă prizonierii din Afacerea Lavon în negocieri.

Meir Amit nu s-a lăsat.

— Las-o baltă, Meir! i-a spus ministrul Apărării, Moshe Dayan, prietenului său. Egiptenii n-o să-i pună niciodată în libertate.

Prim-ministrul Eshkol era de aceeași părere. Dar Amit refuza să se dea bătut. În cele din urmă, i-a trimis o notă personală președintelui Nasser, „ca de la soldat la soldat”, și i-a cerut eliberarea vechilor prizonieri, ca și pe a lui Wolfgang Lotz, „Champagne Spy”, care fusese arestat în timpul operațiunii îndreptate împotriva oamenilor de știință germani.

Amit a purtat negocieri și cu sirienii pentru un schimb de prizonieri.

Avea și un interes personal: le-a cerut sirienilor să-l ajute s-o elibereze pe Shula Cohen dintr-o închisoare libaneză. Shula Cohen (numele de cod „Perla”) era o spioană legendară a Mossadului. O simplă gospodină la origine, ea stabilise relații cu lideri oficiali din Liban și Siria, organizase emigrarea clandestină a mii de evrei sirieni și libanezi și condusese un cerc de spioni care repurtase numeroase succese.

Spre uimirea sa, Nasser a dat curs rugăminții lui, iar sirienii i-au îndeplinit cererea la scurtă vreme după aceea. Meir Amit a câștigat. Agenții din Afacerea Lavon, Wolfgang Lotz și Shula Cohen au fost înapoiați Israelului într-un schimb confidențial de prizonieri.

Uneori, misiunile de recuperare a cetățenilor națiunii sunt de fapt cele mai importante.

14 Felicitări! (în limba ebraică în original) (n.red.)

CAPITOLUL 11

CEI CARE NU VOR UITA NICIODATĂ

La începutul lui septembrie 1964, un bărbat chel, robust, între 40 și 50 de ani, purtând ochelari de soare, a sosit cu un tren expres de la Paris în gara din Rotterdam, Olanda. S-a înregistrat la luxosul Rheinhotel din centrul orașului sub numele de Anton Kunzle, om de afaceri austriac. S-a dus apoi la oficiul poștal din apropiere și a închiriat pe același nume o căsuță poștală. De acolo a mers la Amro Bank și și-a deschis un cont în care a depus 3 000 de dolari. La un centru de copiere și-a comandat cărți de vizită și articole de papetărie pe numele de Anton Kunzle, managerul unei companii de investiții din Rotterdam. De aici a dat o fugă la consulatul Braziliei și a completat formulare pentru o viză de turist în Brazilia. La o clinică medicală a făcut un control superficial și a obținut un certificat medical de sănătate, după care s-a dus la un oculist și, trișând la testare, și-a comandat niște ochelari cu lentile groase, deși nu avea nevoie de ei.

În dimineața următoare a făcut o scurtă călătorie la Zürich și și-a deschis un cont la Banca Credit Suisse, în care a depus 6 000 de dolari. S-a întors apoi la Paris, unde un machior i-a atașat o mustață stufoasă, apoi și-a făcut un set de fotografii de pașaport cu ochelarii cei noi. Întors la Rotterdam, i-a dus pozele funcționarului de la consulatul brazilian, care i-a pus viza de turist pe pașaportul austriac. Acum și-a putut cumpăra biletul de avion spre Rio de Janeiro și, de acolo, spre São Paulo și Montevideo, în Uruguay. Oriunde mergea, volubilul Kunzle pomenea despre înfloritoarea lui afacere din Austria. Bacșișurile generoase pe care le împărțea, alegerea celor mai bune hoteluri și a celor mai exclusiviste restaurante vorbeau de la sine – Kunzle era, în mod cert, un întreprinzător bogat și de succes.

Cu ajutorul unor astfel de acțiuni aparent simple, agentul Mossad Yitzhak Sarid (nu acesta era numele său real) și-a fabricat o mască impenetrabilă. Israelianul dispăruse undeva între Paris, Rotterdam și Zürich, și în locul lui se ivise un personaj nou: Anton Kunzle, om de afaceri austriac, cu o adresă în Rotterdam, conturi în bancă, cărți de vizită, viză și bilet de avion spre Brazilia.

Pe 1 septembrie, cu doar câteva zile înainte, Yitzhak Sarid fusese convocat la o întâlnire la Paris. Era membru al echipei operative a

Mossadului cunoscută sub numele de cod Caesarea. Într-o casă de pe Avenue de Versailles se întâlnise cu comandantul Caesarea, Yoske Yariv, un bărbat masiv, musculos, admirat de subordonații săi. Fost ofițer în armată, Yariv îl înlocuise pe Rafi Eitan la conducerea echipei operative. Eitan fusese numit șeful centrului Mossad din Europa, cu sediul la Paris.

Yariv începuse prin a-i spune că, în scurt timp, parlamentul Germaniei avea să adopte un proiect de lege de prescriere a crimelor de război, ceea ce însemna că toți criminalii naziști rămași în viață, care trăiau acum sub alte identități, ar fi putut ieși din ascunzătorile lor ca să-și reia viața normală, ca și când n-ar fi comis niciodată acte atât de atroce. Yariv spunea că mulți nemți voiau să încheie un capitol și să claseze pentru totdeauna hidosul trecut al Germaniei hitleriste. Nici măcar alte națiuni care avuseseră de suferit de pe urma naziștilor nu mai țineau cu tot dinadinsul să continue căutarea criminalilor naziști. După capturarea lui Eichmann cu patru ani înainte, interesul față de crimele naziste se redusese, ca și când procesul lui Eichmann și execuția lui ar fi încheiat un capitol din istoria lumii. Yariv spusese că noul proiect de lege nu avea voie să intre în vigoare. Omenirea nu trebuia să uite că niște monștri cu chip de om erau încă în libertate.

— Ar trebui să asasinăm un mare criminal nazist, îi spusese Yariv lui Sarid.

Și, într-adevăr, unul dintre agenții Mossadului în misiune în Africa de Sud găsise omul potrivit. „Măcelarul din Riga”, un nazist leton vinovat de masacrarea a 30 000 de evrei, fusese identificat indubitabil. Trăia în Brazilia sub numele lui real, Herberts Cukurs. Ramsad-ul, Meir Amit, dăduse operațiunii undă verde.

Yariv îl abordase pe Sarid. Și nu numai pentru că Sarid era un agent inteligent și ingenios, care participase la operațiunea Eichmann. Sarid se născuse în Germania și ambii săi părinți pieriseră în Holocaust. El se refugiase în Palestina, dar jurase să lupte împotriva lui Hitler și fusese unul dintre primii voluntari palestinieni din armata britanică în timpul războiului. Yariv nu mai trebuia să-l motiveze.

— Vreau să te dai drept om de afaceri austriac, îi spusese comandantul. Va trebui să iei avionul spre Brazilia, să-l găsești pe Cukurs și să-i câștigi încrederea. Aceasta este prima etapă.

În timpul instrucției detaliate ce a urmat, Yariv îi dăduse lui Sarid un nou nume: Anton Kunzle.

La zece zile după întâlnirea de la Paris, Anton Kunzle a luat un avion spre Rio de Janeiro. Misiunea îi dădea o stare de euforie, dar îl și îngrijora. Nu mai fusese niciodată într-o asemenea situație. Trebuia să opereze, absolut singur, într-o țară străină și să încerce să se apropie de un om diabolic, cu simțurile ascuțite, care cu siguranță se aștepta ca într-o bună zi cineva să încerce să-l omoare. Kunzle știa că o singură greșeală putea provoca eșecul întregii operațiuni; un singur pas greșit îl putea costa viața.

Pe durata zborului, a citit atent un dosar voluminos de documente, mărturii și decupaje din presă referitoare la Herberts Cukurs. Acesta devenise faimos în jurul vârstei de 30 de ani ca un pilot talentat și curajos care zburase din Letonia în Gambia africană într-un mic avion construit de el însuși. Tânărul și frumosul aviator ajunsese peste noapte eroul național al Letoniei. Fusese premiat cu medalia internațională Santos Dumont, numită după pionierul brazilian al aviației. Presa îl numea „vulturul din Letonia" și „Lindberg al Letoniei". Muzeul războiului de la Riga era asaltat de mulțimile dornice să vadă avionul lui Cukurs, expus acolo.

Cukurs era un naționalist leton de dreapta care avea totuși mulți prieteni evrei. Zburase chiar în Palestina, de unde se întorsese profund impresionat de realizările sioniștilor. Cuvântările lui entuziaste despre pionierii palestinieni îl făcuseră să pară un aliat al evreilor letoni.

Cu toate acestea, când izbucnise cel de-al Doilea Război Mondial, situația se schimbase brusc. Letonia fusese ocupată mai întâi de sovietici, care își atrăseseră rapid ura locuitorilor și care îi persecutaseră pe eroii naționali precum Cukurs. Dar Armata Roșie se retrăsese după invadarea Rusiei de către Hitler, și Letonia fusese cucerită de armata germană. Cukurs se transformase complet. Naționalist înveterat și lider al fanaticei organizații fasciste Crucea Tunetului, intrată voluntar în slujba naziștilor, Cukurs devenise cel mai crud și mai nemilos asasin al evreilor din Riga. La scurt timp după venirea germanilor, el și soldații lui mânaseră 300 de evrei într-o sinagogă locală și îi dăduseră foc, ucigându-i pe toți cei care erau înăuntru. Arestase evrei, îi omorâse lovindu-i cu revolverul, împușcase sute de oameni, umilise și ucisese evrei religioși, zdrobise nou-născuți de zidurile orașului. Într-o noapte o pusese pe o tânără evreică să se dezbrace în fața unui grup de prizonieri evrei, apoi silise un rabin bătrân s-o mângâie și s-o lingă, în hohotele de râs ale gardienilor letoni beți. În vară, ordonase înecarea a 1 200 de evrei într-un lac de lângă orașul Kuldiga, iar în noiembrie 1941 trimisese 30 000 de evrei din Riga în pădurea Rumbula, unde soldații germani îi puseseră să se dezbrace și îi împușcaseră cu sânge rece.

Citind mărturiile câtorva evrei care supraviețuiseră ca prin minune, Kunzle a fost profund șocat. Documentele din dosar arătau că, la sfârșitul războiului, Cukurs zburase în Franța cu acte falsificate. Dându-se drept fermier, reușise să se îmbarce pe un vas cu destinația Rio de Janeiro. Își luase cu el o ciudată „poliță de asigurare” – o tânără evreică, Miriam Keitzner, pe care o apărase în timpul războiului. Miriam, care era acum susținătoarea lui, vorbea în toată Brazilia despre nobilul ei „salvator din Riga”.

La Rio, Cukurs stabilise rapid relații amicale cu mulți evrei brazilieni. Îi plăcea să descrie auditoriului său fascinanta poveste a lui Miriam.

— Naziștii au prins-o în Letonia, povestea el. Era condangată la o moarte cumplită, dar eu am salvat-o, riscându-mi viața.

Un asemenea erou și salvator al evreilor nu venea la Rio în fiecare zi, așa că evreii din oraș făceau tot ce puteau pentru a-i arăta bravului leton ce mult îi prețuiau nobilele fapte.

Cukurs devenise foarte popular în comunitatea evreiască – până într-o noapte în care bravul leton băuse prea mult. Alcoolul îi dezlegase limba și, amețit, Cukurs se apucase să istorisească auditoriului său o poveste foarte diferită. Vorbise, într-adevăr, de evrei, dar acum îi numea „porci” și „lepădături”. Relatase entuziast despre mijloacele pe care el și prietenii săi naziști le folosiseră pentru a-i măcelări pe evreii din Europa, despre oameni arși, înecați, împușcați și omorâți în bătaie… Prietenii evrei ai letonului rămăseseră stupefiați. Începuseră să facă investigații, iar rezultatul cercetărilor lor se dovedise terifiant.

Când adevărata sa identitate fusese dezvăluită, Cukurs dispăruse. Nu părăsise Rio, dar se mutase într-un cartier îndepărtat al orașului. O abandonase pe Miriam Keitzner, de care nu mai avea nevoie. Ulterior, Miriam avea să se mărite cu un evreu local și să se integreze complet în societatea braziliană. Cât despre Cukurs, el își adusese soția și pe cei trei fii în Brazilia.

După zece ani, Cukurs devenise respectatul proprietar al unei companii de taxiuri aeriene. Dar întâmplarea făcuse să fie din nou descoperit de comunitatea evreiască din Rio. Membrii ei organizaseră un marș pentru a atrage atenția oamenilor. Studenții intraseră cu forța în birourile Air Taxi, spărseseră ferestrele, distruseseră echipamentele și goliseră dosarele… Cukurs părăsise Rio imediat împreună cu familia și se stabilise în São Paulo.

Chiar dacă acolo nimeni nu-l mai deranjase, Cukurs încă se simțea în

pericol. Era bântuit de temeri și suspecta pe orice străin care se apropia de el. În iunie 1960, la câteva zile după capturarea lui Eichmann, venise la sediul central al poliției din São Paulo și ceruse protecție. Cererea lui fusese admisă, dar fusese de asemenea publicată în presă, și acum rudele victimelor lui Cukurs din toată lumea știau unde se află criminalul.

Pe măsură ce anii treceau, frica lui Cukurs creștea. Le spusese soției și fiilor lui că evrei dornici de răzbunare i-ar putea descoperi ascunzătoarea și ar putea veni oricând să-l omoare. Pregătise chiar o listă cu cei mai periculoși dușmani ai săi, cei mai mulți dintre ei importanți evrei brazilieni din Rio de Janeiro. În capul listei erau Aharon Steinbruck, senator, Alfredo Gartenberg, Marcus Constantino, Israel Skolnikov, Klinger și Pairitzki.

Cukurs își păstrase numele real, dar își transformase casele în fortărețe și, după cât se pare, plătea o mită substanțială poliției și serviciilor de securitate.

Demarase câteva afaceri, una după alta, dar eșuase. Potrivit dosarului lui Kunzle, ultima sa adresă era pe malul unui lac artificial din afara orașului São Paulo. De obicei, Cukurs închiria câteva bărci și organiza plimbări aeriene pentru turiști pe deasupra orașului, în hidroavioanele sale.

Kunzle știa foarte bine că, dacă încerca să se apropie de Cukurs direct, i-ar fi trezit suspiciuni, așa că a petrecut mai întâi câteva zile la Rio. Sejurul lui în fascinantul oraș brazilian a contrastat total cu misiunea sumbră pe care o avea de îndeplinit. A mers pe plajele Copacabana și Ipanema, unde a admirat frumoasele mulatre în bikini, a contemplat muntele Pão de Açúcar (Căpățâna de zahăr), a cărui înălțime îți taie respirația, și uriașa statuie a lui Hristos de pe vârful Corcovado, a asistat la o ceremonie macumba (voodoo brazilian), s-a răsfățat în razele fierbinți ale soarelui și în ritmurile sambei. A făcut pe turistul tipic, dar a intrat în contact cu câțiva oficiali și investitori particulari din domeniul turismului, s-a întâlnit cu ministrul local al Turismului și s-a prezentat ca investitor interesat de întreprinderile turistice din Brazilia. A primit câteva scrisori de recomandare către personaje importante ale industriei turismului din São Paulo.

A plecat apoi într-acolo și imediat a găsit cartierul de pe lac al lui Cukurs. Pe chei, puțin mai la o parte de vasele de agrement, a văzut un hidroavion vechi și, lângă el, un bărbat înalt, zvelt, cu salopetă de pilot. Herberts Cukurs.

Kunzle s-a apropiat de nemțoaica tânără și frumușică din ghereta unde se vindeau bilete pentru excursiile organizate de Cukurs și i-a cerut informații despre turismul din zonă. Nu știa că tânăra femeie era soția fiului mai mare al lui Cukurs. Ea a recunoscut că nu știa foarte multe despre turism, dar a arătat spre bărbatul în salopetă.

— Întrebați-l pe domnul acela, o să vă ajute.

Kunzle s-a îndreptat spre pilot și s-a prezentat ca investitor austriac. A pus câteva întrebări profesioniste, la care Cukurs a răspuns fără chef. Dar atitudinea lui s-a schimbat atunci când Kunzle i-a spus că vrea să-l angajeze și să facă o plimbare cu avionul lui pe deasupra orașului. După câteva minute, erau deja în aer. Au avut o conversație lungă, amicală – Kunzle se pricepea să-și facă prieteni. La întoarcere, Cukurs l-a invitat în barca lui la un pahar de brandy.

În timp ce beau, s-a lansat deodată într-o diatribă furibundă împotriva acuzatorilor lui.

— Eu, criminal? urla el. Eu am salvat o fată evreică în timpul războiului!

Kunzle l-a suspectat că simulează indignarea numai ca să vadă ce reacție va avea interlocutorul lui.

— Ai luptat în război? l-a întrebat Cukurs.

— Da, a spus Kunzle, pe frontul rusesc.

Dar tonul lui părea să indice contrariul, să insinueze că servise în armată, dar nu chiar pe frontul rusesc. Și-a descheiat nasturii de la cămașă și i-a arătat lui Cukurs o cicatrice pe piept.

— Din război, i-a spus, fără să dea amănunte.

Kunzle și-a făcut repede o idee despre gazda sa. Cukurs avea o situație economică proastă – salopetele uzate, avionul gata să se prăbușească, starea mizerabilă a bărcilor, toate indicau un nivel de trai scăzut. Kunzle a înțeles că trebuia să-l facă pe Cukurs să creadă că el, omul de afaceri, reprezenta o ocazie nesperată de a-și îmbunătăți soarta. El era cel care îi putea aduce profituri mari. De aceea, i-a vorbit întruna de compania și de partenerii lui și de grandioasele lor proiecte de a investi o mulțime de bani în turismul din America Latină. A insinuat că și Cukurs se putea alătura grupului lor, deoarece cunoștea foarte bine scena turistică a Braziliei.

Cukurs a părut interesat de cuvintele oaspetelui său, dar Kunzle a sărit pe neașteptate în picioare.

— Ei bine, a spus el, nu vă mai plictisesc. Trebuie să fiți foarte ocupat.

— Nu, deloc, a spus Cukurs și i-a propus musafirului ca într-una din zilele următoare să vină la el acasă, după încheierea programului de lucru, „ca să putem discuta despre interesele noastre comune".

Contactul se stabilise. Momeala fusese aruncată. Acum Cukurs trebuia convins s-o înghită.

În seara aceea, Kunzle i-a trimis o telegramă codificată lui Yoske Yariv, în care a folosit pentru prima oară numele de cod pe care Yariv îl alesese pentru Cukurs –„Decedatul".

La rândul lui, Cukurs a scris și el ceva în noaptea aceea. A luat lista celor mai periculoși dușmani ai lui și a mai adăugat unul.

Anton Kunzle.

După o săptămână, un taxi a oprit în fața unei case din cartierul Riviera din São Paulo. Casa era modestă, dar semăna cu o fortăreață. Era înconjurată de un zid și de sârmă ghimpată, intrarea era străjuită de o poartă de fier și lângă ea stătea un tânăr cu un câine fioros.

Kunzle i-a cerut tânărului – care s-a dovedit a fi unul dintre fiii lui Cukurs – să-l informeze pe pilot de sosirea lui. Cukurs l-a întâmpinat călduros, l-a plimbat prin casă, l-a prezentat soției sale, Milda, apoi a tras un sertar și a scos din el vreo 15 medalii din zilele războiului. Multe dintre ele erau împodobite cu o svastică.

A deschis apoi un alt sertar și i-a arătat lui Kunzle, care rămăsese uluit, arsenalul lui privat: trei revolvere mari și o pușcă semiautomată. Mândru, a dezvăluit că primise permise pentru ele de la serviciile secrete braziliene.

— Știu să mă apăr singur, a adăugat el.

Kunzle a luat cuvintele lui Cukurs drept o amenințare voalată. „Dacă încerci să mă lovești", părea să spună gazda sa, „ai grijă că sunt înarmat și periculos."

Brusc, Cukurs a avut o idee.

— Nu vrei să vii cu mine într-o excursie la fermele mele de la țară? Putem petrece o noapte acolo.

Kunzle s-a învoit bucuros. Dar, în drum spre hotel, s-a oprit la un magazin și și-a cumpărat un cuțit cu lamă retractabilă. Pentru orice eventualitate.

După câteva zile, cei doi s-au urcat în mașina închiriată a austriacului și au pornit spre munți.

A fost o călătorie stranie, tensionată. Anton Kunzle, înarmat doar cu un cuțit, se temea de Cukurs, dar era hotărât să-l tenteze cu perspectiva unor bani câștigați ușor și să-l împingă spre moarte. Iar în mașină lângă el stătea Herberts Cukurs, puternic, sobru, dar sărac, suspicios în privința noului său prieten, înarmat cu un revolver puternic, dar incapabil să reziste ispitei cu care-l ademenea Kunzle.

Oaspetele s-a gândit că poate el era victima în acest joc de-a șoarecele și pisica. Oare Cukurs nu credea în povestea lui și îl luase pe munte ca să-l ucidă acolo?

Pe drum, au vizitat o fermă părăsită. Pe neașteptate, Cukurs și-a scos din geantă pușca semiautomată, și Kunzle a tresărit. De ce își adusese Cukurs și un revolver, și pușca?

— Ce-ai zice de un concurs de trageri? a întrebat pilotul.

Kunzle a înțeles imediat: Cukurs voia să-i testeze abilitățile de fost luptător pe frontul rusesc și să vadă dacă știa să tragă. Letonul a fixat o țintă de hârtie pe un copac, și-a încărcat pușca și a tras zece focuri unul după altul, pe un spațiu cu diametrul de zece centimetri. A scos apoi din geantă o a doua țintă de hârtie, și-a încărcat din nou arma și i-a întins-o lui Kunzle. Veteran al armatei britanice și al Forțelor de Apărare Israeliene, Kunzle era un excelent țintaș. A luat arma și, fără să mai stea pe gânduri, a tras zece focuri, înghesuite pe un spațiu de numai trei centimetri. Cukurs a dat din cap aprobator.

— Excelent, Herr Anton! a spus.

Cei doi s-au urcat din nou în mașină și au mers până la o a doua fermă. Aceasta era mult mai mare și se afla în apropierea unei păduri dese și a unui râu, în care aligatorii înotau leneș. Cukurs a pornit-o spre pădure, și Kunzle a fost din nou cuprins de spaimă. Era o capcană? Cukurs îl adusese aici ca să-l poată omorî fără a lăsa urme?

L-a urmat pe Cukurs. Deodată, a călcat pe o piatră, un cui din pantof i-

a ieșit sub talpă și i-a intrat adânc în călcâi. Încovoiat de durere, Kunzle a îngenuncheat și și-a scos pantoful. Rana îi sângera.

Cukurs s-a aplecat asupra lui și și-a scos arma. Kunzle era acum expus, complet lipsit de apărare. A crezut că-i sosise ceasul. Letonul avea să-l omoare ca pe un câine. Dar Cukurs i-a întins pușca.

— Bate cuiul cu patul armei! i-a spus el.

Kunzle a luat pușca. Dintr-odată, rolurile se schimbaseră. Erau singuri într-o fermă montană. Nici un suflet viu pe o rază de mai mulți kilometri. Arma era încărcată. Îl putea omorî pe Cukurs într-o clipită. Doar să îndrepte pușca și să apese pe trăgaci.

În loc de asta, s-a aplecat și a bătut tare în capul ascuțit al cuiului, după care i-a înapoiat proprietarului arma.

La căderea nopții, au ajuns la o colibă dărăpănată și au improvizat o cină din mâncarea pe care o aduseseră. Și-au întins sacii de dormit pe două paturi de fier, și Kunzle l-a văzut pe Cukurs strecurându-și revolverul sub pernă. Muncit de gânduri sumbre, și-a scos și el cuțitul din buzunar și l-a pus la îndemână, dar n-a putut să doarmă.

În toiul nopții a auzit un zgomot venind dinspre patul lui Cukurs. Pilotul s-a ridicat, și-a luat arma și a ieșit încet. „De ce?” s-a gândit Kunzle. A încercat să tragă cu urechea la zgomotele de afară și deodată a auzit un zgomot ușor de recunoscut. Cukurs stătea în picioare afară și urina. Probabil că în jur erau animale în căutare de pradă.

A doua zi, s-au întors la São Paulo întregi și nevătămați. Când a intrat în hotelul său, Kunzle a răsuflat ușurat.

În săptămâna următoare, l-a invitat pe Cukurs la restaurante de lux, în cluburi de noapte scumpe și în baruri. A observat privirea lacomă a lui Cukurs și a înțeles că trecuseră ani buni de când omul acesta gustase ultima oară din plăcerile pe care le pot cumpăra banii. Următoarea mișcare a fost să-i ceară lui Cukurs să-l însoțească în câteva zboruri interne – pe cheltuiala lui Kunzle, desigur. Au vizitat câteva importante locații turistice, iar Cukurs a beneficiat de cele mai bune mese și camere de hotel.

Apoi Kunzle i-a propus letonului să ia avionul spre Montevideo, capitala Uruguayului. I-a spus că partenerii lui voiau să-și stabilească acolo centrul de afaceri sud-american, și el voia să verifice dacă putea găsi un sediu potrivit. A plătit chiar un pașaport nou pentru Cukurs.

Kunzle a luat avionul spre Montevideo și, după câteva zile, Cukurs i s-a alăturat. Dar suspiciunile letonului nu se spulberaseră; își adusese cu el aparatul de fotografiat. Când a coborât din avion pe aeroportul din Montevideo, l-a văzut pe Kunzle, care îl aștepta. Cukurs și-a scos aparatul și i-a făcut câteva poze prietenului său, luându-l prin surprindere. Partenerul și finanțatorul lui era pentru el suspectul principal al unui complot organizat pentru a-l asasina.

Între timp, Kunzle închiriase o mașină americană mare. Era de-a dreptul stânjenit de culoarea ei –roz-bombon –, dar acesta fusese singurul vehicul disponibil la agenția de închirieri. Rezervase de asemenea camere pentru amândoi în cel mai bun hotel din oraș, Victoria Plaza. Au petrecut câteva zile la Montevideo, căutând o clădire care să poată servi drept sediu central al companiei lui Kunzle. N-au găsit ce voiau, dar au savurat o vacanță superbă. Kunzle l-a invitat pe Cukurs la cele mai bune restaurante, l-a luat în cluburi de noapte, au făcut turul orașului, au fost în cazinouri unde austriacul și-a împărțit câștigul cu oaspetele său. Cukurs era încântat. În cele din urmă, s-au despărțit. Kunzle a plecat în Europa, după ce i-a promis lui Cukurs că se va întoarce în câteva luni pentru a continua proiectul. Cukurs s-a întors la São Paulo, dar i-a spus soției sale că la Montevideo fusese urmărit de cineva, așa încât acum trebuia să fie vigilent și pregătit să se apere.

La Paris, Kunzle s-a întâlnit din nou cu Yariv și prietenii săi, și au început imediat să pregătească operațiunea. Din mai multe motive, s-a decis ca execuția lui Cukurs să aibă loc la Montevideo. În Brazilia el era protejat de poliția locală, care ar fi putut crea anumite probleme. Marea comunitate evreiască din această țară era vulnerabilă la atacuri venite din partea neonaziștilor sau a nemților care voiau să se răzbune. Și, în sfârșit, în Brazilia pedeapsa cu moartea era încă în vigoare și, dacă o echipă de agenți ai Mossadului ar fi fost prinsă și judecată, ei puteau fi omorâți.

În echipa operativă au intrat cinci agenți, conduși de însuși Yoske Yariv. Unul dintre oamenii lui era Ze'ev Amit (Slutzky), un văr al ramsad-ului Meir Amit. Ceilalți membri erau Kunzle, Arye Cohen (nu acesta îi era numele real) și Eliezer Sudit (Sharon), care avea și el un pașaport austriac pe numele de Oswald Taussig.

Membrii echipei au sosit la Montevideo în februarie 1965. Oswald Taussig a închiriat un Volkswagen verde și o căsuță, Casa Cubertini, pe strada Cartagena din cartierul Carrasco. În ultimul moment, Yariv i-a dat o sarcină sinistră: să cumpere un cufăr mare, de genul celor

folosite de călători în secolul al XIX-lea. Urma să fie sicriul improvizat pentru corpul nazistului la terminarea operațiunii.

Kunzle l-a invitat din nou pe Cukurs la Montevideo.

Pe 15 februarie 1965, Cukurs a mers la sediul poliției locale unde a fost primit de un ofițer, Alcido Cintra Bueno Filho.

— Sunt om de afaceri, i-a spus letonul. De câțiva ani mă aflu sub protecția poliției braziliene, pentru că am motive serioase să mă tem pentru viața mea. Acum, un partener de afaceri european îmi cere să călătoresc la Montevideo, ca să ne întâlnim acolo. Ce părere aveți, pot să călătoresc în Uruguay? Nu este riscant?

— Nu vă duceți! i-a răspuns categoric ofițerul. Aici trăiți liniștit pentru că noi vă protejăm. Dar nu uitați – în momentul în care plecați din Brazilia, nu vă mai protejează nimeni. Vă expuneți dușmanilor. Și, dacă aveți dușmani, presupun că nu v-au uitat.

Cukurs s-a gândit un timp, a părut să ezite, dar, în final, s-a ridicat și a spus:

— Am fost întotdeauna un om curajos. Nu mi-e frică. Știu cum să-mi apăr viața. Întotdeauna am o armă la mine. Și, credeți-mă, în ciuda anilor care au trecut, sunt încă un bun trăgător.

Kunzle și Cukurs s-au întâlnit la Montevideo pe 23 februarie. Capcana fusese pregătită. Au pornit cu un Volkswagen negru închiriat spre Casa Cubertini, unde echipa îi aștepta. Pe drum, s-au mai oprit de câteva ori să „verifice” câteva clădiri care puteau servi drept sediu pentru companie. În cele din urmă, au ajuns la Casa Cubertini. Câțiva oameni reparau casa vecină. Mașina verde a lui Taussig, tot un Volkswagen, era parcată alături. Kunzle a oprit motorul, a coborât din mașină și s-a îndreptat hotărât spre ușă. Cukurs l-a urmat. Kunzle a deschis ușa și a văzut o imagine terifiantă: în casa întunecoasă, membrii echipei de acțiune stăteau la perete, îmbrăcați doar în lenjerie intimă. Știau că nu-l pot birui pe Cukurs fără o luptă sângeroasă și se dezbrăcaseră, pentru a nu-și păta hainele cu sângele lui. Vederea unui grup de oameni în indispensabili, care-și așteptau victima în beznă, era macabră.

Kunzle s-a dat la o parte și Cukurs a intrat în casă. De cum a păși înăuntru, Kunzle a trântit ușa în urma lui și trei bărbați au sărit asupra pilotului. Ze’ev a încercat să-l prindă de gât, cum fusese învățat la Paris. Ceilalți au sărit asupra lui din laturi.

Letonul nu s-a lăsat. A reușit să-și zvârle cât colo atacatorii și a luat-o spre ușă. A apucat clanța ușii, apoi a încercat să scoată arma pe care o purta în buzunar, în timp ce striga în germană:

— Lassen Sie mich sprechen! (Lăsați-mă să vorbesc!)

În timpul luptei, Yariv a încercat să-i acopere gura cu mâna, ca să-l împiedice să strige. Cukurs l-a mușcat cu furie și aproape i-a smuls un deget. Yariv a urlat de durere. În momentul acela, Amit a apucat un ciocan de construcții și l-a izbit cu el pe Cukurs. Din rană a țâșnit sânge. Corpurile atacatorilor și al victimei s-au împletit, contorsionate pe podea. Letonul încerca deznădăjduit să-și scoată arma. Era o chestiune de secunde. Arye și-a pus arma la tâmpla lui Cukurs și a tras de două ori. Amortizorul a înăbușit sunetul împușcăturilor.

Trupul lui Cukurs s-a prăbușit. Pe hainele lui și pe dalele podelei se scurgea sânge. Membrii echipei operative erau ei înșiși năclăiți.

Oswald Taussig a alergat în curte și a deschis robinetul conductei principale de apă. Prietenii lui și-au spălat sângele de pe corp, apoi au curățat podeaua și pereții. Câteva pete mari au mai rămas totuși pe lespezi.

Mai târziu, unul dintre agenți a pretins că intenția lor fusese să-l captureze viu pe Cukurs și să-l aducă în fața unei curți marțiale improvizate înainte de a-l executa. Dar planificarea defectuoasă sau subestimarea forței fizice a letonului transformase misiunea într-o respingătoare baie de sânge, neintenționată și inutilă. Agentul Mossadului închiriase casa de pe strada Cartagena în ultimul moment, cufărul de călătorie fusese și el cumpărat tot în ultimul moment. În loc să sară asupra victimei, agenții Mossadului ar fi putut să-l ucidă pe loc. Dar, după cum ne-au spus câțiva membri ai echipei operative, important era că misiunea fusese îndeplinită.

Agenții au pus trupul lui Cukurs în cufăr, pentru a face poliția să creadă că voiseră să-l răpească și să-l scoată pe furiș din Uruguay. Apoi au așezat pe trupul victimei o scrisoare dactilografiată, pregătită dinainte: „Având în vedere gravitatea crimelor de care era acuzat Herberts Cukurs, îndeosebi responsabilitatea sa personală în uciderea a 30 000 de bărbați, femei și copii, și având în vedere teribila cruzime arătată de el în comiterea acestor crime, îl condangăm pe numitul Cukurs la moarte. Acuzatul a fost executat pe 23 februarie 1965 de către cei care nu vor uita niciodată.”

Echipa a părăsit clădirea și a plecat în două Volkswagenuri închiriate.

În casa vecină, muncitorii continuau să ciocănească; nu auziseră absolut nimic. Yariv avea dureri cumplite la mână; tot restul vieții nu a mai fost în stare să-și folosească pe deplin unul din degete. Taussig și Kunzle au înapoiat mașinile și au plecat din hoteluri. Întreaga echipă a părăsit Montevideo și, pe rute complicate, s-a înapoiat în Europa și în Israel. Ze'ev Amit s-a întors la Paris „rănit la trup și cu sufletul zdrobit". Luni de zile a fost bântuit de coșmaruri teribile și nu și-a putut depăși șocul și durerea.

După ce toți membrii echipei de acțiune părăsiseră America Latină, un agent al Mossadului a sunat la agențiile de știri din Germania și a raportat executarea unui criminal nazist la Montevideo de către „cei care nu vor uita niciodată".

Reporterii care au primit mesajul l-au șters imediat – crezuseră că era o farsă. Văzând că nu se întâmplă nimic, agenții Mossadului au pregătit un mesaj mult mai detaliat și mai credibil și l-au trimis agențiilor de știri și unui reporter de la un ziar din Montevideo, care a alertat poliția. Pe 8 martie, la mai bine de zece zile de la asasinarea lui Cukurs, poliția a intrat, în sfârșit, în Casa Cubertini.

A doua zi, presa internațională anunța, cu litere de-o șchioapă, descoperirea trupului lui Cukurs într-o casă goală din Montevideo. În articole s-au vehiculat două nume de suspecți – Anton Kunzle și Oswald Taussig. După câteva zile, un săptămânal din Rio de Janeiro a publicat o fotografie uriașă a lui Anton Kunzle făcută de Cukurs. Revista l-a numit pe suspect „Austriacul zâmbitor". Fotografia a fost reprodusă pe prima pagină a ziarului israelian Maariv și unii prieteni ai agentului secret l-au identificat imediat pe Anton Kunzle.

Câteva zile mai târziu, acasă la Cukurs a sosit o scrisoare. Era un efort destul de jalnic al lui Anton Kunzle de a-și acoperi urmele.

Dragă Herberts,

Cu ajutorul lui Dumnezeu și al câtorva din compatrioții noștri, am ajuns cu bine în Chile. Acum mă odihnesc după o călătorie obositoare și sunt sigur că și tu vei fi foarte curând acasă. Între timp, am descoperit că am fost urmăriți de doi oameni, un bărbat și o femeie. Trebuie să avem grijă și să ne luăm măsuri de precauție. Așa cum am spus mereu, riști foarte mult lucrând și călătorind sub propriul tău nume. Ai putea provoca un dezastru pentru noi, care ar duce și la descoperirea adevăratei mele identități.

Sper, deci, că toate complicațiile din Uruguay îți vor fi o lecție pentru viitor și că acum vei fi mai prudent. Dacă observi ceva suspect în casă sau în preajma casei tale, amintește-ți sfatul pe care ți l-am dat: du-te și ascunde-te printre oamenii lui Von Leeds (un lider nazist care fugise la Cairo cu un grup de nemți exilați) timp de un an sau doi, până se va rezolva problema amnistiei.

Când vei primi scrisoarea, răspunde la adresa pe care o știi din Santiago, Chile.

Al tău,

Anton K.

Bineînțeles, scrisoarea n-a păcălit pe nimeni. Soția lui Cukurs, Milda, a fost de neclintit: asasinul era Kunzle.

Cei mai mulți dintre participanții la uciderea lui Cukurs sunt morți. Ze'ev Amit, pe care autorii acestei cărți l-au cunoscut bine, a fost ucis în Războiul de Yom Kippur din 1973.

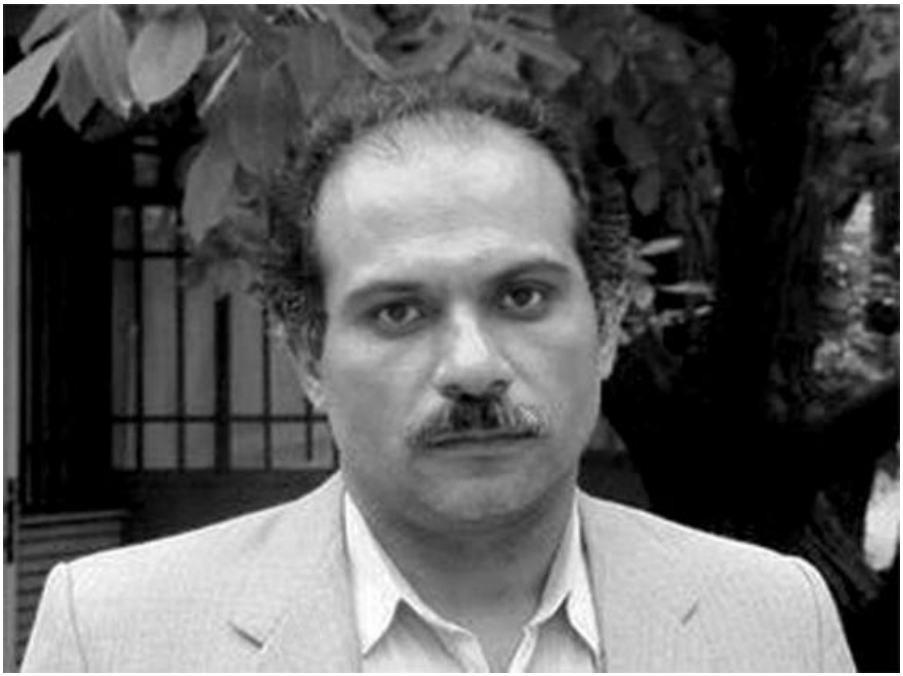
Misiunea lor a fost însă răsplătită. Parlamentele Germaniei și Austriei au respins legea prescrierii crimelor naziste.

Ani mai târziu, fostul ramsad Isser Harel l-a sunat pe unul dintre autorii acestei cărți și i-a spus că un bun prieten al lui vrea să-l întâlnească. N-a dat nici un detaliu, doar o adresă din nordul Tel Avivului. Acolo autorul a găsit o casă mică și cochetă. I-a deschis ușa un bărbat masiv, chel, cu ochelari. Recunoscându-l imediat, autorul l-a salutat:

— Guten Abend, Herr Kunzle!

1. Amplasamentul uzinei nucleare de la Natanz – mulțumită agerimii unui agent de contrainformații al Mossadului. (Google Earth)

2. Ali Mohammadi. Explozibil într-o motocicletă. (Wikipedia)

3. Meir Dagan. Agenții lui l-au numit „Regele umbrelor”. (Dan Balilti)

4. Dagan: „Bătrânul acesta este bunicul meu.” (prin amabilitatea centrului Yad Vashem)

5. Isser Harrel. Ben Gurion i-a spus: „Aduceți-l pe Eichmann viu sau mort!” (Amit Shabi)

6. Adolf Eichmann la procesul organizat la Ierusalim. (Oficiul de Presă

al Guvernului israelian)

7. Madeleine Ferraille, cunoscută de asemenea sub numele de Ruth Ben David – o Mata Hari a evreilor ultraortodocși. (Arhivele Yedioth Ahronoth)

8. Yossele Schuchmacher cu părinții săi, după ce a fost găsit și adus înapoi în Israel. În dreapta este Yechezkel Adiram, reporterul de la Yedioth Ahronoth. (David Rubinger)

9. Al-Qahir, „Cuceritorul” – racheta construită în Egipt de oamenii de știință germani. (Arhivele Yedioth Ahronoth)

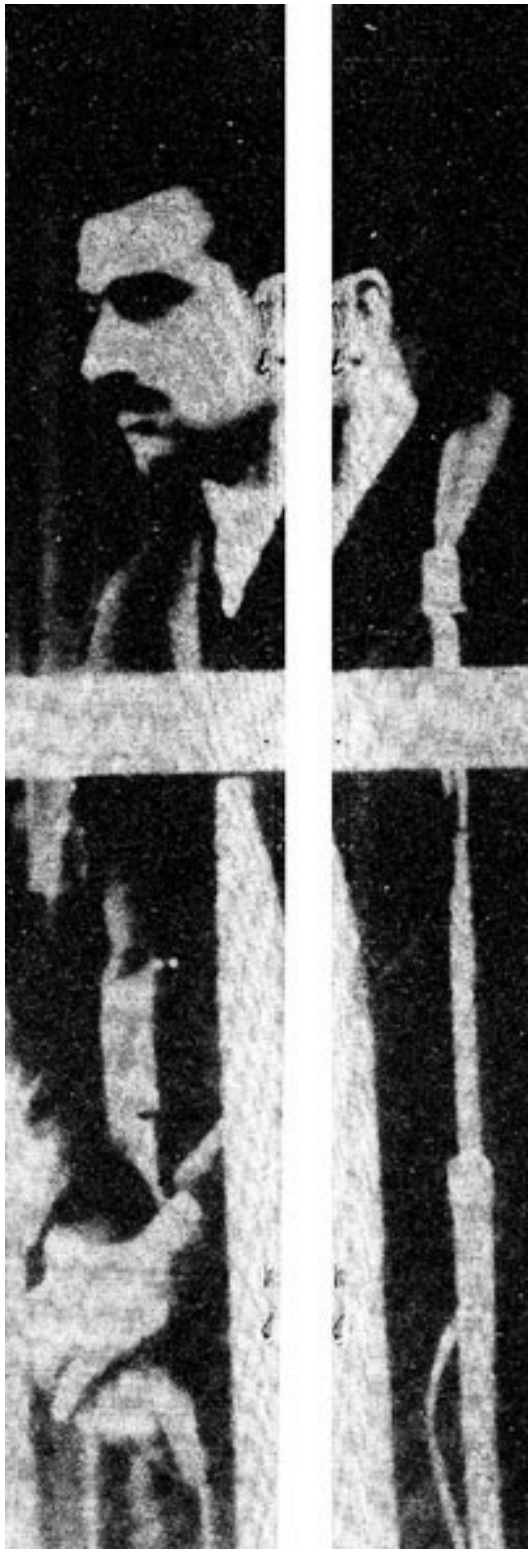
10. Profesorul Eugen Sänger cu Otto Joklik.

11. Dictatorul italian Benito Mussolini și salvatorul său Otto Skorzeny.

12. Elie Cohen și familia sa într-un rar moment de fericire.

13. Elie Cohen la proces, în Damasc.

14. „Kamal Amin Tabet” în tovărășia unor ofițeri sirieni pe Înălțimile Golan. (Arhivele Yedioth Ahronoth)

ידיעות אחרונות
היום 20 עמודים
נוקורס, רוצח יהודי ריגה, נחטף
נמצא הרוג בארגז באורוגוואי
ירגון בשם „לעולם לא נוכל לשכוח" הודיע בבוז
גווית הפושע הנאצי נמצאת בבית סגור במונטבידאו
רוסים מגינים על אמריקנים מפני סינים
ומשים את וואלדו טאוסינג
15. Prima pagină a ziarului Yedioth Ahronoth din 7 martie 1965, anunțând asasinarea lui Cukurs.

16. Cufărul în care a fost găsit corpul lui Cukurs în Montevideo.

17. Anton Kunzle fotografiat de Herbert Cukurs. „Dacă voi fi ucis, ucigașul meu va fi într-una dintre fotografiile acestea.”

18. MIG-21. Ezer Weizman a vrut un asemenea avion. (Zvika Tishler)

19. Șefii Mossadului: Meir Amit și Efraim Halevi. (Michael Kremer)

20. Golda Meir: „Trimite-ți-vă oamenii!” (David Rubinger)

21. „Prințul Roșu” și cea mai frumoasă femeie din lume.

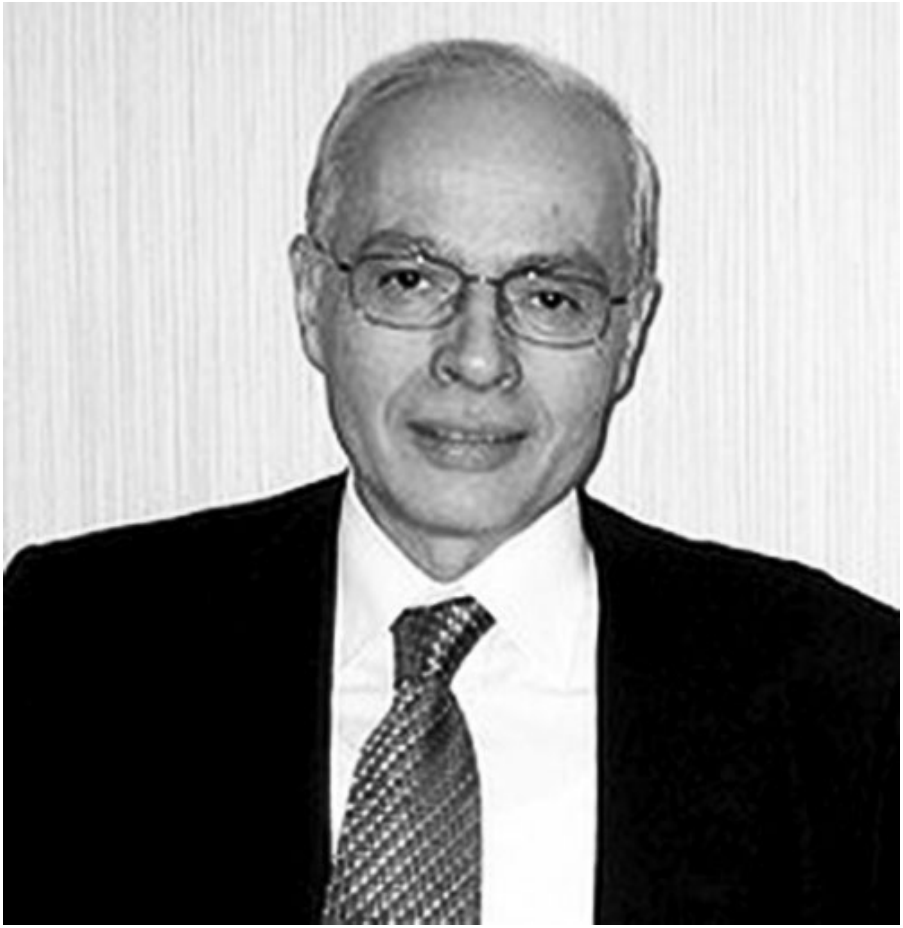

22. Funeraliile Prințului Roșu – Yasser Arafat și fiul lui Ali Hassan

Salameh.

23. Zvi Zamir: „De astăzi suntem în război!” (Oficiul de Presă al Guvernului israelian)

24. Ashraf Marwan, omul nostru în cabinetul președintelui egiptean. (Wikipedia)

25. Yitzhak (Haka) Hofi. Forțele lui Haka în Sudan. (David Rubinger)

26. Gerald Bull, omul care și-a vândut sufletul diavolului. (Wikipedia)

27. Nahum Admoni, pe urmele lui Vanunu. (Arhivele Yedioth Ahronoth)

28. Ubicuul Rafi Eitan, primind un certificat de merit pentru capturarea lui Eichmann. (Oficiul de Presă al Guvernului israelian)

29. „John Crossman” (Mordechai Vanunu) ieșind din închisoare. (Oficiul de Presă al Guvernului israelian)

30. Șefii Mossadului: Danny Yatom și Shabtai Shavit. (Meir Partush)

31. O capcană amoroasă pe nume „Cindy”. (Arhivele Yedioth Ahronoth)

32. Imad Mughniyeh, numărul 1 pe lista FBI a celor mai căutați infractori. (Hezbollah)

33. Khaled Mash'al. Încurcătura care i-a salvat viața. (Oficiul de Presă al Guvernului israelian)

34. Reactorul nuclear sirian, înainte și după bombardarea lui de către Forțele Aeriene Israeliene (Guvernul S.U.A.)

35. Mahmoud al-Mabhoud. Atenție, se filmează! (Wikipedia)

36. Agenții Mossadului în acțiune. (prin amabilitatea poliției din Dubai)

37. „Visul se va împlini: curând vom ajunge în Țara lui Israel.” (Elad Gershgoren)

38. Tamir Pardo, ramsad. (Tomeriko)

CAPITOLUL 12

ÎN CĂUTAREA PRINȚULUI ROȘU

Pe 5 septembrie 1972, la ora 16.30, opt teroriști înarmați, purtând ochelari de schi, au năvălit în apartamentul echipei israeliene venite la Olimpiada de la München. L-au omorât pe Moshe Weinberg, antrenorul echipei de lupte, care a încercat să le bareze calea, și pe Joe Romano, campion la ridicarea greutăților. Câțiva atleți, treziți de strigăte și împușcături, au scăpat sărind pe fereastră; nouă au fost luați ostatici de către teroriști.

La locul faptei a sosit poliția germană, urmată de reporteri, fotografi și echipe de televiziune care relatau drama ce se desfășura în Satul Olimpic. Pentru prima oară în istorie, întreaga omenire a urmărit în transmisiune directă pe ecranele televizoarelor un atac terorist ucigaș. L-a urmărit și Golda Meir, prim-ministrul Israelului, alertată de aghiotantul său militar. Golda s-a simțit legată de mâini și de picioare: atacul se petrecuse într-o țară prietenă și responsabilitatea salvării ostaticilor cădea în seama Germaniei. Autoritățile statului Bavaria, unde avusese loc tragedia, au respins politicos sugestia Israelului de a trimite acolo Sayeret Matkal, cea mai bună unitate de comando israeliană. „Nu vă faceți griji”, le-au spus nemții reprezentanților israelieni, „îi vom elibera pe ostatici.” Dar Germaniei îi lipseau experiența, creativitatea și curajul necesare pentru a face față unei organizații teroriste înverșunate și abile. După o negociere extenuantă de o zi întreagă, între atacatori și autoritățile germane, teroriștii și ostaticii au fost duși la aeroportul Fürstenfeldbruck, în afara orașului München. Nemții le promiseseră teroriștilor că acolo îi vor îmbarca într-un avion cu destinația aleasă de ei. De fapt, poliția le pregătise la aeroport o cursă naivă și amatoristică: un avion Lufthansa gol și fără personal îi aștepta în centrul aeroportului. Pe acoperișuri au fost plasați trăgători de elită incompetenți. Liderul teroriștilor s-a dus să inspecteze avionul fără echipaj și cu motoarele reci. Cum ar fi putut o astfel de aeronavă să decoleze în câteva minute? Teroriștii au înțeles imediat că fuseseră înșelați; au deschis focul și au aruncat grenade de mână. În timpul schimbului de focuri cu poliția care a urmat, ei au ucis toți ostaticii. Au fost uciși de asemenea un ofițer de poliție german și cinci din cei opt teroriști (ceilalți trei vor fi capturați, dar eliberați la scurt timp după aceea, când un avion Lufthansa va fi

deturnat de către organizația teroristă din care făceau parte). Generalul israelian Zvi Zamir, care îl înlocuise de curând pe Meir Amit ca ramsad, a urmărit neputincios din turnul de control sângeroasa dramă. Fusese trimis la München de prim-ministrul Golda Meir, dar nu a avut dreptul de a interveni în operațiunea germană. Gazdele lui îl asiguraseră că planul lor era excelent și că lui nu-i rămânea decât să urmărească desfășurarea evenimentelor și să se convingă. Ce a văzut ramsad-ul a fost masacrarea atleților israelieni. El a înțeles că Israelul avea un nou dușman: o organizație teroristă care se autointitula Septembrie Negru.

„Septembrie Negru". Așa numiseră teroriștii palestinieni luna septembrie a anului 1970, în care regele Hussein al Iordaniei masacrase mii de palestinieni din regatul său. În anii de după Războiul de Șase Zile din 1967, teroriștii preluaseră treptat controlul asupra unor mari porțiuni din teritoriul iordanian și a multor cartiere din capitala Amman. Se instalaseră într-o serie de orașe și sate de-a lungul graniței israeliene, unde cutreierau înarmați pe străzi. Nu recunoșteau autoritatea regelui Hussein și, pas cu pas, deveniseră adevărații stăpâni ai țării. Regele știa toate acestea, dar nu întreprindea nimic. Într-una din vizitele sale la o tabără a armatei, a văzut un sutien fâlfâind ca un steag de pe o antenă de tanc.

— Ce e asta? a întrebat el supărat.

— Asta înseamnă că nu suntem decât niște femei, a răspuns comandantul tancului. Nu ne lăsați să luptăm.

În cele din urmă, Hussein n-a mai putut răbda lucrurile așa cum erau. Nu mai avea cum să continue să-și ascundă capul în nisip ca struțul în timp ce controlul asupra regatului îi scapă printre degete. Pe 17 septembrie 1970, regele și-a trimis armata împotriva bazelor și a taberelor de teroriști. A fost un masacru înspăimântător. Teroriștii au fost împușcați în stradă, vânați, capturați și executați fără proces. Unii și-au găsit adăpost în taberele de refugiați palestinieni, dar artileria iordaniană a bombardat taberele fără nici o remușcare, ucigând oameni cu miile. Zeci de teroriști îngroziți au trecut râul Iordan și s-au predat armatei israeliene. Au preferat să putrezească în închisorile Israelului decât să fie omorâți de iordanieni. Mulți supraviețuitori au fugit în Siria și Liban. Până azi, numărul teroriștilor morți în „Septembrie Negru" a rămas necunoscut; estimările sunt între două mii și șapte mii de oameni.

Yasser Arafat, șeful Fatah, principala organizație teroristă

palestiniană, a devenit atunci obsedat de ideea răzbunării. A creat în interiorul Fatah o celulă secretă, dublu clandestină. Membrii și comandanții de rând ai Fatah nici nu știau de existența ei. El a numit-o „Septembrie Negru". Această unitate nu urma „respectabilele" norme de conduită pe care Arafat încerca să le impună grupării sale în ideea de a dobândi recunoaștere internațională și simpatie. Ea trebuia să fie un grup de oameni cruzi, fără scrupule, care să-i atace pe „dușmanii poporului palestinian" în orice mod posibil, fără milă. Formal, Septembrie Negru nu exista, iar Arafat ar fi negat orice legătură cu ea, dar, în secret, el era creatorul și liderul ei. El l-a numit pe Abu Yussef, unul dintre comandanții superiori ai Fatah, în funcția de lider al noii organizații. Șef al operațiunilor a devenit Ali Hassan Salameh, un tânăr cu vederi fanatice, dar extrem de inteligent și de curajos. Ali era fiul lui Hassan Salameh, care fusese ultimul comandant suprem al forțelor palestiniene în timpul Războiului Arabo-Israelian din 1948. Hassan Salameh fusese ucis în timpul confruntărilor, iar fiul lui, Ali, jurase să continue lupta dusă de tatăl său.

Primele operațiuni ale noii organizații nu au prea îngrijorat Israelul, fiindcă erau îndreptate direct împotriva Iordaniei. Teroriștii au bombardat birourile din Roma ale Forțelor Aeriene Naționale iordaniene, au deturnat un avion iordanian spre Libia, au sabotat ambasada iordaniană de la Berna, o uzină de electronice din Germania și rezervoare de petrol din Hamburg și Rotterdam. În subsolul unei case din Bonn au ucis cinci agenți secreți iordanieni. Cea mai sângeroasă operațiune a fost uciderea fostului prim-ministru iordanian, Wasfi al-Tal, în holul hotelului Sheraton din Cairo. Unul dintre asasini s-a ghemuit asupra trupului și a lins sângele victimei.

După victoria Israelului în Războiul de Șase Zile din 1967, teroriștii și-au asumat misiunea de a continua războiul împotriva statului evreu. Au deturnat avioane, au încălcat granițele Israelului și au asasinat civili, au plantat bombe și încărcături explozive în orașele mari. Acum Shabakul și Mossadul aveau de luptat împotriva unui nou dușman. Trebuia să penetreze organizații teroriste, să le zădărnicească planurile și să le aresteze membrii. Principala organizație cu care avea de furcă Israelul era Fatah, nu Septembrie Negru.

Dar, curând, Septembrie Negru și-a depășit scopul inițial și a început să acționeze împotriva națiunilor occidentale – în primul rând și cu precădere împotriva Israelului.

Masacrul de la München a fost primul ei atac sângeros.

De aici și-a luat Ali Hassan Salameh porecla. El a fost creierul operațiunii München. Printre teroriști s-a împrăștiat zvonul că era obsedat de sânge, de a ucide, și aceștia au început să-i spună „Prințul Roșu”.

La începutul lui octombrie 1972, doi generali în retragere au solicitat o întâlnire cu prim-ministrul israelian Golda Meir, care îl înlocuise pe Levi Eshkol după moartea subită a acestuia în 1969. Erau noul ramsad, Zvi Zamir, și consilierul pe probleme de contraspionaj al premierului, fostul șef al Amanului, Aharon Yariv.

Golda Meir era traumatizată de ceea ce văzuse în „noaptea de la München”, când atleții israelieni fuseseră uciși.

— Evrei capturați și legați sunt din nou uciși pe pământ german, spusese ea.

Golda era o femeie puternică, dură. Era clar că n-avea de gând să lase masacrul de la München nerăzbunat.

Exact asta veniseră să-i propună Zamir și Yariv.

Zvi Zamir, scheletic, chel și pistruiat, cu trăsături ascuțite și o față triunghiulară, era un fost luptător Palmach, dar nu era considerat un general excepțional. Cea mai înaltă poziție la care ajunsese în timpul serviciului militar fusese cea de comandant al Frontului de Sud. Ulterior fusese atașat militar și reprezentant al Ministerului israelian al Apărării în Marea Britanie. În 1968, fusese numit ramsad în locul lui Meir Amit, care-și încheiase mandatul. Mulți criticaseră numirea lui Zamir. Era un om amabil și timid, fără experiență în operațiunile secrete. Lipsit de charismă, nu se considera șeful Mossadului, precum Harel și Amit înaintea lui. Prefera să acționeze ca un fel de președinte de comisie și-și delega autoritatea mai multor adjuncți. Avea să-și câștige faima abia în Războiul de Yom Kippur (vezi capitolul 14), dar în 1972 nu se putea lăuda cu nici un succes remarcabil. Unii dintre agenții cu state vechi ai Mossadului, ca Rafi Eitan, îl antipatizau și își părăsiseră serviciul în semn de protest.

Ca și Zamir, Yariv era mai mult un om de culise decât de prim-plan. Fusese un excepțional șef al Amanului în timpul Războiului de Șase Zile, dar era de admirat mai ales pentru mintea lui instruită, analitică. Zvelt, convingător, cu ochelari și o frunte înaltă, foarte manierat, Yariv părea mai mult un profesor erudit decât un as al spionajului.

Yariv și Zamit aveau multe în comun. Ai fi zis că trebuia să fie rivali,

din cauză că funcțiile lor se suprapuneau parțial, dar ei lucrau în armonie, încrezându-se unul în altul. Amândoi erau calmi, nepretenționși, rezervați și mai degrabă timizi. Nu le plăcea să apară în lumina reflectoarelor și erau foarte prudenți în analize și planificări. Dar ideea pe care i-au prezentat-o Goldei în acea după-amiază de octombrie era surprinzător de brutală: serviciile secrete urmau să-i identifice și să-i localizeze pe liderii organizației Septembrie Negru și apoi să-i ucidă. Pe toți.

După evenimentele de la München, Yariv și Zamir desfășuraseră o activitate febrilă și adunaseră informații secrete foarte pertinente referitoare la Septembrie Negru. Veniseră la Golda pregătiți. I-au spus că Septembrie Negru intenționa să lanseze un război total împotriva Israelului. Jurase să ucidă cât mai mulți evrei – militari, civili, femei și copii. Singura modalitate de a-i opri era asasinarea tuturor liderilor organizației, unul după altul. Trebuia strivit capul șarpelui.

Golda a ezitat. Nu-i era ușor să ia o decizie care însemna trimiterea unor oameni tineri într-o riscantă campanie asasină. Israelul nu mai făcuse niciodată așa ceva. A rămas tăcută mult timp. Apoi a început să murmure, cu o voce abia perceptibilă, ca și când ar fi vorbit cu sine însăși. A pomenit teribila memorie a Holocaustului și tragicul drum al poporului evreu prin vremuri, mereu persecutat, vânat și masacrat.

În cele din urmă, a ridicat capul și a spus, privindu-i pe Yariv și Zamir:

— Trimiteți-vă oamenii!

Zamir a început imediat pregătirea operațiunii. A denumit-o Mânia lui Dumnezeu.

Dar Golda avea și ea ceva de spus. Ca prim-ministru al unui stat democratic evreu, ea nu se putea baza doar pe promisiunea lui Yariv și Zamir că agenții lor nu vor lovi pe nimeni în afară de liderii și de militanții cei mai însemnați ai lui Septembrie Negru. Promisiunile nu erau îndeajuns. Știa bine că o asemenea operațiune era în afara legii și că, dacă supravegherea de către societatea civilă a acțiunilor Mossadului ar slăbi, ar apărea pericolul real să fie uciși oameni nevinovați. A hotărât de aceea să exercite un control strict asupra operațiunii „Mânia lui Dumnezeu”. A înființat un comitet secret, care-i includea, afară de ea, pe ministrul Apărării, Moshe Dayan, și pe adjunctul premierului, Yigal Allon, un strălucit fost general. Cei trei au format un tribunal secret care trebuia să analizeze și să aprobe fiecare acțiune concretă din cadrul operațiunii. S-au autointitulat Comitetul

X. Yariv și Zamir trebuia să supună aprobării acestui trio fiecare dosar și nume, și abia după obținerea acordului lor echipa Mossadului putea intra în scenă.

Massada (Caesarea), departamentul operativ al Mossadului, a fost însărcinat să ducă Mânia lui Dumnezeu la bun sfârșit. Era condus de Mike Harari, un bărbat brunet, robust și secretos. Aproape toate loviturile urmau să fie date în Europa, unde organizația își trimisese agenții, protejați de forme sofisticate de acoperire.

Harari și-a ales oamenii din Kidon, echipa operațională a Massada. Fiecare unitate trimisă împotriva unui lider al grupării Septembrie Negru includea câteva echipe auxiliare. Un grup de șase bărbați și femei avea sarcina de a-i identifica și urmări pe suspecți. Ei trebuiau să se asigure că omul pe care-l vizau era realmente cel căutat, lupul în blană de oaie. Mergeau în orașul în care opera teroristul suspectat, îl urmăreau, îl fotografiau în secret, îi aflau obiceiurile, îi localizau prietenii, îi găseau adresa exactă, barurile și restaurantele pe care le frecventa, programul zilnic, ceas de ceas. O unitate mai mică, în majoritatea cazurilor doar un bărbat și o femeie, avea în sarcină logistica operațiunii – închirierea de apartamente, camere de hotel și mașini. Un alt grup redus răspundea de comunicarea cu centrele operative înființate în respectivele orașe europene și cu sediul Mossadului din Israel.

Echipa principală consta din câțiva agenți care soseau întotdeauna ultimii. Misiunea lor era să aibă o adresă sigură, la un moment precis, și să-l ucidă pe omul ale cărui fotografie și detalii de identificare le fuseseră date. În timpul în care operau în orașele-țintă, erau protejați de o altă echipă – un grup de agenți înarmați și de șoferi, poziționați în apropiere, cu vehiculele gata să demareze și cu trasee de fugă prestabilite și învățate pe de rost. Misiunea lor era să-i protejeze – cu arme, dacă se impunea – pe membrii echipei principale. Imediat după terminarea operațiunii, toți agenții celulei principale și cei care le asiguraseră siguranța părăseau țara.

Echipa care identificase și urmărise suspectul pleca din țară înainte ca operațiunea să aibă loc. Ceilalți mai rămâneau câteva zile pentru a șterge urmele, a împacheta echipamentele și a înapoia mașinile închiriate folosite.

Primul oraș ales pentru o operațiune a Mâniei lui Dumnezeu a fost Roma.

În cetatea eternă, echipa de cercetași a identificat și urmărit un bărbat

pe care nimeni nu l-ar fi suspectat vreodată de terorism: un funcționar inferior de la ambasada Libiei, un palestinian de 38 de ani, născut la Nablus – Wael Zwaiter. Era zvelt, amabil și liniștit, fiul unui bine-cunoscut om de litere și traducător în limba arabă. Wael însuși era cunoscut pentru excelentele traduceri de literatură de ficțiune și poezie din și în limba arabă. Era, de asemenea, un împătimit iubitor de artă. Lucra ca interpret la ambasada Libiei pentru un salariu mizer de 100 de dinari libieni pe lună, ducea o viață foarte modestă și trăia într-un apartament minuscul în Piazza Annibaliano. Prietenii îl știau ca pe un om moderat, care respingea orice formă de violență și-și exprima deseori dezaprobarea față de terorism și asasinate.

Dar nici măcar cei mai apropiați amici nu cunoșteau secretul lui Wael: bunul lor prieten era un fanatic crud, care dirija activitatea lui Septembrie Negru cu neclintită fermitate. Recent, el concepuse și executase o operațiune letală: identificase două englezoaice tinere, care își petreceau primele zile de vacanță la Roma, cu gândul să-și continue călătoria în Israel. Zwaiter instruise doi palestinieni tineri, frumoși și plini de farmec să ia contact cu fetele și să încerce să le seducă. Și, într-adevăr, tinerii Casanova aterizaseră în paturile englezoaicelor. La despărțire, unul dintre ei îi ceruse partenerei sale să ia cu ea un mic pick-up, un dar pentru familia lui din Cisiordania. Fata, neștiutoare, acceptase imediat, iar pick-upul trecuse reglementar, împreună cu celelalte bagaje ale tinerei, pe la ghișeul El Al din aeroportul din Roma. Cele două fete nu știau că Zwaiter și cavalerii săi le trimiteau direct la moarte. Sub directa îndrumare a lui Zwaiter, agenții lui Septembrie Negru desfăcuseră pick-upul, îl umpluseră cu explozibil, după care îl recompuseseră într-o cutie nou-nouță. Mecanismul exploziv-capcană era programat să explodeze de îndată ce aeronava atingea altitudinea de croazieră. Avionul și pasagerii lui erau condangați.

Din fericire, teroriștii nu știau că, după ce o aeronavă elvețiană care făcea curse regulate spre Israel fusese aruncată în aer de un mecanism similar, compartimentele de depozitare ale avioanelor El Al fuseseră acoperite cu o armătură groasă, așa încât nici o explozie nu putea avaria avionul. Pick-upul explodase, dar explozia fusese blocată de armătură. Alertat de o lumină roșie intermitentă, pilotul El Al se întorsese imediat la aeroport. Consternate, englezoaicele fuseseră interogate și mărturisiseră că se încurcaseră cu tinerii cuceritori palestinieni. Dar aceștia doi părăsiseră Italia imediat după ce își luaseră un sfâșietor rămas-bun de la fetele pe care le trimiseseră la moarte.

Primii oameni ai echipei operative au sosit la Roma și l-au urmărit pe

Zwaiter câteva zile. Un cuplu tânăr s-a plimbat prin fața ambasadei Libiei, și femeia acționa un aparat de fotografiat ascuns în geantă ori de câte ori Zwaiter intra sau ieșea din ambasadă. Niște „turiști" au sosit la Roma în curse diferite. Unul dintre ei, un canadian de 47 de ani, cu numele de Anthony Hutton, a închiriat o mașină de la firma Avis și i-a spus funcționarului că stă la Hotel Excelsior, pe Via Veneto. Dacă acesta ar fi verificat informația, ar fi aflat că nici o persoană cu acest nume nu stătea la Excelsior, exact la fel cum alți „turiști" care închiriaseră mașini în aceeași săptămână dăduseră adrese false agențiilor respective.

În noaptea de 16 octombrie, Zwaiter s-a întors acasă și tocmai voia să pună o monedă de zece lire în fanta liftului. Intrarea în clădire era întunecată, și cineva de la etajul al treilea cânta la pian o melodie melancolică. Deodată, doi bărbați au apărut din umbră și au descărcat 12 gloanțe Beretta în trupul lui. Nimeni n-a auzit împușcăturile. Cei doi au sărit într-un Fiat 125, parcat în Piazza Annibaliano și, câteva ore mai târziu, erau în afara țării.

Acum, că Zwaiter fusese ucis, acoperirea lui nu mai era necesară. Un ziar din Beirut i-a publicat necrologul semnat de câteva organizații teroriste, care-l plângeau pe Zwaiter ca pe „unul din cei mai buni combatanți ai noștri".

Liderul micii echipe care îl asasinase pe Zwaiter era un israelian de vreo 25 de ani, David Molad (nu acesta este numele lui real). Se născuse în Tunisia și emigrase, copil fiind, în Israel. Moștenise de la părinții săi, ambii profesori și sioniști, stăpânirea perfectă a limbii franceze, o dragoste profundă față de statul Israel și un patriotism înflăcărat. Visase încă de tânăr să fie în serviciul Israelului, chiar cu riscul vieții. În armată, fusese voluntar într-o unitate de comando de elită și-și uimise comandanții prin cutezanță și creativitate. După terminarea stagiului, se alăturase Mossadului și devenise rapid unul dintre cei mai buni agenți, participând la cele mai hazardate operațiuni. Datorită faptului că vorbea fluent franceza, își putea asuma ușor o identitate franceză, belgiană, canadiană sau elvețiană. Se căsătorise de tânăr și curând devenise tatăl unui băiețel. Dar acest fapt nu-i domolise dorința de a servi în primele rânduri ale Mossadului.

După moartea lui Zwaiter, Molad a rămas câteva zile în Israel, apoi a plecat la Paris.

După câteva zile, telefonul suna într-un apartament de pe strada

Alesia numărul 175 din Paris. La apel a răspuns Mahmoud Hamshari.

— Domnul Hamshari? Reprezentantul Organizației pentru Eliberarea Palestinei în Franța?

Cel care sunase avea un puternic accent italian. S-a recomandat drept jurnalist italian, simpatizant al cauzei palestiniene și doritor să-i ia lui Hamshari un interviu. S-au înțeles să se întâlnească într-o cafenea, departe de locuința palestinianului. Hamshari, istoric respectat care trăia la Paris împreună cu soția lui franțuzoaică, Marie-Claude, și cu fetița lor, își luase în ultima vreme precauții foarte stricte. Când mergea pe stradă, se uita mereu după oamenii care l-ar fi putut urmări; pleca din cafenele și restaurante înainte de a fi terminat ceea ce comandase; deseori verifica la vecini dacă nu cumva se interesase de el vreun străin.

La prima vedere, n-ar fi avut de ce să se îngrijoreze. Era un universitar, un om moderat, bine integrat în cercurile intelectuale pariziene.

„Nu are nevoie de nici un fel de precauții", scria Annie Francos în săptămânalul Jeune Afrique, „pentru că nu este periculos. Serviciile secrete israeliene știu bine acest lucru."

Dar serviciile secrete israeliene știau ceva mai mult: faptul că Hamshari participase la tentativa zădărnicită de asasinare a lui Ben Gurion din Danemarca, în 1969; că în 1970 fusese implicat în aruncarea în aer a unui avion elvețian de linie, în urma căreia își pierduseră viața 47 de persoane; ca și legăturile lui cu misterioși tineri arabi, care se strecurau noaptea în apartamentul său, purtând bagaje grele.

Serviciile secrete israeliene știau de asemenea că acum Hamshari era al doilea în ierarhia de comandă a organizației Septembrie Negru în Europa.

Așadar, în ziua în care Hamshari a plecat la interviul cu reporterul italian, doi bărbați au intrat pe furiș în apartamentul lui, din care au ieșit după 15 minute.

A doua zi, străinii au așteptat până ce soția și fiica lui Hamshari au ieșit din apartament, iar el a rămas singur înăuntru. Atunci telefonul a sunat, și profesorul a ridicat receptorul.

— Domnul Hamshari? Era din nou jurnalistul italian.

— La telefon.

În acel moment, Hamshari a auzit un șuierat puternic și, după el, o explozie asurzitoare. Sărise în aer o mică bombă ascunsă sub biroul lui, și Hamshari s-a prăbușit, grav rănit. A murit după câteva zile la spital, nu înainte de a fi învinuit Mossadul de moartea sa.

La câteva săptămâni după moartea lui, Mike Harari și un bărbat pe nume Jonathan Ingleby au sosit pe insula Cipru și s-au cazat la hotelul Olympic din Nicosia. În ultima vreme, Ciprul devenise câmpul de bătaie dintre agenții israelieni și arabi din cauza poziției sale, aproape de Israel, Siria, Liban și Egipt. De data aceasta, cei doi agenți israelieni urmăreau un palestinian numit Hussein Al Bashir. Cu câteva luni înainte, Al Bashir fusese numit reprezentantul lui Septembrie Negru în Cipru; tot el răspundea de relațiile cu Uniunea Sovietică și cu națiunile blocului estic, care deveniseră un paradis și un adăpost sigur pentru teroriști. În Rusia, Cehoslovacia, Ungaria și Bulgaria, teroriștii palestinieni se antrenau în clădirile armatei și în unități ale forțelor speciale. Țările acestea trimiteau arme și echipamente organizațiilor teroriste. Nu puțini lideri palestinieni, entuziaști partizani ai ideologiei sovietice, studiau la Universitatea Patrice Lumumba din Moscova.

Al Bashir era, de asemenea, responsabil de infiltrarea teroriștilor în Israel și de uciderea spionilor arabi care veneau în Cipru pentru a se întâlni cu șefii lor israelieni. Comitetul X îl condangase la moarte.

În noaptea aceea, Al Bashir s-a întors în camera lui de hotel, a stins lumina și s-a dus să se culce. Jonathan Ingleby s-a asigurat că adormise, după care a apăsat pe butonul unei telecomenzi. O explozie distrugătoare a zguduit hotelul. Într-o cameră de la etajul al treilea, un cuplu de israelieni aflați în luna lor de miere s-au vârât sub pat ca să se păzească. Funcționarul de la recepție a alergat spre camera lui Al Bashir. Când fumul s-a mai împrăștiat, el a văzut o scenă terifiantă care l-a făcut să leșine: capul însângerat al lui Al Bashir îl privea din vasul WC-ului.

*

Septembrie Negru s-a răzbunat instantaneu.

Pe 26 ianuarie 1973, un israelian pe nume Moshe Hanan Ishai s-a întâlnit cu un prieten palestinian la Morrison Pub pe strada Jose

Antonio din Madrid. După ce au părăsit pubul, doi bărbați au apărut în fața lor și le-au tăiat calea. Palestinianul a fugit, iar cei doi bărbați și-au tras armele, l-au împroșcat cu gloanțe pe israelian și au dispărut.

După numai câteva zile s-a constatat că numele real al lui Ishai era Baruch Cohen, un veteran agent al Mossadului, care înființa o rețea de studenți palestinieni la Madrid. Tânărul cu care se întâlnise în pub era unul dintre informatorii lui, care fusese de fapt plantat în rețea de către Septembrie Negru. Camarazii lui răzbunaseră moartea lui Al Bashir lichidându-l pe Baruch Cohen.

Septembrie Negru a fost de asemenea suspectat de împușcarea și rănirea altui agent israelian, Zadok Ophir, într-o cafenea din Bruxelles, și de asasinarea lui Ami Shechori, atașat la ambasada israeliană din Londra, prin intermediul unei scrisori explozive.

La două săptămâni după moartea lui Al Bashir, Septembrie Negru a numit un nou agent în Cipru. La numai 24 de ore de la sosirea sa la Nicosia, palestinianul s-a întâlnit cu persoana sa de contact de la KGB, s-a întors la hotelul lui, a stins lumina… și a murit în același fel ca predecesorul lui.

Arafat și Ali Hassan Salameh au hotărât atunci să dezlănțuie un masiv atac de răzbunare. Au plănuit să deturneze un avion, să-l încarce cu explozibili și să-l facă să zboare spre Israel cu un comando sinucigaș.

Avionul urma să se prăbușească în mijlocul Tel Avivului, omorând sute de oameni. Era o versiune timpurie a lui 11 septembrie din New York.

Informatorii Mossadului au prins de veste despre aceste pregătiri și câțiva agenți au început să urmărească un grup de palestinieni din Paris care păreau responsabili de proiect. Într-o noapte, agenții au observat un bărbat mai în vârstă alăturându-se grupului. Au trimis fotografia lui la sediile Mossadului și străinul a fost identificat drept Basil Al-Kubaissi, un important lider al lui Septembrie Negru. Kubaissi era un bine-cunoscut jurist, profesor de drept la Universitatea Americană din Beirut și un savant respectat. Dar și el – ca și Zwaiter, și Hamshari, și nu puțini alții – era în secret un om periculos. În 1956 încercase să-l asasineze pe regele Faisal al Irakului plasând o mașină explozivă pe traseul convoiului regal. Bomba explodase prea devreme, și Al-Kubaissi fugise în Liban și apoi în Statele Unite. După câțiva ani încercase s-o asasineze pe Golda Meir, aflată în vizită în Statele Unite. Tentativa de atunci eșuase, dar el încercase din nou s-o ucidă la congresul Internaționalei Socialiste de la Paris. Și iar ratase. Al-

Kubaissi nu abandonase încă. Aderase la Frontul Popular pentru Eliberarea Palestinei și devenise adjunctul lui George Habash, liderul grupului. Participase la planificarea masacrului din 30 mai 1972, în care pasageri nevinovați din aeroportul Lod fuseseră atacați de teroriști arabi și japonezi. În atac muriseră 26 de persoane, majoritatea pelerini portoricani în Țara Sfântă. Ulterior, Al-Kubaissi aderase la Septembrie Negru, iar acum se afla la Paris, probabil pentru a dirija operațiunea cu avionul. Se cazase într-un mic hotel de pe Rue des Arcades, foarte aproape de Place de la Madeleine.

Pe 6 aprilie, după o cină la Café de la Paix, Al-Kubaissi a plecat spre hotelul lui. În Place de la Madeleine îl așteptа echipa operativă a Mossadului. Doi oameni erau pe stradă, alți doi într-o mașină. Unul din ei avea o perucă blondă. Când Al-Kubaissi s-a apropiat, cei doi agenți s-au îndreptat spre el, ridicând piedica armelor. Dar s-a întâmplat ceva neașteptat. O mașină vopsită țipător s-a oprit lângă Al-Kudaissi și o tânără drăguță s-a aplecat în afară pe fereastră. Au schimbat câteva fraze, și Al-Kubaissi s-a urcat în automobil, care a plecat imediat. Frustrați, agenții au înțeles că femeia era o prostituată și că tocmai îl agățase pe Al-Kubaissi.

Toată operațiunea fusese ratată din cauza unei femei de stradă!

Dar comandantul echipei, prezent la locul întâmplării, și-a liniștit luptătorii dezamăgiți.

— Așteptați și uitați-vă, a spus el competent, o să-l aducă înapoi chiar aici, în scurt timp.

Oamenii nu l-au întrebat de unde știa, dar comandantul a avut dreptate. De-abia trecuseră 20 de minute, că mașina era înapoi. Al-Kubaissi s-a despărțit de prostituată și a pornit-o spre hotel. Făcuse doar câțiva pași, când doi bărbați au ieșit din umbră, blocându-i calea. Unul dintre ei era David Molad.

Al-Kubaissi a înțeles imediat.

— Nu! a strigat el în franceză. Nu! Nu faceți asta!

Nouă gloanțe i-au perforat trupul, și el s-a prăbușit lângă biserica Madeleine. Agenții Mossadului au sărit înapoi în mașini, care au demarat și au părăsit piața.

A doua zi, ca și în cazul Zwaiter, reprezentanții Frontului Popular pentru Eliberarea Palestinei au dezvăluit adevăratul rol al profesorului de drept.

În lunile care au urmat, Molad și membrii Kidon au ucis câțiva mesageri ai lui Septembrie Negru, veniți în Grecia să cumpere vapoare, să le încarce cu explozibili și să le trimită spre porturile Israelului.

Dar o întrebare rămânea fără răspuns: Unde era creierul operațiunii München? Unde era Salameh?

Salameh se afla în sediul său de la Beirut, plănuindu-și următoarele mișcări. Prima era ocuparea ambasadei Israelului din Thailanda de către o echipă a lui Septembrie Negru. Dar operațiunea a eșuat. Amenințați de neînduplecații generali thailandezi și presați de ambasadorul egiptean la Bangkok, teroriștii și-au eliberat ostaticii și au părăsit Thailanda umiliți.

Următoarea operațiune a lui Salameh a fost mai temerară: oamenii lui, înarmați până-n dinți, au năvălit în ambasada saudită de la Khartoum în timpul unei petreceri de rămas-bun în cinstea unui agent european și au capturat aproape întreg corpul diplomatic din capitala sudaneză. La ordinul lui Arafat, ei i-au eliberat pe aproape toți ostaticii și l-au reținut numai pe ambasadorul Statelor Unite, Cleo A. Noel, pe adjunctul șefului misiunii SUA, George C. Moore, și pe ambasadorul belgian interimar, Guy Eid. Urmând instrucțiunile lui Salameh, i-au ucis cu o cruzime monstruoasă, trăgând mai întâi în picioarele victimelor, apoi ridicând încet gurile puștilor Kalașnikov până când le-au sfârtecat piepturile.

Teroriștii au fost arestați după masacru, dar după câteva săptămâni, guvernul sudanez i-a pus în libertate.

Lumea a reacționat cu furie și dezgust la asasinarea barbară a diplomaților. Israelul a simțit atunci că venise timpul să dea o lovitură mortală grupării Septembrie Negru.

La Ierusalim, Golda Meir a dat undă verde operațiunii Primăvara tinerilor – noua fază a operațiunii Mânia lui Dumnezeu, aflată în curs de desfășurare.

*

Pe 1 aprilie 1973, un turist belgian în vârstă de 35 de ani, Gilbert Rimbaud, se caza la hotelul Sands din Beirut. În aceeași zi, un alt turist, Dieter Altnuder, trăgea și el la același hotel. Aparent, cei doi

bărbați nu se cunoșteau. Ambii au primit camere cu vedere la ocean.

Pe 6 aprilie, la hotel au mai sosit trei turiști. Andrew Whichelaw, un bărbat spilcuit, îmbrăcat impecabil, era britanic; David Molad, care a ajuns pe aeroportul din Roma două ore mai târziu, a prezentat un pașaport belgian pe numele Charles Boussard; George Elder, care a venit seara, era și el britanic, dar exact opusul compatriotului său. Un alt turist britanic, Charles Macy, s-a cazat la hotel Atlantic de pe plaja El-Baida. Englez adevărat, se interesa de două ori pe zi de buletinul meteorologic.

Fiecare pe cont propriu, cei șase au făcut turul Beirutului, s-au plimbat pe străzi și s-au familiarizat cu principalele artere. De la agențiile Avis și Lenacar au închiriat trei Buick-uri Skylarks, un Plymouth break, un Valiant și un Renault-16.

Pe 9 aprilie, o flotilă de nouă nave purtătoare de rachete și vase de patrulare ale forțelor navale israeliene a ieșit în larg și s-a integrat în liniile de trafic internațional. Vaporul Mivtah transporta o unitate de parașutiști sub comanda colonelului Amnon Lipkin, care trebuia să atace sediile Frontului Popular pentru Eliberarea Palestinei. Două alte unități s-au îmbarcat pe nava Gaash: încă un pluton de parașutiști și unitatea Sayeret Matkal, sub conducerea colonelului Ehud Barak. Ei aveau un alt fel de misiune. Înainte de îmbarcare, fiecare dintre soldați primise fotografiile a patru persoane. Primii trei erau Abu Yussef, comandantul suprem al grupării Septembrie Negru; Kamal Adwan, comandantul suprem al operațiunilor Fatah, care răspundea, de asemenea, de operațiunile desfășurate de Septembrie Negru în teritoriile ocupate de Israel; și Kamal Nasser, principalul purtător de cuvânt al Fatah. Toți trei, după cum li s-a spus soldaților, locuiau în aceeași clădire de apartamente de pe strada Verdun.

A patra fotografie era a lui Ali Hassan Salameh. Dar despre el nimeni nu știa unde se află.

Membrii comandourilor purtau haine civile. La ora 21.30, în timp ce navele se apropiau de Beirut, ei și-au pus peruci și s-au îmbrăcat în haine hippie. Ehud Barak și-a pus o rochie, încercând să se transforme într-o brunetă voluptuoasă. În sutien ascunsese câteva încărcături explozive.

Ieșite din întuneric, câteva bărci de cauciuc au țâșnit spre plaja pustie a Beirutului, aducându-i pe parașutiștii de pe navele-mamă. În fața lor au văzut șase mașini, cu câte unul din „turiști” la volan. Fiecare soldat știa la ce mașină fusese repartizat. În câteva minute, automobilele au

demarat în trombă în direcții diferite. Câteva s-au îndreptat spre sediul Frontului Popular. Altele, din care unul condus de Molad, au luat-o spre clădirea de apartamente în care locuiau liderii organizației teroriste.

Unitatea de comando care se îndrepta spre sediul Frontului Popular repetase atacul înainte, folosind o clădire în construcție dintr-o suburbie a Tel Avivului. Într-o noapte, când șeful statului-major al armatei, David (Dado) El'azar venise să urmărească antrenamentul, de el se apropiase un locotenent tânăr și frumos, Avida Shor.

— S-a stabilit să folosim 120 de kilograme de explozibil pentru a demola clădirea din Beirut, îi spusese Avida. Dar este o cantitate inutilă și periculoasă. Explozia ar afecta clădirile din apropiere, și sunt o mulțime de locatari în ele.

Apoi a scos un carnețel din buzunar.

— Am făcut niște calcule. Ar trebui să folosim doar 80 de kilograme de explozibil. Cu ele am demola clădirea fără să rănim oameni nevinovați din alte case.

El'azar verificase cifrele și fusese de acord cu sugestia lui Shor. Îl instruise apoi pe comandantul operațiunii să folosească o încărcătură de maximum 80 de kilograme.

Parașutiștii au ajuns acum la sediul Frontului Popular. După un scurt schimb de focuri, în care și-au pierdut viața doi combatanți israelieni, parașutiștii au ocupat holul de la intrare al clădirii și au plasat cele 80 de kilograme de explozibil. Explozia a prefăcut clădirea într-un morman de ruine, ucigând o mulțime de teroriști. Dar nici una din casele învecinate n-a fost afectată.

Unul dintre combatanții uciși era Avida Shor.

*

În același timp, alte unități de parașutiști și comando navale au atacat câteva tabere teroriste la sud de Beirut într-o mișcare de diversiune, cu intenția de a forța un răspuns din partea teroriștilor și a armatei libaneze. Dar răspunsul așteptat nu a venit.

Chiar în acel moment, agenții Sayeret Matkal au ajuns la clădirea de pe strada Verdun. Tocmai voiau să intre, când doi polițiști libanezi au

trecut pe lângă ei. N-au văzut însă decât un cuplu de îndrăgostiți îmbrățișându-se tandru pe trotuar. Romeo nu era altul decât Muki Betzer, unul dintre cei mai buni luptători Sayeret, iar unduioasa lui Julietă era Ehud Barak. De îndată ce polițiștii au dat colțul, israelienii s-au năpustit în clădire. Au pătruns simultan în apartamentul lui Kamal Adwan, de la etajul al doilea, al lui Kamal Nasser, la etajul al treilea, și al lui Abu Yussef, la al șaselea.

Liderii teroriștilor n-au avut nici o șansă. Când parașutiștii au năvălit în apartamentele lor, ei au pus mâna pe arme, dar soldații israelieni au fost mai rapizi. În câteva minute, cei trei au fost uciși. Soția lui Abu Yussef a încercat să-și apere consortul cu propriul corp, dar a fost și ea lovită de gloanțe. O altă victimă a fost o italiancă bătrână care locuia pe același palier cu Adwan. Auzind împușcăturile, femeia a deschis ușa – și a fost lichidată cu o rafală de gloanțe.

În timpul operațiunii, soldații au adunat documentele pe care le-au găsit în dulapurile și sertarele celor trei lideri. Apoi și-au luat răniții și morții și s-au grăbit spre mașini, care au demarat spre plajă, unde îi așteptau bărcile de cauciuc.

Pe plajă, cei șase „turiști" ai Mossadului și-au parcat cu grijă automobilele închiriate, lăsând cheile în contact. După câteva zile, companiile de închirieri și-au primit plata via American Express.

Echipa operativă s-a reunit pe vasul-mamă și a pornit spre Israel. Operațiunea fusese încununată de succes deplin. Sediile Organizației pentru Eliberarea Palestinei nu mai existau, liderii lui Septembrie Negru fuseseră uciși – și, printre ei, Abu Yussef, comandantul organizației.

Israelienii n-au știut însă că, la numai 50 de metri depărtare de casa de pe strada Verdun, Ali Hassan Salameh dormea liniștit într-un apartament oarecare. N-a fost deranjat. A doua zi, când s-a anunțat moartea lui Abu Yussef, el a devenit liderul lui Septembrie Negru.

„Primăvara tinerilor" a însemnat sfârșitul organizației Septembrie Negru. Ea nu s-a mai refăcut niciodată după ce toți liderii ei au fost uciși.

Toți, cu excepția unuia.

La Tel Aviv, documentele adunate în timpul operațiunii au contribuit la rezolvarea unui mister pe care Mossadul nu-l putea dezlega de doi ani de zile. Era vorba de Cazul Paștelui.

În aprilie 1971, două franțuzoaice tinere și drăguțe aterizaseră pe aeroportul Lod și încercaseră să treacă de serviciul de imigrație cu pașapoarte franceze false. Serviciul de securitate al aeroportului primise o avertizare prealabilă despre sosirea lor. Fetele fuseseră duse într-o cameră laterală, unde fuseseră controlate de polițiste și de agente ale Shabakului. S-a constatat că, în mod straniu, îmbrăcămintea pasagerelor, inclusiv lenjeria lor, cântărea de două ori mai mult decât era normal. Polițistele au observat că hainele franțuzoaicelor erau impregnate cu un praf alb. Aparent, hainele fuseseră cufundate într-o soluție densă care conținea pulberea aceea albă. Când îmbrăcămintea a fost scuturată și frecată, din ea au căzut mari cantități din praful respectiv. Aceeași pulbere a fost găsită în tocurile sandalelor scumpe ale franțuzoaicelor. Cele două tinere cărau aproape zece kilograme de praf alb, care s-au dovedit a fi un puternic explozibil plastic. Într-o cutie cu tampoane dintr-unul din bagajele fetelor, poliția a găsit o mulțime de detonatoare.

La interogatoriu, cele două tinere au clacat și au recunoscut că erau surori, fiicele unui bogat om de afaceri marocan. Se numeau Nadia și Madeleine Bardeli. Fuseseră contactate de un bărbat la Paris și, aventuroase din fire, fuseseră de acord să introducă pe furiș praful în Israel.

— Cine mai e cu voi în afacerea asta? le-au întrebat anchetatorii.

În după-amiaza aceea, câțiva ofițeri de poliție au descins în micul hotel Commodore din Tel Aviv și au arestat un cuplu francez în vârstă – Pierre și Edith Bourghalter. Când le-au dezasamblat radioul cu tranzistori, au constatat că era umplut cu fuzibile cu acțiune întârziată pentru manufacturarea de încărcături explozive. Pierre Bourghalter a izbucnit în lacrimi.

În ziua următoare, comandantul operațiunii, neștiutor, a aterizat și el în Israel, sub înfățișarea unei atrăgătoare franțuzoaice de 26 de ani, identificată în pașaport drept Francine Adeleine Maria. Pe numele ei adevărat Evelyne Barges, era bine cunoscută Mossadului ca teroristă profesionistă, marxistă convinsă, care mai participase la câteva atacuri teroriste în Europa.

Când au fost interogați de poliție, membrii așa-numitei Echipe a Paștelui au mărturisit că intenționau să detoneze încărcăturile cu exploziv în nouă hoteluri mari din Tel Aviv, în perioada de vârf a sezonului turistic, și să omoare cât mai mulți turiști și israelieni, dând o lovitură puternică Israelului.

Simpaticul grup de francezi a ajuns la închisoare, dar omul care trăsese sforile din spatele scenei n-a fost prins. Acesta era Mohammad Boudia, un algerian fermecător, directorul unui teatru din Paris și el însuși actor. Din nou un doctor Jekyll și domn Hyde – un om de cultură, intelectual și artist, a cărui viață pe scenă era doar o acoperire pentru activitățile sale criminale. Era iubitul Evelynei Barges și implicat în atât de multe povești de dragoste, încât agenții Mossadului l-au numit Barbă Albastră.

Boudia se aflase inițial sub comanda lui George Habash și a Frontului Popular pentru Eliberarea Palestinei. La un an după ce Echipa Paștelui fusese capturată, el aderase la Septembrie Negru și fusese numit șeful organizației în Franța. Avusese de a face cu asasinarea lui Khader Kanou, un reporter sirian din Paris, suspectat că era informator al Mossadului. Boudia răspundea, de asemenea, de operațiunile organizate de Septembrie Negru în Europa și planificase un atac asupra unei tabere de tranzit pentru evreii imigranți din Rusia. După asasinarea lui Hamshari, devenise extrem de precaut, iar urmărirea lui ajunsese să fie incredibil de dificilă.

În mai 1972, o echipă a grupului Massada a sosit la Paris și a încercat să-l găsească pe Boudia. Aveau numele și adresa noii lui amante. Agenții au așteptat cu răbdare la colțul clădirii în care locuia femeia. În cele din urmă, Boudia a apărut ca din senin și s-a furișat înăuntru. Dar a doua zi, când cei mai mulți dintre rezidenți au părăsit clădirea plecând la lucru, el nu era printre ei! Abia după o lună frustrantă, când agenții au comparat rapoartele zilnice, au observat ceva straniu: în fiecare dimineață, după nopțile toride petrecute de Boudia cu iubita sa, printre cei care ieșeau din casă se afla o femeie înaltă, solidă. Uneori era blondă, alteori, brunetă… Până la urmă, agenții au rezolvat enigma: folosindu-și talentele de actor, Boudia se deghiza în femeie înainte de a ieși din clădire.

Dar acum, din cine știe ce motiv, el încetase să-și mai viziteze metresa, iar agenții Mossadului i-au pierdut urma. Singurul indiciu pe care-l mai aveau era că pleca în fiecare dimineață cu metroul la întâlnirile lui și schimba trenul la stația Étoile, sub Arcul de Triumf. Stația aceasta de metrou era un nod de transport – o mulțime de trenuri treceau prin ea, milioane de oameni se grăbeau prin pasajele subterane, schimbând liniile. Cum ar fi putut să-l găsească aici pe Boudia, „omul cu o mie de fețe”?

Dar nu aveau de ales. Au fost alertați agenți ai Mossadului de peste tot din Europa. O mulțime de israelieni au primit fotografii ale lui Boudia și au fost postați în coridoarele, pasajele, culoarele și platformele

giganticei stații Étoile. A trecut o zi, apoi două, trei, și nimic nu se întâmpla. Dar, într-a patra zi, unul dintre agenți l-a identificat pe terorist – deghizat, machiat, și totuși același. De data aceasta israelienii s-au ținut după el ca niște umbre, până ce s-a urcat în mașina lui, parcată aproape de ieșirea din metrou. I-au urmărit automobilul și l-au ținut sub observație toată noaptea, pentru că Boudia a rămas într-o casă de pe strada Fossés-Saint-Bernard, probabil domiciliul noii sale amante. În dimineața următoare, pe 29 iunie 1973, Boudia s-a dus la mașina lui, a inspectat-o temeinic din exterior, a aruncat o privire sub șasiu și, aparent satisfăcut, a deschis portiera și s-a așezat pe locul șoferului. În clipa următoare, o explozie asurzitoare a prefăcut mașina într-un morman înnegrit de metal contorsionat și l-a ucis pe terorist. Potrivit jurnaliștilor europeni, ramsad-ul Zvi Zamir a urmărit explozia dintr-un colț al străzii.

Dar șefii Mossadului n-au avut timp să-și sărbătorească succesul. La sediul serviciilor secrete israeliene a sosit un mesaj urgent: un mesager special al lui Septembrie Negru, algerianul Ben Amana, fusese trimis la o întâlnire cu Ali Hassan Salameh. Ben Amana traversase Europa urmând un itinerar bizar, întortocheat, și ajunsese la Lillehammer, o stațiune din Norvegia.

După câteva zile, echipa operativă Kidon, sub comanda lui Mike Harari, s-a postat în Lillehammer. Nimeni n-avea habar ce căuta Salameh în liniștitul oraș norvegian. Un prim grup l-a urmărit pe Ben Amana la piscina orașului și l-a văzut luând contact cu un bărbat ce părea să vină din Orientul Mijlociu. Cei trei membri ai echipei s-au uitat la fotografiile pe care le aveau și au ajuns la concluzia că bărbatul era, indubitabil, Salameh. Au ignorat opinia celui de al patrulea coleg, care îl auzise vorbind cu alte persoane și le atrăsese atenția asupra faptului că era imposibil ca Salameh să vorbească norvegiana.

Agenții au fost absolut siguri de identitatea celui pe care îl urmăreau, așa că l-au urmărit pe Salameh pe străzile din Lillehammer și l-au văzut în compania unei tinere norvegiene gravide.

Operațiunea a intrat în faza finală. Din Israel au sosit mai mulți agenți, printre care Zvi Zamir. Eliminarea lui Salameh trebuia să fie ultimul pas în distrugerea definitivă a organizației Septembrie Negru, iar Zvi Zamir voia să fie acolo la final. Asasinii urmau să fie ubicuul Jonathan Ingleby, Rolf Baehr și Gerard Emile Lafondo. David Molad n-a participat la această operațiune. Echipa auxiliară a închiriat mașini și camere la hotel. Unii afirmă că rezidenții orașului au observat

imediat o activitate bizară; prezența mai multor „turiști” ale căror mașini străbăteau orașul în toate direcțiile nu era o priveliște obișnuită în Lillehammer pe timpul verii.

Pe 21 iulie 1973, Salameh și prietena lui gravidă au ieșit dintr-un cinematograf, unde-l văzuseră pe Clint Eastwood în filmul Acolo unde se avântă vulturii. Cuplul a luat autobuzul și a coborât pe o stradă liniștită, pustie. Pe neașteptate, o mașină albă a frânat lângă ei; doi bărbați au sărit din ea pe trotuar, înarmați cu pistoale Beretta, și au ciuruit trupul lui Salameh cu 14 gloanțe.

Prințul Roșu era mort.

Operațiunea odată terminată, Mike Harari le-a ordonat oamenilor lui să părăsească imediat Norvegia. Ieșirea din țară s-a făcut după toate regulile: primii au plecat asasinii, abandonând mașina albă în centrul orașului Lillehammer și luând primul avion de la Oslo. Mike Harari și majoritatea celorlalți agenți au fost următorii, lăsând în urmă echipa care trebuia să elibereze casele și să înapoieze mașinile închiriate. Dar o coincidență neașteptată a întors totul pe dos. O femeie care locuia aproape de locul unde se trăseseră focurile de armă notase culoarea albă și marca – Peugeot – a mașinii asasinilor; un ofițer de poliție, care descongestiona un blocaj în trafic între Lillehammer și Oslo, văzuse la rândul său un Peugeot alb condus de o femeie cu o înfățișare ciudată și notase numărul de înmatriculare. A doua zi, când mașina a fost înapoiată la biroul de închirieri de pe aeroport, poliția i-a arestat pe ocupanți, Dan Aerbel și Marianne Gladnikoff. Interogarea lor a dus la arestarea a încă doi agenți, Sylvia Raphael și Avraham Gemer. Alți doi au fost arestați în aceeași zi. Aerbel și Gladnikoff au cedat interogatoriilor dure. Ei au dezvăluit informații ultrasecrete privitoare la operațiune, adresele caselor închiriate de Mossad în Norvegia și în toată Europa, reguli conspirative, numere de telefon și modul de operare al serviciului secret. Poliția a descins într-un apartament din Oslo și a găsit acolo o sumedenie de documente; a mai descoperit și că Ig’al Eyal, responsabilul cu securitatea al Ambasadei Israelului, avea legături cu Mossadul. A fost un dezastru.

A doua zi, presa din Norvegia a publicat știri despre arestarea agenților israelieni. A fost o lovitură teribilă pentru prestigiul și credibilitatea Mossadului. Dar presa a mai publicat o știre, de data asta devastatoare: Mossadul ucisese pe altcineva.

Bărbatul asasinat la Lillehammer nu era Ali Hassan Salameh. Era Ahmed Bushiki, un chelner marocan care venise în Norvegia în

căutare de lucru. Se căsătorise cu o norvegiană blondă, Torril, gravidă în luna a șaptea.

Ziarele din toată lumea s-au umplut de titluri senzaționale. Agenții prinși au fost judecați și unii dintre ei, condangați la ani lungi de închisoare. Sylvia Raphael a făcut o puternică impresie asupra norvegienilor prin atitudinea ei mândră și nobilă. Procesul i-a oferit o neașteptată recompensă: s-a îndrăgostit de avocatul ei norvegian și, după ce a fost eliberată din închisoare, s-a măritat cu el și a trăit fericită până în 2005, când a murit de cancer.

După fiascoul de la Lillehammer, șefii Mossadului au trebuit să o ia de la capăt – să schimbe regulile conspirative, să abandoneze ascunzătorile, să stabilească noi contacte… Au fost siliți să-și asume responsabilitatea pentru moartea lui Ahmed Bushiki și să plătească familiei lui 400 000 de dolari. Dar cel mai rău a fost că legenda gloriosului, invincibilului Mossad fusese distrusă.

Golda Meir i-a ordonat lui Zvi Zamir să încheie imediat operațiunea „Mânia lui Dumnezeu”. Dar, curând, eșecul acesteia a fost eclipsat de evenimente mult mai dramatice. Pe 6 octombrie, armatele Egiptului și Siriei au demarat un atac-surpriză împotriva Israelului. Începea Războiul de Yom Kippur. (vezi capitolul 14)

Au trecut doi ani.

Într-o frumoasă seară de primăvară a anului 1975, o familie din Beirut o găzduia pe cea mai frumoasă femeie din lume. Georgina Rizk merita cu prisosință acest titlu. Cu patru ani în urmă fusese aleasă Miss Univers în celebrul concurs de frumusețe desfășurat la Miami, în Florida. Superba tânără libaneză câștigase faimă, premii, călătorii, întâlniri cu lideri din toată lumea… Întoarsă în Liban, făcuse o carieră remarcabilă ca supermodel și proprietar al unui lanț de magazine de modă.

În seara aceea, în casa prietenilor ei, Georgina a întâlnit un tânăr chipeș și charismatic. S-au îndrăgostit. După doi ani, pe 8 iunie 1977, se căsătoreau. Fericitul mire era Ali Hassan Salameh.

Cariera lui luase și ea tot mai mult avânt în anii din urmă. La finele lui 1973, Septembrie Negru încetase să existe. În ciuda colapsului organizației sale, Salameh devenise mâna dreaptă a lui Arafat și „fiul adoptiv” al acestuia; se zvonea că urma să fie numit succesorul lui Arafat la cârma Organizației pentru Eliberarea Palestinei.

După căderea lui Septembrie Negru, Salameh devenise șeful Forței Șaptesprezece, care răspundea de securitatea personală a liderilor Fatah și de toate loviturile date prin surprindere. Salameh l-a însoțit pe Arafat într-o călătorie la New York. Liderul palestinian a intrat în Adunarea Generală a Națiunilor Unite ținând în mână o ramură de măslin, dar purtând la curea o armă. Salameh a fost lângă Arafat când acesta a făcut o călătorie la Moscova și s-a întâlnit cu mai mulți lideri internaționali. Spre consternarea Israelului, era curtat și de CIA.

Central Intelligence Agency a făcut o mare gafă atunci când a decis să ignore trecutul sângeros al Prințului Roșu, rolul său în masacrul de la München, asasinarea bestială a diplomaților americani la Khartoum, pe care tot el o pusese la cale, simplul fapt că Salameh era unul din cei mai periculoși teroriști din lume, și să-l recruteze ca informator. CIA spera că Salameh va ajunge să servească loial interesele americane. I-a oferit lui Salameh sute de mii de dolari, dar el a refuzat. Pe de altă parte, palestinianul a fost de acord să petreacă o lungă vacanță împreună cu Georgina în Hawaii, unde toate cheltuielile i-au fost acoperite de agenția americană.

Stilul de viață al lui Salameh se schimbase, prietenii săi începuseră să creadă că viața nu-i mai era în pericol. Dar el simțea că zilele îi sunt numărate. Nu înceta să vorbească despre moarte.

— Știu, i-a spus unui reporter, că, atunci când soarta mea va fi pecetluită, va veni sfârșitul. Nimeni nu va mai fi în stare să mă salveze.

Și Israelul a hotărât să-i pecetluiască soarta.

În Israel se petrecuseră multe schimbări după dispariția lui Septembrie Negru. Golda Meir plecase, succesorul ei, Yitzak Rabin, demisionase, și la putere era acum un nou prim-ministru, Menahem Begin. Zvi Zamir fusese înlocuit ca ramsad de generalul Yitzhak (Haka) Hofi, un fost comandant al Regiunii de Nord. Teroarea palestiniană împotriva Israelului continua în erupții sporadice. În 1976, deturnarea unui avion Air France spre Entebbe, în Uganda, se încheiase cu un temerar raid de salvare executat de parașutiști israelieni și de Sayeret Matkal. În 1978, teroriști Fatah aterizaseră în Israel, deturnaseră un autobuz civil și îl îndreptaseră spre Tel Aviv. Fuseseră opriți de un baraj rutier la periferia orașului, și, în final, învinși, dar nu înainte de a fi ucis 35 de pasageri. Oameni obișnuiți – bărbați, femei și copii – erau cu regularitate omorâți brutal ca urmare a incursiunilor teroriste pe teritoriul Israelului.

Menahem Begin a simțit că nici un terorist cu mâinile pătate de sânge nu poate fi lăsat să-și continue crimele. Spre sfârșitul anilor 1970, numele lui Salameh era din nou pe lista agenților israelieni.

La Beirut a fost trimis un agent sub acoperire al Mossadului, care a reușit să se înscrie în clubul de fitness unde se antrena Salameh. Într-o zi, ducându-se la saună, acesta s-a trezit față în față cu Salameh nud.

Întâmplarea a declanșat o dezbatere aprinsă la sediul Mossadului. Un Salameh nud într-un club sportiv era o pradă ușoară. Pe de altă parte, orice tentativă de a-l ucide acolo s-ar fi încheiat cu moartea unor civili. De aceea, planul a fost abandonat.

A intrat apoi în scenă Erika Mary Chambers.

Era o englezoaică singură, excentrică și stranie, care, în ultimii patru ani, locuise în Germania. A sosit la Beirut și a închiriat un apartament la etajul al optulea al unei clădiri, la colțul dintre strada Verdun și strada Madame Curie. Vecinii ei au poreclit-o Penelopa. Ea le-a spus că lucra ca voluntar pentru o organizație internațională care se îngrijea de copiii săraci. Era văzută, într-adevăr, în spitale și centre de ajutorare. Unii spuneau chiar că se întâlnise cu Ali Hassan Salameh. Părea să fie o femeie foarte singură. Întotdeauna ciufulită, îmbrăcată neglijent, Penelopa apărea pe stradă cu farfurii pline cu mâncare pentru pisici vagaboande. Se spunea că apartamentul îi era plin și el de felinele ei iubite. Era și o pictoriță pasionată, dar cei care îi vedeau pânzele erau de părere că are un talent limitat.

Dar, pe lângă peisajele libaneze, ceea ce o interesa cu adevărat pe Miss Chambers era traficul aglomerat de pe strada de sub balconul ei și, în mod deosebit, trecerea zilnică a două mașini: un Chevrolet break cafeniu, întotdeauna urmat de un jeep Land Rover. Folosind un cod, Erika nota scrupulos momentul și direcția în care treceau cele două vehicule. Veneau în fiecare dimineață din cartierul Snoubra, pe străzile Verdun și Curie, îndreptându-se spre sud, către sediul Fatah; se întorceau la vremea prânzului și reapăreau în primele ore ale după-amiezii, luând-o din nou într-acolo.

Observând mașinile cu un binoclu, Erika îl recunoscuse pe Salameh pe bancheta din spate a Chevroletului, între doi bodyguarzi înarmați. Alți câțiva teroriști înarmați se aflau în Land Roverul care venea în spatele lor.

Gărzile lui Salameh puteau, desigur, să-l protejeze, dar nu-l puteau salva de cel mai mare dușman al unui agent secret: rutina. De când se

căsătorise cu frumoasa Georgina, viața lui Salameh urma un tipar neschimbat: se mutase cu soția sa în cartierul Snoubra și mergea la lucru ca un funcționar, în fiecare dimineață la aceeași oră, venea acasă să mănânce prânzul și să se odihnească și, după ce-și făcea siesta, se întorcea la slujbă. Ignora regulile de bază ale oricărei activități secrete: niciodată să nu ai obiceiuri fixe, niciodată să nu rămâi mai multă vreme la aceeași adresă, niciodată să nu folosești de două ori același itinerar, niciodată să nu călătorești la aceleași ore.

Pe 18 ianuarie 1979, un turist englez pe nume Peter Scriver a sosit la Beirut, s-a cazat la hotelul Mediteranée și a închiriat de la agenția Lenacar un Volkswagen Golf albastru. În aceeași zi s-a întâlnit cu un turist canadian, Ronald Kolberg, care stătea la hotelul Royal Garden și închiriase un Simca Chrysler, tot de la Lenacar. Kolberg nu era altul decât David Molad. Cel de-al treilea client al popularei agenții de închirieri a apărut a doua zi. Era Erika Chambers, care voia să închirieze o mașină „pentru o excursie la munte". A semnat pentru un Datsun, pe care l-a parcat foarte aproape de casă.

În noaptea aceea, trei nave purtătoare de rachete israeliene s-au apropiat de plaja pustie dintre Beirut și portul Junia și au lăsat pe nisipul umed o încărcătură masivă de explozibil. Kolberg și Scriver se aflau acolo și au încărcat explozibilul în Volkswagen.

Pe 21 ianuarie, Peter Scriver și-a părăsit hotelul, și-a dus Volkswagenul albastru pe strada Verdun și l-a parcat într-un loc care putea fi perfect văzut de la ferestrele Erikăi Chambers. Apoi a luat un taxi spre aeroport și s-a îmbarcat într-un avion spre Cipru. Ronald Kolberg și-a încheiat și el socotelile la hotel și s-a dus la hotelul Montmartre din Jounieh.

La ora 15.40, ca de obicei, Ali Hassan Salameh s-a urcat în Chevroletul său. Bodyguarzii lui au intrat în Land Rover, iar cele două mașini s-au îndreptat spre sediul Fatah. Mașinile au venit încet pe strada Marie Curie și au dat colțul pe strada Verdun.

Erika Chambers le urmărea de la etajul opt al clădirii unde locuia. Molad stătea lângă ea, ținând în mână o telecomandă.

Chevroletul s-a apropiat lin de Volkswagenul albastru. În acel moment, Molad a apăsat butonul telecomenzii.

Volkswagenul a explodat, prefăcându-se într-o uriașă minge de foc. Cuprins de flăcări, Chevroletul a explodat și el. Bucăți mari de metal și cioburi de sticlă au fost proiectate violent în aer. Ferestrele caselor

vecine s-au cutremurat și pe trotuar au căzut bucăți de sticlă. Oripilați, trecătorii nu-și puteau lua privirile de la trupurile pasagerilor din Chevrolet, amestecate cu rămășițele înnegrite ale mașinii.

Mașini de poliție și ambulanțe s-au repezit spre locul evenimentului și medicii au scos din caroseria deformată a Chevroletului trupul șoferului, pe ale celor doi bodyguarzi și pe al lui Ali Hassan Salameh.

La Damasc, un mesager tulburat i-a adus o telegramă urgentă lui Yasser Arafat, care prezida un miting la hotelul Meridien. Consternat, Arafat a parcurs în fugă telegrama și a izbucnit în lacrimi.

În aceeași noapte, o barcă mică de cauciuc, lansată la apă de o navă purtătoare de rachete, a acostat pe plaja Junia. Ronald Kolberg și Erika Chambers au sărit în ea și au fost transportați la nava-mamă. După câteva ore erau în Israel. Poliția libaneză a găsit mașinile lor închiriate parcate pe plajă, cu cheile în contact.

Erika Mary Chambers era numele real al unui agent al Mossadului, o evreică britanică. Femeia trăise în Anglia și Australia înainte de a imigra în Israel și fusese recrutată de Mossad în timp ce studia la Universitatea Ebraică. S-a întors în Israel și nu s-a mai auzit niciodată de ea.

Acesta a fost sfârșitul operațiunii Căutarea și totodată sfârșitul Mâniei lui Dumnezeu.

Septembrie Negru fusese eliminat.

După mai mulți ani, detaliile operațiunii au ieșit la lumină. Generalul Aharon Yariv a recunoscut într-un interviu televizat că o sfătuise pe Golda Meir „să ucidă cât mai mulți lideri ai grupării Septembrie Negru”. A recunoscut de asemenea că a fost surprins să vadă că „o operațiune militară a forțelor noastre din Beirut și câteva asasinate în Europa fuseseră suficiente pentru a-i face pe liderii Fatah să înceteze terorismul peste hotare. Este o dovadă că am avut dreptate folosind un timp această metodă.”

Dar întunecata poveste a avut un epilog surprinzător și promițător. În 1996, jurnalistul israelian Daniel Ben Simon a fost invitat de prieteni la o petrecere la Ierusalim. Acolo a întâlnit un palestinian tânăr și simpatic, îmbrăcat impecabil și vorbind fluent engleza, care i s-a prezentat drept Ali Hassan Salameh.

— Este numele celui care a pus la cale masacrarea atleților israelieni

la München, a spus Ben Simon.

— Era tatăl meu, a confirmat tânărul. A fost ucis de Mossad.

Și i-a spus lui Ben Simon, rămas mut de uimire, că trăia de ani de zile cu mama sa în Europa și că venise la Ierusalim invitat de Yasser Arafat.

— N-aș fi crezut niciodată, a adăugat el, că va veni ziua când voi dansa împreună cu tineri israelieni la o petrecere la Ierusalim.

Și-a descris voiajul prin Israel, calda ospitalitate a oamenilor întâlniți și și-a exprimat dorința de a contribui la reconcilierea dintre israelieni și palestinieni.

— Sunt un om al păcii sută la sută, a spus tânărul Salameh. Tatăl meu a trăit în vremuri de război și a plătit cu viața pentru aceasta. Acum a început o eră nouă. Sper ca pacea între israelieni și palestinieni să fie cel mai important eveniment din viața celor două popoare.

CAPITOLUL 13

FECIOARELE SIRIENE

Într-o noapte furtunoasă din noiembrie 1971, o navă purtătoare de rachete a marinei israeliene lupta împotriva valurilor Mediteranei furibunde, care îi îngreunau drumul spre coasta siriană. Lăsase în urmă marea bază navală din Haifa la căderea serii, plutise de-a lungul coastei libaneze și intrase în apele teritoriale siriene. Întunecată, trecuse de portul iluminat Latakia și-și continua cursa către nord. În cele din urmă, a acostat la o distanță sigură de plaja pustie, aproape de granița turcă. Mai mulți soldați din unitățile de comando ale Flotilei navale 13 au apărut la bordul navei care se balansa violent și au lansat la apă câteva bărci de cauciuc.

Când au fost gata de plecare, ușa unei cabine laterale încuiate s-a deschis și dinăuntru au ieșit trei bărbați îmbrăcați civil. Aveau fețele acoperite de keffiyeh în carouri și în bagajele lor impermeabile transportau mici aparate de emisie-recepție, pașapoarte falsificate, obiecte personale și revolvere încărcate. Fără a scoate un cuvânt, au sărit în bărcile de cauciuc, care s-au îndreptat spre plajă. Soldaților nu li se spusese cine erau acești bărbați sau motivul pentru care îi aduceau în Siria. Când bărcile s-au apropiat de coastă, puțin înainte de ivirea zorilor, cei trei civili s-au cufundat în apa rece ca gheața și au înotat spre țărm. Au stat ascunși în valuri până când au văzut silueta unui bărbat care aștepta pe nisip. Atunci au străbătut ultimii câțiva metri care îi despărțeau de plajă și s-au apropiat de el. Omul era Yonatan, nume de cod „Prosper”, șeful lor. Adusese haine uscate pentru prietenii săi înghețați și ei s-au schimbat imediat. I-a condus apoi la mașina lui, ascunsă în apropiere. La volan aștepta un străin, probabil un ajutor local al Mossadului, care a demarat și a intrat abil în traficul de pe una din principalele autostrăzi ale Siriei. Câteva ore mai târziu, intrau în Damasc.

Străinii s-au cazat în două hoteluri. După un somn lung, s-au întâlnit și au pornit să exploreze capitala siriană. Toți erau foști membri ai unităților de comando ale Flotilei 13, acum agenți ai Mossadului, și se aflau în cea mai neobișnuită misiune din viața lor. Printre ei se afla și David Molad.

Operațiunea fusese proiectată cu câteva săptămâni în urmă, la sediul

Mossadului din Tel Aviv. Ramsad-ul, Zvi Zamir, șeful Caesarea, Mike Harari, și câțiva alți șefi de departament se întâlniseră cu cei patru tineri, ale căror vârste erau cuprinse între 23 și 27 de ani. Cei patru erau prieteni buni și participaseră împreună la câteva operațiuni care îmbinaseră abilitățile lor de soldați de marină cu trainingul Mossadului. Toți erau născuți în Africa de Nord și vorbeau excelent franceza și araba. Își spuneau Cosa Nostra, la fel ca Mafia siciliană. Zamir începuse să-i instruiască.

În urmă cu doi ani, Mossadul primise un mesaj din Siria, de la liderii comunității evreiești tot mai rărite. Regimul autocrat al președintelui Hafez Al-Assad, care preluase puterea în 1970, îi oprima și îi persecuta pe evreii locali. Mulți dintre ei reușiseră să fugă din țară, lăsând în urmă o comunitate infimă, îmbătrânită. Bărbații tineri și capabili evadaseră din Siria, lăsând în urmă evreice tinere care n-aveau nici o speranță să-și găsească soți. Cea mai bună opțiune pentru ele era să ajungă în Israel.

După cum le spusese Zamir celor din Cosa Nostra, o parte dintre fete încercaseră să fugă prin Liban, cu ajutorul unor contrabandiști pe care-i mituiseră. Unele fuseseră prinse, bătute, torturate, chiar împușcate. Puține reușiseră să ajungă la Beirut. Toate aveau adresa unei case conspirative din capitala libaneză. Ajutoarele locale ale Mossadului aveau grijă de ele până ce erau transferate în Israel.

Într-o noapte din iarna lui 1970, o navă israeliană se apropiase de portul Junia, la nord de Beirut, unde pescarii locali aduseseră 12 fete evreice fugite din Siria.

Căpitanul navei israeliene era un veteran lup de mare, fost membru de echipaj pe submarin, colonelul Avraham (Zabu) Ben Ze'ev. Înaintea operațiunii, el și oamenii lui făcuseră un antrenament foarte riguros pe o navă-simulacru pe care-o construiseră la o bază navală. Antrenamentul fusese excelent, și transferul fetelor la bord se făcuse acum lin și eficient. Zabu își pusese oamenii să le dea pături, sandviciuri și cafele fetelor înghețate de frig și tremurânde și apoi le dusese în cea mai mare viteză la Haifa. Acostase la ora 16.00 și, spre marea lui surpriză, văzuse silueta inconfundabilă a prim-ministrului, Golda Meir, care aștepta pe chei împreună cu șeful statului-major al Forțelor de Apărare ale Israelului, generalul Haim Bar-Lev, și cu adjunctul său, generalul David (Dado) El'azar. Golda dăduse o petrecere frugală pentru fetele siriene și fusese profund mișcată de istorisirile lor. Pe parcursul anului următor, Ben Ze'ev și succesorul lui, Amnon Gonen, mai executaseră câteva operațiuni, aducând alte tinere siriene de pe coastele libaneze în Israel. Dar trecerea graniței

siriano-libaneze devenise o afacere foarte riscantă, iar în contrabandiștii și pescarii arabi nu se putea avea încredere. Atunci Golda hotărâse că trebuia să aducă fetele rămase direct din Siria în Israel.

Îl sunase pe Zamir și îl instruise să le salveze pe fecioarele siriene.

La întâlnirea cu Cosa Nostra, Zamir s-a adresat celor patru tineri:

— Trebuie să salvați fetele. Asta e îndatorirea voastră.

În sala de conferințe s-a declanșat o dezbatere încinsă. Putea fi aceasta o misiune potrivită pentru agenți ai Mossadului? a întrebat unul dintre bărbați. O asemenea sarcină ar trebui încredințată Agenției Evreiești din Shabak. Un altul a adăugat supărat că Mossadul nu era o agenție matrimonială, iar ofițerii lui n-ar trebui să-și riște viețile într-una din cele mai periculoase și crude țări arabe numai pentru a se asigura că o mână de fecioare evreice aveau să-și găsească miri.

Ramsad-ul a fost de neclintit. Le-a amintit oamenilor lui că salvarea comunităților evreiești din țările dușmane era una din misiunile Mossadului încă de la începuturile sale.

Operațiunea a primit numele de cod Smicha – cuvântul ebraic pentru „pătură”.

A doua zi, după ce au debarcat pe teritoriul sirian, membrii Cosa Nostra au căpătat mai multă încredere în sine. S-au plimbat pe străzile Damascului, pălăvrăgind în franceză. Au cercetat împrejurimile și s-au asigurat că nu erau urmăriți de Mukhabarat, temutul serviciu de spionaj sirian. Mai târziu în aceeași zi, s-au plimbat prin piețele iluminate ale orașului și au intrat într-un magazin de bijuterii. Prosper și Claudie (Emanuel Allon) tocmai examinau bijuteriile, conversând în franceză, când vânzătorul s-a aplecat spre ei și le-a șoptit:

— Sunteți dintre bnai amenu (în ebraică „oamenii noștri”), nu-i așa?

Agenții au fost stupefiați. Dacă erau atât de ușor de identificat, însemna că se aflau într-un pericol mortal. Au ignorat remarca vânzătorului și s-au furișat rapid afară din magazin, dispărând în mulțime.

Vestea despre ivirea unei șanse de a fugi din Siria și a ajunge în Israel se răspândise deja printre fetele din comunitatea evreiască.

„Situația noastră în Siria a fost foarte proastă”, avea să spună ulterior Sara Gafni, una din tinerele femei. „Eram presate să ne măritățm – dar cu cine? Nu era nimeni. Auziserăm o mulțime de povești și zvonuri, și eram obsedate de ideea de a ajunge în Israel, țara evreilor.”

Prosper a primit un mesaj secret: mâine seară, fetele vor aștepta într-o camionetă nu departe de hotelurile voastre.

În seara următoare, într-adevăr, Cosa Noastră a găsit camioneta, acoperită din spate cu o prelată, parcată pe o stradă întunecoasă. Agenții și-au plătit hotelurile și și-au luat bagajele cu ei. Doi dintre membrii Cosa Nostra s-au așezat în față, ceilalți doi în spate, sub copertină, unde au văzut câteva fete între 15 și 20 de ani și un adolescent. Cosa Nostra purtau din nou keffiyeh, care le acopereau capul și lăsau doar o deschizătură îngustă pentru ochi. Știau că pe autostrada siriană armata și poliția instalau deseori bariere și puncte de control. Au hotărât ca, dacă aveau să fie opriți de poliție, să spună că duceau fetele cu camioneta într-o excursie școlară.

Camioneta era condusă de ajutorul local al Mossadului, care o și adusese până acolo. A mai cules câteva fete din locuri stabilite dinainte și apoi a pornit la drum spre Tartus. Au ajuns la o plajă pustie și tinerele evreice siriene și agenții s-au ascuns într-o cabană abandonată. La distanță în largul mării aștepta o navă a marinei militare israeliene. Prosper a semnalizat cu lanterna sa în direcția navei și i-a chemat pe cei din larg prin radio. Bărcile de cauciuc, în care se aflau soldații Flotilei 13, au pornit spre plajă.

Dintr-odată, în imediata apropiere a lui Prosper și a prietenilor lui s-a auzit o salvă de foc automat. S-au aruncat toți la pământ și s-au târât în căutarea unui adăpost, dar curând și-au dat seama că împușcăturile nu-i vizau pe ei. Cine trăgea? Oare sirienii detectaseră bărcile flotilei? „Tulburări pe plajă”, a fost comunicatul radio transmis în Israel de șeful comandoului naval, Gadi Kroll. Dar n-a renunțat. A chemat înapoi bărcile flotilei și s-a îndreptat spre nord, spre o plajă alternativă, care fusese selectată în prealabil. Simultan, Prosper și oamenii lui au dus în grabă fetele înapoi la camionetă, au demarat în aceeași direcție și au luat din nou legătură cu nava. În tot acest timp, plaja a fost liniștită. Fetele și membrii Cosa Nostra, cu fețele acoperite din nou de keffiyeh, și-au făcut cu greu drum prin apa până la mijloc și au sărit în bărcile care i-au dus imediat în larg. După ce au plutit multă vreme, luptându-se cu valurile înalte, s-au urcat în cele din urmă la bordul navei care se întorcea în Israel. Agenții au dispărut într-o cabină. Fetele au fost duse într-alta și li s-a ordonat să nu spună nimănui o vorbă despre fuga lor din Siria. Își părăsiseră familiile la

Damasc și, dacă fuga lor în Israel devenea cunoscută, părinții lor ar fi putut plăti cu viața.

Omul local al Mossadului s-a întors cu camioneta la Damasc, unde urma să înceapă faza următoare.

Nava purtătoare de rachete a ajuns la Haifa fără alte incidente. Dar, înainte de a-și trimite băieții în următoarea misiune, Mossadul a încercat să descopere cine trăsese în noaptea aceea pe plajă. Departamentul de contrainformații a verificat rapoartele spionilor, și-a activat agenții din Siria, și-a contactat sursele din armată – dar fără folos. Au tras concluzia că incidentul putuse fi o ambuscadă prost proiectată sau un răspuns nervos al soldaților sirieni la mișcări suspicioase în apă.

Data următoare, Cosa Nostra a ajuns la Damasc pe calea aerului. Membrii ei au venit de la Paris, dându-se drept studenți la arheologie care voiau să viziteze antichitățile siriene. Aveau cu ei acte false, iar buzunarele le erau pline de bilete de la metroul parizian, de monede, de bonuri din cafenele și restaurante și de tot felul de alte dovezi ale identității proaspăt asumate. Documentele lor erau în ordine, dar ei erau nervoși și iritabili – dacă Mukhabarat le aflase acoperirea? Au trecut fără probleme de ghișeul de imigrări, și totuși nu se puteau liniști. Au traversat holul aglomerat de la sosirea în aeroport și au pornit spre oraș în câteva taxiuri. S-au cazat în hoteluri diferite. Claudie a ajuns la Hilton.

De data aceasta, prima noapte petrecută în Damasc a fost tensionată. Cei patru tineri știau foarte bine că, dacă erau prinși, soarta le-ar fi fost pecetluită: urmau tortura și o moarte teribilă. L-au rugat pe ajutorul lor local să-i ducă la piața unde cu câțiva ani în urmă sirienii îl spânzuraseră pe cel mai mare spion al Israelului, Elie Cohen. A sta chiar pe locul unde corpul lui Cohen atârnase în spânzurătoare în timp ce o gloată fanatică jubila și-și agita pumnii s-a dovedit prea mult pentru ei. Claudie și-a părăsit prietenii și a alergat înapoi la hotel, profund marcat de experiența trăită.

Bântuit de sinistra imagine a pieții, s-a sucit și s-a răsucit în pat, dar tot n-a putut dormi. Deodată, în toiul nopții, a auzit un zgomot venind dinspre ușă și a înțeles imediat ce se întâmpla: o cheie era introdusă în broască. „Gata, asta a fost!” și-a spus. „M-au prins. Voi fi următorul spânzurat în piață.” S-a repezit la ușă și s-a uitat prin vizor. A văzut o turistă americană mai în vârstă, care încerca în zadar să deschidă ușa. După câteva încercări ratate, a plecat. Coborâse din lift la un alt etaj.

Claudie a simțit că învie din morți.

În așteptarea următorului grup de fete ce se pregătea să plece, cei trei tineri s-au plimbat pe străzile Damascului și au vizitat cafenele și restaurante. Chelnerii rămâneau cu gura căscată în fața cvartetului de fransaouees (francezi) care se strâmbau de râs în timpul mesei. Era numai din vina lui Claudie: el reușea mereu să împrăștie tensiunea exasperată a camarazilor lui – ca și pe a sa – improvizând discursuri bombastice în franceză, în care insera cuvinte și glume în argou ebraic.

Aceasta și operațiunile viitoare au fost executate perfect, până în ziua în care Prosper și prietenii lui au observat o circulație neobișnuită și mari concentrări de trupe de-a lungul plajei. Nu puteau risca o operațiune pe coasta pe care se patrula intens. Prosper a luat hotărârea de a schimba itinerarul.

— Ia-o spre Beirut! i-a spus ajutorului său, și au pornit spre capitala Libanului, la distanță de o sută de kilometri. După ce au trecut granița în Liban, Prosper s-a îndreptat spre Jounieh, un port la nord de Beirut, locuit mai mult de creștini. Cât ai clipi din ochi, a închiriat o barcă, un iaht de mărime medie, explicându-i proprietarului că voia să ia vreo 15 invitați într-o croazieră de agrement, o petrecere-surpriză pentru ziua de naștere a unui prieten. Barca odată rezervată și gata de plecare, el și-a informat codificat superiorii de la Paris de schimbările de plan. La scurt timp, a primit prin același sistem o confirmare că putea acționa.

În noaptea aceea, camioneta a venit de la Damasc, cu încărcătura ei obișnuită de tinere evreice. La volan era Claudie. S-a oprit la câțiva kilometri de granița libaneză și și-a descărcat pasagerii. Singur în camionetă, Claudie a mers mai departe prezentându-și actele la punctul de control de la graniță, și a intrat în Liban. Aici a oprit camioneta pe marginea drumului și a așteptat. Tinerele escortate de agenții Mossadului au mers prin întuneric ore întregi, târându-și bagajele grele, împiedicându-se în pietrele de pe drum și ocolind barierele de control de la graniță. După un marș extenuant, au ajuns la șoseaua de pe cealaltă parte a graniței și l-au întâlnit pe Claudie, care le-a dus la Jounieh. S-au urcat la bordul iahtului, una câte una, și, în cele din urmă, vasul a pornit în voiajul său pentru „ziua de naștere”. În largul mării, fetele au fost transferate pe navă.

Membrii Cosa Nostra și-au petrecut ziua următoare la Beirut, la plimbare și la cumpărături. Noaptea, au luat-o înapoi spre Damasc, pe calea pe care veniseră. Cu câțiva kilometri înainte de graniță, trei

agenți au coborât și au luat-o la picior peste câmpurile întunecate din jurul punctului de control. Claudie a trecut legal cu vehiculul lui, și-a întâlnit prietenii mai departe pe șosea și i-a dus înapoi la Damasc.

În ziua următoare erau deja pe drumul înapoi spre Paris și apoi Tel Aviv.

Operațiunea s-a încheiat în aprilie 1973, când Golda Meir a venit la baza navală din Haifa pentru a mulțumi personal lui Prosper, Claudie și prietenilor lor pentru ceea ce făcuseră. Între septembrie 1970 și aprilie 1973, Mossadul și forțele navale au executat mai bine de 20 de operațiuni pentru a-i culege pe tinerii evrei – fete și băieți din Siria de pe plaja de la Tartus și de pe coasta libaneză. Toate au fost încununate de succes, și mai bine de 120 de tineri au fost aduși în Israel. Povestea lor a fost însă ținută secretă peste 20 de ani.

Acesta a fost sfârșitul Cosei Nostra. Membrii ei s-au întors la activități mai pașnice, precum afacerile, turismul și serviciile publice, chiar dacă uneori erau chemați înapoi pentru operațiuni speciale ale Mossadului.

Timpul a trecut, și Emanuel Allon (Claudie) a fost invitat la cununia unei rude. A fost prezentat miresei și a recunoscut-o imediat: era una dintre fecioarele pe care le ajutase să vină din Siria. A întrebat-o atunci:

— De unde vii?

Fata a pălit. Secretul trecutului apăsa asupra ei. Allon i-a zâmbit:

— N-ai venit din Siria? Pe mare?

Consternată, tânăra aproape a leșinat, dar deodată i-a apucat brațul și l-a sărutat cu foc.

— Tu erai! ea murmurat ea. Tu m-ai scos de acolo!

Acest moment, avea să spună ulterior Allon, a meritat toate riscurile pe care ni le asumaserăm.

CAPITOLUL 14

„DE ASTĂZI SUNTEM ÎN RĂZBOI!”

Pe 5 octombrie 1973, la ora 1.00 noaptea, agentul Mossadului cu numele de cod „Dubi” a primit un telefon din Cairo. Dubi, ofițer superior, opera dintr-o casă conspirativă din Londra. Telefonul a fost un șoc teribil. La celălalt capăt al firului se afla cel mai important și mai secret agent al Mossadului, a cărui existență era cunoscută doar de câțiva aleși: așa-numitul „Înger” (în unele rapoarte, numele lui de cod era „Rashash” sau „Hot'el”). Îngerul a rostit câteva cuvinte, dar două dintre ele l-au făcut pe Dubi să se cutremure – „substanțe chimice”. Dubi a sunat imediat la sediul Mossadului din Israel și a comunicat cuvintele cifrate. De îndată ce mesajul a ajuns la ramsad, acesta i-a spus șefului de stat-major, Freddie Eini:

— Plec la Londra.

Știa că nu era timp de pierdut. Expresia cifrată „substanțe chimice” era purtătoarea unui mesaj de rău augur: „Așteptați-vă la un atac imediat asupra Israelului!”

Israelul se aștepta la un atac din partea vecinilor lui arabi încă de la Războiul de Șase Zile din 1967, în care dobândise teritorii considerabile: Peninsula Sinai și Fâșia Gaza de la Egipt, Înălțimile Golan de la Siria, Cisiordania și Ierusalimul de la Iordania. Acum forțele defensive se instalaseră pe Înălțimile Golan, pe țărmul estic al Canalului Suez și de-a lungul râului Iordan. Țările arabe își zăngăneau armele, promițând răzbunare, dar, în războiul de uzură care urmase bătăliilor Războiului de Șase Zile, Israelul dominase. Toate eforturile sale de a negocia pacea în schimbul teritoriilor de curând cucerite fuseseră respinse cu furie de statele arabe. Între timp, temutul președinte egiptean Nasser murise și fusese înlocuit de Anwar Sadat, un bărbat lipsit de charismă, considerat de experții israelieni un om slab, nehotărât și incapabil să-și conducă poporul la un nou război. După moartea prim-ministrului Eshkol, conducerea Israelului revenise charismaticei Golda Meir, o femeie de stat dură și plină de forță, ajutată de Moshe Dayan, faimosul ministru al Apărării. Securitatea Israelului părea să fie în cele mai bune mâini.

Cu câteva săptămâni înaintea telefonului respectiv, în cel mai mare

secret, regele Hussein al Iordaniei luase avionul către Israel și o avertizase pe Golda că egiptenii și sirienii plănuiau un atac împotriva Israelului. Hussein devenise aliatul secret al Israelului și purta negocieri intense cu mesagerii Goldei. Dar, pe moment, Golda nu dădea prea mare importanță avertizărilor lui Hussein. Era mult mai interesată de apropiatele alegeri, iar Partidul Muncii, a cărui membră era, își făcea campanie sub sloganul „Nimic nou la Canalul Suez”.

Cu numai 18 ore înainte de Yom Kippur, a reieșit că, de fapt, Canalul Suez nu era deloc liniștit. Zvi Zamir a luat foarte în serios avertizarea Îngerului. Conform procedurilor prestabilite pe care le declanșa automat expresia cifrată, ramsad-ul trebuia să se vadă cu agentul său la Londra de îndată ce primea semnalul.

Zamir a urcat la bordul primului avion spre Londra. Mossadul ținea o discretă locuință conspirativă la etajul al șaselea al unei clădiri de apartamente din capitala britanică, nu departe de hotelul Dorchester. Fusese prevăzută cu microfoane ascunse, era îngrijită și securizată de agenți israelieni, totul cu un singur scop: întâlnirile cu Îngerul.

De îndată ce a sosit Zvi Zamir, un detașament de zece agenți a ocupat poziții în jurul clădirii, pentru a-și proteja șeful în cazul în care semnalul de la Cairo ar fi fost parte a vreunui complot pentru capturarea sau rănirea lui. Conducătorul detașamentului era veteranul Zvi Malkin, legendarul agent care ajutase la prinderea lui Eichmann în Argentina.

Încordat și agitat, Zamir l-a așteptat toată ziua pe Înger. Acesta a făcut o escală la Roma, venind de la Cairo, și a ajuns la Londra abia seara târziu. Cei doi s-au întâlnit în locuința conspirativă la ora 23.00.

Între timp, în Israel începuse Yom Kippur – o sărbătoare de rugăciune, post și căință. Orice activitate încetase, televiziunea și radioul își suspendaseră transmisiunile, nici o mașină nu se mișca pe stradă. Granițele statului evreu erau apărate de unități minimale.

Întâlnirea dintre Zamir și Înger a durat două ore. Dubi și-a notat fiecare cuvânt.

Se făcuse aproape ora 1.00 când Dubi l-a invitat pe agent într-o altă cameră, unde i-a plătit taxa uzuală de 100 000 de dolari. Alertat, a compus apoi în mare grabă o telegramă urgentă spre Israel. Dar agenții Mossadului n-au putut să-l găsească pe angajatul ambasadei care știa codul secret, pentru a transmite mesajul vital. Până la urmă, Zamir și-a pierdut stăpânirea de sine și a cerut o convorbire cu însuși

Freddie Eini. Apelurile lui au fost însă în van și, hărțuit, operatorul i-a spus:

— Nu răspunde nimeni, domnule. Cred că astăzi este o sărbătoare importantă în Israel.

— Mai încearcă! a mârâit Zamir. În cele din urmă, zbârnâitul l-a trezit pe șeful statului-major al armatei, care a ridicat receptorul. Părea pe jumătate adormit.

— Ia un lighean cu apă rece, i-a spus Zamir. Bagă-ți picioarele în el și ia un creion și hârtie.

Când Freddie s-a executat, Zamir i-a dictat fraza cifrată:

— Compania va semna contractul la sfârșitul zilei. Apoi, a adăugat: Acum îmbracă-te, du-te la sediu și trezește-i pe toți.

Freddie a urmat ordinele lui Zamir întocmai. A început să sune pe liderii politici și militari ai Israelului. Mesajul lui putea fi rezumat într-o propoziție:

— Azi va izbucni un război.

La scurt timp după aceea, telegrama pe care o scrisese Zamir a ajuns, în sfârșit, la Tel Aviv: „Potrivit planului, egiptenii și sirienii au de gând să atace în această seară devreme. Ei știu că azi este sărbătoare și sunt convinși că pot acosta [pe malul israelian al Canalului Suez] înainte de lăsarea întunericului. Atacul va fi executat conform planului pe care îl cunoaștem. El (Îngerul) crede că Sadat nu poate amâna atacul din cauza promisiunii făcute celorlalți șefi de stat arabi și că vrea să-și țină angajamentul cu orice preț. Sursa estimează că, în ciuda ezitării lui Sadat, șansele ca atacul să fie executat sunt de 99,9%. Ei cred că vor câștiga, de aceea se tem de o dezvăluire prematură care ar putea provoca o intervenție externă; acest lucru i-ar putea descuraja pe unii dintre partenerii lor, care apoi s-ar putea răzgândi. Rușii nu vor lua parte la operațiune.”

Dramaticul raport al ramsad-ului n-a fost crezut de toți. Generalul Eli Zeira, chipeșul șef al Amanului, era convins că nu există nici un pericol de război, în pofida rapoartelor alarmate ale informatorilor secreți. Concentrarea masivă de soldați și blindate egiptene de pe malul african al Canalului Suez nu era decât parte a unei mari manevre militare. Într-o convorbire cu Zamir, Zeira a recunoscut că nu avea „nici un fel de explicație” de ce raportul Unității 848

(redenumită mai târziu Unitatea 8200, secția de ascultare și supraveghere a forțelor armate israeliene) afirma că familiile consilierilor militari ruși din Siria și Egipt părăseau urgent țările în care se aflau – o indicație categorică a iminenței războiului.

Șeful Amanului și cei mai mulți lideri ai armatei credeau ferm în teoria conform căreia Egiptul n-ar ataca Israelul decât în două situații: prima, dacă Uniunea Sovietică îi trimitea avioane de luptă cu reacție capabile să înfrunte forțele aeriene israeliene, ca și bombardiere și rachete care să lovească orașele Israelului; a doua, dacă și-ar fi asigurat și participarea altor țări arabe. Atâta timp cât aceste două condiții nu erau îndeplinite, teoria spunea că nu existau șanse ca Egiptul să atace. Egiptul avea să amenințe, să hărțuiască și să provoace, avea să execute manevre de anvergură – dar nu să pornească un război.

Însă teoria aceasta se dovedise deja falsă, în 1967. În anul acela, o mare parte a armatei egiptene se afla în Yemen, unde purta un război de durată împotriva armatei regale. Israelul fusese convins că Egiptul nu va iniția acțiuni provocatoare sau agresive atâta timp cât o parte din armata sa era blocată în mlaștinile Yemenului. Dar, la 15 mai 1967, unități de elită ale armatei egiptene au traversat pe neașteptate Peninsula Sinai și au ajuns la granița Israelului, în vreme ce președintele Nasser îi alunga pe observatorii Națiunilor Unite și închidea strâmtorile de la Marea Roșie pentru vasele israeliene. Experții israelieni ar fi trebuit să-și dea seama că logica lor era falsă, dar, în entuziasmul de după fantastica victorie din Războiul de Șase Zile, această eroare fusese uitată.

Teoria neintervenției Egiptului a dominat reuniunea extraordinară a guvernului israelian din primele ore ale zilei de 6 octombrie 1973. De raportul cu privire la iminența atacului-surpriză egipteano-sirian se îndoiau nu numai Zeira, ci și unii miniștri din cabinet. Până atunci se întâmplase de două ori – în noiembrie 1972 și în mai 1973 – ca Îngerul să transmită o avertizare referitoare la un apropiat atac. Este adevărat, retractase în ultimul moment, dar în mai 1973 un număr imens de soldați în rezervă fuseseră mobilizați de urgență, operațiune care costase Israelul amețitoarea sumă de 34 500 000 de dolari.

La această ședință extraordinară, toți erau conștienți de gravitatea situației. Cu toate acestea, n-a fost decisă decât o mobilizare parțială a rezerviștilor. Miniștrii au mai hotărât să nu demareze o lovitură preventivă împotriva uriașei concentrări de trupe egiptene de-a lungul canalului.

Zamir s-a întors în Israel și a ținut-o pe-a lui: războiul era iminent! Cita întruna avertizarea Îngerului cu privire la o ofensivă combinată a armatelor egiptene și siriene puțin înainte de apusul soarelui.

La ora 14.00, Zeira a convocat în biroul său corespondenții militari de presă și le-a spus că e puțin probabil să izbucnească un război. Încă le mai vorbea, când în biroul lui a intrat un asistent care i-a înmânat o notiță. Zeira a citit-o și, fără un cuvânt, și-a luat bereta și a ieșit în grabă din încăpere.

Câteva momente mai târziu, urletul sirenelor antiaeriene zguduia liniștea de Yom Kippur. Războiul începuse.

După război, ofițeri superiori ai Amanului l-au acuzat furibund pe Înger că l-ar fi indus în eroare pe Zamir menționând drept ora Z sfârșitul zilei, în vreme ce ofensiva reală începuse la mijlocul zilei. Abia mai târziu s-a constatat că ora Z fusese modificată în ultimul moment, într-o conversație telefonică dintre președintele Siriei și al Egiptului. Îngerul era la vremea aceea deja în avion, în drum spre Londra.

Pare ciudat faptul că șefii Amanului au fost deranjați de greșeala Îngerului sau de fostele lui avertizări false. Ei păreau să-l considere nu o sursă de informații secrete, ci reprezentantul Mossadului în cancelaria președintelui egiptean, care trebuia să raporteze, cu lux de amănunte, tot ce se întâmpla acolo. Ignorau faptul că, în pofida poziției sale înalte, Îngerul nu era decât un spion, care producea rapoarte excelente, dar nu știa de fiecare dată totul, așa cum e cazul cu oricare alt spion.

În timpul Războiului de Yom Kippur care a izbucnit în ziua aceea, Îngerul a continuat să furnizeze Israelului informații secrete de primă mână. Când egiptenii au lansat două rachete Scud împotriva concentrărilor de trupe ale Forțelor de Apărare ale Israelului, un raport al agentului secret i-a liniștit pe israelieni. În el se arăta că armata egipteană nu avea să mai folosească rachete în timpul luptelor și că Egiptul nu va escalada conflictul cu Israelul.

Războiul de Yom Kippur a luat sfârșit pe 23 octombrie. Armata siriană a fost pusă pe fugă de pe Înălțimile Golan, iar tunurile israeliene au ocupat poziții la 30 de kilometri depărtare de Damasc. La sud, egiptenii au preluat controlul asupra unei fâșii de opt kilometri pe malul israelian al Canalului Suez, dar Armata a Treia egipteană era complet încercuită de israelieni, care își stabiliseră un cap de pod în

teritoriul egiptean, penetraseră liniile egiptene și ajunseseră la mai puțin de 100 de kilometri de Cairo.

Totuși, Israelul încă nu se putea bucura de victoria sa. Războiul îl costase 2 656 de morți și 7 251 răniți, iar mitul superiorității sale fusese distrus.

Cu toate acestea, între israelieni și egipteni începuseră negocierile. S-au semnat acorduri, în primul rând de încetare a ostilităților, apoi pentru instalarea unei păci durabile între cele două națiuni. Siria a refuzat să se alăture procesului de pace.

Zvi Zamir și-a încheiat mandatul și a fost înlocuit de generalul Yitzhak (Haka) Hofi.

Zamir s-a retras în elogiile tuturor. A fost aplaudat pentru că fusese singurul din serviciile secrete care avertizase guvernul asupra pregătirilor militare ale sirienilor și egiptenilor și pentru că adusese raportul crucial despre iminentul atac de Yom Kippur. Dacă liderii Israelului ar fi dat mai multă atenție avertismentelor lui și ar fi ordonat imediat o lovitură preventivă, foarte probabil rezultatul ar fi fost mai bun pentru Israel. Unii miniștri ai cabinetului au afirmat că Israelul s-a abținut de la o acțiune preventivă ca să nu poată fi acuzat că ar fi declanșat războiul. Afirmația aceasta pare nu numai o idee falsă, ci și o decizie mioapă. Ce era oare mai important – ca Israelul să nu fie acuzat de declanșarea războiului sau să se protejeze prin toate mijloacele de care dispunea?

Și, totuși, istoricul israelian Uru Bar-Yossef afirmă că avertismentul Îngerului a salvat Înălțimile Golan. El scria că, în dimineața de 6 octombrie, echipajele tancurilor au fost urgent mobilizate ca urmare a raportului Îngerului. Ele au ajuns pe Golan după-amiaza și au stopat avansul sirienilor în sectorul Nafah.

La sfârșitul războiului, sub presiunea fără precedent a opiniei publice, guvernul Israelului a numit un comitet de anchetă, condus de judecătorul de la Curtea Supremă Shimon Agranat, pentru a investiga procesul de luare a deciziilor în timpul Războiului de Yom Kippur. Comitetul a dispus îndepărtarea imediată din funcție a generalului Eli Zeira (și a altor câțiva ofițeri, inclusiv a șefului de stat-major, David El'azar).

Dar cine era Îngerul? De-a lungul anilor, un șir nesfârșit de povești, reportaje și cărți – toate false – a fost publicat despre identitatea lui. Era evident că Îngerul era cineva extrem de apropiat de cercurile

guvernante ale Egiptului și de comandantul suprem al armatei egiptene. Dar nimic n-a străpuns armura de secrete care îi proteja identitatea reală. Jurnaliștii și analiștii îl numeau cu câteva nume de cod și schițau portretul unui om binecuvântat cu un talent excepțional. El a devenit eroul multor povești de spionaj și chiar al câtorva romane de mare succes.

După înlăturarea din armată, generalul Zeira a rămas frustrat în adâncul sufletului său. Așa că s-a hotărât să-și dovedească nevinovăția și să aducă în fața lumii propria versiune despre evenimentele din 1973.

În cele din urmă, a decis să scrie o carte în care să dea propriul răspuns la întrebarea: de ce respinsese raportul Îngerului?

Generalul a susținut că Îngerul nu era nimic mai mult decât un agent dublu, care fusese plantat cu abilitate în Mossad de egipteni pentru a-i induce în eroare pe israelieni.

Unii reporteri au crezut povestea lui Zeira și au început să scrie că Îngerul fusese, într-adevăr, un agent dublu par excellence. Povesteau că rolul Îngerului fusese, un timp, să furnizeze Israelului informații secrete corecte și exacte, pentru a-i câștiga încrederea, pentru ca apoi, când, practic, Mossadul îl acceptase necondiționat, să-l alimenteze numai cu minciuni monstruoase, care să-l distrugă.

Povestea era excelentă. Explica totul – în fine, aproape totul… Doar că atât Zeira, cât și simpatizanții săi au ales să ignore un fapt: toate rapoartele Îngerului, de la bun început și până la sfârșit, fuseseră absolut corecte. Deci unde era minciuna?

Chiar și atunci când Îngerul ar fi putut să inducă în eroare Israelul și să-l informeze că masarea de trupe pe malul Canalului Suez nu era decât o manevră și că nu exista nici un pericol de război, presupusul „agent dublu” a ales soluția opusă: l-a sunat pe asistentul lui Zamir în Anglia și i-a trimis avertizarea – „substanțe chimice” –, apoi s-a repezit la Londra și l-a avertizat pe Zamir că atacul-surpriză era iminent.

Dar Zeira n-a putut fi oprit. În 2004, când a apărut o nouă ediție a cărții lui, el a făcut un pas mai departe și a dezvăluit publicului identitatea Îngerului. Într-o serie de interviuri, care au culminat cu o emisiune televizată, unde moderator era experimentatul jurnalist Dan Margalit, Zeira a pronunțat numele real al Îngerului.

Ashraf Marwan.

Numele i-a consternat pe toți cei familiarizați cu cercurile politice egiptene, cărora nu le-a venit să creadă că Marwan putea fi spion israelian.

Dar cine era acest maestru al spionajului? Cine era Ashraf Marwan?

În 1965, o tânără egipteană drăguță și timidă a întâlnit pe terenul de tenis din Heliopolis un băiat chipeș și plin de farmec. Mona era cea de a treia fiică în familia sa și nu tocmai cea mai inteligentă. Sora ei, Huda, mult mai înzestrată, era elevă de nota 10 la liceul din Giza. Dar Mona era drăgălașă, fermecătoare și, în plus, era copilul favorit al tatălui ei. Tânărul pe care îl întâlnise venea dintr-o familie respectabilă. Tocmai absolvise o facultate de chimie și intrase în armată. Iar Mona s-a îndrăgostit de el până peste cap.

La scurtă vreme, ea și-a prezentat prietenul familiei. Așa se face că tânărul l-a întâlnit pe tatăl Monei, președintele Egiptului, Gamal Abdel Nasser.

Nasser nu era tocmai sigur că fiica lui întâlnise partenerul ideal, dar ea nu i-a dat de ales. În cele din urmă, Nasser l-a invitat pe tatăl tânărului, un ofițer superior din Garda Președintelui, în biroul lui, și cei doi bărbați au căzut de acord ca tinerii să se căsătorească. Un an mai târziu, în iulie 1966, avea loc nunta. Curând după aceea, tânărul soț al Monei a primit un post în departamentul de chimie al Gărzii Republicii și, la sfârșitul lui 1968, a fost transferat la departamentul prezidențial de științe.

Numele ginerului președintelui era Ashraf Marwan.

În mod evident, tânărul nu era mulțumit de noul său serviciu. El l-a rugat pe Nasser să-i permită să-și continue studiile la Londra. Nasser a fost de acord, iar Ashraf Marwan s-a stabilit singur în capitala Angliei, sub stricta supraveghere a ambasadei Egiptului.

Dar se pare că supravegherea n-a fost destul de strictă. Lui Marwan îi plăceau viața bună, petrecerile, aventurile, iar Londra anilor 1970 i le oferea cu generozitate pe toate. Tânărului egiptean nu i-a trebuit mult ca să-și cheltuiască toți banii de buzunar. Avea nevoie de o altă sursă de finanțare a plăcerilor lui nocturne – și curând a găsit-o.

Numele ei era Suad, soția șeicului kuweitian Abdullah Mubarak Al-Sabah. Ashraf a fermecat-o pe romantica doamnă, care, în schimb, și-a deschis baierele pungii. Dar aranjamentul n-a durat mult timp. Povestea lor de amor a fost descoperită și, furios, Nasser l-a trimis

acasă, în dizgrație, pe băiatul cel neascultător. I-a cerut Monei să divorțeze de soțul adulter, dar ea a refuzat fără să stea pe gânduri. Până la urmă, Nasser a hotărât ca Marwan să rămână în Egipt și i-a permis să meargă la Londra doar pentru a le prezenta profesorilor lucrările. În plus, Marwan trebuia să-i înapoieze lui Suad Al-Sabah toți banii primiți de la ea. A primit un job în biroul lui Nasser și, când și când, i se încredințau mici sarcini sau misiuni.

În 1969, Ashraf Marwan a venit din nou la Londra, pentru a depune un studiu la universitate. Dar, cu această ocazie, a făcut și prima încercare de a-și trăda socrul. Se simțea încă frustrat de umilința la care îl supusese acesta. N-a ezitat: a telefonat ambasadei Israelului și a cerut să stea de vorbă cu atașatul militar. Când i-a răspuns un ofițer, Marwan s-a identificat cu numele său real și a spus direct că dorea să lucreze pentru Israel. A cerut ca oferta lui să fie înaintată celor care se ocupau cu acest tip de activitate. Ofițerul care a vorbit cu el nu l-a luat în serios și n-a raportat întâmplarea. Nici al doilea telefon al lui Marwan n-a primit răspuns. Dar povestea a ajuns la urechile câtorva oficiali ai Mossadului. Șeful secției europene, Shmuel Goren, a primit un telefon de la Marwan. Goren știa cine era Marwan, era conștient de poziția importantă a acestuia și i-a cerut să nu mai sune la ambasadă. I-a dat un număr neînregistrat și i-a alertat imediat pe câțiva dintre colegii lui.

Raportul strict secret al lui Goren le-a fost înmânat lui Zvi Zamir și lui Rehavia Vardi, șeful Tzomet, departamentul de recrutare al Mossadului. Cei doi au numit o echipă specială care să examineze în detaliu oferta lui Marwan. Pe de o parte, ea avea toate caracteristicile unei provocări clasice: cineva sus-pus dintr-o organizație inamică se oferă în mod voluntar ca agent și nu e nevoie de nici un efort pentru a-l recruta. E un gest ce trezește multe suspiciuni. Omul putea fi agent dublu, trimis ca momeală de serviciile egiptene.

Pe de altă parte, aceeași mișcare poate avea un sens opus. Cineva sus-pus dintr-o organizație inamică se oferă în mod voluntar ca agent. În mod cert el are acces la materiale ultrasecrete, pe care nimeni altcineva nu le poate furniza. Poate că, la urma urmei, Marwan era agentul ideal, cel pe care orice serviciu secret din lume visează să-l aibă. În plus, oamenii lui Vardi știau cine era Marwan – un tânăr ambițios, un hedonist, prin urmare un personaj căruia îi plăceau banii. Pentru recrutorii Mossadului tentația era foarte mare.

Goren s-a întors la Londra și a solicitat o întâlnire cu Marwan. Acesta a fost de acord și a sosit îmbrăcat elegant și chipeș ca întotdeauna. I-a spus deschis lui Goren că fusese profund dezamăgit de înfrângerea

Egiptului în Războiul de Șase Zile din 1967 și că decisese să se alăture învingătorului. Dar, deși mânat de rațiuni „ideologice", a pretins și foarte mulți bani: 100 000 de dolari pentru fiecare întâlnire în care livra un raport angajatorilor lui.

Goren era tentat să accepte oferta, în pofida costurilor uriașe. Asemenea sume nu mai fuseseră niciodată plătite unui agent al Mossadului. Dar avea nevoie mai întâi de o dovadă materială că Marwan era într-adevăr atât de bun pe cât spunea. I-a cerut o mostră de document secret pe care i l-ar fi putut furniza. Un asemenea gest l-ar fi legat pe Marwan de Mossad. Ar fi fost o dovadă autoincriminatoare solidă că Marwan devenise acum agent israelian. Din punctul de vedere al Egiptului, el ar fi devenit trădător și agent inamic.

Marwan nu l-a lăsat pe Goren să aștepte mult și i-a adus minuta completă a convorbirilor președintelui Nasser cu liderii Uniunii Sovietice din 22 ianuarie 1970. În timpul vizitei sale, Nasser ceruse ca sovieticii să-i furnizeze bombardiere moderne cu reacție, cu rază lungă de acțiune, care puteau efectua bombardamente departe în interiorul Israelului.

Raportul i-a uluit pe toți cei care l-au citit. Nu mai văzuseră niciodată un asemenea document; autenticitatea lui era mai presus de orice îndoială. Șefii Mossadului au înțeles că aveau în mâinile lor o comoară fabuloasă. L-au numit pe Dubi omul de legătură al lui Marwan și l-au trimis la Londra. S-au îngrijit de asemenea imediat de toate detaliile practice: au închiriat un apartament la Londra pentru întâlnirile cu Îngerul, dotându-l cu aparate de ascultare și monitorizare ascunse, l-au securizat și au stabilit un fond special pentru finanțarea agentului-vedetă. Jocul putea începe.

Întâlnirile erau inițiate de Marwan însuși, ori de câte ori avea ceva de raportat. Conform regulilor stabilite cu Dubi, Marwan trebuia să-l sune pe un intermediar (unele surse au afirmat că obișnuia să sune evreice din Londra), care alerta Mossadul. Egipteanul a furnizat angajatorilor săi o mulțime de informații și de documente politice și militare strict secrete. Colonelul Meir Meir, șeful secției 6 (responsabile de armata egipteană) din Aman, a participat la câteva din aceste întâlniri. Meir obișnuia să meargă la Londra sub o identitate falsă. Toate etichetele de identificare erau scoase de pe hainele lui. Se plimba prin Londra ore în șir, pe jos, în automobile sau autobuze, ca să se asigure că nu era urmărit, după care, în cele din urmă, ajungea la clădirea de apartamente și urca la etajul al șaselea. Când a fost acolo prima oară, a întâlnit un bărbat frumos, dar antipatic, care îl

disprețuia fățiș și îl privea încruntat și condescendent. Marwan s-a mai înmuiat numai când a înțeles că Meir era un om cu vaste cunoștințe și cu multă experiență. O dată, a fost rugat de un prieten al lui din Mossad să-i ducă o servietă lui Marwan. Când l-a întrebat ce era în servietă, prietenul lui i-a făcut cu ochiul și i-a spus „un penthouse în Piața Hamedina" (cel mai exclusivist cartier din Tel Aviv), dându-i de înțeles că transporta o sumă de bani fabuloasă. Potrivit estimărilor Mossadului, rapoartele lui Marwan pe durata serviciului său secret la Mossad au costat statul evreu mai mult de 3 000 000 de dolari.

Nasser a murit pe 28 septembrie 1970 și a fost înlocuit de Anwar Sadat. Profesorul Shimon Shamir, cel mai renumit egiptolog din Israel, a analizat pentru Mossad caracterul lui Sadat. E un om slab, mărginit, a spus Shamir, subliniind că Sadat nu va rămâne multă vreme la putere și nici nu va porni un război. Mulți lideri din Egipt erau de aceeași părere, dar Marwan a decis să-l susțină pe Sadat în mod necondiționat. A luat de la soția lui cheile de la seiful personal al lui Nasser, a scos de acolo cele mai importante dosare și documente și i le-a dat noului președinte.

I-a stat din nou alături în mai 1971, când câțiva conducători egipteni au încercat o lovitură de stat prosovietică. Printre conspiratori se aflau o serie de personaje faimoase: Ali Sabri, fost vicepreședinte, Mahmoud Fawzi, fost ministru de Război, Sharawi Guma, ministru de Interne, și alți miniștri și membri ai parlamentului. Planul era să-l asasineze pe Sadat în timpul vizitei acestuia la Universitatea din Alexandria. Dar Sadat s-a mișcat primul și i-a arestat pe toți conspiratorii. Marwan a fost lângă el și l-a ajutat să-i prindă.

Rezultatele nu s-au lăsat așteptate. Poziția lui Marwan în ierarhia egipteană s-a îmbunătățit considerabil. A fost numit secretar prezidențial pentru informații și consilier special al președintelui. Îl însoțea pe Sadat în călătoriile lui prin lumea arabă și lua parte la convorbiri politice la nivel înalt.

Pe măsură ce statutul lui Marwan se îmbunătățea, la fel se întâmpla și cu rapoartele sale. În 1971, Sadat a călătorit la Moscova de câteva ori și i-a prezentat lui Leonid Brejnev o listă cu armamentul de care avea nevoie pentru a ataca Israelul. Lista includea, printre altele, avioane MIG-25. Marwan a transmis-o oamenilor lui de legătură din Mossad. Apoi, când ei i-au cerut minutele convorbirilor Sadat-Brejnev, Marwan le-a adus și pe acestea. Zvi Zamir a fost profund impresionat de rapoartele lui și s-a întâlnit personal cu el. Materialele furnizate de Marwan erau distribuite câtorva ofițeri superiori din Mossad și Aman, șefului de stat-major al armatei și adjunctului său, prim-ministrului

Golda Meir, ministrului Apărării, Moshe Dayan, și confidentului Goldei, ministrul fără portofoliu Israel Galili.

Unele din documentele acestea au aterizat, se pare, și pe birourile altor servicii secrete. Marwan a luat legătura și cu serviciile secrete italiene și s-a oferit să lucreze și pentru ele. Potrivit unei surse, intrase în contact și cu serviciul britanic MI6. Așa se explică de ce, în acea fatală zi de 5 octombrie, în drum spre întâlnirea cu Zvi Zamir la Londra, Marwan făcuse o escală la Roma: îi informase și pe italieni de războiul iminent.

Un alt raport al său ajunsese la italieni, dar prin intermediul Mossadului. Cu o lună înainte de Războiul de Yom Kippur, Libia ceruse ajutor Egiptului. Teroriștii palestinieni aflați în slujba conducătorului Libiei, Muammar Gaddafi, intenționau să doboare un avion El Al atunci când avea să decoleze de pe aeroportul din Roma.

Acesta trebuia să fie un act de răzbunare împotriva Israelului pentru faptul că, în februarie 1973, israelienii doborâseră din greșeală un avion civil libian deasupra Sinaiului. La vremea aceea, Mossadul obținuse dovada că teroriștii palestinieni plănuiau să deturneze un avion, să-l încarce cu explozivi și să-l facă să se prăbușească într-unul din marile orașe din Israel (vezi capitolul 12). Atunci când un avion ce zbura sub culorile Libiei apăruse deasupra Sinaiului, refuzând să se identifice și să părăsească spațiul controlat de Israel, controlorii aerieni israelieni trăseseră concluzia că aceasta era aeronava în care se afla teroristul sinucigaș. Lansaseră câteva avioane de luptă care doborâseră intrusul. Ulterior se constatase că acesta, un avion de linie, deviase de la ruta sa din cauza unei furtuni de nisip dezlănțuite deasupra Sinaiului. Medicii israelieni găsiseră printre resturile fumegânde 108 trupuri.

Gaddafi jurase să răzbune victimele. Echipa însărcinată cu implementarea operațiunii număra cinci teroriști Fatah, conduși de Amin Al-Hindi. Președintele Sadat hotărâse să-i ajute pe libieni și îi ordonase lui Marwan să le livreze teroriștilor două rachete Strela de fabricație rusească. Marwan trimisese rachetele sol-aer la Roma cu valiza diplomatică și aici le încărcase în mașina sa. Se întâlnise cu Al-Hindi într-un magazin de încălțăminte de pe faimoasa Via Veneto, intrase cu el într-un magazin de covoare și cumpărase două covoare mari. Împreună împachetaseră rachetele în covoare și le transportaseră cu metroul într-o casă închiriată de palestinieni… Teroriștii se pregătiseră să lanseze rachetele, neștiind că Marwan alertase deja Mossadul, iar Mossadul îi alertase pe italieni. Pe 6 septembrie, o echipă antiteroristă a poliției italiene intrase cu forța

într-un apartament din Ostia, foarte aproape de aeroportul din Roma. Italienii arestaseră câțiva membri ai bandei teroriste și confiscaseră rachetele. Alții fuseseră arestați într-un hotel din Roma. Presa italiană afirmase că Mossadul era informatorul care alertase serviciile italiene. Unii spuneau că, în timpul operațiunii, Zvi Zamir în persoană fusese prezent la Roma.

O lună mai târziu se declanșa Războiul de Yom Kippur.

După război, Marwan a continuat să îndeplinească importante sarcini secrete pentru Sadat. A fost trimis ca mesager al președintelui egiptean în capitale arabe și a avut un rol activ în împărțirea forțelor între Siria și Egipt – și Israel. A fost, de asemenea, prezent la convorbirile de la Amman dintre secretarul de stat al SUA, Henry Kissinger, și regele Hussein al Iordaniei. Separarea forțelor i-a oferit lui Marwan șansa de a intra în legătură cu un alt serviciu secret – CIA, care căuta informații secrete credibile despre politica Egiptului de după acordurile provizorii cu Israelul. Potrivit surselor americane, relațiile secrete dintre Marwan și CIA au durat aproape 25 de ani. El a mers în Statele Unite de câteva ori pentru tratamente medicale și s-a bucurat de o primire călduroasă și de o ospitalitate generoasă, prin amabilitatea CIA.

Dar chiar și poziția socială înaltă și activitățile secrete și-au pierdut cu timpul atractivitatea, și Marwan a început o a doua carieră, în afaceri. A cumpărat un apartament luxos la Londra, în complexul Carlton House Terrace, și s-a apucat să-și investească banii în diferite proiecte. În 1975 a fost numit președintele Uniunii Industriale Arabe – o organizație fondată de Egipt, Arabia Saudită și emiratele din Golful Persic cu scopul de a produce armament convențional cu metode occidentale. Proiectul a eșuat, dar l-a ajutat pe Marwan să-și facă relații valoroase în lumea afacerilor. Nu a rămas decât scurt timp în această funcție și, în 1979, s-a mutat la Paris. Doi ani mai târziu, după asasinarea președintelui Sadat de o grupare de teroriști fanatici, Marwan s-a mutat la Londra și a demarat o strălucită carieră în afaceri, care l-a transformat într-un om foarte bogat. L-a primit pe Dubi, omul lui de legătură din Mossad, într-un hotel pe care-l deținea în Majorca, în Insulele Baleare, și i-a adus la cunoștință că se retrăgea din lumea spionajului. Unii susțin că, la sfârșitul anilor 1980, Marwan simțise că pământul egiptean îi arde sub picioare și că era suspectat de menținerea unor legături secrete cu Israelul, așa încât a decis să părăsească pentru totdeauna atât Egiptul, cât și Mossadul.

În anii următori, Marwan a făcut o serie de afaceri fabuloase. Și-a

investit banii cu pricepere și curând a cumpărat o parte din clubul de fotbal Chelsea, concurând în același timp cu Mohamed Al-Fayed, tatăl prietenului prințesei Diana, Dodi, pentru cumpărarea luxosului magazin Harrods din Londra. A rămas tributar stilului său de viață hedonist, era întotdeauna bine îmbrăcat și vestit pentru nenumăratele povești de dragoste pe care le lăsa în urmă. Câțiva agenți CIA, care veniseră o dată să-l vadă în hotelul lui din New York, au fost nevoiți să aștepte afară până ce iubita lui de la vremea aceea s-a îmbrăcat și a ieșit din apartament.

În anii 1990, numele lui Marwan a fost asociat cu tranzacții de armament în favoarea regimului lui Gaddafi din Libia și a teroriștilor din Liban. Un jurnalist american relata că egipteanul a invitat un agent CIA la el acasă, l-a condus pe o terasă și i-a arătat un Rolls-Royce strălucitor, parcat lângă casa lui.

— Este un dar de la Gaddafi, a spus.

Povestea despre legăturile lui Marwan cu teroriștii pare a fi o născocire. Marwan n-ar fi negociat cu teroriștii și n-ar fi riscat o confruntare cu Mossadul, care să-i expună trecutul de agent israelian, ceea ce ar fi echivalat cu o condangare la moarte. Dacă s-ar fi pretat la combinații dubioase cu Libia sau cu teroriștii, ar fi fost doar în deplină cooperare cu Mossadul.

Dar anii au trecut și, în 2002, la Londra a apărut o carte cu titlul O istorie a Israelului, scrisă de specialistul israelian Ahron Bregman, unde era menționat spionul care avertizase Israelul asupra iminentului Război de Yom Kippur. Bregman îl numea în text „ginerele” – un indiciu că spionul era foarte apropiat de o personalitate importantă. Iar Îngerul era ginerele lui Nasser. Bregman scria că omul fusese agent dublu, care furnizase Israelului informații false.

Cartea nu pomenea numele lui Marwan, dar i-a stârnit furia. Egipteanul a reacționat într-un interviu publicat în ziarul egiptean Al-Ahram, în care ridiculiza cercetarea lui Bregman și o numea „o poveste polițistă stupidă”.

Ofensat, Bregman a decis să-și apere onoarea și, într-un interviu acordat Al-Ahram, a declarat deschis că „ginerele” era, într-adevăr, Ashraf Marwan. Era o acuzație gravă, dar lipsită de dovezi. Ea n-a avut nici un impact până în momentul când Eli Zeira a declarat că agentul dublu care „înșelase” Israelul era, într-adevăr, Ashraf Marwan.

Așa ceva nu se mai întâmplase niciodată în Israel. Identitatea foștilor

spioni nu se dezvăluia, în multe cazuri, nici după moartea lor. Iar Ashraf Marwan era în viață și vulnerabil, pradă ușoară pentru asasinii Mukhabaratului egiptean. Zvi Zamir a revenit la 30 de ani după ce se retrăsese din activitate și a încercat să ia legătura cu Marwan, dar Îngerul a refuzat să stea de vorbă cu el.

— N-a vrut, a spus trist Zamir, pentru că simțea că nu-l protejaserăm. Eu am făcut tot posibilul ca să-l apăr, dar fără succes.

Ca urmare a revelațiilor făcute de Zeira, Zamir a rupt tăcerea pe care și-o autoimpusese și l-a atacat fără milă pe fostul șef al Amanului, acuzându-l că dezvăluise secrete de stat. Zeira a contraatacat, afirmând că fostul ramsad proteja un om care nu fusese altceva decât un agent dublu.

Ziaristul israelian Ronen Bergman, care urmărea la televizor o transmisiune în direct de la o ceremonie oficială din Egipt, l-a văzut pe președintele Hosni Mubarak strângându-i călduros mâna lui Marwan, care-l însoțea la depunerea unei coroane la mormântul lui Nasser. După emisiune, Bergman a scris că Marwan fusese agent dublu. Cât despre președintele Mubarak, el a sărit în ajutorul lui Marwan și a respins ferm zvonurile conform cărora acesta ar fi fost agent israelian.

În Israel s-a revărsat un potop de acuzații și contraacuzații. Mossadul și Amanul au stabilit două comisii de anchetă, care au ajuns la aceeași concluzie: Marwan nu fusese agent dublu și nu adusese nici un fel de prejudicii Israelului. Zeira n-a cedat și l-a adus pe Zamir în fața tribunalului. Fostul judecător Theodore Or, care fusese numit arbitru de către instanță, a decis categoric că versiunea lui Zamir era cea adevărată.

În mod evident, Zeira și suporterii lui au ales să ignore faptul că Marwan fusese una dintre figurile marcante ale guvernului egiptean, ginerele lui Nasser și consilier apropiat al lui Sadat. Conducătorii Egiptului nu voiau să admită că unul dintre ai lor fusese trădător și spion sionist. O asemenea recunoaștere ar fi șocat opinia publică egipteană și ar fi zdruncinat încrederea egiptenilor în conducătorii lor. Drept care au adoptat un altfel de demers: să-l laude și să-l elogieze pe Marwan în public, dar să-i pecetluiască soarta în secret.

La începutul lui iunie 2007, judecătorul Or și-a publicat concluziile. Pe 12 iunie, un tribunal israelian a confirmat oficial raportul lui Zamir cu privire la rolul lui Marwan în serviciul Mossadului. Două săptămâni mai târziu, pe 27 iunie, trupul lui Marwan a fost găsit pe trotuar, sub

terasa vilei sale.

Observatorii israelieni au acuzat serviciile secrete egiptene de asasinat. Mulți l-au acuzat pe Zeira, susținând că, prin comportamentul lui nesăbuit, cauzase moartea egipteanului. Pe de altă parte, într-o declarație surprinzător de dură, văduva lui Marwan a acuzat Mossadul de asasinarea soțului ei. Anumiți martori au spus că văzuseră niște bărbați, care semănau a oameni din Orientul Mijlociu, stând cu Marwan pe terasă cu câteva minute înainte de moartea acestuia.

Scotland Yard-ul a închis și a redeschis cazul și, în cele din urmă, a declarat că nu putuse da de urma criminalilor. Asasinii Îngerului sunt încă în libertate.

CAPITOLUL 15

O CAPCANĂ AMOROASĂ PENTRU UN SPION PERICULOS

Mordechai Vanunu făcuse, se părea, tot posibilul pentru a-și etala viața secretă. Mai lipsea doar să poarte la gât o pancartă pe care să scrie Sunt spion.

Era tehnician la reactorul atomic Dimona, cea mai secretă și mai bine protejată instalație din Israel. Presa străină, ca și multe guverne ale altor țări, erau convinse că Israelul producea armament nuclear în fabrici strict secrete. Oricine solicita un job la Dimona trebuia să traverseze un lung și riguros proces în cursul căruia avea de completat o serie întreagă de formulare, era supus la interogatorii, era testat și verificat de Shabak și de alți specialiști în securitate, până ce – la finalul unei proceduri extenuante – căpăta permisiunea să intre în complexul secret. Supravegherea intensă și verificarea strictă continuau pe toată durata angajării la Dimona.

Vanunu solicitase un job la Dimona după ce văzuse un anunț într-un cotidian. Completase un formular la biroul „laboratorului de cercetări nucleare" din Beersheba, un oraș din apropiere, fusese supus unei investigații de securitate de rutină și primise jobul fără nici un fel de probleme.

Cum fusese posibil așa ceva? Vanunu era un radical de stânga, prietenii lui erau arabi și membri ai partidului comunist și antisionist Rakah. El însuși participase la proteste de partea lor, fusese fotografiat la manifestări propalestiniene extreme, purtase insigne, luase cuvântul și dăduse interviuri în mass-media.

Găzduise militanți Rakah în micul său apartament din Beersheba și ceruse să fie primit în celula lor universitară, compusă exclusiv din tineri arabi radicali, ostili pe față statului Israel. La Universitatea Ben Gurion, unde era înscris ca student, era cunoscut pentru vederile sale extremiste.

Era un tânăr înzestrat, dar instabil. Înainte de a deveni suporter al Rakah, fusese extremist de dreapta și admirator al rabinului rasist Kahane. Ulterior sprijinise partidul de extremă dreaptă Hatechiya

(„Renașterea”), votase pentru Likud, pentru ca, în final, să plonjeze în extrema stângă. Afirma că își schimbase opiniile politice din cauza controversatului Război din Liban din 1982. Singuratic, aproape fără nici un prieten, credea ferm că e discriminat din cauza originii sale marocane. Convingerea i se întărise atunci când a căzut la testul de admitere în Academia de Forțe Aeriene și a fost trimis la geniști. După ce și-a terminat serviciul militar, începuse studii de inginerie la Tel Aviv, se răzgândise și se mutase la Beersheba, unde începuse studii economice, se răzgândise din nou și trecuse la filosofie. Devenise vegetarian, apoi vegan.

Colegii lui erau impresionați de apetitul lui pentru bani. Se lăuda că nu avea nevoie să muncească, ci doar să investească inteligent la bursa de valori. În jurnalul lui, bursa de valori era „prioritatea priorităților”, înaintea filosofiei și englezei. Conducea un Audi roșu, făcuse ceva bani pozând ca model nud și, la o petrecere studențească, își dăduse jos lenjeria intimă pentru a câștiga un premiu.

Drumul lui în viața privată era, desigur, un lucru care-l privea numai pe el, dar activitatea lui politică de simpatizant Rakah și de suporter al palestinienilor ar fi trebuit să tragă o mie de semnale de alarmă. Dar Vanunu fusese chemat numai la o întâlnire cu oficiali ai Shabakului, care îi spuseseră să pună capăt acestor activități și îi ceruseră să semneze un document care atesta că fusese avertizat. El nu semnase și nu-și încetase activitățile subversive.

Agenții Shabakului descriseseră activitățile desfășurate de Vanunu într-un raport de rutină pentru directorul pe probleme de securitate din Ministerul Apărării. Directorul trimisese raportul colegului său de la reactorul Dimona, care îl pusese într-unul din dosarele sale – și asta a fost tot. Nu se întreprinsese nimic, nu se inițiase nici un fel de supraveghere a lui Vanunu. O omisiune incredibilă. Un lanț întreg de oameni – oficiali ai Shabakului de nivel local și național și directori din minister și de la Dimona – neglijaseră să-și facă datoria.

Vanunu și-a continuat viața fără să mai fie deranjat.

Era „operator” la Institutul 2, cea mai secretă secție din complexul Dimona. Din cei 2 700 de angajați ai fabricii, doar 150 aveau permisiunea de a intra în Institutul 2. Vanunu avea două ecusoane: 9567-8 pentru intrarea în dispozitivul Dimona și 320 pentru intrarea în Institutul 2.

Din exterior, institutul arăta ca o modestă clădire cu două etaje, care ar fi putut fi un depozit sau o centrală termică de bloc. Dar o privire

ageră ar fi observat o cabină de ascensor pe acoperișul plat și s-ar fi întrebat la ce slujea un ascensor într-o clădire cu două etaje. Cheia acestui mister era secretul Institutului 2: ascensorul slujea nu pentru a urca, ci pentru a coborî cele șase etaje subterane, ascunse cu grijă. Vanunu era de serviciu în schimbul de noapte și cunoștea bine clădirea. Etajul întâi cuprindea câteva birouri și cantina. Prin câteva treceri de la parter barele de uraniu erau transportate în reactor. La același nivel mai erau niște birouri și câteva laboratoare de asamblare. La primul etaj subteran se aflau conducte și valve. La cel de al doilea, un dispecerat central și un fel de terasă numită „Balconul Goldei". Vizitatorii importanți, care aveau acces peste tot, puteau urmări de aici hala de producție de dedesubt. La etajul al treilea din subteran, tehnicienii prelucrau barele de uraniu coborâte de sus. Etajul al patrulea era un mare spațiu subteran, înalt cât trei etaje, unde se aflau hala de producție și dispozitivul de separare, în care plutoniul produs în reactor era îndepărtat de pe barele de uraniu. Etajul al cincilea găzduia secția de metalurgie și laboratorul unde erau produse componentele bombelor, iar la al șaselea etaj subteran, deșeurile chimice erau încărcate în containere speciale.

Vanunu știa că, în reactorul nuclear, reacția în lanț producea plutoniul acumulat pe barele de uraniu. După ce era „răzuit" de pe bare, acesta era folosit la etajele patru și cinci și în procesul de asamblare a armelor atomice ale Israelului.

Într-o bună zi, fără un motiv special, Vanunu a luat cu el la Institutul 2 un aparat de fotografiat. L-a pus în geantă, l-a îndesat printre cărțile pe care avea să le ia mai târziu la cursuri, la Universitatea Ben Gurion. Dacă ar fi fost întrebat la filtrul de securitate de ce a adus un aparat de fotografiat la Dimona, intenționa să spună că îl luase la plajă și îl uitase în geantă. Dar nimeni nu i-a controlat geanta, nimeni nu i-a pus vreo întrebare, iar el și-a pus aparatul în dulăpiorul propriu. În timpul pauzelor de prânz și de seară, când în clădire nu mai era nimeni, Vanunu cutreiera prin etajele subterane, fotografia laboratoarele, echipamentele și holurile, făcea schițe detaliate, intra în birouri goale, citea documentele din seifurile deschise. Nimeni nu l-a văzut și nimeni nu l-a suspectat. Oamenii de pază păreau să se fi evaporat. Superiorii lui n-aveau habar de hobby-ul acesta periculos și îl considerau un tehnician liniștit, serios și sârguincios.

La sfârșitul lui 1985, Vanunu a fost concediat, după nouă ani la Dimona. Nu din cauza activităților sale politice, ci a reducerilor bugetare. A fost pus pe liber la fel ca mulți alții. A primit ca despăgubire o compensație de 150% și salariul pe opt luni. Cu toate

acestea, el era, iarăși, furios și frustrat. S-a hotărât să plece în străinătate într-o călătorie lungă și, poate, să nu se mai întoarcă niciodată, dacă ar fi reușit să-și găsească un nou cămin, la fel ca alte 12 milioane de evrei care trăiau în afara Israelului. Și-a vândut apartamentul și mașina și și-a lichidat conturile din bănci.

La 31 de ani, Vanunu și-a luat bagajele și a plecat în călătorie. Mai făcuse și înainte călătorii lungi – o dată în Europa și o dată în Statele Unite. Acum s-a îndreptat spre Orientul Îndepărtat. În geantă ducea două filme pe care le făcuse la Dimona.

Prima oprire a fost Grecia. Au urmat Rusia, Thailanda și Nepalul. La Kathmandu a întâlnit o tânără israeliană și i-a făcut sfios curte. S-a prezentat drept „Mordy" și a recunoscut deschis că era un pacifist de stânga și că, probabil, nu se va mai întoarce în Israel. A vizitat un templu budist și a cochetat cu ideea de a deveni el însuși adept al lui Buddha.

După Kathmandu, Vanunu a călătorit în Orientul Îndepărtat și, până la urmă, a aterizat în Australia. A avut, vreme de câteva luni, câteva joburi ocazionale la Sydney, dar în cea mai mare parte a timpului s-a simțit singur și nenorocit. Într-o seară, hoinărea printr-unul din cele mai rău famate cartiere ale orașului, un paradis al prostituatelor, hoților mărunți și traficanților de droguri. Deodată, din beznă, chiar în fața lui, a răsărit clopotnița bisericii Sfântul Gheorghe, cunoscută drept refugiu al sufletelor chinuite – oameni deznădăjduiți, criminali, vagabonzi, făpturi sărace și oprimate. Vanunu a intrat și l-a întâlnit pe preotul anglican John McKnight. Bunul prelat a înțeles imediat că israelianul își căuta un adăpost și o familie. A legat o comunicare strânsă și caldă cu acest oaspete sfios și nesigur pe el. În săptămânile ce au urmat, cei doi au avut conversații lungi și sincere și, în final – pe 17 august 1986 –, Vanunu a fost botezat creștin și și-a luat un nume nou: John Crossman.

Era o uriașă transformare pentru un evreu născut la Marrakesh, care își trăise cea mai mare parte a tinereții în școli talmudice și yeshiva din Beersheba și care, până atunci, respectase tradițiile iudaice. Este adevărat că zelul lui religios dispăruse cu ani în urmă, dar convertirea aceasta a fost mai mult produsul instabilității și al confuziei sale decât al dezamăgirii față de iudaism. Dacă n-ar fi intrat în biserică și nu l-ar fi întâlnit pe părintele John, poate că Vanunu s-ar fi convertit la budism ori la cine știe ce altă religie. Dar, întorcând spatele iudaismului, el a întors spatele și Israelului. Aversiunea față de țara sa a devenit treptat unul dintre cele mai puternice motive ale viitoarelor lui acțiuni.

În timpul unei întâlniri cu alți credincioși la biserică, Vanunu le-a vorbit noilor săi prieteni despre munca lui în Israel, a descris reactorul Dimona și s-a oferit să le prezinte niște diapozitive cu fotografiile făcute de el. Ceilalți l-au privit absenți: habar n-aveau despre ce vorbea. Dar printre ei se afla un bărbat care a fost intrigat de vorbele lui: Oscar Guerrero, călător și ziarist ocazional columbian. Cei doi vopsiseră gardul bisericii și locuiseră un timp în același apartament. Guerrero a înțeles importanța fotografiilor și i-a înfierbântat imaginația lui Vanunu cu promisiuni de averi și glorie.

Vanunu avea mare nevoie de bani, dar s-a gândit și că putea profita de gloria promisă pentru a promova pacea între evrei și arabi. Nu acesta era planul lui original: nu promovarea păcii fusese motivul pentru care plecase din Israel și căra cu el, de luni de zile, prin toată lumea, două role de film. Dar promovarea păcii și salvarea omenirii de bomba atomică a Israelului deveniseră, chipurile, nobila cauză a acțiunilor sale. Războiul său personal cu proiectul nuclear israelian s-a amplificat cu fiecare zi și a devenit un motiv major de a publica fotografiile de la Dimona. Dar Vanunu știa și că, procedând astfel, își pecetluia soarta. N-ar mai fi putut niciodată să se întoarcă în Israel, unde ar fi fost stigmatizat ca trădător și dușman al statului.

Tentația era însă mare. Vanunu și Guerrero au mers împreună la un laborator fotografic din Sydney. Au developat fotografiile făcute la Institutul 2 și au încercat să le comercializeze în redacțiile locale ale revistelor americane și la televiziunile australiene, dar zadarnic. Au fost tratați fie ca niște aiuriți, fie ca niște escroci care căutau să câștige ușor ceva bani. Nimeni nu credea că tânărul acesta timid și ascetic ținea în mâinile sale cel mai bine păstrat secret al Israelului.

În cele din urmă, Guerrero a luat avionul spre Spania și Anglia și, de data aceasta, a avut noroc. Editorii ziarului londonez Sunday Times care i-au auzit povestea și-au dat seama imediat de potențialul dramatic al unui articol despre reactorul nuclear al Israelului care să se bazeze pe fotografii și schițe în exclusivitate. Dar trebuia să fie extrem de precauți. Nu cu mult timp în urmă se păcăliseră cumpărând Jurnalul lui Hitler, care se dovedise a fi o farsă de proastă calitate. De aceea au cerut să verifice minuțios materialul adus de Guerrero.

Între timp, un oficial al televiziunii australiene a luat legătura cu Ambasada Israelului de la Canberra și s-a interesat dacă străinul care le oferise fotografii de la reactorul din Dimona era, într-adevăr, cetățean israelian. Povestea a ajuns la urechile unui jurnalist israelian, care a raportat-o ziarului său din Tel Aviv.

Pentru serviciul secret al Israelului, vestea a căzut ca un trăsnet: un fost operator de la Institutul 2 din Dimona încerca să vândă secretul vital al Israelului!

— Sistemul n-a funcționat, n-am reușit să punem mâna pe el la timp, a recunoscut, învins, Haim Carmon, directorul pe probleme de securitate din Ministerul Apărării.

Vestea a ajuns rapid la „clubul prim-miniștrilor" – prim-ministrul Peres și foștii săi omologi Rabin și Shamir, toți membri ai guvernului Uniunii Naționale. Ei au decis ca Vanunu să fie imediat găsit și adus în Israel. Unii dintre consilierii lor au sugerat să fie mai degrabă asasinat decât adus înapoi, dar această idee a fost respinsă. Prim-ministrul a ridicat receptorul și l-a sunat pe ramsad.

*

Din 1982, Mossadul avea un director nou: Nahum Admoni. După aproape 20 de ani de generali parașutați din armată la cârma ei, organizația avea, în sfârșit, un șef venit din interior. Născut la Ierusalim, Nahum Admoni era un veteran al unităților Shai și Aman. Fusese adjunctul lui Yitzhak Hofi și căpătase râvnitul post de ramsad după ce Hofi se retrăsese în 1982. Avea să fie șapte ani ramsad, dar aceștia n-au fost cei mai buni ani ai serviciilor. Între 1982 și 1989, Mossadul a avut de suferit de pe urma câtorva incidente: afacerea Pollard, care s-a declanșat atunci când un agent de contrainformații civil evreu a fost arestat la Washington pentru spionaj în favoarea unei unități secrete a Israelului; afacerea Iran-Contra, în care Israelul a fost implicat; arestarea câtorva agenți ai Mossadului în țări străine din cauza unor neglijențe grosolane. Dar cel mai grav prejudiciu i-a fost adus Israelului de către Mordechai Vanunu. De îndată ce a discutat cu Peres, Admoni a demarat o acțiune pentru capturarea lui Vanunu. Iar computerul Mossadului a găsit numele de cod al operațiunii: „Kaniuk".

Nahum Admoni a trimis urgent o unitate Caesarea în Australia pentru a-l găsi pe Vanunu. Dar, când au sosit, agenții au descoperit că veniseră prea târziu. Pasărea zburase din cuib – în Anglia.

La scurt timp după intervievarea lui Guerrero, redactorul-șef al Sunday Times îl trimisese în Australia pe Peter Hounam, o vedetă a reportajelor de investigații ale săptămânalului, pentru a se întâlni cu

Vanunu. Atunci când se urcase la bordul avionului, Hounam știa deja că mai mulți oameni de știință britanici examinaseră câteva fotografii aduse de Guerrero și le confirmaseră autenticitatea. Întâlnirea cu Vanunu la Sydney îl convinsese și ea pe Hounam că povestea israelianului era adevărată. Ziaristul fusese deosebit de impresionat de faptul că Vanunu nega afirmațiile exagerate ale lui Guerrero potrivit cărora el era „un om de știință israelian". Vanunu îi spusese adevărul: la Dimona nu fusese decât un simplu tehnician.

Vanunu și Hounam au plecat cu avionul la Londra, lăsându-l în urmă pe Guerrero. La Londra, fostul evreu a fost supus unor interogări dure de către cei de la Sunday Times. El le-a spus tot ce știa și le-a divulgat britanicilor că Israelul fabrica, în plus, o bombă cu neutroni capabilă să distrugă orice ființă vie, dar să lase intacte clădiri și structuri. Le-a descris, de asemenea, procesul de asamblare a bombelor de la Institutul 2. Și, cu toate acestea, de la început până la sfârșit, Vanunu a părut speriat și nervos. Se temea că va fi ucis sau răpit de serviciile israeliene. Cei de la Sunday Times au încercat să-l calmeze; l-au mutat la alt hotel și și-au mobilizat tot personalul, care a trebuit să-i servească, pe rând, drept „bonă" prețiosului oaspete. În plus, au insistat – dar în zadar – ca Vanunu să nu circule singur pe străzi.

Când interogatoriul s-a terminat, britanicii i-au propus un târg fantastic: 100 000 de dolari pentru povestea și fotografiile sale, 40% din drepturile de distribuție ale articolelor ziarului și 25% din drepturile cărții – dacă avea să fie o carte. I-au spus că patronul lui Sunday Times, Rupert Murdoch, deținea și compania de film Twentieth Century Fox, și că se gândea să facă un film despre viața și aventurile sale. Rolul lui Vanunu urma să fie jucat de Robert de Niro.

Gazdele lui din Londra i-au oferit toate tentațiile posibile, cu excepția uneia: o femeie. Vanunu tânjea după sex și după căldura unei femei. Rowena Webster, angajată în redacție, i-a ținut companie, el a încercat cu disperare s-o convingă să facă sex cu el, dar ea a refuzat. Sexul era călcâiul lui Ahile al lui Vanunu, dar inteligenții redactori de la Sunday Times n-au fost în stare să-l intuiască.

Ei nu și-au dat seama nici că temerile lui Vanunu legate de serviciile israeliene erau justificate. Unul dintre reporterii de investigații a fost trimis în Israel să afle dacă Vanunu era, realmente, cel care pretindea că este. A vorbit despre el cu un ziarist israelian, care a alertat imediat Shabakul. În câteva ore, câțiva membri ai echipei operative a Mossadului au aterizat la Londra. Grupul era condus de adjunctul ramsad-ului, Shabtai Shavit. Comanda operațiunii îi aparținea celui de al doilea adjunct al ramsad-ului și șef totodată al Caesarea, Beni

Ze'evi.

Dându-se drept fotojurnaliști, doi agenți ai Mossadului și-au făcut de lucru lângă clădirea Sunday Times, fotografiindu-i pe muncitorii care se întâmpla să fie în grevă. După câteva zile, l-au văzut și l-au fotografiat pe Vanunu și l-au urmărit pe străzile Londrei, folosind metoda „pieptenelui" elaborată de veteranul Mossadului, agentul Zvi Malkin: în afară de urmărirea „țintei", agenții „pieptănau" zonele pe unde acesta s-ar fi putut duce și ajungeau la destinație înainte de sosirea lui. Și astfel, pe 24 septembrie, Vanunu a ajuns în Piața Leicester, un loc îndrăgit de turiști. La un stand de ziare a văzut o fată „care semăna foarte mult cu Farrah Fawcett, starul din serialul de televiziune Îngerii lui Charlie".

Era o blondă drăguță, care lui i s-a părut „frumoasă și angelică". Vanunu a privit-o îndelung în timp ce ea stătea la rând în fața standului de ziare. Fata a întors capul și l-a privit și ea, cu o căutătură lungă și plină de înțelesuri. O clipă, ochii li s-au întâlnit, dar ea a ajuns în față, și-a cumpărat ziarul și a plecat. El s-a întors să plece în altă direcție, dar și-a adunat tot curajul, s-a înapoiat și a întrebat-o dacă poate să-i vorbească. Ea a consimțit zâmbind. Au stat de vorbă amical. Ea i s-a prezentat drept Cindy, cosmeticiană evreică din Philadelphia, aflată în vacanță prin Europa.

Vanunu era suspicios. Ultimele zile fuseseră exasperante. Cei de la Sunday Times continuau să-l interogheze fără sfârșit și amânau publicarea poveștii lui. Temerile lui legate de serviciile israeliene se înmulțiseră după ce aflase că Sunday Times era pe punctul de a cere ambasadei Israelului la Londra să comenteze cazul. Cei de la redacție îi explicaseră că o publicație respectabilă ca Sunday Times trebuie întotdeauna să solicite comentariul celeilalte părți. El nu fusese convins. Rămăsese singur, trist și impacientat.

Și, dintr-o dată, Cindy.

— Ești de la Mossad? a întrebat-o el, jumătate în glumă.

— Nu, nu, i-a răspuns ea. Nu. Ce e Mossadul?

L-a întrebat apoi cum se numește.

— George, a spus el. Era numele pe care-l folosea când se caza la hotel.

Fata a zâmbit.

— Ei, na! Nu te cheamă George.

Când au luat loc într-o cafenea, el i-a dezvăluit numele său real și i-a vorbit despre Sunday Times și despre problemele lui. Ea i-a sugerat imediat să vină la New York, unde putea găsi ziare bune și avocați pricepuți.

Dar el nu asculta, nu cu adevărat. Mordechai Vanunu se îndrăgostise de la prima vedere. În zilele următoare s-a întâlnit de câteva ori cu Cindy și, după cum avea să afirme ulterior, acestea au fost cele mai bune zile din viața lui. Se plimbau prin parcuri ținându-se de mână, s-au dus la cinema și au văzut Martorul cu Harrison Ford și Hannah și surorile ei al lui Woody Allen. Au văzut și un musical, Strada 42, și s-au sărutat foarte mult. Îmbrățișări fierbinți și săruturi dulci pe care el nu le va uita niciodată.

Cindy i-a dăruit sărutările ei dulci, dar a refuzat categoric să se culce cu el. I-a spus că nu putea să-l invite la ea la hotel, pentru că împărțea camera cu altă fată. A refuzat, de asemenea, să vină în camera lui. „Ești tensionat și iritabil", îi tot spunea ea, „n-o să meargă. Nu la Londra."

Apoi ei i-a venit o idee.

— Nu vrei să vii cu mine la Roma? Sora mea locuiește acolo, are un apartament, putem să ne distrăm și să uiți de tot ce te supără.

La început, el a refuzat. Dar ea era hotărâtă să meargă la Roma, și-a cumpărat un bilet la clasa business și, când, în sfârșit, l-a convins, i-a cumpărat și lui bilet.

— O să-mi dai banii mai târziu, i-a spus ea.

El a cedat ispitei.

Dacă ar fi fost un om mai serios și mai chibzuit, Vanunu și-ar fi dat seama imediat că se prinsese ca „musca la miere" – așa numeau serviciile secrete capcana seducției feminine. Hodoronc-tronc, întâlnise o fată pe stradă, ea se îndrăgostise de el până peste cap și fusese gata să facă orice pentru el – să-l ducă la sora ei la Roma, să-i cumpere bilet de avion, deși de-abia îl cunoștea. Nu putuse să se culce cu el la Londra, dar avea să poată la Roma. Un om cu judecată și-ar fi dat seama că povestea lui Cindy era suspectă, ba chiar ridicolă. Dar, de data aceasta, psihologii Mossadului făcuseră o treabă excelentă: înțeleseseră exact ce-și dorea Vanunu și preziseseră că va fi condus orbește de sărutările dulci și promisiunile încă și mai dulci ale

frumoasei femei.

Peter Hounam de la Sunday Times era un om cu judecată. De îndată ce a auzit de Cindy, a simțit că ceva nu e în regulă. A încercat cum a putut mai bine să-l convingă pe Vanunu să nu se lege de ea, dar degeaba. Vanunu înghițise deja momeala și nimic pe lume nu-l mai putea face să se răzgândească.

La un moment dat, el l-a rugat pe Peter să-l ducă la cafeneaua unde îl aștepta Cindy, și Peter a reușit s-o zărească pe tânăra femeie (ulterior, va putea să-i schițeze chipul, pe baza acestei scurte întâlniri). Când a aflat de intenția lui Vanunu de a părăsi orașul „pentru câteva zile", Peter a încercat din nou să-l convingă să n-o facă, dar fără folos. L-a avertizat atunci pe Vanunu să nu părăsească Anglia și să nu-și lase pașaportul la recepționerii de la hotel. Dar nici măcar Peter Hounam nu și-a putut imagina că Vanunu pleca la Roma ca să poată, în sfârșit, să se culce cu Cindy a lui.

Cindy a fost de acord să se culce cu Vanunu la Roma dintr-un cu totul alt motiv. Israelul nu voia să-l răpească pe Vanunu pe pământ britanic. Prim-ministrul Peres nu intenționa să aibă de-a face cu formidabila „Doamnă de Fier", Margaret Thatcher. Mossadul nu se simțea confortabil în Marea Britanie. Cu doar câteva luni înainte, autoritățile germane găsiseră într-o cabină telefonică un portofel conținând opt pașapoarte britanice false. Din nefericire, portofelul avea și o etichetă pe care erau înscrise identitatea proprietarului și legătura lui cu ambasada Israelului. Guvernul englez spumegase; Mossadul trebuise să promită că nu va încălca din nou suveranitatea britanică. De aceea, nici Peres, nici Mossadul nu puteau nici măcar concepe să demareze o operațiune sub acoperire în Marea Britanie.

Roma a devenit cea mai bună alegere posibilă. Relațiile dintre Mossad și serviciile secrete italiene erau strânse și solide. Ramsad-ul Nahum Admoni și amiralul Fulvio Martini, șeful contrainformațiilor italiene, erau prieteni buni. Și, dat fiind haosul cronic care domnea în Italia, era aproape sigur că italienii n-ar fi putut dovedi niciodată că Vanunu fusese răpit pe teritoriul lor.

Pe 30 septembrie 1986, mână în mână, Cindy și Mordy au urcat la bordul avionului British Airways 504 cu destinația Roma. Când au aterizat la ora 21.00, cei doi îndrăgostiți au fost întâmpinați de un italian vesel cu un imens buchet de flori, care i-a luat cu mașina lui până la domiciliul surorii lui Cindy. Cât timp au mers, Cindy l-a tot îmbrățișat și sărutat pe fericitul ei Mordy.

Mașina a oprit în fața unei căsuțe, și o fată a deschis ușa. Vanunu a intrat primul. Brusc, ușa s-a trântit în urmă și doi bărbați au sărit asupra lui, l-au lovit cu putere și l-au aruncat la podea. Vanunu a apucat să observe că unul dintre ei era blond. În timp ce îi legau mâinile și picioarele, fata s-a aplecat asupra lui și i-a vârât un ac în braț. Totul i s-a încețoșat în fața ochilor și tânărul a căzut într-un somn adânc.

O dubă în care Vanunu zăcea în stare de inconștiență a plecat spre nordul țării. A mers timp de câteva ore. Lângă Vanunu stăteau doi bărbați și o femeie. După câteva ore, i s-a mai făcut o injecție. Cindy dispăruse. Mașina a ajuns în portul La Spezia și, legat de o brancardă, Vanunu a fost îmbarcat pe o vedetă rapidă care a pornit în larg, unde îl aștepta cargobotul israelian Tapuz (potrivit altor surse, vaporul Noga). Membrii echipajului au primit ordin să intre în salonul rezervat lor și să rămână acolo. Dar cei care erau de serviciu au văzut vedeta apropiindu-se. O scară de frânghie a fost aruncată peste bord și doi bărbați și o femeie au urcat pe vas. Conduceau un bărbat în stare de inconștiență, pe care l-au introdus în cabina ofițerului secund, încuind ușa în urma lor. Vasul a pornit imediat spre Israel.

În tot timpul călătoriei, Vanunu a rămas încuiat în cabina cea mică. N-a mai văzut-o pe Cindy. Își făcea griji pentru ea și nu știa ce i se întâmplase. N-a înțeles că ea era membru al echipei Mossadului. Îl lăsase în pragul casei din Roma și, probabil, părăsise Italia în aceeași noapte. Femeia care-l însoțea pe Vanunu la bordul vasului era medic, iar în timpul călătoriei i-a făcut de mai multe ori injecții cu un anestezic.

Vasul a aruncat ancora nu departe de țărmul Israelului, și Vanunu a fost transferat pe o navă purtătoare de rachete israeliană. Aici a fost luat în primire de ofițeri de poliție și de agenți ai Shabakului, care l-au învinuit oficial și l-au dus la închisoarea Shikma din Ashkelon.

În timpul primului interogatoriu, Vanunu a aflat că, în timp ce el se afla în drum spre Israel, Sunday Times începuse publicarea unei serii de articole bazate pe dezvăluirile sale. Editorialele, îmbogățite cu fotografii și schițe, erau reproduse în zeci de ziare din toată lumea. Sunday Times a dezvăluit că toate estimările anterioare ale puterii nucleare a Israelului fuseseră greșite. Până atunci, experții crezuseră că Israelul poseda între zece și douăzeci de bombe atomice primitive. Dar informațiile aduse de Vanunu dovedeau că Israelul devenise o putere nucleară, iar arsenalul lui cuprindea cel puțin 150-200 de bombe sofisticate. Ba, mai mult, avea capacitatea de a produce arme

cu hidrogen și neutroni. Vanunu a intrat în panică din cauza acestor revelații senzaționale. Se temea că israelienii îl vor ucide. Se temea și pentru Cindy și nu putea să creadă că ea făcuse parte din complotul împotriva lui.

Timp de aproape 40 de zile, lumea n-a știut ce se întâmplase cu Vanunu. Presa publica reportaje senzaționale care n-aveau nimic de-a face cu adevărul. Ziarele britanice descriau cu lux de amănunte cum tânărul fusese răpit la Londra și dus clandestin în Israel într-un „container diplomatic". Alții citau „martori" care îl văzuseră îmbarcându-se cu o tânără femeie pe un yacht ce-l dusese în Israel. Câțiva membri ai Parlamentului londonez cereau investigații și măsuri severe împotriva Israelului.

Vanunu a fost pus oficial sub acuzare la mijlocul lui noiembrie și a compărut de câteva ori în fața instanței. S-a hotărât atunci să-și păcălească paznicii. Știa exact unde așteptau reporterii când era adus la tribunal. Înainte să intre la una dintre înfățișări, Vanunu, așezat pe bancheta din spate a mașinii de poliție, a așteptat ca automobilul să oprească în fața mulțimii de reporteri și fotografi. Atunci, brusc, și-a lipit palma de fereastra mașinii. Iar reporterii și fotografii de presă din toată lumea au putut citi următoarea frază scrisă în palma sa:

Vanunu m răpit la roma, itl, 30.9.86. 21:00. venit la roma cu ba 504.

Informația aceasta n-a înrăutățit relațiile Ierusalimului cu Londra, căci era clar că Vanunu părăsise Marea Britanie din proprie voință, cu un avion de linie. Însă, la Roma, șefii serviciilor secrete au fost supărați și frustrați. După un timp, israelienii au reparat totuși prejudiciul pe care-l cauzaseră.

Vanunu a fost acuzat de spionaj și trădare și condangat la 18 ani de închisoare. Dar, în străinătate, el nu era considerat spion sau trădător. În Europa și în America au apărut aproape peste noapte asociații și ligi cu numele său, care-l portretizau ca pe un luptător temerar pentru pace, un martir care își riscase viața pentru a stopa proiectul nuclear al Israelului.

Bineînțeles, Vanunu nu era nici pe departe un astfel de om. Sloganurile eroice, ideologice nu făceau decât să acopere acțiunile confuze ale operatorului frustrat de la Institutul 2. Vanunu nu încercase să protesteze împotriva proiectului nuclear israelian atunci când lucra la Dimona. Dacă n-ar fi fost concediat, ar fi lucrat poate acolo și în ziua de azi. Chiar și când a plecat din țară, el nu s-a grăbit să-și înceapă războiul sfânt, ci a călătorit prin lume, a colindat prin

Nepal și Thailanda, s-a botezat în Australia. Dacă nu l-ar fi întâlnit pe Guerrero, poate că pozele cu „Balconul Goldei” și operațiunile de asamblare a bombelor i-ar fi rămas în bagaje.

Dar acum, oameni buni și naivi de peste tot din lume îl credeau un luptător împotriva pericolului atomic israelian. Un cuplu de americani l-a adoptat – deși familia lui era încă în viață, iar alți creștini continuă să îl nominalizeze la Premiul Nobel pentru pace.

Când, după 18 ani, a fost eliberat din închisoare, Vanunu a ales să trăiască într-o biserică din Ierusalim. Până în ziua de astăzi continuă să-și afișeze ura față de Israel, refuză să trăiască acolo, refuză să vorbească ebraica, își spune John Crossman și publică anunțuri în presa arabă, căutându-și o soție arabă sau palestiniană („exclus israelitele”).

Iar Cindy? S-a dovedit că, din cauza caracterului urgent al operațiunii de la Londra, Mossadul nu avusese timp să-i construiască o acoperire solidă. Ea se folosise de numele surorii ei, Cindy Hanin, și de pașaportul ei, lucru care i-a ajutat pe reporterii englezi și israelieni să-i descopere identitatea reală. Au aflat că numele ei adevărat era Cheryl Ben Tov, născută Hanin, fiica unui milionar american care își făcuse averea din afaceri cu anvelope. Era o sionistă devotată și emigrase în Israel la vârsta de 17 ani. Servise în armată și se măritase cu un fost ofițer Aman. Un agent al Mossadului o recrutase în organizația sa. Avea un IQ ridicat și un binevenit pașaport american și era foarte motivată. Făcuse un extenuant antrenament timp de doi ani înainte de a trebui să plece urgent la Londra împreună cu alți agenți ai operațiunii Kaniuk. După răpirea lui Vanunu și după explozia de publicitate din jurul ei, a fost nevoită să se retragă din activitatea operativă.

Astăzi, Cheryl Hanin Ben Tov trăiește în Orlando, Florida. Ea și soțul ei lucrează în domeniul imobiliarelor și sunt o familie americano-evreiască model. Cazul Vanunu a desființat-o pe Cheryl ca agent al Mossadului, iar colegii ei regretă sincer că femeia aceasta inteligentă, frumoasă și inventivă nu mai lucrează cu ei. Datorită ei, Israelul l-a scos pe Vanunu din Anglia fără a încălca nici o lege.

Margaret Thatcher i-a strunit cu ușurință pe tumultuoșii membri ai Parlamentului odată ce a fost clar că nici un act ilegal nu fusese comis pe teritoriul britanic.

Dar n-a trecut mult până când Mossadul s-a hotărât să recurgă din nou la vechile sale șiretlicuri. Doi ani mai târziu, Arie Regev și Yaacov

Barad, agenți ai Mossadului, au plantat la Londra un palestinian ca agent dublu. Palestinianul a fost prins și arestat, dar Thatcher a închis postul Mossadului de la Londra și i-a expulzat pe Regev și Barad.

Mossadul a promis că se va purta onorabil. Și așa a și făcut – până la cazul Mahmud al-Mabhuh…

CAPITOLUL 16

SUPERARMA LUI SADDAM

Pe 23 martie 1918, în toiul Primului Război Mondial, în Place de la Republique din Paris a explodat un imens proiectil de artilerie. După o oră, un alt proiectil a lovit centrul capitalei, omorând opt persoane. Exploziile i-au îngrozit pe locuitorii orașului, căci se credea că Parisul, departe de liniile frontului, era în siguranță. Comandantul departamentului capitalei a trimis imediat câteva plutoane să cerceteze pădurile din jurul orașului, unde se ascundea o unitate de artilerie germană. Dar cercetarea n-a scos nimic la iveală. Francezii au presupus că proiectilele fuseseră trase dintr-un dirijabil, deși nici un zeppelin nu fusese semnalat în zonă. După șase zile, în Vinerea Mare, la Paris a explodat un alt proiectil, care de data aceasta a lovit direct biserica Saint Gervais din arondismentul IV. Explozia a omorât 99 de persoane și a rănit 100.

Panica s-a întins în tot orașul. Patrule înarmate s-au răspândit în evantai în jurul capitalei și n-au găsit nimic. Nimeni nici măcar nu auzise de vreun tun care să poată lovi Parisul de la o asemenea distanță fantastică. Ziarele comparau monstrul care îi bombarda de departe cu enormul tun descris de Jules Verne în romanul De la Pământ la Lună. Tunul născocit de Jules Verne putea să lanseze o întreagă navă spațială spre Lună.

Francezii au avut noroc. Războiul s-a terminat chiar în acel an cu victoria Aliaților asupra Germaniei imperiale. Încet-încet, au început să apară informații despre oribilul tun care împrăștiase moarte și panică în capitala Franței. Unii îl numeau „arma Parisului”, alții „arma lui Wilhelm”, după Wilhelm al II-lea, împăratul Germaniei. S-a dovedit că el fusese creat de industria de armament greu a lui Krupp, care produsese trei asemenea misterioase tunuri. Arma avea nemaiauzita rază de acțiune de 128 de kilometri. Obuzele erau lungi de un metru, iar încărcătura, de patru. Proiectilele se ridicau la o înălțime de 42 de kilometri, record doborât ulterior doar de rachetele germane V-2 în al Doilea Război Mondial. Krupp a asamblat tunurile în cel mai mare secret. Erau trase de trenuri speciale care se deplasau aproape zilnic dintr-o poziție într-alta. Fiecare era acționat de 80 de artileriști, cărora le era interzis să vorbească despre ele. Monstruoasele

arme trebuiau neapărat să fie învăluite într-un secret total.

Pe măsură ce războiul se apropia de final, capacitatea de a manevra superarmele s-a redus rapid. Avioanele britanice au descoperit uriașele tunuri, le-au urmărit de-a lungul căii ferate și le-au tot bombardat. Francezii trăgeau și ei în ele de pe poziții foarte apropiate de linia frontului. Dar nici un atac n-a avut succes. Singurul tun neutralizat a fost unul care a explodat în timp ce trăgea. Cinci soldați au fost omorâți. Celelalte două au dispărut fără urmă la sfârșitul războiului. Ce s-a întâmplat cu ele rămâne un mister. Poate că au fost demontate sau ascunse într-o peșteră adâncă ori într-o mină abandonată.

Supertunurile au devenit legendă, și mulți credeau că secretul lor nu va fi niciodată elucidat. Dar, în 1965, o nemțoaică în vârstă a ajuns în Canada și a întâlnit acolo un om de știință de 37 de ani, Gerald Bull, responsabil de programul de cercetare a altitudinii de la Universitatea McGill din Montréal. Femeia era o rudă a lui Fritz Rausenberger, răposatul director de proiectare al firmei Krupp. Ea i-a adus lui Bull un manuscris pierdut pe care îl găsise în arhivele familiei și care descria în amănunțime marele tun și modul său de operare.

Manuscrisul l-a entuziasmat pe Bull, care avea reputația unui geniu. Își luase doctoratul la vârsta de 23 de ani, devenind cel mai tânăr doctor în științe absolvent al unei universități canadiene. Visa să construiască supertunuri care să trimită obuze spre ținte aflate la sute de kilometri depărtare și chiar să lanseze sateliți în spațiul extraterestru. Folosindu-se de manuscris, el a scris o carte despre tunurile lui Wilhelm și despre posibilitățile oferite de acestea oamenilor de știință din viitor.

Dar cartea nu i-a fost de ajuns. A obținut fonduri din SUA și de la guvernul canadian, ca și de la universitatea sa și, pe un teren de încercări din Barbados, și-a testat propriul tun – cel mai lung fabricat vreodată. Avea 36 de metri lungime și un calibru de 424 de milimetri. La construirea și testarea formidabilei arme de foc participaseră sute de muncitori, tehnicieni și ingineri, mulți dintre ei locali.

Tunul lui Bull a funcționat perfect, trimițând încărcături masive la o înălțime-record. Inventatorul lui a afirmat că, dacă în loc de proiectile și-ar fi încărcat tunurile cu rachete propulsate de combustibil solid, ar fi putut lansa o rachetă de 100 de kilograme la o distanță de 4 000 de kilometri sau la o altitudine de 250 de kilometri.

Tunul lui Bull a fost o mare realizare, dar guvernele SUA și Canadei au decis, din diverse motive, să oprească finanțarea proiectului. În 1968,

omul de știință a fost silit să părăsească Barbados. Frustrarea lui nu cunoștea limite. El i-a atacat, cu dușmănie și ură, pe „birocrații” care îi prejudiciaseră proiectul.

Un timp, Bull a produs proiectile de artilerie și chiar a exportat 50 de asemenea proiectile în Israel, pentru a fi folosite la tunuri de fabricație americană. A fost chiar răsplătit cu cetățenia de onoare a Americii. Dar canadianul se aprindea repede, nu-și putea ține gura și a avut conflicte cu ofițerii superiori și oficialii cu care s-a întâlnit. Umilirea resimțită la încheierea testului din Barbados încă nu-i dădea pace și era gata să facă orice pentru a putea să continue fabricarea marilor sale tunuri. Aceasta a devenit obsesia lui – și nimic nu-l putea opri.

A construit mai întâi tunul GC-45, cel mai avansat tun din vremea sa, care avea o rază de acțiune de 40 de kilometri și pe care l-a vândut oricui voia să-l cumpere. În ciuda embargoului impus de Statele Unite asupra furnizării de arme către Africa de Sud, Bull și-a vândut tunurile acestei țări, care avea nevoie de ele pentru războiul împotriva Angolei vecine. A mai vândut de asemenea Africii de Sud o licență de fabricare a tunurilor pe teritoriul ei.

Unii susțin că CIA a sprijinit în secret activitatea ilegală a lui Bull. Dar, de îndată ce cazul a devenit public, prietenii lui din CIA au dispărut ca prin farmec, și canadianul a rămas singur, sub tirul acuzațiilor Națiunilor Unite de a fi devenit un cinic și nemilos traficant de arme. A fost silit să se întoarcă în Statele Unite, unde îl aștepta o surpriză neplăcută: un tribunal american l-a găsit vinovat de comerț ilegal de arme și l-a condangat la șase luni de închisoare. Când a fost eliberat și s-a întors în Canada, a fost amendat cu 55 000 de dolari. Supărat, Bull a plecat în Belgia, unde a fondat o companie nouă, în asociere cu United Gunpowder Works (Poudreries Réunies de Belgique).

Dar obsesia lui nu l-a părăsit. Continua să viseze la asamblarea unui tun uriaș, demn de imaginația lui Jules Verne. Ca și Faust al lui Goethe, era gata să-și vândă sufletul diavolului pentru a-și realiza visul. Și, într-adevăr, diavolul și-a făcut apariția: era megalomanul dictator al Irakului, Saddam Hussein.

În deceniul al nouălea al secolului trecut, Irakul ducea un război crâncen împotriva Iranului. Bull a vândut irakienilor 200 de tunuri GC-45, făcute în Austria și aduse ilegal în țară prin portul Aqaba, din Iordania vecină. Dar acesta a fost doar începutul.

Ca și Bull, Saddam Hussein era profund frustrat după ce Israelul bombardase reactorul nuclear de la Tamuz și îi distrusese visul de a

face din Irak o putere nucleară. Era extrem de invidios pe Israel, care se pregătea să lanseze un satelit în cosmos.

Bull s-a oferit să-i construiască lui Saddam cel mai mare și mai lung tun din lume. Cu această armă, după cum promitea canadianul, Saddam avea să poată lansa sateliți în spațiu și trimite proiectile la o distanță de peste 1 000 de kilometri. Saddam a înțeles că va putea lovi centre populate din Israel și a acceptat bucuros oferta omului de știință. Așa a început „proiectul Babilon".

Bull a elaborat planurile pentru Babilon: un tun de 150 de metri lungime, cântărind 2 100 de tone, cu calibrul de un metru! Dar, înainte de a-și construi tunul-mamut, s-a hotărât să asambleze prototipuri mai mici, ca să le testeze. A numit tunul mai mic „Baby Babilon", chiar dacă acest bebeluș era mai mare decât toți strămoșii lui. Avea 45 de metri lungime, iar comandantul artileriei lui Saddam a rămas cu gura căscată, copleșit de performanțele lui. Dar acesta nu era nimic în comparație cu adevăratul tun care se ivea din deșertul Irakului.

Bull a ales să-și amplaseze uriașul tun, cel mai lung și mai gros din lume, pe o colină golașă și să-i poziționeze componentele pe pantă. A comandat apoi părțile tunului la diferite uzine de oțel din Europa. Componenta principală era, desigur, țeava, pe care Bull intenționa s-o asambleze din mai multe tuburi de oțel uriașe. Tuburile le-a comandat în Anglia, Spania, Olanda și Elveția, sub denumirea de „părți ale unei mari conducte de petrol". Pentru că Irakul fusese supus unor draconice restricții internaționale privind importurile de materiale strategice, comenzile erau înregistrate pe numele Iordaniei vecine.

„Conductele" au început să sosească. Uimitor este că majoritatea statelor și companiilor implicate în fabricarea lor își dădeau perfect seama că ele nu erau decât părți ale unei enorme arme letale. Dar cinismul și cupiditatea partenerilor, ca și indiferența lor față de războiul din Orientul Mijlociu, i-au făcut să se implice în comerțul acesta dubios fără prea multe mustrări de conștiință. Uriașele conducte au primit licență de export, au fost încărcate pe cargoboturi și trimise la destinație. Multe dintre ele au ajuns fără probleme în Irak.

Armata privată de tehnicieni și ingineri a lui Bull a început asamblarea pieselor, orientând tunul spre vest, spre Israel. Dar proiectantul nu era încă mulțumit. A mai construit pentru irakieni două autotunuri, Al-Majnoon și Al-Fao. Al-Majnoon („Nebunul") a fost imediat încorporat în artileria irakiană.

Bull a acceptat de asemenea să îmbunătățească rachetele Scud din arsenalul lui Saddam și le-a modificat focoasele, extinzându-le raza de acțiune și optimizându-le performanțele. Aceste rachete au putut fi folosite împotriva Israelului în Primul Război din Golf.

Bull a mers însă prea departe. Potrivit mărturiei fiului său, agenții israelieni l-au avertizat să-și înceteze activitățile periculoase, dar canadianul a refuzat să le dea ascultare. Israelul nu era singura țară care voia să-l oprească. CIA și MI6 erau și ele îngrijorate. Iranienii aveau și ei socoteli de încheiat cu Bull. În timpul războiului iraniano-irakian, irakienii folosiseră împotriva lor tunurile construite de el. Se pare deci că Bull nu ducea lipsă de dușmani, și aceștia erau hotărâți să pună capăt proiectelor lui.

Cum el ignora orice avertisment, agenții străini s-au pus pe treabă. În iarna lui 1990, persoane necunoscute au forțat de câteva ori intrarea în apartamentul lui Bull din cartierul Uccle din Bruxelles. N-au luat nimic, dar au răsturnat mobila și au golit dulapurile și comodele. Avertismentul era limpede: suntem pe-aproape. Putem intra în casa ta când vrem și s-ar putea să nu ne limităm la atât.

Încă o dată, Bull a ignorat pericolul. Părțile de tun continuau să sosească și erau amplasate, una câte una, pe colina golașă din Irak. Părea că nimic nu poate opri Proiectul Babilon. Sau aproape nimic.

Pe 22 martie 1990, Bull s-a întors acasă, la apartamentul lui din Bruxelles. În timp ce-și căuta cheile prin buzunare, un bărbat a ieșit brusc din coridorul întunecat, înarmat cu un pistol cu amortizor, și i-a descărcat cinci gloanțe în ceafă. Părintele marelui tun s-a prăbușit și a murit pe loc.

Presa din toată lumea a făcut nenumărate speculații despre identitatea asasinului. Unii spuneau că fusese trimis de CIA, alții arătau cu degetul spre MI6, Angola, Iran… Dar majoritatea observatorilor credeau că fusese Israelul. Poliția belgiană a demarat o investigație, dar n-a găsit nimic. Asasinii lui Gerald Bull n-au fost identificați nici până azi.

Odată cu moartea canadianului, munca la marele tun a fost întreruptă. Asistenții, inginerii, cercetătorii, cumpărătorii s-au împrăștiat prin lume. Fiecare cunoștea o parte a proiectului, dar planul complet fusese în capul lui Bull, și doar el știa ce trebuia făcut mai departe. Moartea omului de știință a însemnat și moartea proiectului Babilonul.

La două săptămâni după aceea, autoritățile britanice s-au trezit din

somnolență. Au trimis în portul Teesport un grup de vameși care au confiscat opt conducte de oțel Sheffield uriașe, înregistrate în declarația de export sub numele de „conducte de petrol”. A fost un efort meritoriu, dar tardiv: britanicii rataseră 44 de asemenea „conducte”, care erau deja folosite în Irak. În săptămânile care au urmat, mai multe componente ale tunului-gigant au fost confiscate în alte cinci țări europene. O investigație oficială în Anglia a încercat să afle cum de se putuse întâmpla ca firme respectabile, precum Sheffield Forge Masters, să se prefacă a nu vedea scopurile diabolice ale lui Saddam Hussein și să livreze conducte de oțel pentru tunul uriaș.

În 2003, când a învins Irakul, armata SUA a găsit mormane de conducte care rugineau încet în depozitul de deșeuri Al-Iskanderiya, la vreo 50 de kilometri de Bagdad. Era tot ce mai rămăsese din grandiosul plan al lui Gerald Bull.

Asasinarea omului de știință canadian a avut loc într-o perioadă de profunde schimbări în activitatea Mossadului. În 1989, atunci când și-a asumat atribuțiile de ramsad, Shabtai Shavit, veteran al serviciului secret, a găsit o instituție foarte diferită de ceea ce Mossadul fusese cândva. Fost luptător în Sayeret Matkal și șef al unității Caesarea, Shavit părea să fie omul potrivit pentru acest post. Dar, de la începutul anilor 1970, odată cu eliminarea sistematică a liderilor grupării Septembrie Negru, și din ce în ce mai mult în anii 1980 și 1990, activitatea Mossadului s-a reorientat de la informații și contrainformații la operațiuni speciale. Serviciul a trebuit să preia treptat majoritatea operațiunilor de neutralizare a pericolelor nonmilitare și neconvenționale care amenințau statul Israel. Organismele de stat oficiale erau incapabile să înfrunte eficient terorismul. Liderii teroriștilor trăiau în străinătate, într-o relativă siguranță, își plănuiau atacurile și-și trimiteau oamenii împotriva organizațiilor sau cetățenilor israelieni în toată lumea. Chiar și atunci când Israelul știa cine erau și ce făceau, nu putea să-i aresteze și să-i aducă în fața justiției. Singura metodă care-i rămânea era ca Mossadul să-i prindă și să-i omoare. Și o făcea prin acțiuni brutale, extrem de dificile pentru cei ca David Molad, care le duceau la bun sfârșit. Dar scopul era atins atunci când asasinarea liderilor teroriști desființa sau bloca pentru mulți ani organizațiile conduse de aceștia. Vânătoarea liderilor grupării Septembrie Negru a fost cel mai bun exemplu. Cazul Gerald Bull a avut rezultate similare. Chiar dacă asasinii lui n-au fost niciodată identificați oficial, moartea lui a însemnat și moartea diabolicului său proiect. Și la fel a fost în cazul lui Wadie Haddad.

Totul a început de la o cutie de ciocolată.

Wadie Haddad, liderul Frontului Popular pentru Eliberarea Palestinei, era unul dintre cei mai periculoși dușmani ai Israelului. Cea mai cunoscută operațiune organizată de el a fost deturnarea unui avion Air France care zbura de la Tel Aviv la Paris, pe 27 iunie 1976. Un grup de teroriști arabi, germani și sud-americani au forțat pilotul să aterizeze la Entebbe, capitala Ugandei, și au cerut ca, în schimbul ostaticilor israelieni, să fie eliberați cei mai periculoși teroriști din lume. Într-o eroică operațiune de salvare, un comando israelian a aterizat la Entebbe, i-a omorât pe teroriști și i-a eliberat pe ostatici. După Entebbe, Haddad a înțeles că viața lui era în pericol și și-a mutat sediul la Bagdad, unde se simțea în siguranță. Din Irak a continuat să organizeze operațiuni teroriste împotriva Israelului.

Mossadul s-a hotărât să-l ucidă. Dar cum? A fost lansată o operațiune minuțioasă care avea ca scop strângerea tuturor informațiilor posibile despre Haddad, în mod special despre slăbiciunile și viciile lui.

La un an de la acțiunea de salvare de la Entebbe, agenții Mossadului au aflat că Haddad era înnebunit după ciocolată, în special cea fină, belgiană. Informația venea de la un palestinian de încredere, care se infiltrase în Frontul Popular al lui Haddad.

Ramsad-ul, Yitzhak Hofi, i-a prezentat situația noului prim-ministru al Israelului, Menahem Begin, care a aprobat imediat operațiunea împotriva lui Haddad. Agenții Mossadului l-au recrutat pe unul dintre consilierii de încredere ai acestuia, care se afla într-o misiune în Europa. La întoarcere, el i-a adus șefului său o cutie mare cu bomboane de ciocolată Godiva. Experții Mossadului injectaseră în ele o otravă biologică letală. Presupuseseră că Haddad, care era ahtiat după ciocolată, le va mânca singur pe toate, fără să le împartă cu altcineva.

Agentul i-a dat lui Haddad cutia ambalată. Rămas singur, acesta a înghițit pe nerăsuflate toate bomboanele, una după alta. Apoi, în câteva săptămâni, a început să-și piardă pofta de mâncare și să slăbească. Analizele de sânge făcute de doctorii lui au indicat o severă deficiență imunitară. Nimeni nu înțelegea ce se petrece cu liderul Frontului Popular.

Sănătatea lui Haddad se deteriora treptat. Slăbise, devenise scheletic și nu se mai ridica din pat. Când starea lui a devenit critică, a fost transferat de urgență într-o clinică din Germania de Est. Ca majoritatea țărilor din blocul sovietic, Germania socialistă oferea

teroriștilor palestinieni sprijin generos, arme și posibilitatea antrenamentelor militare pe teritoriul ei. În ciuda vastei lor experiențe, specialiștii germani s-au dovedit de data aceasta neputincioși. Doctorii nu l-au putut salva pe Haddad, și la 30 martie 1978, la vârsta de 48 de ani, acesta a murit „din cauze necunoscute". I-a lăsat surorii sale milioane de dolari, pe care îi adunase conducând războiul patriotic pentru Palestina.

Conform diagnosticului medicilor germani, Haddad murise în urma unei boli fatale, care-i atacase sistemul imunitar. Nimeni n-a suspectat Mossadul. Unii dintre cei mai apropiați oameni ai lui Haddad au acuzat autoritățile irakiene că îl otrăviseră, pentru că le compromisese prin acțiunile sale. Numai după mulți ani autorii israelieni au putut să publice adevărul despre implicarea Mossadului în moartea prematură a lui Haddad. 30 de ani mai târziu, când a murit și Yasser Arafat, acoliții lui au acuzat Israelul că provocase moartea liderului palestinian. Această acuzație n-a fost niciodată dovedită, în ciuda examinării complete și a testelor făcute de doctorii francezi ai lui Arafat.

Odată cu moartea lui Haddad, s-a prăbușit și organizația lui. Atacurile ei împotriva Israelului au încetat aproape complet, și lunga bătălie cu unul dintre cei mai nemiloși dușmani ai Israelului s-a sfârșit definitiv.

După Bull și Haddad, a venit rândul lui Shaqaqi.

La mijlocul secolului al XIX-lea, sultanul Imperiului Otoman l-a trimis pe comandantul forțelor maritime imperiale, un amiral faimos și admirat de toată lumea, să cucerească insula mediteraneeană Malta. Amiralul a pornit în larg și a călătorit multe luni prin Mediterana.

Dar n-a găsit Malta.

S-a întors la Istanbul, a venit în fața sultanului și a anunțat: Malta ioc! (Malta nu există!)

În vremurile noastre, Malta a fost însă găsită – și nu numai insula. Tot acolo a fost găsit un bărbat deghizat, care călătorea sub o identitate falsă și într-un secret desăvârșit. Este vorba despre Fathi Shaqaqi, liderul Jihadului Islamic.

Pe 26 octombrie 1995, spre sfârșitul dimineții, Fathi Shaqaqi ieșea din hotelul Diplomat din orașul maltez Selma. Se ducea să facă niște cumpărături înainte de a se întoarce la Damasc, unde locuise în ultimii ani. Shaqaqi purta perucă și avea un pașaport libian pe numele de

Ibrahim Shawush. Se simțea în deplină siguranță în pașnicul oraș maltez. Nu știa că, de o săptămână, de când plecase cu avionul din Malta în Libia pentru a participa la o conferință a organizațiilor palestiniene clandestine, era urmărit de câțiva agenți ai Mossadului.

În urmă cu nouă luni, pe 22 ianuarie, doi atentatori cu bombă sinucigași, membri ai Jihadului Islamic al lui Shaqaqi, își pierduseră viața într-o stație de autobuz de la intersecția Beit Lid, nu departe de orașul Netania. Fuseseră ucise atunci 22 de persoane, majoritatea soldați, și alte 68 fuseseră rănite, într-unul dintre cele mai sângeroase atacuri teroriste din istoria Israelului. Prim-ministrul Yitzhak Rabin, care plecase de urgență la Beit Lid, fusese profund impresionat de atentat. Și furia lui nu mai cunoscuse margini când citise cum se lăudase Shaqaqi într-un interviu acordat revistei Time: „A fost cel mai mare atac militar din interiorul Palestinei (în afara războaielor arabo-israeliene).

Time: V-a dat satisfacție?

Shaqaqi: A dat satisfacție poporului nostru.”

Furios, Rabin i-a ordonat ramsad-ului Shabtai Shavit, ofițer de carieră al Mossadului, să-l ucidă pe conducătorul Jihadului Islamic.

Shavit îl pândea de multă vreme pe Shaqaqi.

Potrivit săptămânalului Spiegel, Mossadul propusese să-l atace pe Shaqaqi la sediul său din Damasc. Dar Rabin a refuzat. Angajase în secret convorbiri de pace cu președintele Siriei, Hafez Al-Assad, și nu voia să anuleze șansele și așa slabe de a stinge conflictul cu vecinul din nordul Israelului. A cerut Mossadului să propună un plan alternativ. După cum a explicat Shavit, era o misiune foarte complicată, pentru că Shaqaqi știa că era pe lista de priorități a Mossadului. De aceea părăsea Siria doar rareori. Rabin a refuzat însă să autorizeze o lovitură în Damasc și a ordonat Mossadului să execute operațiunea în afara granițelor Siriei.

Dar unde? Un timp, liderii Mossadului au fost în impas. Însă, în cele din urmă, întâmplarea a făcut ca Shaqaqi să fie invitat în Libia la o conferință a organizațiilor teroriste palestiniene. Mai întâi, el a refuzat invitația, dar apoi i s-a spus că la conferință intenționa să participe rivalul său principal, Said Musa, șeful temutei organizații Abu Musa. Agenții Mossadului au bănuit că Shaqaqi nu voia să cedeze teren adversarului și că va veni până la urmă la conferință, cu orice preț. Și, într-adevăr, un raport secret din Damasc a confirmat: Shaqaqi mergea

în Libia. La Ierusalim, Rabin a dat undă verde operațiunii.

Surse europene au afirmat că pregătirile pentru lovitură au început atunci când experții în terorism ai Mossadului au verificat zborurile anterioare ale lui Shaqaqi în Libia. A reieșit că alegea întotdeauna să ajungă în Tripoli via Malta. Ramsad-ul a hotărât să opereze în Malta, nu în Libia. Malta era o locație mai convenabilă și liniștită. Agenții Mossadului l-au așteptat pe Shaqaqi în aeroportul Valletta, unde se presupunea că va face o scurtă escală în drum spre Libia. Shaqaqi aproape și-a păcălit urmăritorii, sosind în Malta cu cea de a treia cursă zilnică de la Damasc, foarte bine deghizat. A rămas puțin timp în sala de așteptare și a luat avionul spre Libia.

Pe 26 octombrie, dimineața devreme, el s-a întors în Malta și s-a cazat la hotelul Diplomat, unde mai stătuse și înainte. A primit camera 616 și a părăsit imediat hotelul. Doi agenți ai Mossadului pe o motocicletă albastră l-au urmat peste tot. Shaqaqi a cutreierat câteva ore prin magazine și piețe. Tocmai se întorcea la hotel, când motocicleta albastră a oprit lângă el. Unul dintre agenți, descris ulterior ca un bărbat cu trăsături din Orientul Mijlociu, s-a apropiat de el și a tras de la mică distanță șase gloanțe cu un pistol cu amortizor. Shaqaqi s-a prăbușit pe trotuar, iar asasinul a fugit pe o alee, unde partenerul lui îl aștepta pe motocicleta cu motorul ambalat. Au țâșnit spre plaja din apropiere și au sărit într-o șalupă rapidă care i-a dus la un cargobot ce aștepta în largul mării. Oficial, vasul transporta ciment de la Haifa în Italia. Dar, în secret, ducea și o altă încărcătură: pe Shabtai Shavit în persoană, care monitoriza operațiunea de la un post de comandă improvizat pe vas. Ruta de fugă fusese bine plănuită. Nimeni nu i-a urmărit pe cei doi agenți, iar ei au ajuns pe navă vii și nevătămați.

După moartea lui Shaqaqi, ajutoarele lui din Jihadul Islamic au încercat să dezlege un mister major: cine fusese trădătorul care furnizase Mossadului amănuntele privitoare la călătoria liderului islamic? Asasinii cunoscuseră fiecare detaliu: data plecării în Malta, numărul zborului, identitatea falsă, data reîntoarcerii în Malta și la Damasc… După o investigație de cinci luni, liderii Jihadului Islamic au arestat un student palestinian, apropiat al lui Shaqaqi, și l-au acuzat de trădare. Studentul a cedat la interogatorii și a mărturisit: fusese recrutat de Mossad în timpul studiilor în Bulgaria. Angajatorii săi îi ceruseră să se mute la Damasc și să adere la gruparea lui Shaqaqi. În următorii patru ani, el câștigase încrederea acestuia și devenise chiar unul dintre puținii care îi cunoșteau activitățile.

Spre deosebire de Hamas și Hezbollah, care investeau o mare parte a resurselor lor în activități sociale, Jihadul Islamic avea ca unic scop

teroarea. Se baza pe o rețea foarte redusă și foarte compartimentată de celule, compuse din palestinieni care n-aveau alt scop decât să lupte împotriva Israelului. Shaqaqi însuși era considerat de diaspora palestiniană părintele ideologic al terorismului suicidar. A fost primul care a găsit în învățăturile sacre ale islamului o legitimare a atentatorilor cu bombe și asasinilor sinucigași.

Organizația lui Shaqaqi era răspunzătoare de un șir lung de atacuri teroriste sângeroase: 16 morți dintr-un autobuz cu turiști israelieni, foarte aproape de Cairo, pe 4 februarie 1990; opt morți într-un autobuz care explodase la Kfar Darom, în sudul Israelului, pe 20 noiembrie 2000; trei soldați uciși în atacul sinucigaș asupra barajului rutier Netzarim din Fâșia Gaza, pe 11 noiembrie 1994; și teribilul bombardament de la Beit Lid, pe 22 ianuarie 1995, în urma căruia au murit 21 de soldați. Palestinianul își merita pe deplin condangarea la moarte. După dispariția lui Shaqaqi, Jihadul Islamic aproape s-a prăbușit și a avut nevoie de ani de zile pentru a-și reveni.

Israelul nu și-a asumat niciodată responsabilitatea asasinatului. Prim-ministrul Yitzhak Rabin a spus:

— Nu știu nimic de asasinat, dar, dacă este adevărat, cu siguranță n-o să fiu trist.

La scurtă vreme după această declarație, Yitzhak Rabin va fi el însuși asasinat, dar nu de către un terorist palestinian, ci de către un evreu fanatic.

CAPITOLUL 17

FIASCO LA AMMAN

— Baba! Baba! (Tată! Tată!), a strigat fetița, sărind din jeepul negru și alergând în urma tatălui ei spre clădirea de birouri din centrul Ammanului, în Iordania, declanșând astfel una dintre cele mai mari nenorociri din istoria Mossadului.

Operațiunea fusese plănuită magistral. Chiar dacă părea oarecum greoaie, avea toate șansele să reușească. Scopul ei era asasinarea lui Khaled Mash'al, proaspătul șef al Biroului Politic al Hamas. Mash'al, inginer de calculatoare în vârstă de 41 de ani, era un bărbat frumos, cu o barbă neagră, bine îngrijită. Avansase rapid în ierarhia Hamas, organizație care, în ultimii ani, devenise cel mai mare dușman al Israelului. Alimentată de fanatismul islamic, ea luase locul Organizației pentru Eliberarea Palestinei în lupta crâncenă împotriva Israelului, după ce Yasser Arafat și Yitzhak Rabin făcuseră un pas important în direcția păcii prin semnarea acordului de la Oslo din septembrie 1993. O serie de ofițeri superiori ai Mossadului propuseseră asasinarea lui Mash'al după un atac cu bombe sinucigaș care avusese loc la Ierusalim pe 30 iulie 1997, în aglomerata piață Mahane-Yehuda, și care ucisese 16 israelieni și rănise alți 169. Prim-ministrul Beniamin (Bibi) Netaniahu convocase atunci o întrunire de urgență a cabinetului, care hotărâse asasinarea unuia dintre liderii Hamas. Ramsad-ul, generalul Danny Yatom, numit în post în 1996, fusese însărcinat de Netaniahu să desemneze cine avea să moară.

Yatom avea o lungă carieră militară în spate. Musculos și chel, gata oricând să zâmbească, fusese luptător și adjunct de comandant în Sayeret Matkal, apoi ofițer în Corpul de Blindate al armatei și șeful statului-major israelian cu rang de general-maior. Devotat trup și suflet prim-ministrului Yitzhak Rabin, îi servise drept secretar militar. După moartea lui Rabin, fusese numit, spre surprinderea multora, șeful Mossadului. Toți cei care-l cunoșteau îi apreciau eficiența și palmaresul militar, dar îl considerau lipsit de acele calități de care are nevoie un om aflat la vârful unei organizații secrete. Numirea lui a părut să fie mai mult un tribut plătit memoriei defunctului Rabin decât o alegere a celui mai bun om pentru postul respectiv.

După întâlnirea cu Netaniahu, la începutul lunii august 1997, Yatom convocase o întâlnire de urgență la sediul Mossadului din Tel Aviv. În sala de conferințe fuseseră invitați șefii principalelor departamente ale Mossadului. Aceștia erau Amiza Magen, adjunctul lui Yatom; B., șeful Caesarea, departamentul de operațiuni speciale; Yitzhak Barzilai, șeful Tevelului, departamentul responsabil de cooperarea cu serviciile de informații străine; Ilan Mizrahi, șeful Tzometului, departamentul pentru culegerea de informații; D., șeful unității Neviot, specializată în infiltrarea în organizațiile inamice; și șefii departamentelor resurse și terorism (persoanele desemnate printr-o literă în loc de nume sunt încă în serviciu).

În scurt timp, discuția se împotmolise. Mossadul nu avea o listă completă a liderilor Hamas. Cel mai cunoscut dintre ei era Mousa Mohammed Abu Marzook, dar care avea pașaport american, și orice atac la adresa lui putea da naștere la complicații în relația cu Statele Unite. Khaled Mash'al fusese considerat unanim o țintă potrivită, dar biroul lui se afla la Amman. După semnarea acordului de pace cu Iordania, în octombrie 1994, prim-ministrul Rabin interzisese orice operațiune a Mossadului în această țară. Atâta timp cât generalul Yatom fusese secretarul militar al lui Rabin, el urmase întocmai ordinele acestuia. Dar, după ce fusese numit ramsad, Yatom se hotărâse să ignore instrucțiunile defunctului Rabin și propusese prim-ministrului Netaniahu numele lui Mash'al. Sugestia lui fusese susținută de șeful Caesarea și de ofițerul său de contrainformații, Mishka Ben David.

Netaniahu se învoise, dar, pentru a evita o criză cu Iordania, ceruse o operațiune „liniștită", nu o lovitură spectaculoasă. Yatom însărcinase cu executarea operațiunii grupul Kidon – unitatea de elită a Caesarea. Un doctor în biochimie, angajat al departamentului de cercetare al Mossadului, sugerase folosirea unei otrăvi letale, preparată la Institutul de Biologie din Ness Ziona. Câteva picături din această otravă, ajunse pe pielea unei persoane, puteau să-i provoace acesteia moartea. Substanța nu lăsa urme și nu putea fi detectată nici măcar la autopsie. O otravă similară fusese folosită împotriva lui Wadie Haddad, liderul Frontului Popular de Eliberare a Palestinei (vezi capitolul 14).

— Nu v-a deranjat faptul că s-a ales otrava? l-a întrebat după câțiva ani ziaristul israelian Ronen Bergman pe Mishka Ben David. O cale atât de respingătoare de a muri…

— Spune-mi, a răspuns Ben David, un glonț în cap sau un proiectil tras asupra unei mașini este mai uman decât otrava?… Ar fi mai bine,

desigur, să nu fie nevoie să ucidem oameni, dar în războiul împotriva terorii lucrul acesta este inevitabil. Decizia prim-ministrului de a executa o operațiune „liniștită” pentru a nu prejudicia relațiile noastre cu Iordania a fost logică.

În vara lui 1997, câțiva trecători de pe o stradă din Tel Aviv au văzut doi tineri care scuturau niște cutii de Coca-Cola, apoi trăgeau brusc de inelul de pe capac și le deschideau. Băutura spumoasă țâșnea cu zgomot afară. Trecătorii au aruncat priviri plictisite spre cei doi tineri și și-au continuat drumul. N-aveau cum să ghicească, desigur, că în fața lor se aflau doi agenți ai Mossadului care făceau o repetiție generală a asasinării lui Mash’al: unul dintre ei urma să deschidă aproape de acesta o doză de Coca-Cola, pentru a-i distrage atenția, iar celălalt, să-l stropească pe ceafă cu otravă.

Cu șase săptămâni înainte de operațiune, în august 1997, primii agenți au sosit în Iordania. Aveau pașapoarte străine și au studiat programul zilnic al lui Mash’al: când pleacă de acasă, cine-l ia cu mașina dimineața, pe unde merge și unde se duce, cum e circulația pe arterele respective. Au măsurat timpul de când cobora din mașină și până intra într-o clădire sau alta, au verificat dacă se oprea în drum să discute cu alți oameni care se îndreptau spre aceeași clădire și au adunat orice fărâmă de informație care putea influența planul operațiunii.

Raportul trimis de această echipă către Kidon rezuma rezultatele misiunii preliminare: în fiecare dimineață, Mash’al ieșea din casă neînsoțit. Se urca într-un jeep negru, condus de asistentul său, și se îndrepta spre Biroul de Asistență pentru Palestina din clădirea Shamia Center. După ce el cobora, șoferul pleca de acolo cu mașina. Mash’al străbătea pe jos scurta distanță până la clădire și intra. Biroul era de fapt un nume de acoperire pentru sediul Hamas din capitala iordaniană.

Raportul sugera, de asemenea, cea mai bună modalitate de a-l ataca pe Mash’al: dimineața, pe trotuar, după ce cobora din jeep și în timp ce mergea pe jos spre clădirea de birouri.

Pregătirile au continuat de-a lungul verii: supraveghere, trimiterea altor echipe auxiliare la Amman, închirierea de case conspirative și de mașini. Pe neașteptate, pe 4 septembrie, un alt atac terorist a zguduit Ierusalimul: trei membri ai Hamas au comis un atentat sinucigaș pe strada Ben Yehuda, ucigând cinci israelieni și rănind 181. Israelul nu mai putea aștepta. Era timpul să acționeze.

24 septembrie 1997, ziua de dinaintea operațiunii. Doi turiști se odihnesc lângă o piscină a unui mare hotel din Amman. Bărbatul poartă un halat de baie alb. Îi spune angajatului de la hotel că se reface după un atac de inimă. Mersul său încet, prudent, arată că încă se resimte după boală. Tânăra femeie care-l însoțește este medic și, din când în când, îi ia tensiunea. Mai tot timpul stau întinși pe șezlonguri. „Bolnavul de inimă" este Mishka Ben David, responsabil cu comunicarea între sediul Mossadului și agenții de pe teren. Femeia, agent al Mossadului și ea, este cu adevărat medic și are la ea injecția cu antidotul otrăvii menite să-l ucidă pe Mash'al. Poate fi utilizat în cazul în care unul sau mai mulți agenți Kidon ar fi atinși de vreo picătură de otravă în timpul operațiunii. Injectarea promptă a antidotului este unica modalitate de a-i salva de la o moarte sigură.

În timp ce falsul pacient și doctorița așteaptă la piscină, echipa operativă face ultimele pregătiri. În zilele din urmă, la Amman au sosit mai mulți agenți. Ei urmează să conducă vehiculele și să îndeplinească diferite acțiuni secundare. După ei a sosit echipa principală: doi agenți Kidon, pozând în turiști canadieni cu numele de Shawn Kendall și Barry Beads, care s-au cazat la hotelul Intercontinental. Retrospectiv, în legătură cu ei se poate pune o întrebare incomodă: de ce au fost aleși niște oameni care nu operaseră niciodată într-o țară arabă? Și de ce aveau pașapoarte canadiene, când chiar și o verificare superficială ar fi dovedit că nu erau canadieni? Engleza lor era prețioasă, vorbeau cu accent israelian și acoperirea le putea fi pur și simplu pulverizată de o investigație mai serioasă. Dar toate acestea păleau în comparație cu eroarea făcută de echipa de supraveghere, care a ieșit la iveală abia după ce operațiunea fusese lansată.

Atacul trebuia să aibă loc la intrarea în clădirea Shamia Center, unde se afla biroul lui Mash'al. Se presupunea că ciocnirea dintre agenții Kidon și Mash'al avea să fie rapidă. „Shawn" și „Barry" urmau să se apropie de el, să-l stropească pe ceafă și să fugă cu un vehicul ce aștepta în apropiere. Cei doi „canadieni" erau bine pregătiți după ce se antrenaseră pe străzile din Tel Aviv. Shawn trebuia să țină doza de Coca-Cola; ajuns în fața lui Mash'al, urma să tragă inelul și să-l stropească „din greșeală". Dar, desigur, Coca-Cola era importantă. Personajul principal al operațiunii era Barry, care ținea micul container cu otravă. În câteva secunde, el trebuia să împroaște otrava din containerul lui în direcția lui Mash'al. Doza de Coca-Cola era menită să distragă atenția teroristului. Lichidul toxic trebuia să ajungă pe pielea lui și să-l facă să moară aparent din cauza unui „atac de inimă".

Alți doi „turiști”, un bărbat și o femeie, urmau să aștepte în holul clădirii pentru eventualitatea în care echipa operativă ar fi avut nevoie de ajutor. Se putea ca Mash’al să meargă prea repede spre clădire și cei doi canadieni să nu poată ajunge la el. Într-un asemenea caz, cuplul de „turiști” ar fi trebuit să iasă din clădire și să se ciocnească de Mash’al, făcându-l să întârzie, până când ceilalți doi agenți l-ar fi ajuns.

Organizatorii operațiunii credeau că vor evita astfel orice confruntare cu iordanienii.

Cheia succesului era situația de pe teren: în zona respectivă Mash’al nu era însoțit de bodyguarzi, membri de familie, cunoștințe, ofițeri de poliție, militanți ai Hamas și alții care ar fi putut contracara lovitura. Și, într-adevăr, instrucțiunile date celor opt agenți trimiși în Iordania erau clare: operațiunea urma să fie efectuată numai dacă toate condițiile propice erau îndeplinite. Danny Yatom declara că le-ar fi spus agenților:

— În cazul în care condițiile diferă de planificarea originală, putem oricând să amânăm operațiunea pentru o dată ulterioară.

Aceasta s-a și întâmplat. Agenții au venit de câteva ori în zona respectivă, dar au abandonat lovitura din cauza unor probleme neașteptate – prezența unor polițiști iordanieni în zonă, bodyguarzi care-l escortau pe Mash’al sau hotărârea de ultim moment a lui Mash’al de a nu merge în ziua respectivă la birou.

25 septembrie 1997, ziua Z.

Șeful operațiunii se poziționează peste drum, în fața clădirii de birouri. S-a decis ca în zona-țintă să nu se folosească telefoane celulare sau instrumente de comunicare electronice. Agenții urmează să comunice prin semne cu mâna sau prin gesturi ale corpului. În cazul în care e nevoie să abandoneze operațiunea, șeful își va anunța subordonații scoțându-și chipiul cu cozoroc.

În spatele clădirii, mașina gata de pornire îi așteaptă pe cei doi canadieni.

Shawn și Barry sunt la locul stabilit, la fel și cuplul din holul clădirii.

Totul e gata.

Acasă la Mash’al lucrurile se desfășoară ca în fiecare dimineață, dar cu

o mică schimbare de ultim moment. Soția îl roagă să-i ducă el azi pe cei doi copii la școală. De regulă îi duce ea. Copiii urcă în jeep împreună cu tatăl lor, dar echipa care-l supraveghează pe Mash'al nu-i observă și raportează celor de la Kidon că acesta este pe drum, singur în mașină cu șoferul. Agenții n-au apucat să-i vadă pe cei doi copii, care stau în spate. Ferestrele mașinii sunt fumurii, iar copiii nu pot fi văzuți de afară.

Mash'al ajunge la Shamia Center, iese din mașină, trece pe trotuar și începe să urce treptele spre intrarea clădirii. Cei doi canadieni se apropie de el – zece metri, cinci, trei… Deodată, fetița lui Mash'al iese din jeep.

— Baba! Baba! strigă ea și o ia la fugă spre tatăl ei. Șoferul sare din mașină și se repede după copil. Șeful operațiunii, poziționat peste drum, observă fetița. Își scoate chipiul și încearcă să le semnalizeze celor doi canadieni abandonarea operațiunii. Dar, în aceste câteva secunde critice, cei doi agenți ies de după stâlpii de la intrarea în clădire și pierd pentru un moment contactul vizual cu șeful lor. Mai rău, ei nu-i observă pe fetiță și nici pe șoferul care fuge după ea.

Cei doi își continuă misiunea. Ajung lângă Mash'al, Shawn zgâlțâie doza de Coca-Cola și trage inelul. Dar astăzi, pentru prima oară, inelul se rupe, iar doza nu se deschide. Diversiunea eșuează. Cu toate acestea, Barry ridică mâna pentru a stropi otrava pe ceafa teroristului. Însă șoferul lui Mash'al, care fuge după fetiță, vede mâna ridicată a străinului și crede că acesta se pregătește să-i lovească șeful. Începe să strige, se repede spre Barry și dă să-l lovească peste mână cu un ziar împăturit. Mash'al aude strigătele șoferului și se întoarce spre el. În acest moment, Barry stropește cu otravă, iar câteva picături cad pe urechea lui Mash'al. Acesta simte doar o ușoară înțepătură, dar își dă seama că ceva nu e în regulă și o ia la fugă cât poate de repede. Shawn și Barry se năpustesc înapoi spre mașina gata de pornire.

În acest punct, în scenă intră un alt personaj: Muhammad Abu Seif, un militant Hamas venit să-i aducă lui Mash'al câteva documente. Seif aude strigătele și vede confruntarea dintre liderul lui și cei doi agenți. În timp ce Mash'al fuge pentru a se salva, Abu Seif încearcă să-i oprească pe Shawn și Barry. Se luptă cu Shawn, care-l lovește cu doza de Coca-Cola rămasă intactă. Shawn și Barry reușesc să se urce în mașină, și aceasta pornește în trombă.

Dar apoi cei doi fac cea mai mare greșeală a întregii operațiuni. Șoferul le spune lui Shawn și Barry că l-a văzut pe Abu Seif notând numărul de înmatriculare al mașinii. Canadienii decid pe loc să

abandoneze automobilul. Se tem că Abu Seif va alerta poliția și că, dacă vor ajunge la hotel cu această mașină, așa cum era plănuit, vor fi arestați. Nu au adresa casei conspirative și nici altă rută de fugă. Deci Barry și Shawn ies din automobil câteva străzi mai încolo, și șoferul pornește în viteză, plănuind să scape de el.

Dar Abu Seif, veteran mujahedin, care a luptat în Afganistan împotriva rușilor, n-a abandonat cursa. Încăpățânat și agil, a alergat după mașina israelienilor. Shawn și Barry, care s-au dat jos din mașină și acum merg pe trotuar de o parte și de alta a străzii, nu îl observă până ce el nu sare asupra lui Barry, îl apucă de cămașă și începe să urle că acest bărbat a încercat să-l lovească pe Mash'al. Shawn, care mergea pe celălalt trotuar, sare în ajutorul partenerului său. Se năpustește asupra lui Abu Seif, rănindu-l ușor la cap, și îl trântește în rigolă. Lupta continuă. În jurul lor se strânge repede o mulțime. Doi străini par să-l bată pe un arab. Apare un ofițer de poliție care împrăștie mulțimea, oprește un taxi și îi înghesuie în el pe cei doi străini și pe Abu Seif, bătut măr. Taxiul pornește spre postul cel mai apropiat de poliție.

Aici, polițiștii au crezut la început că Abu Seif îi atacase pe cei doi străini. Dar, după ce și-a revenit, militantul Hamas i-a acuzat pe aceștia că îl atacaseră pe Mash'al. Anchetatorii iordanieni au verificat pașapoartele celor doi și, când au văzut că erau canadieni, au alertat consulul canadian. Diplomatul a vorbit scurt cu Shawn și Barry și le-a spus iordanienilor:

— Nu știu cine sunt indivizii ăștia, dar de un lucru sunt sigur: nu sunt canadieni!

Iordanienii, care încă nu știau ce comoară le căzuse în mâini, au decis să-i țină în custodie pe cei doi străini și le-au permis să dea un telefon. Agenții au sunat la sediile operaționale ale Mossadului din Europa și au raportat că fuseseră arestați. În același timp, o femeie agent a Mossadului, care luase parte la operațiune și văzuse ce se întâmplase la intrarea în Centrul Shamia, a înțeles că lucrurile merseseră prost și s-a hotărât să-l alerteze pe „pacientul bolnav de inimă", Mishka Ben David, ofițer superior al Mossadului în capitala iordaniană. S-a dus în grabă la el, la hotel. Văzând-o, Ben David a înțeles imediat că se petrecuse o nenorocire. Ordine foarte stricte prevedeau ca nimeni să nu vină aproape de el, cu o singură excepție: dacă operațiunea era ratată și toți agenții trebuiau scoși din țară fără întârziere.

Ben David și-a scos halatul, s-a îmbrăcat rapid și s-a dus în grabă la locul de întâlnire secret pregătit dinainte. La scurt timp după aceea a

apărut acolo și șeful operațiunii. Știa și el de eșec. Dar nici unul dintre ei nu și-a putut imagina ce haos avea să urmeze.

Mishka a trimis imediat un raport la sediul Mossadului. Ramsad-ul Danny Yatom a discutat situația cu șefii departamentelor și a hotărât să ordone agenților să încerce să se refugieze la ambasada Israelului la Amman și să nu folosească ruta de fugă care fusese repetată. În Iordania, toți agenții au părăsit locul de întâlnire și s-au îndreptat spre ambasadă. Doar doctorul a rămas la hotel.

Între timp, într-un alt cartier al Ammanului, otrava începea să-și facă efectul mortal asupra lui Mash'al. Teroristului i s-a făcut rău și a fost dus la spital. Israelienii și-au dat seama că, dacă nu primea antidotul, avea să moară în câteva ore.

Netaniahu a primit vestea cea proastă în timp ce era în mașină, în drum spre petrecerea de Anul Nou evreiesc la… sediul Mossadului – remarcabilă coincidență! Yatom l-a informat scurt. Prim-ministrul a rămas stupefiat. A hotărât ca ramsad-ul să ia imediat avionul spre Amman, să se întâlnească acolo cu regele Hussein și să-i spună totul, fără nici o diversiune sau minciună. De la sediul Mossadului, Netaniahu l-a sunat pe rege și i-a spus că îi va trimite prin ramsad ceva foarte important. Hussein a acceptat imediat.

Consilierii lui Netaniahu, aflați lângă el în acel moment, afirmă că era copleșit de neliniște și că l-a instruit pe Yatom să accepte orice cerere a regelui în schimbul întoarcerii agenților în Israel. În plus, i-a ordonat lui Yatom să ofere iordanienilor antidotul și să-l salveze pe Mash'al de la moarte sigură. Se pare că, mai târziu, Sharon ar fi spus:

— L-am văzut pe Netaniahu când cu Mash'al. Era făcut praf, a trebuit să-l punem noi pe picioare… Se încordase ca un arc și era gata să abandoneze totul…

Tulburat, regele Hussein a ascultat raportul lui Yatom și a ordonat oamenilor lui să afle în ce stare se afla Mash'al. Diagnosticul exact a venit imediat: sănătatea i se deteriora rapid. Regele a ordonat ca teroristul să fie transferat imediat la spitalul regal și a acceptat oferta lui Yatom de a-i da antidotul care îl putea salva. Într-o întorsătură absurdă a acestei afaceri halucinante, israelienii și iordanienii erau angajați acum într-o cursă contra cronometru pentru a salva viața dușmanului lor, un terorist înverșunat.

Mishka Ben David s-a întors la hotel. Seringa cu antidotul era în buzunarul lui. „Umblam cu antidotul la mine", avea să spună el

ulterior într-un interviu acordat lui Ronen Bergman, „crezând că nu mai e de nici un folos, din moment ce nici unul din oamenii noștri nu fusese afectat de otravă. Numai Mash'al era într-o stare critică. Am decis să distrug antidotul, temându-mă că voi fi prins cu el asupra mea. Dar apoi am primit un telefon de la comandantul unității din Israel. M-a întrebat dacă mai am antidotul și, când am spus că da, mi-a cerut să cobor în holul hotelului. Acolo avea să mă aștepte un căpitan al armatei iordaniene, care trebuia să ducă imediat antidotul la spital."

În acel moment s-a ivit însă o altă problemă neașteptată: doctorița care trebuia să-i administreze antidotul muribundului Mash'al a refuzat să o facă dacă ramsad-ul nu-i ordona acest lucru personal. Danny Yatom, care plecase din palatul regal și era în drum spre ambasadă, a sunat-o și i-a cerut să meargă cu Mishka. Dar, la venirea lor, iordanienii au refuzat categoric ca un doctor israelian să injecteze antidotul. Poate că se temeau ca femeia să nu încerce să termine ceea ce începuseră colegii ei…

Mai rău, doctorul regelui, care răspundea de salvarea vieții lui Mash'al, a refuzat să administreze antidotul fără a cunoaște formulele chimice ale otrăvii și antidotului. Nu voia să-și asume răspunderea, de teamă ca nu cumva israelienii să-l ducă de nas și să-l ucidă pe Mash'al. A izbucnit o nouă criză. Ambele părți s-au cramponat de pozițiile lor, iordanienii cerând formula și israelienii refuzând să le-o dea.

Starea lui Mash'al se înrăutățea cu rapiditate. Încetase să mai respire și era conectat la un aparat de respirat din unitatea de terapie intensivă a spitalului regal. Tuturor celor implicați le era clar că moartea lui Mash'al ar fi însemnat un dezastru pentru fragilele relații dintre cele două țări. Regele, care se simțea trădat de israelieni, amenința chiar că va ordona armatei sale să pătrundă cu forța în ambasadă și să-i aresteze pe agenții Mossadului care se refugiaseră acolo. A afirmat chiar că va pune capăt oricărei cooperări politice și militare cu Israelul.

Orele treceau, și tensiunea continua să crească. Regele a anunțat că, dacă Mash'al murea, îi va condanga la moarte pe asasinii lui – cei doi agenți ținuți în custodie de poliția iordaniană. L-a sunat de asemenea de urgență pe președintele SUA, Bill Clinton.

Americanii au început imediat să preseze Israelul să le dea iordanienilor formula. Netaniahu a început un maraton de întâlniri cu diferite grupuri de consilieri și miniștri ai cabinetului. În cele din urmă, a obținut formula și le-a transmis-o iordanienilor.

Doctorul iordanian i-a administrat lui Mash'al antidotul. Reacția a fost imediată. Mash'al a deschis ochii.

Când știrea despre reînvierea lui Mash'al a ajuns în Israel, toată lumea a scos un oftat de ușurare, ca și când un frate de mult pierdut din Iordan fusese salvat, slavă Domnului!

Mishka Ben David și doctorița au putut pleca din Iordania. Șase agenți ai Mossadului au rămas la Amman – patru la ambasadă și doi reținuți de poliția iordaniană.

În unitatea de terapie intensivă, starea lui Mash'al a continuat să se îmbunătățească. Israelul a trimis la Amman o delegație la nivel înalt, care îi includea pe prim-ministrul Beniamin Netaniahu, ministrul de Externe Ariel Sharon și ministrul Apărării Yitzhak Mordechai. Cu toate acestea, regele Hussein a refuzat să primească delegația și l-a trimis pe fratele său, Hassan, să stea de vorbă cu ei.

Cabinetul israelian l-a convocat pe Efraim Halevy, fost adjunct al ramsad-ului și prieten personal al regelui Hussein. Halevy era acum ambasadorul Israelului în Uniunea Europeană, la Bruxelles. El a plecat imediat la Amman și i-a propus regelui un târg. În schimbul celor patru agenți din ambasadă, Israelul urma să-l elibereze din închisoare pe charismaticul fondator și lider al Hamas, șeicul Ahmed Yassin. Regele a fost de acord, iar cei patru agenți s-au întors în Israel împreună cu Halevy.

Negocierea finală i-a fost încredințată lui Ariel Sharon, care era în relații strânse cu regele.

Sharon a cerut eliberarea celor doi agenți Kidon aflați încă în custodia poliției. Iordanienii au cerut în schimb eliberarea a 20 de prizonieri iordanieni din Israel. Sharon a fost de acord. Dar, în ultimul moment, iordanienii s-au răzgândit și au cerut Israelului să facă mai multe concesii. Sharon și-a pierdut stăpânirea de sine în prezența regelui.

— Dacă veți continua în felul acesta, a spus el, oamenii noștri vor rămâne în mâinile voastre, noi vă vom tăia apa (pe care Israelul o furniza Iordaniei) și-l vom mai omorî o dată pe Mash'al.

Izbucnirea de furie a lui Sharon s-a dovedit foarte eficientă, și târgul a fost făcut. Două elicoptere israeliene au aterizat în Iordania. Unul dintre ele i-a preluat pe cei doi agenți Kidon, celălalt l-a adus pe șeicul Yassin, care fusese eliberat din închisoare.

Israelienii și presa internațională au criticat și ridiculizat operațiunea

Mossadului în Iordania. Netaniahu a fost și el atacat dur pentru modul în care rezolvase cazul. Nu i-a rămas decât să numească un comitet de anchetă care să investigheze „eșecul operațional din Iordania”.

Comitetul l-a absolvit total pe prim-ministru, dar l-a blamat pe ramsad pentru „erori repetate în executarea misiunii” și pentru a fi lansat o operațiune sortită din start eșecului. Nu a cerut însă demisia lui Yatom.

Ca urmare a fiascoului de la Amman, relațiile Iordaniei cu Israelul s-au înrăutățit considerabil. Khaled Mash’al, care era o figură relativ minoră în Hamas, a câștigat prestigiu în organizație și a devenit unul dintre liderii ei importanți. După moartea șeicului Yassin, Mash’al a ajuns conducătorul absolut al Hamas. Prestigiul Mossadului în Israel și în lume – și chiar și în ochii liderilor și ai agenților săi – a fost serios afectat. Danny Yatom, care ratase de la un capăt la altul, a fost criticat fățiș de mulți dintre ofițerii superiori ai Mossadului. Aliza Magen, adjuncta lui, a declarat fără menajamente că șeful ei nu avea calitățile necesare unui ramsad.

În ciuda valului de critici, Yatom n-a demisionat. Singurul care și-a asumat responsabilitatea eșecului a fost șeful Caesarea, care și-a înaintat imediat demisia. A fost nevoie să treacă mai bine de cinci luni – până în februarie 1998, când un agent al Mossadului a fost arestat în Elveția, în timp ce încerca să intercepteze convorbirile telefonice ale unui membru al Hezbollah – pentru ca Yatom, în sfârșit, să capituleze. „Mi-am asumat responsabilitatea de comandant”, a spus el într-un interviu pentru ziarul Haaretz, „și am decis să demisionez din cauza întâmplărilor nefericite din Iordania și Elveția.”

A fost înlocuit de Efraim Halevy, fost ramsad adjunct, care negociase cu succes cu regele Hussein eliberarea celor patru agenți implicați în afacerea Mash’al.

CAPITOLUL 18

DIN COREEA DE NORD, CU DRAGOSTE

O minunată seară londoneză în iulie 2007. Un oaspete a plecat din camera lui de la hotelul Kensington. A luat liftul până în holul de la intrare al hotelului și a ieșit, luând-o spre mașina care îl aștepta în fața intrării. Era un înalt oficial sirian, sosit la Damasc chiar în acea după-amiază, și care o pornise acum spre o întâlnire.

De îndată ce a ieșit pe ușile turnante, doi bărbați s-au ridicat din fotoliile aflate într-un colț îndepărtat al holului. Știau exact unde să meargă. Ajungând în fața camerei sirianului, au intrat folosind un aparat electronic special. Erau pregătiți să cerceteze camera metodic, dar, de data aceasta, sarcina le-a fost ușoară. Pe birou se afla un laptop. Cei doi l-au deschis și, în câteva clipe, au instalat cu abilitate o versiune sofisticată a unui cal troian, un software care le permitea să monitorizeze și să copieze de la distanță fișierele salvate în memoria computerului. Treaba odată terminată, cei doi au părăsit hotelul fără să fie observați.

Analiștii Mossadului de la Tel Aviv au studiat fișierele din computer și au rămas consternați. La o întrunire de urgență a șefilor de departamente, ei au descris informațiile neprețuite care le căzuseră în mână: o colecție de fișiere, fotografii, schițe și documente care expuneau pentru prima oară programul nuclear strict secret al Siriei. Materialul era de o importanță colosală și includea planuri de construcție pentru un reactor nuclear într-o îndepărtată zonă din deșert, corespondența dintre guvernul sirian și înalți oficiali nord-coreeni și fotografii ale unui reactor încastrat în beton. O altă fotografie reprezenta doi bărbați – unul din ei s-a dovedit a fi un personaj oficial din proiectul atomic nord-coreean, iar celălalt era Ibrahim Othman, șeful Comisiei pentru energie atomică din Siria.

Descoperirile au confirmat rapoartele fragmentare primite de serviciile secrete din Israel în anii 2006 și 2007. Acestea indicaseră faptul că guvernul sirian construia în cel mai mare secret un reactor nuclear la Dir Al-Zur, în deșert, în nordul extrem al țării. Locul acesta izolat se afla în apropiere de granița turcă și la câteva sute de kilometri de Irak. Poate cea mai surprinzătoare revelație era faptul că instalația siriană fusese proiectată și era supervizată de experți nucleari nord-coreeni și

finanțată de Iran.

Strânsa cooperare dintre Siria și Coreea de Nord începuse odată cu vizita din 1990 la Damasc a președintelui nord-coreean Kim Il-sung. În timpul ei, la propunerea președintelui sirian Hafez Al-Assad, cele două țări semnaseră un acord în domeniul cooperării militare și tehnologice. Deși cei doi șefi de stat discutaseră problema înarmării nucleare, Assad decisese să-i acorde atunci doar o importanță secundară și se interesase mai ales de producția de arme chimice și biologice. Mai mult, el anulase planurile de cumpărare a unor reactoare nucleare din Rusia. În februarie 1991, în cadrul operațiunii „Furtună în deșert", în Siria fusese descărcat primul transport de rachete Scud venite din Coreea de Nord. Rapoartele despre existența rachetelor ajunseseră atunci la Moshe Arens, ministrul Apărării din Israel. Câțiva generali de armată recomandaseră inițierea unei lovituri militare pentru distrugerea Scudurilor înainte ca ele să devină operaționale. Arens respinsese ideea, vrând să evite o nouă conflagrație în regiune.

La funeraliile lui Hafez Al-Assad din iunie 2000, fiul și succesorul lui, Bashar Al-Assad, se întâlnise cu o altă delegație nord-coreeană. Cele două părți discutaseră în secret construirea unei instalații nucleare în Siria, care să fie controlată de Agenția Siriană pentru Cercetări Științifice. În iulie 2002, la Damasc se ținuse o altă întâlnire secretă, cu participarea unor înalți oficiali din Siria, Iran și Coreea de Nord, care ajunseseră la un acord tripartit. Coreea de Nord urma să construiască în Siria un reactor nuclear finanțat de Iran. Costurile întregului proces, de la faza de proiect la producția de plutoniu pentru arme, erau estimate la două miliarde de dolari.

În următorii cinci ani, în pofida fărâmelor de informații care soseau din când în când de la Damasc, nici CIA, nici Mossadul nu aflaseră nimic despre proiectul sirian. Câteva lumini de avertizare se aprinseseră sporadic, dar fuseseră ignorate. Serviciile de informații americane nu reușiseră să descifreze informațiile acumulate, iar Mossadul și Amanul erau induse în eroare de propriile prejudecăți, conform cărora Siria n-ar avea nici capacitatea, nici dorința de a produce arme nucleare. Și nimeni nu încercase să pună la îndoială această concepție greșită, deși dovezile nu lipseau: în 2005, vasul Andorra, care transporta o încărcătură de ciment din Coreea de Nord în Siria, se scufundase aproape de orașul de coastă israelian Nahariya; în 2006, un al doilea cargou nord-coreean, navigând sub pavilionul statului Panama, fusese reținut în Cipru cu o altă încărcătură de ciment și o stație radar portabilă. În ambele cazuri, „cimentul" era în

mod evident echipament pentru reactorul nuclear. În sfârșit, în ultimele luni ale anului 2006, mai mulți experți nucleari iranieni făcuseră o vizită la Damasc, pentru a vedea cum progresase construcția instalației. Serviciile de informații israeliene și americane știuseră de această vizită, dar nu-și dăduseră seama că viza proiectul Dir Al-Zur.

Sirienii își luaseră precauții extreme pentru a proteja secretul proiectului. Întregului personal care lucra acolo i se interzisese categoric orice fel de comunicare. Era strict prohibită posesia telefoanelor celulare și a echipamentelor coordonate prin satelit. Orice informație era preluată de mesageri, care transportau scrisori și mesaje și le livrau manual. Activitatea din locul respectiv nu putea fi identificată din spațiu, deși sateliți americani și israelieni treceau întruna pe deasupra.

Și apoi, pe neașteptate, la 7 februarie 2007, un pasager coborâse dintr-un avion în aeroportul de la Damasc. Era Ali Reza Asgari, general iranian și fost ministru adjunct al Apărării, unul dintre foștii lideri ai Gărzilor Revoluționare (vezi capitolul 2). Asgari rămăsese în aeroport până când primise confirmarea că familia lui părăsise Iranul, apoi luase un avion spre Turcia. La scurtă vreme după aterizarea la Istanbul, dispăruse.

O lună mai târziu, se aflase că Asgari trecuse în tabăra occidentală, în cadrul unei operațiuni inițiate de CIA și Mossad. Fusese chestionat amănunțit la o bază americană din Germania, unde dezvăluise existența unui plan nuclear siriano-iranian și acordul dintre Coreea de Nord, Iran și Siria. Afirmase de asemenea că Iranul nu numai că finanța proiectul Dir Al-Zur, ci și exercita o presiune puternică asupra Siriei pentru ca aceasta să-l finalizeze cât mai curând posibil. Asgari furnizase CIA și Mossadului o mulțime de detalii despre progresul proiectului și îi numise pe oficialii-cheie, atât din Siria, cât și din Iran, implicați în acest proiect.

Aceste noi informații șocaseră Mossadul, care trecuse la acțiune și se comutase imediat în modul operativ. Din anul 2002, ramsad era Meir Dagan, care îl înlocuise pe Efraim Halevy (vezi capitolul 1). Conform surselor străine, Dagan însărcinase unități și agenți să verifice raportul lui Asgari. Prim-ministrul Ehud Olmert convocase o ședință cu șefii statului-major, ministrul Apărării și reprezentanții serviciilor de contrainformații. Aceștia fuseseră în unanimitate de acord să propună o operațiune urgentă menită să obțină informații sigure și cât mai detaliate despre instalația de la Dir Al-Zur. Israelul nu putea accepta

transformarea Siriei, dușmanul său implacabil și agresiv, într-o putere potențial capabilă să producă arme nucleare.

Trecuseră cinci luni de la dezertarea lui Asgari, când agenții Mossadului au capturat o pradă majoră – laptopul oficialului sirian. Șefii Mossadului și Aman se puteau prezenta acum prim-ministrului Ehud Olmert cu dovada definitivă de care avea nevoie guvernul.

La puțin timp după aceea, Dagan pare să mai fi dat o lovitură. Într-o operațiune temerară și creativă, un agent a reușit să-l recruteze pe unul dintre oamenii de știință angajați la reactor. El a fotografiat amănunțit reactorul, deopotrivă în interior și exterior, și chiar a făcut o înregistrare video a structurilor și echipamentului din interior. Acestea au fost primele imagini ale reactorului de la nivelul solului primite de Mossad. Ele dezvăluiau o mare structură cilindrică având pereți întăriți, subțiri, dar rezistenți. În alte fotografii se vedea o a doua clădire mai mică, echipată cu pompe de ulei, în jurul căreia erau parcate câteva furgonete. O a treia structură părea să fie un turn care alimenta reactorul cu apă.

Mossadul continua să-i informeze pe americani în detaliu și să le furnizeze copii după toate rapoartele și fotografiile, inclusiv după imagini din satelit și transcrieri ale convorbirilor telefonice dintre Siria și Coreea de Nord. Sub presiunea asiduă a Israelului, Statele Unite și-au programat sateliții să fotografieze instalația. Atât imaginile din satelit, cât și urmărirea electronică a convorbirilor telefonice indicau faptul că Siria construia reactorul cu o viteză amețitoare.

În iunie 2007, prim-ministrul Olmert a plecat la Washington cu tot materialul adunat de Israel. S-a întâlnit cu președintele Bush și i-a spus că Israelul a hotărât ca reactorul sirian să fie distrus. Olmert a sugerat Statelor Unite să atace din aer reactorul, dar președintele a refuzat. Conform surselor americane, Casa Albă a răspuns că „Statele Unite au ales să nu atace”. Secretarul de stat Condoleezza Rice și șeful Departamentului Apărării, Robert Gates, au încercat să convingă Israelul „să-i ia [pe sirieni] la întrebări, dar să nu-i atace”. Bush și consilierul său pe probleme de securitate națională, Steve Hadley, și-au exprimat sprijinul de principiu față de acțiunea militară, dar au cerut partenerilor lor să amâne orice operațiune până ce obțineau mai multe informații care să confirme fără putință de tăgadă amenințarea.

În iulie 2007, Israelul a executat zboruri militare la mare altitudine și și-a programat satelitul spion Ofek-7 să facă fotografii detaliate ale reactorului. Analizate de experți americani și israelieni, aceste

fotografii au stabilit clar că Siria construia un reactor identic cu instalația nucleară nord-coreeană de la Yongbyon. O înregistrare video pe care Israelul a transmis-o Statelor Unite arăta că miejii ambelor reactoare erau identici, inclusiv modul în care barele de uraniu erau plasate în structură. În alte înregistrări se vedeau fețele inginerilor nord-coreeni care lucrau în reactor. În plus, departamentul de interceptări al Amanului, Unitatea 8200, a realizat transcrierea completă a numeroaselor comunicări dintre Damasc și Phenian.

Toate aceste dovezi au fost retransmise la Washington, dar Statele Unite continuau să ceară dovada irefutabilă că această instalație era realmente un reactor nuclear și că acolo existau materiale radioactive. Israelul a înțeles că nu-i rămânea decât să obțină și aceste informații.

În august 2007, Israelul a adus dovada definitivă că instalația de la Dir Al-Zur era un reactor nuclear. Ea a fost obținută de o unitate de comando de elită, Sayeret Matkal, printr-o operațiune care a riscat viețile multor soldați israelieni. Agenții Sayeret Matkal au ajuns în Siria noaptea, în două elicoptere, îmbrăcați în uniforma armatei siriene. Ocolind zone populate, baze militare și stații radar, au aterizat fără a fi detectați aproape de Dir Al-Zur, apoi s-au apropiat de locul unde era amplasat reactorul și au colectat mostre de sol din jur. Analizele făcute ulterior în Israel au arătat că aceste mostre erau puternic radioactive, demonstrând irefutabil că în zonă se aflau într-adevăr substanțe radioactive.

Noua dovadă i-a fost prezentată lui Steve Hadley. După ce experții lui au verificat mostrele de sol, el a înțeles că problema era extrem de gravă. Și-a convocat consilierii cei mai apropiați, iar concluziile lor au fost prezentate președintelui Bush în cadrul raportului zilnic pe care Hadley îl făcea în Biroul Oval. Hadley a avut apoi convorbiri cu Dagan și amândoi au ajuns la concluzia că reactorul reprezenta, realmente, un pericol indubitabil. Statele Unite au acceptat ideea distrugerii lui și ca numele operațiunii Dir Al-Zur să fie „Livada”. George W. Bush scria în memoriile sale că, preț de o clipă, a luat în considerare un atac asupra reactorului, dar că, după ce a discutat opțiunile posibile cu echipa sa de consilieri pe probleme de securitate națională, a decis totuși să abandoneze ideea. Simțea că „bombardarea unei țări suverane fără avertizare sau fără o justificare clară, anunțată dinainte, ar genera reacții publice negative în America”. Bush a exclus de asemenea un raid sub acoperire al soldaților SUA.

Cu toate acestea, Olmert i-a telefonat președintelui american și i-a cerut să distrugă reactorul. În timpul conversației, Bush se afla în

Biroul Oval, înconjurat de cei mai apropiați consilieri ai săi: secretarul de stat Condoleezza Rice, vicepreședintele Dick Cheney, Steve Hadley și adjunctul său, Elliott Abrams, alături de alții. În consultările lor preliminare, Rice îi convinsese să respingă cererea Israelului.

— George, îți cer să bombardezi complexul, a spus Olmert.

— Nu pot să justific un atac asupra unei națiuni suverane, a replicat Bush, decât dacă serviciile mele de informații susțin cu tărie că este vorba de un program de înarmare.

Bush a recomandat „folosirea diplomației".

— Strategia voastră mă deranjează, a spus fără menajamente Olmert. Voi face ceea ce voi considera necesar pentru a apăra Israelul.

— Tipul ăsta are curaj, a spus mai târziu Bush. De-asta îmi place de el.

Potrivit cotidianului londonez Sunday Times, prim-ministrul Olmert s-a întâlnit cu ministrul Apărării, Ehud Barak, și cu ministrul Afacerilor Externe, Zippi Livni. Toți trei, împreună cu șefii instituțiilor de apărare și ai serviciilor de contrainformații, au discutat despre noua dovadă, ca și despre posibilele repercusiuni ale unei operațiuni militare. În cele din urmă, decizia a fost luată: reactorul sirian urma să fie distrus. Prim-ministrul l-a informat despre asta pe liderul opoziției, Beniamin Netaniahu, care l-a asigurat de sprijinul lui necondiționat.

Data atacului a fost fixată pentru noaptea de 5 septembrie 2007.

Cu o zi înainte, conform unui reportaj ulterior din Sunday Times, o altă unitate de comando de elită, Shaldag („Pescărușul") ajunsese în zona Dir Al-Zur. Oamenii rămăseseră aproape toată ziua ascunși foarte aproape de reactor. Misiunea lor era să-l ilumineze noaptea cu fascicule laser, așa încât avioanele cu reacție Air Force să poată fi dirijate direct spre țintă. Pe 5 septembrie, la ora 23.00, zece avioane F-15 au decolat de la baza militară aeriană Ramat David și s-au îndreptat spre vest, peste Mediterana. După 30 de minute, trei dintre ele au primit ordinul de a reveni la bază. Celelalte șapte au fost instruite să se îndrepte spre granița turco-siriană și să cotească spre sud, spre Dir Al-Zur. Pe drum au bombardat o stație radar, reducând astfel capacitatea apărării aeriene siriene de a identifica apropierea unor avioane străine. Câteva minute mai târziu, au ajuns la Dir Al-Zur și au lansat, de la o distanță calculată cu grijă, rachete aer-sol Maverick și bombe de jumătate de tonă, care și-au lovit cu precizie ținta. Reactorul sirian, menit să contribuie la fabricarea bombelor

atomice pentru atacarea Israelului, a fost distrus în câteva secunde.

Vrând să evite o reacție militară siriană, prim-ministrul Olmert a luat urgent legătura cu premierul turc, Tayyip Erdogan, și l-a rugat să-i transmită un mesaj președintelui Assad. Israelul nu intenționa să intre în război cu Siria, sublinia Olmert, dar nu putea accepta o Sirie nucleară vecină. Însă asigurările date de Olmert s-au dovedit inutile. În dimineața de după atac, reacția Damascului a fost o tăcere totală. Reprezentanții guvernului n-au suflat o vorbă. Abia la ora 15.00 în după-amiaza aceea, agenția de știri siriană a dat o declarație oficială, în care se afirma că forțe aeriene israeliene pătrunseseră în spațiul aerian sirian la ora 01.00. „Forțele noastre aeriene i-au silit să se retragă după ce [ei] lansaseră proiectile asupra unei zone deșertice. Nu s-au semnalat pagube umane sau materiale."

Presa din întreaga lume voia cu disperare să afle cum reușise Mossadul să obțină fotografii și chiar înregistrări video din interiorul reactorului sirian. Televiziunea ABC speculase că fie Israelul își plantase un agent în interiorul reactorului sirian, fie Mossadul recrutase pe unul dintre ingineri, care îi furnizase fotografii ale instalației.

În aprilie 2008, la aproximativ șapte luni de la distrugerea reactorului, administrația americană a anunțat că instalația siriană fusese un reactor nuclear realizat cu sprijin nord-coreean și că „nu fusese construită în scopuri pașnice". George W. Bush credea că lovitura „executată" de Olmert asupra reactorului sirian îi redăduse încrederea în israelieni, încredere pe care și-o pierduse în timpul războiului din 2006 împotriva Libanului, când, după părerea lui Bush, aceștia acționaseră ca niște amatori[15].

Reprezentanți ai serviciilor secrete ale SUA au arătat congresmenilor și senatorilor uimiți diapozitive care dovedeau clar similitudinea dintre reactorul sirian și reactorul nord-coreean de la Yongbyon. Ele includeau fotografii din satelit, schițe și planuri și, împreună cu înregistrările video, demonstrau clar natura acestor construcții.

*

Israelul a reușit să păstreze secretul doar două săptămâni, pe parcursul cărora a negat că ar fi atacat reactorul. Dar apoi liderul opoziției, Beniamin Netaniahu, intervievat indirect la o emisiune de știri, a declarat: „Atunci când cabinetul ia măsuri pentru securitatea

Israelului, are toată susținerea mea… și în acest caz am colaborat din primul moment și i-am asigurat de tot sprijinul.”

Episodul final în anihilarea proiectului nuclear sirian a avut loc după 11 luni, pe 2 august 2008. În seara aceea, pe terasa spațioasă a unei case de pe plaja Rimal El-Zahabiya, în nordul portului sirian Tartus, avea loc o mare petrecere. Așezată aproape de apă, casa oferea o panoramă spectaculoasă a Mediteranei. Veranda ce dădea spre valurile întunecate se dovedea un refugiu plăcut împotriva umidității climatului sirian, căci aici căldura sufocantă a miezului de vară era domolită de briza marină. Oaspeții, așezați în jurul mesei ovale, erau prieteni apropiați ai proprietarului vilei, generalul Muhammad Suleiman, care-i invitase să petreacă la el un weekend relaxant.

Suleiman era consilierul cel mai apropiat al președintelui Assad în probleme militare și de apărare. Supervizase construirea reactorului și se ocupa de securitatea lui. În cele mai înalte cercuri ale puterii din Siria era considerat umbra lui Assad. Biroul lui se afla la palat, lângă cabinetul președintelui, deși era cunoscut doar câtorva persoane atât dinăuntrul, cât și din afara țării.

Numele lui nu era niciodată menționat în mass-media siriană, dar Mossadul îl știa și-i urmărea îndeaproape activitățile. În vârstă de 47 de ani, Suleiman studiase inginerie la Universitatea din Damasc, unde se întâlnise și se împrietenise cu un alt student, Bassel Al-Assad, fiul favorit și moștenitorul legal al președintelui Hafez Al-Assad. În 1994, când Bassel fusese omorât într-un accident rutier, Assad i-l prezentase pe Suleiman fiului său mai tânăr, Bashar. Assad murise de cancer în 2000, și Bashar îi luase locul ca președinte al țării, apoi îl numise pe Suleiman confidentul și consilierul lui de încredere.

Curând, Suleiman ajunsese unul dintre cei mai puternici oameni din Siria. Președintele Assad îl însărcinase cu rezolvarea tuturor problemelor militare spinoase. Consilierul lui devenise oficialul de legătură dintre președinte și serviciile secrete iraniene, în special în probleme legate de cooperarea secretă cu organizațiile teroriste din Orientul Mijlociu. Era, de asemenea, principalul personaj sirian care ținea legătura cu Hezbollah și în special cu Imad Mughniyeh, șeful militar al acesteia. După ce, în mai 2000, Israelul se retrăsese din zona de securitate din sudul Libanului, Suleiman începuse să dirijeze transferul de arme din Iran și Siria către Hezbollah, în special livrarea rachetelor cu rază lungă de acțiune. În timpul celui de-al Doilea Război din Liban din 2006, una dintre rachetele de acest tip lovise direct atelierele de reparații feroviare din Haifa, ucigând opt

muncitori. Ulterior, Suleiman furnizase organizației rachete sol-aer manufacturate în Siria, punând în pericol aeronavele militare ale Israelului în Liban.

Suleiman deținea și o altă poziție, unică și strict secretă: era membru principal al Comitetului de cercetări sirian, care se ocupa de proiectarea rachetelor cu rază lungă de acțiune, de armele chimice și biologice și de cercetările nucleare. El coordona relația cu Coreea de Nord, transportul părților reactorului până în Siria și confirma măsurile de securitate menite să-i izoleze pe tehnicienii și inginerii nord-coreeni care lucrau la construirea reactorului.

Distrugerea reactorului de către Israel fusese o grea lovitură pentru Suleiman. După ce își revenise din șocul inițial, el începuse să planifice un alt reactor, al cărui amplasament nu fusese încă decis. Dar viața lui Suleiman devenise mai dificilă. Știa că era vânat atât de serviciile secrete americane, cât și de cele israeliene. Drept care, înainte de a se apuca din nou de treabă, își luase câteva zile libere pe care să le petreacă în reședința sa din Rimal El-Zahabiya. Un weekend liniștit cu prieteni buni și mâncare excelentă părea cel mai bun mod de a atenua stresul.

Din centrul mesei sale mari, Suleiman urmărea valurile ce se rostogoleau spre plajă. N-a observat însă două siluete nemișcate, ghemuite în apă, la aproximativ 150 de metri depărtare. Veniseră înot din larg, unde o barcă le lăsase la vreun kilometru și jumătate de casa magnatului sirian. Erau membri ai unui comando naval israelian și trăgători de elită, dotați cu echipament de scufundări. Și-au croit drum pe sub apă spre plaja din fața casei și, când picioarele lor au atins nisipul, soldații s-au ridicat în picioare și au localizat casa lui Suleiman. Au studiat clădirea și veranda, s-au uitat la toți cei de la masă și și-au concentrat atenția asupra țintei: generalul, așezat printre oaspeții săi.

La ora 21.00, cei doi și-au potrivit cătarea și au ajustat distanța de tragere. Veranda era plină de oameni, și cei doi oaspeți neinvitați în costumele lor negre de scufundători voiau să se asigure că puteau să tragă asupra generalului fără a răni pe altcineva. Au ieșit din apă și au făcut câțiva pași, apoi și-au îndreptat armele dotate cu amortizoare spre capul lui Suleiman. În căști s-a auzit un semnal electronic și amândoi au tras simultan. Împușcăturile au fost fatale. Lui Suleiman capul i s-a smucit înapoi, și el s-a prăbușit în față, pe masa încărcată cu mâncare. În primul moment, oaspeții n-au priceput ce se întâmplase. Doar când au observat sângele prelingându-i-se din cap au

înțeles că fusese împușcat. Pe terasă s-a dezlănțuit iadul. Unii încercau să-i vină gazdei în ajutor, alții se ghemuiseră de frică sau alergau bezmetici încoace și încolo, strigând și urlând. În zarva iscată, cei doi trăgători s-au făcut nevăzuți.

Sunday Times a publicat o versiune ușor diferită a evenimentului. Se spunea acolo că trăgătorii erau membri ai unui comando naval israelian, Flotila 13, că ajunseseră pe țărmul sirian la bordul iahtului unui om de afaceri israelian și că plecaseră înapoi imediat după îndeplinirea misiunii.

La Damasc, vestea a produs un șoc teribil, dar guvernul a păstrat tăcerea și n-a răspuns la reportajele din mass-media. Cercurile militare și de securitate erau buimăcite. Cum ajunseră israelienii la Tartus, adică la peste 200 de kilometri de Damasc? Cum fugiseră? Nu mai exista oare loc în Siria unde liderii ei să fie în siguranță?

Abia după câteva zile un comunicat laconic a anunțat că „Siria întreprinde o investigație pentru a-i găsi pe autorii acestei crime". Dar presa din alte țări arabe nu așteptase această reacție oficială. A publicat de la început reportaje extinse, cu rapoarte detaliate și speculații privind identitatea asasinilor. Publicațiile arabe se întrebau în special cine ar fi fost interesat să-l elimine pe general și arătau cu degetul spre Israel, care probabil îl executase pe Suleiman din cauza rolului jucat de el în construirea reactorului de la Dir Al-Zur.

Reacția serviciilor secrete occidentale a fost alta. Nimeni n-a vărsat o lacrimă la moartea lui Suleiman. În iunie 2010, Flotila 13 a fost decorată de comandantul suprem al Forțelor de Apărare ale Israelului pentru „unele fapte de arme" a căror natură nu a fost dezvăluită.

Nu ne rămâne decât să ne întrebăm dacă onorurile acordate unității de comando naval n-au fost cumva, măcar parțial, o recunoaștere a participării ei la operațiunea Suleiman.

15 În timpul acestui război, Israelul a bombardat nejustificat de intens ținte civile din Liban, fără să producă pagube semnificative sau să facă prea multe victime printre teroriști. (n.red.)

CAPITOLUL 19

DRAGOSTE ȘI MOARTE DUPĂ-AMIAZA

Pe 12 februarie 2008, câțiva bărbați s-au răsfirat pe furiș în evantai în jurul unei clădiri de apartamente dintr-un cartier exclusivist din Damasc. Spre sfârșitul după-amiezii, au văzut cum un jeep Mitsubishi Pajero argintiu parca în fața clădirii. Un bărbat într-un costum negru, cu o barbă aranjată modern, a ieșit din vehicul și a intrat în casă. Nu era însoțit de bodyguarzi. Agenții postați în stradă au șoptit în transmițătoarele lor miniaturale că „ținta" sosise la Damasc și se îndreaptă spre apartament. Știau că bărbatul în negru urma să se întâlnească aici cu iubita lui secretă, Nihad Haidar, și că îi ducea un cadou, căci frumoasa siriancă își sărbătorea în săptămâna aceea a 30-a aniversare.

Amanții au petrecut câteva ore în luxosul apartament, care le fusese pus la dispoziție de Rami Makhlouf, om de afaceri de mare succes și vărul președintelui sirian Bashar Al-Assad.

Puțin înainte de ora 22.00, bărbatul în negru a părăsit clădirea și s-a urcat în Pajero. A pornit apoi spre o discretă casă conspirativă din cartierul Kafr Soussa, unde se întâlnea cu mesageri iranieni, sirieni și palestinieni.

Potrivit ziarului Sunday Times, agenții care-l urmăreau au verificat o fotografie actualizată de pe ecranele celularelor lor, pentru a se asigura că nu fac nici o greșeală de identificare. Țineau deschise liniile de comunicare și raportau postului de comandă al Mossadului fiecare mișcare a „obiectivului".

Când acesta a părăsit clădirea, după ce petrecuse câteva ore cu Nihad, agenții au avut ocazia de a-i compara chipul cu fotografiile de pe ecranele lor. Au confirmat apoi identificarea colegilor din Damasc și sediului din Tel Aviv. Șefii de departament s-au adunat în biroul lui Meir Dagan, unde se afla tot echipamentul necesar pentru monitorizarea operațiunii în timp real.

Bărbatul a pornit jeepul argintiu.

— A plecat, a șoptit unul dintre agenți în microfonul lui miniatural.

Bărbatul din Pajero era Imad Mughniyeh și de ani de zile lăsa în urma lui o dâră însângerată.

15 noiembrie 2001.

În urma atacului asupra Turnurilor Gemene, FBI publică un poster mare cu lista celor mai căutați teroriști din lume.

Posterul poartă logoul FBI, al Departamentului de Stat și al Departamentului Justiției.

Lista afișează 22 de nume și 22 de fotografii.

Primul nume este cel mai periculos dintre toate.

Premiul pentru capturarea acestuia este de cinci milioane de dolari.

Până la atacul asupra Turnurilor Gemene, omul acesta fusese considerat responsabil de moartea a mai mulți americani decât oricare alt terorist în viață.

Imad Mughniyeh.

18 aprilie 1983 – bombă aruncată asupra ambasadei americane din Beirut, Liban – 63 de morți.

23 octombrie 1983 – bombă aruncată asupra sediului Marinei SUA la Beirut – 241 de morți.

23 octombrie 1983 (aceeași zi) – bombă aruncată asupra sediului parașutiștilor francezi la Beirut – 58 de morți.

Plus: răpirea și uciderea reprezentantului CIA William Buckley; câteva atacuri asupra ambasadei americane din Kuwait; deturnarea avionului de pasageri TWA și a două avioane Kuwait Airline; uciderea colonelului W.R. Higgins din forțele de observație ale ONU din sudul Libanului; masacrarea a 20 de soldați americani în Arabia Saudită…

Când lista de mai sus a fost trimisă Israelului, Mossadul a adăugat propriile date:

4 noiembrie 1983 – bombardarea sediului Forțelor de Apărare ale Israelului din Tyr, Liban – 60 de morți.

10 martie 1985 – atac asupra unui convoi al Forțelor de Apărare ale

Israelului la Metullah, la granița israeliano-libaneză – 8 morți.

17 martie 1992 – bombardarea ambasadei Israelului din Argentina – 29 de morți.

18 iulie 1994 – bombardarea centrului comunității evreiești din Buenos Aires – 86 de morți.

Plus: răpirea și uciderea a trei soldați israelieni în sectorul de graniță Har Dov; răpirea omului de afaceri israelian Elhanan Tannenbaum; bombă aruncată în apropierea kibuțului Matzuba; și actul cel mai distructiv dintre toate, răpirea și uciderea soldaților Regev și Goldwasser la granița israeliano-libaneză, care declanșase cel de-al Doilea Război Libanez.

Imad Mughniyeh, teroristul din spatele tuturor acestor crime, era o fantomă care se mișca permanent între capitalele Orientului Mijlociu. Evita fotografii și refuza să fie intervievat. Serviciile secrete occidentale știau multe despre activitățile sale, dar aproape nimic despre înfățișarea sa, despre obiceiurile și ascunzătorile lui. Știau că se născuse în 1962, într-un sat din sudul Libanului. Potrivit unor rapoarte fragmentare, părinții lui erau șiiți devotați. În adolescență se mutase la Beirut și crescuse într-un cartier sărac, populat aproape numai de palestinieni, susținători ai Organizației pentru Eliberarea Palestinei (OEP). Părăsise liceul și intrase în Fatah, ramura teroristă a OEP. Ulterior devenise bodyguardul lui Abu Ayad, adjunctul lui Arafat și membru al Forței 17, unitatea specială de securitate a organizației Fatah, formată la mijlocul anilor 1980 și comandată de Ali Hassan Salameh, „Prințul Roșu” (vezi capitolul 12). Dar, în 1982, Israelul lansase războiul împotriva Libanului, așa-numita operațiune „Pace pentru Galileea”, invadase Libanul și zdrobise OEP. Membrii ei supraviețuitori, conduși de Yasser Arafat, fuseseră exilați în Tunisia. Mughniyeh se hotărâse totuși să rămână și se alăturase primului grup al fondatorilor Hezbollah.

Hezbollah – textual, „Partidul lui Dumnezeu” – era o organizație teroristă șiită, creată în 1982 ca răspuns la invazia Libanului de către Israel. Inspirat de ayatollahul Khomeini, antrenat și alimentat de Gărzile Revoluționare iraniene, Hezbollah devenise un dușman înveterat al Israelului, care-și definea scopul principal în termenii următori: „alungarea definitivă a Israelului din Liban ca preludiu la ștergerea lui de pe fața pământului”. Din prima zi a existenței sale, Hezbollah săvârșise acte de terorism împotriva Israelului. Iar Mughniyeh fusese un recrut ideal pentru gruparea abia născută.

Libanezul decisese să opereze în secret, ca un adevărat om din umbră, și se abținuse de la orice apariții în public. Rapoartele despre el deveniseră fragmentare și deseori contradictorii. O sursă îl descria drept bodyguardul șeicului Fadlallah, liderul spiritual al Hezbollah-ului, în timp ce un alt informator susținea că devenise șeful operativ al organizației, creierul din spatele celor mai riscante acțiuni ale Hezbollah, care se sfârșeau întotdeauna cu băi de sânge. Spre deosebire de actualul lider al Hezbollah, șeicul Nasrallah, Mughniyeh nu apărea niciodată la televiziune și niciodată discursurile lui nu erau marcate de ură. Dar, în realitate, el era mult mai periculos decât vorbărețul șeic. Curând se transformase în cel mai eficient și mai greu de prins terorist din lume, așa cum fuseseră, la timpul lor, Carlos și Osama Bin Laden, colegul și marele său admirator.

Mughniyeh era un terorist crud și inventiv. Apăruse brusc, atunci când plănuise și comandase masacrele din Liban, la sfârșitul operațiunii Pace pentru Galileea. N-avea decât 21 de ani în acea zi de octombrie din 1983, când trimisese autocamioane încărcate cu explozibil, conduse de teroriști sinucigași, până la complexul Marinei Americane și la sediul parașutiștilor francezi din Beirut. Câteva zile mai târziu, repetase scenariul cu sediul Forțelor de Apărare ale Israelului de la Tyr. La 22 de ani condusese un grup de teroriști într-un atac asupra ambasadei americane fortificate din Kuwait și curând după aceea deturnase primul său avion. După fiecare operațiune dispărea. La 23 de ani, Mughniyeh deturnase un avion TWA care se îndrepta de la Atena spre Roma și silise pilotul să aterizeze pe aeroportul din Beirut. În timpul deturnării, îl ucisese pe scafandrul militar Robert Dean Stethem și îi aruncase trupul afară prin ușa carlingii. După acest incident, care durase 17 zile, reușise să scape, dar de data aceasta lăsase în urmă un memento: amprenta sa în toaleta avionului.

Despre viața lui personală nu se știa aproape nimic, în afară de căsătoria cu verișoara lui, care îi dăruise un fiu și o fiică. Știa de la o vârstă timpurie că era în centrul atenției câtorva servicii secrete occidentale și încerca să-și ascundă identitatea. Fusese în Libia pentru o operație plastică rudimentară, își lăsase barbă și se ținuse deoparte de luminile reflectoarelor. O singură fotografie confirmată a lui Mughniyeh – gras, cu barbă, purtând ochelari și șapcă – se afla în posesia serviciilor occidentale. Și descrierea lui era defectuoasă – FBI, de pildă, afirma că era „născut în Liban, vorbitor de arabă, păr și barbă șaten, înălțime 170 de centimetri, greutate aproximativ 60 de kilograme”. E greu de imaginat cum ar fi putut proporțiile generoase ale lui Mughniyeh să încapă într-un corp zvelt de 60 de kilograme… Dar descrierea aceasta nu făcea decât să confirme faptul că teroristul știa să se protejeze și își deruta cu succes inamicii.

Toate atacurile, bombele și deturnările pe care le comisese făcuseră din el un erou mult admirat al Hezbollahului. Era lăudat pentru sofisticarea, curajul și talentul său organizatoric, care făcuseră ca brațul militar al Hezbollahului să fie temut de serviciile secrete ale lumii. Pe măsură ce puterea lui crescuse, fusese luat tot mai des în colimator de Israel și de Occident. Mughniyeh înțelegea acest lucru și devenise aproape paranoic, ducând o viață de fugă continuă, suspectând pe toată lumea, inclusiv pe cei mai apropiați confidenți ai săi, schimbându-și foarte des bodyguarzii și dormind în fiecare noapte în altă parte. Călătoriile lui între Beirut, Damasc și Teheran erau învăluite în cel mai mare secret.

Judecând după portretul care-i fusese făcut de Mossad și alte servicii secrete, era un tip singuratic, foarte charismatic, foarte impulsiv și foarte bine informat asupra celor mai noi instrumente și dispozitive electronice. Avea o abilitate neobișnuită de a-și schimba identitatea și aparențele, putând astfel să-și inducă în eroare dușmanii. Agenții secreți israelieni îl numeau „teroristul cu nouă vieți".

Într-un interviu dat ziarului britanic Sunday Times, David Barkai, ofițer Aman, fost maior în Unitatea 504 de contrainformații, care pusese la punct dosarul lui Mughniyeh, spunea: „Spre sfârșitul anilor 1980, am încercat de câteva ori să-l surprindem. Am strâns informații despre el, dar, cu cât eram mai aproape, cu atât adunam mai puține informații. Nu avea puncte slabe – femei, bani, droguri – nimic."

Mughniyeh a fost vânat mulți ani. În 1988, fusese aproape capturat de autoritățile franceze când avionul lui făcuse o escală la Paris. CIA furnizase Franței informații despre Mughniyeh, inclusiv fotografia lui și câteva detalii despre pașaportul fals de care se folosea. Dar francezii se temuseră ca arestarea lui să nu provoace uciderea ostaticilor francezi din Liban de la vremea aceea, așa încât preferaseră să-i ignore prezența și să-l lase să plece. Serviciile americane încercaseră să-l captureze în Europa în 1986 și în Arabia Saudită în 1995. Dar el dispăruse ca întotdeauna.

În anii aceia, Mughniyeh se implicase foarte activ în plănuirea și executarea unor atacuri împotriva israelienilor și evreilor din Argentina. În 1992, organizase un atac cu bombă asupra ambasadei Israelului din Buenos Aires, cu ajutorul unui autocamion plin cu explozivi, condus de un musulman sinucigaș. Fuseseră omorâte atunci 29 de persoane. Unii șefi ai Mossadului văzuseră în această operațiune un act de răzbunare pentru uciderea din elicopter a liderului Hezbollah, șeicul Abbas al-Musawi, într-un atac în sudul Libanului.

Doi ani mai târziu, un alt atac cu bombă zguduise Buenos Airesul, de data aceasta la centrul social al comunității evreiești, lăsând în urmă 86 de morți. Din nou, unii experți se gândiseră că Hezbollah răzbuna răpirea de către Israel a unuia dintre liderii săi, Mustafa Dirani, în Liban.

Echipele de investigații din Statele Unite și Israel, care luaseră avionul spre Buenos Aires pentru a cerceta cele două atentate, ajunseseră la concluzia că între ele exista o legătură.

Modul de operare era identic – un autocamion era încărcat cu exploziv și trimis la țintă cu un atacator sinucigaș la volan. Mughniyeh folosise exact aceeași metodă la Beirut și Tyr la începutul carierei sale. Anchetatorii constataseră că serviciile secrete iraniene și colaboratorii lor locali fuseseră și ei implicați în atacurile cu bombă. Cel puțin unul dintre camioane, utilizat în atacul asupra ambasadei, fusese vândut teroriștilor de un negustor șiit de mașini din Buenos Aires, Carlos Alberto Taladin. Indiciile duceau clar spre Imad Mughniyeh.

În anii aceia, Mughniyeh petrecuse de multe ori anumite perioade de timp în Iran. După asasinarea șeicului al-Musawi, se temea că Israelul va încerca să-l omoare și pe el. Crease la Teheran o echipă operativă compusă din luptători ai Hezbollah și ofițeri de informații iranieni. Parteneri în înființarea acestei celule îi fuseseră comandantul suprem al Gărzilor Revoluționare, Mohsen Rezaee, și ministrul iranian al Informațiilor, Ali Fallahian. În mod evident, această unitate era responsabilă de cele două atacuri soldate cu morți de la Buenos Aires. Ele avuseseră un singur rezultat limpede: Mughniyeh devenise omul cel mai vânat de Israel. Prin actele sale, se condangase singur la moarte. Dar vor mai trece mulți ani până ce condangarea să fie pusă în practică.

În decembrie 1994, Mughniyeh fusese văzut la Beirut. La scurtă vreme după aceea, scăpase dintr-o tentativă de asasinat cu o mașină-capcană într-un cartier din sudul orașului. Poliția libaneză își publicase rapid constatările: o încărcătură explozivă fusese plasată sub mașina parcată aproape de moscheea unde șeicul Fadlallal își citea predica. Explozia distrusese magazinul lui Fuad Mughniyeh, fratele lui Imad, iar trupul proprietarului fusese găsit în dărâmături. Dar Imad, despre care se crezuse că ar fi acolo, se răzgândise în ultimul moment, hotărâse să nu vină și supraviețuise. Cele nouă vieți ale lui îl salvaseră din nou.

La câteva săptămâni după atacul cu bombă, serviciile de securitate libaneze, care acționau în comun cu Hezbollah, arestaseră câțiva civili

suspectați de a fi fost implicați în atac, în calitate de colaboratori ai Mossadului. Cel mai important dintre ei era un bărbat pe nume Ahmed Halek.

Potrivit declarației oficiale a poliției, „Halek și soția lui își parcaseră mașina aproape de magazinul lui Fuad Mughniyeh. Halek a intrat în magazin să se asigure că Fuad era acolo, a dat mâna cu el, s-a întors la mașină și a activat bomba." Ziarul libanez As-Safir, citând surse de încredere, afirmase că Halek participase la o întâlnire cu un oficial al Mossadului în Cipru. Ofițerul îl instruise cum să folosească bomba și-i plătise 100 000 de dolari. Halek a fost până la urmă executat.

Mughniyeh scăpase de data aceasta, dar Mossadul nu depusese armele. Strângea cu migală fiecare detaliu, compila rapoarte din informațiile serviciilor de informații străine și studia metodele personale ale lui Mughniyeh. În 2002, Mossadul primise un alt raport despre libanez, care-l lega de transportul a 50 de tone de arme către teroriștii palestinieni. Dar Mughniyeh dispăruse din nou, deși se zvonea că devenise comandantul suprem al Hezbollah și succesorul probabil al șeicului Nasrallah. Principala lui legătură erau serviciile de informații iraniene, și se spunea că acționa în colaborare cu brigăzile Quds, însărcinate să coopereze cu comunitățile șiite din toată lumea și cu organizațiile teroriste aflate sub controlul Iranului. Poziția înaltă a lui Mughniyeh impunea cu necesitate întărirea măsurilor de securitate. Zvonuri insistente afirmau că își schimbase încă o dată înfățișarea, probabil printr-o altă operație plastică.

Potrivit surselor europene, spre sfârșitul celui de-al Doilea Război din Liban, Mossadul recrutase destul de mulți palestinieni care trăiau în Liban, dintre cei care se opuneau puternic Hezbollahului. Unul dintre ei avea o verișoară în satul lui Mughniyeh. Ea îi spusese proaspătului agent că Mughniyeh fusese plecat în Europa și se întorsese în Liban cu o față complet schimbată.

Acum Mossadul avea o nouă misiune – să spioneze prin clinicile de chirurgie plastică din toată Europa.

Iar revelația a avut loc la Berlin. Potrivit scriitorului britanic Gordon Thomas, Reuven, agent al Mossadului rezident la Berlin, se întâlnise cu un informator german, care întreținea legături discrete cu oameni din fostul Berlin de Est. Informatorul îi raportase că Imad Mughniyeh făcuse recent niște operații plastice, care-i schimbaseră complet trăsăturile feței, într-o clinică a fostelor servicii de securitate est-germane Stasi. Stasi folosise clinica pentru a remodela chipurile agenților și teroriștilor trimiși în misiuni sub acoperire în Occident.

După negocieri dure, Reuven acceptase să-i dea colaboratorului său german o sumă substanțială și primise de la el un dosar conținând 34 de fotografii recente ale lui Mughniyeh.

Analiza fotografiilor de către experții lui Meir Dagan arătase că Mughniyeh își operase maxilarul: falca de jos îi fusese tăiată și pe ea fuseseră grefate bucăți de os luate din altă parte din corpul lui, pentru a realiza o linie mai îngustă a bărbiei, care îl făcea să pară slab și descărnat. Câțiva dinți din față îi fuseseră înlocuiți cu dinți artificiali de forme diferite. Ochii îi fuseseră și ei tratați prin netezirea pielii din jur. În fine, părul îi fusese vopsit cărunt, iar în loc de ochelari purta acum lentile de contact. Mughniyeh nu mai semăna cu „originalul", iar fotografiile anterioare colecționate de serviciile occidentale în anii 1980 deveniseră irelevante.

Potrivit surselor străine, Mossadul începuse deja să plănuiască uciderea teroristului. Meir Dagan își convocase cei mai buni oameni, inclusiv pe șeful Caesarea, pe comandantul echipei Kidon și pe câțiva ofițeri superiori care asamblau dosarul teroristului. Curând devenise clar că libanezul nu putea fi atacat într-o țară nemusulmană. Călătorea foarte rar în Occident și nu se simțea în siguranță decât în Iran și Siria. Israelienii știau că orice acțiune pe teritoriul acestor țări implica riscuri mari. Este adevărat că Israelul operase în trecut în țări arabe și dăduse mai multe lovituri la Beirut în timpul Operațiunii „Mânia lui Dumnezeu". Membrii unităților sale de comando ajunseseră chiar până la Tunis, unde se spunea că l-ar fi ucis pe liderul terorist Abu Jihad. Dar Iranul și Siria erau mai suspicioase, mai bine înarmate și mai periculoase decât Libanul sau Tunisia. Pe de altă parte, Meir Dagan știa ce impact fantastic ar fi avut o operațiune reușită. Asasinarea la Damasc a celui mai sângeros lider terorist ar fi dovedit că nimeni nu poate să scape de brațul lung al Mossadului. Din refugiul și fortăreața dușmanilor Israelului confuzia, teama și nesiguranța s-ar fi răspândit ca o flacără printre ceilalți lideri teroriști.

Potrivit ziarului londonez Independent, planul rezultat din discuțiile de la sediul Mossadului avea la bază probabilitatea ca Mughniyeh să vină la Damasc pe 12 februarie 2008. Se presupunea că, în ziua aceea, teroristul se va întâlni cu oficiali iranieni și sirieni care urmau să participe la sărbătorirea aniversării revoluției din Iran.

După ce fuseseră studiate varii posibilități, se hotărâse ca operațiunea să fie executată prin plasarea unui vehicul special pregătit direct lângă mașina lui Mughniyeh.

Mossadul se angajase acum într-o activitate frenetică pentru a obține

informații detaliate de la toate sursele sale, inclusiv de la serviciile străine. Mughniyeh va ajunge, într-adevăr, la Damasc? Și, dacă da, ce identitate își va alege? Cu ce mașină va veni? Unde va sta? Cine-l va însoți? În ce moment va avea loc întâlnirea cu reprezentanții sirieni și iranieni? Autoritățile siriene vor fi informate de sosirea lui? Liderii Hezbollah știau de această călătorie?

Raportul care înclinase balanța în favoarea planului de a-l asasina venise din partea unui informator de încredere și confirma intenția lui Mughniyeh de a face o călătorie la Damasc. Potrivit ziarului libanez El-Balad, informația aceasta fusese coroborată de agenții care plantaseră dispozitive de detectare pe mașinile lui Mughniyeh și ale liderilor Hezbollah.

În această etapă intrase în funcțiune mecanismul bine rodat al unității Caesarea. Diferitele echipe Kidon sosiseră pe rute labirintice la Damasc. O echipă specială introdusese pe furiș explozibil în capitala siriană.

În ultimul moment, un vechi agent al Mossadului adusese o informație nouă, crucială. Raportul lui afirma că, indiferent când va veni la Damasc, Mughniyeh se va întâlni cu amanta lui. Maeștrii spionajului din Mossad aflau acum pentru prima oară că Mughniyeh avea o relație secretă. Frumoasa Nihad Haidar îl aștepta într-un apartament discret din oraș. Nihad cunoștea dinainte datele sosirii iubitului ei la Damasc, de la Beirut sau Teheran. El obișnuia să vină să o viziteze singur, neînsoțit de bodyguarzi sau de șofer.

Mesaje urgente îi alertaseră pe agenții observatori care se aflau deja în zonă. Își va vizita Mughniyeh iubita și de data aceasta? Oare proprietarul apartamentului știe de vizita lui?

Membrii echipei operative sosiseră la Damasc în ajunul operațiunii, din diferite orașe europene. Potrivit ziarului Independent, grupul număra trei agenți: unul venise de la Paris cu o cursă Air France, al doilea decolase din Milano cu Alitalia, iar al treilea luase un avion Royal Jordanian de la Amman. Actele false îi dădeau drept oameni de afaceri, doi dintre ei în comerțul de mașini, al treilea ca agent de turism. La sosire, toți declaraseră că veniseră pentru a petrece o scurtă vacanță în Siria și trecuseră fără probleme de toate punctele de control. Ajunseseră în oraș separat și se reuniseră abia după ce se asiguraseră că nu erau urmăriți. Mai târziu se întâlniseră cu niște persoane venite de la Beirut să-i ajute și fuseseră duși într-un garaj ascuns, unde îi așteptau o mașină închiriată și, lângă ea, o încărcătură care includea explozive plastice și mici bile metalice.

Cei trei executanți se încuiaseră în garaj, pregătiseră încărcătura explozivă și o plasaseră în mașina închiriată, dar nu – așa cum aveau să scrie mai târziu unele ziare – în tetiera scaunului din automobilul lui Mughniyeh, ci în compartimentul radioului din mașina închiriată.

O altă echipă de observare a Mossadului aștepta sosirea lui Mughniyeh de la Beirut. Rolul membrilor ei era să nu-l scape din ochi, să se țină foarte aproape de el până la clădirea de apartamente unde teroristul avea să-și întâlnească amanta și să-i raporteze plecarea. Tot ei trebuiau să-l urmărească și să se asigure că ajunsese la întâlnirea din cartierul Kfar Sousa. Printre cei cu care Mughniyeh avea să se vadă se numărau noul ambasador iranian la Damasc și cel mai misterios om din Siria, generalul Muhammad Suleiman. Suleiman era responsabil, printre altele, de transferul de arme din Iran și Siria către Hezbollah și întreținea legături strânse cu Imad Mughniyeh. (La momentul acela, generalul, care fusese implicat în proiectul nuclear secret al Siriei, mai avea doar șase luni de trăit. El va fi asasinat în mod misterios pe 2 august, în timpul unui dineu cu prietenii la casa sa de pe plajă – vezi capitolul 16.)

În aceeași seară, ambasada iraniană programase o celebrare a aniversării revoluției la Centrul cultural iranian din Kfar Sousa, foarte aproape de casa conspirativă unde Mughniyeh urma să-i întâlnească pe oficialii iranian și sirian. El se hotărâse totuși să nu participe la festivități, ci doar să discute cu partenerii săi și să părăsească Damascul.

Pe 12 februarie, dimineața, echipele Mossadului erau la post. Observatorii se poziționaseră în jurul clădirii de apartamente, prima destinație a lui Mughniyeh. Târziu după-amiaza, ei raportaseră că Mughniyeh ajunsese la locuința lui Nihad, iar seara, că plecase spre cea de a doua destinație. Care sperau să fie și ultima.

Pajero a traversat Damascul și a ajuns în Kfar Sousa. Agenții observatori l-au urmărit, raportând continuu mișcările pe care le făcea Mughniyeh. Mașina specială fusese adusă în zona unde teroristul avea să parcheze. Declanșarea bombei urma să fie realizată de la mare distanță cu ajutorul unui echipament electronic. Agenții care echipaseră mașina părăsiseră locul cu mult timp înainte și se îndreptau deja spre aeroport.

Senzorii electronici urmăreau jeepul argintiu. Acesta s-a oprit, iar bărbatul în negru a coborât. Un agent a parcat mașina echipată aproape de Pajero.

Puțin înainte de ora 22.00, o explozie asurzitoare a zguduit cartierul Kfar Sousa, nu departe de o școală iraniană (goală la acea oră) și de un parc public. Exact în momentul în care teroristul a ieșit din jeepul lui, mașina de alături a explodat.

Mughniyeh era mort.

Moartea lui a zguduit Hezbollahul. Pentru guvernul sirian a fost o lovitură teribilă, la numai câteva luni de la pulverizarea reactorului său nuclear secret.

La șase luni de la moartea lui Mughniyeh, în noiembrie 2008, autoritățile libaneze au anunțat descoperirea unui nucleu de spioni ai Mossadului. Unul dintre cei arestați, un bărbat de 50 de ani, Ali Jarrah din valea Bekaa, lucrase pentru Mossad în ultimii 20 de ani pentru un salariu lunar de 7 000 de dolari. Era acuzat că făcuse frecvent călătorii în Siria, pentru a îndeplini misiunile încredințate lui de serviciile israeliene. În februarie 2008, cu câteva zile înainte de operațiune, se aflase în Kfar Sousa. Serviciile libaneze care îl arestaseră descoperiseră un depozit secret de echipamente fotografice sofisticate, o cameră video și un GPS ascunse cu pricepere în mașina sa. Jarrah a cedat la interogatorii și a mărturisit că un agent al Mossadului îl instruise cum să supravegheze, să fotografieze și să strângă informații despre cartierele unde urma să ajungă Mughniyeh, inclusiv despre apartamentul unde se întâlnea cu Nihad.

Israelul a negat orice legătură cu asasinarea libanezului, dar reprezentanții Hezbollah au acuzat în repetate rânduri „sioniștii israelieni" de uciderea „eroului Jihadului, care a murit ca un shahid (martir)".

Purtătorul de cuvânt al Departamentului de Stat al SUA, Sean McCormack, nu le-a împărtășit punctul de vedere. El l-a descris pe Mughniyeh drept „un ucigaș cu sânge rece, asasin sângeros și terorist răspunzător de pierderea unui număr imens de vieți omenești".

„Lumea", a conchis McCormack, „este un loc mai bun fără el."

CAPITOLUL 20

ATENȚIE, SE FILMEAZĂ!

La începutul lui ianuarie 2010, două automobile Audi A-6 negre intrau pe poarta fortificată a unei clădiri cenușii cocoțate pe o colină din nordul Tel Avivului. Clădirea, supranumită „Colegiul", era, de fapt, sediul Mossadului. Când a coborât din cea de a doua mașină, prim-ministrul Beniamin Netaniahu a fost întâmpinat de ramsad-ul Meir Dagan. Cu puțin timp în urmă, Netaniahu prelungise numirea lui Dagan cu încă un an.

Dagan și șefii Mossadului erau bine dispuși și siguri de ei după succesul ultimelor operațiuni israeliene: distrugerea reactorului sirian, asasinatele comise asupra lui Mughniyeh și Suleiman. Acum trebuia să distrugă urgent o altă za de legătură dintre Iran și teroriști, iar această za avea un nume: al-Mabhouh. Potrivit ziaristului Ronen Bergman, numele de cod dat de Mossad lui al-Mabhouh era „Plasma".

În sala de anchetă, Dagan și principalele sale ajutoare și-au prezentat planul de a-l ucide pe Mahmoud Abdel Rauf al-Mabhouh, lider Hamas și personajul principal în sistemul contrabandei cu arme dinspre Iran, via Sudan, Egipt și Peninsula Sinai, către Fâșia Gaza. Oamenii lui Dagan spuneau că al-Mabhouh ar trebui ucis în Dubai, unul din Emiratele Arabe Unite din Golful Persic.

Netaniahu a fost de acord cu uciderea „Plasmei", și pregătirile au demarat imediat. Planul era ca palestinianul să fie ucis într-o cameră de hotel din Dubai. Ziarul londonez Sunday Times relata că membrii echipei de acțiune a Mossadului au repetat asasinatul într-un hotel din Tel Aviv fără a anunța managementul hotelului.

Mahmoud al-Mabhouh, cunoscut și sub numele de Abu Abed, se născuse în 1960 în tabăra de refugiați de la Jabalia, în nordul Fâșiei Gaza. Spre sfârșitul anilor 1980, aderase la Frăția Musulmană și, ca un bun mahomedan, luase parte la sabotarea cafenelelor arabe unde se practicau jocuri de noroc. În 1986 fusese arestat de armata israeliană pentru posesia unei puști de asalt AK-47, dar fusese eliberat după mai puțin de un an și aderase la brigada Izz Ad-Din Al-Qassam, brațul militar al Hamas.

Comandantul lui al-Mabhouh, Salah Shehadeh, îi însărcinase pe el și pe alți câțiva teroriști Hamas cu o misiune specială: răpirea și uciderea soldaților israelieni. Pe 16 februarie 1989, al-Mabhouh și un alt membru Hamas furaseră un automobil, se îmbrăcaseră ca niște evrei ultraortodocși și se oferiseră să-l ia cu mașina pe un soldat, Avi Sasportas, care stătea într-o intersecție, făcând autostopul ca să ajungă acasă. Când Sasportas intrase în mașină, al-Mabhouh se răsucise și îl lovise în față. Soldatul fusese ucis și îngropat după ce al-Mabhouh și acoliții lui se fotografiaseră ei înșiși cu trupul. La trei luni de la omorârea lui Sasportas, al-Mabhouh și alți membri ai Hamas răpiseră un alt soldat, Ilan Saadon, din intersecția Reem și îl omorâseră și pe el. Ulterior, într-un interviu pentru Al-Jazeera, al-Mabhouh recunoscuse participarea sa la asasinate și la îngroparea soldaților morți.

După cel de al doilea asasinat, al-Mabhouh fugise în Egipt, apoi în Iordania, și-și continuase activitățile teroriste, mai ales introducând prin contrabandă arme și explozive în Gaza. Întors la Cairo, fusese arestat de egipteni, își petrecuse cea mai mare parte a anului 2003 într-o închisoare egipteană și mai târziu fugise în Siria. Etichetat deja drept terorist periculos, era căutat de poliția din Israel, Egipt și Iordania. Considerat de superiorii săi un organizator talentat, el urcase în ierarhia Hamas, concentrându-și cea mai mare parte a eforturilor asupra introducerii ilegale de arme venite din Iran în Fâșia Gaza.

Al-Mabhouh înțelesese că Mossadul îl căuta din cauza rolului pe care îl îndeplinea. Știa, de asemenea, că Israelul nu va ierta și nu va uita uciderea celor doi soldați. Își luase precauțiuni stricte, își schimba foarte des identitatea și se dădea drept om de afaceri care călătorea între orașele Orientului Mijlociu cu treburi legale. Îi spusese unui prieten că, atunci când stă într-un hotel, își baricadează ușa camerei cu fotolii „pentru a preîntâmpina vreo surpriză urâtă”.

Într-unul din rarele interviuri date rețelei Al-Jazeera, al-Mabhouh apăruse cu capul acoperit de o țesătură albastră. „Am fost atacat de trei ori”, spusese el, „și aproape au reușit să mă omoare. O dată în Dubai, o dată în Liban – acum șase luni – și a treia oară în Siria, în urmă cu două luni, după asasinarea lui Imad Mughniyeh. Acesta este prețul care trebuie plătit de toți cei care luptă împotriva Israelului.”

De fapt, al-Mabhouh dăduse acest interviu împotriva voinței sale. El îl considera un risc inutil, dar trebuise să se supună ordinelor explicite ale conducerii Hamas. Ulterior, unii aveau să afirme că interviul a ajutat Mossadul să-l găsească. Al-Mabhouh fusese de acord să apară în fața camerelor cu o singură condiție: ca fața să nu i se vadă clar. După

înregistrarea interviului, banda video fusese trimisă în Gaza pentru a fi inspectată. Se constatase atunci că voalarea feței lui nu reușise, și i se ceruse să repete înregistrarea. Transmisiunea noului interviu fusese amânată (el avea să fie difuzat abia după moartea lui al-Mabhouh). Al-Mabhouh întrebase ce se întâmplase cu prima înregistrare și i se spusese că banda video era păstrată în arhivele Hamas. Unii cred că aceasta a căzut în mâinile agenților care încercau să-l găsească.

La câteva săptămâni de la înregistrare, un membru de frunte al Hamas primise un apel telefonic de la un arab care pretindea că ține legătura cu un grup specializat în contrabanda cu arme și spălarea de bani. El făcuse Hamas-ului ahtiat după arme câteva oferte irezistibile și ceruse să-l întâlnească pe al-Mabhouh în Dubai. Alegerea Dubaiului ca loc de întâlnire era ciudată; energicul oraș era, de fapt, locul unde al-Mabhouh se întâlnea cu corespondenții iranieni. Poate că acest misterios apel telefonic fusese condangarea lui al-Mabhouh la moarte.

Și iată un episod fără precedent în istoria războaielor-fantomă: eliminarea „Plasmei" a fost filmată, înregistrată și imortalizată de camerele de securitate cu circuit închis instalate pretutindeni în Dubai, de la ghișeele din aeroport până în holurile hotelului, pe culoare și în ascensoare.

Aceste înregistrări sunt un document unic al derulării operațiunii și al fazelor ei: ele au permis mai multor sute de milioane de spectatori din lume, instalați confortabil în fotoliile lor, să urmărească o operațiune secretă soldată cu moartea unui terorist, efectuată de o echipă de acțiune.

Luni, 18 ianuarie 2010

Câțiva oameni ai Mossadului aterizează în Dubai. Sunt primii sosiți dintr-o echipă de 27 de agenți care vor pătrunde aici în următoarele 24 de ore. 12 dintre ei au pașapoarte britanice, patru, franceze, patru, australiene, unul, german și șase, irlandeze.

Agenții se cazează în hoteluri diferite din oraș.

Marți, 19 ianuarie 2010

Ora 12.09 noaptea. Doi agenți ai Mossadului, Michael Bodenheimer, un tip chel, de 43 de ani, cu pașaport german, și prietenul lui, James Leonard, cu pașaport britanic, aterizează și ei în Dubai.

Conform poliției locale, cei doi sunt avangarda grupului însărcinat cu asasinarea lui al-Mabhouh.

Ora 12.30 noaptea. Șeful operațiunii, Kevin Vaderon, echipat cu barbișon și ochelari, ajunge în Dubai la bordul unui avion direct de la Paris. Este însoțit de adjuncta lui, Gail Folliard, o roșcată plină de energie. Ambii au pașapoarte irlandeze.

Ora 01.21 noaptea. Gail Folliard se cazează în hotelul exclusivist Jumeirah și primește o cameră la etajul 11. Întrebată la recepție despre adresa de domiciliu, răspunde fără să clipească: Memmier Road numărul 78, Dublin, Irlanda. Ulterior se va constata că această adresă nu există.

Ora 01.31 noaptea. Kevin Daveron, șeful, se alătură adjunctului său și se cazează la Jumeirah. Primește camera 3308.

Ora 02.29 noaptea. Peter Elvinger, coordonatorul logistic al operațiunii, ajunge în Dubai cu pașaport francez. Este zvelt, cu barbă, și poartă ochelari eleganți. Conform poliției, duce o servietă „suspectă".

Ora 02.36. La aeroport, Peter se întâlnește cu un alt membru al echipei, și cei doi pleacă împreună spre un hotel din oraș.

Ora 10.15. Mahmoud al-Mabhouh pleacă din Damasc spre Dubai, cu o cursă directă a Emirates Airline. Se presupune că în Dubai va coordona cu un mesager iranian trimiterea prin contrabandă a unui alt transport de arme în Gaza.

Ora 10.30. Peter, coordonatorul operațiunii, părăsește hotelul și se întâlnește cu echipa operativă într-un mare centru comercial.

Ora 10.50. Kevin și Gail, șeful și adjunctul, ajung și ei la întâlnirea de la centrul comercial. Kevin nu poartă ochelari și mica lui mustață a dispărut.

Ora 12.18. Întâlnirea s-a terminat și echipa se dispersează. Kevin se întoarce la hotelul Jumeirah și predă cheia. Camerele de securitate îl arată intrând într-un alt hotel, unde își pune o perucă, ochelari de vedere și o mustață falsă.

Ora 14.12. Doi agenți îmbrăcați în echipament de tenis intră în luxosul hotel Al-Bustan Rotana. Sunt observatorii, care-l așteaptă pe al-Mabhouh. Acesta va sosi, se pare, peste o oră.

Ora 15.12. Gail pleacă și ea de la hotelul Jumeirah. Pentru noaptea petrecută aici plătește 400 de dolari.

Ora 15.15. Mahmoud al-Mabhouh aterizează la Dubai. La ghișeul de imigrări prezintă un pașaport irakian fals și declară că lucrează în comerțul cu textile de import.

Ora 15.25. Gail se mută la un alt hotel, unde își schimbă hainele, se machiază și își pune o perucă.

Ora 15.28. Al-Mabhouh sosește la hotelul Al-Bustan Rotana. La recepție cere o cameră cu ferestrele etanșate și fără terasă. I se dă camera 230 la etajul al doilea. Ia ascensorul până la etajul al doilea, fără să-i remarce pe cei doi observatori ai Mossadului, îmbrăcați în jucători de tenis, care urcă în ascensor odată cu el.

Ora 15.30. Observatorii raportează printr-un aparat de transmisiuni că al-Mabhouh a intrat la el în cameră și că se află vizavi de camera 237.

Ora 15.53. Peter, coordonatorul operațiunii, ajunge la hotelul lui al-Mabhouh și intră în centrul de afaceri. Cheamă recepția și rezervă camera 237.

Ora 16.03. O nouă echipă de observatori o schimbă pe prima și așteaptă ca al-Mabhouh să plece din cameră.

Ora 16.14. Toți membrii echipei operative se află în hotelul Al-Bustan Rotana.

Ora 16.23. Al-Mabhouh iese din cameră, inspectează holul pentru a se asigura că e „curat” și pleacă din hotel. Observatorii îl urmăresc.

Ora 16.24. Observatorii transmit comandantului echipei detalii cu privire la mașina care îl duce pe al-Mabhouh în centrul orașului.

Ora 16.27. Peter, coordonatorul, intră în hol și-i dă lui Kevin Daveron servieta, care probabil conține obiectele necesare pentru asasinarea lui al-Mabhouh.

Ora 16.33. Peter se duce la recepție, se cazează și primește cheile camerei 237, situată vizavi de camera lui al-Mabhouh.

Ora 16.40. Peter îi dă lui Kevin cheile camerei și pleacă din hotel cu o destinație necunoscută.

Ora 16.44. Kevin intră în camera 237. Controlează fereastra și vizorul

din ușă, prin care îl poate urmări pe al-Mabhouh când intră în camera lui.

Ora 17.06. Gail intră în camera 237. Ea și Kevin examinează programul și continuă să primească rapoarte despre mișcările lui al-Mabhouh în oraș.

Ora 17.36. Unul dintre observatori intră în hotel purtând o șapcă de baseball. Într-un colț al unui culoar gol își scoate șapca și își pune o perucă.

Ora 18.21. Gail pleacă din camera 237, ducând servieta transmisă mai înainte lui Kevin de către Peter. Se duce în parcarea hotelului și i-o dă unui membru al echipei operative.

Ora 18.32. Primul grup restrâns din echipa operativă pleacă din parcare și intră în holul hotelului.

Ora 18.34. Al doilea grup din echipa operativă intră în hotel și se așază în fotoliile și pe canapelele dintr-un colț întunecat al holului luxos de la parter, cât mai departe de primul grup.

Ora 18.43. Primul grup de observatori, agenții îmbrăcați ca jucători de tenis, pleacă din hotel.

Ora 19.30. Peter, coordonatorul logisticii operațiunii, pleacă din Dubai cu o cursă spre München, Germania.

Ora 20.00. Un angajat al hotelului, care făcea curat la etajul al doilea, pleacă de acolo. Grupul din echipa de acțiune încearcă să intre în camera lui al-Mabhouh.

Ora 20.04. Kevin, care este postat lângă ascensor, le semnalizează membrilor echipei operative să intre în cameră, pentru că un ascensor se va opri la etajul al doilea și din el va ieși cineva. Sistemul electronic de control înregistrează o încercare de a intra cu forța în camera 230, camera lui al-Mabhouh.

Ora 20.20. Al-Mabhouh revine la hotel. Observatorii îl informează pe Kevin că teroristul se îndreaptă spre ascensor.

Ora 20.27. Al-Mabhouh intră în camera lui. Kevin și Gail stau de pază pe coridorul de la etajul al doilea, lângă ascensoare. În camera 230 se comite asasinatul.

Ora 20.46. Patru membri ai echipei operative părăsesc hotelul.

Ora 20.47. Gail și un alt membru al echipei părăsesc hotelul.

Ora 20.51. Kevin intră în camera lui al-Mabhouh după omor și agață de clanța ușii semnul NU DERANJAȚI!

Ora 20.52. Grupul de observatori pleacă din hotel.

Ora 22.30. Kevin și Gail pleacă din Dubai cu o cursă directă spre Paris. Toți membrii echipei pleacă aproximativ în același timp, spre destinații diferite.

La ora 22.00, soția lui al-Mabhouh își apelează soțul pe celular. Telefonul sună și apoi trece pe robot. Femeia revine cu apelul de mai multe ori, dar fără rezultat. Un prieten apropiat încearcă și el să dea de al-Mabhouh, dar nu reușește. Mesajele scrise rămân fără răspuns. Timpul trece, și al-Mabhouh nu dă nici un semn de viață. Disperată, soția îi sună pe câțiva dintre liderii Hamas, care decid să-l trimită pe rezidentul Hamas în Dubai la hotelul Al-Bustan Rotana. Bărbatul merge la recepție și sună la camera 230; nici un răspuns.

După miezul nopții, angajații hotelului merg, în sfârșit, la camera lui al-Mabhouh, descuie ușa și-i găsesc trupul neînsuflețit. Un doctor venit imediat în cameră examinează cadavrul și declară că moartea a survenit în urma unui stop cardiac.

Hamas a publicat o declarație oficială atribuind moartea lui al-Mabhouh unor „probleme medicale”. Dar familia palestinianului a respins diagnosticul medical și a insistat că al-Mabhouh fusese ucis de Mossad. Corpul lui a fost trimis pentru o expertiză medicală la Dubai, iar o probă de sânge a fost expediată la un laborator din Franța. Raportul laboratorului a sosit după nouă zile. Hamas a declarat apoi că al-Mabhouh fusese asasinat de agenți ai Mossadului, care îl amețiseră mai întâi cu șocuri electrice și apoi îl sufocaseră cu o pernă. Simultan, poliția din Dubai anunța că în sângele lui al-Mabhouh nu fuseseră găsite urme de otravă. Cu toate acestea, ea a ajuns rapid la concluzia că Mossadul îl ucisese pe palestinian pe teritoriul Dubaiului. Pe 31 ianuarie, la 12 zile de la moartea lui al-Mabhouh, ziarul londonez Sunday Times a publicat o știre referitoare la otrăvirea lui de către Mossad. Reporterii lui afirmau că echipa Mossadului intrase în camera lui al-Mabhouh și-i injectase o otravă care simula un atac de cord. Agenții fotografiaseră apoi toate documentele pe care le avea palestinianul și părăsiseră camera, lăsând în urmă semnul NU DERANJAȚI!

Pe 28 februarie, adjunctul șefului poliției din Dubai informa presa că laboratoarele din Franța găsiseră în sângele lui al-Mabhouh urmele unui puternic anestezic hidroclorid, folosit pentru anestezii înaintea operațiilor chirurgicale. Această substanță provoacă relaxare musculară, urmată de pierderea conștienței. Se presupunea că asasinii îșI injectaseră victima cu anestezicul respectiv și apoi o sufocaseră, așa încât moartea să pară naturală.

Ziaristul Gordon Thomas a publicat un articol în cotidianul Telegraph din Londra despre „permisul de asasinat al Mossadului". Thomas afirma că modul de operare în cazul uciderii lui al-Mabhouh fusese similar cu al celorlalte asasinate comise de Mossad în trecut. El a adăugat că cei 11 membri ai echipei operative, dintre care șase femei, fuseseră selectați dintre 48 de membri ai unității operative a Kidon. Yossi Melman de la cotidianul Haaretz a subliniat și el că mișcările asasinilor, așa cum au fost reflectate de camerele de securitate și de alte descoperiri, erau identice cu operațiunile Mossadului din trecut: sosirea în avioane separate din diverse locuri din lume, cazarea în hoteluri diferite, apelurile telefonice prin operatori internaționali, costumații care făceau dificilă identificarea și încercarea de a poza în turiști autentici sau oameni de afaceri veniți să îmbine utilul cu plăcutul. Alți experți au respins însă teoria, spunând că acestea erau exact metodele folosite de majoritatea serviciilor secrete occidentale și ca atare era imposibil să se stabilească clar cine a comis asasinatul.

Săptămânalul german Der Spiegel dezvăluia faptul că agenția de informații germană BND îi informase pe membrii Parlamentului german că al-Mabhouh fusese ucis de agenți ai Mossadului. Der Spiegel relata, de asemenea, cum în 2009 Michael Bodenheimer, născut în Israel, solicitase un pașaport german pentru că părinții săi se născuseră în Germania. La 8 noiembrie 2009, el călătorise cu noul său pașaport de la Frankfurt în Dubai și apoi în Hong Kong, un itinerar identic cu traseul său de dinainte și după asasinat. Potrivit săptămânalului german, alți nouă agenți ajunseseră în Dubai în aceeași zi de noiembrie 2009 de pe aeroporturi diferite din Europa. Se părea că avusese loc o repetiție generală pentru operațiunea reală executată în ianuarie 2010.

Într-un interviu acordat ziarului Al-Arabiya, șeful poliției din Dubai, Dhahi Khalfan Tamim, explica de ce era sigur că Mossadul îl asasinase pe al-Mabhouh: „În primul rând, avem câteva probe ADN și amprente. În al doilea, toți (membrii echipei operative) aveau pașapoarte străine autentice, ale căror detalii erau false, și, când a reieșit că unii deținători (de pașapoarte) erau din Israel – ce credeți, că al-Mabhouh a fost ucis de organizația Peace Now?… Este Mossadul, sută la sută!"

Curând, șeful poliției din Dubai a devenit vedetă. Își petrecea ore în șir în fața televiziunilor din toată lumea, dând interviuri oricui era dispus să-l asculte. A devenit favoritul reporterilor de televiziune, mai ales datorită camerelor de securitate din Dubai. A arătat presei un film – montat, de fapt, din înregistrări ale camerelor de securitate împrăștiate în tot Dubaiul –, a explicat cu inteligență cum se mișcaseră membrii echipei operative prin Emirate, cum intraseră și ieșiseră din hoteluri, centre comerciale și aeroport, în efortul lor de a-l urmări pe al-Mabhouh, schimbând des haine și deghizări.

Potrivit lui Tamim, nucleul echipei criminale fusese compus din 11 membri: trei cetățeni irlandezi, șase britanici, un francez și un german. Ei ajunseseră în Dubai din diferite aeroporturi europene, unii cu o noapte înaintea operațiunii, alții în același timp cu al-Mabhouh și câțiva cu doar câteva ore înaintea operațiunii. 648 de ore de înregistrări de pe camerele de securitate au ajutat poliția din Dubai să reconstituie evenimentele care culminaseră cu moartea lui al-Mabhouh.

Înregistrările și fotografiile de la ghișeele de imigrație ale tuturor pasagerilor intrați și ieșiți din Dubai l-au condus pe șeful poliției la concluzia că la operațiune nu participaseră 11, ci mai mult de 20 de agenți ai Mossadului. El a menționat ca număr oficial 27, dar ulterior a mai adăugat câteva nume la lista suspecților.

Concluziile lui generează, totuși, câteva întrebări: Mossadul nu știa oare că Dubaiul era împânzit de o rețea de camere de securitate? Potrivit lui Tamim, agenții israelieni vizitaseră Dubaiul de câteva ori pentru a pregăti operațiunea. Nu văzuseră camerele de securitate? Și dacă da, atunci poate că intratul și ieșitul din hoteluri, schimbarea hainelor, perucile și mustățile nu fuseseră decât un spectacol menit să fie surprins de camere. Iar unii dintre participanți nu luaseră parte la operațiune, ci fuseseră folosiți doar pentru a-i induce în eroare pe cei care aveau să examineze mai târziu înregistrările.

Un alt element: șeful poliției s-a lăudat că toți membrii echipei de acțiune fuseseră fotografiați când trecuseră pe la ghișeele de imigrări. Mossadul nu știa că acesta era procedeul folosit în Dubai? Nu avusese grijă ca fețele agenților săi să fie machiate și deghizate, așa încât după aceea să fie imposibilă recunoașterea lor?

A treia întrebare: cum putuseră camerele de securitate să înregistreze fiecare cadru și fiecare secundă a mișcărilor agenților secreți, cu exact două excepții – intrarea și ieșirea grupului operativ în și din camera lui al-Mabhouh?

Tamim a dezvăluit presei că membrii echipei criminale folosiseră un număr de telefon din Austria pentru o parte din comunicările lor. Verificând înregistrările telefonice, Tamim putuse să stabilească identitățile străinilor care folosiseră acel număr și erau, în mod evident, membri ai echipei Mossadului. El a mai arătat că unii dintre agenți își plătiseră cheltuielile din Dubai cu cărți de credit reîncărcabile Payoneer MasterCard, o companie cu sediul în Iowa, care avea în Israel un centru de cercetare și dezvoltare.

Dezvăluirea cea mai surprinzătoare a fost că majoritatea membrilor echipei operative folosiseră pașapoarte reale de cetățeni israelieni cu dublă naționalitate și doar foarte puțini avuseseră pașapoarte falsificate. Evident, dintr-un motiv anume: echipa operase într-o țară arabă, considerată teritoriu inamic. Dacă membrii grupului ar fi fost capturați, ei puteau cere protecție la consulii Marii Britanii, Germaniei, Franței și Australiei… Dacă respectivii consuli și-ar fi verificat computerele, ar fi descoperit că aceste persoane existau realmente și ar fi consimțit să le acorde asistență. Dacă, din contra, echipa ar fi folosit pașapoarte falsificate, înșelăciunea ar fi fost demascată imediat, iar agenții ar fi rămas neprotejați.

După ce toate acestea au ieșit la iveală, Israelul a fost criticat dur de națiunile ale căror pașapoarte fuseseră folosite în Dubai. Marea Britanie, Australia și Irlanda au expulzat reprezentanții Mossadului de pe teritoriul lor. Plonezii au arestat pe aeroportul din Varșovia un bărbat numit Uri Brodski și l-au extrădat Germaniei. Brodski era suspectat că l-ar fi ajutat pe agentul Michael Bodenheimer să obțină un pașaport german în baza unor date false. (Până la urmă, Brodski a fost eliberat de Germania după ce a plătit o amendă de 60 000 de euro. Bodenheimer n-a fost găsit.) Și alte țări și-au exprimat indignarea și furia. Aceste reacții sunt dovezi de ipocrizie, căci folosirea pașapoartelor false sau falsificate este un procedeu standard al activității serviciilor secrete. Națiunile care acuză Israelul au folosit și folosesc pașapoarte măsluite exact la fel ca Mossadul. Când, spre sfârșitul anului 2010, o rețea de spioni ruși a fost descoperită în Statele Unite, nimeni nu i-a acuzat pe membrii ei că se folosiseră de acte britanice și americane.

Reportajele din presa lumii au creat impresia că operațiunea Dubai reușise, dar că avusese de suferit din cauza unei greșeli grave, rezultatul subestimării crase de către Israel a Dubaiului și a țărilor occidentale pe care le implicase în această poveste. A fost o lovitură dată imaginii internaționale a Israelului, dar nu și activității serviciilor sale secrete. Reprezentanții expulzați ai Mossadului au fost curând

înlocuiți de alții. Promisiunile șefului poliției din Dubai că membrii echipei care acționase vor fi arestați, pentru că identitățile lor erau cunoscute de toată lumea, au rămas neonorate. Nici un agent al Mossadului din echipa din Dubai n-a fost identificat de poliție și arestat.

Totuși, Dubaiul a devenit simbolul unei noi provocări pe care trebuie să o înfrunte orice serviciu secret într-o lume în schimbare. Era de capă și spadă s-a încheiat definitiv. Camerele de securitate, fotografiile și amprentele digitale la imigrare, verificările rapide ale pașapoartelor, identificarea ADN-ului… toate acestea reclamă mijloace și metode mult mai sofisticate din partea agenților secreți ai lumii atunci când pornesc în misiunile lor sinistre și misterioase.

Pe 7 aprilie 2011, un avion neidentificat a lansat un proiectil asupra unui autoturism aflat pe o șosea la 15 kilometri sud de Port Sudan, în statul african cu același nume. Potrivit surselor israeliene, mașina a fost atacată de o dronă Shoval, care poate zbura 4 000 de kilometri fără a se alimenta și poate transporta o încărcătură de o tonă. Shoval face parte dintr-o generație nouă de drone, pe care Israelul le folosește acum în misiuni riscante în afara granițelor, înlocuind avioanele pilotate de oameni. Dronele israeliene, printre cele mai bune din lume, execută misiuni ofensive și de culegere de informații pretutindeni în Orientul Mijlociu.

Unul din cei doi oameni omorâți în mașina din Sudan era, pare-se, un lider al Hamas. Hamasul folosea Sudanul pentru contrabanda cu arme din Iran către Gaza. Armele veneau pe vase, erau descărcate în Port Sudan și își continuau drumul în convoi de vehicule via Egipt și Sinai până la șoferii din Gaza, care îi mituiau pe agenții de la granițe și de la punctele de control.

Guvernul sudanez a acuzat imediat Israelul.

Israelul fusese găsit vinovat de un alt atac misterios asupra unui convoi de arme în ianuarie 2009. Camioanele care transportau arme, proiectile și explozibil au fost atunci distruse, iar 40 de oameni care însoțeau convoiul au fost uciși.

Unul dintre cei care se pretinde că ar fi fost omorâți era un lider al Hamas responsabil de contrabanda cu arme din Iran în Gaza.

CAPITOLUL 21

DIN ȚARA REGINEI DIN SABA

Un grup de copii etiopieni cu pielea neagră, îmbrăcați în alb, au intrat pe scena uriașei săli de spectacole din Ierusalim. Frumoși într-un mod aparte, copiii priveau publicul cu ochi mari și negri, plini de curiozitate și mândrie. La pian se afla renumitul compozitor israelian Shlomo Gronich. Primele note au plutit lin asupra mulțimii tăcute, apoi un cântec frumos, răscolitor, s-a ridicat din piepturile copiilor:

Luna privește de sus.

Duc în spate o traistă cu mâncare,

Deșertul se întinde în față nesfârșit,

Și mama le promite frățiorilor mei:

„Încă puțin, încă puțin,

Târâți-vă picioarele, încă o sforțare

Către Ierusalim.”

Era Cântecul călătoriei, scris de poetul Haim Idissis, care descria călătoria eroică a evreilor etiopieni spre Țara Făgăduinței, Israel. Publicul a ovaționat și a aplaudat. Poate că nu aceasta fusese intenția autorului și poate că mulțimea entuziastă n-a observat, dar cântecul copiilor descria cel mai emoționant – și mai teribil – capitol din odiseea evreilor etiopieni în drum spre țara strămoșilor lor:

Lumina lunii stătea neclintită.

Noi ne-am pierdut traista cu mâncare…

Noaptea, bandiții au atacat

Cu un cuțit și o sabie ascuțită.

În deșert, sângele mamei mele.

Martoră mi-e luna

Că le promit frățiorilor mei:

„Încă puțin, încă puțin,

Și visul se va împlini,

Curând vom ajunge în Țara lui Israel.”

Nici o altă comunitate de evrei n-a suferit nenorociri atât de cumplite ca tribul etiopian în drumul său spre Israel.

Așa s-a născut o legendă.

Simpla existență a acestui trib pare împrumutată dintr-o carte cu povești. O comunitate evreiască izolată de lumea din afară, ascunsă în inima Africii, trăia în munții și văile Etiopiei, țara reginei din Saba. De-a lungul mileniilor, acest trib s-a ținut cu îndărătnicie de credința sa, o religie biblică pură și inocentă.

Timpul nu părea să treacă peste acest trib pașnic și sfios. Conducătorii lui, așa-numiții kessim, bătrâni venerabili îmbrăcați în alb, își ghidau credincioșii printre regulile străvechi ale iudaismului și obiceiurile fundamentale ale vieții moderne. În unele vremuri, tribul trăia în pace și liniște alături de vecinii săi, în altele era persecutat de cârmuitori cruzi. Dar trebuise de asemenea să reziste în fața umilirilor la care era supus de către unii rabini și experți în teologie evrei din restul lumii, care hotărâseră că evreii etiopieni, numiți de obicei falasha, nu erau în realitate evrei.

Dar ei n-au abandonat. Inspirați de tradiția transmisă din tată în fiu și de la mamă la fiică, generații după generații au visat la ziua când aveau să pornească pe drumul spre Țara lui Israel.

Puțini dintre ei au ajuns în Israel în primii 30 de ani ai existenței acestui stat. Nici în timpul domniei împăratului Haile Selassie, „Leul din Iudeea”, prieten apropiat și aliat al Israelului, nu s-au făcut eforturi substanțiale de a-i aduce pe evreii din Etiopia în statul evreu. Lucrurile au început să se schimbe în 1973, când rabinul-șef al Israelului, Ovadia Yosef, a publicat o halaha[16] unde se stipula clar că evreii etiopieni, care își spuneau ei înșiși „Beta Israel”, erau evrei cu drepturi depline. Doi ani mai târziu, guvernul Israelului a hotărât să

aplice evreilor etiopieni Legea întoarcerii. Și când, în 1977, Menahem Begin a devenit prim-ministru, l-a chemat pe directorul Mossadului, generalul Yitzhak (Haka) Hofi.

— Adu-mi evreii din Etiopia! i-a spus Begin ramsad-ului.

În structura Mossadului, o unitate specială, Bitzur, era însărcinată cu protejarea evreilor din țările inamice și cu organizarea imigrării lor din țările respective spre Israel. Bitzur – numită ulterior Tzafririm – s-a pus imediat pe treabă.

La scurt timp după aceea, David (Dave) Kimhi ateriza la Addis Abeba, capitala Etiopiei. Dave era director adjunct al Mossadului și șeful Tevelului – departamentul pentru relații internaționale secrete. În Addis Abeba, el s-a întâlnit cu conducătorul Etiopiei, Mengistu Haile Mariam. În acele zile, porțile Etiopiei erau închise pe dinăuntru. Națiunea era sfâșiată de un război civil, și Mengistu a cerut Israelului ajutor împotriva rebelilor. Kimhi a refuzat să acționeze împotriva rebelilor în numele lui Mengistu, dar a promis să-i livreze arme. Și aceasta cu o condiție: ca Mengistu să permită emigrarea evreilor.

— Cerem, a spus Kimhi, ca fiecare avion Hercules israelian care aterizează aici încărcat cu echipament militar să decoleze încărcat cu evrei.

Mengistu a fost de acord. Și așa a început exodul evreilor din Etiopia.

Acest aranjament a durat șase luni, până când a fost spulberat, în februarie 1978, de o „scăpare” a ministrului Afacerilor Externe de atunci, Moshe Dayan. Dayan dezvăluise unui ziar elvețian că Israelul furniza arme armatei lui Mengistu. Unii susțin că lăsase în mod deliberat să-i scape o asemenea declarație fiindcă se împotrivea comerțului cu arme cu marxistul Mengistu și regimul prosovietic.

Mengistu s-a înfuriat. Nu putea admite în public că întreținea în secret relații cu Israelul și a anulat imediat înțelegerea cu Mossadul. Canalul direct de ieșire a evreilor din țară fusese blocat, dar ordinul dat de Begin lui Haka rămânea valabil.

Porțile Etiopiei erau din nou închise, însă o scrisoare sosită la sediul Mossadului de la Khartoum, din capitala Sudanului vecin, a oferit brusc o nouă șansă evreilor etiopieni.

Scrisoarea era semnată de Freda Aklum, un profesor evreu etiopian care reușise să treacă granița în Sudan. Din punctul de vedere al Israelului, Sudanul era o țară inamică. Era bântuită de foamete, secetă

și de războaie tribale și religioase. Mii de refugiați din diferite părți ale țării – și din Etiopia vecină – se adunaseră în jalnice tabere de corturi. Aklum a trimis câteva scrisori în Israel și către organizații furnizoare de ajutor umanitar din întreaga lume, într-un efort disperat de a găsi urgent sprijin pentru emigrarea evreilor etiopieni. Una din scrisorile lui a ajuns la sediul Mossadului și a atras atenția unui oficial. „Sunt în Sudan", scria profesorul, „trimiteți-mi un bilet de avion!" În locul unui bilet de avion, Mossadul l-a trimis în Sudan pe unul dintre oamenii săi, Danny Limor, care urma să se vadă cu Aklum.

Când s-au întâlnit, cei doi au căzut de acord ca Aklum să încerce să găsească evrei în taberele de refugiați și să-l țină la curent pe Danny. În câteva luni, într-adevăr, profesorul localizase 30 de evrei, iar Mossadul a organizat discret imigrarea lor în Israel. O lună mai târziu, Aklum a fost cooptat de Mossad și i s-a dat sarcina să-i depisteze pe evreii din Khartoum. El n-a mai găsit evrei acolo și a hotărât să se întoarcă în Israel. Înainte de a pleca, Limor l-a sfătuit pe Aklum să vină și el în Israel. Dar Aklum voia să rămână și să caute evrei și în alte părți ale Sudanului. Limor însă a fost de neclintit. I-a ordonat lui Aklum să pună capăt activităților lui de investigare și să revină în Israel în decurs de o săptămână.

Dar Aklum n-a dat ascultare ordinului și a început să călătorească dintr-un oraș în altul, dintr-o tabără de refugiați în alta, sperând să mai găsească evrei. N-a mai găsit nici măcar unul. Dar știa bine că, dacă se întorcea acum în Israel, însemna să pună capăt emigrării evreilor din Etiopia prin Sudan. De aceea, a elaborat un raport fals, menționând numele multor evrei găsiți, chipurile, în Sudan, l-a trimis prin fax Mossadului și a anunțat că stătea acolo „ca să aibă grijă de ei".

Evreii pe care Aklum îi inclusese în lista sa existau, într-adevăr, dar nu în Sudan; ei încă trăiau în satele lor din Etiopia. Aklum a început să acționeze în Etiopia ca un lup singuratic. Mergea prin sate și încerca să-i convingă pe evreii locali să emigreze în Țara lui Israel. Zvonul că fusese descoperită o rută secretă spre Ierusalim s-a răspândit ca focul. La început doar câțiva oameni, apoi familii întregi, ba în cele din urmă sate întregi și-au strâns bunurile sărăcăcioase și au pornit la drum. Mii de oameni, inclusiv bătrâni, femei și copii, au părăsit în secret Etiopia. Erau inspirați de un vis mesianic, de promisiunile biblice de întoarcere în țara laptelui și mierii.

Și-au pregătit merinde și apă, au trecut granița și au pornit într-o călătorie extenuantă și periculoasă prin deșert. Mergeau noaptea, iar ziua se ascundeau în peșteri. Mulți s-au îmbolnăvit și și-au dat

sufletul. Bebelușii au murit din cauza deshidratării în brațele mamelor lor. În cursul teribilei călătorii, un tată și-a pierdut cei patru copii. Unii au fost mușcați de șerpi și scorpioni, alții au murit de boli infecțioase. Apa și hrana pe care le luaseră cu ei erau insuficiente. Câteva grupuri au fost atacate de hoți, care le-au luat avutul și care deseori lăsau în urmă grămezi de cadavre. După ani de zile, actrița Mehereta Barush, care luase parte la această călătorie, a descris teribilul tribut plătit de emigranți. În fiecare dimineață, după cum spunea ea, călătorii numărau cadavrele prietenilor lor. Câteodată erau zece leșuri împrăștiate pe nisip, altădată 15. Nu exista familie să nu-și fi pierdut cel puțin unul din copii.

În vara lui 1981, Danny Limor și echipa lui din Mossad au revenit în Sudan, operând sub acoperire. Își spuneau „Hafis". Își propuseseră să ia legătura cu evreii etiopieni din tot Sudanul.

Dar, când au încercat să-i contacteze pe trimișii Mossadului, evreii supraviețuitori au întâmpinat alte greutăți. Chiar și cei care ajunseseră în taberele de refugiați din jurul Khartoumului erau striviți sufletește. Trebuiau să-și ascundă religia și să evite să mănânce alimente care nu erau cușer și pe care agențiile de distribuire a ajutorului umanitar le împărțeau refugiaților. Femeile erau violate și fetele răpite de bătăuși și criminali, care erau adevărații stăpâni ai taberelor. Un grup de o sută de fete a fost răpit și a dispărut. Căutându-le, rudele lor au aflat că fuseseră vândute în Arabia Saudită, unde aproximativ o sută douăzeci de mii de femei erau ținute în sclavie. Câțiva evrei au fost identificați ca atare de vecinii lor din tabere și au fost arestați și torturați de poliția sudaneză. Mulți au rămas în taberele de refugiați luni de zile și chiar ani până ce au putut pleca în Israel.

Evreii etiopieni au plătit un preț foarte mare pentru visul lor de a intra pe porțile Ierusalimului. Mai bine de 4 000 dintre ei au murit în diferite etape ale călătoriei. Henry Gold, un evreu canadian care lucra ca voluntar în taberele din Sudan și Etiopia, a fost profund impresionat de situația evreilor pe care i-a găsit acolo și i-a criticat dur pe trimișii israelieni pentru că rataseră executarea misiunii așa cum ar fi trebuit.

Dar Mossadul căuta o cale sigură pentru a-i aduce pe evrei în Israel. Exodul din Sudan începuse în avioane obișnuite de pasageri, cu pașapoarte falsificate. Dar, curând, Mossadul a hotărât să-i transporte pe evreii etiopieni pe mare, trimițând vase care să se întoarcă pe Marea Roșie și prin istmul Tiran până în portul israelian Eilat.

Ca acoperire, Mossadul a înființat în Europa o companie de turism și

călătorii.

„Pentru a opera în acest perimetru, avem nevoie de o poveste credibilă”, spunea agentul Mossadului Yonatan Shefa, unul dintre conducătorii operațiunii, „pentru că, dacă după o săptămână nu ai o poveste credibilă, o să înceapă întrebările: „Ce faci aici? Ești turist? Ce e aici de văzut?”

Compania a luat în arendă o stațiune abandonată de pe o plajă aproape de Port Sudan, numită Arous, și a semnat o înțelegere cu guvernul sudanez pentru construirea unor baze de practicare a sporturilor maritime în Marea Roșie. Toate negocierile administrative i-au fost încredințate lui Yehuda Gil, considerat unul dintre cei mai buni agenți ai Mossadului. Gil a venit la Khartoum, s-a întâlnit cu oficialii regimului și, foarte competent, a explicat, convins și mituit, până ce, în final, a obținut toate aprobările și licențele necesare pentru a opera stațiunea Arous. Însărcinat cu amenajarea și administrarea stațiunii a fost Yonatan Shefa, care participase la numeroase operațiuni ale Mossadului. Arous era, de fapt, construit ca un sat, cu bungalowuri individuale și puține clădiri publice. Israelul a trimis o serie de agenți ai Mossadului cu pașapoarte falsificate, care au devenit instructori și angajați ai stațiunii. Ei au umplut magazinul local cu echipamente pentru scufundări, aparate de respirat sub apă, măști, labe și tuburi cu oxigen. În magazin era ascuns un aparat de emisie-recepție, aflat permanent în contact cu sediul Mossadului. Emanuel Allon, care participase la multe operațiuni împreună cu Shefa, inclusiv la salvarea fecioarelor siriene, a primit un telefon de la Yonatan.

— Mi-a spus: „Am nevoie de tine pentru un caz special. De data aceasta este o operațiune fără omoruri, ceva special, de suflet. Uite, vorbesc cu tine și mă simt copleșit de emoție. Vreau să înființez o stațiune balneară în Sudan.”

Satul a fost deschis pentru public și, curând, afișele în care i se făcea reclamă au înflorit pe pereții agențiilor de turism europene.

Mulți turiști și-au petrecut vacanțele în Arous și, cel puțin din punctul lor de vedere, stațiunea a reprezentat un succes. În timpul zilei făceau scufundări, înotau, se bucurau de plaja Mării Roșii. Dar nu știau că, aproape în fiecare noapte, agenții Mossadului plecau din sat pentru a aduce acolo evrei din taberele de refugiați. „Instructorii de scufundări” au inventat o poveste pe care să le-o livreze angajaților locali ai stațiunii, toți sudanezi. Le-au spus că se duceau să petreacă nopțile cu asistentele suedeze de la spitalul Crucii Roșii din orașul Kassala. Când plecările acestea au atins o frecvență dubioasă, angajații locali au

început să suspecteze că se petrecea ceva în neregulă. Dar, atâta timp cât își primeau salariile generoase, au preferat să închidă ochii.

Călătoriile nocturne se făceau cu patru camioane vechi. Sub comanda lui Danny Limor, agenții Mossadului le conduceau până în vecinătatea taberelor. Tinerii membri ai unei organizații secrete etiopiene, Comitetul, strângeau grupuri de evrei și-i aduceau la camioane.

Dar nu era ușor. Israelienii se expuneau multor primejdii. David Ben Uziel, unul dintre liderii operațiunii, a fost de părere că apropierea de tabere a reprezentat „cea mai periculoasă parte" a misiunii.

— Eram foarte aproape de tabere, a spus el. Puteam fi prinși și trebuia să terminăm această parte a misiunii cât mai repede.

În perioada cât Comitetul încerca să localizeze evreii din taberele de refugiați, mulți au refuzat să se identifice, de teama poliției sudaneze. Evreii din satele de munte ale Etiopiei nu văzuseră niciodată înainte un om alb și refuzau să creadă că israelienii erau evrei care veniseră să-i salveze, pentru că nu știau că există și evrei albi. Abia atunci când Danny Limor a venit să se roage împreună cu ei au început să-l creadă. Era un evreu ciudat, care se ruga într-un chip neobișnuit, dar totuși evreu.

Temându-se să nu fie dați de gol, agenții Mossadului nu-i preveneau pe frații lor etiopieni. Membrii Comitetului le spuneau să fie gata de plecare în orice moment. Atunci când erau anunțați, trebuiau să lase totul și să plece. Și astfel, noapte după noapte, grupuri de evrei se strecurau afară din tabără și mergeau pe furiș spre punctul de întâlnire dintr-o mică ravenă din apropiere, unde îi așteptau agenții Mossadului.

Convoiul de patru camioane avea de parcurs sute de kilometri până la țărmul Mării Roșii. Pe drum trebuia să treacă printre soldați și prin puncte de control ale poliției. Danny mituia paznicii, și camioanelor li se permitea să-și continue drumul. La locul de întâlnire de pe țărm îi aștepta marina israeliană.

Un vas militar era acostat la oarecare distanță, și soldați din comandoul naval veneau la țărm în bărci de cauciuc pentru a-i lua pe refugiați și a-i duce la bordul navei principale. În fiecare săptămână, la țărmul sudanez ancora Bat-Galim. Nici unul dintre agenții Mossadului sau membrii comandoului naval nu va putea uita vreodată emoționanta întâlnire cu frații lor de sânge etiopieni și dramatica plecare a acestora spre Israel. Agentul Mossadului David Ben Uziel a

descris transferul evreilor în bărci într-o înregistrare făcută cu un reportofon.

— Marea este agitată, spunea el. Ducem fiecare dintre noi în brațe pe unul din frații noștri, pentru ca nimeni să nu se înece. Emoțiile oamenilor noștri sunt de nedescris. Unii spun că ceea ce văd le amintește de părinții lor, care au venit în Israel ca imigranți ilegali. Au fost gata-gata să izbucnească în lacrimi când i-au văzut pe frații noștri urcând pe vas.

— Veneau într-o liniște totală, povestea și Gadi Kroll, comandantul forțelor navale. Bătrâni, femei, bebeluși purtați în brațe. Am pornit imediat, pe marea agitată. Ei stăteau jos și nu scoteau o vorbă. Vasele i-au dus la Eilat.

Într-o zi, voluntarul canadian evreu Henry Gold a venit în satul-stațiune. Era epuizat de munca grea din taberele de refugiați, și câțiva prieteni îi spuseseră să-și ia câteva zile libere ca să stea la soare, să înoate și să facă scufundări. Habar n-avea de activitățile secrete care se desfășurau în Arous și în jur. Dar, cutreierând prin sat, a simțit ceva foarte straniu: a avut impresia că era înconjurat de agenți ai Mossadului. Personalul se purta foarte ciudat.

— Aveau un accent străin. O femeie mi s-a prezentat drept suedeză, dar nu avea accent suedez, iar iranianul nu avea accent iranian. La prânz au pus pe mese o salată tăiată foarte mărunt. Fusesem în multe locuri de prin lume, dar o asemenea salată se servește doar în Israel.

În dimineața următoare, Gold n-a mai ezitat și s-a adresat instructorului de scufundări în ebraică:

— Spune-mi, ce faceți voi aici?

Uluit, tipul a roșit și s-a prăbușit pe un scaun. În cele din urmă, l-a întrebat pe Gold, tot în ebraică:

— Tu cine ești?

În aceeași zi, în Arous a apărut un ofițer superior din Mossad, care l-a luat deoparte pe Gold. Acesta l-a înfruntat, supărat de modul în care erau tratați evreii în taberele de refugiați.

Într-una din operațiuni, în martie 1982, în timp ce câteva bărci transportau etiopieni până la vapor, într-o beznă toală, o barcă de cauciuc cu patru agenți ai Mossadului a rămas înțepenită între niște stânci de lângă plajă. În momentul acela, o formație de soldați

sudanezi înarmați cu puști AK-47 a apărut brusc pe plajă și și-a îndreptat armele spre micuța barcă.

Danny Limor și-a adunat toate puterile, s-a repezit spre soldați și a urlat în engleză la comandantul lor:

— V-ați pierdut mințile? Vreți să trageți în turiști?

A tot răcnit despre turiștii veniți să facă scufundări în stațiune, despre contribuția Arousului la turismul din Sudan, apoi a amenințat că va depune o plângere împotriva comandantului formațiunii la Khartoum. Consternat, ofițerul și-a cerut scuze și a explicat că presupusese că cei din barcă erau contrabandiști. Apoi le-a ordonat soldaților săi să părăsească imediat locul.

Agenții Mossadului erau în siguranță, dar plecările pe mare păreau compromise. Trebuia găsit un nou mod de a-i transporta pe evrei în Israel. Într-o dimineață, la trezire, turiștii din Arous au descoperit că tot personalul stațiunii dispăruse, cu excepția câtorva localnici care rămăseseră să pregătească micul dejun pentru oaspeți. În noaptea precedentă, agenții Mossadului părăsiseră satul. Lăsaseră scrisori de scuze, spunând că stațiunea se închidea din cauza unor dificultăți bugetare. Turiștii urmau să-și primească înapoi banii, pentru a se întoarce în țările lor. Așa s-a și întâmplat, în următoarele săptămâni, și toți scufundătorii au fost despăgubiți.

După lungi discuții la sediul Mossadului, ramsad-ul a hotărât ca noile transporturi să fie efectuate pe calea aerului, cu avioane Rhinos-Hercules C-130 aparținând Forțelor Aeriene Israeliene. Era un joc riscant, care implica penetrarea spațiului aerian al Sudanului și aterizări repetate ale soldaților israelieni pe teritoriul unei țări inamice. Dar Israelul n-avea de ales, evreii etiopieni trebuiau salvați.

În mai 1982, agenții Mossadului au revenit în Sudan. Prima lor misiune a fost să localizeze zone de aterizare la sud de Port Sudan. Au găsit un aeroport britanic abandonat și i-au reparat pistele, făcându-le apte să suporte uriașele avioane Rhinos. Primul grup de evrei a fost adus de la punctul de întâlnire la aeroport. Pista de aterizare era luminată cu torțe. Dar, când enormul Rhinos al Forțelor Aeriene Israeliene a aterizat, evreii etiopieni s-au speriat de moarte. Uriașa pasăre de metal pe care o vedeau pentru prima oară a aterizat în muget de motoare, ridicând nori de praf și părând să se îndrepte direct spre ei. Mulți au luat-o la fugă și au consimțit să se întoarcă abia după extenuante eforturi de a-i convinge depuse de agenții Mossadului. Alții au refuzat cu încăpățânare să intre în burta

monstrului de oțel. Avionul programat să plece imediat a decolat, până la urmă, cu o oră întârziere, transportând 213 evrei.

Agenții au primit o telegramă de felicitare de la sediu, dar învățaseră o lecție importantă. Pe viitor, camioanele aveau să aștepte până ce avionul ateriza, așa încât evreii să nu se mai sperie.

Operațiunea aceasta a fost un succes – dar care n-a durat mult. Autoritățile sudaneze au descoperit ciudatul trafic de pe pista abandonată, și agenții Mossadului au trebuit să găsească o alta. Curând au depistat-o, la 46 de kilometri sud-vest de Port Sudan. Mossadul a decis să execute o vastă misiune de salvare cu șapte avioane Hercules, în care încăpeau câte 200 de evrei.

Operațiunea Frații a avut loc sub comanda personală a ramsad-ului Haka și a comandantului Corpului de parașutiști, generalul Amos Yaron. În cursul următorilor doi ani, de la mijlocul lui 1982 până la mijlocul lui 1984, au fost aduși în Israel 15 000 de evrei etiopieni.

Această operațiune era aproape să se soldeze cu un eșec. Un informator al forțelor de securitate sudaneze l-a reperat cu precizie pe omul de contact al Mossadului în taberele de refugiați. Addis Solomon, un evreu etiopian, a fost arestat și torturat 42 de zile de către sudanezi, care voiau să știe numele angajatorilor lui și locurile de întâlnire cu agenții Mossadului. Dar Solomon n-a cedat și nu a dezvăluit secretul.

La sfârșitul lui 1984, situația în tabere s-a înrăutățit. Foamea și bolile infecțioase au provocat moartea multor etiopieni. În Sudan războiul civil făcea ravagii, amenințând regimul dictatorului Jaafar Nimeiry. Supraviețuirea lui depindea de ajutorul financiar urgent și de proviziile de alimente furnizate de Statele Unite.

Israelul a cerut Washingtonului să ajute Sudanul, dacă acesta i-ar fi permis să continue transportul aerian al evreilor etiopieni. Administrația americană a fost de acord, iar ambasadorul Statelor Unite la Khartoum a fost instruit să negocieze o înțelegere în acești termeni. Rezultatul a fost un compromis: evreii nu trebuiau scoși pe calea aerului direct spre Israel, ci pe teritoriul unei țări terțe; Israelul nu trebuia să se implice în operațiune; compensația față de Sudan avea să ia forma livrărilor de alimente și combustibil.

Ambasada Statelor Unite la Khartoum a informat Washingtonul că evreii puteau fi evacuați din Sudan în cinci sau șase săptămâni.

Așa s-a născut operațiunea Moise.

Între timp, ramsad-ul Haka fusese înlocuit de adjunctul lui, Nahum Admoni, care se distinsese în anii precedenți prin eforturile sale energice de a organiza imigrarea evreilor etiopieni. Admoni și-a autorizat oamenii să-i aducă pe aceștia pe calea aerului, via Belgia. Un om de afaceri evreu care avea o companie mică de avioane charter a fost de acord să ajute Mossadul cu avioanele sale Boeing de pasageri.

Și astfel, pe 18 noiembrie, la ora 01.20 noaptea, prima aeronavă belgiană ateriza în Sudan. 250 de refugiați morți de foame, sfârșiți de puteri și speriați de moarte au urcat în avion. Dar pilotul a refuzat să decoleze, pentru că avionul era echipat cu numai 210 măști de oxigen, insuficiente pentru toți pasagerii. Un agent al Mossadului l-a luat deoparte și i-a șoptit, încet, dar ferm:

— Te rog, fă singur selecția și hotărăște cine va trăi și cine va muri! Apoi a adăugat, dar nu atât de încet: Dacă nu intri în carlingă și nu pornești motorul, te arunc cu mâna mea afară din avion și pun alt pilot în locul tău.

A fost un argument foarte convingător. Pilotul a intrat în carlingă și, la ora 02.40, primul avion al Operațiunii Moise a decolat spre Israel, cu escală la Bruxelles. În următoarele 47 de zile, Boeingurile au efectuat 46 de zboruri secrete și au adus în Belgia mai bine de 7 800 de evrei etiopieni.

În Israel, cenzura militară făcea eforturi disperate pentru a preveni orice scurgere de informații privitoare la operațiune. Eforturile acestea au fost încununate de succes până când președintele Agenției Evreiești, Arie Dulzin, a declarat în presă că „unul dintre triburile evreiești este pe punctul de a se întoarce în țara-mamă”. Consecința acestui comunicat a fost că New York Jewish Press a publicat detalii ale operațiunii, urmat de Los Angeles Times.

Trei zile mai târziu, prim-ministrul Shimon Perez spunea Knessetului: „Guvernul Israelului a făcut și va face și de acum încolo tot posibilul, și chiar mai mult, pentru a continua operațiunea, până ce ultimul evreu etiopian va ajunge în țara-mamă.” Chiar în aceeași zi, sudanezii au anulat zborurile și operațiunea a fost stopată. Sudanezii s-au înfuriat nu din cauza articolelor din presă, ci din cauza discursului prim-ministrului israelian, care confirma povestea. „Dacă israelienii mai păstrau tăcerea o lună”, observa un oficial al Statelor Unite la Washington, „toți evreii din Etiopia ar fi putut fi salvați.”

Vicepreședintele George H.W. Bush a fost profund impresionat de Operațiunea Moise și de eforturile Israelului de a-i aduce pe evreii

etiopieni în țară în ciuda riscurilor enorme ale unei asemenea întreprinderi. Așa că a decis să acționeze. La câteva săptămâni după anularea Operațiunii Moise, șapte avioane Hercules ale Forțelor Aeriene ale SUA au aterizat pe aeroportul sudanez Al-Qadarif. La bord se aflau câțiva agenți CIA. Grupul de comando american a lansat Operațiunea Regina din Saba și i-a dus pe cei 500 de evrei etiopieni rămași în Sudan direct la baza Forțelor Aeriene Israeliene de la Mitzpeh Ramon, în deșertul Negev.

După două luni, Jaafar Nimeiry a fost înlăturat de o juntă armată. Ofițeri de informații libieni au venit rapid în Sudan pentru a-i găsi pe agenții Mossadului care mai erau la Khartoum. Ultimii trei agenți rămași au fost descoperiți de libieni, dar, în ultimul moment, au reușit să se ascundă la domiciliul unui agent al CIA. Americanul i-a ținut în locuința sa și, ulterior, i-a dus pe calea aerului, ascunși în niște containere, în capitala kenyană, Nairobi. David Molan, care fusese unul dintre ofițerii superiori ai Mossadului în Sudan, s-a strecurat afară din țară. Salvarea evreilor etiopieni avea să fie una dintre ultimele operațiuni la care a participat înainte de a se retrage din Mossad.

În Operațiunile Moise și Regina din Saba, cooperarea SUA-Israel a fost perfectă, aproape idilică. Din păcate, la scurt timp după aceste evenimente, la Washington a explodat afacerea Pollard: un angajat evreu al serviciilor de informații americane, Jonathan Pollard, a fost arestat pentru spionaj în favoarea Israelului. Guvernul SUA era consternat și furibund. Șefii CIA s-au simțit înșelați de aliatul pe care-l ajutaseră și care, în schimb, îl spiona.

Guvernul israelian nu mai contenea cu scuzele și a returnat documentele furate de Pollard din Statele Unite. Dar relațiile dintre serviciile secrete din Ierusalim și cele din Washington au suferit o lovitură serioasă. Unul dintre oamenii de legătură ai lui Pollard s-a dovedit a fi nimeni altul decât Rafi Eitan, legendarul agent al Mossadului, care acum conducea o obscură organizație de informații în Ministerul Apărării. Organizația aceasta, Lakam (Biroul pentru relații științifice), a fost imediat desființată, iar la Washington au fost inițiate proceduri juridice împotriva lui Eitan. Nici în ziua de azi, el nu poate intra în Statele Unite de teama de a fi arestat.

*

Operațiunea Moise a fost sever criticată de mulți evrei etiopieni pentru că a costat viața a aproape 4 000 de oameni. Și în Mossad, ofițerii Caesarea, conduși la vremea respectivă de Shabtai Shavit, au dezaprobat categoric modul de planificare și executare a operațiunii de către departamentul Bitzur. Shavit și oamenii lui au declarat că Bitzur era un departament marginal, insuficient dotat pentru a întreprinde o operațiune de asemenea magnitudine. Cei din Bitzur au pretins că operațiunea reușise datorită caracterului ei spontan și ad-hoc. Ei au arătat, de asemenea, că, în diferite etape, recrutaseră pe câțiva dintre cei mai buni agenți ai Mossadului.

Conflictul intern n-a putut umbri faptul că mii de evrei s-au întors în Israel. Și, totuși, chiar și după încheierea Operațiunilor Moise și Regina din Saba, în Etiopia au mai rămas mii de evrei. Și ei voiau să imigreze în Israel, dar porțile țării erau închise. Israelul a simțit că se impunea să-i scoată de acolo, din considerațiuni ideologice și sioniste, dar și dintr-un motiv umanitar: multe familii erau dezbinate și fărâmițate, copiii ajunseseră în Israel fără părinții lor, părinții fără copii, soții fără soțiile lor… Această separare dăduse naștere unor grave probleme de integrare în societate – multor tragedii personale, de pildă, precum sinuciderea unor tineri care nu putuseră face față noii realități fără sprijinul familiilor lor. Emisarii Agenției Evreiești au transferat mii de evrei în taberele din jurul capitalei Addis Abeba. Evreii etiopieni se rugau întruna să se întâmple un miracol, care să-i ducă în Țara lui Israel.

Și miracolul s-a întâmplat.

La șase ani după Operațiunea Moise, în mai 1991, a fost lansată Operațiunea Solomon, desfășurată la apogeul războiului civil etiopian, când rebelii care luptau împotriva juntei militare guvernante se apropiaseră din toate părțile de Addis Abeba. Operațiunea a fost posibilă datorită unei înțelegeri de ultim moment, intermediate de Statele Unite, între guvernul Israelului și șeful de stat Mengistu, în ultimele zile dinaintea căderii acestuia.

Înțelegerea a fost negociată prin eforturile secrete ale lui Uri Lubrani, unul dintre „oamenii misterioși” ai Israelului, trimis special în Iran și Liban. El a întreprins această misiune la cererea prim-ministrului Yitzhak Shamir. Israelul a fost de acord să plătească Etiopiei 35 000 000 de dolari pentru emigrarea evreilor, în timp ce Statele Unite au promis azil politic câtorva persoane importante din guvernul lui Mengistu. Simultan, s-a ajuns la o înțelegere cu liderii rebelilor: ei urmau să accepte un armistițiu pe o perioadă limitată, în care Israelul avea să-și desfășoare operațiunea.

Misiunea a căzut în sarcina Forțelor de Apărare ale Israelului. Comanda a fost preluată de adjunctul șefului de stat-major, generalul Amnon Lipkin-Shahak. La ordinul său, Israelul a transferat la Addis Abeba „tot ce avea aripi”. Liniile aeriene El Al au furnizat 30 de avioane de pasageri. Forțele aeriene au trimis multe din avioanele lor. Au fost aduse formațiuni de elită ale comandourilor Shaldag („Pescăruș”). Alături de ele erau sute de infanteriști și parașutiști de origine etiopiană, care imigraseră în Israel când erau copii, cu câțiva ani în urmă. Aceștia s-au desfășurat la marginile aeroportului și i-au condus pe evrei în avioane. În 34 de ore au fost transportați la aeroport 14 400 de evrei, care s-au îmbarcat rapid și au decolat spre Israel. În cursul operațiunii a fost doborât un record mondial: un Boeing-747 El Al a luat la bord 1 087 imigranți. Dar, când a aterizat, transporta 1 088. În timpul zborului se născuse un copil.

La vederea tinerilor soldați etiopieni, care veniseră din Israel pentru a-și salva frații, emigranții evrei au fost copleșiți de emoții indescriptibile. Chiar și durii parașutiști etiopieni, cu uniformele lor verzi, berete roșii și ghete de asalt, au izbucnit în lacrimi.

Și astăzi, la mai bine de 20 de ani de la Operațiunea Solomon, în Etiopia sunt încă mulți evrei, și se depun în continuare eforturi pentru a-i aduce în Israel. Dar integrarea etiopienilor în societatea israeliană n-a fost ușoară, deseori din cauza prăpastiei dintre o comunitate rurală africană și o națiune occidentală modernă, dar și din cauza discriminării sau a declarațiilor nefericite ale unor lideri religioși, după care etiopienii n-ar fi evrei adevărați.

Așa cum spune ultima strofă din Cântecul călătoriei:

În lumina lunii

Imaginea mamei mele mă privește.

Mamă, să nu dispari!

Dacă ar fi lângă mine,

Ea i-ar putea convinge

Că sunt și eu evreu.

16 Act normativ (n.red.)

EPILOG

RĂZBOI CU IRANUL?

Aeroportul Entebbe, Uganda, 4 iulie 1976

În întunericul nopții, patru avioane israeliene Hercules, nedetectate de radarele ugandeze, aterizează discret pe aeroportul Entebbe. Au efectuat un zbor de peste 3 500 de kilometri de la baza lor aeriană din Israel, transportând un comando Sayeret Matkal și alte câteva unități de elită ale armatei. Cu o săptămână în urmă, teroriști arabi și germani deturnaseră un avion de pasageri Air France de pe ruta Tel Aviv–Paris și aterizaseră pe Entebbe. Protejați și susținuți de dictatorul Ugandei, generalul Idi Amin, teroriștii țin ostatici 95 de civili israelieni. Israelul decide să lanseze o operațiune temerară în inima Africii, pentru a-i salva.

La câteva minute după aterizare, soldații israelieni se răspândesc prin tot aeroportul. Yoni Netaniahu, comandantul Sayeret Matkal, își conduce oamenii într-un asalt asupra terminalului unde sunt ținuți ostaticii. În schimbul de focuri intens care urmează, Yoni se prăbușește brusc, lovit de un glonț. Un alt ofițer Sayeret, căpitanul Tamir Pardo, se apleacă asupra comandantului căzut, își deschide microfonul și-și cheamă camarazii. Le spune că Yoni a fost lovit. „Muki, preia comanda!" Adjunctul lui Yoni, Muki Betzer, continuă misiunea. După câteva minute, bătălia se încheie. Teroriștii sunt uciși, ostaticii, salvați, și masivele avioane Hercules decolează, întorcându-se în Israel.

Salvarea acestor ostatici, atât de departe de casă, se pregătește să devină o legendă. Dar ea și-a avut prețul său: trei ostatici au murit în schimbul de focuri. Și un soldat, locotenent-colonelul Yoni Netaniahu, fratele viitorului prim-ministru Beniamin Netaniahu. Întreaga națiune israeliană deplânge moartea lui Yoni. În noaptea aceea, Tamir Pardo, ofițer de comunicații Sayeret, bate la ușa familiei Netaniahu din Ierusalim: a fost trimis să le informeze pe rudele lui Yoni despre împrejurările morții acestuia. O relație caldă se va naște între familia Netaniahu și Tamir Pardo, care i-a stat alături lui Yoni în ultimele sale momente.

35 de ani mai târziu, la vârsta de 57 de ani, Tamir Pardo este numit ramsad în locul lui Meir Dagan.

Născut în 1953 la Tel Aviv dintr-o familie de evrei originari din Turcia și Serbia, Tamir s-a înscris voluntar, la 18 ani, la parașutiști, a absolvit academia militară și a servit în unitățile de comando Sayeret Matkal și Shaldag („Pescărușul"). La patru ani după Entebbe, a aderat la Mossad, a participat la câteva operațiuni fără nume și i s-a acordat de trei ori Premiul pentru Securitatea Israelului. În 1998 a fost numit președintele comitetului de anchetă care a investigat tentativa eșuată de asasinare a lui Khaled Mashal la Amman. Curând după aceea a devenit șeful Neviothului, departamentul din Mossad însărcinat cu culegerea electronică de informații în alte țări. S-a specializat în tehnologii noi și planificare creativă. În 2002, când Dagan a fost numit ramsad, Pardo a devenit unul din cei doi adjuncți ai lui, iar în următorii patru ani a condus statul-major operativ al Mossadului. În 2006 a petrecut un an în Forțele de Apărare ale Israelului ca general de armată, consiliind statul-major general în chestiuni legate de operațiunile speciale. Se spune că ar fi plănuit câteva misiuni îndrăznețe în timpul celui de-al Doilea Război din Liban. A fost rechemat în slujba lui Dagan în 2007. În 2009, când mandatul lui Dagan se apropia de sfârșit, Pardo se aștepta să fie numit ramsad, dar guvernul, impresionat de realizările lui Dagan, i-a prelungit acestuia serviciul cu încă un an. Dezamăgit, Pardo a demisionat din Mossad și a intrat în afaceri, înființându-și o companie de servicii medicale. Dar această stare de lucruri n-a durat. La 29 noiembrie 2010, prim-ministrul Netaniahu l-a numit ramsad, iar Pardo și-a preluat postul în ianuarie 2011.

Noul șef al Mossadului și-a urmat în multe privințe predecesorul. Neostoitul război sub acoperire împotriva Iranului a continuat. În noiembrie și decembrie 2011, câteva explozii au zguduit baza militară unde erau testate rachetele Shebab și o suburbie a Isfahanului unde gazul de uraniu, separat în cascadă în centrifuge, era din nou convertit în materie solidă. Un nou om de știință, Mostafa Ahmadi-Roshan, director adjunct al instalației subterane Natanz, a fost ucis pe străzile Teheranului. Modul de operare a fost similar cu al altor câteva asasinate din trecut.

Iranul a acuzat Israelul și a jurat răzbunare. Pentru prima dată, serviciile secrete iraniene au încercat să lovească anumite ținte israeliene din Asia: un atac cu bombă într-o mașină din New Delhi a rănit-o pe soția unui diplomat israelian; o tentativă similară la Tbilisi, în Georgia, a eșuat; câteva explozii s-au produs la Bangkok, în

Thailanda, una dintre ele rănindu-l chiar pe agentul care pusese bomba, un iranian. Serviciile secrete egiptene au zădărnicit un complot iranian care plănuia să arunce în aer un vas israelian ce naviga prin Canalul Suez. Războiul sub acoperire dintre Israel și Iran ieșea la lumină. Anchetatorii polițiilor din New Delhi, Bangkok și Cairo au acuzat serviciile secrete iraniene. Presa internațională a descris în detaliu tentativele mai degrabă grosiere ale agenților secreți iranieni de a ataca ținte israeliene de peste hotare.

Au ieșit la lumină și alte detalii referitoare la operațiunile israeliene în interiorul Iranului. Surse occidentale au afirmat că Mossadul instalase baze operaționale în Azerbaidjan și Kurdistan, chiar la granița iraniană. Ele serveau drept terenuri de antrenament și de lansare a agenților pe teritoriul Iranului. Aceleași surse declarau că mulți agenți ai Mossadului care operau în interiorul Iranului erau, de fapt, membri ai mișcării de opoziție Mujahedinel Khalq (MEK), musulmani iranieni care se puteau integra în populația locală mai bine decât orice ofițer israelian. Mai mulți militanți MEK se antrenaseră în baze secrete din Israel și chiar repetaseră unele operațiuni în spații reconstituite special – de exemplu, o stradă din Teheran –, unde trebuia să atace o mașină a unui specialist iranian în domeniul nuclear sau să plaseze o bombă în apropierea casei lui.

În alte cazuri, disidenții iranieni erau abordați pe alte căi. Câteva memorii ale agenților CIA menționau că ofițeri ai Mossadului executau misiuni de recrutare „sub pavilion fals”. Pozând, chipurile, în agenți CIA, israelienii abordau militanți din organizația teroristă pakistaneză Jundallah și îi trimiteau în misiuni de sabotaj și asasinat în interiorul Iranului. Potrivit memoriilor respective, israelienii se dădeau drept ofițeri de informații americani pentru a preîntâmpina opoziția musulmanilor evlavioși față de statul Israel.

În primăvara anului 2012, mai mulți observatori internaționali îngrijorați au afirmat că proiectul nuclear iranian era aproape de finalizare, iar surse din Agenția Internațională pentru Energie Atomică declarau chiar că Iranul produsese 109 kilograme de uraniu îmbogățit, suficient pentru asamblarea a patru bombe atomice. Dacă Israelul se hotăra să dea o lovitură majoră proiectului iranian prin lansarea unui atac total împotriva instalațiilor sale nucleare, războiul sub acoperire ar fi deschis calea unuia pe față.

Potrivit presei internaționale și mai multor purtători de cuvânt mai vorbăreți, Israelul nu era singurul care lua în considerare o reacție armată. La Ierusalim și Washington, surse oficiale au confirmat că Israelul și Statele Unite acționau împreună, dar erau în dezacord

asupra unui punct important: când devenea necesar ca Iranul să fie stopat prin orice mijloc – militar sau de alt fel. Serviciile americane susțineau că asta se putea întâmpla atunci când Iranul ar fi atins un nivel de îmbogățire a uraniului de 80%, crucial în dezvoltarea capacității sale nucleare. Nivelul acesta putea fi foarte ușor ridicat până la 97%, concentrația necesară pentru fabricarea unei bombe atomice.

Israelul era de altă părere și se baza pe rapoarte de pe teren și pe informațiile obținute prin satelit. Mossadul descoperise că Iranul era angajat într-o cursă disperată contra cronometru și construia un mare număr de instalații îngropate la adâncimi de sute de metri, transferându-și toate materialele fisionabile și laboratoarele secrete în subteran. Rapoartele obținute de Mossad cu ajutorul mișcării de rezistență M.E.K. afirmau că Iranul construise o nouă instalație subterană aproape de Fordo. În halele uriașe, iranienii plănuiau să instaleze 3 000 de noi centrifuge, cu mult mai rapide și mai sofisticate decât echipamentele aflate deja în funcțiune. În această instalație, centrifugele puteau fi alimentate cu uraniu îmbogățit de 3,5%, pe care îl îmbogățeau apoi până la nivelul necesar unei bombe atomice. Israelienii erau convinși că această subterană a iadului, ca și multe alte baze și laboratoare, trebuia distrusă înainte ca centrifugele să fie instalate și să devină astfel perfect protejate împotriva unui atac aerian. „Când vor atinge faza critică a îmbogățirii", le spuneau americanilor reprezentanții Israelului, „va fi prea târziu să-i mai atacăm. Ei vor fi intrat până atunci pe un «teritoriu imun», unde nici un bombardament nu le va mai putea distruge proiectul. Momentul să acționăm este acum, în primăvara lui 2012."

Washingtonul n-a fost convins și a ținut să încerce mai întâi o campanie de sancțiuni dure. Israelul n-a crezut că sancțiunile aveau să oprească Iranul. La o întâlnire la vârf la Washington, la începutul primăverii lui 2012, președintele Obama și prim-ministrul Netaniahu au lăudat solida alianță strategică dintre cele două națiuni, dar n-au putut cădea de acord asupra căii de urmat împotriva proiectului nuclear iranian. Rapoartele Mossadului încă indicau că Teheranul urmărea asiduu să obțină puterea atomică, iar liderii iranieni amenințau îndârjiți Israelul cu anihilarea completă. Pericolul reprezentat, pentru Israel și pentru omenire, de un Iran fanatic, înarmat nuclear, le amintește israelienilor de un adagiu talmudic: „Dacă cineva vine să te omoare, ridică-te și omoară-l tu primul."

Israelul a simțit încă o dată că este singur. Și, la fel ca în 1948, anul creării sale, și în 1967, în ajunul Războiului de Șase Zile, se confruntă astăzi cu cea mai teribilă decizie a existenței sale.

MULȚUMIRI

O versiune anterioară a cărții de față a fost publicată în Israel în 2010 și a rămas pe lista de bestselleruri timp de 70 de săptămâni, perioadă în care a primit o serie de distincții pentru stabilirea unui nou record pe piața israeliană de carte ca număr de exemplare vândute. Autorii vor să-i mulțumească în primul rând editorului Dov Eichenwald, directorului general al editurii Yedioth Ahronoth, care le-a dat ideea cărții și i-a încurajat și susținut apoi pe tot parcursul scrierii ei.

Le suntem profund recunoscători foștilor directori și agenți ai serviciilor secrete israeliene – am putut menționa în carte numai pe o parte din ei –, care ne-au sprijinit cu numeroase informații și sfaturi.

Asistentele noastre de cercetare Oriana Almassi și Nilly Ovnat au depus eforturi uriașe ca să putem duce acest proiect la bun sfârșit. Nilly Ovnat ne-a ajutat de asemenea foarte mult în redactarea și aducerea la zi a versiunii englezești a cărții.

În SUA, ne-am bucurat să colaborăm cu editorul nostru, Dan Halpern, de la Harper Collins / Ecco, și cu minunații noștri redactori responsabili, Abigail Holstein și Karen Maine. Vrem de asemenea să-i mulțumim redactorului cărții, Olga Gardner Galvin, pentru agerimea și atenția ei remarcabile.

Această carte apare simultan în mai bine de 20 de țări din toată lumea, și pentru aceasta suntem recunoscători agenției noastre de impresariat literar, Writers' House din New York, în special „domnului Writers' House", Al Zuckerman, și neobositei Maja Nikolic, responsabilă cu drepturile de autor.

În sfârșit, le mulțumim doamnelor inimilor noastre, Galila Bar-Zohar și Amy Korman, pentru toate sfaturile, lecturile, corecturile, sugestiile și observațiile lor pătrunzătoare – și pentru faptul că, după toate aparențele, n-au obosit încă să ne ia în serios.

Michael Bar-Zohar

Nissim Mishal

BIBLIOGRAFIE ȘI SURSE

Această carte are la bază o mare diversitate de documente, articole de ziar și interviuri. Întrucât ea abordează în exclusivitate operațiuni secrete, importanța unor surse de încredere este crucială. Majoritatea surselor în ebraică au fost documente nepublicate și interviuri detaliate cu numeroase personaje importante din această lume subterană. Am folosit, de asemenea, un mare număr de surse în engleză, încercând să separăm informația originală de invențiile unor minți fertile. Sperăm să fi reușit.

În ce privește cărțile și articolele în ebraică menționate în referințe, titlurile lor au fost traduse în engleză. Sursele marcate cu un (E) sunt în ebraică.

Printre numeroasele surse de informare pentru această carte autorii au folosit următoarele publicații ale lui Ronen Bergman:

Capitolul 1, Regele umbrelor, se bazează, pe lângă alte surse, pe:

Bergman, Ronen, „In his Majesty's Service", Yedioth Ahronoth, 5 februarie 2010 (E)

„Dagan Raised Chaos", Yedioth Ahronoth, 7 octombrie 2005 (E)

„Closed Institution", Yedioth Ahronoth, 3 iulie 2009 (E)

Capitolul 2, Funeralii la Teheran, se bazează, pe lângă alte surse, pe:

Bergman, Ronen, Point of No Return, Kinneret Zmora-Bitan Dvir, 2007, pp. 32, 454-456, 470-471, 473, 481-482, 491-492 (E)

„A Fantastic Incident", Yedioth Ahronoth, 7 decembrie 2007 (E)

„The Spy Who Talked", Yedioth Ahronoth, 12 septembrie 2009 (E)

The Brain, Yedioth Ahronoth, 19 martie 2010 (E)

Capitolul 4, O „cârtiță" sovietică și un leș în mare, se bazează, pe lângă alte surse, pe:

Bergman, Ronen, „That's How the Mossad Killed Father (And Lied to Mother)", Yedioth Ahronoth, 26 mai 2006 (E)

Capitolul 14, „De astăzi suntem în război", se bazează, pe lângă alte surse, pe:

„Their Man in Cairo", Yedioth Ahronoth, 6 mai 2005 (E)

„Code Name Hatuel", Yedioth Ahronoth, 7 septembrie 2007 (E)

Capitolul 16, Superarma lui Saddam, se bazează, pe lângă alte surse, pe:

Bergman, Ronen, „Cut off His Head, Mossad Version", Yedioth Ahronoth, 8 iunie 2007 (E)

Capitolul 17, Fiasco la Amman, se bazează, pe lângă alte surse, pe:

Bergman, Ronen, „Less Luck than Brain", Yedioth Ahronoth, 7 iulie 2006 (E)

Capitolul 18, Din Coreea de Nord, cu dragoste, se bazează, pe lângă alte surse, pe:

Bergman, Ronen, „Asad's Nuclear Plan", Yedioth Ahronoth, 4 aprilie 2008 (E)

„The Nuclear General Killed on Shore", Yedioth Ahronoth, 4 august 2008

„Wikileaks: The Attack on Syria”, Yedioth Ahronoth, 24 decembrie 2010 (E)

Capitolul 20, Atenție, se filmează! se bazează, pe lângă alte surse, pe:

Bergman, Ronen, „Turn off the Plasma”, Yedioth Ahronoth, 31 decembrie 2019 (E)

Bergman, Ronen, Schult, Christopher, Smoltczyk, Alexander, Stark, Holger și Zand, Bernard, „The Anatomy of Mossad’s Dubai Operation”, Spiegel online, 17 ianuarie 2011

Capitolul 21, Din țara reginei din Saba, se bazează, pe lângă alte surse, pe:

Bergman, Ronen, „The Price: 4 000 Killed”, Yedioth Ahronoth, 3 iulie 1998 (E)

Capitolul 1: Regele umbrelor

Meir Dagan

Mahanaimi, Uzi, „Meir Dagan, the Mastermind behind Mossad’s Secret War”, Sunday Times, 21 februarie 2010

„The Powerful, Shadowy Mossad Chief Meir Dagan Is a Streetfighter”, Times, 18 februarie 2010

„Mossad Chief Meir Dagan Is a Streetfighter”, Nation (Pakistan), 18 februarie 2010

Mahanaimi, Uzi, „Vegetarian, Painter… Spy Chief”, Sunday Times, 21 februarie 2010

Thomas, Gordon, „Mossad – The World’s Most Efficient Killing Machine”, www.rense.com, 12 septembrie 2002

Sarna, Yigal, „Abu Jabel Gets the Mossad”, Yedioth Ahronoth, 13 septembrie 2002 (E)

Eldar, Mike, sumar al cărții Unit 424, the story of Sayeret

(Commando) Shaked, publicată de Asociația Sayeret Shaked (E)

Kadmon, Sima, „Dagan Who?" Yedioth Ahronoth, 30 noiembrie 2001 (E)

Leshem, Ron, „Mossad in Deep Freeze", Yedioth Ahronoth, 18 ianuarie 2002 (E)

Sarna, Yigal și Leshem, Guy, „The First Liquidations", Yedioth Ahronoth, 26 septembrie 1997 (E)

Shavit, Amos, „For You, Grandpa", Yedioth Ahronoth, 12 aprilie 2010 (ziua Holocaustului) (E)

Oren, Amir, „One Could Blow Up", Haaretz, 28 martie 2010 (E)

Leshem, Ron, „Even in the Yom Kippur War the Best Generals Were Mistaken", Yedioth Ahronoth, 14 ianuarie 2000 (E)

Barnea, Nahum, „Sharon Raised Dagan", Yedioth Ahronoth, 13 septembrie 2002 (E)

„The Brave Officer Who Did Not Recoil from Killing", Yedioth Ahronoth, 11 septembrie 2002 (E)

Perry, Smadar, „Meir Dagan: Israeli Superman", Yedioth Ahronoth, 17 ianuarie 2010 (E)

Herman, Dana, „Israel Is Conducting a Liquidation Campaign in the Middle East", Haaretz, 14 februarie 2010 (E)

Limor, Yoav și Ben David, Alon, „His Life's Job", www.ynet.co.il, 4 iunie 2005 (E)

Oren, Amir, „In the Dark, It's Not Bad to be Head of the Mossad Meir Dagan", Haaretz, 23 martie 2010 (E)

Ben, Aluf, „Even Nasrallah Fears Dagan's Methods", Haaretz, 26 septembrie 2008 (E)

Ben David, Alon, „Special Profile – The Man Who Gave Back to Israel Its Deterrent", news.nana 10.co.il / article, 4 februarie 2010 (E)

Korin Liber, Stella, „A Politician Takes Risks (About Meir Dagan)", Globe's, 18 februarie 2010 (E)

Ben, Aluf, „Who Will Handle the Iranian Nuclear Project", Haaretz, 26

august 2003 (E)

Ben, Aluf, „Sharon Delegates to the Mossad Director the Dealing with the Iranian Nuclear Threat”, Haaretz, 4 septembrie 2003 (E)

Atacuri asupra liderilor teroriști din Siria și Liban

Mroue, Bassem, „Islamic Jihad Leader Killed in Lebanon”, Washington Post, 26 mai 2006

„Syria Blast Kills Hamas Militant”, BBC News, 26 septembrie 2004

Stern, Yoav, „Report: Mashal’s Secretary Was Killed in Syria”, Haaretz, 9 septembrie 2008 (E)

Yechezkeli, Zvi, „The Explosion in Beirut Targeted Hamas Official Osama Hamdan”, www.nana10.co.il, 27 decembrie 2009 (E)

Nachmias, Roie, „Report: Hezbollah Members Were Killed in the Bombing in Beirut”, www.ynet.co.il, 13 decembrie 2009 (E)

Nachmias, Roie, „Report: 3 Hurt in the Attempt to Kill Hezbollah Member”, www.ynet.co.il, 13 ianuarie 2010; Haaretz, 20 iunie 2010 (E)

Zesna, Shlomo, „Netaniahu Thanked Dagan in the Name of the Jewish People”, Israel Hayom, 3 ianuarie 2011 (E)

Eichner, Itamar, „Dear Meir, Here Is George”, Yedioth Ahronoth, 14 ianuarie 2011

Capitolul 2: Funeralii la Teheran

General

Sokolsky, Henry și Clawson, Patrick, editori, Getting Ready for a Nuclear-Ready Iran (PDF), Institute for Strategic Studies, 2005

Cordesman, Anthony H. și Al-Rodhan, Khalid R., Iranian Nuclear Weapons? The Uncertain Nature of Iran’s Nuclear Programs (PDF), Center for Strategic and International Studies, 2006

Lewis, Jeffrey, „Briefings on Iran's Weaponization Work", www.lewisarmscontrolwonk.com, 12 martie 2008

Risen, James, State of War: The Secret History of the CIA and the Bush Administration, Simon and Shuster, New York, 2006

Cockburn, Andrew și Leslie, Dangerous Liaisons: The Inside Story of the U.S.-Israeli Covert Relationship, Harper and Collins, New York, 1991

Cordesman, Anthony, Peace and War – The Arab-Israeli Military Balance Enters the 21st Century, Praeger, New York, 2001

Minashri, David, Iran: Between Islam and the West, Editura Ministerului israelian al Apărării, 1996 (E)

Drogin, Bob și Murphy, Kim, „UN Calls US Data on Iran's Nuclear Aims Unreliable", Los Angeles Times, 25 februarie 2007

Kreisler, Harry, „Juan Cole Interview: Conversations with History, Iran and Nuclear Technology", www.berkeley.edu / people5 / cole

Gatt, Terence M., „The Enduring Threat – a Brief History: Iranian Nuclear Ambitions and American Foreign Policy", www.informationclearinghouse.info.article, 3 noiembrie 2005

Squassoni, Sharon, „Iran's Nuclear Program, Recent Developments", raport către Congresul SUA, 2003, fpc.state.gov / documents / organization

Wisconsin Project on Nuclear Arms Control, „Iran Nuclear Milestones 1967-2009", The Risk Report, vol. 15, nr. 16 / 2009

Bednarz, Dieter, Follath, Erich și Stark, Holger, „The Secret Nuclear Dossier: Intelligence from Tehran Elevates Concern in the West", Der Spiegel, 25 ianuarie 2010

Parsi, Trita, Treacherous Alliance: The Secret Dealings of Israel, Iran and the U.S., Yale University Press, New Haven, 2007

„A Brief History of Iran Missile Technology", www.liveleak.com / view, 9 iunie 2007

„Weapons of Mass Destruction, Bushehr Background", www.globalsecurity.org / wmd / world / iran / bushehr, 15 octombrie 2008

„New Nuclear Revelations”, transcrierea conferinței de presă a lui Mohammad Mohadessin, președintele Comitetului pentru Afaceri Externe al Consiliului Național al Rezistenței Iraniene, www.iranwatch.org, 10 septembrie 2004

„Iranian Entity: Islamic Revolutionary Guard Corps”, www.iranwatch.org, 26 ianuarie 2004–27 august 2008

Zafrir, Eliezer (Gaizi), Big Satan, Small Satan: Revolution and Escape in Iran, Maariv, 2002 (E)

Kam, Ephraim, From the Terror to the Nuclear: The Meaning of the Iranian Threat, Editura Ministerului israelian al Apărării, 2004 (E)

Nakdimon, Shlomo, Tammuz in Flames, Yedioth Ahronoth, Tel Aviv, 2004 (E)

Reuters, „Iranian Organization: The Nuclear Project Renewed After 2003”, www.ynet.co.il, 1 decembrie 2007 (E)

Smith, Kraig, „Rajavi Against the Ayatollahs”, www.haaretz.co.il, 2005 (E)

Salomon, Ronen, „First Nuclear Explosion”, www.byclick.info / rs / news (E)

„How to Build a Nuclear Bomb”, www.minerva.tau.ac.il / bsc / 1 / 1804 (E)

International Institute for Strategic Studies, „Report: Iran Will Cross the Technological Threshold in 2010”, www.ynet.co.il, 28 ianuarie 2009 (E)

Associated Press, „Head of American Intelligence: Iran Might Threaten Europe Within Three Years” www.ynet.co.il, 17 ianuarie 2009 (E)

Bechor, Guy, „Analysing the Enigma: What Will Iran Do If Attacked? The Answer Will Surprise You”, Forum Intifada, www.internetnews.com, 8 decembrie 2008 (E)

„Iran Will Be Able to Produce a Bomb This Year”, Der Spiegel, Forum Intifada, Topics and News, 25 ianuarie 2010; www.nrg.co.il, 25 ianuarie 2010 (E)

Limor, Yoav, „How to Stop the Bomb”, www.ynet.co.il, 19 iunie 2007 (E)

Sanger, David, „War Games (Scenarios)”, New York Times și Haaretz, 4 aprilie 2010 (E)

Yehoshoa, Yossi și Weiss, Reuven, „Uri Lubrani: An Interview at His Retirement from the Ministry of Defense”, Yedioth Ahronoth, 15 februarie 2010 (E)

Shavit, Ari, „Palestine Iran Palestine”, Haaretz, 25 martie 2010 (E)

Ben, Aluf și Harel, Amos, „How the Opportunity to Attack and Destroy the Iranian Nuclear Project was Missed”, Haaretz, 18 decembrie 2009 (E)

„Appointment in Iran: The Head of the Nuclear Project Is the Scientist Who Survived the Attempt on His Life”, Yedioth Ahronoth, 14 februarie 2011 (E)

Melman, Yossi, „An Analysis of the Virus in the Iranian Nuclear Reactor Confirms Its Purpose: To Sabotage the Centrifuges”, Haaretz, 19 noiembrie 2010 (E)

„Mossad, U.S., U.K. Cooperating to Sabotage Iran Nukes”, www.ipost.com.staff, 30 decembrie 2010

Khomeini și armele nucleare „anti-islamice”

Tahiri, Amir, Allah’s spirit: Khomeini and the Islamic revolution, Am-Oved, Tel Aviv, 1985 (E)

Forsloff, Carl, „Will Worldwide Recession Create Totalitarianism Again?” Digital Journal, 14 decembrie 2008

„Khamenei Vehemently Rejects Nuclear Allegations”, www.arabianbusiness.com, 3 iunie 2008

Katajun, Kedma Amirpur, „Has Iran Been Striving for Nuclear Weapons for Many Years?” tradus după Sud Deutsche Zeitung cu permisiunea autorului, www.kedma.co.il (E)

„A Speech by the Ayatollah Khomeini about Nuclear Development and the Negative Influence of the American Technology”, www.answersyahoo.com, 9 aprilie 2006 (E)

Dahan, Yossi, „Before Starting a New War in the Middle East”,

Haaretz, www.haokets.didila.com, 5 iunie 2009 (E)

1977 – Israelul oferă Iranului rachete balistice

Minutele conversațiilor dintre ministrul Apărării, Weizman, și generalul Toffanian, 18 iulie 1977; vezi și: minute strict secrete ale Ministerului israelian de Externe, 18 iulie 1977, Digital National Security Archive, George Washington University, Washington, DC

Interviurile autorilor cu fostul ministru al Apărării Ezer Weizman și cu fostul director general în Ministerul Apărării Pinhas Zusman (Siko)

Shimron, Gad, „The Israeli Past of the Iranian Nuclear Reactor", Gad Shimron, Maariv, 8 august 2007 (E)

Abdul Khan și programul nuclear secret al Iranului

Eurenco, profil: www.eurenco.com / en / about

Mărturisirea televizată a lui Khan, www.whitemaps.co.il

„Bin Laden's Operatives Still Use Freewheeling Dubai", USA Today, 2 septembrie 2004

„Abdul Qadeer Khan discută programul nuclear într-un talk show", Karachi Aaj News television, 31 august 2009

Linzer, Daphna, „Iran Was Offered Nuclear Parts; Secret Meeting in 1987 Might Have Begun Program", Washington Post, 27 februarie 2005

Trento, Joseph și Susan, „How America Looked the Other Way as Pakistan Sold Nuclear Technology to Iran", www.iraqwarnews.com, War News, Secret History, 20 octombrie 2009

Shell, Jonathan, „Are You with Us – or Against the USA?" www.wagingpeace.org, 14 noiembrie 2007

Sweet, William, „Non-Proliferation Review and Iran – Why China Owes Us One", William Sweet, www.foreignpolicy.com

Henderson, Simon, „Investigation: Nuclear Scandal – Dr. Abdul

Qadeer Khan", Sunday Times, 20 septembrie 2009

Clary, Christopher, „A.Q. Khan and the Limits of the Nonproliferation Regime", Center for Contemporary Conflict, Monterey, California, articole scrise între aprilie și iunie 2004, www.unidir.org / pdf / articles

Cererea de azil politic a lui Chaudry

Kifner, John, „Pakistani Says a Strike Was Planned on India", New York Times, 2 iulie 1998

Kifner, John, „That Pakistani Nuclear Expert May Be a Lowly Accountant", New York Times, 3 iulie 1998

Kifner, John, „Scientists Say Pakistani Defector Is Not Credible", New York Times, 8 iulie 1998

Rajghatta, Chidanand, „Pakistan Was 48 Hours Away from a Preemptive Strike: Scientist", Indian Express, 3 iulie 1998

„More Disclosures After Asylum: Defector", Tribune (India), 5 iulie 1998

Keshavan, Narayan D., „Mistifying Spy", Outlook India, 13 iulie 1998

Rajghatta, Chidanand, „Iran Part of Pakistan-China Nexus: Khan", Indian Express, 3 iulie 1998

Associated Press of Pakistan, „Asylum Seeker's Story Still Doubted", 3 iulie 1998

Wright, Robin, „Articles About Defection – Pakistani Reveals Details of Nuclear Program, Seeks Asylum", Los Angeles Times, 2 iulie 1998

Palast, Greg, „Khan Job: Bush Spiked Probe of Pakistan's Dr. Strangelove, BBC reported in 2001", wwww.gregpalast.com, 2 septembrie, 2004

Diverse relatări ale conferinței de presă ținute de profesorul Iftikhar Khan Chaudry pe 1 iulie 1998, la sediul biroului de avocatură Wildes & Weinberg, Madison Avenue nr. 515, New York

Israelul și fuga lui Askari și Amiri din Iran

Linzer, Daphna, „Former Iranian Defense Official Talks to Western Intelligence”, Washington Post, 8 martie 2007

Butcher, Tim, „Mossad Implicated in Missing Defector Mystery”, Telegraph, 9 martie 2007

Mahanaimi, Uzi, „Defector Spied on Iran for Years”, Sunday Times, 11 martie 2007

Cole, Matthew, „Iran Nuclear Scientist Defects to the U.S. in CIA ‘Intelligence Coup’”, ABC News, 1 aprilie 2010

Stern, Yoav, „Report: The Top Iranian Decided to Leave His Country and Defect to USA”, Haaretz, 7 martie 2007 (E)

Melman, Yossi, „Contradicting Reports About the Defection of the Iranian General”, Haaretz, 12 martie 2007 (E)

Melman, Yossi, „Report: Two Iranian Nuclear Scientists Defected Lately to the West”, Haaretz, 7 octombrie 2009 (E)

Melman, Yossi, „Iran: The USA Is Involved in the Disappearance of Our Atomic Scientists”, Haaretz, 8 octombrie 2009 (E)

Reuters, Report: „Uranium Scientist Who Disappeared in Saudi Arabia Defected to USA”, 31 martie 2010 (E)

„The Nuclear Scientist Who Disappeared in Saudi Arabia Assists the CIA”, Israel Hayom, 2 aprilie 2010 (E)

Mohsen Fakhrizadeh („Creierul”)

Cetățean iranian: Mohsen Fakhrizadeh Mahabadi. Biografie completă, locuri de muncă și funcții deținute, inclusiv numere de pașaport, conturi deținute în SUA și UE care au fost înghețate etc. www.iranwatch.org, 8 iunie 2007 – 28 august 2008

CNRI (Consiliul Național al Rezistenței Iraniene) – Conferința de presă despre rezistența din Iran, de Mohammad Mohadessin, președintele Comitetului de Afaceri Externe al Consiliului Național al Rezistenței Iraniene, despre Fakhrizadeh: funcții deținute, adresă, numere de

telefon, www.iranwatch.org, 17 noiembrie 2004

„Iran suspends Enrichment in Return for EU Pressure on Opposition", www.irannuclear.org, 15 noiembrie 2005

„Verbatim: Iranian Opposition Reveals Secret Nuclear Site in Teheran", www.iranfocus.com, 19 noiembrie 2004

Hider, James, Beeston, Richard și Evans, Michael, „Iran Is Ready to Build an N-Bomb, It's Just Waiting for the Ayatollah's Order", Times, 3 august 2009

CNRI, „Disclosing a major secret nuclear site under the Ministry of Defense", Weapons of Mass Destruction newsletter, 17 noiembrie 2004

„Ministry of Defense Continues Secret Work on Laser Enrichment Program", www.irannuclear.org, 12 februarie 2006

„Half Sigma: How Much Does a Nuclear Bomb Have to Weigh?" www.halfsigma.com, 29 septembrie 2009

„Fakhri Zadeh – Dr. Strangelove, seeker 401", www.wordpress.com

Operațiuni secrete în Iran

Conroy Scott, „U.S. Working to Sabotage Iran's Nuke Program", articol scris de Sheila MacVicar și Ashley Velie împreună cu Amy Guttman, CBS Evening News, 23 mai 2007

„Report: Israel Secretly Sabotaging Iran's Nuclear Program (Using Assassins, Sabotage, Double Agents and Front Companies)", Daily Telegraph, citat de www.ynet.co.il, 17 februarie 2009 (E)

Agence France-Presse, „Western Sabotage Undermines Iran Nuclear Drive: Experts", France 24, știri de pe mapamond, 3 aprilie 2010

Baxter, Sara, „Iranian Nuclear Scientist 'Assassinated by Mossad'", Times, 4 februarie 2007

„Bush Authorizes New Covert Action Against Iran", ABC News, 22 mai 2007

Associated Press, „Jitters Over Iran Blast Highlight Tensions", MSNBC, World News on MSNBC, 16 februarie 2005

„Massive Explosion in Parchin Missile Site of the Guard Corps”, Comitetul pentru Afaceri Externe al Consiliului Național al Rezistenței Iraniene, 14 noiembrie 2007

Înregistrare video a exploziei la uzina petrochimică din provincia Bushehr, MPG, filiala Bushehr, www.marzeporgohar.org, 15 august 2009

„U.S. Sabotaged Natanz, Sent Defective Equipment to Islamic Republic (Power System Failed and 50 Centrifuges Exploded)”, Iran Times International, fostul BNET, 29 august 2008

Stratfor, „Iranian attack complicates nuclear negotiations (murder of Ali Mohammadi)”, www.globalintelligence, 12 ianuarie 2010

Blanche, Ed, „Iran-Israel covert war: the Mossad is said to wage a clandestine campaign of assassination and sabotage against Iran’s nuclear programme, but this could backfire on President Obama’s efforts to negotiate with Tehran”, www.thefreelibrary.com / _ / print, The Middle East, 1 iulie 2009

Sherwell, Philip, „Israel Launches Covert War Against Iran”, Daily Telegraph, 18 februarie 2009

„Sources Expose Covert Israel War on Iran”, www.payvand.com / news, 17 februarie 2009

Porter, Gareth, „Iran Nuke Laptop Data Came from Terror Group”, www.counterpunch.org, 4 iunie 2009

Bednarz, Dieter, „Mysterious Assassination in Iran – Who Killed Masoud Ali Mohammadi?” Der Spiegel, 18 ianuarie 2010

„Iran’s VIP Plane Crash: Sabotage or Accident?” www.stratfor.com, 10 ianuarie 2006

Broad, William J. și Sanger, David E., „Swiss Engineers, a Nuclear Black Market and the CIA”, New York Times, 25 august 2008

Erdbrink, Thomas, „Iran Hangs Convicted Spy for Israel”, Washington Post, 23 noiembrie 2008

Ben Ishai, Ron, „British Agent Exposed True Purpose of Qom Reactor”, www.ynet.co.il, 15 decembrie 2009 (E)

Philip, Catherine, Elliot, Francis și Whittell, Giles, „How Secrecy Over

Iran's Qom Nuclear Facility Was Finally Blown Away", Sunday Times, 26 septembrie 2009

Ghosh, Bobby, „CIA Knew about Iran's Secret Nuclear Plant Long before Disclosure", Time, 7 octombrie 2009

Melman, Yossi, „How El-Baradei Misled the World about Iran's Nuclear Program", Haaretz în engleză, 3 decembrie 2009

Thomas, Gordon, „Mossad: Was This the Chief's Last Hit?", Telegraph, 5 decembrie 2010

Baker, Luke, „Israel Seen Engaged in Covert War inside Iran", Reuters Londra, 17 februarie 2009

„West Is Assassinating Scientists as Negotiation Strategy", www.jpost.com.staff, 1 decembrie 2010

Pepper, Anshil, „Time Magazine: The Scientist Who Was Attacked in Teheran – the Most Senior in the Nuclear Iranian Plan", Haaretz, 3 decembrie 2010 (E)

Melman, Yossi, „Iran Blames Israel for Killing Its Defense Minister", Haaretz, 2 ianuarie 2011 (E)

Thomas, Gordon, Gideon's Spies, St. Martin's Griffin, New York, 2009, p. 478

Louis, Jerry, Azulay, Orly și Eichner, Itamar, „Report: The Mossad Killed an Iranian Nuclear Scientist", Yedioth Ahronoth, 4 februarie 2007 (E)

Beck, Eldar și Halili, Yaniv, „Nuclear Sting", Yedioth Ahronoth, 26 august 2008

Ganz, Menachem, „The Enigma of the Chemical Iranian Cargo", Yedioth Ahronoth, 25 septembrie 2008 (E)

Melman, Yossi, „They Sold Them Faulty Equipment", Haaretz, 13 iulie 2007 (E)

Melman, Yossi, „Did the Mossad Fail?", Haaretz, 25 noiembrie 2008 (E)

Melman, Yossi, „Straw Companies or the Mossad – How We Screwed Iran", Haaretz, 28 noiembrie 2008 (E)

„Iran Hanged a Mossad Agent (Ali Ashtari)", Inyan Merkazi, ultimele știri, 22 noiembrie 2008 (E)

Ajutorul dat de Rusia Iranului

„Nuclear Aid by Russians to Iranians Suspected", New York Times, 10 octombrie 2008

Cohen, Ariel, „The Russian Handicap to U.S.-Iran Policy", Jerusalem Center for Public Affairs, vol. 8, nr. 28, 22 aprilie 2009

Declarația făcută pe 5 octombrie 2000 de către John Lauder, director de contrainformații la Centrul pentru Nonproliferare Nucleară, în fața Comitetului pentru Afaceri Externe al Senatului SUA, despre pericolul proliferării nucleare pe care îl reprezintă ajutorul dat de Rusia Iranului în domeniul armelor de distrugere în masă și al programelor de rachete, www.faqs.org, Documents Home Page, CIA Released Documents

Gerber, T.P. și Yorske, Deborah, „Russian Scientists and Rogue States", International Security, nr. 4 / 2005

„Russia-Iran Nuclear Deal Signed", BBC News, 27 februarie 2005

Walker, Shaun, „Arctic Sea Was Carrying Illegal Arms Says General", Independent, 24 iulie 2009

Schuster, Simon, „Was Russia' Arctic Sea Carrying Missiles to Iran?", Time, 31 august 2009

Yoked, Zach, „Report: Netaniahu Transferred to the Kremlin a List of Scientists Who Assist Iran", Maariv, 4 octombrie 2009 (E)

Colaborarea și disputa Israel-Statele Unite

Sanger, David, „U.S. Rejected Aid for Israeli Raid on Iranian Nuclear Site", New York Times, 10 ianuarie 2009

Philips, James, „An Israeli Preventive Attack on Iran's Nuclear Sites: Implications for the U.S.", www.heritage.org, 15 ianuarie 2010

Arens, Moshe, „Facing Iran: Lessons Learned since Iraq's 1991 Missile

Attack on Israel", Centrul pentru Probleme Publice și de Stat din Ierusalim, 8 martie, 2010

Segev, Shmuel, The Iranian Triangle: the Secret Relationship betweeen Israel, Iran and USA, Maariv, 1981 (E)

Stuxnet și spionajul

Melman, Yossi, „Computer Virus in Iran Actually Targeted Larger Nuclear Facility", Haaretz, 28 septembrie 2010 (E)

The Meaning of Stuxnet, Economist, 2 octombrie 2010

Melman, Yossi, „Israel May or May Not Have Been behind the Stuxnet 'Worm' Attack on Iran – and It Doesn't Matter Whether It Was", Tablet, 5 octombrie 2010

Yong, William, „Iran Executes 2 Men, Saying One Was Spy for Israel", New York Times, 28 decembrie 2010

Melman, Yossi, „Iranian Citizen Hanged for Spying for Israel", Haaretz, 29 decembrie 2010 (E)

Perry, Smadar, „Iran:'We Hanged an Israeli Spy'- Ali Akbar Siadat Was Hanged for Spying for Israel, Which Paid Him US$ 60 000", Yedioth Ahronoth, 29 decembrie 2010 (E)

Melman, Yossi, „Tehran Demands UN Intervention, Accuses Israel for Killing Its Minister of Defense (Ali Riza Askari)", Haaretz, 2 ianuarie 2011 (E)

Iran to the UN: Find Out What Happened to the Missing General, www.ynet.co.il, 31 decembrie 2010 (E)

„Outgoing Mossad Head Delivers Farewell Words", www.jpost.com.staff, Jerusalem Post, 7 ianuarie 2011

Ronen, Gil și Sheva, Arutz, „Netaniahu Bids Farewell to Mossad Chief", www.israelnationalnews.com, 1 martie 2011 (E)

Shavit, Ari, „Iran Threat Is Too Much for the Mossad to Handle: Israel's Intelligence Agencies Operate Brillianty but They Can't Tackle Historic Challenges Singlehandedly", www.haaretz.com, 18 februarie 2010 (E)

Abu el-Hul, Ashraf, „The Superman of the Hebrew State”, El-Aharam, 16 ianuarie 2010

Capitolul 3: O execuție prin spânzurare la Bagdad

Eshed Hagai, One-Man Mossad, Reuven Shiloach: Father of the Israeli Intelligence, Idanim, Tel Aviv, 1988 (E)

Tebeth Shabtai, Ben Gurion’s Spy, The Story of the Political Scandal that Shaped Modern Israel, Columbia University Press, New York, 1990 (E)

Strasman, Gavriel, Back from the Gallows, Yedioth Ahronoth Books, Tel Aviv, 1992 (E)

Bar-Zohar, Michael, Spies in the Promised Land, Houghton Mifflin, Boston, 1972; interviuri cu Shlomo Hillel, Yehuda Taggar, Mordechai Ben Porat

Capitolul 4: O „cârtiță” sovietică și un leș în mare

Afacerea Avni

Avni, Ze’ev, False Flag: The Soviet Spy Who Penetrated the Israeli Secret Intelligence Service, St. Ermin’s Press, Londra, 2000

Capitolul cenzurat și nepublicat despre Ze’ev Avni, pregătit pentru cartea lui Michael Bar-Zohar Spies in the Promised Land, cu relatarea lui Isser Harel

Interviuri cu Ze’ev Avni, cu fostul ramsad Isser Harel, cu fostul șef al Shabakului Amos Manor, cu membri ai Mossadului și Shabakului (în anonimitate)

Un leș în mare

Capitolul cenzurat și nepublicat despre Alexander Israel, „Trădătorul”, pregătit pentru cartea lui Michael Bar-Zohar Spies in the Promised Land

Interviuri cu Isser Harel, Amos Manor, Rafi Eitan, Raphi Medan, membri ai familiei și prieteni ai lui Alexander Israel (în anonimitate)

Bar-Zohar, Michael, „The First Kidnapping by the Mossad", Anashim, nr. 14, 19-15 aprilie 1997 (E)

Capitolul 5: Discursul lui Hrușciov

Interviuri cu Wiktor Grajewski, Amos Manor, Isser Harel, Yaacov Caroz

Hrușciov, Nikita, The Secret Speech on the Cult of Personality, Fordham University, Modern History Sourcebook

Rettie, John, „The Day Khrushchev Denounced Stalin", BBC, 18 februarie 2006

Chamberlain, William Henry, „Khrushchev's War with Stalin's Ghost", Russian Review, vol. 21, nr. 1 / 1962

Ledeen, Michael, „Dreams into Lightning: Victor Grayevski", www.asher813typepad.com / dreams_into_lightning / 2007 / 11 / victor-grayevski.html, 5 noiembrie 2007

Rabinovich, Abraham, „The Man Who Began the End of the Soviet Empire", Australian, 27 octombrie 2007

„Victor Grayevski", www.telegraph.co.uk, 1 noiembrie 2007

Perfit, Tom, „The Secret about Khrushchev Speech", Guardian, citat în Haaretz, 27 februarie 2006 (E)

Shimron, Gad, The Mossad and The Myth, Keter, Ierusalim, 2002 (E)

Melman, Yossi, „There Is a Speech of Khrushchev from the Congress", Haaretz, 10 martie 2006 (E)

Melman, Yossi, „Our Man in the KGB", Haaretz, 22 septembrie 2006 (E)

„Total Change (turnabout) in broadcasting with the entrance of Victor Grayevski", www.iba.org.il / kolisrael70, (E)

Capitolul 6: „Aduceți-l pe Eichmann viu sau mort!”

Capitolele bazate pe interviuri și documente ale lui Isser Harel care au fost cenzurate și nu au fost incluse în cartea lui Michael Bar-Zohar Spies in the Promised Land, dar au apărut în Yedioth Ahronoth în 1970 și în cartea lui Michael Bar-Zohar Day of Reckoning, Tepper, 1991

Harel, Isser, The House on Garibaldi Street, Maariv, 1975 (E)

Bascomb, Neal, Hunting Eichmann, Miskal Books, Yedioth Ahronoth, Tel Aviv, 2010 (E)

Malkin, Peter Z., Eichmann in My Hands, Revivim, Tel Aviv, 1983 (E)

Avrahami, Avner, „Myth in Operation: the Capture of Adolf Eichmann”, Haaretz, 7 mai 2010 (E)

Elian, Yona și Abramov, Etty, „The Man with the Syringe”, Yedioth Ahronoth, 13 mai 2010 (E)

Gvirtz, Yael, „The Age and the Trick (Rafi Eitan)”, Yedioth Ahronoth, 31 martie 2006 (E)

Tavor, Eli, „Zvi Malkin: The Man Who Captured Eichmann”, Yedioth Ahronoth, 15 martie 1989 (E)

Avrahami, Avner, „Fifty Years after Adolf Eichmann’s Capture and Transfer to Israel, His Abductors Dispel Some Myths About the Operation and Tell How They Felt When the Top Nazi Was in Their Hands”, Haaretz, 8 mai 2010 (E)

Blau, Uri, „Yehudith Nessyahu Is Dina Ron, the Woman Who Kidnapped Eichmann”, Haaretz, 19 septembrie 2008 (E)

The operation to capture Adolf Eichmann, publicație oficială a Shabakului și a Mossadului, 1960 (E)

Fox, Margalit, „Peter Zvi Malkin, Israeli Agent Who Captured Adolf Eichmann, Dies”, New York Times, 3 martie 2005

Daniel, Michal, „Mother, I Captured Eichmann” www.ynet.co.il, 27 mai 2003 (E)

Abramov, Etty, „A Prickly Souvenir”, Yedioth Ahronoth, 24 iunie 2011

(E)

Capitolul 7: „Unde este Yossele?”

Harel, Isser, Operation Yossele, Idanim, Tel Aviv, 1983 (E)

Interviuri cu Isser Harel, Ya’acov Caroz, Amos Manor

Etinger, Yair, „The Convert from Neturei Karta”, Haaretz, 9 iulie 2010 (E)

Levi, Eyal, „For Them, He Remained Yossele: 45 Years After the Operation, the Fighters Did Not Forget Those Days”, Maariv online, 18 octombrie 2005 (E)

Capitolul 8: Un erou nazist în serviciul Mossadului

Interviuri cu Haim Israeli, Rafi Eitan, Raphi Medan, Isser Harel, Meir Amit, Amos Manor, Wernher von Braun

Procesul lui Otto Skorzeny și al altora, Tribunalul General Militar de Stat din zona americană a Germaniei, 18 august-9 septembrie 1947, dosar al Serviciului Britanic de Contrainformații

Nakdimon, Shlomo și Ronen, Moshe, „The Liquidation of a German Scientist in the ’60s”, Yedioth Ahronoth, 13 ianuarie, 2010 (E)

Harel, Isser, The German Scientists Affair 1962-1963, Maariv, Tel Aviv, 1982 (E)

Bar-Zohar, Michel, La chasse aux savants allemands, Fayard, Paris, 1965

Bar-Zohar, Michael, Shimon Peres: The Biography, Random House, New York, 2007

Capitolul 9: Omul nostru din Damasc

Interviuri cu familia lui Elie Cohen, cu Jacques Mercier

Segev, Shmuel, Alone in Damascus: The Life and Death of Eli Cohen, Keter, Ierusalim, 1986 (E)

Bar-Zohar, Michael, „Eli Cohen", serie de articole în Haaretz, septembrie 1967 (E)

Hugi, Iacky, „The Daughter of the Spy Eli Cohen Opens Up All Her Wounds", Maariv, 14 octombrie 2008 (E)

Capitolul 10: „Vreau un MIG-21!"

Interviuri cu Meir Amit, Ezer Weizman

Amit, Meir, Head to Head, Maariv, Hed-Arzi, 1999 (E)

Nakdimon, Shlomo, The Hope that Collapsed: The Israeli-Kurdish Connection 1963-1975, Miskal, Tel Aviv, 1966 (E)

Bar, Yael și Estline, Lior, „The Jewel in the Crown", site-ul Forțelor Aeriene Israeliene (E)

Leibovitz-Dar, Sara, „Broken wings", Maariv online, 2 iunie 2007 (E)

Capitolul 11: Cei care nu vor uita niciodată

Interviuri cu „Anton Kunzle", Menahem Barabash

„Anton Kunzle" și Shimron, Gad, The Death of the Butcher of Riga, Keter, Ierusalim, 1997 (E)

Bar-Zohar, Michel, Les vengeurs, Fayard, Paris, 1968

Dromi, Uri, „Menahem Barabash, a Former Lehi Member and One of the Killers of the Butcher of Riga: An Obituary", Haaretz, 18 octombrie 2006 (E)

Adler, Mika, „Still from the Same Village", Israel Today, 16 aprilie 2010 (E)

Lori, Aviva și Melman, Yossi, „Critical Mishap in Paraguay", Haaretz, 19 august 2005 (E)

„The Butcher of Riga Was Kidnapped and Found Dead”, Yedioth Ahronoth, ultimele știri, 7 martie 1965 (E)

Alison, John, „ A Quick Trial for the Murderers of Cukurs”, Yedioth Ahronoth, 8 martie 1965 (E)

Nevo, Amos, „When a Hangman Is Offering You His Gun”, Yedioth Ahronoth, 25 iulie, 1997 (E)

Shimron, Gad, „Grandfather Killed a Nazi”, Bamachane, 25 februarie 2005 (E)

Capitolul 12: În căutarea Prințului Roșu

Bar-Zohar, Michael și Haber, Eitan, Massacre in Munich, Lyons Press, Guilford, 2005, ediție revăzută a volumului Quest for the Red Prince, Weinfeld and Nicholson, Londra, 1983

Dittel, Wilhelm, Mossad Agent: Operation Red Prince, Bitan, 1997 (E)

Tinnin, David B., împreună cu Christensen, Dag, Hit Team, Edan Books, Ierusalim, 1977 (E)

Klein, Aharon, Open Account: Israel’s Killing Policy After the Massacre of the Athletes in Munich, Yedioth Ahronoth Books, 2006 (E)

Black, Ian, Israel’s Secret Wars: A History of Israel’s Intelligence Services, Warner Books, New York, 1991

Landau, Eli, Dan, Uri și Eisenberg, Dennis, The Mossad, New American Library, New York, 1977

Payne, Ronald, Mossad: Israel’s Most Secret Service, Corgis Book, 1991

Barnea, Nahum, „Mike Harari: A Private Citizen or an Israeli Secret Agent?”, Yedioth Ahronoth, 13 decembrie 1989 (E)

Yechezkeli, Zadok, „The Spy Who Loved Me: The Husband of Sylvia Rafael…”, Yedioth Ahronoth, 25 februarie 2005 (E)

„The Head of the Mossad Watched the Killing of a Terrorist Leader in Paris”, corespondent la Washington, Yedioth Ahronoth, 23 iulie 1976 (E)

Lahav, Yochanan, „Avner's Liquidation Squad Avenged the Killing of the Athletes in Munich", Yedioth Ahronoth, 29 aprilie 1984 (E)

Haber, Eitan, „Revenge now", Yedioth Ahronoth, 3 octombrie 2005 (E)

„The Planner of the Munich Massacre: 'I Do Not Regret It'", www.ynet.co.il, 17 martie 2006 (E)

„Death of Muhamad Uda, One of the Planners of the Munich Massacre", Haaretz, 3 iulie 2010 (E)

Capitolul 13: Fecioarele siriene

Interviuri cu Avraham (Zabu) Ben Zeev, Emanuel Allon, Amnon Gonen, alții (în anonimitate)

Sukenik, Gadi, „Our Forces in the Heart of Damascus", Yedioth Ahronoth, 17 octombrie, 2005 (E)

Capitolul 14: „De astăzi suntem în război!"

Bar-Joseph, Uri, The Angel, Asraf Marwan, The Mossad and the Yom Kippur War, Kinneret Zmora-Bitan Dvir, Or Yehuda, 2010 (E)

Bregman, Aharon, Israel's Wars 1947-1993, Routledge, Londra, 2000

Bregman, Aharon, A History of Israel, Palgrave Macmilan, Londra, 2002

Shalev, Arie, Defeat and Success in Warning: The Intelligence Assessment before Yom Kippur War, Editura Ministerului israelian al Apărării, 2006 (E)

Bar-Joseph, Uri, The Watchman Who Fell Asleep: The Yom Kippur Surprise, Zmora-Bitan, 2001 (E)

Haber, Eitan, Today We'll Be at War!, Yedioth Ahronoth, Tel Aviv, 1987 (E)

Zeira, Eli, Myth Against Reality: The Yom Kippur War, Yedioth Ahronoth, Tel Aviv, 1993, ediție nouă, 2004 (E)

Landau, Eli; Tavor, Eli; Carmel, Hezi, Haber, Eitan; Ben Porat, Yeshayahu; Gefen, Jonathan și Dan, Uri, The Mishap, ediție specială, Tel-Aviv, 1973 (E)

„Meeting the Mossad – Ira Rosen Meets the Former Head of One of the World's Top Spy Agencies", CBS, 60 Minutes, 12 mai 2009

Mahanaimi, Uzi, „Dead 'Mossad Spy' Was Writing Exposé", Sunday Times, 1 iunie 2007

Blum, Howard, „Who Killed Ashraf Marwan", New York Times, 13 iulie 2007

„Was the Perfect Spy a Double Agent?" CBS, 60 Minutes, 10 mai 2009

Melman, Yossi, „Thirty Years after Yom Kippur War, Top Secret Is Exposed by Israeli

Historian Aharon Bergman", 19 august 2003 www.freedomwriter.com / issue 28

Carmon, Haggai, „One Dead Israeli Spy, Two Theories of Double Loyalty, Three Explanations of How He Died, Four Suspects: Too Many Unanswered Questions", Huffington Post, 14 iulie 2010

Rabinovich, Abraham, „Revealing the Source", Ierusalim Post, 7 mai 2007

Hosken, Andrew, „Billionaire Spy Death Remains a Mystery", BBC Today, 15 iulie 2010

Syal, Rajeev, „Elite Detectives Called in to Probe Spy's Fatal Fall", New Zealand Herald, 6 octombrie 2008

Associated Press, „Inquest: Egyptian Spy Suspect's Death Unexplained", New York Times, 14 iulie 2010

Melman, Yossi, „Who Caused the Death of the Spy?", Haaretz, 28 mai 2010 (E)

Weiss, Efrat, „Shabak Investigation: Did Eli Zeira Revealed State Secrets", Efrat Weiss, www.ynet.co.il, 17 iulie 2008 (E)

Gorali, Moshe, „The Nightingale's Song", Maariv, 13 iunie 2007 (E)

Zeira, Eli, „Low Probability: How a Legend Was Born", Yedioth Ahronoth, 11 decembrie 2009 (E)

Ben Ishai, Ben, „They Tricked Us”, Yedioth Ahronoth, 29 septembrie 1998 (E)

Rappaport, Amir, „Zamir: Zeira Should Take His Words Back or Publish the Recording”, Yedioth Ahronoth, 2 octombrie 1998 (E)

In Modest Manner You Carried Out Hard and Daring Operations: Prime Minister to Haber, Eitan, „Zvi Zamir on His Retirement”, Yedioth Ahronoth, 2 septembrie 1974 (E)

Bar, Yossi, „Indictment Will Be Issued in Rome Against Former Head of the Mossad Zvi Zamir”, Yedioth Ahronoth, 26 februarie 1998 (E)

Nakdimon, Shlomo, „12 Days before Yom Kippur Golda Got Personal Information: Egypt and Syria Are Planning War”, Yedioth Ahronoth, 8 octombrie 1989 (E)

Bar, Yossi, „Former Italian Head of Intelligence: There Is No Proof that the Mossad Blew Up the Aircraft”, Yedioth Ahronoth, 15 februarie, 1989 (E)

Bar, Yossi, „Former Head of the Mossad Was Tried and Acquitted in Italy”, Yedioth Ahronoth, 19 decembrie 1999 (E)

Tal, Rami, „Transcript of the Conversation between Eli Zeira and Zvi Zamir”, Yedioth Ahronoth, 23 octombrie 1998 (E)

Zeira, Eli, „Aman Was Mistaken in Evaluating the Enemy’s Intentions, and I Am Responsible”, Yedioth Ahronoth, 24 octombrie 2003 (E)

Zamir, Zvi, „The Mossad Alert about the Imminent Eruption of War Did Not Get to the Chief of Staff”, Yedioth Ahronoth, 24 noiembrie 1989 (E)

Melman, Yossi, „Deep Throat Denies”, Haaretz, 16 ianuarie 2003 (E)

Abramov, Etty, „This Is Not the Same State (Zvi Zamir)”, Yedioth Ahronoth, 29 martie 2007 (E)

Kreitman, Modi și Perry, Smadar, „Suspicion: The Spy Was Thrown from His Apartment’s Balcony”, Yedioth Ahronoth, 28 iunie 2007 (E)

Ze’evi, Nadav, „The Betrayed”, Maariv, 28 decembrie 2007 (E)

Melman, Yossi, „What Do We Know about the Mysterious Death of Dr. Ashraf Marwan, the Agent Who Warned Us”, Haaretz, 28 mai 2010 (E)

Tal, Rami, „Egyptian Double Agent in the Mossad (Excerpts from Aharon Bregman's Book)", Yedioth Ahronoth, 9 mai 2000 (E)

Bregman, Aharon, „How a Relative of Nasser Deceived Israel", Yedioth Ahronoth, 15 septembrie 2002 (E)

Capitolul 15: O capcană amoroasă pentru un spion periculos

„Vanunu Leaked Information 'to Prevent a Second Holocaust'", www.nana10.co.il, 30 aprilie 2004 (E)

Melman, Yossi, „About the Protocols of the Vanunu Trial", Haaretz, 25 noiembrie 1999 (E)

„The Story of Vanunu's Capture Is Published This Morning in Israel", Yedioth Ahronoth, 24 martie 1995 (E)

Melman, Yossi, „The Life and Times of Cindy, the Mossad Agent Who Tempted Vanunu", Haaretz, 7 aprilie 1997 (E)

Melman, Yossi, „From Australia to the Temptation by Cindy: How Vanunu Was Kidnapped", Haaretz, 21 aprilie 2004 (E)

Yechezkeli, Zadok, „Friends Speak about Cindy", Yedioth Ahronoth, 8 aprilie 1997(E)

Levitzky, Naomi, „Mahanaimi: She Slammed the Phone on Me Three Times", Yedioth Ahronoth, 27 aprilie 1997 (E)

Lahav, Yochanan, Bar, Yossi și Shaked, Roni, „The Italian Government Will Continue Investigating the Vanunu Kidnapping", Yedioth Ahronoth, 11 ianuarie 1987 (E)

Yechezkeli, Zadok, și Lior, Gad, „I Was Hijacked in Rome – Wrote Vanunu on His Palm", Yedioth Ahronoth, 23 decembrie 1986 (E)

Sharav, Ohad, „Vanunu Was Not the First to Fall in the Trap… The Tempting Girls", Yedioth Ahronoth, 17 noiembrie 1986 (E)

Lahav, Yochanan, „The Girl Who Tempted Vanunu Is Cheryl Ben Tov from Nataniya", Yedioth Ahronoth, 21 februarie 1988 (E)

Tal-Shir, Anat, Yechezkeli, Zadok, „The Girl Who Tempted Vanunu

Lives 18 Years Under His Shadow: Cindy Is Afraid", Yedioth Ahronoth, 20 aprilie 2004 (E)

„The Sunday Times: These Are the Atom Secrets of Israel. Under a Neglected Storeroom, 35 Meters Underground, Atom Bombs Are Being Built", Yedioth Ahronoth, 6 octombrie 1986 (E)

Ben Ishai, Ron, „He Did It Again", Yedioth Ahronoth, 25 noiembrie 1999 (E)

Kreitman, Modi, „That Is How I Photographed the Nuclear Reactor (Second Part of the Interview to The Sunday Times)", Yedioth Ahronoth, 6 iunie 2004 (E)

Lior, Gad, „Mordechai Vanunu: There Is No Democracy in Israel", Yedioth Ahronoth, 6 iunie 2004 (E)

Goldberg, Micha, „'And Then Entered the Blond Guy Who Kicked and Beat Me'. Vanunu Testifies About His Kidnapping in Court", Yedioth Ahronoth, 24 noiembrie 1999 (E)

„Cindy from the Vanunu Affair Is Selling Apartments in Florida", Sunday Times, citat în Yedioth Ahronoth, 20 aprilie 2004 (E)

Mula, Shosh și Awissat, Wata, „Missing Cindy", Yedioth Ahronoth, 1 septembrie 2006 (E)

Nakdimon, Shlomo, Zimuki, Tova, „Mordechai Vanunu: That's How I Was Kidnapped", Yedioth Ahronoth, 24 ianuarie 1997 (E)

Goldberg, Michal, „I Told Vanunu: Beware of Cindy", Yedioth Ahronoth, 24 noiembrie 1999 (E)

Capitolul 16: Superarma lui Saddam

Ascensiunea și căderea lui Gerald Bull

Kendall, Anthony, „Project Babylon: Gerald Bull's Downfall", www.danginteresting, 16 februarie 2007

Toolis, Kevin, „The Man Behind Iraq's Supergun", New York Times, 26 august 1990

Eger, Christopher, „The Paris Guns of World War One", Military

History@Suite 101, 23 iulie 2006

Glanz, James, „Shades of Supergun Evoke Hussein's Thirst for Arms", New York Times, 10 septembrie 2006

„Murdered by Mossad", Canadian Broadcasting Corporation, 2 februarie 1991

Frum, Barbara, „Who Killed Gerald Bull", video, Canadian Broadcasting Corporation, http: / / archives.cbc.ca, 5 aprilie 1990

Asasinarea lui Wadia Haddad și Fathi Shaqaqi

„Poisoned Mossad Chocolate Killed PFLP Keader in 1977, Says Book", Middle East Times, 5 mai 2006

Marlowe, Sara, „Interview with a Fanatic", Time, 6 februarie 1995

Thomas, Gordon, „Mossad's Licence to Kill", Telegraph, 17 februarie 2010

Cockburn, Patrick, „Islamic Jihad Betrayed by Mossad's Spy", Independent, 21 martie 1996

Cordesman, Anthony H., Escalating to Nowhere: The Israeli-Palestinian War – The Palestinian Factions that Challenge Peace and the Palestinian Authority, Center for Strategic and International Studies, Washington DC, 3 aprilie 2005

Cockburn, Patrick și Haeri, Safa, „Arafat's Murder Was Foiled by Malta Killing", Independent, 7 decembrie 1995

Sharon, Tomer, „Der Spiegel: That's How Shaqaqi Was Killed", Yedioth Ahronoth, 5 noiembrie 1995 (E)

Perry, Smadar, Shaked, Roni, Regev, David, „The Mossad Liquidated the Leader of the Jihad", Yedioth Ahronoth, 29 octombrie 1995 (E)

Bar, Yossi, Perry, Smadar, „Five Bullets in the Head, from Zero Range in a Crowded Street", Yedioth Ahronoth, 29 octombrie 1995 (E)

Fishman, Alex și Bar, Yossi, „A Search for a Frenchman Who Brought the Motorcycle", Yedioth Ahronoth, 31 octombrie 1995 (E)

Tomer, Israel, „The Head of the Mossad Supervised the Operation from a Boat near Malta”, Yedioth Ahronoth, 5 noiembrie 1995 (E)

Melman, Yossi, „The Assassination in Malta: The Professional Skills of the Agents vis-a-vis the Negligence of Shaqaqi. No Bullets Were Found at the Killing Location. The Motorcycle Was Brought Especially to the Island”, Haaretz, 30 octombrie 1995 (E)

Melman, Yossi, „Sometimes a Small Organization Cannot Recover”, Haaretz, 30 octombrie 1995 (E)

Melman, Yossi, „With a Gun, Explosive, Poison, Without Asking Questions”, Haaretz, 17 martie 1998 (E)

Eldar, Akiva, „Der Spiegel: Rabin Ordered the Killing of Shaqaqi”, Haaretz, 5 noiembrie 1995 (E)

Letz, Yitzakh, „5 Shots in Malta”, Globes, 15 aprilie 2001 (E)

Bechor, Guy, „Despite the Iranian Financing, the Islamic Jihad Is Falling Apart since the Murder of Shaqaqi”, Haaretz, 14 octombrie 1996

Capitolul 17: Fiasco la Amman

Yatom, Danny, Secret Sharer: From Sayeret Matkal to the Mossad, Yedioth Ahronoth, Tel Aviv, 2009

Melman, Yossi, „Back to the Scene of the Crime”, Haaretz, 26 septembrie 2007(E)

Tal-Shir, Anat, „The Mossad Affair (Mash’al): A Full Recapture of the Events”; Barnea, Nahum, „Netaniahu Will Bury the Head of the Mossad Slowly but Sophisticatedly”; Shifer, Shimon, „Breaking News: The Jordanians Threatened to Break into the Embassy in Amman. Israel Was Forced to Hand the Secret Formula of the Chemical Weapon”; Perry, Smadar, „Hussein Demands that the Mossad Fire All the People Involved in the Affair, or No Israeli Intelligence Agents Will Be Allowed into Jordan”; Ben Ishai, Ron, „Due to Previous Successes, the Mossad Developed the Notion that Such an Operation Is Foolproof”; Ringel Hoffman, Ariela și Leshem, Guy, „Danny Yatom Was Left Alone; Now Everybody Is Turning Their Backs on Him”; Fishman, Alex, „The Rivalry between the Intelligence Agencies Is Oozing to the lower Levels; Senior Security Official: ‚If It Doesn’t Stop

Immediately We'll Pay Dearly'", Yedioth Ahronoth, ediție specială, 10 octombrie 1997 (E)

Capitolul 18: Din Coreea de Nord, cu dragoste

„September 6, 2007, airstrike", www.globalsecurity.org, 29 octombrie 2007

Gartenstein-Ross, David și Goodman, Joshua D., „The Attack on Syria's Al-Kibar Nuclear Facility", http: / / www.jewishpolicycenter.org, primăvara lui 2009

Sanger, David E. și Mazetti, Mark, „Israel Struck Syrian Nuclear Project, Analysts Say", New York Times, 14 octombrie 2007

Associated Press, „Report: Iran Financed Syrian Nuke Plans – Tip from Defector Said to Lead to Israeli Strike on Suspected Reactor in '07", 19 martie 2009

Daphna, Linzer, „Former Iranian Defense Official Talks to Western Intelligence", Washington Post, 8 martie 2007

Mahanaimi,Uzi, Baxter, Sarah și Sheridan, Michael, „Israelis Blew Apart Syrian Cache", Sunday Times, 23 septembrie 2007

Mahanaimi,Uzi, Baxter, Sarah și Sheridan, Michael, „Snatched: Israeli Commandos Nuclear Raid", Sunday Times, 23 septembrie 2007

Follath, Erich și Stark, Holger, „How Israel Destroyed Syria's Al-Kibar Nuclear Reactor", www.spiegel.de, 11 februarie 2009

„Background Briefing with Senior U.S. Intelligence Officials on Syria's Covert Nuclear Reactor and North Korea's Involvement", Council of Foreign Relations, www.cfr.org, 24 aprilie 2008

Ross, Michael și Kay, Jonathan, „The Mossad Planned to Sink a Syrian Freighter with Missiles from Korea: A Chapter from the Book The Volunteer: A Biography of a Mossad Agent", Yedioth Ahronoth, 12 septembrie 2007 (E)

Ben Horin, Yitzakh, „Report: Syria and North Korea Are Building Together a Nuclear Site", Yedioth Ahronoth, 13 septembrie 2007 (E)

Rappaport, Amir, „That Is How a Syrian Nuclear Project Grew under

Our Nose", Maariv, 2 noiembrie 2007 (E)

Ben Horin, Yitzakh, „The Syrian Nuclear Reactor Was Attacked Weeks before It Became Operative", Yedioth Ahronoth, 24 aprilie 2008 (E)

Melman, Yossi, „Report: A Commando Unit Landed in Syria a Month before the Nuclear Reactor Was Bombed", Haaretz, 19 martie 2009 (E)

Valdman, Amit, „Report: An Iraqi Defector Uncovered the Syrian Nuclear Reactor – Reveals a Swiss Newspaper", www.mako.co.il, 19 martie 2009 (E)

„Bush: The Revelations About the Bombing of the Nuclear Reactor in Syria: A Message to Tehran", Haaretz, 29 aprilie 2008 (E)

Ben Ishai, Ron, „Exclusive: YNET's Envoy at the Operation Site in Syria", www.ynet.co.il, 26 septembrie 2007 (E)

Ubitachon, Tzava, Sela, Yochai, „The Syrian Nuclear Plan", The MidEast Forum, 15 septembrie 2007 (E)

„North Korea Assists the Syrians in the Nuclear Field", www.walla.co.il, după Washington Post, 13 septembrie 2007 (E)

„Sayeret Matkal Operated in Syria prior to the Attack", Yedioth Ahronoth, 23 septembrie 2007 (E)

Halili, Yaniv, „North Korean Scientists May Have Been Killed in Syria", Yaniv Halili, Yedioth Ahronoth, 18 septembrie 2007 (E)

Shimron, Gad, „That Is How the 'Agriculture Compound' Was Bombed", Maariv, 16 septembrie 2007 (E)

Azulay, Yuval, Ravid, Barak, „Aman Chief: Israel Recovered Its Deterrence Capacity", Yedioth Ahronoth, 17 septembrie 2007 (E)

Perry, Snadar, Azulay, Orly, „North Korea for the Sake of Assad", Yedioth Ahronoth, 23 septembrie 2007 (E)

„Sayeret Matkal Collected Nuclear Samples in Syria", Yedioth Ahronoth, 23 septembrie 2007 (E)

Azulay, Orly, „Israel Had an Agent in the Syrian Nuclear Reactor", Yedioth Ahronoth, 21 octombrie 2007 (E)

Melman, Yossi, „Who Is Assisting Damascus in Upgrading Its Falling

Nuclear Program?", Haaretz, 16 septembrie 2007 (E)

Melman, Yossi, „Israel Made the U.S. Understand", Haaretz, 27 aprilie 2008 (E)

Melman, Yossi, „Report: Enriched Uranium in the Nuclear Site that Israel Bombed", Haaretz, 11 noiembrie 2008 (E)

„Report: Israel Had a Mole in the Syrian Reactor", www.ynet.co.il, 20 octombrie 2007(E)

„Report: The Compound Which Was Bombed in Syria Was the Building Site of a Nuclear Reactor. The New York Times: The Reactor Was Not in an Advanced Stage and Was Being Built According to a North Korean Design", 14 octombrie 2007

„Israel Sent an Agent to the Syrian Reactor, or Recruited One of Its Workers", ABC, 21 octombrie 2007

Brod, William, Mazetti, Mark, „Satellite Pictures Show: The Syrian Compound Which Was Bombed Had Been Built Six Years Ago", New York Times, citat după Haaretz, 28 octombrie 2007 (E)

Melman, Yossi, „Iran Financed the Building of the Nuclear Reactor That Was Bombed in Syria", Haaretz, 20 martie 2009 (E)

„The Iranian officer Who Defected to the U.S. Caused the Attack on the Syrian Reactor", www.news.nana10.co.il., 19 martie 2009 (E)

Mendel, Yoni, „Report: The Iranian General Emigrated to the U.S." www.news.walla.co.il, 6 februarie 2007 (E)

„Sayeret Matkal Brought Earth Samples and Bush Authorized the Bombing in the North of Syria", Inian Merkazi, www.news-israel.net, 10 mai 2010 (E)

Melman, Yossi, „Report: A Commando Unit Landed in Syria a Month before the Reactor Was Bombed", Haaretz, 19 martie 2009 (E)

Stern, Yoav, „Iran to Assad: We'll Assist as Much as Needed", Haaretz, 7 septembrie 2007 (E)

Bechor, Guy, „The Airplanes Incident: Embarassed Damascus", www.gplanet.co.il, 15 septembrie 2007 (E)

Ziser, Eyal, „Between the Lines", www.news.nana10.co.il, 15 noiembrie 2010 (E)

„Bush: Olmert Asked Me to Bomb the Syrian Reactor”, NRG News, 6 noiembrie 2010 (E)

Brandstein, Eli, „The Attack on the Reactor: That’s How It Happened”, Eli Brandstein, Maariv, 8 noiembrie 2010 (E)

Caspit, Ben, „Who’s Afraid of Syria”, Maariv online, 7 noiembrie 2010 (E)

Bush, George W., Decision Points, Crown, New York, 2010

Moartea generalului Suleiman

Blandford, Nicholas și Hider, James, „Syrian General’s Killing Severs Hezbollah Links”, www.timesonline.com, 6 august 2008

„General Muhammad Suleiman Buried in Syria”, www.cafesyria.com / syrianews / 2706.aspx, 10 august 2008

Lutfi, Manal și Majli, Nazer, „Mystery Shrouds Assassination of Syria’s Top Security Adviser”, Asharq El-Awsat, 5 august 2008

Mahanaimi, Uzi, „Slain Syrian Aide Supplied Missiles to Hezbollah”, Sunday Times, 21 februarie 2010

Mahanaimi, Uzi, „Meir Dagan: The Mastermind Behind Mossad’s Secret War”, Sunday Times, 21 februarie 2010

Blanford, Nicholas, „The Mystery behind a Syrian Murder”, Time, 7 august 2008

Wagner, Lilit, „There Was Total Silence”, Yedioth Ahronoth, 7 iunie 2010 (E)

Yehoshua, Yossi, „Commendation of the Long Arm”, Yedioth Ahronoth, 22 iunie 2010 (E)

Huggi, Jacky, „The End of the Secret Adviser of the Syrian President”, Maariv, 4 august 2008 (E)

Ravid, Barak și Stern, Yoav, „The Hezbollah Member Who Was Liquidated Was Nicknamed in Israel ‘the Syrian Mughniyeh’”, Haaretz, 4 august 2008 (E)

„Death of the North Korean Builder and Security Officer of the Syrian Reactor”, www.debka.com, 9 august 2008 (E)

Harkov, Lahav, „Wikileaks: Syria Believes Israel Killed Top Assad Aide”, Ierusalim Post, 24 decembrie 2010

Oren, Amir, „Former CIA Director: The Secrecy Around the Attack on the Syrian Reactor Is Unjustified”, Haaretz, 9 iulie 2010 (E)

Capitolul 19: Dragoste și moarte după-amiaza

Black, Ian, „Profile: Imad Mughniyeh”, Guardian, 13 februarie 2008

Associated Press, „US Official: World ‘Better Place’ with Death of Hezbollah Figure”, 13 februarie 2008

Thomas, Gordon, „Mossad Most Wanted: A Deadly Vengeance (Imad Mughniyeh)”, Independent, 23 februarie 2010

Oren, Amir, „Commentary: A Clear Message to Nasrallah and the Hezbollah”, Haaretz, 13 februarie 2010 (E)

„Hezbollah’s report about the liquidation of Mughniyeh”, www.debka.com, 28 februarie 2008 (E)

„From Argentina to Saudi Arabia, Everybody Was Looking for Mughniyeh”, Yedioth Ahronoth, 13 februarie 2008 (E)

Stern, Yoav, Melman, Yossi, „Syria: The Liquidation of Mughniyeh Is a Terrorist Act”, Haaretz, 13 februarie 2008 (E)

Melman, Yossi, „The Terror Attacks that Put Mughniyeh on the Map”, Haaretz, 13 februarie 2008 (E)

Nachmias, Roy, „The Retaliation for the Killing of Mughniyeh Is a Question of Time”, Yedioth Ahronoth, 30 iunie 2008 (E)

Melman, Yossi, „Commentary: He Was Higher on the Wanted List Than Nassrallah”, Haaretz, 13 februarie 2008 (E)

Cohen, Dudi, Nachmias, Roy, „Iran: The Killing of Mughniyeh Is an Example of the Israeli Terror”, Yedioth Ahronoth, 13 februarie 2008 (E)

Capitolul 20: Atenție, se filmează!

Tomlinson, Hugh, „Assassins Had Mahmoud al-Mabhouh in Sight as Soon as He Got to Dubai", Times, 17 februarie 2010

„Mahmoud al-Mabhouh Was Sedated Before Being Suffocated, Dubai Police Say", Times, 1 martie 2010

„Report from the Sunday Times: PM Authorized Mabhouh Killing", www.ynet.co.il, 21 februarie 2010

Worth, Robert F., „Inquiry Grows in Dubai Assassinations", New York Times, 24 februarie 2010

Ravid, Barak, Herman, Dana, „Britain's Prime Minister Ordered the Investigation of the Forged Passports; the Israeli Ambassador Was Summoned for a Clarification", Barak Ravid, Dana Herman, Haaretz, 18 februarie 2010 (E)

Haber, Eitan, „The Result Test: Not a Failure, Great Achievement", Yedioth Ahronoth, 18 februarie 2010 (E)

Perry, Smadar, „The Hit Team Visited Dubai 3 Times", Yedioth Ahronoth, 19 februarie 2010 (E)

Melman, Yossi, „The Last Liquidation of This Kind; There Will Not Be Many More Like This One," Haaretz, 19 februarie 2010 (E)

„Netanyahu to the Hit Team: The People of Israel Trust You, Good Luck", Yedioth Ahronoth, 21 februarie 2010 (E)

Barkan, Noam și Tubias, Benjamin, „Gail Is Checking Out (from the Hotel)", Yedioth Ahronoth, 22 februarie 2010 (E)

„Dubai Exposed 15 More Agents; Ten of Them Have Names of Israeli Citizens", Haaretz, 25 februarie 2010 (E)

Kreitman, Modi, Zinger, Zvi și Glickman, Eitan, „The Liquidation in Dubai: 8 Israelis Carrying Forged Passports Will Be Called to Testify by British Investigators", Yedioth Ahronoth, 28 februarie 2010 (E)

Ravid, Barak și Herman, Dana, „The Israeli Ambassador in Australia Was Summoned for Clarification", Haaretz, 25 februarie 2010 (E)

Eichner, Itamar, „London Does Not Await the Mossad", Yedioth

Ahronoth, 4 mai 2010 (E)

„Australian Intelligence Report: The Mossad Is Responsible for the Forgery", Yedioth

Ahronoth, 25 mai 2010 (E)

Eichner, Itamar și Kreitman, Modi, „Forged Passports: An Israeli Diplomat Was Expelled from Ireland", Yedioth Ahronoth, 16 iunie 2010 (E)

Issacharov, Avi și Herman, Dana, „The Killers of the Hamas High Official Are Listed on the 'Wanted' List of the Interpol", Haaretz, 19 februarie 2010 (E)

Perry, Smadar și Shaked, Roni, „Did Not Withstand the Temptation – A Foreign Woman Is Suspected to Have Made Him Open the Door", Yedioth Ahronoth, 1 februarie 2010 (E)

Perry, Smadar, „Dubai Presents the Hit Men, That's How He Was Killed, a Woman Agent at the Door", Yedioth Ahronoth, 16 februarie 2010 (E)

Perry, Smadar, „'Thank goodness I Know to Take Precautions,' Mabhouh in an Interview to Al-Jazeera", Yedioth Ahronoth, 12 februarie 2010 (E)

Perry, Smadar, „A Dubai Hug – Portrait of Dhahi Khalfan," Yedioth Ahronoth, 5 martie 2010 (E)

Aderet, Ofer și Melman, Yossi, „Report: Germany Issued a Warrant for the Arrest of a Suspect in Assisting the Attack in Dubai", Haaretz, 16 ianuarie 2011 (E)

Beck, Eldad, „The 'Mossad Agent' Fined 60,000 Euros in Germany Is Uri Brodsky, Accused of Involvement in the Liquidation of Mabhouh," Yedioth Ahronoth, 16 ianuarie 2011 (E)

Perry, Smadar, „The Man Killed – 'A Hamas High Official'", Yedioth Ahronoth, 7 aprilie 2011 (E)

McGlothen, John, „Dubai Police Allege Assassination Team in Hamas Commander's Slaying Used Credit Cards Issued by Iowa Bank", www.noozhawk.com, statewide news, 24 februarie 2010

McGregor-Wood, Simon, Walter, Vic și Setrakian, Sara, „Dubai Police

Release New Suspects in Hit Squad Killing", ABC News Dubai, 19 februarie 2010

www.payoneer.com, studiu de caz – Elance

Yehoshua, Yossi, „Israel Attacked in Sudan", Yedioth Ahronoth, 6 aprilie 2011 (E)

Perry, Smadar, „Israel Attacked in Sudan", Yedioth Ahronoth, 7 aprilie 2011 (E)

„Sudan to File a Complaint Against Israel to the UN Over the Air Strike", www.aljazeera.net, 7 aprilie 2011

„Israel Attacked in Sudan to Prevent Arms Smuggling to Gaza", www.niletvinternational.net, 20 aprilie 2011

Capitolul 21: Din țara reginei din Saba

Dintre numeroasele surse ale acestui capitol, cea mai utilă a fost cartea lui Gad Shimron, Bring Me the Jews of Ethiopia, How the Mossad Brought the Ethiopian Jews from Sudan, Maariv (Hed Arzi), Or Yehuda, 1988 (E)

„The History of the Ethiopian Jews", www.jewishvirtuallibrary.org

Myre, Greg, „Israel to Speed Immigration for Jews in Ethiopia", New York Times, 1 februarie 2005

Heilman, Uriel, „Distant Relations", Ierusalim Post, 8 aprilie 2005

Jacobovich, Simcha, Falasha: Exile of the Black Jews of Ethiopia, documentar 1983

„The emigration of the Ethiopian Jews, Operation Moses 1984 and Operation Salomon 1991", www.jafi.org.il / JewishAgency / Hebrew (E)

Sanbato, Ainao Freda, „Operation Moses", Haaretz, 11 martie 2006 (E)

Shalit, David, „Then I Said in Hebrew: What Are You Doing Here?", Haaretz, 17 mai 1996 (E)

Perfit, Tudor, „The Exodus from Ethiopia”, Yedioth Ahronoth, 25 octombrie 1985 (E)

„Fleet 13 on the Sudan Shores”, Yedioth Ahronoth, 15 martie 1994 (E)

Kizel, Arie, „Fleet 13 Landed in Sudan”, Yedioth Ahronoth, 18 martie 1994 (E)

Geinosar, Shahar, „Last Stop Sudan”, Yedioth Ahronoth, 27 iunie 2003 (E)

Mosko, Yigal, „First, Bring Some Samples”, Yedioth Ahronoth, 12 octombrie 2001 (E)

Adino Ababa, Dani, „Israel Lover”, Yedioth Ahronoth, 23 septembrie 2005 (E)

Shir, Smadat, „Following Me in the Desert”, Yedioth Ahronoth, 17 iulie 2009 (E)

Regev, David, „In the Prairies of Ethiopia”, Yedioth Ahronoth, 19 martie 2010(E)

Hamasa L'Eretz Israel („Călătorie în Țara lui Israel”), versuri de Haim Idissis, muzica de Shlomo Gronich

Dvori, Nir, „25 Years to Operation Moses: Interviuri cu Emanuel Allon, Gadi Kroll, David Ben Uziel și Yonathan Shefa”, The News, Canalul 2, 15 iunie 2010 (E)

Duvdevani, Harel și Eran, „Operation Solomon – Bring the Ethiopian Jews”, www.sky-high.co.il (E)

Surse generale

Cărți în ebraică

Edelist, Ran, The Man Who Rode a Tiger, Zmora-Bitan, 1995

Bar-Zohar, Michael, editor, 100 Men and Women of Valor, Editura Ministerului israelian al Apărării, 2007

Golan, Aviezer și Pinkas, Danny, Code Name: The Pearl, Zmora-Bitan Modan, 1980

Golan, Aviezer, Operation Susanna, Yedioth Ahronoth, 1990

Thomas, Gordon, Gideon's Spies: The Secret History of the Mossad, Or-Am, 2008

Gilon, Carmi, Shin-Beth between the Schisms, Miskal Yedioth Ahronoth, Tel Aviv, 2000

Melman, Yossi, Haber, Eitan, The Spies: Israel's Counter-Espionage Wars, Miskal Yedioth Ahronoth, Tel Aviv, 2002

Halevi, Ephraim, A Man in the Shadows, Matar, 2006

Westerby, Gerald, A Mossad Agent in Hostile Territory, Matar, 1988

Melman, Yossi, editor, Report of the CIA on the Israel Intelligence Services, Zmora-Bitan, Tel Aviv, 1982

Amidror, Yaacov, Intelligence from Theory to Practice, Editura Ministerului israelian al Apărării, 2006

Fine, Ronald, The Mossad, Or-Am, 1991

Kimche, David, The Last Option, Miskal Yedioth Ahronoth, 1991

Sagi, Uri și Tal, Rami, editori, Lights in the Fog, Yedioth Ahronoth, 1998

Shimron, Gad, The Mossad and the Myth, Keter, Ierusalim, 2002

Cărți în engleză

Posner, Steve, Israel Undercover: Secret Warfare and Hidden Diplomacy in the Middle East, Syracuse University Press, Syracuse, New York, 1987

Raviv, Dan și Melman, Yossi, Every Spy a Prince: The Complete History of the Israeli Intelligence Community, Houghton Mifflin, Boston, 1990

Landau, Eli, Dan, Uri și Eisenberg, Dennis, The Mossad, Paddington Press, New York, 1978

Bar-Zohar, Michael, Spies in the Promised Land, Houghton Mifflin, Boston, 1972

Cărți în franceză

Dan, Uri, Mossad: 50 ans de guerre secrète, Presses de la Cité, Paris, 1995

Bar-Zohar, Michel, Les vengeurs, Fayard, Paris, 1968

Interviuri

Isser Harel, Yaa'cov Caroz, Izzi Dorot, Yitzhak Shamir, Amos Manor, Meir Amit, „Anton Kunzle", Menachem Barabash, Wiktor Grajewski, Yitzhak Rabin, Ezer Weizman, Haim Israeli, Pinhas (Siko) Zusman, Uri Lubrani, Wernher von Braun, Rafi Eitan, Raphi Medan, Yitzhak Sarid, Eli Landau, Hanoch Saar, Avraham (Zabu) Ben Zeev, Emanuel Allon, Amnon Gonen, membrii familiei lui Elie Cohen, membrii familiei lui Alexander Israel, Ze'ev Avni și mulți alții, care au preferat să rămână anonimi.

INDEX*[17]

A

Abd el Hir, Hussein

Abrams, Elliott 330

Abu Al-Haul, Ashraf 39, 401

Abu Seif, Muhammad 14, 317, 318

Adenauer, Konrad 144, 145, 152, 153

Admoni, Nahum 287, 288, 292, 375

Adwan, Kamal 168, 170, 171, 174, 175, 176, 177, 183, 239, 241

Ahituv, Avraham 140, 155, 156

Ahmadinejad, Mahmoud 22, 24, 38

Aklum, Fereda 367, 368

AI-Oin, Zaher 178

Al-Jazeera 352, 353, 418, 419

Aliya Beth, organizație 63, 73

Amana, Ben 245

Amin, Iddi 381

Amit (Slutzky), Ze'ev 217, 219, 220, 222

Angleton, James Jesus 74, 75

Arafat, Yasser 225, 235, 238, 248, 252, 253, 306, 310, 339, 411

Arens, Moshe 325, 400

Asgari, Ali Reza 35, 327

Assad, Bashar al- 325, 333, 337

Assad, Bassel al- 333

Avni, Ze'ev (aka Wolf Goldstein) 55-59, 402, 421

Azar, Shmuel 161, 164

B

Bar-Hon, Meir 103

Barak, Ehud 19, 239, 241, 330

Baranowska, Łucja 69, 71

Barzani, Mullah Mustafa 194

Batzri, Joseph 52, 53

Bauer, Fritz 79-82, 84, 85, 108

Bedell Smith, Walter 74

Be'eri, afacerea 40

Begin, Menahem 157, 249, 250, 305, 366, 367

Beit Lid (Israel) 306, 307, 309

Ben Barka, Mehdi 192, 193

Ben David, Claude / Ariel

Ben David, Mishka 312, 314, 318, 319-321

Ben David, Ruth (aka Madeleine Ferrallle) 124-126, 128, 130, 132, 133, 136, 137

Ben Gal, Joseph 152-154

Ben Gurion, David 42-45, 59, 60, 73, 74, 79, 87, 97, 107-109, 112-114, 118, 135, 141, 143-145, 152, 153, 157-160, 162, 164, 191, 233

Ben Porat, Mordechai (aka Zaka Havlv) 49-51, 402

Ben Simon, Daniel 253

Ben Tov, Cheryl (Hanin) (aka Cindy) 290-294, 296, 409, 410

Ben Uziel, David 371, 372, 420

Bergman, Ronen 279, 312, 320, 351, 388, 389

Betzer, Muki 241, 381

Bin Laden, Osama 181, 340, 395

Bitar, Salah Al- 177, 180

Blau, Rabbi Amram 138

BND 359

Bodenheimer, Michael 354, 359, 362

Boudia, Mohammad 243-245

Bourghalter, Edith 243

Bourghalter, Pierre 243

Brandner, Ferdinand 142, 143

Bregman, Aharon 279, 407, 409

Brejnev, Leonid 275

Buckley, William 338

Bull, Gerald 298-304, 306, 410, 411

C

Carmel, Yehuda 102-104

Caroz, Yaacov 97, 122, 126, 129, 130, 132, 191, 402, 404, 421

Chambers, Erika Mary 250-252

Chaudhry, Iftikhar Khan 28

Cheney, Richard 330

China 26, 395, 396

Cohen, Arye 217

Cohen, Baruch (aka Moshe Hanan Ishal) 235

Cohen, Haim 84, 85

Cohen, Iris 180, 182

Cohen, Nadia 166, 182

Cohen, Shaul Elie 161, 163, 164, 166, 170, 174-176, 178, 180, 181, 184-189, 259, 404, 405, 421

Cohen, Shula 205

Cohen, Sophie 163

Cohen, Victor 127, 130-132

Coreea de Nord 27, 324-328, 334, 389, 412

Crossman, Richard 164

D

Dagan, Meir (aka Meir Huberman) 14-20, 24, 29, 30, 32-34, 37-40, 327, 328, 330, 337, 345, 346, 351, 382, 388-391, 416

Daguto, familia 84

Daily Telegraph 24, 33, 397, 398

Danny, Shalom 89, 104, 105, 107

Darom, Shaul 79-81

Daveron, Kevin 355, 356

Dayan, Moshe 190, 205, 229, 264, 275, 366

de Gaulle, Charles 193

Domb, Joseph 126, 127

Dubai 26, 351, 353-355, 357-363, 389, 395, 417-419

Dulles, Allen 74, 75

E

Eban, Abba 90

Eichmann, Adolf 44, 67, 79-85, 87, 89, 91, 92, 94, 95, 97-113, 121, 140, 144, 156, 207, 208, 211, 264, 403, 404

Eichmann, Dieter 86

Eichmann, Nicolas 86

Eichmann, Sylvia 80, 82-84

Eichmann, Vera de Liebl 87, 100

Eisenhower, Dwight D. 75

El-Ard, Majeed Sheikh 173-175, 184, 187, 188

El-Baradei, Mohamed 28, 399

El'azar, David (Dado) 240, 256, 269

Elian, Yona 65-67, 89, 403

Elvinger, Peter 355

Erdogan, Tayyip 331

Ethiopia 46, 419, 420

F

Fabrica 36, 141

Fabrica 333 142, 143, 145, 146, 151

Fadlallah, Sheikh 340

Faisal 236

Fakhrizadeh, Mohsen 34, 35, 36, 397

Fatah 16, 225, 226, 239, 248-250, 252, 253, 276, 339

FBI 10, 28, 59, 134, 135, 338, 341

Folliard, Gail 354, 355-358, 418

Freyer, rabin 127

G

Gaddafi, Muammar 276, 278

Gat, Yaacov 88, 94

Gates, Robert 328

Gertner, familia 133, 134

Gibli, Binyamin 162, 164

Goerke, Heidi 152, 155

Goerke, Paul 151

Golan, Înălțimile 166, 263, 268, 269

Gold, Henry 369, 372, 373

Goren, Shmuel 272, 273

Grayevski, Victor 402, 403

Guerrero, Oscar 286-288, 295

Gur-Arie, Ze'ev (aka Wolfgang Lutz) 134, 135, 146

H

Haaretz 153, 323, 359, 390, 391, 393, 394, 396, 399, 401, 403-406, 408, 409, 412-419

Habash, George 236, 243

Hadar, Avraham „Pashosh” 131,

Haddad, Wadie 304-306, 312, 411

Hadley, Steve 328-330

Hafez, Assad-Al 255, 307, 325, 333

Haidar, Nihad 337, 347-349

Halek, Ahmed 344

Halevy, Efraim 20, 321, 323, 327

Hamas 19, 39, 40, 309-311, 313, 315, 317, 318, 321, 322, 351-353, 358, 363, 391, 418-420

Hamshari, Mahmoud 233, 234, 236, 244

Harari, Mike 229, 234, 245, 246, 255, 406

Harman, Avraham 134, 135

Hatechiya („Renașterea”), partid 282

Hatum, Salim 177, 179, 186, 187

Hermann, Lothar 81-85

Hermann, Sylvia 80-85

Hezbollah 10, 20, 40, 309, 323, 334, 340, 341, 343-345, 347-349, 391, 415, 416

Hindi, Amin Al- 276

Hitler, Adolf 79, 124, 139, 142, 154, 208, 209, 287

Hod, Mordechai (Motti) 200-202

Hoffstetter, Efraim (aka Karl Huppert) 82, 83

Holocaust 17, 18, 64, 69, 88, 91, 95, 109, 110, 122, 145, 157, 196, 208, 228, 390, 409

Hosseinpour, Ardeshir 23

Hounam, Peter 288, 292

Hrușciov, Nikita 69-75, 78, 402

Hushi, Abba 42, 43

Hussein, Saddam 25, 297, 300, 301, 303, 389, 410

I

lndependent 346, 347

Idissis, Haim 364, 420

Ingleby, Jonathan 234, 246

Intra Corporation 145, 148 153

Iran-Contra, afacerea 288

Iran-Irak, războiul 302

Irlanda 121, 355, 362

Irgun, grupul 59, 64

Itzikel, rabin 123, 124

Izz Ad-Din AI-Qassam brigada (Hamas) 352

J

Jaafar, Nimeiry 375, 377

Jarrah, Ali 349

Jihad, Abu 346

Joklik, Otto 148-155, 158

Jundallah 384

K

Kahane, rabin 282

Kamil, Hassan 143

Kassem, Abdal-Karim 53

Kassem, Ali 41, 43

Katz, Zelig 72, 73

Keitzner, Miriam 210

Kendall, Shawn 314

Kennedy, John F. 150

Kennedy, Robert 135

KGB 43, 76, 77, 114, 235, 403

Khalil, Mahmoud 141, 142, 149

Khan, Abdul Qadeer 26, 27, 29, 395

Khomeini, ayatollah 24, 25, 46, 340, 394

Kidon 229, 237, 245, 312-314, 316, 322, 346, 347, 359

Kim Il-sung 325,

Kissinger, Henry 277

Kleinwachter, Hans 142, 150-152

Knesset 107-109, 113, 117, 118, 157, 376

Krug, Heinz 143, 145, 148, 149

L

Lakam, organizația 378

Lansky, Meyer 147

Lavi, Naftali 153

Lavon, Afacerea 162, 204, 205

Lavon, Pinhas 162, 164

Lenin, Vladimir Ilici 71, 78

Leshem, Ron 17, 390

Liban, războiul din (1982) 18

Liban, războiul din (2006) 20

Libia 11, 27, 226, 276, 278, 306, 307, 308, 341

Limor, Danny 367, 368, 371, 373

Lipkin, Amnon 239

Lipkin-Shahak, Amnon 379

Liron, Ze'ev (Londner) 196-200, 204

Lod, aeroport 102, 107, 135, 137, 169, 176, 236, 242

Lorenz, Shlomo 117

M

Mabhouh, Mahmoud al- 352, 355, 417

Malkin, Fruma 88, 110

Malkin, Zvi 88, 93, 95, 98, 110, 112, 264, 289, 403, 404

Mann, H. 151, 155, 157

Manor, Amos 62, 72-75, 119, 131, 157, 159, 402, 404, 421

Margalit, Dan 270

Mash'al, Khaled 310-323, 412

Medan, Raphael 64 Raphi Medan este același?

Meidad, Yaacov (Mio) 91, 92

Meir, Golda 150, 152, 157, 223, 226, 236, 238, 248, 253, 256, 261, 264, 275

Meizish, rabin 117, 125, 136

Mengele, Josef 111-113

Mengistu, Haile Mariam 366, 379

Mercier, Jacques 185-187, 404

Messerschmitt, Willy 141-143, 160

MI6 29, 33, 276, 302

Michael, Sami 165, 166

Mohammadi, Masoud Ali 22, 23, 39, 398

Mordechai, Yitzhak 321

Moshe, Nissim 47, 49

Mubarak, Hosni 10, 279, 280

Mukhabarat 182, 183, 199, 204, 257, 259, 279

Munich, masacrul de la 406

Murdoch, Rupert 289

Musawi, Sheikh Abbas al- 343

Musa, Said 307

N

Nahmias, Joseph 117, 119

Nasrallah, șeic 340, 344, 390, 416

Nasser, Gamal Abdel 76, 77, 140-142, 146, 174, 191, 205, 239, 241, 263, 267, 271-275, 279, 280, 409

Nasser, Kamal 239, 241

Nativ, organizația 64, 65

Nejad, Darioush Rezaei 21

Netaniahu, Beniamin 39, 310, 321, 331, 332, 351, 382

Netaniahu, Yoni 39, 381, 382

Neviot 311, 382

New York Times 32, 75, 393, 395, 398, 400, 401, 404, 407, 408, 410, 411, 413-415, 417, 419

Nissiyahu, Yehudith 89, 91, 92, 98, 121, 130

O

Obama, Barack 385, 398

Operațiunea Chameleon (Israeli) 14

Operațiunea Cleopatra 149, 150

Operațiunea Diamantul 195, 197, 204

Olmert, Ehud 327, 328, 330-332, 415

Operațiunea Frații 374

Operațiunea Furtună în deșert 325

Operațiunea Ibis 149, 150

Operațiunea Inginerul 60

Operațiunea Kaniuk 288, 296

Operațiunea Livada 330

Operațiunea Mânia lui Dumnezeu 228, 229, 238, 248, 346 vezi Septembrie Negru

Operațiunea Moise (Moses) 375-379, 419, 420

Operațiunea Pace pentru Galileea 339, 340

Operațiunea Primăvara tinerilor 238, 242 vezi Septembrie Negru

Operațiunea Puiul de tigru 114

Operațiunea Pygmalion 59, 60

Operațiunea Regina din Saba 377, 378

Operațiunea Smicha 257

Operațiunea Solomon 379, 380, 420

Or, Theodore 280

Oslo, acordul de la (1993) 310

Oufkir, Mohammad 122, 192, 193

P

Pahlavi, Reza 24

Pakistan 26-28, 36, 390, 395, 396

Palmach 48, 63, 64, 227

Panetta, Leon 33

Parchin 31, 398

Pardo, Tamir 39, 381-383

Patwag 143, 153

Pearlman, Moshe 100

Peres, Shimon 145, 158, 159, 287, 288, 292, 404

Pilz, Wolfgang 142, 143, 145, 146, 149

Polonia 17, 41, 69, 70, 72, 75, 76, 88, 115, 196

Porat, Yehuda 198

R

Rabin, Yitzhak 15, 19, 307, 309-311

Rakah, Partidul 281, 282

Redfa, Camille 196

Redfa, Munir 196-204

Republica Arabă Unită 172

Rice, Condoleezza 328, 330

Roma 10, 62-64, 66, 102, 198, 226, 230, 231, 238, 264, 276, 277, 291-293, 295, 341,

România 73, 121, 122

Russell, Bertrand 188

S

Sadat, Anwar 263, 266, 274-278, 280

Salah, Shalom 52, 53

Salehi, Ali Akbar 22, 35

Salhun, Ismail 47

Sarid, Ytzhak (aka Anton Kunzle) 207, 208, 421

Satu Mare 121

Sayeret, Matkal 15, 16, 223, 239, 241, 249, 303, 310, 329, 381, 382, 390, 412, 414, 415

Sänger, Eugen 142, 143

Schmidt, Francisco 84, 85, 128

Schuchmacher, Ida și Alter 115

Schuchmacher, Yossele 113, 127, 130, 137, 138

Scotland Yard 280

Segev, Shmuel 153, 400, 404

Seif, George Salem 175, 184

Selassie, Haile 122, 365

Septembrie Negru 224-226, 228-231, 233-239, 242-246, 248, 249, 253, 303, 304

Shalit, Gliad 39

Shalom, Avraham (Avrum) 88, 94, 112, 119, 120

Shamir, Shimon 274, 275, 287

Shamir, Yitzhak 64, 379, 421

Shapira, Danny 202, 203

Shaqaqi, Fathi (aka Ibrahim Shawush) 306-309, 411, 412

Sharett, Moshe 66, 67, 162

Sharon, Ariel (Arik) 14, 15, 17, 19, 20, 217, 319, 321, 322, 390-392, 411

Shavit, Shabtai 289, 303, 307, 308, 378

Shefa, Yonatan 369, 370, 420

Sheffield, Forge Masters 303

Shemesh, Camille 202

Shemesh, Yossef 195, 196, 198, 202

Shiloah, Reuven 44, 45, 54, 59

Shirazi, Amir 35

Shomron, David 192

Skorzeny, Otto 139, 140, 155-157, 160, 404

Stasi 345

Stern, grupul 64

Strauss, Franz Josef 145, 159

Stuxnet, virus 37, 38, 401

Sudit (Sharon), Eliezer 217

Sunday Times 23, 286, 288-290, 292, 294, 330, 331, 335, 337, 342, 351, 358, 389, 390, 395, 396, 399, 407, 410, 413, 416, 417

T

Taggar, Yehuda (aka Yudke Tadjer) 47-49, 52-54, 402

Talmor, Emmanuel (Emma) 64, 81

Tamim, Dhahi Khalfan 360, 361

Taussig, Oswald 217-221

Tavor, Moshe 88, 93

Tayara 182

Teitelbaum, Joel 137

Tel Aviv 17, 25, 42, 51, 52, 56, 62, 66, 75, 76, 79, 81, 82, 111, 115, 116, 136, 159, 165, 172, 179, 192, 198, 199, 201, 204, 242, 243, 249, 255, 261, 265, 274, 282, 287, 304, 311, 312, 314, 324, 337, 351, 381, 382, 393, 394, 401-407, 412, 420, 421

Thatcher, Margaret 292, 296

The Times 35

Thomas, Gordon 345, 359, 390, 399, 411, 416, 420

Time 32, 33, 307, 399, 400, 411, 416, 417

Tohar, Zvi 90, 104

Tubiansky, Meir 42, 43

U

United Arab Airlines 145, 149

United Gunpowder Works 300

W

Weizman, Ezer 25, 195, 203, 394, 405, 421

Wiesel, Elie 135

Wiesenthal, Simon 155

X, Y

X, Comitetul 229, 234

Yariv, Yoske 207, 208, 213, 217-220, 227-229

Yatom, Danny 15, 310-312, 315, 318-320, 322, 323, 412

Yemen 150, 266

Yom, Kippur războiul (1973) 18, 222, 227, 248, 264, 265, 267, 268, 269, 276, 277, 279, 390, 407, 408

Yonatan „Prosper” 254

Yussef, Abu 225, 239, 241, 242

Z

Zablodovici, Shlomo 156

Zagros, Munții 33

Ze’evi, Beni 194, 195, 289

Zeira, Eli 266, 267, 269, 270, 279, 280, 407, 408

Zelinger 171-173

Zur, Zvi 144

Zwaiter, Wael 230-232, 236, 237

17* Numărul paginilor se referă la ediția tipărită a cărții și la ediția digitală în format PDF.

Table of Contents

Cover Page
Mossad. Istoria sangeroasa a spionajului israelian
Introducere. Singur în bârlogul lupului
Capitolul 1. Regele umbrelor
Capitolul 2. Funeralii la Teheran
Capitolul 3. O execuție prin spânzurare la Bagdad
Capitolul 4. O „cârtiță“ sovietică și un leș în mare
Capitolul 5. Discursul lui Hrușciov
Capitolul 6. „Aduceți-l pe Eichmann viu sau mort!“
Capitolul 7. Unde este Yossele?
Capitolul 8. Un erou nazist în serviciul Mossadului
Capitolul 9. Omul nostru din Damasc
Capitolul 10. „Vreau un MIG-21!“
Capitolul 11. Cei care nu vor uita niciodată
Capitolul 12. În căutarea Prințului Roșu
Capitolul 13. Fecioarele siriene
Capitolul 14. „De astăzi suntem în război!“
Capitolul 15. O capcană amoroasă pentru un spion periculos
Capitolul 16. Superarma lui Saddam
Capitolul 17. Fiasco la Amman
Capitolul 18. Din Coreea de Nord, cu dragoste
Capitolul 19. Dragoste și moarte după-amiaza
Capitolul 20. Atenție, se filmează!
Capitolul 21. Din țara reginei din Saba
Epilog. Război cu Iranul?
Mulțumiri
Bibliografie și surse
Index